

IZ BIBLIOTEKE: BIOGRAFIJE VELIKIH LJUDI IZ BOŽJE REČI

MOJSIJE

ČOVEK, OLIČENJE NESEBIČNE ODANOSTI

PRIKAZI KARAKTERA: ČARLS SVINDOL

S engleskog: Miodrag Marinković

Lektura: Mirjana Đerić

Beograd, 2000.

SADRŽAJ

1	
UVOD	2
Mojsije: oličjenje nesebične odanosti	2
Prva glava.....	4
NESREĆA, BABICE I UBIJANJE	4
Druga glava	15
ROĐEN POSLE PONOĆI.....	15
Treća glava	25
BOŽJA VOLJA — NA MOJ NAČIN	25
Četvrta glava.....	36
POUKE NAUČENE U NEUSPEHU	36
Peta glava	48
PUSTINJA: ŠKOLA UPOZNAVANJA SAMOG SEBE	48
Šesta glava.....	61
GRMOVI KOJI GORE I DODATNE PRILIKE	61
Sedma glava	73
KO, ZAR JA, GOSPODE?	73
Osma glava.....	85
BOŽJA VOLJA NA BOŽJI NAČIN	85
Deveta glava.....	97
OD LOŠEG U JOŠ GORE.....	97
Deseta glava	109
ZLA KOJA PROPOVEDAJU.....	109
Jedanaesta glava	121
NOĆ, KADA NIKO NIJE SPAVAO	121
Svest o potrebi.....	127
Dvanaesta glava.....	134
IZMEĐU ĐAVOLA I DUBINA CRVENOG MORA.....	134
Trinaesta glava.....	145
NEBESKA HRANA PROTIV ZEMALJSKOG APETITA	145
Četrnaesta glava.....	156
ZAŠTO VOĐE DOŽIVLJAVAJU SLOM	156
Petnaesta glava	167
TAMO GDE SE MOJSIJE SASTAO S BOGOM	167
Šesnaesta glava.....	179
GUNĐANJE PROTIV POBOŽNOG VOĐE	179
Sedamnaesta glava.....	190
TRENUTAK BESA.....	190
Osamnaesta glava	200
NA MOJSIJEVOM MESTU.....	200
Devetnaesta glava.....	210
NEKROLOG HEROJU	210
Dvadeseta glava.....	223
MOJSIJEVA VERA, MOJSIJEVE ODLUKE I JA	223
Zaključak.....	233
MOJSIJE: OLIČENJE NESEBIČNE ODANOSTI	233

UVOD

Mojsije: oličenje nesebične odanosti

Već pri samom pomenu Mojsijevog imena u mislima različitih ljudi stvaraju se različite slike. Na primer, razmišljam o filmu *Deset zapovesti*, režisera Sesila de Mila, dobitnika mnogih nagrada, sa čuvenim glumcem Čarltonom Hestonom u glavnoj ulozi. U toj ulozi vidimo ga kao privlačnog, srčanog i pouzdanog čoveka, i zato je moja prva predstava Mojsija bila oblikovana prema tom klasičnom filmskom liku. Kao čovek Božjeg izbora, Mojsije je nesumnjivo bio sve ovo što rekosmo, ali i mnogo više od toga.

Tom filmu današnja generacija dala bi počasno mesto u arhivu filmske industrije. Slavu filma *Deset zapovesti* danas pomračuje zabavni animirani film *Princ od Egipta*, u kojem se prikazuje jedan drugačiji Mojsije. U tom ostvarenju on je ugladen i uredan, oštrouman, razigran i praktično večno mlad. Bilo da ga gledate u jurnjavi dvokolicama oko faraonskog dvora, dok se utrukuje s Ramzesom i podiže uskovitlane oblake prašine, ili predvodi svoj narod kroz vodenim zidovima razdvojeno Crveno more, tog preplanulog vođu svi vide kao heroja. I deca i odrasli oduševljeni su maštovitim prikazom čoveka koji u svojim tinejdžerskim godinama izgleda jednako kao u osamdesetim. Drugim rečima, ko ne bi želeo da se napoji s istog izvora mladosti kao taj nonšalantni dobroćudni princ od Egipta?

Ali, ovde nešto pada u oči, baš zato što toga nema ni u jednom ni u drugom liku. Ime je tačno, tačna je i zemlja porekla, ali nedostaje nešto mnogo važnije, a to je *realnost*.

Obratite li se najpouzdanijem izvornom spisu o Mojsijevom životu (Bibliji), na osnovu kojeg možete dobiti preciznu sliku čoveka koga je Bog upotrebio na mnogo izuzetnih načina, bićete obogaćeni znanjem, istovremeno i stvarnim i verodostojnim. A kada to “stvarno” i “verodostojno” spojite, pred vašim očima izranja lik čoveka koji je ono o čemu govori ova knjiga.

Tokom čitave svoje službe od preko trideset i pet godina, i za sve vreme dok sam pisao, preko dvadeset godina, s puno emotivne snage išao sam za dvostrukim ciljem: da dostignem biblijsku tačnost i praktičnu realnost. Zbog toga nikada nisam bio ni približno toliko zainteresovan za maštovite opise ili zamišljene karakterizacije stvarnih ličnosti iz stvarnoga sveta. Svestan sam da će zbog ovog priznanja neki od mojih čitalaca odmah početi da me sažaljevaju i da će moj pristup predmetu smatrati preterano krutim i ograničavajućim. Tvrdiće kako se odričem veoma velikog dela onoga što je kreativno. Neka je i tako. U mom svetu neizbežne, neposredne i duboke realnosti, ne ostaje mnogo mesta za maštarenje, a posebno ga ne može biti ako želite da pomognete stvarnim ljudima da se izbore u stvarnom životu. Upravo je to ono što želim da učinim. Da bih stvari dodatno pogoršao, reći ću da nisam jedan od onih koji se ushićuju romanima. I tako, dok me sažaljevate, ovo će vam dati dovoljno osnova da sumnjate u moju celokupnu filozofiju komunikacije.

S druge strane, ako ste osoba koja traga za neuvijenim, beskompromisnim činjenicama, neposredno utemeljenim na istini otkrivenoj u Božjoj reči, bez mnogo vremena ili prostora za nestvarne ideje koje plutaju u sferi snova ili izvan nje, tada ćete u ovom jednostavnom istraživanju naći ono što ste tražili. Po ugledu na moja tri ostala biografska dela, *David*, *Jestira* i *Josif*, ova knjiga o Mojsiju uvek će vas iznova vraćati u stvarnost. I ne samo to;

pomoći će vam da uspostavite odnos sa čovekom koji je živio u svetu kakav je i vama poznat, koji se hvatao u koštac s bitkama koje su i vama znane, koji pri tom nije uvek ispravno postupio, ali je, uprkos svojim greškama i propustima, postao korisno oruđe u Božjim rukama za Božje uzvišene namere, usklađen s Božjim savršeno tempiranim programom i planom.

Uvek iznova zaticaćete sebe kako tiho klimate glavom u znak odobravanja i razumevanja, razmišljajući: *bio sam baš tamo, uradio sam baš to*. Uvek iznova smešak će vam preleteti preko lica, jer ćete biti svesni da upravo sebe vidite u prikazu života jednog sasvim običnog ljudskog bića, nekoga ko je, silom Božje neuporedive blagodati, uspeo da postigne nešto prilično veliko i vredno. Prema tome, ako vam treba dodatna doza nade u ovom vremenu kad vam ponestaje snage, a ponestaje vam i novca, ovo je knjiga za vas. *Mojsije, oličenje nesebične odanosti*, umesto da vas obori vanserijskim dostignućima i očekivanjima, koja će u vama pokrenuti osećanje krivice, daće vam nova krila da se vinete u novi vek s pouzdanjem u Božju, a ne u svoju snagu.

Ko zna? Možda će se baš taj ispit — Crveno more pred vama, koje vam u ovom trenutku možda izgleda tako uzburkano, duboko i zastrašujuće — otvoriti i rešiti, dok budete listali ove stranice. Kada se to dogodi, shvatićete da ste postali upravo toliko zahvalni i krotki, kao nekad Mojsije. Sadašnja stvarnost vam govori da možda neće biti tako. Bilo kako bilo, kada se ponovo upoznate s jednim stvarnim čovekom koji nije bio ni privlačni heroj, niti neka ličnost iz mašte koja je kad joj je bilo osamdeset godina izgledala kao da joj je tek trideset i osam, bićete spremniji za takav ispit.

Ako si osoba koja traga za stvarnošću, dobrodošao, dobrodošla u ovakav moj svet i Božji način delovanja.

Chuck Swindol

Prva glava

NESREĆA, BABICE I UBIJANJE

Predstavite sebi u mašti jednog učenog historičara u dalekoj budućnosti, koji kopa po starim arhivima, zagledan u izbledele i prašnjave zapise, tražeći elemente o životu neke ličnosti iz prošlosti.

O *tvom* životu.

Stavljajući na sto sve kockice mozaika, izbledele fotografije, izvitoperene stranice dnevnika, tvoj vozački dosije i izveštaj o tvojoj reputaciji — taj historičar će početi da izvlači zaključke o tome ko si bio (ili bila) i o svemu što se odnosi na tebe. Koje će elemente istraživač uzimati u razmatranje pri sastavljanju svog izveštaja?

Ako je mudar čovek, imaće na umu da si ti proizvod svoga vremena. Svi smo to. I to je značajan momenat koji treba da imamo na umu kada ocenjujemo *bilo čiji* život. Datu osobu ne možemo i ne smemo izdvojiti iz njenog vremena. Naš istorijski trenutak i naše jedinstvene, samo naše, okolnosti postaju nakovanj na kojem se iskiva i formira naš karakter. Ili ćemo se izdići na nivo izazova svog vremena, ili ćemo ostati po strani.

Mojsije je postao Božji čovek za jednu posebnu, prelaznu epohu u istoriji. Kada je do njega stigao božanski poziv, da prihvati ključnu ulogu u stvaranju sudbine ljudi i narodâ, Mojsije je zakoračio u prazno. Možda se dvoumio. Možda se i uplašio. Možda je hteo to da izbegne ili je posumnjao u sebe. Ipak, na kraju je prihvatio ... i postao Božje oruđe u svom naraštaju.

Isto to se događa i u *ovoj* generaciji, u ovom izuzetno važnom trenutku, na smeni milenijuma. Bog i danas traži osobu, traži čoveka ili ženu, koji će mu verovati, uprkos svojim slabostima i sumnjama i postati moćno oruđe u Njegovoj ruci ... oruđe za izvršenje Njegove namere.

Na šarkama istorije

Novorođeni Mojsije otvorio je oči u svetu sasvim drugačijem od ovog našeg. Iako to nisu znali ni njegov otac ni majka, rođenje tog čoveka-deteta pokrenulo je seriju događaja koji će promeniti smer istorije narodâ i odrediti sudbinu miliona ljudi. Istorija će se u trenutku tog rođenja okrenuti kao na šarkama. Od tada pa na dalje svet više neće biti ono što je bio.

Sâm naslov knjige u kojoj počinje Mojsijeva biografija skreće nam pažnju da su u pitanju slavni i veoma značajni događaji.

Izlazak

Reč *Exodus* znači “odlazak, izlazak, izlaženje”, a to svakako i jeste opis glavne teme druge knjige Staroga zaveta. U njoj je zapisan odlazak Izrailjaca iz Egipta, zemlje u kojoj su živeli preko četiri stotine godina. U tu zemlju su ušli kao jedna obična porodica, a izašli kao veliki narod. Kad je, konačno, faraon pustio Božji narod, Izrailjce, oni su krenuli iz Egipta i otpočeli (nešto što se pretvorilo u) dugo, dugo putovanje u Hanan, zemlju koja će

im pripasti.

Knjiga Izlazak beleži slavne događaje i jednu veliku dramu. Ona je stvarni nastavak knjige Stvaranja, ili 1. knjige Mojsijeve, s pauzom od nekoliko vekova. Izlazak, oko tri stotine i pedeset godina kasnije, preuzima radnju tamo gde je ostavlja Stvaranje. Zapravo, veza *među* tim dvema knjigama jedan je od najuzbudljivijih izveštaja u sveukupnoj ljudskoj istoriji.

Čovek prelaznog perioda

Glavni lik na kraju 1. Mojsijeve je čovek po imenu Josif. (Ako želite kompletnije izlaganje njegove biografije, možda biste mogli da proučite još jednu knjigu iz ove serije: *Josif: Čovek poštenja i praštanja.*) Josifa su, kao naivnog momka, njegova ljubomorna braća na prevaru, kao roba, prodali trgovcima iz jednog karavana koji je, na svom putu za Egipat, prolazio krajem gde su oni boravili. S vremenom, i zahvaljujući nizu neverovatnih događaja, Bog je tog mladića veličanstveno proslavio i izveo iz ropstva, iz mračne utrobe egipatske tamnice i doveo na položaj s desne strane samog faraona. Protivno svakoj verovatnoći, on je postao prvi čovek, predsednik vlade najmoćnije države staroga sveta.

A evo i velikog iznenađenja: Josif, taj izuzetni čovek, bivši rob, koji se vinuo u neverovatne zvezdane visine moći i prestiža, bio je Jevrejin, kao i njegov otac i njegova braća.

Kakvog li imena koje je sebi stvorio taj mladić! Uvek iznova, Josif pokazuje svoju oštroumnost, svoje briljantne sposobnosti. Bog mu je dao mudrost za rešavanje ogromnih i veoma složenih problema. Faraon je to vrlo brzo uočio, a onda ga i uzvisio, postavljajući ga da rukovodi poljoprivredom i privredom te države.

To je ujedno bio i veoma dobar potez, budući da je u to vreme zemlju zahvatila strašna glad. Upozoren od Boga, Josif je predvideo glad i izvršio potrebne pripreme. Ali, to u Hananu nisu učinili ni Jakov ni njegovi sinovi. Oni bi bili umrli od gladi da su ostali tamo gde su živeli. Zato je nekolicina njih otputovala u Egipat u potrazi za žitom, da bi se u jednom trenutku pojavila pred gospodarem te zemlje — svojim davno izgubljenim mlađim bratom. Posle srdačnog i potresnog ponovnog okupljanja članova porodice, Josif poziva svoju braću i oca da se dosele u Egipat, kako bi mogli uživati u obilju žita, na plodnoj zemlji gde će moći da seju useve i napasaju svoju stoku.

Ako očekuješ da shvatiš knjigu Izlazak, moraš se najpre upoznati s pojedinostima o tome kako su Jevreji došli u tu stranu zemlju. Jakovljeva deca nisu bila rođena za Egipat, nego za Hanan, tu bogatu i obnovljenu zemlju obećanja, zemlju koja je čekala na njihov povratak.

Dolazak Jakovljeve porodice faraon je pozdravio raširenih ruku i velikodušno:

A faraon reče Josifu: otac tvoj i braća tvoja dođoše k tebi; u tvojoj je vlasti zemlja Misirska; na najboljem mestu u ovoj zemlji naseli oca svojega i braću svoju, neka žive u zemlji Gesemskoj; i ako koje znaš između njih da su vredni ljudi, postavi ih nad mojom stokom. 1. Mojsijeva 47,5.6.

Kakve li neverovatne ponude! Iz nje se vidi koliko je faraon uvažavao svog prvog čoveka. Car je rekao Josifu: “Tvoja porodica je došla i to je divno. Daj im najbolje mesto u ovoj zemlji! Neka se nasele u Gesemu i neka tamo gaje svoju stoku, a meni daj da, uz njihovu pomoć, napreduje i moja stoka. Meni su oni, Josife, od srca dobrodošli!”

Zahvaljujući faraonovoj dobroti, Josif je mogao da pozove i primi članove svoje

porodice u ovoj stranoj zemlji i da im obezbedi divne uslove za život, koji su nadmašivali sve što su uopšte mogli zamisliti, pa im je rekao: “Ne bojte se dakle; ja ću hraniti vas i vašu decu. Tako ih uteši i oslobodi” (1. Mojsijeva 50,21).

Ipak, ma kako veličanstvena, faraonova velikodušna ponuda zaštite i zbrinjavanja nije, zapravo, bila onaj najdivniji deo cele priče. Mnogo lepše bilo je to što u Josifovom srcu nije bilo osećanja gorčine prema njegovoj braći, koja su ga mrzela i zlostavljala. Rekao im je: “Ne brinite se i budite spokojni, sve je u najboljem redu. Samo dođite, a ja ću brinuti o vama i vašim porodicama.” I tako su, zahvaljujući nizu čudnih i zadivljujućih okolnosti, Izrailjevi sinovi došli da žive u Egiptu.

U to vreme oni su, razume se, bili samo jedna šira porodica, mala grupa prestrašenih izbeglica. Celo pleme mogli ste smestiti u par udobnih autobusa. Ali, pošto takav prevoz tada nije postojao, braća i njihov ostareli otac sakupili su svoju imovinu i krenuli na dugo pešačenje ka jugu. Štaviše, kada su, kao stranci, došli na granicu, Egipćani ih nisu sproveli ni u kakav žicom ograđeni izbeglički logor, da tamo pokušaju da nekako organizuju život uz minimalne mogućnosti. Naprotiv, dobili su posebno odabrano prostranstvo, najkvalitetniji deo zemlje u unutrašnjosti Egipta, gde će moći da žive i u miru podižu svoje porodice.

Promena na horizontu

Posle te velike promene mesta boravka, život je oko sedamdeset godina tekao poput lenje reke Nil. Biblija kaže: “Tako življaše Josif u Misiru s domom oca svojega, i poživestio i deset godina” (50,22). Josifu je verovatno bilo trideset i devet kad je njegova porodica došla da živi u Egiptu. Od tada je on živio još sedamdeset i jednu godinu, a onda otišao na počinak. Poslednji stih 1. knjige Mojsijeve kratko izveštava: “Potom umre Josif, a beše mu sto i deset godina; i pomazavši ga mirisima metnuše ga u kovčeg u Misiru” (50,26).

Tih odlazak tog dostojnog čoveka označio je početak kraja *dobrog* života Jevreja u Egiptu. Od trenutka kad su Josifa spustili u kovčeg, za “presađene” Jevreje život je počeo da se menja — u početku su to bile samo jedva primetne promene (tako to obično biva), ali su ubrzo potom izrailjske “akcije” pale kao one na čuvenoj njujorškoj berzi, oktobra 1929. godine — sunovrativši se do dna.

Do tog vremena jevrejsko stanovništvo u Egiptu doživelo je eksplozivni rast. Potomci Jakovljevih sinova brojčano su napredovali sve dok nisu postali silan narod u Egiptu ... na sve veći očaj egipatskih zvaničnika.

Pošto Josifa više nije bilo na pozornici da predstavlja svoj narod i zastupa njegove interese, stav Egipćana prema “tuđinima Jevrejima” postajao je sve neprijatniji. Domaće stanovništvo počelo je da popreko gleda Izrailj i sa sve većim podozrenjem. A kao što nam je više nego dobro poznato iz krvave istorije našeg sveta, nagomilano podozrenje prema nekoj etničkoj grupi samo je korak od predrasuda ... još korak od progonjenja ... i koliko se kamenom može dobaciti — od genocida.

Otkuda ta predrasuda? Mislim da za nju možemo utvrditi najmanje dva izvora.

“Nečisti” pastiri

Mnogo godina pre toga, Josif je svoju braću upozorio na nešto vrlo specifično u egipatskoj kulturi. To je *sitnica*, nešto što ćemo lako prevideti — pa ja s razlogom pomišljam da su je previdela i Josifova braća.

Međutim, kad ti neko *održi predavanje* o životu u nekoj stranoj kulturi, trebalo bi da

dobro obratiš pažnju: Kada je, kao mlad marinac, trebalo da se prvi put iskrcam na teritoriju Japana, nikada neću zaboraviti kako je naš pukovnik stao pred nas, opisujući nam kako izgleda novi način života u koji je trebalo da zakoračimo. “To neće biti”, govorio je, “kao kad se vozite autoputem u svojoj zemlji, kao kad švrljate ulicama neke varošice u svom kraju, ili kad se opustite na nekoj od plaža na svom moru.” Mi smo bili gosti u jednoj tuđoj zemlji. Mnogi od nas nikada do tada nismo bili *stranci*.

Tako je bilo i kad je Josif svojoj braći dao prave, izvorne informacije o Egiptu. Evo, kako im je govorio:

A Josif reče braći svojoj i domu oca svojega ... Kad vas faraon dozove, reći će vam: kakvu radnju radite (čime se bavite)? A vi kažete: (Bakotić: sluge su tvoje stadom se bavile od svoje mladosti pa do danas, i mi i stari naši); da biste ostali u zemlji Gesemskoj; jer su Misircima svi pastiri nečisti. (46,31.33.34)

Josif im je rekao: “Čujte, uradite kako hoćete, samo nemojte reći faraonu da ste pastiri! Taj podatak strogo čuvajte za sebe, važi? Recite mu samo da vodite brigu o stoci.”

Hajde da vidimo zašto bi Josif tako nešto rekao. Zato što je znao da su pastiri bili “nečisti Egipćanima”.

Dodao bih ovde jedno malo objašnjenje. U to vreme je egipatska kultura dostigla svoj najviši stepen. Od njegovih stanovnika očekivalo se da pokazuju određeni nivo kultivisanosti. Mogli biste reći da je Egipat zauzimao najviše mesto u to doba. Što se tiče obrazovanja, on je zaista bio na vrhu. Egipćani su uveli hijeroglif; njihovi sjajni univerziteti i njihova zavidna ekonomska situacija učinili su da su Egipćani popreko gledali na svaku grupu izbeglica ili iseljenika koji bi mogli ugroziti njihovu kulturu i njihov standard. I sigurno nisu želeli da *uvezu* grupu neuglađenih pastira, koji bi mogli pomutiti visoko uglancani “imidž” njihove države. (Eno ih, oni iz susedne zemlje!)

Eksperti za Stari zavet, Kil i Delič daju nam na ovom mestu jedno zanimljivo opažanje:

Odbojnost koju su Egipćani osećali prema pastirima nastala je na tlu činjenice: što su temelji Egipta više počivali na poljoprivredi, to su Egipćani pojmove grubosti i varvarizma više dovodili u vezu sa samim nazivom zanimanja pastira. To je ... potvrđeno na više različitih načina preko spomenika, na kojima su pastiri redovno prikazani kao visoki i mršavi, iskrivljeni, ispijeni, a ponekad gotovo kao sablasne prilike.¹

Drugim rečima, pastiri su bili prezrena društvena grupa. Tačnije, osobe bez kulture ponašanja. Da su, u tom osetljivom trenutku uspostavljanja odnosa s faraonom, upotrebili reč “pastir”, to bi svakako značilo pogrešno nastupiti.

Vratimo se u mislima unazad do vremena naseljavanja delova američkog Zapada, pa ćemo dobiti sličnu sliku. Vlasnici velikih krda goveda i rančeri koji su držali ovce takmičili su se ko će osvojiti više zemlje i zagrabititi više profita, ali se sasvim sigurno nikada ne bi našli u istom timu u kuglani. Ako biste, u ono vreme, otišli u grad čiji stanovnici drže goveda, sigurno je da ne biste ušli u gomilu kauboja, ili čuvara goveda, i tamo se predstaviti kao pastir, vlasnik velikog stada ovaca, koje u tom trenutku pasu na periferiji grada. Verovatno bi tada jedan od kauboja onjušio vazduh i rekao: “Ovde mi miriše na *ovce*.” U takvom trenutku, moraćete ili da se pobijete, da se sagnete, pucate ili bežite ... ali brzo!

Bilo je očigledno da je faraon držao stoku, dok su Jakovljevi sinovi gajili stada ovaca.

¹ C. F. Keil and F. Delitzsch, in *The Pentateuch*, knjiga 1, dela *Biblical Commentary on the Old Testament*, trans. James Martin, str. 375.

Zato im je Josif rekao: “Pazite, kad vas faraon upita čime se bavite, samo mu recite da se bavite uzgojem stoke. Držite se uopštenosti tog pojma, i sve će biti u najboljem redu. Nemojte mu zucnuti da ste pastiri.”

Na nesreću, oni ili su zaboravili na savet svog brata ili su ga zanemarili. Kad ih je faraon pitao za ono čime se bave, oni su bojažljivo, piskavim glasovima, progovorili: “Pastiri su bile sluge tvoje ... i mi i stari naši.” Kako je vreme prolazilo, sve veći broj jevrejskih pastira postajao su među Egipćanima pravi, veliki problem.

To je jedan od izvora predrasude s kojom su se kasnije suočili. Ali, smatram da se u korenu stvarnih problema nalazilo nešto dublje od toga.

Zaboravljeni čovek

Prva glava 2. Mojsijeve, Knjige Izlazak, otkriva taj snažni, drugi razlog što su vremena za Jevreje postala tako teška. Oni jesu gajili ovce u zemlji koja je mrzela pastire, ali nam Biblija kaže i ovo: “Tada nastaje nov car u Misiru, koji ne znadijaše za Josifa” (2. Mojsijeva 1,8).

Došao je dan kada je, posle smrti Josifa i faraona koji je ga je podigao na njegov visoki položaj, na presto došao novi faraon. I on je vladao zemljom, a onda svoju krunu predao sledećem faraonu. Konačno, posle nekoliko vekova, Josifovo ime bilo je praktično nepoznato. Niko više nije znao za podatak da je u zemlji nekada vladala velika glad. Niko nije znao za zlatne okeane uskladištenog žita. Niko više nije znao kako je jedan mudri mladi Jevrejin, predsednik vlade, izašao iz mraka anonimnosti da spase zemlju. Bila je to davna istorija; nešto što nikome nije bilo važno. A ugovor koji je Josif svojevremeno sklopio s jednim davnašnjim faraonom? I to je bilo potpuno zaboravljeno.

Taj novi faraon nije podnosio sve brojnije jevrejsko stanovništvo. Kako se uopšte dogodilo da su se oni tu našli? Niko mu to sa sigurnošću nije mogao reći; zapisi o tome bili su odloženi u neki zaboravljeni podrumski arhiv.

Nije se mogao zanemariti jedan podatak u vezi s tim sve brojnijim Jevrejima: oni kao da su bili pretnja Egiptu. A faraon ugrožen pretnjom ne bi bio omiljen. Stoga on kaže svom narodu:

Gle, narod sinova Izrailjevih veći je i silniji od nas. Nego hajde mudro da postupamo s njima, da se ne množe, i kad nastane rat da ne pristanu s neprijateljima našim i ne udare na nas i ne otidu iz zemlje.” (9. i 10. stih)

I tako se Jevreji suočavaju s jednim potpuno novim načinom života. Zapazite promenu. Veoma tužan prizor. “I postaviše nad njima nastojnike da ih muče teškim poslovima; i građaše narod Izrailjev faraonu gradove Pitom i Ramesu” (11. stih).

Dok čitam te zloslutne reči, ne mogu a da se ne setim sumornih dana uoči Drugog svetskog rata kad su uslovi života jevrejskog naroda u tuđoj zemlji — Nemačkoj — bili neverovatno drastično izmenjeni, pod omraženim novim vladarem, Adolfom Hitlerom. Jevreji ne samo što su bili ubijani i gomilani u logore smrti nego su od strane nekih od najvećih kompanija tadašnjeg Rajha bili prisiljavani na okrutno kolektivno ropstvo. Smešteni u staništa pod nehumanim uslovima, mnogi od tih robova modernog vremena jednostavno su bili ubijani preteranim radom.

Ono što se dogodilo u Egiptu izgleda kao čudan nagoveštaj tog tragičnog vremena. Jedna potpuno nova scena postavlja se u zemlji Nila, nešto što niko od nas, sâm, ne bi mogao zamisliti. Potpuno neočekivano za zbunjene Izrailjce, stupa na snagu nova

katastrofalna politika ... i od tada život nikada više neće biti kao što je bio.

S pozornice su nestali lagodnost, obilje i blagostanje, a pojavili se: goniči robova (nadzornici) i bič.

Arheolozi su nam mnogo pomogli da bolje razumemo taj deo Svetoga pisma. Iskopali su obeliske, spomenike i stubove, s najraznovrsnijim izrezbarenim figurama i hijeroglifima. Na jednom zanimljivom otkriću mogao se videti mural — prikaz velike grupe radnika koji su radili pod nadzorom dva državnika službenika, naoružana teškim bičevima. Kakav je bio njihov zadatak? Pravili su opeke. Dvojica s bičevima prikazani su kako izvikuju: “*Radite, niko ne sme da posustane!*”

Zamislite! Dokle god je Josif bio živ, Izrailjci su znali samo za mir, radost i opuštanje na suncem ogrejanim poljima Gesema. Ali onda je vetar promenio pravac. Oblaci su počeli da zatamnjuju horizont i u vazduh se uvukla ledena hladnoća. Njihovi egipatski susedi počeli su drugačije da ih gledaju — najpre s podozrenjem i gađenjem, a onda i s neskrivenom mržnjom.

Još niko nije bio stigao da utvrdi šta se dogodilo i šta bi se moglo učiniti; na sceni su se pojavili nadzornici, kao kakav gnevni eskadron SS-oficira, s karakterističnim dubokim čizmama. U prošlost predoše idilični dani napasanja ovaca. Od sada su morali da prave opeke, pod ostrim komandama goniča robova i zvučnim udarcima biča.

Nezaboravljeno obećanje

To je verovatno potrajalo sve dok Jevreji nisu bili potpuno satrvani i pretvorili se, takoreći u egipatsku prašinu. Biblija kaže: “Uzdisahu od nevolje sinovi Izrailjevi i vikahu; i vika njihova ... dođe do Boga” (2. Mojsijeva 2,23).

Bog je čuo njihove vapaje i nije spavao; Njegova pažnja nije bila odvrćena na neku drugu stranu. Bog se dobro sećao obećanja koje je dao Jakovljevim precima. Daleko u prošlosti, više vekova pre zbivanja u 1. glavi 2. Mojsijeve, Bog se obraća Avramu, rodonačelniku Jevreja, i otkriva mu proročku sliku njegovog potomstva:

I Gospod reče Avramu: znaj zacelo da će seme tvoje biti došljaci u zemlji tuđoj, pa će joj služiti, i ona će ih mučiti četiri stotine godina. Ali ću suditi i narodu kojemu će služiti; a posle će oni izaći [Izlazak!] s velikim blagom. 1. Mojsijeva 15,13.14.

“Sine”, rekao je Bog Avramu, “tvoje potomstvo će brojčano narasti, a onda će otići u zemlju u kojoj nisu rođeni. U toj tuđoj zemlji biće stranci i tamo će ih zlostavljati i porobiti. Ali, oni tamo neće ostati zauvek! Posle nekoliko stotina godina pod jarmom okrutnog naroda, biće izbavljeni i napustiće tu zemlju.”

Doći će izbavitelj, čovek koga je sâm Bog izdvojio — vođa posebno pripremljen da radi i s Izrailjcima i sa samim faraonom.

Ime će mu biti *Mojsije*.

Očajničke mere

Vratite se sa mnom u prvu glavu 2. Mojsijeve. Da vidimo, kakav je bio život pod faraonima i njegovim nadzornicima. Uz udarce biča po leđima Izrailjci su Egipćanima sagradili dva nova grada. Možda ćete pomisliti kako su sav taj mučni rad i gorko zlostavljanje bili smetnja za izrailjski natalitet. Ne, nikako! Taj narod je bio plodan: “Ali što ga više mučahu to se više množaše i napredovaše, da se grožahu od sinova Izrailjevih i žestoko nagonjahu Misirci sinove Izrailjeve na poslove” (1,12.13).

Egipćani su sa strepnjom, grozeći se, gledali na sve veći broj izrailjskog naroda (“silnog naroda”, kako ga je video sâm faraon). Jevrejska reč, prevedena sa “groziti se” glasi *kootz*. Ona znači “osećati odvratnost i užas prema nečemu; osećanje gađenja, mučnine”. Posmatrajući iz meseca u mesec i iz godine u godinu kako broj jevrejskih stanovnika narasta kao testo, egipatski zvaničnici su osećali nešto poput mučnine u trbušnoj duplji. Da je tih dana u Egiptu bilo kafića, Egipćanin i Egipćanka možda bi sedeli za jednim od tih malih okruglih stočića i, nagnuti nad svojom “espresso-kaficom”, govorili: “Čoveče, ovo izmiče kontroli. Naš plan ne deluje. Moramo nekako zaustaviti to njihovo razmnožavanje! Ako te tuđince sada ne zaustavimo, oni će za par godina zavladatai ovom zemljom!”

I tako je okrutnost postajala sve veća.

Kako često ćete, čitajući o okrutnosti u Bibliji, iza nje pronaći snažna osećanja. Odvaljajte u stranu stenu okrutnosti, pa će ispod nje početi da gmiže strah. Nesigurnost i groženje Egipćana pred njihovim susedima, Jevrejima, na kraju su doveli do ispoljavanja varvarskog ponašanja.

Za mene je to zanimljivo. Impresioniran sam sledećom mišlju: ako si sklon nasilnom ispoljavanju gneva i surovosti, možda bi bilo uputno da zastaneš i da se zapitaš čega se to bojiš. Tokom svih godina svoje službe s tugom sam gledao kako surove ljude često goni strah. Strah od gubitka. Strah od poniženja. Strah od razotkrivanja. Strah od slabosti. Strah od gubljenja uzda iz ruku.

Egipćani su plivali u baš takvoj vrsti straha. Strah da će izgubiti vlast nad svojom zemljom nagonio ih je na sve opakija dela nepravde. Kada jednom odlučiš da nekoga izgladnjuješ, tučeš ili zlostavljaš, postaje lako progoniti i čitav jedan narod. Zapazite šta se potom dogodilo: “I žestoko nagonjahu Misirci sinove Izrailjeve na poslove, i zagrčivahu im život teškim poslovima, blatom i opekama i svakim radom u polju, i svakim drugim poslom, na koji ih žestoko nagonjahu” (13. i 14. stih).

Međutim, pošto taktika prisiljavanja na ubistveni rad nije donela ostvarenje faraonovih ciljeva, on je pustio uzde jednom još mračnijem planu. I ponovo se podsećam nacističkih metoda u našem dvadesetom veku. Najpre se u dnevnoj štampi pojavljuju optužbe protiv Jevreja, a onda se uskraćuju sve privilegije koje su imali. Potom, divljačko uništavanje jevrejskih radnji i imovine. Posle toga, dolazi sramno i ponižavajuće prisiljavanje Jevreja da nose posebne oznake, kojima su bili žigosani kao neprijatelji i na kraju, pretrpavanje vagona, koncentracioni logori ... i peći.

Videći da okrutni uslovi ropstva nisu ostvarili njegove ciljeve, faraon skalu zlostavljanja pomera za još jedan jezivi zub.

Infanticid, sistematsko ubijanje dece.

Ubistvo.

I zapovedi car misirski babicama jevrejskim, od kojih jednoj beše ime Sefora a drugoj Fuva ... (1,15)

Očigledno je da su te dve žene bile postavljene nad svim jevrejskim babicama. I evo šta im zapoveda faraon: “Kad babičite Jevrejke, i u porođaju vidite da je muško, ubijte ga, a kad bude žensko, nek ostane živo” (16. stih).

Pre nego što se budemo pozabavili njihovim odgovorom, razmislimo o faraonovoj naredbi. Delujući pod diktatom straha, faraon održava tajni sastanak s ovim uglednim babicama. Kao da čujem faraonove savetnike kako mu govore: “Samo ih ti priteraj, i dovedi u kraljevske odaje, pred tvoj presto i biće manje od makovog zrna. Biće tako zastrašene da će bez pogovora raditi šta god im zapovediš!”

Da, ali ne *te* žene!

Pre nego što su savremena porodilišta otvorila svoja vrata, buduće majke porađale su se kod svojih kuća. Porođaj se obavljao uz pomoć babica (običaj koji je u naše savremeno doba ponovo postao poželjan).

Reči iz poslednjeg biblijskog citata, “u porođaju”, kao da su me pogodile. Ne mogu se čak pohvaliti ni da želim da znam kako je to izgledalo! Kad bi mi to i bilo poznato, pomalo se nelagodno osećam, razmišljajući o izvesnim intimnim temama. Kad su se moja deca rađala, moja želja da budem prisutan na porođaju bila je jednaka nuli. Razume se, već sam čuo o toj novoj sorti “tatica” koji ulaze u porođajni boks s nekim veselim šešikom, video-rikorderom i picom u ruci ... ali to nipošto nije bio moj stil.

Svojoj ženi sam u potpunosti prepustio odluku o tome da li hoće anesteziju. (Što se mene tiče, ja bih se odlučio za anesteziju, ali nama, očevima, nisu je nudili.) Ako pomislim na testove za utvrđivanje profesionalnih sklonosti, mislim da u kategoriji akušera ne bih dobio baš mnogo poena.

Prema faraonovom naređenju, jevrejska babica morala je dobro da pazi u trenucima dok se beba pojavljivala. Njen zadatak je bio da pol deteta otkrije odmah dok je izlazilo iz utrobe majke i da uništi život, ukoliko primeti da je muško — verovatno gušenjem dečaćića još pre nego što prvi put zaplače.

Odmah zatim, babica bi mogla reći: “Zaista mi je žao, ali ovo dete je rođeno mrtvo.”

Kakvog li odvratnog, krvničkog plana! Iskreno, to me veoma podseća — u pitanju je, zapravo, samo nekoliko sekundi — na današnji odvratni postupak, bar u američkoj javnosti poznat kao “delimični prekid trudnoće”. Međutim, te babice su nepokolebljivo istrajavale na svom stavu borbe za život! * Obratimo pažnju na njihov postupak i njihov kasniji ponovni sastanak s frustriranim faraonom:

Ali se babice bojahu Boga, i ne činjahu kako im reče car misirski, nego ostavljahu decu u životu. A car misirski dozva babice i reče im: zašto ne činite, te ostavljate u životu mušku decu? A babice rekoše faraonu: Jevrejke nisu kao žene misirske; jače su; dok im dode babica, one već rode. I Bog učini dobro babicama; i narod se umnoži i osili veoma; i što se babice bojahu Boga, načini im kuće (stihovi 17-21).

Jeste li videli, kakve su ovo heroine! Te žene su se više bojale Boga nego faraonovih zakona. U njihovom izgovoru bilo je i malo humora. (Doduše, nisam siguran da bih se bolje snašao, da sam se našao u sličnim okolnostima.) Reč iz izvornog teksta prevedena rečju “jače” doslovno znači “živahne”. Babice kažu namrgođenom, nezadovoljnom faraonu: “Ne možeš zamisliti kako su te žene brze. Kad čujemo da treba da se porode, mi pojurimo njihovoj kući, a ono, “*jen-dva-tri, i gotovo!* Beba je već rođena i šta nam onda preostaje da učinimo?”

Faraon, koji verovatno nije ništa više od mene voleo da sluša slikovite pojedinosti rađanja deteta, “pao je” na celu njihovu priču. Ko je, uostalom, on bio da se raspravlja s te dve babice? Srećom, te hrabre žene, kako će Biblija i kasnije reći za Mojsijeve roditelje, “ne pobojaše se zapovesti careve” (Jevrejima 11,23).

Bogu neka je hvala za takve hrabre ljude i žene vere. Do danas, od Afrike do Kine i Srednjeg Istoka, ta ista vrsta hrabrosti svetli kao svetionik. Dok vi čitate ove reči, Božji narod po celome svetu biva progonjen zbog svoje odanosti Isusu Hristu. Njegovi pripadnici ostaju nepokolebljivi uprkos dekretima careva, predsednika, generala i partijskih

* U nekim zemljama, pokret “Pro-Life”, koji se bori protiv legalizacije abortusa.

sekretara i kažu: “Ne želimo da učinimo ono što od nas tražite. Ne želimo da se odrekemo našeg Gospoda”, a za to plaćaju određenu cenu.

Nema “blanko-pokoravanja”

Biblija brižljivo savetuje Božji narod da se pokorava vlastima, da plaća poreze i da živi tihim, odgovornim životom. Hrišćanina i hrišćanku karakteriše prijatan, pokoran duh.

- “Žene! slušajte svoje muževe kao Gospoda” (Efescima 5,22).
- “Deco! slušajte svoje roditelje u Gospodu: jer je ovo pravo” (Efescima 6,1).
- “Svaka duša da se pokorava vlastima koje vladaju” (Rimljanima 13,1).
- “Sluge da slušaju svoje gospodare, da budu ugodni u svačemu” (Titu 2,9).
- “Slušajte se među sobom u strahu Božjem” (Efescima 5,21).

A onda nailazimo na stihove, kao što su oni iz prve glave 2. Mojsijeve knjige, koji nas podsećaju da je Božji zakon uvek ispred ljudskog zakona. Biblija nas ne uči *blanko pokoravanju*. Zapravo, ima vreme kada se treba pokoravati i vreme kada treba pružiti otpor.

Međutim, da s tim principom ne bismo predaleko otišli, bilo bi umesno reći i reč upozorenja. Tekst iz 2. Mojsijeve ne savetuje deci da otkazu poslušnost roditeljima, ženama da uzurpiraju rukovodeću ulogu svojih muževa u domu, niti bilo kome da se ogлуši o postojeći moralni autoritet. Ali tekst ipak jasno poručuje: pokoravanje građanskim vlastima ima svoje granice. Tako je, jednom prilikom, Petar rekao pred jevrejskim savetom koji je za narod predstavljao vlast: “Većma se treba Bogu pokoravati negoli ljudima” (Dela 5,29).

Drugim rečima, ako se carski dekret direktno suprotstavlja Božjoj jasno izraženoj volji, tada treba da budemo poslušni Bogu, kao što su se Boga pobjale one dve hrabre žene, Sefora i Fuva. I zato one, iako mrtve, i danas još govore. Pismo veli kako je Bog nagradio veru tih babica: “... i narod se umnoži i osili veoma; i što se babice bojahu Boga, načini im kuće” (1,20.21).

Ne mogu pouzdano reći šta je ovim poslednjim rečima zapravo rečeno.* Možda da su našle muževe, udale se i stekle svaka svoj dom i porodicu. Šta god da je bilo, te žene je sâm Bog štitio i nagradio.

U očima tih babica Božja naklonost je bila vrednija od naklonosti faraona. Pokretane dubokim i postojanim poštovanjem prema živom Bogu, odbile su da izvrše ono što je bilo sadržano u zlom carevom dekretu. Odbile su carev zahtev, kada im je zapovedio da se ogлуše o Božji osnovni princip — očuvanje života.

Zastanimo za trenutak i razmislimo. Temelji protestantizma — pa i same ove države [SAD] — počivaju na otporu i pobuni. Pobunili smo se protiv “majke-crkve”, koja je govorila: “Veruj ovako i služi Bogu ovako kako ti mi kažemo.” Naši duhovni prethodnici, u vreme Reformacije, odgovorili su: “Ne prihvatamo. Slušaćemo ono što nam kaže Božja reč.” Mnogi od njih bili su proterivani, zatvoreni u tamnice, pa i završavali kao mučenici zbog zauzimanja takvog stava.

U vreme rađanja nove države Novog sveta, tadašnji hrišćani suprotstavili su se vladaru koji je govorio: “Učinite to, i to na način kako ja kažem.” Preci današnjih stanovnika te zemlje rekli su: “Nećemo to učiniti. Učinićemo onako kako Bog kaže.” Zahvaljujući tim

* Dr Bakotić: “... dade Bog sreću domovima njihovim.” Engleski prevod NIV: “... dade Bog da su stekle sopstvene porodice” (prim. prev.)

odvažnim ličnostima koje su se suprotstavile bezbožnim vlastima, stanovnici današnjih SAD mogu s ponosom da se pozovu na istovremeno rađanje verske i nacionalne slobode.

Isto tako, moram se složiti i s Avgustinom, koji je svojevremeno pisao o tim Jevrejima: “Bog ih nije nagradio za njihovu prevaru nego za njihovu pobožnost.” Ne verujem da je njihov lukavi odgovor bio Bogu po volji, ali verujem da ih je, uprkos tome, nagradio zbog toga što su učinile nešto što je pravo u Njegovim očima. (Doduše, još ostaje mogućnost da su one jevrejske porodilje, ipak, *bile* brze!)

Nažalost, problemi Izrailjaca nisu nestali zbog toga što su babice hrabro otkazale poslušnost faraonu. Faraon krvnički bes se mogao obuzdati. Frustriran i gnevan, faraon izdaje novu zapovest: “Tada zapovedi faraon svemu narodu svojem govoreći: svakoga sina koji se rodi bacite u vodu, a kćeri sve ostavljajte u životu” (22. stih).

Faraonova zapovest, ma kako varvarska, ima svoju modernu paralelu ... ali u suprotnom. U današnjoj komunističkoj Kini bračni parovi imaju pravo na samo jedno dete. Mnoge žene, pošto saznaju pol deteta, ili ga donesu do kraja ili odmah abortiraju. Ako je dečak, ostaje da živi; ako je devojčica, ona često biva uklonjena.

Možda se od vremena 2. Mojsijeve menjao datum na kalendaru, ali ne i ljudska priroda. Udaljena od Hristovog otkupiteljskog dela, naša su srca nepopravljivo zla. Okrutnosti je bilo u Mojsijevo vreme, a ima je i danas. Tirani su vladali u starom, p vladaju i u današnjem svetu. Nepravda je pogađala nevine u faraonovo vreme, u vreme Iroda, a tako je i u našem današnjem *sofisticiranom* svetu.

Ipak, u vreme 2. Mojsijeve na svetu su živeli ljudi i žene koji su bili rešeni da, čak i sami brane ono što je pravo, pa makar ih to vodilo i u smrt, baš kao što ih ima i danas. Bog u svim vremenima ima svoje svedoke!

Pouke za razmišljanje

Dok ovako razmišljam o tom panoramskom delu Biblije, impresioniraju me tri snažne istine na kojima počiva život — istine koje se pojavljuju uvek iznova, dok pratimo Mojsijev život.

Teška vremena ne brišu Božja obećanja

Izrailjski narod našao se u teškim neprilikama. Ipak, Bog je obećao: “Poslaću vam izbavitelja.” Kad su vremena teška, lako je požuriti u zaključak da je Bog zaboravio na svoja obećanja. Druga knjiga Mojsijeva pokazuje nam da Bog, kada kaže: “Obećavam vam nešto”, to *nikada* ne zaboravlja. Ti možeš zaboraviti; mogu i ja, a može i ceo jedan narod. Ali, Bog ne može da zaboravi.

Nemojmo danas, u doba dekadencije i moralnog propadanja, u vreme kada centar vlasti najmoćnije zemlje sveta posrće pod skandalima i biva razdirana arogantnom politikom, ni za trenutak pomisliti kako je Bog otišao na kraći odmor ili “zaturio” svoja obećanja, a ni da je zaspao u skretničarskoj kućici. Da bi ostao u toku najnovijih događaja, Njemu nije potreban Si-En-En. U tačno predviđenom trenutku, u vreme utvrđeno pre postanja sveta, On će ponovo poslati svog Sina. Silni Car nad carevima vratiće se da izbavi svoj krvlju otkupljeni narod. Doći će da izvrši pravdu. Zemlja može goreti i zvezde padati s neba — živi Bog ne zaboravlja ono što je obećao. Ovo je tek prva lekcija.

Zlostavljanje ne izmiče Božjoj pažnji

Nešto kasnije, prema 3. glavi 2. Mojsijeve, Bog kaže Mojsiju:

Dobro videh nevolju naroda svojega u Misiru, i čuh viku njegovu od zla koje mu čine nastojnici, jer poznah muku njegovu. I sidoh da ga izbavim iz ruku Misirskih ..." (7. i 8. stih).

Pomišljaš li nekada da tvoji teški i mučni trenuci i iskušenja izmiču Božjoj pažnji? Možda ćeš se toliko razočarati, možda će te do te mere savladati teški bol da ćeš početi da veruješ kako Bog nije mogao znati za okolnosti u kojima se nalaziš ili, ako je znao, da mu je onda baš svejedno. To je laž koju lansira lično začetnik svakoga zla.

Bog *uvek* zna i Njemu je do tebe i mene i te kako stalo. Videćemo, naime, da će On učiniti sve, bez obzira na to šta je to i bez obzira na cenu, samo da izbavi svoj narod. Možda će te pozvati na privremeni počinak, ili će možda razdvojiti more, kako bi ti prošao po suvom. Možda Njegovo izbavljenje neće stići u trenutku za koji ti misliš da je najbolji, niti na način kako to ti očekuješ, a ipak će stići u najboljem trenutku, u pravo vreme. On svoje neće napustiti.

Teška iskušenja ne isključuju Božju brigu

Bez obzira na to koliko bi tvoje iskušenje moglo biti okrutno, ono nikada ne može da zaseni Njegovu brigu. Seti se kako je Bog nagradio one babice! Njegovoj pažnji ništa ne izmiče. Ništa!

Možda je ovo za tebe bila teška godina. Možda ti budućnost koja se ukazuje pred tobom izgleda sumorna i preteća. Možda imaš veliku želju da te Bog upotrebi kao svoje oruđe, ali uviđaš da si u bezizlaznoj situaciji. Možda ćeš se, u svojim retkim trenucima tišine, pitati: *Gde je Bog?*

Evo gde je: neposredno uza te, dragi prijatelju. On te ni u jednom trenutku nije napustio; nikada nije skrenuo svoj pogled s tebe, niti je Njegova pažnja odlutala na neke druge predmete; čak ni za jedan otkucaj srca. On ni u jednom trenutku nije prestao da brine o tebi, da misli o tebi, da uzima u obzir tvoju situaciju i okolnosti, da te voli duboko i snažno, što prevazilazi tvoju moć poimanja.

Autor Hadson Tejlor napisao je jednim povodom: „Nije važno koliko je jak pritisak; važno je, u stvari, gde je — pritisak. Da li se pritisak nalazi između tebe i Boga ili te pritiska tako da prilaziš bliže Božjem srcu.“²

Nije slučajno to što si rođen baš u ovom dobu, baš na ovom raskršću istorije, u ovoj zemlji i na ovom svetu. Bog traži čoveka, ženu, koji će se staviti u službu Njegovih namera i iskoristiti pruženu priliku da Njemu posluži na slavu.

Tačno je; možda misliš da si nestručan, neobrazovan, neobučan, nenadaren, pa možda čak i bezvredan. Međutim, kao što ćemo videti u sledećim poglavljima, upravo to su odlične kvalifikacije uz pomoć kojih Bog može da izvrši neko moćno delo.

² Dr. and Mrs Howard Taylor, *Hudson Taylor's Spiritual Secret*, str. 107.

Druga glava

ROĐEN POSLE PONOĆI

Bog kome se klanjamo i kome služimo, savršen je u svakom aspektu svoga bića, pa je i realističan. On kaže Isaiji: “Jer misli moje nisu vaše misli, niti su vaši putevi moji putevi, veli Gospod; nego koliko su nebesa viša od zemlje, toliko su putevi moji viši od vaših puteva, i misli moje od vaših misli” (Isaija 55,8.9).

David nam napominje: “Jer zna građu našu, opominje se da smo prah” (Psalam 103,14). Bog vrlo dobro zna da su Njegove misli i Njegovi putevi beskrajno viši od naših. Svestan je da nas je stvorio kao ograničena bića, od “praha zemaljskog” i zato On to razume. Zna kako treba da postupa sa stvorenjima ograničene sposobnosti shvatanja i neotporne “građe”.

Postavio bih pitanje — zašto *mi* to ne razumemo? Zašto očekujemo savršenstvo od sebe i od onih s kojima se družimo?

Tokom svih godina u kojima sam istraživao biblijske ličnosti nisam našao ni jednu jedinu epizodu gde se kaže da je neko odmah počeo uspešno da radi za Boga. Od svih velikih biblijskih ličnosti jedino se Danilo (a možda i Josif i Isus Navin) našao na stranicama svetih spisa bez zapisanih propusta i neuspeha. A ni ja, s iskustvom od preko trideset i pet godina službe, ne pamtim ni jednog vernika koji se jednostavno “odlepio od piste” i vinuo u duhovnu stratosferu, da bi tamo ostao do svoje smrti.

Ti i ja, međutim, užasno gubimo strpljenje zbog svojih propusta i ograničenja, ali i strpljenje — jedni s drugima. Gubimo nadu, jer smatramo da je do sada trebalo da se nađemo u duhovnoj orbiti, a tek smo se nešto uzdigli iznad vrhova drveća, ili tek pokušavamo da se “odlepimo od piste”. Smatramo da treba odmah, trajno i efikasno da osvojimo ogromne teritorije za Božje carstvo, kao kakav duhovni Aleksandar Veliki. A kad se to ne dogodi — kad nam izgleda da je pobeda neuhvatljiva — padamo u razočaranje.

Kada god počnem tako da se osećam, moram da se pozabavim predmetom Mojsijevog života, jer mi njegov život pomaže da povratim hrabrost. To je čovek koji je zadatke za Boga počeo da ostvaruje tek kad mu je bilo *osamdeset* godina. Mnogo posle granice od koje većina od nas provodi vreme u stolici za ljuljanje ili je već pokojna, Mojsije je započeo svoju duhovnu karijeru i, štaviše, Bog ga je veličanstveno upotrebio.

Mojsijev život se, prema sedmoj glavi Dela apostolskih, može podeliti u tri odseka od po četrdeset godina. Prvih četrdeset godina svog života proveo je u Egiptu, vaspitavan od svoje majke i poučavan u egipatskim školama. Svoj drugi četrdesetogodišnji period proveo je u pustinji, vaspitavan od samoće i poučavan od Boga. I svojih poslednjih četrdeset godina Mojsije je proveo s jevrejskim narodom u pustinji, vaspitavan od iskušenja, razočaranja i teških ispita, i poučavan od Zakona koji je primio neposredno iz Božje ruke.

Poznati evanđelista Dvajt Mudi ovako je izrazio svoje viđenje te izuzetne biografije. “Mojsije je”, kaže Mudi, “proveo svojih prvih četrdeset godina misleći da je neko. Svojih drugih četrdeset godina proveo je, uviđajući da je niko. Svojih trećih četrdeset godina

proveo je otkrivajući šta može Bog da učini s nekim ko je niko.”³

Ti i ja, iako možda nikada nećemo dostići starost od stotinu i dvadeset godina, u ovom trenutku živimo u jednoj od te tri faze. Mi ili mislimo da smo neko, ili smo dovoljno napredovali da uvidimo da smo niko, ili smo konačno otkrili šta Bog može da učini s nekim ko je niko! To je svojevrsno ohrabrenje, slažete li se? Bog od nas nikada ne diže ruke!

Razume se, najbolja od tri faze je poslednja. Na njenom početku Mojsije je već bio oduvao svojih osamdeset svećica na rođendanskoj torti, da bi tek tada ta poslednja činjenica počela da hvata korena u njegovoj duši (a i to tek posle tvrdoglavog raspravljanja sa Svemogućim). Međutim, od dana kad je to shvatio — od kada je njegovo srce konačno svom silinom obuzela istina da nebo želi i može da ga upotrebi — trešće se zemlja i more će ključati od sile Božje koja će zračiti kroz njegov život.

Ako u ovom svom druženju s Mojsijem ne zapazimo ništa drugo, upoznaćemo bar prvih nekoliko koraka čoveka koji je u pozno doba svog života (ali ne prekasno!) otkrio šta znači biti značajan u Božjim očima, bez obzira na godine.

Ovom poglavljju dao sam naslov “Rođen posle ponoći”, što je priča o rođenju kad mu vreme nije. Tako je i bilo.

Rođenje kojem se ne može pozavideti

Najvećim delom svog zrelog doba divio sam se Vinstonu Čerčilu. Uvek su me nadahnjivali njegov život, njegovi zapisani govori i njegova zvonka proza. Nedavno sam se setio njegovog govora u engleskom Donjem domu, na dan 17. aprila 1945. godine, pet dana posle smrti njegovog prijatelja, američkog predsednika Frenklina Ruzvelta.

Tom prilikom Čerčil je rekao: “S Frenklinom Ruzveltom umro je najveći američki prijatelj koga su ova ostrva ikada imala. Umro je u oklopu [ne: aktivno radeći!], a s pravom bismo mogli reći: u *ratničkom* oklopu. Na takvoj smrti moglo bi mu se samo pozavideti!”⁴

Prema onome što je Čerčil imao na umu, taj čuvenij predsednik umro je u vreme na kome se moglo pozavideti. Hitler je bio mrtav, a njegovo carstvo zla u ruševinama koje su se pušile. Rat na Pacifiku hitao je ka pobedi. Tiranske sile neće progutati slobodni svet. Ruzvelt je umro, gledajući ispunjenje svojih snova.

Koliko god bi se smrti Frenklina Ruzvelta moglo pozavideti, na drugoj strani spektra Mojsije doživljava *najnezavidnije* rođenje. Budući rođen kao Jevrejin, u zemlji kojom je vladao jedan antisemitski despot, Mojsije je ugledao svet u vrlo mučnim okolnostima. Njegov narod, Jevreji, teško su trpeli pod režimom biča. Bili su tlačeni, mrženi, zlostavljani, omalovažavani. Mnoge od njih ubio je faraon, Hitler Mojsijeovog vremena.

Mučna vremena

Mojsije dolazi na svet pun okrutnosti i bola, ropstva i očajanja. Njegov život počinje u jednom mračnom času, znatno posle ponoći ... najmračnijeg dana u jevrejskoj istoriji do tada. Ali, za jevrejski narod, život teče dalje. Mladi sklapaju brakove, gaje potomstvo i trude se da iskuju porodični život u uslovima tlačenja i bezobzirne brutalnosti. Svakako, raduju se kratkim trenucima opuštanja — možda neke svetkovine s neizbežnim “lukom crnim i belim” — ali senka straha i užasa nadvija se i nad najprijatnijim trenucima.

³ As mentioned by Henrietta C. Mears, in *What the Bible Is All About*, str. 33.

⁴ Winston Churchill, citirano u delu *Bartlett's Familiar Quotations*, 15. izdanje, str. 746.

U prvim stihovima druge glave 2. Mojsijeve čitamo o sklapanju jednog braka pod tim stresnim okolnostima. “A neko od plemena Levijeva otide i oženi se kćerju Levijevom. I ona zatrudnje, i rodi sina; i videći ga lepa krijaše ga tri meseca” (1. i 2. stih).

Mojsije postaje veliki čovek vere zato što su njegov otac i njegova majka bili ljudi vere. Oni su bili Leviti, očigledno posvećeni onome što je Božje. To znamo na osnovu onoga što čitamo u 11. glavi poslanice Jevrejima: “Verom Mojsija, pošto se rodi, kriše tri meseca roditelji njegovi, jer videše krasno dete, i ne pobojaše se zapovesti careve” (23. stih).

Taj car bio je faraon, vladar koji je upravljao Egiptom gvozdenom pesnicom. Upravo smo pročitali da je to dete, verom, bilo skrivano tri meseca. Njegova majka i otac više su se bojali nebeskog Boga nego jednog zemaljskog cara. Mora da nije bilo nimalo lako skrivati tog zdravog dečaka. Ipak, upravo to su činili iz dubokog poštovanja prema Bogu i zahvaljujući postojanom poverenju u živog Gospoda.

Iako druga glava 2. Mojsijeve o tome ne govori, Mojsije nije bio prvo dete svojih roditelja. Imao je stariju sestru Mariju, koja je još bila dete i brata Arona, koji je od njega bio stariji tri godine.

Prema rečima iz drugog stiha, Mojsijevi roditelji su svoje treće dete skrivali tri meseca, videći da je dete “lepo”. Jevrejska reč, upotrebljena na tom mestu, može da znači više stvari. Mnogi od najboljih prevoda Biblije tu jevrejsku reč prevode rečju “lep”. Neki ljudi misle da to znači da su Amram, otac, i Johaveda, majka, gledajući dečaka, videli u njemu jedinstvenu lepotu. Da budem iskren, to me ne iznenađuje. Većina roditelja, gledajući u svoje novorođenče, vide na njemu jedinstvenu lepotu.

Ponekad sam imao prilike da gledam u izmučeno, crveno lice nekog novorođenčeta, pa sam s teškom mukom izgovarao: “O, vidi ga kako je meden.” Pastoru je ponekad teško da zna šta treba reći. (“Da, to je beba, u redu...”) Međutim, svi mladi roditelji po celome svetu vide u svojim bebama samo lepotu i ništa drugo.

Ipak, smatram da Pismo ovde nema na umu tu vrstu unapred pripremljenih reakcija. Smatram da Biblija hoće da kaže da je mali Mojsije i stvarno *bio* lep; negde, tamo duboko, u svojoj majušnoj duši. Može biti da su njegovi pobožni roditelji videli u njemu nešto više od fizičke lepote. Možda im je Bog, u tajnosti njihovih srca, otkrio da će dečak imati sasvim posebnu budućnost.

Šta god da su pomislili u vezi s njegovim rođenjem, roditelji su odmah postali svesni teške opasnosti po svoje dete. Otac i majka su, da bi svoje dete sačuvali u životu, sigurno morali da rizikuju sve. Da ga nisu brižljivo skrivali, faraonovi vojnici bi ga zgrabili i njime nahranili nekog krokodila, u skladu s faraonovom naredbom.

Kako biste vi pokušali da tri meseca krijete novorođeno dete u bednoj maloj kolibi? Sećam se kako naše prvorodeno dete nijednom nije prespavalo celu noć tokom prvih teških osamnaest meseci. Događalo mi se da poželim da u blizini imam košaru i reku Nil! (Samo mala šala.) Kako bismo tog našeg dečaka uopšte mogli skrivati tri meseca? Uz pluća kakva je on imao, niste ga mogli sakriti ni tri minuta.

U Mojsijevom slučaju, ubrzo je došao dan kada ga roditelji više nisu mogli skrivati. Moraće da promene mesto skrivanja deteta. Možete li zamisliti napetost i strah u tom malom domu? “To dete ne sme da se čuje! Marija, *moraš* se pobrinuti da on ne plače, jer ćemo ga inače izgubiti. Arone, samo se drži dalje od bebe. Ne smeš ga gnjaviti, jer će početi da plače. ŠŠŠ! Tiho! Čini mi se kao da neko dolazi stazom prema nama!”

Možda su Egipćani organizovali pretraživanja od vrata do vrata, na glas da neko skriva malu bebu. Nema sumnje da je nekolicina Jevreja sarađivala s vlastima, strahujući za sopstveni život. Bez obzira na to šta je bio razlog, Mojsijevi roditelji su došli do

užasavajućeg zaključka: tajnu više nisu mogli skrivati. Nešto se moralo učiniti. U tim trenucima agonije, negde između bola i očajanja, Johaveda je skovala kreativan plan.

Mere preduzete iz očaja

A kad ga ne može više kriti, uze kovčežić od site, i obli ga smolom i paklinom, i metnu dete u nj, i odnese ga u trsku kraj reke. (3. stih)

S velikom brižljivošću i nežnošću, Johaveda je pripremila supstancu sličnu katranu od sastojaka koje je našla na obali Nila, i njome obložila stranice male košare od vrbovog šiblja (site), čime je postigla da košara postane nepropusna za vodu. Zamišljamo kako je u ta ploveća kolica položila nekoliko komada meke tkanine, a možda i malo sena. A onda, osećajući kako joj se srce slama, spustila je tu malu košaru u trsku uz obalu reke.

Celog života, sve dok nisam počeo dublje da kopam po tom tekstu, u mislima sam sebi predstavljao Johavedu kako spušta košaru u rečnu struju Nila, a košara se najzad zaustavlja na mestu gde princeza izlazi da se kupa. Međutim, iz teksta se to ne može zaključiti. Tamo stoji: “I metnu dete u nj, i *odnese ga u trsku kraj reke*” (kurziv autora).

Reku Nil nikada nisam video, ali video sam mnogo rečne trske. Možda ste je videli i vi. Pored sve svoje elastičnosti, ona je prilično jaka i čvrsta. Očigledno je da je Mojsijeva majka već bila ugazila stazu pod vodom i tu malu ploveću košaru smestila na sasvim posebno mesto. Nije je tek tako gurnula u rečnu struju i zapevala: “*Ke sera, sera*”, ili: Što će biti, biće ...” Ne, tu malu košaru postavila je tačno tamo gde je želela. Kao što rekoh, Johaveda je imala plan.

Ovde srećemo ženu s velikom verom u Boga. Ipak, to nije bila nikakva nerazumna vera! Naprotiv, Johaveda je preduzela korake i smislila najbolji mogući plan u tim strašnim okolnostima, prepuštajući konačni ishod svevišnjem Bogu.

Dok se u mislima unosim u taj tekst, stičem uverenje da je ta mudra majka zapazila neke navike faraonove kćeri. Znala je da princeza izlazi na reku da se kupa na određenom mestu, i u određeno vreme. Rezonovala je, takođe, ako košaru stavi na pravo mesto, u pravom trenutku, princeza i njena pratnja spaziće košaru ili će, bar, čuti plač bebe; ispostavilo se da se tačno to i dogodilo.

A sestra njegova stade podalje da vidi šta će biti od njega. A kći faraonova dođe da se kupa u reci, i devojke njezine hodahu kraj reke. ... (4. i 5. stih).

Nikada me nećete ubediti da Johaveda ceo taj plan nije s Marijom uvežbavala i proveravala mnogo puta — gde će Marija stajati, kako će se ponašati i šta će reći. Mogu, prosto, da čujem Johavedin glas: “Pravi se da je to za tebe iznenađenje, Marija. Vodi računa da to izgleda kao nešto spontano. Ti to umeš, dušo; znam da ti to umeš. Za to vreme, ja ću čekati. Biću tamo, u blizini, spremna da dođem.”

U tom vrlo ozbiljnom trenutku istorije Egipta, jednim delom Nila vladale su izvesno vreme, kao suvladari, dve faraonove kćeri. Može biti da je Johaveda to znala i da je potpuno svesno svoj dragoceni zamotuljak postavila u blizini jedne od tih suvladarki. Johaveda je gajila nadu da će princeza, koja je nosila skupocenu odeću, možda ugledati bespomoćno dete i sažaliti se na njega. Za Egipćane je, konačno, Nil bio jedan od njihovih bogova. Ko zna, možda će princeza pomisliti kako joj je bog reke poslao to dete? Johaveda je pretpostavljala da bi se to moglo dogoditi, ali kako je mogla biti sigurna? Jedino što je mogla bilo je da svoje dete i sebe poveri Božjoj milosti. Ništa se drugo nije moglo učiniti.

I tada je došao taj trenutak. Kao na nečiji znak, princeza se brzim koracima spušta na Nil da se kupa. “I ona ugleda kovčežić u trsci, i posla dvorkinju svoju te ga izvadi” (5. stih).

Nema majke kojoj bi, dok čita te reči bilo teško da zamisli Johavedina osećanja u tom trenutku. Ne sumnjam da je zamišljate iza nekog drveta, ili možda iza neke trske, malo podalje ... kako stoji na vrhovima prstiju ... i stiska šake, jednu o drugu ..., zadržavajući dah. Sigurno zamišljate i kako joj se grlo suši. Kako joj srce udara u grudima. Kako je mogla znati šta će učiniti ta Egipćanka? Mogla je imati predosećaj, ali kako je mogla *znati*? I princeza je, vrlo lako, mogla da ispoštuje strogu zapovest svoga oca, da zagnjuri dete u vodu i da ga već tu utopi. Nije bilo nikakvih garancija. Johavedi je preostalo jedino da se pouzda da će Bog toj Egipćanki dati majčinsko srce.

U okviiru skorašnjih arheoloških iskopavanja, istraživači su otkrili jedan drevni verski ritual, povezan s bogom Nila. U opisu rituala nalazila se i izjava vere koju su verovatno izgovarali mnogi Egipćani, oba pola. U izjavi je stajalo: “Nisam ožalostio nikoga. Nisam učinio ništa zbog čega bi neko zaplakao. Nisam uskratio mleko ustima odojčadi.”

Da li je princeza možda dala jednu takvu zakletvu? Sasvim je moguće. Možda je ona to dete uzela tamo, usred trske, kao iz utrobe same reke. Biblija jednostavno kaže sledeće: “A kad otvori, vide dete, i gle, dete plakaše; i sažali joj se, i reče: to je jevrejsko dete” (6. stih).

Ugledavši dete, princeza je prepoznala da je jevrejsko i da možda pripada nekoj majci koja nije imala srca da utopi sopstveno čedo. Međutim, kako je sada trebalo da postupi faraonova kći? Imala je dete u rukama, dete koje je bilo gladno.

Na ovom mestu Josif Flavije dodaje jednu zanimljivu misao. Ne znam da li je tačna, ali zanimljiva jeste. Ovaj stari istoričar kaže kako je princeza nosila dete kod nekoliko svojih devojaka, da vidi da li bi neka od njih mogla da ga doji, ali bez uspeha. I tek se tada pojavljuje Marija sa svojom malom pričom, koju je vrlo brižljivo naučila napamet.

To zvuči kao mepa mala priča, ali tu priču ne nalazimo u Bibliji. Evo šta kaže Biblija: “Tada reče sestra njegova [Mojsijeva] kćeri faraonovoj: hoćeš li da idem da ti dozovem dojkiju Jevrejku, da ti doji dete? (7. stih)?

Marija nijednom rečju nije pomenula da je ta jevrejska dojkinja upravo majka malog deteta. Razume se da nije! Devojčica je vežbala, tako da se po njenom nastupu zaista mogao steći utisak kako je sve neobavezno i improvizacija, tako, kao da je rekla: “O, Bože, vidi to dete. Možda bih ja mogla pronaći nekoga ko će Vam pomoći, Vaša visosti.” “A kći faraonova reče joj: idi. I otide devojčica, i dozva mater detinju” (8. stih).

Možete li sada zamisliti Johavedu? U svom nestrpljenju, mora da je žarko želela da *pojuri* do obale. Međutim, morala je da odglumi pristojnu ali nezainteresovanu robinju; morala je ostati hladnokrvna. Nije mogla da pokaže nikakav znak koji bi je mogao otkriti. Nije smela dopustiti da joj oči zasijaju ljubavlju i nežnošću prema tom uplakanom malom detetu. Nisu joj se smele tresti ruke. Nije smelo biti ubrzanog disanja. Nije smelo biti zastajkivanja u njenom glasu, niti suza u očima. U pitanju je bio život njenog malog sina!

I, evo, šta se potom dogodilo: “I kći faraonova reče joj: uzmi ovo dete, i odoj mi ga, a ja ću ti platiti. I uze žena dete, i odoji ga” (9. stih).

Izvanredno! Zar to nije sjajno? Ne samo što ti je dete vraćeno s ivice groba, ne samo što si dobila zvanično odobrenje i zaštitu faraonove kćeri, nego ti još i *plaćaju* da ga odneguješ! To, dragi prijatelju, nije nikakva slučajnost. To je Božja ruka. Biblija nam kaže: “Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim i neprijatelje njegove” (Priče 16,7). Nikada u to nemojte sumnjati. Kad su tvoji putevi stvarno mili Gospodu, On će rešavati probleme koje ti stvaraju neprijatelji, jedan po jedan, iz dana u dan.

Vera i planiranje

Johaveda je verovala, a ujedno je smišljala i vrlo kreativan plan.

Napravio bih predah, kako bih analizirao tu tenziju između pažljivog planiranja i svesrdne vere. Da li se oni uzajamno isključuju? Nipošto! Međutim, ako porazgovarate s par vernika iz svoje crkve, možda ćete biti navedeni da drugačije razmišljate.

Razgovarao sam s nezaposlenim osobama koje su mi govorile: “Ja samo čekam da mi Gospod obezbedi posao.”

“Dobro”, odgovaram. “A gde si poslao svoju profesionalnu biografiju?”

“U stvari, ja ne idem tim putem. Ja samo čekam da Gospod učini nešto za mene.”

“O, zaista?”, kažem. “Onda ti neće smetati ako izvesno vreme budeš trpeo glad.”

Staro vojničko geslo iz Američke revolucije može se primeniti na mnoga područja života: “Uzdaj se u Boga, ali vodi računa da ti barut uvek bude suv!” Drugim rečima, stavi svoj život u Spasiteljeve ruke, ali budi uvek spreman. Čini sve što možeš da bi se pripremio za bitku, svestan da je konačni ishod nešto o čemu Bog odlučuje.

Živeti verom ne znači prestati da *mislimo*. Uzdati se u Boga nešto je što ne podrazumeva da treba da postanemo neuredni, lenji ili apatični. Kakvo je to samo iskripljavanje biblijske vere! Ti i ja treba da se uzdamo u Boga u pogledu svojih finansija, ali to nije nikakva dozvola za nerazumno trošenje novca. Ti i ja treba da se uzdamo u Boga da nas čuva dok se vozimo automobilom, ali neće biti mudro da sečemo slepu krivinu. Uzdam se u Boga u pogledu svoga zdravlja, ali to ne znači da mogu biti strastveni pušač, da mogu ostajati budan polovinu noći i bez posledica živeti na čipsu od krompira i grisinima.

Kada se ponašaš nerazumno ili nepromišljeno, pa očekuješ da te Bog “izvlači” ukoliko stvari krenu neželjenim tokom, to uopšte nije nikakva vera. To je *drskost*. Mudrost kaže: čini sve što možeš u granicama svoje snage, a onda se pouzdaj da će On učiniti ono što ti ne možeš i da će ostvariti ono što ti ne uspevaš da ostvariš. Vera i brižljivo planiranje idu ruku pod ruku, a i oduvek je tako bilo.

Suzana Vesli, ta vrlo hrišćanka iz ne tako davne prošlosti, rodila je devetnaestoro dece. Jeste, ti bi mogla biti žena velike vere, ali, ako imaš decu, onda vodi računa da u svom domu imaš više od same vere. Možeš li zamisliti kako je hraniti toliko potomstvo? (U stvari, određeni broj Veslijeve dece umrlo je u najranijem detinjstvu.) Ali, petnaesto dete rođeno u tom domu bio je dečak po imenu Džon ... Džon Vesli. Najmlađi od njih, Čarls, do kraja života napisao je preko osam hiljada duhovnih pesama. Čarls je na vrhuncu svoje karijere izjavio da mnogo duguje veri i primeru svoje majke.

Međutim, ako istražujete život gospođe Vesli, otkrićete da je ona bila više od samo žene vere. Pred sobom imamo promišljenu majku, jasne vizije, s pažljivo razrađenim strategijama podizanja svoje dece. U stvari, ona je u vaspitavanju svojih dečaka i devojčica primenjivala dvadeset i jedan princip, i evo, ovde, jednog od njih: “Kad moje dete navrší godinu dana života, a kod nekih i pre tog vremena, učim ga da se boji pruta i da plače tiho, jer na taj način biva pošteđeno mnogog ukoravanja i batina, što bi u protivnom moglo uslediti.”

To je baš, plan! Ne samo što se uzdala u Gospoda nego je koristila i prut, kad je bilo neophodno. Uzgred, devetnaestoro dece sigurno nećete podizati bez pruta. Možete imati svu veru ovoga sveta, ali ako nemate dosledan plan za disciplinu u kući, vi tada upravljate *cirkusom*, a ne porodicom. Suzana Vesli je u isto vreme imala i duboku, postojanu veru u Boga i plan.

Upravo to me je oduševilo kod Johavede. Ona se tako silno uzdala u Boga da ju je Sveti Duh uvrstio u “galeriju junaka vere”, u 11. glavi poslanice Jevrejima. Mojsije je u svom životu ispoljavao upravo ono što je upio od svoje majke.

Kad je onog strašnog jutra stavila svoje malo dete u košaricu, obloženu smolom i katranom, Johaveda je odmah imala i plan. Možda je to bio očajnički plan, ali i vremena su bila takva. Aktivirala je svoj plan, potpuno svesna da se rezultati u celosti nalaze u dobrim Božjim rukama.

Ishod? Bog je njenu veru nagradio i preko njenih najskrivenijih nadanja. Faraonova kći platila je Johavedi za to što će podizati sopstvenog sina. *Platila!* Koliko ih je još, mnoštvu jevrejskih robova, bilo plaćeno z asvoj rad? No, ono najlepše od svega, bilo je to što je svog dečaćića ponovo dobila natrag, u svoje naručje. Tako je uzela svoje dete i “odoji ga”, kako stoji u 9. stihu.

Nije nam rečeno koliko je dugo dete imala uza se. Ali, sledeći stih počinje jednim zagonetnim nagoveštajem. “A kad dete odraste, odvede ga ka kćeri faraonovoj, i ona ga posini” (10. stih).

Taj zapis daje nam pravo na pretpostavku da je dečak kod majke bio duže od uzrasta u kojem se dete odbija od sise, tri ili četiri godine. Dete je bilo kod nje u periodu *odrastanja*. Po Božjoj blagodati i prema Njegovom planu, Mojsiju je verovatno bilo omogućeno da u krugu svoje porodice ostane dovoljno dugo da bi učvrstio svoje jevrejske korene i naučio ono što je trebalo znati o Bogu Avrama, Isaka i Jakova.

Poznato nam je da Johaveda nije zadržala Mojsija do odraslog doba, jer o tome čitamo u 11. stihu: “I kad Mojsije bejaše velik, izide k braći svojoj, i gledaše nevolju njihovu ...”

Tako vidimo da u trenutku napuštanja roditeljskog doma Mojsije nije bio odrastao čovek, nego u periodu odrastanja. Johaveda ga je, nema sumnje, imala kraj sebe u periodu koji bismo mogli označiti kao predškolski. Ne treba nimalo sumnjati u to da je majka kao blago čuvala svaki od tih dana provedenih sa svojim mlađim dečakom. O, kad bi majke našeg vremena tako ljubomorno čuvala godine koje provode sa svojom decom!

Izložen opasnosti

Možda ću ovde nešto rizikovati, ali neka. (U takvom opasnom položaju bio sam i ranije, a verovatno će se to ponovo dogoditi.) Imajući na umu Johavedin primer, ne mogu a da ovo ne kažem: ako si majka predškolske dece, treba mnogo i intenzivno da razmišljaš i da se moliš, pre nego što dođe trenutak da svoju decu predaš nekom drugom na vaspitavanje.

Ne želim da pokrećem raspravu niti da pobuđujem osećanja krivice. Želim samo da istaknem ono što smatram biblijskim načelima — načela o kojima treba ramišljati trezveno i pažljivo. Na ovom mestu ne obraćam se majkama pojedinačno ... niti govorim svim zaposlenim majkama. Zapravo, uopšte se i ne obraćam zaposlenim majkama koje imaju stariju školsku decu. Pišem posebno majkama *predškolske* dece. Pozivam vas da veoma pažljivo razmislite o tim presudno važnim, nepovratnim godinama života i razvoja svog deteta. Ako morate da radite i ako nema druge opcije, onda vas vrlo ozbiljno pozivam da radite samo koliko morate, a da svom detetu pružite najbolju moguću negu. Rekavši ovo, ja i dalje tvrdim da je bolje žrtvovati ma koji materijalni cilj — manje hrane na stolu i skromniji krov nad glavom — nego žrtvovati te dragocene godine druženja sa svojim mališanima.

Ne mogu a da se ne oduševim kad vidim kako Bog uzdiže ulogu majke. U tih prvih nekoliko stihova druge glave 2. Mojsijeve otac se ne pominje ni jedan jedini put. Tačno je,

tekst u Jevrejima 11,23 pokazuje da je on učestvovao u odluci o skrivanju malog Mojsija i da je rado gajio poverenje u Boga, suočen s velikim rizikom po sopstveni život. Međutim, Johaveda je ličnost koja igra glavnu ulogu u celom poslu spasavanja i negovanja deteta. To, naime, potvrđuje ono što želim da istaknem: niko ne može da zauzme majčino mesto kod predškolske dece. Zaista niko.

Čudan novi dom

I uze žena dete, i odoji ga. A kad dete odraste, odvede ga kćeri faraonovoj, a ona ga posini; i nadade mu ime Mojsije govoreći: jer ga iz vode izvadih (9. i. 10. stih).

Ispod ova dva stiha ključa duboko more osećanja. Dečak Mojsije iznenada dolazi u novi dom. Kakve li promene u scenografiji! Iz sigurnosti sopstvene porodice, gde je vladala ljubav, odlazi na usamljeno i nepoznato mesto, među strance. Iz robovskog prebivališta u palatu. Iz jednostavnog i poznatog u čudno i ošamućujuće. To nije bilo kao kad otrčiš niz blok kuća u svom kraju, ili u neki drugi poznati kraj, ili čak na drugu stranu pokrajine u neki novi grad. Ne, to je bilo kao preseljenje na neku drugu planetu.

Možda si negde, na dosadašnjem putu, morao podneti takvu radikalnu, neprijatnu promenu. Možda si morao otrpeti porazno cepanje svog doma zbog razvoda roditelja. Selio si se iz jednog doma u drugi, a sećanja na te dane zadržaćeš dok si živ. Možda si proveo vreme u domu usvojitelja, da bi u jednom trenutku shvatio da živiš s potpunim strancima. Poznao sam neke koji su u godinama odrastanja prolazili kroz više od *desetak* domova. Nekome ko je, kao ja, došao iz stabilnog doma, vrlo je teško da čak i zamisli kakav je to život.

Za mladog Mojsija to su morale biti teške, usamljeničke godine. Zamišljam ga kako je iz noći u noć plakao u samoći svoje sobe u palati, dok su mu suze kvasile kraljevske platnene čaršave. Nije bilo umirujućeg, mekog dodira majke, niti utešnih očevih reči. Nije bilo osmeha sestre Marije niti zasmehavanja brata Arona. Iako Pismo ćutke prelazi preko tih godina, nije teško zamisliti mladog momka koji izliva svoje srce Bogu kome je naučio da se obraća u teskobi.

Nije Mojsije bio jedini koji je patio. Patila je i majka. Predstavite sebi, ako možete, Johavedu koja svog malog sina uzima za ruku i odlazi iz one male kolibe, robovskog prebivališta u sirotinjskom jevrejskom naselju. Pod okriljem tog njihovog skromnog doma ona ga je dojila, negovala i podizala, učeći ga onome što je znala o jedinom pravome Bogu, Bogu neba i Zemlje. Učila ga je istinama o njihovim jevrejskim korenima, a možda je u njegovu maštu usadila sliku jedne divne zemlje na severu ... zemlje obećane njenim precima ... zemlje koja se zvala Hanan.

Koliko joj je bilo poznato, ona svog dečaćića nikada više neće videti. Konačno, kakav bi razlog mogla navesti da ga poseti? Ona je bila samo njegova *odgojiteljica*. Robinja. Pripadnica prezrene, odbačene rase. Ipak, kad je stigao carski poziv, ona ga je okupala, poslednji put oprala iza ušiju, nežno mu začesljala kosu i obukla mu njegovu najbolju tuniku (verovatno tkanu u domaćoj radinosti i nasleđenu od Arona). Kao i svi dečaci na svetu, mora biti da je i mali Mojsije poželeo da ponese sa sobom i nešto od onih svojih sitnica koje su mu bile dragocene ... pretpostavljam, nešto što bi se danas moglo uporediti s vrećicom kamenčića ili sveskom dečjih stripova.

I tako, stazom, uputiše se prema palati.

Nošen nežnim osećanjima, F. B. Majer o tome piše: "Majčino srce moralo je gorko

patiti, prateći sina u nepoznati svet iza kapije velikog dvora. Mala porodica morala se osećati vrlo usamljeno posle izmenjivanja poslednjih poljubaca, davanja poslednjih uputstava i upućivanja Bogu poslednje molitve. Koliko je nežnih misli, razdoznalih pretpostavki i nestrpljivih težnji moralo pratiti ovog malog ljubimca jevrejskog doma, kad ga je majka povela i dovela faraonovoj kćeri i on postao njen sin!”⁵

Naslikajte sebi taj tužni prizor. Mojsije postaje sin druge žene, s potpuno drugačijim sistemom vrednosti. Sin strankinje, idolopoklonika.

Kako ćemo to videti kasnije u priči, Mojsije je postao vredan učenik u jednoj potpuno novoj školi, organizovanoj tako da ga pripremi za presto. Uveren sam da je faraonova kći u svom srcu imala želju da Mojsija, jednoga dana, pozdravi kao novog egipatskog faraona. I malo je nedostajalo da se baš to dogodi.

Usvojeni princezin sin stupio je u jedan potpuno novi svet. Povrh svega ostalog, dobio je novo ime, koje kao da je mešavina dveju reči: egipatska reč koja znači “sin” i jevrejska koja znači “izvaditi”. Faraonova kćer “izvadi svog sina” i daje mu ime Mojsije. To ime je počeo da nosi tek kad mu ga je ona dala.

Zapanjujuća ironija Božjeg plana ogledala se u tome što će on, kome je princeza dala drugo ime, koga je negovala, vaspitavala i školovala po svim egipatskim običajima i pravilima, postati oruđe suda baš na dvoru na kojem je odrastao.

Kod Boga nema slučajnosti

Možda su ove slike pobudile neka tvoja sećanja, u koja duže vreme niko nije dirao. Možda ćeš osetiti i određeni bol, podsećajući se nekih vidova svog detinjstva. Možda ćeš se i ti osetiti kao da si “rođen posle ponoći”. Možda nikada nisi upoznao kakav je to osećaj — sigurno se šćućuriti u krilu roditeljske ljubavi. Možda je tvoj život u domu, još od najranijih sećanja, bio napet, a možda čak i podeljen još od najranijeg detinjstva. Iz ljudskog ugla posmatranja, možda se tvoje rođenje dogodilo u nekom teškom ili mučnom trenutku života tvojih roditelja. Možda nikada nisi ni upoznao umirujući osećaj sećanja na vernu majku i oca, koji su svoju veru ugrađivali u tvoje srce. Dok se prisećaš svojih godina odrastanja, uviđaš da nema mnogo toga čime bi se mogao glasno podičiti.

Želim, dragi prijatelju, da ti prenesem jednu divnu poruku. Možda Božja ruka tek počinje da ostavlja trag u tvom životu. To strmo brdo kojim si se tako dugo uspinjao, možda će biti odskočna rampa za budućnost koja nadilazi i tvoje najsmelije snove. Ja ne verujem da postoji nešto poput slučajnog ili pogrešno planiranog rođenja. Možda si se rodio u porodici koja je, finansijski, bila u nezavidnom položaju. Možda si još u svojim najranijim danima upoznao šta znači biti slomljen, povređene duše i bez sigurnosti — ali poslušaj ovo: *Ti nisi nikakva slučajnost.*

U jednom trenutku u mojoj ranoj mladosti (s najboljom namerom, u to ne sumnjam), moji roditelji mi saopštavaju kako sam ja bio *slučajnost*, neplanirano dete. Tada sam pomislio — ako sam već *rođen* u znaku slučajnosti, onda bih isto tako mogao i *živeti* u znaku slučajnosti. I upravo tako sam i učinio. Takvo razmišljanje u velikoj meri oblikovalo je rane godine mog života.

A onda, jednoga dana, saznajem da Bog može da upotrebi takozvane *slučajno rođene*. One koji su, kako se čini, nepodesni za neki život pun značaja. Potpuno neočekivano, kamenčići mozaika počinju da se pronalaze. Bili su to počeci shvatanja u mome srcu da je

⁵ F. B. Meyer, *Moses: The Wervant of God*, str. 20.

Bog imao sasvim određen razlog i plan za moje rođenje i život. Možda sam ja za svoje roditelje i bio slučajno rođen, ali to nikako nisam bio i u Njegovim očima. Polako, počeo sam da shvatam ono što je snažno uticalo na Davidovo srce; počeo sam postajati svestan saznanjâ koja su njega navela da perom oblikuje ove reči strahopoštovanja i obožavanja:

Jer si Ti stvorio što je u meni,
sastavio si me u utrobi matere moje.

Ti si stvorio sve one fine unutrašnje delove
moga tela i sastavio ih u utrobi moje majke.

Hvalim Te, što sam divno sazdan.
Divna su dela Tvoja, i duša moja to
zna dobro.

Hvalim Te, što si me načinio tako divno
složenim bićem! Za divljenje je i samo
razmišljati o tome. Tvoja veština je nešto
čudesno — kako ja to dobro znam!

Nijedna se kost moja nije sakrila od
Tebe, ako i jesam sazdan tajno,
otkan u dubini zemaljskoj.
Zametak moj videše oči Tvoje, u
knjizi je Tvojim sve to zapisano, a
dani zabeleženi, kad ih još nije bilo
ni jednoga.

Ti si bio tamo dok sam ja bio oblikovan u
najdubljoj tajnosti!

Video si me pre nego što sam se rodio i svaki
dan moga života isplanirao si još dok nisam
ni počeo da dišem. Svaki je dan bio zapisan u
Tvojim knjizi!

Kako su mi nedokučive pomisli
Tvoje, Bože! Kako im je velik broj!
Da ih brojim, više ih je nego peska.
Kad se probudim, još sam s tobom.
(Psalam 139,13-18)

Kako mi je, Gospode, drago saznanje da Ti
neprestano misliš na mene! Ne mogu čak ni
pobrojati koliko se puta u jednom danu
Tvoje misli meni okreću. Kad se ujutru
probudim, Ti i dalje na mene misliš! (Psalam
139-13-17, prema „Živoj Bibliji“)

Iako moj život nije bio u svemu onakav kakav sam želeo da „bude, ili sve ono što je on trebalo ili mogao biti, Bog na meni još nije bio završio svoj posao!

A evo i kako glasi radosna vest: On ni u tebi ni izdaleka nije završio svoj posao.

Mojsije se, svakako, mogao pretvoriti u ogorčenog, gnevnog mladića. Mogao je zameriti svojoj pravoj majci; mogao je s prezrenjem odbaciti svoje nove uslove života; mogao je ustati da se suprotstavi novom sistemu vrednosti i da nikada ne postane čovek unapred određen da bude veliki. Mogao je, ali nije. Naprotiv, ostao je, učio, rastao, gajio poverenje, nikada ne zaboravivši svoje korene u jednom večnom, svevišnjem Bogu.

Dok čitaš ove reči, možda ćeš se osvrnuti na svoj dosije, možda crn kao ponoć. Ipak, za tebe imam jednu divnu nadu. „Večerom dolazi plač, a jutrom radost“ (Psalam 30,5). Praktičnu, zadivljujuću demonstraciju tih reči videćemo u Mojsijevom životu. A i ti ćeš iskusiti to jutro u tvome životu, kada budeš odbio da živiš u gorčini prošlosti; kada se budeš uzdao u svevišnjem Bogu, pio iz dubokog izvora Njegove blagodati i čekao da te On upotrebi u svom slavnom planu.

On ne pravi greške, dragi prijatelju. On je taj koji tvoj život, tebe, sa svim tvojim patnjama, svim bolovima, svim tugama i svim propuštenim prilikama, može da upotrebi sebi na slavu.

Nikada nemoj zaboraviti Njegovo obećanje: Jutrom dolazi radost. I, pogledaj! Sunce se već polako pomalja na istoku.

Treća glava

BOŽJA VOLJA — NA MOJ NAČIN

Jedno je činiti Božju volju, a nešto sasvim drugo — do kraja činiti to na Božji način i u Božje vreme. Zamisli da te Bog pozove u profesionalnu hrišćansku službu. Intimno u sebi znaš da je Njegov plan s tobom da jednoga dana prihvatiš neki vid profesionalne hrišćanske službe, s punim radnim vremenom. Ipak, ako ne paziš, moglo bi se dogoditi da počneš da povlačiš neke konce iza kulisa. Sebe bi mogao zateći u situaciji kako se nadmećeš s drugima, očekujući da ti bude poveren neki žarko željeni projekat ili neko prestižno predavačko, propovedničko mesto. Mogao bi, čak, početi s metodima guranja, laktanja i manipulacija, sve dok se, posle izvesnog vremena, ne ispostavi da si jeftino prodao poziv dobijen od Boga.

Hteo si da izvršiš Božju volju, ali, obuzet izvršavanjem Njegovog plana na svoj način, preuzeo si stvari u svoje ruke i postigao — gubitak Njegovog blagoslova.

Prenesimo to na svoj lični plan. Bog ti je jasno pokazao da niti želi niti od tebe traži da ostaneš samac ili samica. On zna da si usamljen; zna da ne poseduješ dar neženstva, da vreme prolazi i da su izgledi sve manji.

Možda ćeš u jednom trenutku, ako ne budeš čuvao svoje srce, reći Gospodu: “Molim te, Bože, poznat mi je Tvoj plan, jer želiš da se oženim. Molim te da za nekoliko meseci ostaneš malo po strani. Kada budem došao pred oltar, daću ti znak, jer ću tada želeti da ponovo dođeš i blagosloviš našu bračnu zajednicu i mi ćemo tada ponovo prihvatiti u Tvoje planove i angažovati se na izvršavanju Tvoje volje.”

Eto, vidiš li kako to funkcioniše? Kažeš kako želiš da izvršavaš Božju volju, ali uz pomoć manipulacije, kompromisa, provodadžiluka i poigravanja, dobijaš ono što si *sâm* izabrao. Tek tada iznenadno *ponovno primećuješ* Boga i moliš se: “O, Gospode, molim Te da blagosloviš ovaj brak. Učini da ovaj brak bude stabilan i uspešan pošto se, u skladu s onim kako si me Ti vodio, ja danas ženim.”

Stari uzor

Možda će ti poslužiti kao uteha ako saznaš da to nije ništa novo. Priča se vraća na čoveka koji je uložio trud i napor da postane vrhunski stručnjak u svom polju delovanja, ali se pokazao potpuno neupotrebljiv, uprkos svojim preporukama, koje ga prikazuju kao besprekornog, sposobnog i sjajno obrazovanog vođu. Kao što si verovatno već pogodio, govorim o Mojsiju.

Pogledajmo biblijski izveštaj iz druge glave 2. knjige Mojsijeve:

I kad Mojsije bejaše velik, izide k braći svojoj, i gledaše nevolju njihovu. I vide gde nekakav Misirac bije čoveka Jevrejina između braće njegove. I obazrev se tako i amo, kad vide da nema nikoga, ubi Misirca, i zakopa ga u pesak. I sutradan izide opet, a to se dva Jevrejina svađahu, i reče onomu koji činjaše krivo: zašto biješ bližnjega svojega?

A on reče: ko je tebe postavio knezom i sudijom nad nama? hoćeš li da me ubiješ kao što si ubio Misirca? Tada se Mojsije uplaši i reče: zaista se doznalo.

I faraon čuv za to tražaše da pogubi Mojsija. Ali Mojsije pobeže od faraona, i dođe u zemlju madijansku, i sede kod jednoga studenca. (2. Mojsijeva 2,11-15)

Pre nego što nastavimo dalje, biće potrebno da na isti događaj pogledamo iz drugačijeg ugla, kroz objektiv druge kamere. U novozavetnoj knjizi Dela apostolska, đakon Stefan nam i sâm iznosi nadahnut izveštaj o istom događaju. Odvojite vreme da pažljivo pročitate njegove reči.

U to se vreme rodi Mojsije, i beše Bogu ugodan, i bi tri meseca hranjen u kući oca svojega. A kad ga izbaciše, uze ga kći faraonova, i odgaji ga sebi za sina. I nauči se Mojsije svoj premudrosti misirskoj, i beše silan u rečima i delima.

A kad mu se navršivaše četrdeset godina, dođe mu na um da obiđe braću svoju, sinove Izrailjeve. I videvši jednome gde se čini nepravda, pomože, i pokaja onoga što mu se činjaše nepravda, i ubi Misirca. Mišljaše pak da braća njegova razumeju da Bog njegovom rukom njima spasenje daje: ali oni ne razumeše. A sutradan dođe među takve koji se bejahu svadili, i miraše ih govoreći: ljudi, vi ste braća, zašto činite nepravdu jedan drugome?

A onaj što činjaše nepravdu blišnjemu oturi (odgurnu) ga govoreći: ko je tebe postavio knezom i sudijom nad nama? Ili mene hoćeš da ubiješ kao što si juče ubio Misirca? A Mojsije pobeže od ove reči, i posta došljak u zemlji madijanskoj. (Dela 7,20-29)

Usvojivši Mojsija, faraonova kći je odmah počela da ga priprema za odgovarajući život na faraonovom dvoru. Istoričar Josif Flavije kaže nam da su, zbog toga što faraon nije imao sina i naslednika, Mojsija pripremali za presto. To zvuči kao razumna pretpostavka, a istoričar to i potvrđuje. Bez obzira na to šta je od toga tačno, kod Mojsija je nastala radikalna promena u načinu života. Razmisli o sledeća dva stiha, koji idu jedan za drugim:

Kad se ... rodi Mojsije ... bi tri meseca hranjen u kući oca svojega. A kad ga izbaciše, uze ga kći faraonova, i odgaji ga sebi za sina. (Dela 7,20.21)

Reč "hranjen" znači *podizati, vaspitavati, obučavati*. Faraonova ćerka dala ga je na vaspitavanje tipično za egipatske domove, sasvim drugačije od onog u jevrejskom domu. Mojsije se iz skromne male kolibe, iz nečega što bismo mogli nazvati gesemski geto, gde su živeli njegovi roditelji, preselio u veličanstven i prelepi carski dvor.

Bio bi to napor za maštu ako bismo pokušali da opišemo neku sličnu situaciju u današnjem vremenu. Mogli bismo, primera radi, da zamislimo neko napušteno dete iz sirotinjske četvrti u Kalkuti, koje je, neočekivano, vojnim avionom munjevito prebačeno u Belu Kuću, gde će ga usvojiti predsednik i prva dama države. Ali ni to ne daje adekvatnu sliku suprotnosti. Ono što se dogodilo prema izveštaju iz 2. Mojsijeve naprosto zapanjuje i jedino se može pripisati ruci svevišnjeg Boga.

Mali Mojsije ne samo što je dobio svoju sobu nego čitav mali kompleks prostorija. Više nije bilo domaćeg poučavanja pod Johavedinom rukom; ovde se našao u rukama uglađenih egipatskih tutora. Oni su prestrašenog dečaka počeli da uče protokolu, egipatskom načinu života i egipatskoj kulturi. Morao je da se podvrgne čitavom procesu reorijentacije u svojoj pripremi za presto.

Sledeći stih govori nam — "... nauči se Mojsije svoj premudrosti Misirskoj" (Dela 7,22). U živom jeziku toga vremena, kad bismo govorili o nekoj briljantnoj ličnosti, kazali bismo kako ona poseduje "egipatsku mudrost".

Dečak odgajen u Egiptu, sa "srebrnom kašikom u ustima", ili sin iz prebogate porodice,

dolazi u Hram sunca. Arheolozi i historičari mnogo su nam pomogli, iskopavajući i skrećući nam pažnju na neke činjenice u vezi s tim prvorazrednim obrazovnim centrom.

Hram sunca su neki prozvali “Oksfordom staroga sveta”. Studije na univerzitetu Hrama sunca počinjale su nečim što bismo mi nazvali Uvodom u hijeroglifologiju. Neki su rekli da je taj jezik najsloženiji jezik ikada pretvoren u pismo. U njemu se ne koriste slova nego piktografi — vrhunski stilizovani simboli koji predstavljaju složene pojmove.

Istražujući ovaj deo biblijskog teksta, skinuo sam iz svoje studentske biblioteke jednu knjigu da bih potražio primer, uzorak tog jedinstvenog pisma. Neverovatno! Video sam mnogo kompjuterskih fontova dok sam se igrao u svom programu za obradu teksta, ali nikada takav jedan font. Iz čistog zadovoljstva izdvojio sam jedan red teksta, želeći da pokušam da ustanovim hoću li nešto otkriti. Red je počeo s tri stvorenja koja su me podsećala na pelikana, za njima vranina noga, tri crtice i jedna glava bez tela.

Moj prevod bi glasio: “Skloni se, bre, Čarlse. Nikada to i onako nećeš shvatiti.” Jedan ekspert za starine kaže da je nekim ljudima potreban ceo život da bi savladali hijeroglife i ja mu stvarno verujem.

Jezik Egipćana Mojsije je počeo da uči u hramu. Takođe, bacio se na izučavanje prirodnih nauka, medicine, astronomije, hemije, teologije, filozofije i prava. Gotovo je sigurno da je išao na egipatski pandan za vojnu akademiju, gde je izučavao bitke, taktike ratovanja i neprijatelje iz ponosne vojne istorije te zemlje. Povrh svega toga, nesumnjivo se amaterski bavio i umetnošću — vajarstvom, muzikom i slikanjem. Bio mu je na raspolaganju ceo svet egipatske literature. Usvojeni princezin sin uronio je u svet egipatskog visokog obrazovanja. Ono je postalo njegov život.

Iako o tome nemamo potvrde u Bibliji, neki historičari tvrde kako je Mojsije brzo učio. Nekadašnjem jevrejskom robu nije trebalo dugo da shvati sadržaj i suštinu tih teških predmeta. U Hramu sunca, pre svega, nije bilo ničega što bi ga odvrćalo od učenja. To nije bila neka škola sa zabavom. S tako teškim tovarom nauke, ko je još mogao naći vremena za sportska takmičenja, za obavljanje funkcija u studentskoj organizaciji ili za trke dvokolica? Nikome od tih studenata glavni predmet nije bio pletenje korpi, igranje u kolu ili neka druga lakša hrana. U ono vreme stvarno je trebalo *studirati*. Tako je Mojsije postao čovek oštrog rasuđivanja, naučen “svoj premudrosti misirskoj”.

Biblija kaže i to da je Mojsije svojim marljivim učenjem i svojom životnom pripremom postao “silan u rečima i u delima”. Sâm sebi je stvorio ime, ugled i zaslužio poštovanje Egipćana. Odmah u početku bilo je očigledno da je princezin sin imao u rukama i moć i uticaj. Vanbiblijski historičari navode kako je Mojsije, do vremena kad je navršio trideset godina, već predvodio egipatsku vojnu silu i izvojevao potpunu, veličanstvenu pobedu nad Etiopljanima. Bio je to neustrašivi vojni strateg, visoko vrednovan, opaljen suncem, sa ožiljcima od ratovanja, mudar u svetovnim poslovima, sposoban državnik, a povrh svega inspirativna ličnost.

Nema sumnje, reč je o mladom čoveku vrhunskih sposobnosti i znanja.

Opisujući ga kao “čoveka silnog u rečima i u delima”, tekst podrazumeva i sposobnost animiranja ljudskih masa. To znači ne samo da je raspolagao intelektom nego je bio i harizmatična ličnost. Govorio je lako, a njegov hod bio je poput njegovih reči. Svakome su bili poznati njegova hrabrost i heroizam. Mojsije je bio spreman za presto. Ponos Egipta!

Ali, taj Mojsije bio je i *ranjiv*.

On sâm nije znao *kako* je bio ranjiv. Međutim, to će uskoro postati očigledno celome narodu.

Neki ljudi od nauke smatraju da Mojsiju nije bila poznata Božja volja za njegov život,

sve dok nije doživeo onaj susret kraj grma koji je goreo, i kada mu je bilo osamdeset godina. Upravo to sam slušao tokom svih godina svoga odrastanja i tome sam verovao. Svi su smatrali da je plan po kojem on treba da izbavi Izrailja Mojsije upoznao tek u onom zadivljujućem događaju u madijanskoj pustinji, kad ga je Božji glas dozvao iz vatre.

To danas više ne verujem. Iako ne raspolazem konkretnim stihom kojim bih potkrepio svoj stav, verujem da Biblija snažno implicira da je svoju budućnost Mojsije počeo da shvata u vreme dok je još bio mladić, školujući se na egipatskom dvoru. Uveren sam da je Bog već tada Mojsiju stavio u um da će jednoga dana, na neki do tada još neotkriven način, on izvesti svoj narod iz ropstva.

On je *znao* Božju volju. Međutim, problem je bio u tome što on baš nije bio voljan da se prikloni Božjem načinu postupanja i da prihvati od Boga izabran trenutak. Naprotiv, Mojsije je taj plan počeo da realizuje na *Mojsijev* način i u skladu s *Mojsijevim* “redom vožnje”. I, nažalost, dok je on tako radio, mnoge stvari su mu postajale shvatljive. Dopustite mi i objasniću vam korake koji su me doveli do tog zaključka.

Prvi korak: ideja koju nije pokrenuo Bog nego Mojsije

A kad mu se navršivaše četrdeset godina, dođe mu na um da obiđe braću svoju, sinove Izrailjeve. (Dela 7,23)

To sigurno nije mogao biti prvi put da je Mojsije došao na takvu pomisao. Sigurno je da je Jevreje i ranije viđao. A i kako su mogli da mu promaknu? Bilo ih je svuda — oni su gradili, nosili, tesali, čistili, tovarili, vukli, teglili kamenje i uređivali zelene površine. Ukratko, radili su sve prljave poslove koje Egipćani nisu hteli da rade. Uostalom, što da ne? Oni su bili egipatski robovi.

Negde u tom periodu, Pismo ne kaže kada, u snažnom umu tog mladića počeo je da se rađa jedan plan. Problem je u tome što, kada znaš kakva je konačna Božja volja za tvoj život i kada se stvari ne događaju dovoljno brzo da bi tebi odgovaralo, postaješ nestrpljiv. Počinješ da istražuješ načine pomoću kojih bi proces smesta krenuo u realizaciju. Ni u Delima, ni u 2. Mojsijevoj, niti u bilo kom drugom delu Pisma nećeš pročitati da je Bog naveo Mojsija da ubije Egipćanina. Mojsije je, po strogoj definiciji, bio “nezavisni” ubica. U 23. stihu čitamo: “... dođe *mu* na um da obiđe braću svoju, sinove Izrailjeve (kurziv autora).

Iako toga nije bio svestan, Mojsije je ušao u ranjivu, opasnu fazu života. Iako sam uveren da je Mojsije znao da je on taj koji treba da izbavi izrailjski narod, verujem i to da se zbog toga i uzvrpoljio; postao je nestrpljiv. U takvom svom stanju izvršio je jedan preuranjeni udar, čiji je ishod bio katastrofalan ... vraćen je četrdeset godina unazad. Želeći da izvrši Božju volju, nestrpljiv da učini velike stvari za Boga, on je isforsirao jednu situaciju, što je izazvalo njegovu ličnu katastrofu. Zapazimo, takođe, šta stoji u 2. Mojsijevoj 2,11: “I vide gde nekakav Misirac bije čoveka Jevrejina između braće njegove.”

Pošto je taj zlostavljeni rob, kao i Mojsije, imao Jakova za pretka, Mojsije je svim srcem stao na njegovu stranu i tako se iznenada dogodilo. Mojsije je, dohvativši točak svog života, zavitlao taj točak velikom brzinom, kao kad automobil, točkom, udari pljosnati komadić leda i zavitla ga preko ivice puta. Povratka više nije bilo.

Bilo bi lako sve to objasniti i reći kako je nešto iznenada *puklo*. Ipak, Biblija to tako ne opisuje. Mojsije je radio svesno, prema planu, *svom* planu. U 12. stihu stoji: “I obazrev se i tamo i amo.” Zamislite tu sliku. Mojsije je u tom trenutku postao svestan muškarca u sebi.

Video je zlostavljanje na delu, pa je pomislio: *Sad mi se pruža prilika da povučem svoj potez.* Tako je “zasukao rukave” i “ispravio” nepravdu. Dosta je već tog nepravednog postupanja s mojim narodom!

I obazrev se i tamo i amo, kad vide da nema nikoga, ubi Misirca, i zakopa ga u pesak.
(12. stih)

Drugi korak: postupak po telu a ne po Duhu

Da li je Mojsije tog čoveka onesposobio uvežbanim udarcem koplja? Da li ga je s leđa probio mačem? Da li mu je smrtonosni udarac zadao svojom snažnom pesnicom? Biblija to ne kaže. U svakom slučaju, jasno je da je ideja za taj postupak došla od Mojsija i da ju je on primenio po telu. Nigde nećete naći da je *Bog* Mojsiju rekao: “Interveniši tamo i primeni pravdu.” Mojsije je tu odluku doneo sâm. Obazreo se “i tamo i amo” ... a onda reagovao munjevito i silovito.

Pošto smo utvrdili tu činjenicu, ovde ipak treba da budemo malo pažljiviji. Ne treba da preteramo, kritikujući motive potekle iz srca ovog mladića. Uveren sam da je Mojsije učinio nešto više od onoga što bismo nazvali kočoperenjem. Verujem u njegovu krajnju iskrenost u tom postupku. On sebe nije toliko video kao nekoga ko ubija okrutnog goniča robova, koliko kao nekoga ko hrabro zadaje udarac za dobro i za stvar Božjeg naroda. Obuzela ga je želja da učini nešto što je pravo. U čemu je bio njegov problem? *On se posvetio Božjoj volji, a ne Bogu čija je to bila volja.*

Hajde, pustimo da nam se ta misao potpuno upije. Ti i ja možemo postati tako predani, tako posvećeni Božjoj volji i možemo biti do te mere gonjeni lažnim osećanjem cilja, da nam se može dogoditi da nehotično preuzmemo stvari u svoje ruke i potpuno uklonimo Boga iz središta zbivanja. Da li ti ovo zvuči poznato, kao da si nekada tako nešto uradio?

Da li je bilo pravedno kazniti tog okrutnog goniča robova? Jeste. Da li je bilo nepravedno tući Jevrejina, onako kako je on to činio? Razume se da jeste. Međutim, kada se umešao i započeo svoju “Operaciju spasavanja”, Mojsija je pokretalo telo, a ne Duh.

Kako lako se to može dogoditi dobrim ljudima, osobama s najuzvišenijim pobudama i nesumnjivo najboljim namerama. Zamisli sledeću situaciju: ti si darovit i vrhunski stručan predavač. Duboko u srcu prosto “*gineš*” da ponovo staneš pred klasu u učionici. Celom dušom želiš da osetiš tu katedru pod svojim rukama i umove studenata željnih znanja koji će upijati tvoje znanje. A onda, iznenada, kao iz vedra neba, ukazuje ti se — prilika. Ako nisi oprezan, prijatelju, naći ćeš se u ulozi čoveka koji se laktovima probija kroz ta “otvorena vrata”.

Međutim, sve to vreme, Bog čeka da zatražiš Njegov savet, Njegovu mudrost. Ako preduzimaš korake ne prepoznajući *kada* je, u kom trenutku, Bog želeo da nešto preduzme s tobom, možda ćeš biti lišen osmeha božanske naklonosti. On ne blagosilja nešto što sâm nije naložio. Svakako, možda si istinski osetio da je Božji plan da baš ti ostvariš nešto u određenoj oblasti. No, ako nisi budan, ako nisi čovek koji svakoga dana ponizno dolazi pred Boga i traži Njegovo lice, prepoznajući *Njegov* trenutak i delujući pod upravom Duha, tada ćeš se naći u ulozi nekoga ko preuranjeno gura, razgrće sebi prolaz i forsira svoj dolazak na mesto na kojem je Bog hteo da budeš, ali na to mesto nećeš stići u trenutku određenom od Boga.

Kako je prevažno to pitanje Božjeg izbora pravog trenutka! Jedan kasniji biblijski junak, čovek koji je odlično shvatio svoju ključnu ulogu, postavio je jednom prilikom

sledeće pitanje uplašenom Božjem detetu: “Ko zna nisi li *za ovako vreme* došla do carstva” (Jestira 4,14)? Tako i apostol Pavle produbljuje naše shvatanje te tajne, pišući o Hristovom rođenju: “A kad se navrši vreme, posla Bog Sina svojega jedinorodnoga, koji je rođen od žene i pokoren zakonu, da iskupi one koji su pod zakonom da primimo posinaštvo” (Galatima 4,4.5). U pravom trenutku, neizreciv blagoslov! Ali u pogrešnom ...

Mojsije se obazreo “i tamo i amo”. Zanimljivo, šta kažete? Ali, da li je pogledao *prema gore*? Pogledao je u oba pravca, horizontalno, ali je onaj vertikalni pravac potpuno izostavio. Šta je, potom, učinio s onim što je postalo proizvod njegovog krvničkog gneva? Pismo kaže: “... i zakopa (Misirca) u pesak”.

Uvek je to tako kada postupaš po telu, jer tada imaš nešto da sakriješ; moraš da sahraniš svoj motiv. Moraš da sakriješ neki kontakt radi manipulacije planom. Prinuđen si da sakriješ laž ili poluistinu. Moraš da povučesh ono čime si nameravao da se hvališ. Moraš da pokriješ leš, proizvod svog telesnog postupanja. Samo je pitanje vremena kada će te istina stići. Pesak uvek iznosi na površinu svoje tajne.

Ovo je dobar trenutak da naglasimo da su sposobni i daroviti ljudi ujedno i kažnjeni ranjivošću. Oni najobrazovaniji žive na oštrici neprijateljevog podmuklog napada — baš onog neprijatelja koji te huška da deluješ po telu, nagovarajući te da radiš *pravu stvar u pogrešno vreme*. Kako on to, zapravo, radi? Većina od nas poznaje tu njegovu “obuku”.

Obuzima te određeno osećanje *potrebe*. Izgovaraš neku glupu zakletvu, kao nekada Jeftaj, da bi ostatak života proveo u bolnom žaljenju i ispaštanju. Požuruješ postupak, kao nekada Avram i Sara, pa sebe kasnije zatičeš s nekim Ismailom u rukama koji se ruga detetu obećanja.

Propuštajući da zatražiš od Boga mudrost, zanemarujući da se držiš Božjeg trenutka, ti interveniš, s namerom da *obaviš* neobavljeno. I tako, u jednom trenutku, otkrivaš prljavštinu na svojim rukama. Zatečen si se s lešom, s lopatom u rukama i plitkim grobom pod nogama.

Znate li šta je u svemu ovome “glupo”? Većina od nas ionako nismo nešto naročito vični prikrivanju. Zapanjen sam, videći kako Mojsije ne uspeva čak ni dobro da ukopa Egipćanina. Ostavlja me da nagađam da li je ostavio da tom čoveku iz peska vire prsti nogu. Jednostavno, nije uspeo ljudski ni da zatrpa leš.

Međutim, šta reći za vreme, mnogo godina kasnije, kad je Bog preuzeo komandu, a Mojsije postupao prema Božjem “*redu vožnje*”? Da li je *Bog* uspeo da zatrpa Egipćane? Bog je čitavu njihovu vojsku zakopao, sahranio pod Crvenim Morem — njihove konje, oružje, kola i sve ostalo! Kad je na delu Bog, posao je obavljen. Kad je Bog za komandama, neuspeh beži.

Međutim, kada vlada telo, ti tada ne uspevaš čak ni da *sahraniš* posledice. One te progone! Hvataju ti trag! Upravo zbog toga se Mojsije “obazirao i tamo i amo”. Pošto je postupao po telu, pre nego što započne “operaciju”, morao je da osigura “čist vazduh”. Ali, sve ga je to sustiglo.

Treći korak: postupak koji vodi u pometnju i neuspeh

Ne propusti da shvatiš najvažnije. To je trenutak kada propast stupa na scenu. Do tog trenutka Mojsije je verovatno bio pod utiskom kako je je postigao nešto vrlo vredno. Učinio je vrlo hrabar gest i zbog toga se prilično lepo osećao. Nije ni slutio da su pometnja, neuspeh i bol, kao kakav leopard, vrebali već iza ugla.

Podsetiću vas još jednom da je Mojsije bio uveren da izvršava Božju volju.

I videvši jednome gde se čini nepravda, pomože, i pokaja onoga što mu se činjaše nepravda, i ubi Misirca. Mišljaše pak da braća njegova razumeju da Bog njegovom rukom njima spasenje dade: ali oni ne razumeše. (Dela 7,24.25)

Lično uverenje da treba da bude izbavitelj Mojsije je stekao još mnogo godina pre nego što je ponovo primio nalog kod zapaljenog grma u pustinji. Zamišljao je kako će to shvatiti i svi ostali. Mislio je kako je jedino potrebno da pokrene proces, pa će se Jevreji okupiti oko njega i klicati mu kao svom heroju. “Hajde, Mojsije, kneže, idemo na palatu! Hajde, uzmimo svi ove čekiće i vile. Hajdemo! Pođi pred nama, ti moćni kneže!” Međutim, kako kaže Pismo: “Oni ne razumeše.”

Oni to nisu shvatili. A onda se njihova pometnja prenela i na Mojsija. Znao je da Bog hoće da ga upotrebi na silan način, ali zašto nema rezultata? Upalio je šibicu, ali drvo nije htelo da gori. U čemu bi mogao biti problem? Kako se moglo dogoditi da on loše proceni situaciju? Pometnja je zauzela mesto pouzdanja. Šta se događalo?

Tekst nam, u nastavku, govori: “A sutradan dođe među takve koji se bejahu svadili ...” (Dela 7,26).

Zašto se Mojsije uopšte vratio na mesto zločina? Mislim da je to učinio nameravajući da izvrši svoj plan. Ubistvom egipatskog goniča robova pokazao je odanost Jevrejima. To je bio plan A. Što se tiče plana B, nameravao je da se vrati na mesto svog dela i da okupi trupe za pobunu.

Međutim, došavši na to mesto, naišao je baš u trenutku kad se dogodila jedna svađa. Možete li ga zamisliti kako se mršti, dok izlazi iz svoje službene dvokolice? *Svađa*? Toga nema u scenariju. Zahvalno stanovništvo trebalo je da se okuplja i priprema za veliku pobunu.

“Slušajte”, rekao je, probivši se u sredinu. “Ovo ne bi trebalo da radite. Ljudi, mi treba da sarađujemo.” Ali ti ljudi ga uopšte ne slušaju. U stvari, uopšte ga ne poštuju. “A onaj što činjaše nepravdu bližnjemu oturi [gurnu] ga govoreći: ko je tebe postavio knezom i sudijom nad nama” (Dela 7,27)?

Kakva poražavajuća osuda! “Slušaj ti, uobraženko, skloni se. Da nije neko umro, pa prepustio tebi vlast? Ko te je ovamo poslao? Ti nisi naš vođa. Šta uopšte misliš, ko si ti?”

Kako su te reči morale pogoditi čoveka koji je upravo rizikovao *sve*.

Autor Filis Tompson u svojoj knjizi *D. E. Hoste* na maestralan način opisuje karakteristike duhovnog rukovođenja: “Ako stvarno hoćete da znate ko je duhovni vođa, smatram da treba da se osvrnete i vidite koliko duhovnih ljudi idu za njim.”⁶

Prilično jednostavno, zar ne? To je suštinska misao. Ako si duhovni vođa, slediće te oni koji su duhovni; to se može primeniti na svakog vođu. Ako imaš ono što očekuju, oni će ići za tobom. Ipak, za Mojsijem nisu pošli. U tom trenutku je princ od Egipta, prestolonaslednik, bio jedini učesnik parade. Računi tela sada su dospevali za naplatu.

Hajde da progovorimo otvoreno i iskreno. Jesi li nekada doživeo nešto slično? Većina od nas jesmo. Potpuno si se pripremio da za Boga izvršiš nešto veliko. Postavljaš ciljeve. Ulažeš svoje vreme i novac. Govoriš o tome velikom broju ljudi. Ali, koliko god nam bilo bolno da to priznamo, ciljevi za koje nismo uporno i ozbiljno tražili pomoć u molitvi ili koje nismo u poniznosti izložili pred Gospoda, pokazaće se kao potpuno beskorisni. Oni nikuda ne vode i ništa ne postižu. Oni proizvode toplotu, ali ne i svetlost. Ostaješ zbunjen i poražen.

Možda si, recimo, načinio planove o vođenju velike biblijske grupe u svom domu.

⁶ Phyllis Thompson, *D. E. Hoste*, str. 122, citirano od strane J. Oswald Sanders, u delu *Spiritual Leadership*.

Poslao si pozivnice — tačno u 19.30, u tome si jasan i glasan. Zakazano veče dolazi i u tvom dnevnom boravku sve je aranžirano — cveće je na stolu, u kaminu gori vatra, posluženje je spremno u kuhinji.

Termin 19.30 sati dolazi ... i prolazi. Sat u predsoblju otkucava osam sati; ni do tada se niko nije pojavio. Kazaljke se okreću do 20.30, a tišina vlada. Vatra se već gasi. Na pripremljenim napicima pena se potpuno povukla. Čaj se ohladio. Slatkiši na stolu su suvi, a ti si utučen.

Pre izvesnog vremena, jedan kolega mi je pričao kako je planirao susret s grupom srednjoškolaca. “Čoveče”, reče mi, izvršili smo sve moguće aranžmane. Nešto prelepo. Obezbedili smo salu za dve stotine i pedeset osoba. Reklamirali smo, ne pitaj koliko. Imali smo velike, velike planove i ideje za obaranje postojećih rekorda. A pojavilo se — osam osoba.”

Shvatamo li šta znači pometnja! To je nešto što će te potpuno zaustaviti. Da budem otvoren, i trebalo bi! To su trenuci kada treba sebi hrabro pogledati u oči, začutati, pasti na kolena i u molitvi pitati: “Gospode, jesam li u ovome s Tobom? Ili je to možda samo nečija velika zamisao?”

Dozvolite mi da vam prenesem jedan svoj stari moto. Njim sam se rukovodio više od trideset godina i prikladan je i danas baš kao i onog dana kad me je prvi put oduševio.

Kad pokušam, ne uspevam.

Kad se pouzdam, uspeva On!

Nije li to tačno? Kako jednostavno! Samo devet reči, a kakva dubina značenja! Zaključak: Radiš li nošen energijom tela, osuđen si na neuspeh. To lepo kaže jedna stara hrišćanska pesma: “Telesna ruka izdaće te, u nju se ne možeš pouzdati.” Samo je pitanje trenutka kada će leš biti iskopan, a na nožu nađeni tvoji otisci prstiju. No, ako se spokojno prepustiš Bogu da te povede u sledeći korak, ako ponizno čekaš Gospoda, *On* će otvoriti vrata, ili ih zatvoriti, a ti ćeš moći da se odmoriš i predahneš, dok ti *On* ne kaže: “Pođi.”

Četvrti korak: Nepodnošljiv ishod

Tada se Mojsije uplaši i reče: zaista se doznalo. (2. Mojsijeva 2,14)

Najpre iznenađenje, pa pometnja, a onda strah, kao ledeni prsti oko srca. Kad je njegova dobro čuvana tajna obelodanjena na najgledanijoj stanici, u udarno vreme, Mojsija je obuzela drhtavica. I tako, postupajući po diktatu straha — kaže biblijski izveštaj — “Mojsije pobeže od faraona”.

Zašto je bežao? Čitamo u 15. stihu: “Faraon ... tražao da pogubi Mojsija.” Tako, pošto je Mojsije otkrio svoj plan i pokazao kome je stvarno odan, faraon nije mogao podneti prisustvo jednog takvog čoveka. U faraonovim očima je za nelojalnog i nekontrolisang princa bilo bolje da je mrtav. Kakvi su strašni suprotni efekti proizašli iz Mojsijevog loše promišljenog čina.

Vrlo je moguće da si i ti bio prinuđen da se suočiš s takvom vrstom posledica. Tvoja biografija uspeha možda će pokazati sliku velikih ambicija, ali nedovoljnog znanja. Veliku želju, ali slabu moć rasuđivanja. Velike aspiracije, ali malo poniznosti. Veliku revnost i energiju, ali malo mudrosti. I tako, prinuđen si da trčiš zečjom stazom sve do jednog po jednog gorkog ćorsokaka. Svakom prilikom trčao si brže, ali nijednom nisi uspeo. Nijedna od njih nije te odvela tamo gde si želeo. I tako, ukoliko se za to doznalo, tvoji brzopleti

postupci doveli su te u nepodnošljivu situaciju.

U mojoj knjizi ima samo jedno što je gore od situacije na kraju samousmeravanog života, a to je nalaziti se na sredini takvog života.

Reći ćeš: “Znaš, ja sam u svojim tridesetim; trebalo bi *bar toliko* da znam.”

Mojsiju je bilo četrdeset.

Reći ćeš: “Da, ali ja nisam nikakav pripravnik! Stekao sam obrazovanje i iskustvo, da prosto ne poveruješ!”

Bolje od Mojsijevog? Imaj na umu da je u tom trenutku svoje karijere Mojsije bio “naučen svoj premudrosti misirskoj”.

Vidiš, ovaj naš impresivni zaključak zapravo je deo problema. Mi smo ponekad obrazovani preko granice svoje inteligencije. Znamo više od onoga što se bez opasnosti može naći u našim rukama! U stvari, kada se u pogledu postizanja određenog ambicioznog cilja oslanjaš na telo, tebi dodatno školovanje nije potrebno. Nije ti potreban nikakav dodatni stepen obrazovanja i nisu ti potrebne nikakve postdiplomske studije. Tebi je, prosto i jednostavno, potrebna *mudrost*. To je potrebno i meni. To je potrebno i svim pripadnicima Božjeg naroda.

Ali, za prepoznavanje mudrosti potrebno je vreme. Potrebno je upasti u nekoliko krupnih udarnih rupa na putu. Potrebno je podneti i poraze i progutati velike i gorke porcije poniznosti.

Iz palate u pustinju

Shvativši da je, onako vrhunski obrazovan, ipak potpuno beskoristan, Mojsije je podigao i podvezao svoju kraljevsku odeću i pojurio kao preplašeni kojot. Da li je jurnuo pešice; da li se bacio na leđa nekom konju, ili pozajmio kraljevsku dvokolicu i jurio, sve dok točkovi nisu pootpadali? Biblija nam to ne kaže. Saznajemo samo: “Dođe u zemlju madijamsku, i sede kod jednoga studenca” (2. Mojsijeva 2,15).

Pre više godina, moja sestra Lusi dala mi je knjigu pod naslovom *Božja pustinja*. To je ogromna knjiga, dimenzija čajnog stočića, puna fotografija Sinajske pustinje, od Madijana pa sve do padina gore Sinaj. Razmišljajući o tom delu Pisma, skinuo sam knjigu s police i listao po njoj, gledajući gde je to Mojsije stigao, “aterirao”, gde se iskrcao, kad je konačno prestao da beži. Kako je izgledala ta madijanska pustinja?

Stvarno, nećete verovati onome što sam video na fotografijama. Podsetile su me na snimke sa američke svemirske sonde Viking, koji su prikazivali Marsovu površinu. Kakvih li bezličnih, pustih predela! Razmišljam, možda ta naša vlada [SAD] nije imala potrebe da potroši sav onaj novac, samo da bi jednog malog robota spustila na onu crvenu planetu. Uštedela bi neki svežanj novčanica da je tog istog robota pustila iz njegovog originalnog pakovanja, negde severno od Arapskog poluostrva. Ah, Madijan! Kada gledate fotografiju tog područja, tada vam neki pusti, vrlo pusti predeo u vašoj zemlji izgleda kao pravi raj!

Ogoljeno, da ne može biti ogoljenije. Vreo, suv pesak i šljunak, išaran krševitim, golim stenama, gde ćete povremeno naići na neki kržljavi grm, koji se, nekako, još drži života.

Možete li sebi predstaviti sliku kako se Mojsije sapliće i posrće kroz tu pustu nedodiju, dok njegova po meri krojena odeća zapinje za trnje, dok se tetura i sapliće preko upola ukopanog kamenja, ponekad krčeći sebi put kroz tu čemernu pustinju?

Mojsije se nije šepurio putem, pevajući: “Uradih to kako sam ja hteo.” Naprotiv, bio je to prestrašeni i razočarani begunac; bežao je da spase goli život. Ono njegovo dično obrazovanje sada mu ničemu nije služilo. Poznavanje hijeroglifskog pisma i egipatske

poezije sada mu nisu pružali nikakvu utehu. Njegove vojne pobjede sada su mu bile bez sadržaja i prazne. Zbog njegovog nepromišljenog, suludog čina nasilja, ta ista vojska je tražila da ga ubije. Na svakom koraku je, u sebi, verovatno, uzdisao i ječao zbog svog brzopletog postupka i govorio sebi otprilike ovako: “Moj život je završen. Bog me nikada, *nikada* neće moći upotrebiti. Ja sam *definitivno* propao.”

Nije bio u pravu, razume se. Međutim, proći će mnogo mučnih, teških godina dok ta činjenica potpuno ne prodre do njegove svesti.

Možda se ti baš tu nalaziš danas, dok čitaš ove reči. Taj čovek Mojsije živeo je pre više hiljada godina, ali događaji koje sam upravo opisao mogu ti izgledati savremeni koliko i plesnivi hleb u tvojoj kuhinji. Reći ćeš: “Niko ne zna koliko teško sam radio. Učinio sam toliko različitih pokušaja. Krajnje nemilosrdno sam se borio da se održim. A ipak, to me ama baš nigde nije dovelo. Ništa mi nije išlo u prilog. Za mene je to smrt, kraj.”

Verovao ili ne, možda nikada do sada u životu nisi bili ovako blizu jasnom duhovnom napretku. Pre nego što zaokružimo ovo poglavlje, želeo bih da iznesem dve završne misli.

Prvo: *Kada prođe život okrenut sebi, mi se zaustavljamo u pustinji.* Trčanje po telu neće prestati sve dok ne dođeš do beskrajnih, bezvodnih dina. Kada tamo konačno stigneš, kad se najzad sručiš i zaustaviš u jednoj senci neke suncem spržene stene, pomislićeš: “Hoće li me Bog ikada upotrebiti?” Nastavićeš da sediš.

Ipak, da li si zapazio *gde* je Mojsije seo? Biblija nam kaže da je to bilo “kod jednoga studenca”. Ne čini li ti se da je to značajno?

Drugo: *Kada se život okrenut sebi konačno zaustavi, studenac novoga života biće u blizini.* Kada ćemo to uopšte shvatiti? Visoko obrazovani, sposobni ljudi hoće da budu u pokretu; sedenje se protivi njihovoj prirodi. Međutim, kad se taj skrhani četrdesetogodišnjak po imenu Mojsije konačno sručio na zemlju, na kraju života pokretanog sebičnošću, nadohvat ruke bila mu je sveža, hradna pijaća voda.

Pre više godina, u okolnostima vrlo sličnim ovome što sam upravo opisao, naišao sam na sledeća emotivno prodorna razmišljanja:

Mojsije nije bio u dodiru s Bogom. Zato je pobjegao i prešao pustinju koja se prostirala između njega i istočne granice; pregazio je planinske prevoje Sinajskog poluostrva preko kojih će godinama kasnije predvoditi svoj narod; na kraju je, iscrpljen, seo kraj studenca u Madijanu.⁷

.....

Svi mi doživljavamo ovakva iskustva. Jurimo, zamišljajući kako nosimo sve pred sobom; zadajemo nekoliko uzaludnih udaraca; posrćemo zbog razočaranja, bauljamo i padamo; uplašeni smo već zbog prvog daha ljudskog neodobravanja, bežimo s mesta događaja ... da bismo se sakrili u tugu. A onda se u tajni Božje prisutnosti skrivamo od ljudske oholosti. I tada, bistri se naš pogled; iz reke našeg života otkapava mulj ... naš život sebičnosti odumire; naš duh se napaja iz Božje reke, pune vode; naša vera počinje da se hvata za Njegovu ruku, i tada postaje kanal za ispoljavanje Njegove sile. Tako mi, konačno, izranjamo i postajemo Njegova ruka koja predvodi jedan Izlazak.⁸

Ovo treće poglavlje završavam neobičnim, ali snažnim zahtevom.

Sedi. Upravo sam to rekao, dragi prijatelju, *sedi!*

⁷ F. B. Meyer, *Moses: The Servant of God*, str. 31.

⁸ Meyer, *Moses*, str. 31.32.

Trčao si dovoljno dugo i daleko. Dovoljno dugo si stajao. Borio si se, probijao i manipulirao svojim životom tokom zaista mnogo godina. Bog je konačno uspeo da privuče i uhvati tvoju pažnju i On ti kaže: “Dosta je bilo. Stani! Pusti mene da to rešim! Sedi na tom vrelom pesku pustinje u koju si sâm sebe doveo. Pogledaj u ono što je tu, odmah pored tebe. To je studenac, izvor pun sveže, hladne vode.” Bog će ti ubrzo sa zadovoljstvom iz studenca izvaditi vedro i okrepiti tvoju dušu. Sedi i budi spokojan. Ostani tu. U tišini.

Možda prvi put u svom zreloom dobu, poslušaj Njegove reči: “Utolite i poznajte da sam ja Bog” (Psalam 46,10).

Obustavi svaku borbu i opusti se. Budi zadovoljan kraj tog studenca; pij iz njega punim srcem. Tvoja je žeđ veća nego što si toga svestan.

Četvrta glava

POUKE NAUČENE U NEUSPEHU

“I živeli su dugo i srećno”, reči su koje obično čitamo na kraju neke bajke, ali ne i u opisu hrišćanskog života. Život u Hristu je *stvarnost*. On nije od plastične mase; nije od obojenog stakla, niti od saharina; nije ni zemlja snova. Za sve godine življenja sa Gospodom još nisam upoznao hrišćanina koji je “živeo dugo i srećno”. S druge strane, upoznao sam mnogo, mnogo značajnih hrišćana koji su tokom godina trpeli nevolje, gubitke, razočaranja, neuspehe, promašaje i periode neopisivog bola. Isto tako, upoznao sam mnoge od takvih istih hrišćana, oba pola, pa čak i ponekog adolescenta koji se drže svoje radosti, koji zrače nadu i održavaju stanje privlačnog duha ... i pored teških patnji ... i pored suza ... pa i na vratima smrti.

Pošto živimo u civilizaciji orijentisanoj na proizvode, mi i svoju veru hoćemo da upakujemo. Najviše nam odgovara da prodamo elegantno upakovanu verziju spasenja, u kojoj su sadržani sreća i mir, i to sreća ovde i danas, a u budućnosti — nebo. Iako nema ničega lošeg u metodima i tehnikama dobrog marketinga, niti u učenju principa istinskog uspeha, loše je ako izostavimo pominnjanje *procesa*, koji neizbežno mora uključivati i periode poraza i neuspeha.

Neću zaista morati da se vraćam daleko u svom kalendaru da bih opisao sedmicu u kojoj sam promašio metu — celu metu — u kojoj sam više promašivao nego što sam pogađao u centar mete. Isto tako, ne moram biti prorok da bih pogodio da si i ti doživeo slično. Razume se da si doživeo. Može biti da se, baš dok čitaš ove reči, nalaziš u jednoj takvoj sedmici.

Želeo bih da znam ko je postavio, pre svega, to merilo savršenstva, koje kaže — “i živeli su dugo i srećno”? Bog dobro zna da mi nismo u stanju da stvorimo savršenstvo; zbog toga nas je Isus, savršeni Božji Sin, učinio članovima svoje porodice. Zato nam je i dao status savršene pravde u Njemu, podsećajući nas istovremeno da će naše svakodnevno iskustvo biti stalno praćeno neuspehom.

Ako, prijatelju, iščekuješ besprekornu sedmicu, “bez mana i mrština”, tvoje je čekanje uzalud. Tako nešto ne postoji. Sve dok ne budemo shvatili kako se izvlače pouke iz promašaja i gubitaka, ćemo ponavljati te promašaje — ukopavajući se sve dublje — umesto da napredujemo dalje, odrastajući.

Tebi i meni potreban je *proces* koji vodi u pobede i uspehe. A onda, dok u našim srcima budu sijala sećanja na te dragocene trenutke, shvatićemo kako se mogu izbeći neki od tih neuspešnih perioda, ili kako iz se njih možemo brže iskobeljati. Taj proces je, verujem, u svakom slučaju važan koliko i sam proizvod.

Psalmistu spremno preuzima kritiku i posledice

Pozivam te da, zajedno sa mnom, pročitaš dva moja omiljena stiha, iz 119. psalma:

Pre stradanja svojega lutah, a sad čuvam Reč (reč) Tvoju. (67. stih)

Dobro mi je što stradam, da se naučim naredbama Tvojim. Miliji mi je zakon usta tvojih

nego tisuće zlata i srebra. (71. i 72. stih)

Kakvog li zrelog razmišljanja! Parafrazirajući te reči, autor poznate “Žive Biblije” na iznenađujući način izražava smisao gornjih stihova: “Imadoh običaj da lutam daleko, dok me Ti ne kazni; sada pomno sledim sve što Ti kažeš ... Kazna koju si primenio na meni bila je najbolje što mi se moglo dogoditi, jer me je naučila da pazim na Tvoje zakone. Oni su mi vredniji od miliona u srebru i zlatu!”

Ne dopusti da ti promakne ideja. Psalmista je izvestan period vremena patio i tužio. Ne kaže nam šta je uzrok njegovog bola, niti koliko dugo ga je podnosio. Kaže, samo, da ga je bilo. Opisuje nam mračne i pogubne posledice neuspeha i ozbiljne nevolje koje je doživio od Gospodnje ruke.

Oštrog oka osvrćući se unatrag, nakon što je stradanje bilo završeno, Psalmista glasno razmišlja: “O neuspehu mogu reći dve stvari ...”

Neuspeh kao uvod u život poslušnosti

Prvo, kada prolazim kroz neuspehe, dobijam do tada najjači podsticaj da živim životom poslušnosti. Kad se izvučem iz mračnih epizoda življenja i delovanja u telu i (konačno) dođem do kraja te ružne scene, moje srce glasno vapi i traži čistotu. Traži svetlost. Za njima osećam glad! Gadim se svoje sebičnosti i tada, više nego ikada ranije, rešen sam da ostanem na pravoj stazi i da uz Hrista hodam bliže nego ikada do sada. Vremena neuspeha dovode me u situaciju kada želim da živim u beskompromisnoj poslušnosti.

Postoji još jedan princip, jednakog značaja.

Doživljen neuspeh čini duh poučljivim

Dobro mi je što stradam, *da se naučim ...* (71. stih).

Možeš li navesti imena današnjih ljudi o kojima imaš utisak da pažljivo slušaju Boga — ljudi srca posebno osetljivih na glas Svetoga Duha? Skoro da bih mogao garantovati da su to ljudi i žene koji znaju šta znači biti ranjen i slomljen. Oni to mogu dokazati ožiljcima.

Može biti da, dok čitaš ove reči, nosiš na sebi znake sedmice telesnog življenja, u kojoj si dan za danom išao sopstvenim putem i žalostio Božjeg Duha. A sada čitaš ove stranice i imaš očajničku želju za promenom u srcu — da čuješ reči od Boga i obnoviš svoju zajednicu s Njim. Jesi li svestan šta se dogodilo? Tvoj neuspeh dao ti je osetljiv, poučljiv duh. Srušio je prepreku oholosti u tvom životu. To je ono što Pavle naziva “žalošću koja je po Bogu” (2. Korinćanima 7,10).

Ipak, uprkos tome, među najtežim stvarima za tebe i mene jeste otvoreno priznavanje sopstvenih neuspeha. Bilo da se obraćamo bračnom drugu, svojoj deci, svom poslodavcu ili samom Gospodu, protivno je našoj prirodi da u potpunosti priznamo svoja ogrešenja. U svakoj takvoj prilici refleksna reakcija je aktiviranje odbrambenih mehanizama: poricanje, izgovor, opravdavanje lažnim razlozima, *ponovno tumačenje* svojih propusta.

Najbolji i najzdraviji metod jeste: priznati. Neuspeh nazvati imenom “neuspeh”. Nazvati greh njegovim pravim imenom. Priznati da nismo bili u pravu i, izjavivši to, saznati čemu možda Bog hoće da nas pouči ih tog iskustva.

Usred nacističkih bombardovanja, ser Vinston Čerčil rekao je građanima Londona:

“Ovo nije kraj. Nije čak ni početak kraja. Ono što jeste, možda je kraj početka.”⁹ On je dao najbolju definiciju uspeha koju sam ikada pročitao: “Uspeh je ići od neuspeha u neuspeh bez imalo umanjenog oduševljenja.”

Čerčilove reči izvrsno se primenjuju na naše neuspehe u hrišćanskom životu. To nije kraj! To nije čak ni početak kraja, ali je zato, možda, kraj početka. Drugim rečima, počinjući da pravilno tumačiš neuspeh, učinićeš svoj prvi divovski korak ka zrelosti.

Fiorelo la Gardija, gradonačelnik Njujorka 1930-ih godina, imao je običaj da kaže: “Ja ne grešim često. Ako kad to učinim, to je prava stvar!” Možda ti razmišljaš baš na taj način. “Znaš, ja ne posrcem tako često, ali čoveče, kada posrnem, onda je to kao kad kralj padne na trbuh.”

Dobro ... kao kad kralj padne, ali zato kad kraljevski padneš, to može dovesti i do sticanja kraljevskih pouka. Ako padneš samo neznatno, naučićeš i samo neznatnu pouku. Ali ako ti se pod izmakne i ti padaš četrdeset spratova, to je situacija kada počinješ da učiš. U stvari, padanje ne boli... boli ono iznenadno zaustavljanje na dnu!

Mojsije je, baš tako, pao sa četrdesetog sprata. Kada počnemo da čitamo biblijski izveštaj, vidimo njega, potištenu, ranjenu dušu, koja se iznenadno zaustavila na dnu. Za samo par dana survao se s vrha piramide, od faraonovog prestolonaslednika do prašnjavog izbeglice bez prebijene pare, na periferiji jednog pustinjskog sela.

Upravo sam, lično, prošao kroz krajnje tešku sedmicu. Nije potrebno da iznosim pojedinosti; biće dovoljno ako kažem — par stvari skrenule su mi pažnju dok sam gledao u drugom pravcu. Korake, čak, nisam ni čuo! Osećam se kao kvoterbek* koji zastaje da bi pratio svog primača koji trči po unapred određenom šablonu, i u tom trenutku nailazi linijski bek od sto četrdeset kila, koga je neko zaboravio da blokira. Posle gaženja, u sledećem trenutku gledaš kroz otvor za uvo na kacigi i pitaš se: *Šta se dogodilo?*

Sinoć, dok sam pokušavao da vratim svoju glavu u koliko-toliko normalan položaj i pomalo vidao rane, u glavi sam sastavljao ovo poglavlje. I, počeo da razmišljam: “*Hvala, Gospode ... ovo mi je bilo stvarno potrebno. Sada će mi biti lakše da napišem ono što treba napisati.* (Bruka je, rekao bih, da neko mora da plati baš takvu cenu samo da bi nešto malo bolje shvatio. Drago mi je što ne pišem o raspeću!)

U 2. Mojsijevoj 2,15 čitamo o Mojsiju koji “sede kod jednoga studenca”. U tom trenutku osećao se kao da se našao na *dnu* studenca i gleda nagore. Od svih mogućih mesta baš taj studenac u Madijanu. To mesto je bilo kraj njegovog trčanja. To je nesumnjivo morala biti najniža tačka, najniža grana u njegovom životu. Možda si baš ti stigao na neko slično mesto u protekloj godini, ili u predašnjem godišnjem dobu i sada razmišljaš: *Bogu je već dosta ovog naduvenka. On je sa mnom završio. Njemu nikada neću biti od koristi!*

Ošamućen i iscrpljen, Mojsije je tog vrelog pustinjskog popodneva nesumnjivo zurio u dubinu tog studenca, neobavezno razmišljajući o poukama iz svoje bliske prošlosti. Predložio bih četiri takve misli koje su mu u tim trenucima razmišljanja mogle biti na umu. Prva pouka proističe iz prethodnog poglavlja.

Duhovni ciljevi nikada se ne dostižu telesnim sredstvima

Pre toga, u Egiptu, podsetićete se, Mojsije, “obazrev se i tamo i amo”, ubio je jednog Egipćanina i zakopao ga u pesak. Kao što smo već napomenuli, Mojsije je možda mislio kako u tom trenutku izvršava Božji plan, ali nikada nije smatrao za shodno da treba da

⁹ Winston Churchill, citirano iz: *Bartlett's Familiar Quotations*, 15. izdanje, revidirano i prošireno, str. 621.

* Dirigent, glavni tehničar igre u američkom fudbalu

prati “signale”. Sigurno je da se pre zadavanja smrtnog udarca Egipćaninu uopšte nije molio Bogu. Nigde nije zapisano da je izašao pred Boga i tražio mudrost pre tog značajnog koraka. Posledica toga bila je ta što je Mojsiju i njegovim snovima propao pod, kao u mokroj kartonskoj kutiji. Bio je to najveći neuspeh u njegovom životu.

Činjenica je da ne možeš posejati telesno seme a požnjati duhovnu žetvu. Ne možeš zasaditi telesno delo, a da iz njega izraste duhovni rod. Ako se koristiš manipulacijama, prećutnim prihvatanjima i spletkama, lažući, kako bi došao na vrh, nemoj za unapređenje zahvaljivati Bogu! Bog zna, a znaš i ti, da si manevrisao, povlačio konce i ukopavao u zemlju one telesne leševe kako bi došao do unapređenja. I tako, kada dobiješ tu veću kancelariju i ključ kupatila za prvu izvršnu ličnost u organizaciji, zaslugu za to nemoj davati Njemu. On to ne želi. U celoj toj zaveri nalaze se tvoji, a ne Njegovi otisci prstiju.

Ponekad, kažemo Gospodu: “Hvala Ti za to, Oče.” Pa tada Gospod mora da odgovori: “Kome? Meni? To nije moja zasluga. To si *ti* obavio.” Kada lažiraš ispit i dobiješ dobru ocenu, tada za desetku zahvaljuješ Bogu. Varaš u pogledu svog poreza na prihode, dobijaš visok povraćaj i Njemu zahvaljuješ za “neočekivanu” gotovinu, koju sada možeš dati u fond za gradnju molitvenih domova.

Tako se to — ne radi, prijatelju. On ti poručuje: “U tome ja nisam učestvovao; to je bio tvoj plan.”

Dok je Mojsije sedeo pored onog studenca, mogu zamisliti tih i tanak glas koji je prekidao njegova neobavezna razmišljanja. “Ne zahvaljuj meni, Mojsije, što jedan Egipćanin leži zakopan u pesku. *Ti* si to učinio. Jedno takvo telesno delo nikako ne može doprineti ostvarenju mojih planova. To je, Mojsije, od početka do kraja bilo telesno postupanje, a i ti si toga svestan.”

Da, bilo mu je jasno. Osetio je to na najbolnji način kad je onom prilikom, narednog dana, ponovo došao među Jevreje i pokušao da im se nametne kao vođa ... i, šta je doživio — samo da su mu se narugali i da su ga odbacili. A onda, razotkrivena je cela zavera, pa je morao da beži da spase goli život. Srećom, Mojsije je tu svoju prvu lekciju dobro naučio. Mislim, u stvari, da je uz nju, naučio i još jednu.

Vreme je važno koliko i sâmo delo

Ponekad mislim da je ono *važnije*. Koliko sam puta učinio pravu stvar u pogrešno vreme ... da bi mi se na neki neprijatan način osvetilo? Neprijatno mi je da se prisećam prošlosti i pamtim koliko se to puta dogodilo. Činjenica je da Bog ne samo što planira ono što mi treba da radimo nego je i odredio pravi trenutak da to učinimo.

Vraćajući se na događaj s onim Egipćaninom (mora da ga je, u godinama koje su prolazile, hiljadu puta rekonstruisao u svojim mislima), Mojsije je preko tog celog telesnog iskustva mogao da napiše samo jednu reč: *preuranjeno*. On se u onu situaciju umešao nepozvan; uvukao se u pobunu. Nametnuo se. Postupio je kao kad neko obije vrata i uđe. I sve se, naravno, rđavo završilo.

Pre više godina, naiđoh na reči koje su za mene postale jednostavan princip koji mi je u nebrojenim situacijama pružio ogromnu pomoć. Želeo bih da ga i s vama podelim, ako ni zbog čega drugog a ono da vam pomogne da se u prst na nozi ne udarite onoliko puta koliko sam se ja udario. Evo, kako glasi:

Kada je u nečemu Bog ... ono ide glatko.

Kad je u tome telo ... ide na silu.

Događa li ti se da u okruglu rupu pokušavaš da zabiješ četvrtast klin? Možda navaljuješ, možda se naprežeš i istresaš emocionalne tovore ne bi li nešto pokrenuo da ide? Mislim da bi bilo bolje da zatražiš “tajm-aut” i sa Trenerom proveriš strategiju! Kada je u nečemu Bog ... ono teče.

Zamislimo da želiš da pokreneš neku vrstu crkvene aktivnosti na mestu gde radiš. Poželiš da dobiješ priliku da sedneš s grupom saradnika i da, možda, za ručkom, provedeš s njima petnaest minuta oko Biblije. Izvrsna zamisao! Ali ne forsiraj je. Stavi je pred Boga i pusti neka On otvori vrata. Ako je On deo toga, pašće ti u oči kako potrebno odobrenje stiže, kako će se pokazati sve veće interesovanje i kako će se vreme za izvršenje tog posla besprekorno uklopiti. Sve će to doći na svoje mesto, čak i protivno potezima koje ti vučeš.

Vreme je važno koliko i sâmo delo. Rekao bih da je ono mesto gde na vrata ulazi mudrost. Znanje mi govori šta da činim; mudrost — kada da to učinim i kako da izvršim. Što duže živim, to više verujem rečima mudre izreke koja glasi: “Jedan udarac zadat u pravo vreme vredni kao hiljadu udaraca zadatih prerano, u nestrpljivoj revnosti.” Boga ništa ne ograničava ako u nečemu treba da uspe, ali On će to učiniti u svoje vreme, ne ranije.

Šta bi bilo da je Isus Navin rekao nešto slično ovome: “Hajde da obiđemo *pet* puta oko Jerihona, a onda da trubimo u trube. Sedam obilazaka su za mene ipak preterivanje.” Mislite li da bi i tada zidovi pali?

Šta bi bilo, da je David rekao, videći cara Saula u pećini, onako ranjivog: “Evo moje prilike da skratim godine ove iscrpljujuće igre žmurke po pustinji. Samo ću, evo ovog trenutka, likvidirati tog starca i zatražiti krunu. Konačno, Bog i jeste rekao da ću je ja dobiti.” Mislite li da bi Bog blagoslovio jednu takvu prečicu?

Svi se mi ljutimo zbog frustracija, smatrajući kako nebo na svom putu štekće u prvoj brzini, a nama treba da to bude u petoj. U svojim manje slavnim trenucima skloni smo da kažemo Gospodu: “Bože, ovo je *ozbiljno*. Zar Ti to ne bi mogao pomeriti za jedno ili dva mesta na svom spisku prioriteta? Možeš, valjda, da ovde, dole, malo ubrzaš zbivanja? Hajde to malo brže, Gospode! Već nedeljama ti to govorim.”

Razume se, problem nije u tome da je Bog, možda, spor. Ne, nego u tome što mi previše brzamo. Previše brzamo za naše lično dobro.

Da li ste nekada videli nedresiranog psa na povocu? Smešno je gledati, ukoliko se vi ne nalazite na drugom kraju tog povoca. Tako, mladi Fido, koji svom snagom zateže konopac, iskolačenih očiju, izbačenog jezika, trza ovamo, vuče onamo, dahće i brekće u hodu, gotovo gubi dah. Kakav se problem pojavljuje u ovom našem opisu? Da li je kriv taj siroti gazda koji dopušta da mu Fido zamalo iščaši ruku iz ramena? Da li je gazda okrutan i nerazuman jer korača, umesto da trči ovamo i onamo, po psećem tempu? Ili bi se moglo reći da pas treba da savlada poneku novu reč kao npr. “mesto” i “sedi”?

Jednog takvog psa imali smo u našem ranijem komšiluku. Obično bih ga video ujutru kad bih, na kalifornijskom suncu, izlazio na verandu da uzmem svoj primerak *L. A. Tajmsa*. Uvek ste mogli znati da dolazi baš ta domaća životinja, jer ste ga mogli čuti duž našeg bloka kuća — kako brekće, krklja i pišti, nogama klizeći i grebući po trotoaru. Gazda je, neizbežno, trpeo cimanje i trzanje sad na ovu, sad na onu stranu, dok je pas istežao vrat, vukući kao da se nalazi na tragu ranjenog divljeg zeca. Bilo je to tako svakoga jutro, a u tome, kako je izgledalo, ni pas ni njegov gazda nisu uživali.

Jednoga dana, još jednom posmatrajući spektakl, sećam se, razmišljao sam: *Ta scena me podseća na — mene!* Hoću da istrčim daleko ispred Boga, vučem i zatežem, gušim se od sopstvene gorljivosti i u tome zaista nemam neko zadovoljstvo. Bog mi tada kaže: “Polako. Smiri se. Uz petu! Sâm sebi nanosiš bol. Hajde, da uživamo u lepom jutru.

Uživajmo u zajedničkoj šetnji.”

Mojsije je bio preterano jak. Preterano obrazovan. Preterano kulturnan. Preterano darovit. Preterano privilegovan. Zatezao je povodac, a morao je da nauči da čekanje — učenje da hoda, umesto da juri — nije bilo znak slabosti nego znak snage. Može biti da, dok čitaš ove reči, i sâm moraš priznati da to nisi naučio. Zatežeš povodac, krkljaš i podižeš mnogo prašine, uznemiren zato što se život ne kreće dovoljno brzo; okolnosti se ne menjaju dovoljno brzim tempom.

Mislim da je ono što imam da ti kažem — prilično tužno. Naime, ako je to tvoja stvarnost, ti ćeš biti *uvek* frustriran. Zašto? Zato što život teče sopstvenim tempom. Bez obzira na to koliko imaš jaku volju da to bude tako, okolnosti se, prosto, neće prilagoditi tvojim očekivanjima ili “redu vožnje”. Pokušaš li da forsiraš *zbivanje*, zaradićeš sebi samo plikove, čireve ili preuranjen srčani udar. Pokušaš li da forsiraš *ljude*, oni nikada neće odgovoriti tvojim očekivanjima, pa će ubrzo početi da ti zameraju, da te izbegavaju ili, što je još gore, da te jednostavno ignorišu. Niko ne želi da trpi pritisak.

Evo još jednog razmišljanja koje se moglo vrzmati po glavi našem umornom prijatelju kraj strudenca.

Skrivanje krivice ne briše krivicu, nego samo odlaže trenutak njenog otkrivanja

Prema 2. Mojsijevoj 2,12, Mojsije je sakrio telo ubijenog Egipćanina. Ali već sledećeg dana to je brujalo u svim novinama. Egipćanina su našli. Petnaestak centimetara suvog peska ništa nije moglo da skrije.

Skrivanjem krivice, morao je Mojsije da shvati, nikako se ne postiže *brisanje* krivice. Ubeđen sam, naime, da je od tog trenutka Mojsije bio rešen da više nikada ništa ne krije i da će ono što misli uvek biti providno. Rešio je da govori što mu je na srcu, bez obzira na to što će time često rizikovati da otkrije svoju ranjivost. Ništa više neće skrivati.

“Najadamskiji” mišić kod svih nas je “mišić skrivanja”. To nas vraća daleko unazad, u Edemski vrt. Bila je to (a i danas je) klasična refleksna reakcija grešnikâ po celome svetu. Zanimljivo, zar ne? Prvo što su Adam i Eva učinili kad su u vrtu čuli Boga kako im se približava, bilo je skrivanje iza nekog žbunja. Sledeće što su učinili bilo je da sastave par smešnih “bikinja” od smokvinog lišća, kojim bi sakrili svoju golotinju.

Sećate li se prizora? Bog je došao da sa čovekom i ženom koje je stvorio šeta u smiraj dana, kako je to uvek činio. Ali, gde je sada bila kruna stvaranja? Gde je bio čovek koga je On načinio od praha zemaljskog? Skrivao se. Šćućuren iza rascvetalog grma rododendrona, zurio je kroz lišće. A i mi smo se oduvek skrivali. Skrivamo posledice svog delovanja u telu. Istinu o sebi krijemo od sebe samih. To je efektno izrazio pisac Mark Tven: “Mi smo svi kao Mesec. Imamo tamnu stranu koju ne želimo da iko vidi.”

Zašto? Zato što ti i ja smatramo kako je od ogromne, vrhunske važnosti naglašavanje našeg imidža i našeg spoljašnjeg izgleda. To kako mi izgledamo drugima u potpunosti zasenjuje ono što stvarno jesmo. Želeo bih da znam *zašto* je to tako.

Planiram da, jednom, u svojoj službi prikupim dovoljno hrabrosti i zakažem čas iskustava, na kome će jedina tema biti naši promašaji i neuspesi. Zar to ne bi bilo zaista novo? Jeste li nekada bili na času iskustava gde je izgledalo kako su svi ostali na oblaku br. 39, a ti u tunelu br. 7? Jedan za drugim, govornici pričaju o lebdenju u nebeskim prostorima, dok ti bauljaš po mračnom tunelu. Zašto ne bismo sagledali i onu drugu stranu? Zašto ne bismo ponudili mikrofona u krug i kazali: “Kada ti se poslednji put

dogodilo da naglo padneš? Možeš li podeliti s nama kako je izgledalo doživeti veliko razočaranje?”

Daleko od toga da hoću da vas oneraspoložim, naslućujem nešto što bi ljudima koji se u svojim životnim borbama osećaju potpuno usamljeni moglo pokazati kao veliko ohrabrenje. Mnogi, mnogi među nama osećaju kao da moraju da skrivaju svoje promašaje, misleći kako niko i nikako nije mogao da toliko zataji kao mi. Nekima je strašno, čak, da i Bogu o tome govore, bojeći se da bi i On mogao biti zgranut, kao što zamišljamo da će biti zgranuti drugi ljudi.

Međutim, slažete li se da On uopšte nije takav? Kada padnemo i zavapimo Bogu u svojoj sramoti i očajanju, On nam, prema rečima Psalmiste, “priklanja svoje uho”. On se nagine da bi slušao. Mi tada kažemo: “O, Oče, zatajio sam! Teško sam pogrešio. Pogledaj, šta sam učinio!” Tada nas On obgrli svojom rukom, kao što bi učinio i zemaljski otac pun ljubavi i kaže: “Primam te takvog kakav si. Prihvatam da je to što si učinio bilo nepravedno, kako si mi i priznao. Sada, sine, kćeri, hajdemo napred.”

Neka od mojih najprijetnijih iskustava u životu dogodila su se kad su mi deca otvoreno rekla: “Tata, hteo bih da ti kažem da ono što sam uradio nije bilo u redu.” Isto tako, i neka od najbolnijih iskustava u životu oca događaju se kada dete ne želi da prizna grešku i pokušava da je prikrije.

Mojsije, u to sam uveren, nikada ništa više nije prikrivao. Tu pouku izvukao je iz svog promašaja. Naučio je i četvrtu lekciju.

Uloga duhovnog vođe je nešto što Bog daje, a ne što sami uzimamo

Ova misao je neverovatno strana našem sekularnom svetu. Kako se napreduje u svetu i njegovom sistemu? Treba da glumiš apsolutno samopouzdanje. Sastavljaš “ubistvenu” biografiju, šetajući ivicom preterivanja. A onda, nastupaš u maksimalno ispoliranom oklopu, sa zastavicama, kao neko ko je sposoban da obavi svaki posao, bez razlike, od generalnog direktora pa sve do pomoćnika šefa odeljenja (po mogućnosti ono prvo).

Tako se ne radi u Božjoj porodici, ali Mojsije to nije razumeo ... bar do tog trenutka. On je bio *summa cum laude* (najpoželjnija karakteristika na diplomu) Univerziteta hram sunca. Postigao je zvezdice u svojoj izvanrednoj vojnoj karijeri. Bilo je samo pitanje trenutka kad će biti proglašen za faraona Mojsija I (možete li zamisliti!). Potpuno samostalno se uspeo stepenicama uspeha (tako je bar zamišljao). S takvim pouzdanjem u sopstvene sposobnosti, pokretanje pobune izgledalo je kao nešto što je u svakom slučaju u domenu njegove nadležnosti. Jednostavno je otišao i to uradio. A i zašto ne bi? Za njega je to bilo nešto sasvim prirodno.

Međutim, u domenu duhovnog života to je nešto što mora doći *natprirodnim* putem.

Isti princip važi i prilikom izbora vođa mesne crkve. Evo šta hoću da kažem: Obično smatramo, pošto je određena osoba vrlo uspešna u poslovnom svetu, da će neizostavno biti uspešna i kao rukovodeći službenik crkve. Ali, to prosto nije istina. Neki ljudi i žene koji su mnogo ostvarili i mnogo postigli na profesionalno-poslovnim planu, *za žaljenje su* kada se nađu na rukovodećim ulogama u mesnoj crkvi. Kad je reč o Hristovom telu, mi ne tražimo takozvane “rođene vođe”, naprotiv, tražimo duhovne, od Boga određene vođe. Te ličnosti možda će se mnogo, mnogo razlikovati od svojih svetovnih kolega.

Ako je u tvom slučaju reč o pastoru koji se tek formira, nemoj se zavaravati i misliti kako ćeš dospeti na vrh i dobiti crkvu koju god poželiš, samo zato što si pun harizme i što si povukao prave konce ili se obratio pravim ličnostima. Nikako. Češće će biti tako da će te

Bog pozvati baš u onu crkvu koju *nisi* želeo.

Začuđujuće je koliko smo puta moja suproga Sintija i ja morali da se ugrizemo za jedik tokom godina svoje zajedničke službe. U samom početku mislili smo kako je sve utvrđeno. Kazali smo Gospodu u molitvi: “Spremni smo da Ti služimo, Gospode, gde god Ti želeo da idemo, s izuzetkom područja Dalasa, Nove Engleske i Kalifornije.” Smatrali smo kako je to prilično razumno; bila su to tri područja u kojima, prosto, nismo želeli da živimo. Bog nas, čvrsto smo verovali, neće poslati tamo gde mi izričito ne želimo.

I, pogađajte! Tačno, apsolutno ste u pravu i smeškate se. Obavljali smo pastorsku službu u sva tri područja uzastopno; Bog nas je poslao u sva tri. Sada smo ponovo u Dalasu, u onom prvom području za koje smo rekli kako “tamo ne želimo da idemo”. Sećam se kako me je jednom prilikom Sintija pogledala i rekla: “Čarlse, nećeš imati prilike da me čuješ kako se molim Bogu i govorim mu kako ne želim na Aljasku! Jer, čim kažem, ‘Ne na Aljasku, Gospode’, tada je bolje da počnem da pakujem duge vunene gaće i vunene rukavice bez prstiju.” Oboje smo se glasno smejali. A i, uzgred, nikada nismo rekli: “Ne na Aljasku!”

Vrlo je zanimljivo kako Bog određuje i upućuje po svojoj volji, i mi gotovo ništa nemamo da kažemo. Tu pouku je Mojsije naučio iz neuspeha.

Sledeće reči dolaze nam od autora A. V. Tozera: “Pravi i pouzdani vođa je verovatno neko ko nema želju da vodi, ali ga na položaj vođe nagoni unutrašnji pritisak koji dolazi od Svetoga Duha i neodložni spoljni razlozi.”¹⁰ Takav je bio slučaj s Davidom i sa starozavetnim prorocima. Čak se i Saul, prvi izrailjski car, skrivao među prtljagom, nadajući se da neće biti prozvan. Neko manji rastom uspeo bi u tome, ali je Saul bio dugajlija pa su ga lako pronašli.

A i što se tiče crkve, ne bih se mogao setiti nekog velikog vođe, od Pavla pa do danas, koga nije Sveti Duh pozvao da obavi zadatak. Većina velikih vođa crkve nisu bili od onih koji će pogledati ka zvezdama i reći: “Ah, eno moje budućnosti. Uspeću se na vrh i udisaću taj razređeni vazduh.” Božji kandidati za vođstvo najčešće su preplašeni izborom. Sa svojevršnim osećanjem jada gledaju zadatak koji im je postavljen. Oni gotovo da ne mogu verovati svojim ušima kad im Bog kaže: “Ti si taj čovek” ili “Ti si ta žena”.

Autor Os Ginis podseća nas na neobično iskustvo Martina Lutera, koje živo ilustruje njegovo iznenađenje kad ga je Bog upotrebio da tako veliki broj ljudi povede u reformaciju koja je zahvatila Evropu. On kaže:

Mučno se uspinjući po mraku stepenicama srednjevekovne katedrale, dohvatio je konopac koji je visio pored stepenica da uspostavi ravnotežu, a onda je, zapanjen, čuo kako se gore iznad njega oglasilo zvono — nehotice je povukao konopac zvana i razbudio ceo kraj.

Daleko od pomisli da bude čovek sa širokom vizijom reforme i dobro primišljenim planom za njeno ostvarenje, Luter se s bolom borio pred Bogom za spasenje, pokrenuvši, na svoje iznenađenje, nezadrživi pokret 16. veka koji mi danas, kratko, nazivamo Reformacijom.¹¹

Znate li kako sam shvatio da je Mojsije naučio tu lekciju poniznosti? Zato što je, četrdeset godina kasnije, kraj zapaljenog grma, kad je Bog rekao: “Ti si čovek koji će izbaviti narod iz Egipta”, on praktično odgovorio: “Gospode, to mora da je neka šala. Nisam ja taj. Naišao si na pogrešnog čoveka; pogrešna adresa. Pretpostavljam da si

¹⁰ A. W. Tozer u: *The Reaper*, februar 1962, str. 459, citirano od J. Oswald Sander u: *Spiritual Leadership*.

¹¹ Os Guinness. *The Call: Finding and Fulfilling the Central Purpose of Your Life*, str. 162.

nameravao da se, u nekom drugom grmu, javiš nekome drugom! Sećaš li se mene? Ja sam onaj promašeni. Pre četrdeset godina nisam uspeo, pa to sigurno neću moći ni sada. Ne, nemoj mene, Gospode.”

— Upravo tebe hoću, Mojsije.

— Ne, nikako! Ja čak ne umem ni da govorim, jer stalno mucam.”

— Ja ću upotrebiti tvoja usta.

— Ali, ja ne umem da vodim. Imam, ovde, dovoljno problema s ovih nekoliko vašljivih ovaca.

— Pokazaću ti kako se vodi.

— Ne, Gospode, ne razumeš, ja ne umem da govorim u javnosti.

— Uzeću za to tvoga brata. On će govoriti umesto tebe.

— Uh ... dobro, ako insistiraš ...

Osamdesetogodišnji Mojsije “ispucao” je sve izgovore. A onda je, onako nevoljno, rekao (s velikim ograđivanjem): “O, pa dobro, Gospode. *Ali to neće uspeti.*”

Ipak, uspelo je. Bog je doneo uspeh. I Mojsije je postao najsilniji vođa koga je Izrailj ikada imao — od Boga postavljen, ne neko ko se na taj položaj sam progurao. (Time ćemo se znatno dublje baviti u 6. i 7. glavi knjige.) U tome se, prosto i jednostavno, ogledala tajna.

Da li se Mojsije promenio? Da li je bilo nekih strateških promena u njegovom životu? Jeste, smatram da je bilo nekoliko promena. Razmišljajući o preobražaju toga čoveka, vidim da postoje najmanje tri promene.

Izgradio je stav sluge

A sveštenik madijanski imao je sedam kćeri, i one dođoše i stadoše zahvatati vodu i nalivati u pojila da napoje stado oca svojega. A dođoše pastiri, i oteraše ih; a Mojsije usta i odbrani ih, i napoji im stado. (2. Mojsijeva 2,16.17)

Mojsije, egipatski prestolonaslednik, san svih devojaka, poji stoku? Kako to?

Evo zašto. U tom trenutku, Mojsije je upravo s mukom progutao najveću pilulu poniznosti koju možete zamisliti. U tom trenutku čovek je bio spreman da učini bilo šta. Ipak, nije li zanimljivo što je u tom malom događaju Mojsiju bilo dopušteno da posluži kao izbavitelj u neuporedivo manjoj razmeri? Nekada je mislio kako će izbaviti ceo jedan narod. Imao je veličanstvene snove i silne planove. Ali ovom prilikom, Bog mu je rekao: “Kažeš da hoćeš da budeš izbavitelj? Ako je tako, ustani, sine, i uradi to. *Počni ovde.* Evo, ovde u Madijanu je sedam žena kojima je u ovom trenutku potreban junak.”

Mojsije je to mogao lako odbiti i reći: “Neka, hvala. Ne bavim se više tim poslom. Neka to uradi neko drugi.” Međutim, nije postupio tako. Već tu, Mojsije je učinio prve korake da postane čovek, oličenje nesebične odanosti.

Devojke su kasnije mogle pričati svom ocu: “Jedan Egipćanin odbranio nas je od pastira, ali ne samo to, nego nam je čak i izvlačio vodu i napojio nam stado” (19. stih).

To se nije dogodilo u filmu nekog slavnog režisera, s hiljadama statista oko junaka; ne, bio je to samo jedan mali hrabri postupak. Autor Metju Henri o tom događaju piše: “Dobro se osećao čineći ono što je pravo, ustajući u odbranu onih kojima je video da se čini nepravda, nešto što bi trebalo da čini svaki muškarac, ukoliko je u njegovoj moći da to učini. Dobro se osećao dok je činio dobro. Gde god da nas odvede Božje providenje, naše je da želimo i da nastojimo da budemo korisni, a onda kada ne možemo da učinimo dobro

koje bismo želeli da učinimo, moramo biti spremni da učinimo ono dobro koje možemo. Tako, ko je veran u malome, nad mnogim će biti postavljen.”¹²

Ta misao mi ne da mira. Ako ne možeš učiniti dobro koje bi *hteo*, učini dobro koje *možeš*. Možda si u životu imao veličanstvene planove — snove o “prvoj ligi” koji se nisu ostvarili. Nameravao si da napišeš bestseler-knjigu, ali prilike to, jednostavno, nisu omogućile. Da li bi rado pisao za bilten svoje mesne crkve? Verovali ili ne, neki od trenutaka mog najvećeg zadovoljstva u ulozi pisca dogodili su se pre mnogo godina, dok sam pisao svoju rubriku u crkvenom sedmičnom biltenu. To nije bilo u nekom svetski poznatom časopisu, kao *Tajms* ili nekom drugom, ali Bog mi je u tom poslu darovao mnoštvo radosti i istinskog zadovoljstva. A i kasnije, na moje bezmerno iznenađenje, Njemu je bilo ugodno da taj moj trud blagoslovi na jedan širi način.

Možda si želeo da predaješ na nekom seminaru ili biblijskom tečaju, ali su te pritisci života terali u nekom drugom pravcu. Da li si spreman da predaješ na verskoj nastavi? Da li ti odgovara da vodiš biblijske časove s malom grupom polaznika? Da li te, zaista, privlači sama predavačka aktivnost ili te privlači prestiž koji je sastavni deo takvog posla?

Možda si se nekada nadao da ćeš raditi kao misionar i kao takav nositi Hristovu Reč u kakav udaljeni predeo planete, ali ti se, iz ovog ili onog razloga, ta vrata nikada nisu otvorila. Jesi li voljan da organizuješ evangelizaciju u kraju u kojem živiš? Jesi li spreman da radiš s pripadnicima možda ne baš omiljenih nacionalnih manjina u svom gradu? Da li bi se rado sprijateljio s nekolicinom usamljenih stranih studenata?

Vidite, uspeh nas uči da prihvatimo stav sluge. Šta je to što sluga radi? On obavlja onaj “sledeći posao”. Ona radi ono što joj je na domaku i što je pripremljeno. Oni koji nemaju takav stav vode računaju da ne “uprljaju” ruke. Nikada ne žele da se uključe u one “prljave” delove rada s ljudima. Uvek žele uglancani, zabavni deo. Ali šta ćemo s onim neželjenim delovima posla, iza scene? Pa, dajte to nekome drugom.

Međutim, Bog će naše neuspehe i promašaje upotrebiti da u nama odneguje srce sluge. To je sve deo procesa.

Ali, primetio sam da se još nešto promenilo kod Mojsija.

Prihvatio je da bude nepoznat

A sveštenik madijanski imaše sedam kćeri, i one dođoše i stadoše zahvatati vodu i naljevati u pojila da napoje stado oca svojega. A dođoše pastiri, i oteraše ih; a Mojsije usta i odbrani ih, i napoji im stado. I one se vratiše k ocu svojem u Raguilu; a on reče: što se danas tako brzo vratiste? A one rekoše: jedan Misirac odbrani nas od pastira, i nali nam i napoji stado. A on reče kćerima svojim: pa gde je? zašto ostaviste toga čoveka? zovite ga da jede. I Mojsije se skloni da živi kod onoga čoveka. ... (2,16-21)

Dobro obratite pažnju na ovu poslednju rečenicu: “I Mojsije se skloni da živi kod onoga čoveka.” Zaista, izvanredno. Imamo čoveka koga Mojsije nikada ranije nije video; nepoznati pustinjaški sveštenik i pastir, koji je ceo svoj život proveo u gajenju ovaca (i kćeri!) u pustom predelu zemlje poznate kao Madijan. “I on dade Mojsiju kćer svoju Seforu. I ona rodi sina, i on mu nadade ime Girsam, jer sam, reče, došljak u zemlji tuđoj” (21. i 22. stih).

Mojsije, koji je, prvobitno, trebalo da se oženi nekom lepoticom “tipa Kleopatre” u Egiptu, skrasio se ovde s jednom pastiricom. Kad mu je ona rodila sina prvenca, Mojsije mu je dao neobično ime: Girsam. Ono znači “došljak”. Mojsije je upravo to postao — došljak u jednoj

¹² Matthew Henry, *Commentary on the Whole Bible: New Modern Edition*. Electronic Database.

dalekoj zemlji, zaboravljen i nepoznat. U Madijan je došao ne znajući nikoga, ne vladajući veštinama ni jednog jedinog posla, pa ne znajući ni gde će živeti. Ali kad mu je Jotor rekao: “Mladiću, da li bi želeo da živiš s nama?”, Mojsije je odgovorio: “Da, želeo bih. Živeću bilo gde.”

Postaviću ti direktno pitanje: Jesi li spreman da budeš nepoznat? Stav sluge reći će ti na šta se takav stav zapravo odnosi. Da to izrazimo jednostavnim rečima: neki ljudi su u Hristovom telu pozvani da budu prsti nogu. Ne može svako biti desna ruka, oko, ili uho. Neki ljudi moraju biti prst noge, ili peta, ili bubreg, ili jetra. Ti vernici se (nadajmo se) retko vide. Ali neka samo jedan od njih za izvesno vreme prestane da deluje, pazimo se! Celo će telo biti u nevolji.

Mojsije je bio voljan da bude nepoznat, da živi daleko od svetala pozornice, da prihvati svoj novi status. Ponovo postavljam pitanje: Jesi li i ti na to voljan? Bog će upotrebiti poraz u tvom životu kako bi oborio tu jaku želju u tvom srcu da svoje ime osvetliš svetlima pozornice. A onda, kada konačno kod tebe ukloni taj prohtev za priznavanjem i uvažavanjem, možda će te staviti pred reflektore na način koji nikada ranije ne bi zamislio. No, tada to i neće biti važno. Biće ti svejedno da li si pod svetlima u udarnom vremenu, u vremenu znatno posle ponoći, na centralnoj bini ili iza kulisa; da li si glavni, najodgovorniji ili neko ko slaže prtljag. Ti si samo pripadnik Careve vojske. Ljudi koji su nesebično odani uglavnom su ... na raspolaganju. To je izvrsno!

Evo još jedne pouke koju je Mojsije izvukao iz svog poraza.

Naučio je da se poverava Bogu i oslanja na Njega

Poslednja tri stiha 2. glave 2. Mojsijeve istovremeno su obremenjena tugom i puna života nade.

A posle mnogo vremena umre car Misirski; i uzdisahu od nevolje sinovi Izrailjevi i vikahu; i vika njihova radi nevolje dođe do Boga. I Bog ču uzdisanje njihovo, i opomenu se Bog zaveta svojega s Avramom, s Isakom i s Jakovom. I pogleda Bog na sinove Izrailjeve, i vide ih.
(Stihovi 23-25)

Treba verovati da je Mojsije, iako skriven u jednom kutku puste zemlje, čuo za tu novost od putnika iz karavana koji su na svom putu iz Egipta prolazili kroz Madijansku pustinju. Čuvši kako Jevreji viču od silne muke koju trpe, Mojsiju mora da se prevrnula utroba. Ali, ovom prilikom on nije reagovao kao nekada: sada je bio smiren i oslanjao se na Boga. Ovom prilikom nije pokušavao da organizuje akciju spasavanja. Nije jurnuo natrag u Egipat kao ubica ili saboter. Svako, samo ne on! Tu lekciju je naučio. Sada je samo govorio u srcu: *Bog o tome sve zna. Kada bude bio spreman, On će i delovati. Ja mu to moram potpuno prepustiti.* Umesto da odjuri natrag u borbu, on se oslonio na Boga i počivao u Njemu.

Pre nekoliko godina čitao sam jednu publikaciju kuće “Navigator” i u njoj našao članak autorke Rut Majers. Ona i njen prvi muž, Din Denler putovali su po celoj jugoistočnoj Aziji i ostrvima Dalekog istoka, noseći u sva mesta muziku i Božju reč. Međutim, Din je izgubio neravnopravnu borbu s rakom, ostavljajući Rut kao udovicu i dvoje male dece. Nakon što se, kasnije, udala za Vorena Majersa, ona je jednoga dana zastala i osvrnula se na to mračno poglavlje svog života. Iz tog njenog razmišljanja nastale su sledeće reči:

Sećam se, bilo je proleće i bila sam udovica. Oboje moje dece bilo je suočeno s veoma bolnim problemima. Ležala sam u krevetu noću, mučena uznemirenošću. Bez obzira na to što sam se molila za njihove potrebe, brige me nisu napuštale. Zašto sam bila toliko zabrinuta? U tom periodu bojala sam se da ću zatajiti kao majka — a to je moja prva i

najvažnija odgovornost. Nije bilo njihovog oca s kojim bih podelila tu odgovornost. Pokušavala sam da nađem sebe u uspešnim nastupima pred ljudima.

Shvativši to, molila sam se s novim razumevanjem stvari. Rekla sam: “Gospode, priznajem svoju neprestanu zabrinutost i oslanjanje na uspešne nastupe i odobravanje drugih ljudi. Hvala ti za Tvoje praštanje. Deca su posvećena Tebi. Ako će njihova teška iskustva proslaviti Tebe, pa makar izgledalo da sam zatajila kao njihova majka, dopuštam da bude tako. Čak, ako cena toga treba da bude moj neuspeh u mojim pojavljivanjima pred svetom, slažem se da tako bude.” Moja bolna zabrinutost nestala je poput pare.

Znaš li ko stalno uzdiže sva ta nerealna merila u tvom životu? Znaš li ko stalno postavlja prepreku, ne dajući nikakvu nadu da će ona biti uklonjena?

To si ti. Ti to radiš. To radim i ja. To ne radi naš nebeski Otac. Psalmista kaže, kako “On zna građu našu”. “Opominje se da smo prah.” Mislimo da smo propali, zbog svojih neuspeha, ali Bog kaže: “Ne, ti si tek na početku. Drži se!”

Naš problem nije u tome što smo pretrpeli neuspeh. Naš problem je u tome što nismo bili dovoljno neuspešni. Nismo se spustili dovoljno nisko da bismo naučili ono što Bog hoće da naučimo. I dalje pokušavamo da izbacimo Izrailj bez tuđe pomoći.

Ima jedna starija pesma iz sedamdesetih, koju smo pevali vrlo često. Njen tekst kaže kako smo naučili da se uzdamo u Isusa i u Boga, prolazeći “kroz sve to”. Ne obilazeći. *Kroz to.*

Kroz *sve to*. Tako valja! Kroz pobede i poraze. Kroz Egipte i Madijane. Kroz blistave dane uspeha i dane skrhanog srca uz studenac. Kroz opojne dane smeha i uspeha, i one bezimene periode neuspeha i čistog očajanja. Kroz sve to On je s nama, On nas vodi, uči, čini nas poniznima i priprema nas.

Završavajući ovo poglavlje, srećan sam što smo u jednom području života — bez obzira na to ko smo i bez obzira na to kakva je naša prošlost — svi na istom nivou. Mi se svi kvalifikujemo kao neuspešni. *Svi mi!*

Dakle, šta pokušavaš da dokažeš? Koga pokušavaš da impresioniraš? Zar ne bi bilo uputnije da siđeš s “pokretnog tepiha” (beskrajne trake za vežbanje u zatvorenom prostoru) i budeš ono što jesi? Traži od Božjeg duha da te pripremi, a onda i da te upotrebi, kakva god da je Njegova volja, prihvatajući sve uslove, bez razlike. Bićeš zadivljen videći kako to oslobađa pritiska.

Baš u ovom trenutku ti i ja primamo dar od Onoga koji nas ljubi, voli baš onakve kakvi smo, s našim manama, nedostacima, neuspesima i svim ostalim. Pošto je to dar, poželjno bi bilo da pružiš ruku i primiš ga. Pogledaj — na etiketi, ispod ukrasne trake, stoji tvoje ime.

Taj dar se zove blagodat.

Peta glava

PUSTINJA: ŠKOLA UPOZNAVANJA SAMOG SEBE

Jedno po jedno, s kapom i ogrtačem, svako od Svindolove dece prešlo je preko podijuma, primilo u ruke svoju srednjoškolsku diplomu i sišlo stepenicama u sledeće poglavlje svog života.

Međutim, pre tog trenutka, auditorijum je bio ispunjen veličanstvenim zvucima muzike posvećene svršenim maturantima; pre nego što je tatu i mamu uopšte mogla poneti reka nostalgije, svako iz našeg “plemena” već se borio s pitanjem fakulteta.

Studirati, ili ne studirati. Raditi izvesno vreme, igrati se neko vreme, ili odmah, svom snagom, zaroniti u studije. Živeti kod kuće izvesno vreme ili rizikovati da odeš negde gde nijedan od Svindolovih do sada nije bio. Privatni fakultet, hrišćanski fakultet, državni fakultet ili neki drugi; veliki fakultet, ili neki mali, ili zaboraviti na sve fakultete. Šta će od toga biti?

Ako ste kroz to ikada prošli, znaćete da je to ponekad uzbudljiv proces, a ponekad i velika muka oko donošenja odluke. Naša porodica doživela je sve to: prospekte, brošure, kataloge, obilaske fakulteta, sa i bez studentskih domova, telefonske pozive iz sekretarijata fakulteta, traumu zbog pritisaka da se donese odluka, iznenadno odustajanje i promene usred semestra od kojih se prevrće želudac.

S vremenom se spisak kandidata sužava, udaljene alternative nestaju kao para u nemilosrdnoj vrelini stvarnosti (“Ne dete, uopšte nisam siguran kad je reč o univerzitetu na Fidžiju”), pa tada onaj najbolji izbor postaje sve očigledniji i logičniji.

Zatim dolazi trenutak pred kućom, kad je auto napakovan do samog krova i kada mladić, ili devojka izlazi iz kuće. Svi oklevamo na vratima od automobila, svesni da se život menja od trenutka kad taj auto ode. Tada slede zagrljaji, poljupci, poruke koje treba zapamtiti, koje se daju u poslednjim minutima, strogi saveti, još poneki zagrljaj ... i suze. A onda, auto odlazi, a mama i tata, ruku pod ruku, stoje na praznom parkiralištu, iščuđavajući se kuda tako brzo odoše godine.

To je rutinski način odlaska dece na fakultet.

Ali, i Bog ima školu. Da li ste to znali? No, u njoj ništa nije *uobičajeno*. Ona nema internate, hemijsku laboratoriju niti teren za košarku. Nje nema ni u jednom katalogu, časopisu ili vebsajtu. Savetnik za buduće studente možda o njoj ništa ne zna. A ipak, reč je o jednoj od najozbiljnijih obrazovnih ustanova koje uopšte možete pohađati.

Znam to, jer sam i ja tamo studirao. Bio sam tamo ... više nego samo jednom. Možda ste i vi tamo nešto studirali. Kao otac koji voli svoju decu, ne mogu reći da sam baš oduševljen da bilo ko od moje dece provodi vreme u *toj* školi. S druge strane, pošto je život ono što jeste, znam da će se to najverovatnije ipak dogoditi. Pošto sam ja na tom mestu doživeo Gospodnji glas i Gospodnju prisutnost, ne mogu a da ne težim da svako od mojih sinova i kćeri upozna Njega kao što sam ga ja upoznao i da čuje Njegov glas kao što sam ga ja čuo. Pa ipak, u svom očinskom srcu, svoju decu bih rado poštedeo plaćanja školarine, jer ona može biti neverovatno visoka.

Govorim o Božjoj školi u pustinji, a ne mislim na Saharu ili neku drugu pustinju.

Govorim o tom nezanimljivom, često pustom kampusu gde Bog stavlja svoju decu, pripremajući ih za sasvim određen zadatak u životu. Kada govorimo o toj pustinji, tu nema ničega glamuroznog, bojama bogatog ili privlačnog. Nikada nije ni postojala namera da tako bude. To, morate mi verovati, nije nikakav turistički pustinjski kraj, nego verovatno nešto slično Sahari ili pustinji Gobi.

To mesto je sinonim za opustelost: kršne stene, pesak u kojem nema tragova, vrelina koja isisava život. Neki ljudi u takvoj pustinji provedu nekoliko nedelja, a drugi čak više meseci. Mojsije je tom ogolelom zemljom hodao četrdeset godina. To je č-e-t-r-d-e-s-e-t godina, dobro ste pročitali.

Mnoga lica pustinje

Možda će vam pomoći ako znate da je jevrejska reč za “pustinju” *midbaar*. Ona dolazi od korena reči *dahbaar*, koja znači “govoriti”. Dozvolite da na osnovu tog korena izvedem zaključak i kažem da je pustinja mesto gde Bog govori, gde nam On upućuje neke od svojih najvažnijih poruka.

Bez obzira na to pustinjsko iskustvo, ti i ja možemo živeti svoj život a da nikada ne čujemo, odnosno, ne saznamo šta Bog, Tvorac svemira želi da nam kaže. Pustinja u to unosi promenu. Na tom usamljenom mestu zaključićeš da si lišen svega onoga od čega ti zavisi udobnost življenja — svih onih stvari za koje si smatrao da su ti tokom celog života bile neophodne, a u stvari ti uopšte nisu bile potrebne.

U tim širokim peščanim prostranstvima veoma je tiho — tako tiho da možete čuti otkucaje svog srca, tako tiho da možete čuti Božji glas.

Sećam se kad sam se jednom prilikom, pre nekoliko godina, našao u pustinji — pravoj pustinji. Bio sam pozvan na sastanak s grupom starešina iz druge crkve, radi planiranja crkvenih aktivnosti. Da bih došao na ugovoreno mesto, trebalo je da vozim prilično dugo kroz jedan deo južnokaliifornijske pustinje. Na povratku kući, iz čistog zadovoljstva, sišao sam s autoputa na mali bočni drum koji je, krivudajući, vodio u divlje i usamljeno područje. Izlazeći iz automobila na žegu kasnog popodneva, krenuo sam u malu šetnju kroz pesak i žbunje, da bih konačno došao do tačke odakle nisam mogao videti ni drum ni svoj automobil.

Ne umem da objasnim šta me je tamo privuklo. Možda sam imao potrebu da za nekoliko minuta upijem nešto od te retke osame. I baš sam to i učinio. Tamo sam, jednostavno, stajao izvesno vreme, potpuno sâm.

Utom se podigao pustinjski vetar, zavijajući preko svih tih kilometara puste zemlje. Nije se mogao čuti nikakav drugi zvuk. Ništa. Osećao sam sunce na glavi i leđima i bockanje peska nošenog vetrom. Žmirkajući i škiljeći u daljinu, posmatrao sam udaljene horizonte koji su trepereli na žegi. Nalazio sam se u jednom sprženom i opustelom predelu. U njemu nije bilo nikakvog voća, niti žbunja. Nije bilo bujnih, zelenih travnjaka. Nije bilo voćnjaka pod teretom plodova. Potoka s raspevanim obalama. Bez obzira na to što sam znao da se auto i autoput nalaze u neposrednoj blizini, osećao sam, čudno, kao da sam preseljen u neki drugi svet. Usamljenost je, svuda oko mene, što sam se duže zadržavao na tom pustom mestu, počela sve više da me pritiska. Tišina me je obavijala poput neke druge kože.

Tvoj “pustinjski predah” možda se uopšte neće dogoditi u pravoj pustinji. On bi se mogao odigrati na nekom usamljenom šumskom gradilištu, na izolovanom prostoru za kamp-prikolice, u seoskoj kući u planini ili u luksuznom smeštaju u divljini, među jezerima. Tvoje “pustinjsko iskustvo” možda će biti briga za bolesnog člana porodice ili,

tokom dužeg vremena, staranje za ostarelog oca ili majku, bez ikakve pomoći pri ruci i bez ikakvih izgleda da se situacija ublaži. Tvoj boravak u “suhoti” moglo bi biti hronično i mučno fizičko stanje, koje te drži vezanog za bolesničku sobu. To bi mogao biti onaj duboki bol duše koji nastaje s neverstvom bračnog druga, ili s buntovnošću deteta u tinejdžerskom dobu. To bi moglo biti preseljenje iz područja s brojnim prijateljima i snažnim porodičnim vezama na mesto koje ti se čini čudno i tuđe, gde baš nikoga ne poznaješ. Osećaš se kao “raseljena osoba” ... kao predmet premešten na neku sporednu policu. To bi mogao biti i neuspeh u školi, na fakultetu, otuđivanje od prijatelja; dosadan, nezahvalan posao, ili rok za završavanje nekog posla koji te tišti kao kakav grubi vodenični kamen.

Pustinja ima mnoga lica.

Ona može biti prepuna ljudi, a ipak usamljena.

U njoj može padati kiša danju i noću, bez pauze i odlaganja, a da ipak bude neplodna.

Cveće svuda oko tebe može da cveta i drveće da pupi, a ona je ipak pusta.

Zna li to Bog? Razume li? Odlično razume, dragi prijatelju. Konačno, On te je i *stavio* u nju. Njegovim obrazovanjem obuhvaćen je i period proveden u pustinji. Tamo On zadobija našu pažnju.

Uvod u teoriju pustinje

Sveti Duh zapisuje sledeće reči o izrailjskom narodu, u 32. glavi 5. Mojsijeve. S tvojim dopuštanjem, rado bih te reči primenio na vrlo ličan način. “Nađe ga u zemlji pustoš, na mestu strašnu, gde buči pustoš; vodi ga unaokolo, uči ga i čuva ga kao zenicu oka svojega” (10. stih).

Nenapisano “On” u ovom stihu je Bog, a “ga” su Izrailjci. Ali, hajde da ovde personalizujemo Gospodnje reči. Stavi svoje u stihu ime umesto “ga”. Nađe (tebe) u zemlji pustoš, na mestu strašnu, gde buči pustoš; vodi (tebe) unaokolo, uči (tebe) i čuva (tebe) kao zenicu oka svojega.

Gospod, koji te je doveo u tu pustu zemlju sasvim tačno zna koja ti je vrsta pustinjskog iskustva potrebna. On zna baš ono mesto gde će biti utišano ono što ti je remetilo pažnju u životu, i gde ćeš moći da čuješ Njegov glas. Tvoja “zemlja pusta, mesto strašno” možda će izgledati sasvim drugačije od moje. Bog svakoga od nas poznaje u dubini naših srca; On zna šta će biti potrebno da nas oslobodi štakâ koje nas sprečavaju da idemo putem Njegove volje, i bučnih glasova i zvukova koji nas sprečavaju da čujemo Njegove savete, da čujemo reči Njegove nežne ljubavi. On zna kako da nadgleda naš nastavni plan u toj pustinjskoj školi, ugrađujući u naš život osobine karaktera kakve u drugim uslovima ne bismo stekli.

Isolacija je uvek sastavni deo iskustva pustinje. Nikada to nemoj smetnuti s uma. U trenutku kada pronade pustinju koja je tebi potrebna, Bog ti kaže da siđeš iz autobusa, a zatim daje gas i odlazi. Tako bar izgleda. U istom trenutku, javlja se osećanje: *Bog je otišao! Gde je? Ostavio me je — ovde!* Usred tog bolnog iskustva zaključuješ da više ne možeš da radiš ono što si nekada mogao. Na scenu stupa strah. Govoriš sebi: *Izgubiću svoje darove. Prestaću da budem koristan. Zaboravljen sam! Bog me je napustio. Vreme ističe. Prilike me mimoilaze. Odavde nikada neću izaći.*

Tako se morao osećati izrailjski narod dok je lutao Sinajskom pustinjom. A Mojsije, na sredini svog života, toliko udaljen od jedine zemlje koju je poznao, bez ijedne prilike (tako je bar mislio) da se vrati, nesumnjivo je nosio u sebi neke od tih misli i osećanja.

Međutim, pre nego što se predamo osećanjima odbačenosti, potrebno je da malo

neposrednije i malo više lično razmotrimo taj stih u 5. Mojsijevoj. “U zemlji pustoj, na mestu strašnu” Bog čini četiri stvari. Ako nekim slučajem pred sobom imaš otvorenu Bibliju, preporučio bih ti da uzmeš marker i da obeležiš svaku od njih.

Prvo, On nas *nalazi*. Drugo, *vodi* nas. Treće, *uči* nas i četvrto, *čuva nas kao zenicu oka svojega*. Nije li to divno? Kada o tome razmišljate, shvatate da je zenica vašeg oka najštićeniji deo vašeg tela. Ne dopuštate da ga išta dotakne. Štitite ga vrlo brižno. Zaklanjate ga od sunca i neprekidno brinete o njemu. Ako bi i najmanja trunčica dotakla njegovu membranu, preduzimate neodložne mere da je se oslobodite.

U pustinji si *ti* zenica Božjeg oka. I tako, na tvoje veliko iznenađenje, na kraju shvataš da te Bog nije ni ostavio, niti od tebe odstupio. U stvari, brinuo se za tebe više nego u bilo kom drugom periodu tvog života. Neka te, prijatelju, ta misao ohrabri, ukoliko zaključiš da se danas nalaziš u pustinji.

Zapazi dva stiha koji dolaze posle 10. stiha: “Kao što orao izmamљуje orliće svoje, diže se nad pticima svojim, širi krila svoja, uzima ih i nosi na krilima svojim. Tako ga Gospod vođaše ...” (11. i 12. stih).

On nas *vodi*. Taj podatak dva puta nalazimo u citiranom biblijskom tekstu. Znao ti to ili ne, osećao ili ne, pa čak verovao ili ne, Bog nije uklanjao svoju ruku s tvog života. U toj pustoj zemlji osećao si se go i otkriven, ali je On sve vreme širio nad tobom svoja krila. Nalazio si se pod zaklonom krila Višnjega.

Privukla me je mala reč “sâm” (“Tako ga Gospod sâm vođaše”, prema izvornom tekstu), u 12. stihu. On sâm te vodi. Nikog drugog nema da te vodi kroz pustinju. Tamo nema putokaza, nema informativnih punktova, nema mapa s ucrtanim strelicama, koji će reći: “Evo, ovde se nalaziš.” U stvari, ti i ne znaš *gde* se nalaziš. Ti ne znaš *kada* ćeš (ako uopšte) napustiti tu okrutnu pustinju. Ipak, Biblija kaže da će te On sâm voditi. Bog te je posebno izdvojio, sebe radi.

Ulazi u pustinju

Možda ovo pišem nekome ko je imao prednost da stekne zavidno obrazovanje i kome je, po završetku fakulteta, bilo pruženo više vrednih prilika. Ali sada, bez obzira na to šta je razlog, ti si se našao lišen svih šansi, napušten.

Možda si student-atletičar, koji je godinama radio na usavršavanju svog sportskog umeća, da bi u svojoj završnoj godini bio “poslat na klupu” zbog toga što je neki drsko uspešni iz prve ili druge godine zauzeo tvoje mesto u startnom sastavu.

Možda si najvećim delom svog života uživao dobro zdravlje i snagu, a onda ti, iznenada, doktor kaže: “Znaš, video sam jednu mrlju na tvojim plućima. Iskren da budem, ne sviđa mi se to što sam video.” Ili: “Prema nalazima biopsije, ovo ne izgleda dobro. U stvari, utvrđen je malignitet.”

Posle takve informacije tebi se zavrti u glavi, gubiš ravnotežu, a onda u srcu vapiš: *Gde je Bog? Čemu nadanje? Šta ću sad?*

Možda si neoženjen, neudata i čekaš (i čekaš) da prava osoba uđe u tvoj život. Kako meseci i godine tiho prolaze, nada koju si gajio, gajila kao skriveni plamen sveće, počinje da treperi. Pre više godina, iz jednog hrišćanskog časopisa izvukao sam jedan mali tekst. Pisac, Natali Rej, dočavarava osećaj odbačenosti u poemi pod naslovom “Nema nikog da me voli.”

Nema dragog da svakoga dana traži moje usne.

Nema ruke koja moju preko stola traži ruku.
 Nema mile bebe da zaspi na mojim grudima.
 Nikome ne treba moja ljubav.
 Gde je taj znak
 Da me ljubi Bog, moj Otac? Sigurno je,
 To bogatstvo ljubavi On stvara da bude preobilno.
 Kako je moguće da niko ko me je želeo
 Nije postao moj? Zašto ih odbih?

Ali, da li je sve to važno, svako Zašto?
 Da li bi svi odgovori mogli ukloniti bol,
 Ili sva objašnjenja zaustaviti moje suze,
 Pa makar došla i iz nebeskog dvora? Ne, opet bih plakala.
 Bože, spasio si me od crnog ponora pakla;
 O, spasi me i od nasilja ozlojeđenosti.¹³

To je žena koja čezne da u svojoj pustinji čuje Božji glas.

U očima drugih, to je neizbežni strah da će voljena osoba izaći na vrata, ne ostavljajući nadu da će se ikada vratiti. To je moglo početi onog dana kad si s posla došao kući i ustanovio da ti je žena ostavila poruku. Njen ormar i fijke su prazni. Otišla je. Počeli su da duvaju strašni vetrovi. Ili si, zahvaljujući spletu događaja, otkrila da ti je muž bio neveran. Još jedna vrata u pustinju!

Sve je suvo. Usamljeno. Osećaš se nesrećan i tužan. Ipak, bez obzira na ono što bi ti osećanja mogla reći, Biblija kaže da *nisi* sam, nisi sama. Bog je tu. On te pronalazi. Uči. Čuva te kao zenicu svog oka. Obećava da će te voditi kroz taj čudni predeo, u kojem nema ni putokaza ni staze. Ti nisi napustio Njega, niti je On napustio tebe. U stvari, On ti, u ovom trenutku, može biti bliži nego što je bio ikada ranije.

Pustinja po meri

Obavljajući završne radnje na ovom poglavlju, razmišljao sam kako je zanimljivo to što je Bog Mojsija smestio četrdeset godina u pustinju, a onda mu rekao da se okrene i da izrailjski narod povede pravo natrag — u pustinju, za sledećih četrdeset godina. (Vreme koje je između toga proveo u Egiptu nije nikakav predah u vidu odmora!) Da li ste nekad o tome razmišljali? Mojsije je studirao u pustinji četrdeset godina, da bi naučio kako da kroz sličnu pustinju vodi ceo jedan narod.

Evo šta je Mojsije rekao Izrailjcima kad je trebalo ući u Obećanu zemlju: “Opominji se svega puta kojim te je vodio Gospod Bog tvoj četrdeset godina po pustinji, da bi te namučio i iskušao, da se zna šta ti je u srcu, hoćeš li držati zapovesti Njegove ili nećeš” (5. Mojsijeva 8,2).

Zašto nas Bog vodi kroz pustinjske predele? Odgovor potražimo od Mojsija koji ima najviše diplome Božje škole u pustinji. On to čini da bi nam pomogao da postanemo ponizni, da bi nas iskušao i da bi se otkrilo pravo stanje našeg srca. To se ne događa zato da bi *Bog* mogao upoznati tebe (On te već poznaje), nego da bi *ti* mogao upoznati sebe. Ništa ti tako kao pustinja ne može pomoći da upознаš sebe onakvog kakav stvarno jesi. Kada skineš sve ukrase, zguliš sve maske i skineš sve kostime iza kojih si se skrivao, počinješ da posmatraš svoj pravi identitet — lice koje se nije pojavljivalo godinama, a

¹³ Natalie Ray: “No Lover”, in *Eternity Magazine*.

možda i nikada do sada.

To je učinila pustinja u Mojsijevom slučaju. To je ona učinila i u mom slučaju, u više pustinjskih boravaka moga života. Ona će te dovesti do poniznosti. Ona će te uputiti na tvoje jake i slabe strane. Pomoći će ti da upoznaš sebe kao nikada do sada.

Stara lepa himna “Kako je tvrd temelj” (iz 1787. godine) veoma lepo izražava tu misao. Stih koji veoma volim glasi:

Kada te kroz ognjene nevolje povede tvoja staza,
Hraniće te moja blagodat, sasvim dovoljna;
Vatra ti neće nauditi, jer jedino želim
Da tvoju trosku spalim i tvoje zlato prečistim.¹⁴

Bog nas nikada neće voditi kroz visoku peć pustinje da bi nas uništio. Naprotiv, On to čini da bi nas prečistio. Tako, u toj pustinji koja buči, u procesu vremena, pesak uklanja našu rđu i koroziju i mi postajemo korisno oruđe u Njegovim rukama.

U nebrojenim prilikama u mom dosadašnjem životu imao sam radosno iskustvo druženja s ljudima i ženama kaljenim u jednoj takvoj pustinji. Uvek ćeš znati — ponekad već posle samo par trenutaka — da si upoznao osobe koje je Bog prečistio na taj način. One se ubrajaju među najpouzdanije, istinski najponiznije, najljubaznije i najčasnije osobe koje možeš zamisliti. Za to je bila potrebna pustinja. Kako je to himna uverljivo poručila, njihova troska je spaljena a njihovo zlato prečišćeno.

Takvom je životu težio Psalmista, kad je zapisao reči navedene u daljem tekstu. On je doživeo nevolju i stradanje. Gospod ga je poslao na duge studije u bezimenoj pustinji. Ali Psalmista je gajio nadu: kada sve to prođe, želeo je da bude čovek koji će moći da Božjem narodu donese ohrabrenje i nadu.

Koji se Tebe boje, videće me, i radovaće se što se uzdam u Tvoju reč. ...

Nek se obrate k meni koji se Tebe boje, i koji znaju otkrivenja Tvoja (Psalam 119,74.79).

Pre nego što krenemo dalje u ovom poglavlju o Božjoj školi za samootkrivanje, vratimo se još jednom priči o Mojsiju.

U senci Sinaja

A Mojsije pasijaše stado Jotoru tastu svojemu, svešteniku madijanskom, i odvede stado preko pustinje, i dode na goru Božiju Horiv. (2. Mojsijeva 3,1)

Mojsije se nalazio u senci Sinaja, one planine gde će Bog u oblaku i ognju i tresenju zemlje sići da se susretne s decom Izrailjevom. Međutim, Mojsije u to vreme verovatno nije razmišljao ni o čemu tako dubokom i kataklizmičnom. Oštrim pastirskim okom najverovatnije je pretraživao to pusto mesto, tražeći malo trave za ispašu svog vunenog stada.

U monografiji koju sam ranije pomenuo nalazi se slika predela u koje je Mojsije toga dana najverovatnije došao. Ako u tom suncem sprženom predelu otkrijete imalo trave, tada sigurno imate bolje oči od mojih! Bino Rotenberg, autor knjige *Božja pustinja*, naziva taj predeo mestom na kojem je “vreme stalo”. To je predeo bez žbunja, berznadežan i zastrašujući kao mesečevi predeli. Tu i tamo su se, razbacani bez ikakvog reda, nalazili veliki komadi stena, kao komadi kakvog bombama raznetog hrama. Teško da ste negde

¹⁴ —————, “How Firm a Foundation”

mogli zakoračiti a da se ne sapletete o stene i kamenje.

Sećam se jedne stare reklame za kreditne kartice u kojoj čudni, osedeli prodavac za tezgom u nekoj oronuloj kući pozdravlja mušteriju rečima: “Dobrodošli ... na poslednje mesto na Zemlji.” Poenta reklame bila je da će čak i *tamo*, primiti Viza-karticu.

To su reči koje su mi odzvanjale u mislima dok sam proučavao onu fotografiju Madijana: *poslednje mesto na zemlji* — mesto gde ni sa Viza-karticom ne možeš kupiti osvežavajuće piće. Ako se ikada neko mesto moglo opisati kao pustinjska zabit, onda je to bilo to.

Jevreji su imali zanimljiv način opisivanja određene lokacije. Licem su se okretali prema istoku, pa je sve što je bilo iza njih, zapadno područje, bilo zvano zaleđem. Sever, jug, istok i zapad određivani su na osnovu pravca kojemu su bili okrenuti licem. Da bi utvrdili gde je sever, jug ili zapad, okretali su se licem prema istoku, odakle izlazi sunce. Mojsije se u onom trenutku nalazio na zapadnoj strani ili na “poledini” pustinje.

Na to mesto nije stigao udobnim, klimatiziranim turističkim autobusom. Nije se ponašao kao čovek koji je došao da provede jednu zabavnu sedmicu, uživati u jahanju kamila, sakupljanju kamenja i beleženju neobičnih predela video kamerom, da bi se posle toga vratio u udobnost turističkog autobusa. Naprotiv, Mojsije je u to područje došao da *živi*. Pustinja je bila njegova adresa.

Da li vam se dogodilo da se vozite automobilom kroz neki zabačeni predeo, pa se obratite svom bračnom drugu ili prijatelju i kažete: “Zar nisi srećan što *ovde* ne živimo?” I tada, ne razmišljajući, pritiskate papučicu gasa malo jače i nestajete dalje iz tog područja ničije zemlje, vraćajući se u udobnost svoga doma.

U Mojsijevom slučaju, nije bilo bežanja od pustinje; ovo je *bio* njegov dom. Sin Amrama i Johavede došao je u Madijan i tu ispraznio svoj prtljag. Na tom mestu će zabosti u zemlju stubić sa svojim poštanskim sandučetom, iako svoju novu adresu nije ostavio nikome.

Ta lokacija nije bila nimalo privlačna, a to nije bio ni njegov poziv. Služio je kao pastir u kući svog tasta. Nije čak imao ni sopstveno stado. Oženio se ćerkom svog domaćina, pozajmio polovni pastirski štap i pitao: “Gde su ovce?” Živeći tako, postao je otac dvoje dece — dvojice sinova, kako čitamo u Delima 7,29. I tako je Mojsije živeo, obavljajući svoje tri uloge: muža, oca i pastira. I to je bilo sve. On i monotonija postali su prisni prijatelji.

Nema prečica

Možete li poverovati? Čovek s vrhunskim poznavanjem hijeroglifa, matematike, književnosti i vojne taktike sada je životario u zaleđu pustinje, stanovao kod svog tasta, podizao dva dečaka i vodio brigu o malom stadu ovaca.

To je pustinja, dragi prijatelju.

Jedan pisac je mudro primetio: “Vreme kod Boga ima sasvim sporedan značaj, jer On zahteva kvalitet po svaku cenu. Prema tome, nema svrhe nervirati se zbog tegoba koje sa sobom nosi period školovanja, ili nastojati da pronađemo neku prečicu. To će nas sigurno odvesti u ćorsokak.”¹⁵

Zaista! Pokušate li da pronađete prečicu na putovanju kroz pustinju, sebe ćete odvesti u ćorsokak. Sećate li se onih starih vesterna u kojima su loši momci jahali daleko ispred

¹⁵ J. Oswald Sanders: *Robust in Faith*, str. 62.

potere? Jedan od zamenika šerifa u poteri neizbežno bi viknuo: “Pobeći će nam, šerife!” A onda bi predstavnik zakona sa smeškom rekao: “Ti nesrećnici jašu pravo u zatvoreni kanjon. Hvatamo ih!”

Nema izlaska iz zatvorenog kanjona ili iz ćorsokaka, osim onim putem kojim si došao. Kroz njih ne možeš proći. Isto tako, nema prečica za izlazak iz pustinje u koju te je Bog stavio; svi ti putevi kojima se, smatraš, može pobeći, završavaju u ćorsokaku. Mnogi ljudi troše vreme trčeći od jednog ćorsokaka do drugog, dok im se na kraju ne zavrti u glavi. Bog kaže: “Ostaćeš tamo gde sam te smestio sve dok te ja ne premestim.”

Mojsije, taj nekada veliki i moćni prestolonaslednik Egipta, naučio je šta znači deliti život sa ženom i dva mala dečaka. Možeš li zamisliti kakvi su morali biti ti mali nametljivci koji su rasli u tim predelima? Tačno je, ništa kao mala deca ne može dovesti do poniznosti i najobrazovanijeg čoveka. Biti doktor nauka ne znači ništa kada pokušavaš da obuzdaš par živahnih dečaka koji su naumili neki nestašluk.

Imamo Mojsija, s mnogo dugih titula, koji menja pelene, koji se igra skrivalica i trudi se da stavi hranu u bebina usta. Zna, stručnjaci vam mogu izložiti čitav naučni ekspezo o tome od čega treba da se sastoji hrana za bebe, kakav je postupak proizvodnje te hrane i kako se ona vari. Ipak, ne mogu vam reći kako uneti hranu u usta male bebe. U tom poslu zaista se moraš snaći sâm.

Sve je to sastavni deo pustinje. U pustinji ćeš naučiti da radiš stvari koje nisi ni sanjao da ćeš morati da radiš. Učiš da podnosiš neprijatnosti i da se miriš sa situacijom; učiš da prihvatiš splet okolnosti za koje nikada nisi mogao zamisliti da bi se mogle dogoditi u tvom životu. Sve je to sastavni deo školovanja. A to je samo jedna faza u nastavnom programu na Božjem univerzitetu pustinje.

Da li sam rekao nešto o programima koji se nude u toj školi? Takav izbor nećeš naći ni na kojem drugom mestu! U toj visokoškolskoj ustanovi postoje četiri grupe za studije.

Grupa za anonimnost

Kao što sam u prethodnoj glavi već pomenuo, pustinja je mesto gde ste nepoznati, anonimni. Mojsije je morao da se pomiri s tim da bude niko. Tokom sveg svog mladalačkog i zrelog doba bio je velika ličnost, veliki neko. Svaki njegov pokret praćen je svetlima, uglavnom onako kako današnja svetla prate britanske prinčeve Vilijama i Harija. Kad god bi Mojsije ustao, ljudi bi s iščekivanjem pogledali u tom pravcu. Kad god bi im se obratio, ljudi su prestajali da razgovaraju i slušali. Kad god bi prolazio ulicama, za njim su se okretali.

Ovce to ne rade.

Ma šta da kažeš, čak i da u recitovanju poezije napraviš salto unazad, stado uopšte neće biti impresionirano. Ono neće ni prekidati da pase, glava zagnjurenih u travu. Ma koliko cenili vunene džempere i vunene čarape, ovce su u osnovu neinteligentne i ravnodušne životinje. Mojsije je imao zadovoljstvo druženja s njima četiri duge decenije svog života.

“Mojsije pasijaše stado Jotoru tastu svojem.” Nije li to ponižavajuće? Zamisli da neki Mojsijev drug iz mladih dana dođe u Madijan da poseti nekadašnjeg princa — možda i neki od njegovih drugara i kolega s Univerziteta Hram sunca. I taj prijatelj, izlazeći iz svoje blistave kočije, odmerava Mojsija od glave do pete, primećuje njegovu razbarušenu kosu, bradu i jednostavnu odeću, tkanu u domaćoj radinosti.

— Pa, prinče Mojsije, čime se sada baviš?

— Ja, pa, znaš, ja sam pastir.

- Stvarno? Ko bi pomislio! Sigurno je ovo tvoje stado? Veliki biznis, a?
- Ne. Ovo nisu moje ovce. Radim za oca svoje žene.
- Radiš za *svog tasta*?
- Da, da.
- Hteo bih to bolje da razumem: ti hodaš uz te ovce. Da li je to tvoj posao.
- Jeste, tako je.
- Dobro, Mojsije, ja stvarno ne znam šta bih rekao. Osvesti se, čoveče: šta bi sa svim tvojim obrazovanjem? Ti si bio najbolji!
- O tome nemam šta da ti kažem. Sve što znam, jeste da Bog želi da budem ovde i zato ću ostati.

Možda ćeš u toj situaciji prepoznati sebe. Čitajući, verovatno potvrđuješ glavom. Anonimno pripremaš neki stručni rad; svakoga dana se boriš s ograničenjima koja moraš da trpiš. Zbog same prirode pustinje prisiljen si da se odrekneš mnogih privilegija, beneficija i aktivnosti, bez kojih ranije nisi mogao. Sada samo “preživljavaš”, održavaš goli opstanak.

To je Božji plan, dragi prijatelju. Naime, ako želiš da diplomiraš u Njegovoj pustinjskoj školi, nastavu ćeš morati da pohađaš anonimno; to je prva obavezna grupa u toj školi.

Ejmi Karmajkl, jedan od mojih najdražih pesnika, napisao je sledeće reči:

Pre nego što stanu nemirni vetrovi,
 Nauči me prebivati u Tvome miru:
 Pre nego što bol tiho umine,
 Dozvoli mi, Bože, da ti pevam psalam.
 Ne daj da ispustim priliku da se uverim
 U puninu ljubavi koja me krepi.
 O, ljubavi Božja, učini mi to:
 Učini da moja pobeda ostane stalna.¹⁶

Evo neulepšane istine: ako ne naučiš da živiš mirno anonimnosti, predmet ćeš ponavljati sve dok u tome ne uspeš. Ne možeš diplomirati ako preskočiš taj predmet.

U igranom filmu *Skrovište* u jednoj sceni prikazana je Kori Ten Bum koja, moleći se, saopštava Bogu svoju želju da je On upotrebi na bilo koji način koji je po Njegovoj volji, pa makar se to odnosilo i na život u senci. Ubrzo posle toga, nacisti je hapse zajedno s njenim ocem, od koga je odvajaju. Njen otac umire u logoru smrti, a onda nju silom odvajaju od sestre koju je veoma volela. Nacisti Kori bacaju u hladnu, važnu ćeliju u Nemačkoj.

Na završetku scene, Kori leži u jednom uglu i drhti. A onda, očiju punih suza, šapuće, obraćajući se Gospodu: “Ali, Bože, nisam znala da ću morati da budem *sama*.”

To je anonimnost.

Mi možemo savladati gotovo sve, dok smo okruženi ljudima koji nas mogu ohrabriti i pomoći nam da ponesemo teret. Međutim, u Božjoj pustinjskoj školi školsko imanje je prazno. Osim tebe tamo nema nijednog drugog studenta, nego samo udžbenik pod naslovom *Anonimnost* i mnogo vremena za čitanje.

¹⁶ Amy Carmichael, from *Rose from Brier*, str. 12.

Grupa za vreme

Mojsije pobeže ... i posta došljak u zemlji madijanskoj, gde rodi dva sina.

I kad se navrši četrdeset godina ... (Dela 7,29.30).

U svojoj Bibliji podvukao sam reči “četrdeset godina” samo zato što ne želim da dejstvo tih reči izmakne mojoj pažnji. Mojsije je u pustinju došao kao stranac, a *posle četrdeset godina*, škola je bila završena. Sećam se da sam u svom ranijem okrugu, a bilo mi je četrdeset godina, održavao seriju predavanja o Mojsiju. U to vreme, zapanjio me je podatak da je Mojsije celokupnu dužinu mog dotadašnjeg života proveo u madijanskoj pustinji. U pustinju je došao sa četrdeset a iz nje izašao tek kad mu je bilo osamdeset godina. Tako je tokom tih godina — koje mnogi smatraju najproduktivnijim godinama čovekovog života — Mojsije čuvao ovce u području koje bi isto tako dobro moglo biti i predsoblje pakla.

Da li si ti možda u dobu između četrdeset i osamdeset godina i nalaziš se u pustinji? Dobrodošao. To je deo Njegovog plana. Bog ne samo što planira koliko će proba biti “široka” nego i njenu dužinu. Vreme kako ga On planira podjednako je važno kao i Njegovo kušanje. On zna kada je tebi potrebna pustinja, a i to kada si spreman da kreneš.

Mi danas živimo u civilizaciji mikrotalasne pećnice. Ako je za pripremu obroka potrebno više od pet minuta, za nas je to već predugo! Nekada je, čak, trebalo čekati da se zagreje TV-prijemnik. Možete li to zamisliti? U to vreme nije bilo mogućnosti da se pritisne samo jedno dugme na telefonu da biste pozvali kuću sa unapred memorisanog broja, nego ga je trebalo *birati* okretanjem birača ... prstom, kako je to tužno. Treba li da govorimo o kamenom dobu? Sećam se kako sam pre kratkog vremena automobilom prolazio pored jednog praznog zemljišta, da bih nekoliko nedelja kasnije prošao istim putem. Tamo gde samo tri nedelje ranije, osim trave, korova i praznih pivskih konzervi i smeća, nije bilo ničega sada je, završeno, stajalo ogromno skladište, sastavljeno od prefabrikovanih delova, spremno da primi robu.

Eto kakav je život danas. Brz. Komprimiran. S mnogo buke i galame i — gotovo. Ali, nije tako u Božjoj školi pustinje. Kada je reč o hodanju s Bogom, ne postoji pojam kao što je instant-zrelost. Kada je reč o Njegovim svetima, Bog nije organizovao masovnu proizvodnju. Svakoga od njih On svojeručno oblikuje, a i to je uvek duže nego što mi očekujemo.

Nestrpljivom “aktivisti” kakav je bio Mojsije, te godine u pustinji bile su potrebne da se opusti — da siđe s *brze* trake i pronađe *Božju* traku. Božje delo je, doduše, bilo veoma sporo, ali Božji cilj bio je da formira Mojsija, a onda i da ga upotrebi onako kako nijedan čovek do tada nije bio upotrebljen.

Grupa za usamljenost

Tebi i meni tišina je potpuno strana. Zbog toga nas hvata gotovo panični strah kad se nađemo sami. Zbog toga neki ljudi gotovo da ne mogu podneti da bez elektronske buke putuju automobilom ili sede u sobi. Nekada sam bio zapanjen gledajući ljude kako džogiraju na stazi ili prolaze našom ulicom sa slušalicama na ušima. Sada to gotovo i ne primećujem, jer je za mene to već sasvim uobičajena slika.

Kad sam onom prilikom izašao iz automobila u pustinji i malo se odšetao od puta (taman toliko daleko da znam da ne želim da se tamo dugo zadržim), prvo što me je pogodilo bila je apsolutna tišina. Dok onaj vetar nije počeo da zavija preko peska, nije bilo

nijednog zvuka — čak ni oglašavanje cvrčka ili zuj mušice. Samo sam stajao i izvesno vreme upijao tu tišinu.

Zvuk usamljenosti je zanimljiv. Gotovo da sam zaboravio kakav je to bio zvuk. Ako ste i vi zaboravili, treba da pođete na put. Idite koliko god morate da biste se udaljili od zujanja, brujanja i žamora civilizacije. Nemojte ići na obalu jezera ili mora, pošto tamo neprekidno odjekuje zvuk obrušavajućih talasa. Dakle ne tamo, nego visoko u planine, u neku pustinju ili negde u širinu beskrajnih polja. No, zato kod kuće obavezno ostavite vokmen i CD-plejer. Odvojte vreme za mir i slušanje veličanstvenog zvuka tišine.

To je zaista nešto izuzetno. Ako tamo ostanete dovoljno dugo, možda ćete početi da stičete osećaj za nešto što ste odavno zaboravili. Vaše će misli početi da istražuju ispod tog plitkog, površinskog nivoa, na kojem većina od nas provodi svoje budne sate. Uz dovoljno vremena u takvoj sredini, dubinu ćete početi da osećate sve bolje.

Tokom godina zaključivao sam da su većina velikih ljudi sveta bili usamljeni ljudi. Mnogi umetnici i svetski majstori umetnosti, oni koji su nam ostavili u nasleđe svoju umetnost i muziku, bili su ljudi usamljenosti. Neki od velikih svetskih vođa vodili su usamljenički život.

U njegovoj dugoj karijeri vođe, Mojsija bi osporavali, napadali, optuživali, mrzeli i izdavali. Prolazeći kroz sve to, on bi stajao i ostajao sâm. Kako je u tome uspevao? Kako je mogao izdržati? Bio je naučen da to savlađuje. Diplomirao je u Božjoj pustinjskoj školi na grupi za usamljenost. Dobro je savladao pouke iz tog predmeta. Više mu nije bio potreban niko ko bi ga potapšao po leđima. Čak je i naočigled gorkog protivljenja mogao odmah da nastavi da radi ono na šta ga je Bog pozvao.

Grupa za neudobnost

Zapišite, podvucite to da, što se tiče Madijana, nije bilo nikakve udobnosti.

Bio je to okrutan predeo, s nemilosrdnom žegom i upadljivo lišen onoga što nazivamo elementima udobnosti za razumna bića: hrana, svežina, udoban krevet, dovoljno tople i hladne vode za kupanje, itd. Mojsije koji je kao beba bio izvađen iz reke Nil i najvećim delom svojih četrdeset godina živeo blizu te velike reke, morao se prilagoditi predelu u kojem je voda bila skupocena roba. Naučio je da živi suvog grla, ispucalih usana i uz neprekidno žmirkanje, štiteći se od prodorne siline sunca.

To je bio nastavni plan Božjeg fakulteta u pustinji: četiri glavne grupe studija do diplome. Obratite pažnju na to kako se proces odvijao tokom godina pustinjskih studija, pošto se isto odnosi i na tebe i na mene. Bog, da bi mogao obnoviti naše duše, mora da prodre kroz više tvrdih ljuštura, slojeva omotača, prepreka u našem životu. Njegov dosledni cilj je probijanje do unutrašnje ličnosti čoveka. Tako je i David rekao: “Gle, istinu ljubiš u srcu, i iznutra javljaš mi mudrost” [Gle, istinu želiš u najintimnijem delu bića, i u onom skrivenom delu hoćeš da je upoznam] (Psalam 51,6).

Kakve su to otporne ljušture, slojevi u našim srcima i kako se On probija do tog *skrivenog dela*? On prvo nailazi na ponos. Svoju “šmirglu” anonimnosti koristi da bi je pažljivo i postepeno uklonio.

A onda vidi kako smo okovani strahom — strahom od svoje prošlosti, uznemirenošću zbog svoje sadašnjosti i užasom u očima zbog nečega što nam možda predstoji — pa koristi protok vremena da bi uklonio taj naš strah. Mi uviđamo da se stvari nisu otele iz ruku, nego da se nalaze u *Njegovoj* ruci.

Potom, nailazi na prepreku zlovolje — na tiraniju gorčine. Taj sloj On razbija oruđem

usamljenosti. U tišini Njegove prisutnosti mi dobijamo novu perspektivu, postepeno se oslobađamo svojih *prava*, oslobađamo se očekivanja koja su nas držala u zatočeništvu.

Na kraju, On dolazi do osnovnih navika našeg života, u neposrednoj blizini naše unutrašnje ličnosti i tamo, uz pomoć neudobnosti i tegoba, odstranjuje poslednji sloj otpora. Zašto? Da bi nas mogao obnoviti u samoj srži našeg bića. “Da spali našu trosku ... da prečisti naše zlato.”

Rejmond Edmen bio je, pre svoje iznenadne smrti, dugogodišnji predsednik jednog koledža. Dr Edmen, u svojoj maloj knjizi *U tišini i poverenju* opisuje sopstveno iskustvo pustinje.

Dogodilo mi se nešto bolno. Evo kako sam se s time suočio: izvesno vreme proveo sam u tišini s Gospodom, a onda, za sebe samog, napisao sledeće reči:

Prvo, On me je ovamo doveo. Na ovom teškom mestu nalazim se po Njegovoj volji: što se toga tiče, miran sam.

Zatim, On će me ovde čuvati u svojoj ljubavi i daće mi blagodat, kao svom detetu.

A onda, učiniće da iskušenje postane blagoslov, učiće me poukama koje želi da naučim delovaće na mene svojom blagodaću koju treba da mi dâ.

Na kraju, ponovo će me izvesti u vreme koje sâm izabere — kako i kada, to samo On zna.

Reći ću da sam ovde, prvo, u skladu s Božjom namerom; drugo, pod Njegovim staranjem; treće pod Njegovom obukom; četvrto, za vreme koje On odredi.”¹⁷

Sada, eto, imamo diplomca *magna cum laude* [s velikom pohvalom] sa Božjeg univerziteta pustinje! Svakom prilikom uočićete ponekog od njih. Međutim, nismo svi, u svom druženju s Isusom Hristom, dostigli taj nivo zrelosti. U stvari, zaključio sam da postoje tri različita odgovora koje možemo dati kad se nađemo u pustinji. Priznajem, mada mi je to pomalo neugodno, da sam u različitim prilikama svog života uputio uputio Bogu sva tri odgovora.

Prvi: “*Nije mi potrebno.*” To je odgovor ponosa. “Takvo iskustvo potrebno je mom komšiji. Potrebno je mom prijatelju. Potrebno je mojoj ženi. Potrebno je mom mužu. Potrebno je mojoj deci. Potrebno je mom cimeru. Sasvim sigurno je potrebno mom šefu! Ali ja? Meni ono nije potrebno.”

Drugi: “*To me zamara.*” To je odgovor kratkovidosti. Možda si te reči izgovorio baš danas. Mogao bi reći meni: “Pastore, kad bi samo znao! U pustinji sam bio tako dugo da se ne mogu setiti kako izgleda s one druge strane.”

Treći odgovor je onaj koji Bog čeka da čuje: “*Prihvatam.*” To je odgovor zrelosti.

Na moja vrata zakuca bol i reče
 Da je došao da ostane;
 Iako ne htedoh da ga primim
 Nego mu rekoh da ide,
 Ušao je unutra. Kao moja senka
 Išao je svuda za mnom,
 I nijednog trenutka ne bih slobodan
 Od njegovog prodorno oštrog mača.

¹⁷ V. Raymond Edman: *In Quietness and Confidence*, str. 63.

A onda je jednoga dana neko drugi, vrlo blago,
 Zakucao na moja vrata.
 Rekoh: “Ne, Bol je ovde.
 Za još nekog nema mesta.”
 A onda začuh Njegov blagi glas,
 “Ja sam, ne boj se.”
 I od dana kad je ušao —
 O, kako je sve postalo drugačije!¹⁸

Događalo se da izađem pred vernike na bogoslužnju i osetim kao da pevamo prazne, šuplje reči. Divna muzika, veličanstvene reči, ali isprane od autentičnog životvornog sadržaja. Pevamo: “Klikujmo svi Isusovom imenu ... slavimo ga kao Gospodara nad svim!

Zaista, činimo li mi to? Slavimo li ga kao Gospodara nad svim, samo ne — nad pustinjom?

Da li ti se nekad dogodi da kažeš nešto slično ovome: “Gospode, predajem Ti svoj život, ali sam smrtno umoran od tog nerviranja, te osobe, te okolnosti, te neprijatne situacije. Osećam se, Gospode, kao uhvaćen u zamku. Želim da budem slobodan — *moram* biti slobodan! Ako mi Ti to ne učiniš brzo ... znaš, Gospode, već mi je dosta. Rado bih pobegao od svega toga.”

Možeš bežati, dragi prijatelju, ali nema prečica. Evo jednog boljeg predloga: uhvati se za ruku svog Vodiča! On je Gospodar pustinje, da, baš tvoje pustinje. Najdragoceniji predmet Božje ljubavi je Njegovo dete u pustinji. Ako to dozvoliš, ti Njemu u ovom vremenu značiš više nego u bilo kom drugom vremenu. Ti si kao zenica Njegovog oka. Ti si Njegov voljeni student koji studira Njegove najteže grupe na fakultetu. Količina ljubavi kojom te On voli je beskrajna.

Zbog tebe, Isus je prošao najgoru od svih pustinja. Nijedan čovek, nikada, nije bio tako usamljen kako je On bio usamljen. Bio je odbačen. Živeo je anonimno. Trpeo je ono najgore što su na Njega mogli sručiti Zemlja i pakao. Na krstu je rekao: “Žedan sam.” A onda je, kad je ta pustinjska noć bila najmračnija, zavapio: “Bože moj! Bože moj! zašto si me ostavio?”

Isus je najpre prošao kroz pustinju. Osetio je njenu vrelinu. Iskusio njenu samoću. Prihvatio njenu anonimnost. Smelo se suočio sa samim sotonom, dok su oko njega zavijali pustinjski vetrovi. On nikada, nikada neće zaboraviti niti napustiti onoga koji ga sledi, gazeći po pesku.

¹⁸ Martha Snell Nicholson: “Guests”, in *Poems That Preach*, str. 33.

Šesta glava

GRMOVI KOJI GORE I DODATNE PRILIKE

Izreka ne mora biti pouzdana samo zbog toga što je stara. Postoje poštovane i veoma stare laži koje plutaju unaokolo i koje danas nisu ništa manje opasne i obmanjujuće nego što su bile kad su prvi put prikazane kao istina.

Imam na umu jednu izreku koja se pojavila u devetnaestom veku i koja nam je mnogo puta doprla do ušiju. Godinama ona je bila često citirana i opšte prihvatana. Čuli ste je, van svake sumnje: *Ptica povređenog krila nikada se više ne podiže visoko.*¹⁹

Drugim rečima, ako si jednom zatajio, nikada, nikada više nećeš dostići visine koje si ranije dostizao. To je tužna, gorkoslatka mrvica poetske proze iz koje se cedi razočaranje. Ljudi koji je slušaju mogu klimati glavom, stiskati usne i reći: “Hmmm.”

Jedini problem s izrekom je u tome što ona nije istina i što nikada nije bila istina.

U vezi s tom izrekom načinio sam jednom prilikom malo istraživanje i ustanovio da ju je pre više od stotinu godina zapisao čovek po imenu Jezekija Batervort. Nije u pitanju nikakva šala. To je zaista sve što o njemu znam, a i sve što o njemu *želim* da znam. On je lansirao jednu od onih fraza koje *zvuče* kao mudrost, sve dok prema njoj ne usmerite moćne pretraživačke reflektore Biblije, da bi tada isparile u vidu malog daška purpurne magle.

Galerija slomljenih krila

Razmisli o ovome. Otac Avram bio je lažljivac. Bučne laži izgovarao je u više nego jednoj prilici kako bi spasao svoju kožu. Ali, i posle tih laži, postao je poznat kao “prijatelj Božji”, lični prijatelj Svemogućega. Avram, čovek “povređenog krila”, podigao se više nego što se sâm (a možda i bilo ko drugi) ikada podigao.

Jakov je bio varalica koji je svojim lažima obmanuo brata blizanca i lišio ga prava prvenaštva. Kako je to bilo podmuklo i podlo! Međutim, bez obzira na to što je Jakov bio varalica, Bog ga je podigao na takve visine da njegovo staro ime nije moglo da izdrži svu tu slavu, pa je dobio novo ime — Izrailj. Toliko o Jakovljevom “povređenom krilu”.

A Rava? Šta reći za njene očigledne grehe? Ona je bila dobro poznat stanovnik jerihonskog kvarta crvenih fenjera. To je tačno, jer Rava je bila prostitutka. Međutim, Bog je uzima kao svoje izabrano oruđe za očuvanje života dvojice svojih hrabrih slugu. Posle toga, njoj je ukazana izuzetna dvostruka čast jer joj se ime našlo u 11. glavi Poslanice Jevrejima, u Galeriji vere, u društvu “junaka vere”, kao i u rodoslovu, poreklu Isusa Hrista. Kada je neko, povređenih krila, uopšte tako visoko poleteo?

Šta reći o onim dobro poznatim misionarima-gubitnicima, Joni i Jovanu Marku? Jona, zapravo, nikada nije *ušao* u misionarski posao; ne, već prvog dana je bio begunac, čovek koji je bežao od Božje volje. Nakon što je na onako neobičan način, “amfibijski” pristao na obalu, žurno je otišao u Nineviju i tamo propovedao, pa je kao rezultat njegovog propovedanja nastalo najveće probuđenje svih vremena. Tom prilikom pokajao se ceo

¹⁹ Hezekiah Butterworth: “The Bird with the Broken Pinion”, in *Poems That Preach*, str. 93.

jedan grad — prestonica jednog moćnog carstva. U tom ogromnom gradu svako ljudsko biće je postilo i molilo se Bogu. Čak su i životinje bile naterane da poste. Možete li to zamisliti? Svaki čovek, žena i dete u toj velikoj metropoli obukli su haljinu od kostreti, pa čak i životinje.

Nakon što je pobjegao od Boga, u svojoj pobuni protiv Božje jasno izražene volje, taj stari prorok je pretrpeo sve vrste povreda krila (pa i kvašenje krila). Međutim, Bog kaže: “Jona, ja ipak želim da te upotrebim. Hajde da se vratimo na posao.” I tako je Jona nastavio posao duhovnog probuđenja koji je potresao taj stari svet.

I Jovan Marko je imao sličan, mada manje dramatičan obrt. Suprotstavio se apostolu Pavlu i vratio se kući, usred jednog ključno važnog misionarskog poduhvata. Pavle je mladića hteo da otpiše kao “lošu investiciju”. Ali Bog se s time nije složio. Marko se nešto kasnije na velika vrata vratio u Hristovu službu. On je autor drugog Jevanđelja s njegovim imenom u naslovu i čovek koristan za Pavlovu službu. To je rekao sâm Pavle: “Marka uzmi i dovedi ga sa sobom; jer mi je dobar za službu” (2. Timotiju 4,11).

Reći ću vam još nešto. Kad bi bilo tačno da ptice s povređenim krilima nikada više ne mogu da polete visoko kao ranije, vi ovu knjigu ne biste ni čitali. Šta biste radili, ne znam, ali sigurno je da ovu knjigu ne biste čitali. Govoreći o tome, dodacu da njen autor i ne bi bio autor. Vidite, izreka starog Jezekije Batervorta možda je dobra za ptice, ali ne i za one koji su Božje slugе, pošto sa svojim slugama Bog ne postupa na taj način. U stvari, mada to može da zvuči kao “otpadnička” misao, Bogu kao da je *draže* da upotrebi ljude sa povređenim krilima.

Zar to nije divno? Ne uklanja li to sav bol i stres? Ja *ispunjavam uslove* za Njegovu službu, ovakav kakav sam, sa svojim neuspesima i svim ostalim. Ispunjavaš ih i ti. Bez obzira na to kakva je mogla biti tvoja prošlost, budućnost je sjajnija nego što možeš zamisliti. Kako to? Zato što se naš Bog specijalizovao za korišćenje oštećenih sudova. Po tom planu On najradije radi.

Podsetimo se šta je Pavle (jedna od ptica sa oštećenim krilima) pisao vernicima u Korintu: “Ali ovo blago imamo u zemljanim sudovima, da premnoštvo sile bude od Boga a ne od nas” (2. Korinćanima 4,7). Zna li šta je to “zemljani sud”? Glinena posuda i ništa više. “Obična grnčarska posuda”, reći će u svom prevodu J. B. Filips. Tu je reč o našem telu i našoj sposobnosti u sili telesnog čoveka. To je sve što ti i ja možemo ponuditi Bogu ... sud. Propadljivi sud.

Može biti da si nešto što bi se moglo predstaviti kao krt, osetljiv porcelanski sud. Lako pucaš i lako se lomiš, a možda se na tebi mogu naći i tragovi lepka posle nekadašnjih lomova. A onda, može biti da si i kao gruba, izbrazdana, teška, velika keramička posuda — ne posebno dopadljiva, ali, mora se priznati, korisna. Ili si možda načinjen od još nepečene gline; još u fazi oblikovanja i doterivanja za konačnu svrhu. Kako je to moj mentor imao običaj da kaže: “Svi smo mi glinene posude i svi smo u fazi oblikovanja. Samo što se neki od nas lakše daju oblikovati.”

Međutim, ono što je najvažnije nije stanje suda. Poenta je u blagu koje se unutra nalazi — u svetlosti i slavi Hristovog spasenja. Ko se još obazire na par nedostataka, pa i na jednu ili dve pukotine? Ako kroz te pukotine drugi mogu videti slavu koja se unutra nalazi, utoliko bolje.

Sve nas to vraća na našu priču. Posle svog najvećeg neuspeha koje mu je uzdrvalo život, i svih godina anonimnosti koje su usledile, Mojsije se besumnje morao osećati kao neupotrebljiv sud. Nije mogao zamisliti da će Bog podići odbačeni sud, kakav je on bio i naći mu bilo kakvu primenu. Takva zamisao je, u njegovim očima, bila besmislena. A onda

je jednog normalnog, sasvim običnog pustinjaškog dana zastao da vidi osobiti grm i, od tada nadalje, ništa za njega nikada više nije bilo normalno i svakidašnje.

Tekst u 2. Mojsijevoj 3,1-10 bavi se jednim danom, jednim grmom, jednom potrebom i jednim pozivom. Pozabavimo se svakim od njih, pojedinačno.

Dan

A Mojsije pasijaše stado Jotoru tastu svojemu, svešteniku madijanskomu, i odvede stado preko pustinje, i dođe na goru Božiju Horiv. (2. Mojsijeva 3,1)

Bio je to dan u koji je Bog planirao da prekine tišinu dugu četrdeset godina.

Zastanimo i pustimo da nam se ovo ureže u misli! Za četiri decenije u Madijanu, nema izveštaja da je Bog govorio Mojsiju. Ni jedan jedini put. Međutim, dan koji će razbiti tu tišinu osvanuo je kao bilo koji drugi dan u pustinji. Noć pre toga, dok je spavao sa svojim stadom pod sjajnim pustinjaškim zvezdama, možda pod delom veličanstvenog sinajskog masiva, Mojsije nije imao priliku da ugleda meteor koji bi blesnuo preko neba; do njega nije dopro nikakav glas. Nijedan anđeo nije došao da, ujutru, dok je doručkovao, takne njegovo rame i kaže: "Mojsije, obrati pažnju. Danas govori Bog."

Nije bilo nikakvih nagoveštaja, nikakvog predosećanja, nikakvih posebnih znakova koji bi mu skrenuli pažnju na činjenicu da će sâm Bog toga dana prekinuti tišinu i da će to za svagda promeniti njegov život. Bio je to samo jedan u nizu običnih dana, uz uobičajene dužnosti s ovcama. Ništa više i ništa manje od toga i ništa drugo. Bio je to još jedan u nizu dana na njegovom pustinjaškom radnom mestu, u senci gore Horiv. Sunce se podiglo, ovce su pasle, a Mojsije precrtao svoj 14.600. dan kao Jotorov pastir.

Tako radi Bog. Bez nagoveštaja ili upozorenja. On se obraća običnim ljudima u obične dane.

Sutra ćeš možda žuriti da stigneš na autobus. Ili se uspeti za komande velikog šlepera i krenuti u dosadnu vožnju autoputem, dugu 1.500 kilometara. Ili stati pred razred u školi. Ili sestri za volan patrolnog vozila. Ili podići bebu iz kolevke, dok ti se drugi mališan hvata za nogu.

To je tvoj obični dan, tvoja svakodnevnica, tvoja rutina. To je tvoja gora Horiv. Može biti da će jednog takvog normalnog, uobičajenog dana, Bog odlučiti da ti progovori na način kako ti nikada do sada nije govorio. Možda će to biti dan kada će ti On reći nešto divno što mu je na srcu, nešto što se odnosi na tvoju budućnost.

Nikada tako nešto ne bi pretpostavio, izvlačeći se iz kreveta toga jutra. To nisi mogao predvideti, dok si se po ko zna koji put brijao ili dok si ti obavljala redovnu jutarnju negu lica. Nije bilo ni nagoveštaja da bi nešto moglo biti drugačije.

Sećaš li se šta Biblija govori o Drugom dolasku našeg Gospoda? Biblija kaže da će taj dan biti kao u "dane Nojeve ... Jer kako što pred potopom jeđahu i pijahu, ženjahu se i udavahu do onoga dana kad Noje uđe u kovčeg, i ne osetiše dok ne dođe potop i odnese (ih) sve" (Matej 24,37-39).

Drugim rečima, to će se dogoditi jednog običnog dana. Ljudi će stajati pred matičarem ili će biti sahranjivani. Biće problema, biće i potreba. Neki ljudi će sedeti za upravljačem autobusa, drugi će se voziti u tom autobusu. Neki će se vraćati kući s posla i slušati na radiju zanimljive razgovore. Drugi će biti u redu pred kasom u samoposluzi, nervozno se pitajući zašto osobi ispred njih treba toliko vremena da ispiše ček. Neki će se ukrcavati na avion, drugi će izlaziti iz metroa.

A onda će, iznenada, doći Sin! Na nebu će se pokazati munja, čuće se povik, stakato zvuk trube i, u treptaju oka, sve će proći. Neće biti prethodnog upozorenja.

Vidite, to je način na koji Bog radi. Njemu nije potrebna služba za odnose s javnošću niti propagandni tim. Njegov plan ne zahteva bubnjeve ili bučne činele. Kod njega nemojte očekivati svetleće trepćuće natpise na kojima stoji: “Spremi se! Spremi se! Ovo je dan kada ću u tvom životu učiniti nešto veliko.”

On ne radi tako. Nemoj očekivati da te u rano jutro okruži neka blistava aura i da do tebe dopru snažni glasovi anđela: “Ovo je taj dan!” Kad bi se tako dogodilo, ti bi mogao navući pokrivač preko glave i odbiti da ustaneš iz kreveta.

Bog radi tako što se pojavljuje u čovekovom običnom danu života i kaže ono što želi da kaže. Ono najvažnije za tvoj život. Evo šta treba uraditi, a ti si osoba koja će to uraditi i zato *bacimo se na posao!*

Grm (kupina)

I javi mu se anđeo Gospodnji u plamenu ognjenom iz kupine. I pogleda, a to kupina ognjem gori a ne sagoreva.

I Mojsije reče: idem da vidim tu utvaru veliku, zašto ne sagoreva kupina. (2. i 3. stih)

Mojsiju se, tog inače beznačajnog jutra, dogodilo nešto značajno. Osamdesetogodišnji pastir, obuvao je svoje sandale u pesku, budio svoje ovce s legala među grmovima i pokretao ih prema retkim busenovima trave. A onda se, iznenada, zapalio jedan grm (“kupina”).

Imao sam prilike da vidim kako su slikari zamislili taj događaj, i te njihove likovne poruke ne znače mi mnogo. Grm na njihovim slikama podseća pre na eksponat iz muzeja umetnosti nego na nešto iz dosadnog pustinskog ambijenta. Što se tiče vatre na nekim od tih slika, ona izgleda kao eksplozija na završetku manevarske rakete svemirskog broda.

Mislim da to uopšte nije bilo tako. Mislim da je to bio najobičniji žbun, poput bezbroj drugih kojima je, kao tačkicama, bio posut taj predeo. Jevrejska reč, po svome značenju, kaže da je to bio “trnoviti žbun”. To, i ništa više. Jedan od ko zna koliko u Madijanu.

Grm nije bio ništa neobično ili senzacionalno, ali je ono što se s njim *događalo* besumnje bilo neobično i senzacionalno. To je važno da istaknemo. U biblijskom tekstu stoji da se Gospodnji anđeo pojavio Mojsiju “iz kupine”. Kupina, grm, nije bnila Bog; Bog je samo izabrao taj grm i zapalio ga. A vatra je bila neugasiva.

Mojsije je, razume se, bio radoznao. Obično se o tom zabačenom delu pustinje nije imalo šta pisati u pismu kući. Ali ovo je bilo nešto drugačije! U 2. stihu čitamo kako je Mojsije učinio dve stvari: prvo, on “pogleda” i drugo, nešto je pomislio. Imam dovoljno osnova da verujem da bismo ti i ja učinili isto, da smo se onoga dana našli na njegovom mestu. Ne događa se svakoga dana da vidiš grmove koje iznenada zahvata vatra, a naročito kada se ta vatra ne gasi.

Tokom godina Mojsije je možda video kako neki grm biva zahvaćen vatrom, možda posle udarca groma. Ali u tom suvom, bezvodnom kraju bilo bi potrebno samo nekoliko sekundi da se grm pretvori u pepeo. Vatra bi planula, a onda bi ubrzo ostavljala gomilicu malih štapova koji se puše i pepeo. Ali, ovde se to nije dogodilo.

Mojsije je nekoliko sekundi stajao i gledao, dok je vatra gorela i gorela bez prestanka. Pomislio je — *Kako je ovo čudno!* Nije bio čudan grm, nego vatra. Ona je gorela, a grm nije dogorevao. Da sam ja bio na Mojsijevom mestu u tom trenutku, to bi mi delovalo

pomalo sablasno. Možda bi mi kroz mozak odzvanjala tema iz filma *Zona sumraka*. To je bilo istinski čudno i, možda niste znali, kilometrima unaokolo nije bilo žive duše kojoj je on to mogao ispričati. Verujem da u tom trenutku nije ni pomišljao da bi se u tom grmu mogao nalaziti Bog. On je, prosto, bio radoznao, što bi u sličnim okolnostima bio i bilo ko od nas.

I to treba da shvatimo kao Božji metod delovanja. U uobičajenim, običnim, svakodnevnim okolnostima našeg života On povremeno učini nešto zaista nesvakidašnje. On praktično spaljuje grm. Neke od tih neobičnih događaja mi nazivamo slučajnostima, “koincidencijama”.

Mislim da taj izraz nije baš srećan. Evo, odmah ću dodati, nemam nameru da kažem kako je svaka *koincidencija* — zapaljeni grm u tvom životu. Ali hoću ovo da kažem: Bog može iskoristiti neki vanredni događaj ili okolnost da bi te dotakao po ramenu, kako bi zadobio tvoju punu, nepodeljenu pažnju. Mogao bi upotrebiti tako nešto kako bi ušao u tvoj svakodnevni život i rekao ti: “Sačekaj. Stani. Smiri se. Želim nešto da ti kažem.”

Kada se ti i ja suočimo s nekim krajnje neuobičajenim događajima, vrlo je uputno pitati: “Može li biti da mi Bog sada nešto govori?”

Pre više godina, sećam se, sedeo sam u svojoj radnoj sobi s jednim mladim parom i tom prilikom smo razgovarali o njihovim planovima za brak. Iznenada, neko je jako zakucao na moja vrata. Niko to nije očekivao, pa smo svi pomalo poskočili.

“Uđite”, rekoh.

Na vrata je ušao jedan čovek — potpuno nepoznat — prišao pravo do mene i stao možda 50 cm od mesta gde sam ja sedeo. “Da li se Vi zovete Svindol?”, glasilo je pitanje.

“Jeste, tako je.”

“Tek nedavno sam, zahvaljujući Vama, upoznao Isusa”, reče. “Sve se dogodilo zbog ovoga.” Tada je iz džepa svoje jakne izvukao tonsku kasetu.

Ispostavilo se da je čovek bio vozač na trkama, poznat duž cele Zapadne obale. Mašući kasetom u mom pravcu, rekao je: “Imam prijatelja koji mi je stalno davao ovakve stvari.” (Ubeđen sam da je u početku morao misliti kako su to muzičke kasete. Kakvog li iznenađenja!)

U svojim trkačkim aktivnostima taj čovek je tek nedavno doživeo par situacija u kojima se gotovo očešao o smrt, pa ga je to pokrenulo da razmišlja o nekim pitanjima kojima se nikada ranije nije bavio.

“Iznenada sam, u vožnji”, reče on, “gurnuo tu kasetu u plejer i počeo da Vas slušam. Sećate li se predavanja pod naslovom ‘Božja volja — na moj način’?”

“Da”, rekoh, “sećam se.”

“Eto tako, slušao sam predavanje. I te reči — znate, ne znam šta ste Vi mislili, kome govorite. Ali ja znam da ste govorili meni. Razmišljao sam: *Gospode, potreban si mi. Ovo je više od koincidencije. Ovo je baš za mene.*”

Taj čovek je baš toga dana upoznao Hrista. Sasvim bez plana, nasumice, stavio je kasetu u dek, a reči su precizno pogađale mesto gde se on nalazio u životu. Našao se oči u oči sa smrću, a onda ta poruka u kojoj mu je nuđen večni život. Bio je to zapaljeni grm u njegovom životu. Njegov život je, zahvaljujući tom susretu, bio promenjen *zauvek*.

Razmišljam, u ovom trenutku, o Džeku, svom dugogodišnjem prijatelju, koji je za vreme Drugog svetskog rata bio član posade bombardera B-17. Posle jednog preleta bombarderom preko Nemačke, ta velika ptica nije uspela da se vrati natrag u bazu. Sunovratila se, nesrećno, pravo u jednu stambenu zgradu u Britaniji i tom prilikom ubila mnogo, mnogo ljudi. S tim ljudima poginula je i cela posada, svi, osim Džeka.

Taj moj prijatelj se, gotovo bez ijedne ogrebotine, pešice, udaljio od tog neverovatnog prizora užasa, vatre i pokolja iako je sedeo vezan pojasom u središnjem delu nesrećne letelice. Taj događaj mu nije davao mira. Zašto je preživio on, kad su svi ostali poginuli? Zašto je on bio pošteđen? Džek je otišao svom kapelanu (sveštenik u vojsci, p.p.) i izneo mu svoju nedoumicu.

“Zašto, kapelane?”, pitao je. “Zašto baš ja? Zašto sam ja preživio, ako je izginula cela moja posada?”

Kapelanov odgovor bio je površan i nije ga zadovoljio: “Znaš, Džek, hajde da kažemo da si imao sreće.”

Bilo je to više od sreće. Tako je moralo biti! S neugasivom radoznalošću, Džek je uporno nastavio da postavlja svoja pitanja. Konačno, našao se neko ko mu je dao pravi odgovor. Džeku je bio pošteđen život kako bi svoj život mogao pokoriti i predati Isusu Hristu, Gospodaru svemira. To je i učinio. On nije mogao — a i ne bi mogao — otići od tog *zapaljenog grma* i ostati isti čovek.

Zapišite, podvucite, ništa se “slučajno” ne događa. Svemir u kojem živimo nije nikakva slučajnost. Postoji od Boga pripremljeni plan za ovaj naš svet, u kojem je sadržan i poseban plan za tebe lično. Svakog običnog dana i u svakom vanrednom trenutku, tu je Bog koji te neprekidno traži.

Jednog utorka ujutru, ti, sa ovcama, krećeš se kroz pustinju i, iznenada, doživljavaš jedan od bezbroj hiljada događaja koji se zbivaju svakoga dana i svake noći. Potpuno neočekivano, život se menja. Nešto je sada drugačije. Nijednom nemoj u to posumnjati! Bog koji nas voli i koji nas je otkupio koristi te trenutke da bi ostvario svoje namere. On je tu, prisutan i ne čuti.

On ti se ne obraća glasom s neba i ne dovikuje ti svoju Reč. On koristi svoju Knjigu, svoj narod, a koristi i događaje tvoga života. I tako, stapanjem, mešanjem tih neobičnih događaja, On ti kaže: “*Slušaj* šta ti govorim. Obrati pažnju na ovaj zapaljeni grm. Obrati pažnju, a ja ću ti se obratiti. Odgovori na moj poziv i ja ću te upotrebiti.”

Iskreno rečeno, u ovom našem užurbanom, neurotično užurbanom svetu to se ne događa vrlo često. Sve što nam treba jeste utišani duh i srce koje sluša otvorenog uha. Mojsije je to posedovao i zato je čuo Božji glas.

Potreba

A Gospod kad ga vide gde ide da vidi, viknu ga Bog iz kupine, i reče: Mojsije! Mojsije!
A on odgovori: evo me. (4. stih)

Mislim da je jedna od najvažnijih reči u ovom stihu treća reč, *kad*. Jevrejska reč u izvornom tekstu znači “u isto vreme”. To nas vraća u 3. stih, kad je Mojsije rekao: “Idem” (u izvornom tekstu: “Moram da skrenem.”)

Kada je Bog progovorio Mojsiju? U istom trenutku kad je Mojsije ostvario ono što je pomislio (“Moram da skrenem”). Ovo je, priznaćete, prilično jednostavno. Mojsije je obustavio kretanje u pravcu kojim je išao, za nekoliko kratkih sekundi iskoračio iz kruga svojih odgovornosti i pošao u drugom pravcu. Pošao je prema sceni događaja koji je snažno privukao njegovu pažnju.

Nije lako navesti ljude da to učine. Grmovi gore, avioni padaju u plamenu, automobili bivaju uništeni u saobraćajnim udesima, životi bivaju uzeti ili pošteđeni, pitanja vapiju za odgovorima, dok čudni događaji pejsažem našeg života prolaze kao senke vetrom gonjenih

oblaka. U stvari, šta čini većina ljudi? Sleže ramenima ili sve to otpisuje, precrtava, označavajući kao *koincidenciju*. Prolaze posred tih događaja, kao da su obavijeni debelim omotačem od kože. Ako gori neki grm, njih to ne uznemirava, neko će ga već ugasiti. Ako neki glas govori, previše su zauzeti da bi na njega obratili pažnju. Zašto bi se uznemiravali? Za njih to nema značenja. Oni imaju važnije stvari na umu.

Bog pita: “Šta se mora dogoditi ...? Šta će te konačno ubediti da se načas zaustaviš u “traci” kojom se krećeš, da skreneš s “trake” i razmotriš taj događaj u svom životu?” Šta treba da se dogodi da bi ti rekao: “Idem da vidim šta se tamo događa. Idem da utvrdim kakvu bi poruku sve to moglo imati za mene.”

Mojsije je učinio baš to i u tom trenutku se suočio sa svojom budućnošću. Bog je progovorio tek kad je Mojsije skrenuo sa svog uobičajenog puta. Ipak, ne verujem da je i u tom trenutku Mojsije došao na pomisao da Bog govori. Za Mojsija je u tom trenutku govorio *grm*. Bog se još nije bio predstavio. Mojsije je samo čuo kako glas iz zapaljenog grma izgovara njegovo ime, i tada je odgovorio.

“Mojsije, Mojsije”, rekao je glas.

Znate li, naime, šta je Mojsije odgovorio? Izvorni jevrejski tekst otkriva da je on izgovorio samo jednu reč: *hinaynee*, koja bi se mogla prevesti sa “Evo me”, ili “Ja sam.”

To je bilo sve što je rekao! Za mene je to prijatno umirujuće. Četrdeset godina pre toga on bi brzo izdeklamovao svoju biografiju. “Treba li Ti neko poseban? Drago mi je što si me našao, Bože. Baš sam pomislio da bi Ti to mogao učiniti. Sigurno želiš da proveriš moje radno iskustvo? Pohvale i nagrade? Preporuke? Evo, ovde imam toga oko tri strane.” U ono vreme, on bi *očekivao* božanski poziv.

Ne i ovom prilikom. Za sobom je imao četrdeset godina anonimnosti i tišine u Božjoj pustinjskoj školi. Postao je “niko”. I zato, kad je stigao poziv, njegov jedini odgovor je tih i s ustezanjem: “Evo me.”

Verovali ili ne, to je sve što je Bog hteo da čuje. I danas je tako. To je sve što On želi da čuje od tebe kada On govori. Ne zavaravaj se; ne misli da je On impresioniran *tobom*; On testira tvoju poniznost, tvoju osećajnost, testira u kojoj meri si mu na raspolaganju. On traži nekoga ko će dovoljno dugo ići sporim korakom kako bi ispitao zapaljeni grm. Kada On poziva, On traži samo jednostavno priznanje. *Evo me, Gospode. Prisutan i na raspolaganju*. “A Bog reče: ne idi ovamo. Izuj obuću svoju s nogu svojih, jer je mesto gde stojiš sveta zemlja” (5. stih).

Rado razmišljam o nekoliko reči iz 4. i 5. stiha. Četvrti stih kaže: “A Gospod *kad* ga vide gde ide da vidi [da je skrenuo da vidi]. ...” Tako kaže 5. stih: “[*Tada*] Bog reče. ...” Verujem da su *kad* i *tada* povezani. Pošto se Mojsije zaustavio na svom putu i rekao: “Evo me, Gospode”, glas je pristupio davanju posebnih uputstava.

“Mesto gde stojiš sveta je zemlja. ...”

Jevrejska reč koja je prevedena sa “sveta” doslovno znači “izdvojena”. Božja poruka Mojsiju glasila je: “Mojsije, želim da se odvojiš od svoje prošlosti. Osim toga, želim da iz svojih misli ukloniš svoje neposredne odgovornosti. Posveti mi svoju nepodeljenu pažnju. Želim da slušaš samo ono što ti Ja sada govorim. Odvoj se od svega što je ljudsko. Povuci oko sebe zamišljeni perimetar i ostani miran.”

Taj tekst čitao sam celog svog života, sve dok ga jednom nisam istinski istražio; uvek sam mislio kako je *grm* bio svet. Konačno, Bog je bio u tom grmu. No, ne kaže tamo tako. Tekst nam kaže da je sveto bilo mesto na kojem je Mojsije stajao. Iz tog razloga Gospod mu je rekao: “Izuj obuću svoju.”

Međutim, zašto je on to rekao? Ako je Mojsijeva obuća bila prljava, sasvim je sigurno

da su mu i noge bile prljave. Ako oznojenih nogu gaziš po prljavom kamenju i pustinjskom pesku, na nogama ćeš nositi nešto od tog peska i prljavštine. Zbog čega, onda, ona zapovest da skine obuću?

U mnogim krajevima Azije postoji običaj izuvanja obuće pre nego što uđete u nečiji dom. Tokom meseci koje sam proveo u Okinavi, u Japanu, upoznao sam taj jedinstveni običaj, kao deo tamošnje kulture. Kada ulazite u nečiji dom, vi nećete trupkati sa svojim cipelama ili čizmama na nogama; bilo bi to uvreda za vašeg domaćina.

No, ovo je bilo više od običaja, pošto se Mojsije nije nalazio u domu, nego napolju, nasred peska i šljunka madijanske pustinje, pod velikim plavetnim svodom neba. Očigledno je da je u Božjim očima taj trenutak bio tako svet i dragocen da je želeo da između Mojsija i Njega ne bude ničega. “Mojsije, skini svoju obuću i stani na vrelo tlo.” Tu nije bilo ni rasprave ni pitanja. Nimalo ne oklevajući, Mojsije je učinio tačno onako kako mu je bilo rečeno. “Ja sam Bog oca tvojega, Bog Avramov, Bog Isakov i Bog Jakovljevi. A Mojsije zakloni lice svoje, jer ga strah beše gledati u Boga” (6. stih).

Pogledajte ta imena: Avram, Isak, Jakov. Kad god čitamo ta imena, mislimo kako se bavimo “startnom postavom”, ekipom superzvezda Biblije — sve sami “golgeteri”. To je kao da su ti ljudi plutali kroz život u mehuru i nikada nisu uprljali noge gazeći po prljavom tlu. Ali ne! Ako ikada budete proučavali njihov život, videćete da su to bili ljudi baš kao što smo i mi. Tačno je, njihova se imena nalaze u Bibliji, ali je svaki od njih imao povređena krila. Da nije bilo Božje blagodati, nijedan od njih ne bi bio dostigao ništa vredno pomena.

I tako Bog, praktično, kaže: “Mojsije, ja sam Bog ljudi koji su zatajili. Ja sam Bog običnih ljudi koji su u svom životu postigli ponešto izuzetno.”

U svetom izveštaju čitamo kako je Mojsije zaklonio svoje lice i kako ga je bilo strah da gleda u Boga. Šta je, po tvom mišljenju, u tim trenucima prolazilo kroz njegovu glavu?

U onim prvim danima televizije, u Americi se prikazivao popularni program pod nazivom *Ovo je vaš život*. Neki čovek ili žena stajali bi na pozornici sa domaćinom i tada biste, iza kulisa, čuli pojačan glas koji je govorio: “Sećaš li me se? Učio sam te razlomcima kad si bio u petom razredu.” Ili: “Sećaš li me se? Bili smo u istoj vojnoj jedinici. Sećaš li se kako si imao običaj da stalno pozajmljuješ od mene pastu za brijanje?” A onda bi usledio, pred kamerom, niz susreta posle dugo vremena, dok se pred očima osobe pod reflektorima prikazivao njen život.

Stojeći pred grmom, Mojsije je slušao glas koji mu je govorio: “Sećaš li me se? Ja sam Onaj koji ti je rekao da ćeš jednoga dana izbaviti moj narod Izrailja. Ja sam Bog tvojih predaka.”

Mojsije je do tada mislio kako je sve to za njega prošlost. Mislio je kako su svi mostovi spaljeni. Mislio je kako će kraj svojih dana dočekati gurajući mršave ovce među stenama u Madijanu. Mojsije je ulagao sve snage da zaboravi prošlost. U tome mu je mnogo pomoglo četrdeset godina na Univerzitetu pustinje. Pustinjski vetrovi su, kao u tehničkom postupku peskarenja, uklonili bol iz nekih od tih sećanja i žaljenja. Ali sada ... ? Prošlost se preko nekada lepog prestolonaslednika Egipta morala izliti kao plima. Skrivao je svoje naborano, ogrubelo lice, verovatno ječući u sebi. *Ne, ne! ovo ne može biti! Ovo ne mogu da verujem!*

Osećao se tako ponižen, tako nedostojan, tako “žbunasto”, ako shvatate na šta mislim. No, baš takvog ga je Bog želeo, pošto je to bila tačno ona vrsta osobe koju Bog može da upotrebi. I stoga Gospod s neba nije oklevao da otkrije svoje planove čoveku koji je stajao pred Njim — čoveku čije je lice bilo zagnjurenjeno u ruke.

Čitajući ove reči, možda ćeš videti sebe u situaciji koja će ti izgledati veoma, veoma

nekorektna. Neposredne okolnosti tvog života su surove i teško savladive. Tvoje srce pati dok se događaji kojima ne vladaš, kao teške stene valjaju tvojim pejzažom. Ako je to opis tvoje situacije, pozvao bih te da obratiš pažnju na sledeće stihove: “I reče Gospod: dobro videh nevolju naroda svojega u Misiru, i čuh viku njegovu od zla koje mu čine nastojnici, jer poznah muku njegovu. I sidoh da ga izbavim iz ruku Misirskih ...” (7. i 8. stih).

Zadrži se malo nad rečima ovih stihova. Ako si ikada sumnjao u ono što Božje srce oseća prema onima koji su Njegovi, čitaj te reči, sve dok te Sveti Duh ne osvedoči u nešto drugo.

“Dobro videh ...”

“Čuh viku njegovu ...”

“Poznah muku njegovu ...”

“Sidoh da ga izbavim ...”

Gospod je iznova uveravao Mojsija: “Pratio sam situaciju. Svestan sam onoga što se događa. Video sam kako moj narod noću plače. Čuo sam pucanj biča i vrisku male dece. Video sam tela kraj puta, ili bačena u Nil kao mnoge tovarne životinje. Ništa od toga nije izmaklo mojoj pažnji. I sada, evo, do mene je doprla vika sinova Izrailjevih; osim toga, video sam kako ih Egipćani muče i zlostavljaju” (9. stih).

Bogu je sve do poslednje čestice tvog biča tačno poznato, On zna gde se nalaziš u životu. On vidi. Njemu nije svejedno. On je svestan svega. A što je najbolje, On je i dirnut time.

Neprijatelj naših duša hoće da te navede da razmišljaš drugačije i kaže ti: *Boga uopšte nije briga. On te je ostavio u toj muci svih ovih meseci. Zaista nekorektno! Oni koji te okružuju, kolege na poslu, tvoji susedi, žive kao sâm đavo, a ipak nemaju nikakvih problema. A ti, eto, nemaš čak ni posao. Nemaš dovoljno čak ni da pokriješ najosnovnije životne potrebe. Kakav je to, uopšte, Bog?*

Ili će, možda, neka mlada trudnica, koja se već razapela do krajnjih granica s ostalom malom decom i teškim odgovornostima, zavapiti u srcu: “Moja situacija je preteška, više ne mogu da izdržim!” Na to joj Bog odgovara: “Kćeri, ja znam šta radim. Znam šta te i kako boli u ovom trenutku. Znam da se osećaš skrhana, preopterećena, pritisnuta. Ali veruj mi, dirnut sam tvojom situacijom i veruj mi, imam plan! Već u ovom trenutku ja razrađujem detalje tvog izbavljenja. Osloni se na mene!”

Gospod je rekao Jeremiji: “Jer ja znam misli koje mislim za vas ... misli dobre a ne zle, da vam dam posledak kakav čekate” (Jeremija 29,11). Jeremijin Bog i danas živi, i danas se On brine i izbavlja.

Imaj na umu da je Mojsije u tom trenutku neutralan. Glas dolazi iz grma, iz središta vatre koja ne dogoreva; on stoji bosih nogu, otvorenih usta, sav pretvoren u uho. Gospod do tog trenutka još nije ništa rekao o *njegovoj* ulozi u tom poslu. Vidite, naš problem je u tome što smo mi čitali izveštaj. (Možda smo čak i gledali film!) Ali Mojsije u tom trenutku “odživljava” priču; on nijednom nije čitao Drugu knjigu Mojsijevu. On nije imao prilike da gleda *Deset zapovesti* ili *Princa od Egipta*. On nema ni najmanju predstavu o tome šta će se zatim dogoditi.

Glas je rekao: “Znam šta se događa u Egiptu.” U tom trenutku, Mojsije razmišlja: *Da, čuo sam i ja. To je strašno. Možda će Gospod učiniti nešto.*

A onda, neočekivano, do Mojsijevih ušiju dopiru reči koje ga ošamućuju kao udarac žicom pod visokim naponom. “Sada hajde da te pošljem k faraonu, da izvedeš narod moj, sinove Izrailjeve, iz Misira” (10. stih).

Šta to reče? Mene da pošalješ *faraonu*? Da — *šta* uradim?

Pre nego što dublje proučimo Mojsijev odgovor kod grma (to je sledeća glava), želeo bih da se ovde nešto duže zadržimo i da na taj poziv od Gospoda pogledamo iz drugačijeg ugla.

Svaki stari grm može da posluži

U čemu se sastojala proširena Božja poruka Mojsiju u tom trenutku? Pustite, za par trenutaka, svoj mašti na volju. U poruci su mogle biti sadržane i ovakve misli:

“Mojsije, ti si pre četrdeset godina bio lep grm, oduševljen sopstvenim lišćem. Imao si impresivne, snažne grane i bujno, zeleno lišće. Ali kad je počeo da gori, tvoj grm je nestao za manje od četrdeset i osam sati. Tvoj veliki plan nestao je u plamenu, usput pretvarajući u ugalj tvoje snove i sagorevajući tvoje ambicije. Od njega nije ostalo ništa, slažeš li se? To je, Mojsije, bio tvoj život. A onda si, kao preplašen zec, odjurio preko granice, kako bi pobegao od egipatskog linča.

Pre nego što se to dogodilo, sebe si smatrao izuzetnim grmom, vrhunskog kvaliteta, a sada misliš kako praktično ništa ne vrediš. Slušaj me, *svaki grm će poslužiti ako sam u njemu* Ja, veliki Bog svake blagodati! Mojsije, hoću da te upotrebim. Stani i pusti me da te zapalim!”

Šta je potrebno da bi se neko kvalifikovao za grm koji će Bog upotrebiti? Treba da budeš suv i trnovit. *U redu je, kvalifikovan sam*. Treba da budeš prašnjav i prljav. *U redu je, taj sam*. Treba da budeš običan. *Tako je, takav sam u potpunosti. Ima li još nešto, Gospode?*

Treba da budeš zapaljiv. Bog traži zapaljive grmove. U hrišćanskom svetu ima lepih grmova i žbunova koji nikako ne mogu da gore. Načinjeni su od azbesta. Njih ne možete zapaliti ni autogenim zavarivačem. Ni napalm-bomba u tome ne bi imala uspeha. Oni su divne kopije divnih biljaka, ali ne mogu da gore, što znači da za Boga nisu upotrebljivi.

U stvari, svaki stari grm može da posluži ako se Bog nalazi u njemu. Tako je On govorio Mojsiju: “Želim da goriš za mene onako kako niko do sada nije goreo. Ti si se ovih godina u ovoj strašnoj pustinji dobro osušio. Želeo sam da budeš potpuno suv! Sa tebe sam skresao sve one stvari koje si nekada kačio na sebe i koje su ti mnogo značile. Sveo sam te na prostu ljubav prema meni. To je sve što sada možeš ponuditi i to je sve što Ja želim.”

Mojsijevu reakciju proučićemo u sedmoj glavi ove knjige, ali pre nego što ostavimo predmet odgovaranja na Božji poziv, želeo bih da vas pozovem da razmislite o još nekim prisutnijim poukama. Predložio bih tri najčešće greške grmova koji su kandidati za Božji izbor.

Trčimo pre nego što smo poslani

To je naša prva krupna greška. Mlađi, samopouzdaniji, tvrdoglaviji Mojsije učinio ju je četrdeset godina pre susreta kod grma. Bog ga još nije bio poslao ali on je ipak potrčao. Uzrok tog problema je *žestina*; krećemo u trk u sopstvenoj snazi, pre nego što nam je dat božanski znak za start. Mi ponekad samo nestrpljivo poigravamo, zatežemo uzde, spremni da jurnemo i izvršimo Božju volju. Ne možemo da dočekamo da Bog postavi stvari na svoje mesto. Ne možemo da dočekamo da se događaji uklope u sliku. Ne možemo da dočekamo pristanak Duha. I zato ne čekamo, nego trčimo, dok Bog kaže: “Stani! Još te nisam poslao. Stoj tu gde si dok ja ne kažem.”

Povlačimo se posle neuspeha

Potrčavši pre nego što smo bili poslani, završavamo u jarku. I šta onda radimo? Trudimo se da nađemo najmanju moguću mišju rupu u koju bismo se mogli uvući i sakriti se, po mogućnosti zauvek. Uzrok problema je *nesigurnost*. Jednostavno, ne možemo da podnesemo pomisao na neuspeh. Međutim, ko je ikada rekao da ti i ja moramo biti uspešni u svemu što pokušamo? To je veštačko merilo postavljeno od ljudi, a ne od Boga. Kao što smo videli, neuspeh, iako pedagog koji nanosi bol, može da bude izuzetan učitelj.

Kad smo pozvani, opiremo se

Žestina čini da trčimo pre nego što smo poslani. Nesigurnost nas navodi na povlačenje ako nismo dostigli svoje merilo. To nas, zatim, dovodi do treće greške: opiremo se kad nas Bog stvarno pozove. Do toga dovodi osećanje *inferiornosti*, koje sasvim sigurno nije isto što i poniznost.

U trenutku kad je počeo da reaguje na Božji poziv Mojsije nije bio samo ponizan; osećao se i inferioran. To se, potom, graniči s neurozom. Može biti da si ti neko ko je nedvosmisleno primio poziv od Boga, ali prema tom pozivu zatvaraš uši zato što u sebi vidiš veoma malo vrednosti. Tvoje povređeno krilo kaže: “Nisam dostojan!” Pa ipak, jedino što Bog traži od bilo koga od nas jeste da mu budemo na raspolaganju i zapaljivi. On od nas ne traži da delujemo spektakularno; naprotiv, samo da se spremno pokorimo.

Imajući na umu nesporazume koje sam upravo opisao, uveren sam da je mnogo onih koji se još nisu odazvali Božjem pozivu u svom životu — mnogo onih koji možda ispuštaju prilike da sjajno zasvetle za Njega, kao blistavi grad na vrhu brda. Obraćam se brojnima koji čekaju na neki neobični znak na nebu, na neki ugravirani poziv donet rukom anđela, na neki veličanstveni, mistični trenutak. A Bog samo čeka da od tebe čuje: “Evo me, Gospode. Tvoj sam, zajedno s trnjem i svim ostalim nedostacima. Molim Te, zapali me.”

U jednom od svojih nadahnutijih trenutaka pesnikinja Ejmi Karmajkl je napisala:

Daj mi ljubav koja vodi putem,
Veru koju ništa ne može smesti,
Nadu koju nijedno razočaranje umoriti neće,
Žar koji će goreti kao oganj;
Ne daj da potonem dotle da postanem tikva:
Učini da budem tvoje gorivo, plamen Božji.²⁰

Venitina priča

Ime Venita Šlopfelt neće značiti ništa većini onih koji čitaju ove redove. Ali, u očima našeg Boga, to je ime svetlo videlo u Njegovom carstvu, osoba koja se u jednom trenutku svog života osećala kao običan, zaboravljen grm.

Venita je vezana za invalidska kolica, paralizovana od ramena nadole. Ona je i supruga vernog Božjeg čoveka, Larija. Nekada su oni kao misionari služili Gospodu u venecuelanskom glavnom gradu, Karakasu.

²⁰ Amy Carmichael: “Make Me Thy Fuel”, from *Toward Jerusalem*, str. 94.

Lari i Venita krenuli su u svoju bračnu zajednicu sa snažnom rešenošću, željom da čine Božju volju, ali na svoj način i u svoje vreme. U početku svog bračnog života, jednoga dana, putovali su automobilom s nekim svojim rođacima, ali nikada nisu stigli na svoje odredište. Njihovo vozilo čeono se sudarilo s drugim vozilom. Venita je bila izbačena sa zadnjeg sedišta, i tom prilikom njena kičmena moždina prekinuta je u vratnom delu.

Od tog trenutka nadalje Venita se morala pomiriti s neizbežnom paralizom. Ko sad može govoriti o povređenim krilima! Posle niza operacija i analiza, više stručnjaka-lekara saopštilo je Lariju okrutnu istinu. “Moraćete živeti sa činjenicom da će vaša žena u invalidskim kolicima provesti ostatak svog života. Ona nikada neće moći da rađa decu. I, da budemo iskreni, o njoj ćete morati da brinete kao što biste brinuli o detetu.” Lari se setio bračnog zaveta koji su dali jedno drugom i odlučio da ga ispoštuje, bez obzira na sve. Ostao je uz nju.

Kad bi poželeli da putuju zajedno, Lari bi je podigao u auto, a njena invalidska kolica, sklopljena, smestio u prtljažnik. Uveče, Lari bi je presvukao i smestio u krevet. Jutrom, podigao bi je iz kreveta, stavio u stolicu, i hranio je za doručak.

Tokom više godina, zajednički su radili u knjižarskoj službi u Karakasu, verno propovedajući jevanđelje Isusa Hrista u svakoj prilici. Lari i Venita, koja je prošla sve faze šoka, patnje i gorčine zbog svoga stanja, prošli su kroz to s poverenjem u Boga. Oni i do današnjeg dana ostaju vrhunski delotvorno oruđe u ruci Isusa Hrista. Za mene su oni, do današnjeg dana, među najistaknutijim, najprivlačnijim primerima zapaljenih grmova koje sam ikada upoznao. Uzgred, suprotno onome što su lekari u početku saopštili Lariju, Venita je rodila troje zdrave dece.

Lari se jednoga dana obratio Gospodu, kao i Venita, i rekao: “Mi možda ne možemo dati mnogo, ali Ti stojimo na raspolaganju, sa trnjem i ostalim nedostacima. Mi smo, Gospode, samo par običnih grmova. Zapali nas, sebi na slavu!”

I On je to učinio.

Onog dana kad sam ih prvi put sreo u Venecueli, Lari mi je rekao: “Čarlse, ne možeš ni zamisliti posao koji obavlja moja žena, dok se kreće u svojim invalidskim kolicima po knjižari, kao i po različitim mestima u centru Karakasa. Ona tečno govori španski i stalno dovodi nove ljude Hristu.” A i sâm Lari, koliko ja to mogu da kažem, živi oslobođen svake gorčine, svake zlobe i svake ozlojeđenosti. Nikada, nijednom nisam tog čoveka čuo da kaže: “Zašto baš ja?”

Ako taj izuzetni misionarski bračni par može tako sjajno da svetli u Hristovoj službi, onda to možeš i ti. Bog želi da te upotrebi u svojoj službi, s trnjem i svim ostalim nedostacima. Tvoja prošlost ne igra nikakvu ulogu. Tvoja biografija nije sporna. Tvoje profesionalno iskustvo i obrazovanje, na dugu stazu, neće biti presudni. Bog traži nekoga ko ima uši da čuje Njegov glas, ruke spremne da obavljaju Njegov posao i srce voljno da se odazove.

Svaki stari grm može da posluži; on mora samo da bude gorivo za vatru. Mojsije je, posle četrdeset dugih godina — ne, osamdeset! — konačno bio spreman i voljan.

Koliko će vremena trebati tebi?

Sedma glava

KO, ZAR JA, GOSPODE?

Čuli ste za Božju decu o kojoj se govori kao o ovcama. Slika nije ružna, ako uzmemo sve u obzir. Slika priziva viziju zelenih pašnjaka, tihih vodâ i nežnog Pastira koji bdije nad stadom.

Međutim, On nas upoređuje i s mazgama. Ponekad pomislim kako je ta analogija ipak bolja.

Podsetimo se onoga što je Gospod rekao u Psalmima: “Nemojte biti kao konj, kao mazga bez razuma, kojima uzdom i žvalama valja obuzdati gubicu, kad ne idu k tebi” (Psalam 32,9).

Ne budite kao jogunasta mazga! Ne budite tvrdoglavi kada Bog govori. Nemojte se stalno boriti protiv Njega i opirati mu se. Nemojte stalno bežati od Njega, onemogućavajući ga da vam govori. Ne primoravajte ga da vas hvata kako se hvataju odbegle životinje, da biste mu tek tada dozvolili da vam se približi.

Zašto se opiremo takvom veličanstvenom Bogu koji nas voli? To je besmisleno! Napomenuli smo u prethodnom poglavlju da često odbijamo Njegov poziv jer se smatramo tako inferiornima. Po ko zna koji put smo zatajili, i ne možemo zamisliti da On ipak želi nas da upotrebi. Negujemo svoje povređeno krilo i odbijamo zahtev da se ponovo vinemo u nebesko plavetnilo. Kada Gospod kaže: “Sine, kćeri, tebe sam izabrao za ovaj zadatak”, mi se okrećemo i odlazimo. Govorimo sebi da, pošto smo i ranije s tim u vezi teško zabrljali, jednostavno ne možemo ponovo trpeti razočaranje i sramotu. Upravo je to trenutak kada sklonosti “mazge” stupaju na scenu. Tvrdoglavo se opiremo i samoj pomisli da ponovo postanemo aktivni.

Sećam se vremena, pre mnogo godina, kad bi mi naš najmlađi sin Čak doneo jednu svoju cipelu sa čvorom u pertli. Verovatno mu je tada bilo četiri, možda i pet godina. Niko, ama baš niko nije umeo da napravi čvor u pertli kakav je mogao ovaj mali momak. Imao je čudan stav prema čvorovima: svom snagom koju je imao vukao je pertle. Vukao je, istežao i stezao čvor, sve dok se nije pretvorio u tvrdu malu lopticu. Tada se više nije moglo otkriti gde se jedna strana pertle završava a gde druga počinje.

Umesto da mi s problemom dođe ranije, on je dolazio kasno ... tek pošto je sâm pokušao da ga “reši” i pošto je čvor postao tako majušan i stegnut da bi ga samo neka “viša sila” mogla razvezati. Govorio sam mu uvek iznova: “Sine, kada povučeš pertlu i vidiš da ne ide onako kako bi trebalo, *tada ne trzaj još jače*. Pozovi me i ja ću ti pomoći.” Tada bi mi obično odgovorio: “Pa, znaš, ja stalno mislim da ću *moći* da izvučem pertlu i baš zato vučem još jače.”

Kakve li prikladne slike našeg života s Bogom! Upadamo u zamršene situacije i odbijamo da priznamo da smo za nastali čvor sami krivi. Vučemo sve jače i jače, sve dok ne dođe do toga da (doslovno) Bog treba da interveniše da bismo se iz toga izvukli.

Pre izvesnog vremena naišao sam na sledeći vrlo prikladan stih:

U nepromišljenosti i ruku punih nestrpljenja,
Mrsimo planove koje je načinio Bog;

A onda, kad u bolu zavapimo, On nam kaže:
 “Smiri se, dete moje, dok ja ne razrešim čvor.”²¹

Upravo je to Bog hteo da učini s Mojsijem. Njegov je život bio jedan veliki čvor sopstvenog truda — napornog, iskrenog truda u sili tela. A onda, kad je čvor postao tako zamršen i nerazveziv, Mojsije se povukao u pustinju i tamo ostao četrdeset godina. Najzad, došao je i taj veliki dan kad se Bog obratio Mojsiju i praktično mu rekao: “Mojsije, hoću ponovo da te upotrebim. Imam za tebe zadatak.”

U tom trenutku mazga-Mojsije ukopava se svojim kopitama.

“Da li sam Te dobro čuo, Gospode?”

Mojsije se opirao četrdeset godina. Govorio je sebi sve vreme kako je njegov slučaj izgubljen. Kad je ovom prilikom Bog došao s neposrednim, jednostavnim pozivom, stari pastir nije mogao da se snađe. U stvari, nije hteo da poveruje da bi on za Boga i dalje mogao biti koristan. “Sada hajde da te pošljem k faraonu, da izvedeš narod moj, sinove Izrailjeve, iz Misira” (2. Mojsijeva 3,10).

Ovo, složićemo se, nije bila nikakva složena situacija. Gospod je govorio jezikom koji je Mojsije mogao razumeti. On mu je dao jednostavnu, dvostruku zapovest. Prvo: “Poslaću te.” I drugo: “Ti ćeš izvesti moj narod.” Od toga se sastojao plan.

Moramo zapaziti da ovo nije bio plan s više opcija. To čak nije bio ni poziv koji čovek može mirno da prihvati ili odbije. *To je bio poziv bez davanja opcija*. Mi ne možemo očekivati da Bog govori, a onda da nas pita za savet u vezi sa sopstvenim planom. Bog objavljuje; On ne otvara priliku za neobaveznu raspravu ili dijalog. On ne saziva komisiju stručnjaka koja bi predložila prihvatljive opcije.

On govori, i to je to.

U izuzetnim trenucima našeg života Bog nam kaže: “Drago moje dete, evo *ovo* planiram za tebe. Znam da si u prošlosti pravio, vezivao različite čvorove. A znam i da ćeš to verovatno činiti i u budućnosti. Ali, za ovo vreme, za ovaj trenutak, ovo je plan koji sam pripremio za tebe. Pođi sada, Ja te šaljem i Ja ću biti s tobom.”

Bog je to rekao Mojsiju, ali Mojsije nije želeo da s tim ima bilo kakve veze. Zašto se opirao? Intimno sam uveren da Mojsije Boga nije slušao kako treba. Verovatno je pomislio kako Bog *njega* hoće da postavi za izbavitelja Izrailja, pa su zbog toga iskočili svi njegovi osigurači.

Međutim, Bog to njemu nije rekao! Rekao mu je da će biti oruđe u izbavljenju, dok će izbavitelj biti *sâm Bog*. Zaista, razlika je ogromna. Kada Bog poziva, On ima plan, ali nikada ne očekuje da *ti* izvršiš taj plan. On će taj plan dovesti do uspešne realizacije. Želi samo da ti budeš oruđe u tom poslu. Konačno, u pitanju je Njegova, a ne tvoja reputacija. On od tebe traži da mu se predaš kao oruđe koje će On moći da uzme i upotrebi, i to je sve.

Mojsije to nije shvatio: “A Mojsije reče Bogu: ko sam ja da idem k faraonu i da izvedem sinove Izrailjeve iz Misira” (2. Mojsijeva 3,11)?

Kao da čujem Božji glas koji odgovara: “Trenutak Mojsije. Tajmaut. Nisi razumeo plan. Nisam to rekao! Sve što je potrebno da učiniš jeste da budeš na pravom mestu u pravom trenutku i da me pratiš dok radim. Biće divno! Samo neka tvoje srce bude spremno; vodi računa da živiš životom poslušnosti, a onda gledaj kako Ja izbavljam Izrailjce iz Egipta.”

Zar ne mislite da Mojsijeve reči “Gospode, ko sam ja da to učinim?”, zvuče kao

²¹ Citirano od strane: V. Raymond Edman u: *The Disciplines of Life*, str. 43.

ponizan, ućtiv odgovor? U stvari, bilo je krajnje neumesno Gospodu uputiti takvo pitanje. Mojsije je trebalo da kaže: “Gospode, kako god Ti kažeš! Stojim ti na raspolaganju. Ja sam ’zapaljiv’, kao taj grm. Samo upali šibicu. Spreman sam da krenem.” “A Bog mu reče: ja ću biti s tobom, i ovo neka ti bude znak da sam te ja poslao: kad izvedeš narod iz Misira, služićete Bogu na ovoj gori” (12. stih).

Kojoj gori? Na gori Sinaj, pomenutoj u 1. stihu. Ako biste danas posetili tu veliku planinu od sivog kamena, videli biste da se ona uzdiže do visine oko 2.600 m. Lako je zamisliti Mojsija koji se u tom trenutku pažljivo odmiče i gleda prema veličanstvenom vrhu koji se uzdizao pred njim. Naslućujem kako ga je obuzelo ćudno osećanje dok je slušao te reći. Bog mu je kazao: “Mojsije, ovo će biti znak na koji ćeš se moći osloniti: kad izvedeš narod iz Egipta i ponovo dođeš pod ovu goru, doći ćeš tu da mi poslužiš zajedno s njima.”

Mojsije je u tom trenutku, verujem, intimno znao da je “propao”. Nije bilo načina da navede Boga da odustane od tog svog plana.

Jeste li nekad pokušali da navedete Boga da odustane od nekog svog plana? Neprijatnije iskustvo ne bih mogao zamisliti. Misliš kako si “istrajan”, a sve što radiš samo je trzanje pertle i ćvršće zatezanje ćvorova. Ti i ja treba da *sarađujemo* s Bogom, budući da već radimo *za* Boga. Kada nam On izloži svoj plan, tada stvarno nema druge alternative.

Problem s tim aranžmanom je u tome što Njegove odluke često deluju vrlo nelogićno, naravno, iz naše perspektive. Pomišljamo kako ne može biti da On *stvarno* tako misli. Budite sada otvoreni i recite, da li biste izabrali Jonu za evangelizaciju u Nineviji, pogotovo ako ste znali da je te Ninevljane mrzeo iz dna duše? Svakako da ne biste. Odmah biste ga prećrtali sa spiska. Sigurno je da bi svaki student prve godine teologije bio bolji izbor od nekoga s ogorćenim, rasistićkim stavom prema tom stanovništvu.

Bog je mislio drukćije. Jona je, ipak, u svakom pogledu bio Njegov ćovek.

Da li biste se opredelili za Gedeona da on povede borbu protiv moćne vojne sile okupatora? O toj velikoj sili Biblija govori: “A Madijani i Amalici i sav narod istoćni ležahu po dolini kao skakavci, tako ih beše mnogo; ... beše ih mnogo kao peska po bregu morskom” (Sudije 7,12). I *Gedeon* da bude predvodnik napada? Zvući kao vic! Gospodnji anđeo je morao da pronade tog *hrabrog junaka* koji je, u velikom strahu od neprijatelja, vršio pšenicu, skriven u presi za vino.

Šta ćemo reći o Mojsiju? Da li biste izabrali suncem iscrpljenog pastira, osamdesetogodišnjaka, da se suoći s jednim od najmoćnijih careva na svetu? Mojsije je ćetrdeset godina bio napolju, s ovcama. Već je bio izgubio sve veze sa svojim narodom. Gajio je malu porodicu; živeo u kući svog tasta, za koga je radio. Za tih ćetrdeset godina taj ćovek nije mogao da skuca ni dovoljno sikala da sagradi sopstveni mali krov nad glavom. Priznajmo, ne ćini li nam se da je on krajnje neizgledan kandidat za poduhvat spasavanja jednog celog naroda od tiranije jedne moćne države?

Nema sumnje, Mojsiju je to tako izgledalo. U tome je on video otprilike onoliko logićnog smisla koliko je bilo u slici pustinjskog grma koji gori i gori, ali nikako ne dogoreva. Upravo se tako on osećao tog velikog svećanog dana, kad ga je Gospod sreo u pustinji. Upravo se tako ćesto osećamo i ti i ja. Mi ne gledamo onako kako nebo gleda. Bog nam kaže: “Vi ne gledate ljude onako kako to ja ćinim. Vi gledate na ćovekovu spoljašnjost i na osnovu nje izvlaćite svoje zaključke. Ja tako ne radim. Ja gledam ispod površine — zagledam duboko u srce. Nastojim da u ćoveku pronađem neke sasvim odrećene osobine, a onda donosim odluku.”

Poslušajmo reći Ananije vidioca: “Jer oći Gospodnje gledaju po svoj zemlji da bi

pokazivao silu svoju prema onima kojima je srce celo prema Njemu” (2. Dnevnika 16,9).

Dobro podvuci te reči. Možda ćeš u nekom trenutku svog života moći te reči da primeniš na život nekoga ko od tebe zatraži savet i ohrabrenje. Božje oči pretražuju našu planetu, u želji da nađu sasvim određene ličnosti čija su srca potpuno pogodna za određeni zadatak koji On ima na umu. A kada ih pronade, tada pazi! On ih baca u reku aktivnosti i podupire ih svojom moćnom rukom.

Mojsije nije sebe video onako kako ga je video Bog. U svom opiranju poprimio je osobine mazge. Ukočio je vilicu, savio vrat i odbio da poveruje u ono što mu Gospod govori. Tom prilikom izneo je nekoliko slabašnih izgovora. Hajde da razmotrimo svaki od ta četiri neprikladna odgovora. Upozorio bih vas da će nam ono što čitamo zvučati vrlo poznato.

Prvi izgovor: “Nemam sve odgovore.”

A Mojsije reče Bogu: evo, kad otidem k sinovima Izrailjevim, pa im rečem: Bog otaca vaših posla me k vama, ako mi reku: kako mu je ime? šta ću im kazati” (13. stih)

“Ali Gospode”, branio se Mojsije, “Ja u tim okolnostima ne mogu govoriti u Tvoje ime. Vidiš, kad ti ljudi počnu da me obasipaju pitanjima, neću moći da odgovorim ni na jedno njihovo pitanje.”

Pre nego što razmotrimo Božji odgovor, zastanimo i razmislimo za trenutak o tom neubedljivom izgovoru. Ne zvuči li nam on prilično poznato? To je izgovor kojim se služe mnogi današnji vernici. “Gospode, ja to ne mogu, jer, biću sateran u ćošak, nedostajće mi reči i tada neću znati kako da se snađem. Neko će me pitati, npr.: ‘Šta će biti s neznabošcima u Africi?’ ili ‘Kako su se dinosaurusi smestili u Nojev kovčeg?’ Ostaću vezanog jezika. Neću znati šta da kažem, pa ću u očima drugih ljudi ispasti smešan i glup. To, Gospode, ne bih mogao da podnesem. Mislim da Ti to razumeš. Ja jednostavno nemam odgovore na sva pitanja.”

Možda se sećate kako je to bilo u srednjoj školi ili na fakultetu, kad se predavač ili profesor uhvati u neku logičku zamku. Napravio je grešku, svi su to znali, a on je opet tvrdoglavo odbijao da to prizna. I šta ste onda uradili? Vrlo verovatno, počeli ste da ga pritiskate, odsecajući tu neubedljivu granu na kojoj je sedeo uz pomoć zbirke činjenica sa oštrim zupcima. Zašto ste to radili? Zato što u nama postoji nešto što traži da onaj drugi jednostavno prizna: “Tačno je, nisam bio u pravu.”

Nikada nisam prestao da poštujem osobu koja bi na neko pitanje uzvratila odgovorom: “Ne znam.” S druge strane, u znatnoj meri sam prestao da poštujem one koji su znali da nisu u pravu i znali da ja to znam, ali nisu mogli da nateraju sebe da to i priznaju.

Evo jednog direktnog pitanja: Zbog čega smatramo da moramo, kao na tacni, imati odgovore na sva pitanja? Direktnan odgovor: Ponos. Ponos kaže: “Ako nemam spreman efektnan odgovor i ako kažem ‘Ne znam’, smejaće mi se.” Ali to nikako nije tačno. Razumni, obzirni ljudi neće se smejati; oni će biti svesni da *niko* nema odgovore na sva pitanja.

Kad je Mojsije uputio Bogu onaj prvi jadni izgovor i rekao: “Neću imati odgovore na sva pitanja”, Bog mu je odmah uzvratio: “*Možda i nećeš imati, ali ćeš imati moju podršku u svemu.*”

A Gospod reče Mojsiju: JA SAM ONAJ ŠTO JEST. I reče: tako ćeš kazati sinovima Izrailjevim: koji jest, On me posla k vama. (14. stih)

Šta ovo znači? Većina čitalaca Biblije preleti pogledom preko tih reči i čudi se zbog čega je taj odgovor uopšte bio važan i kako to da je zadovoljio Mojsija.

Istražujući dublje u izvornom jeziku, otkrivamo da su te reči zapravo tačno ona slova kojima se, u jevrejskom, ispisiuje ime *Jahve*. Prema tome, evo šta je Bog tom prilikom rekao: “Mojsije, tebe šalje jedino samopostojeće, svemoguće Biće u celom svemiru. Ti Njega predstavljaš. Tebe je poslao JA SAM. Upravo *to* im reci.”

Reč “*Jahve*” je najprisniji izraz za živog Gospoda u jevrejskom jeziku. Bog je rekao: “Mojsije, kada staneš pred izrailjske starešine reci im da te je prisni izrailjski Bog poslao kao svog predstavnika.”

U nastavku, Bog Mojsiju daje dva obećanja, želeći da mu pomogne kada bude trebalo da se pojavi pred starešinama, a onda i pred samim faraonom. On u 18. stihu kaže Mojsiju da će izrailjske vođe “poslušati glas tvoj”. Mojsije je u pogledu toga imao u rukama Božje obećanje. A onda, za trenutak kada bude došlo do suočavanja s faraonom, Gospod je dao drugo obećanje: “Ali ću pružiti ruku svoju, i udariću Misir svim čudesima svojim, koja ću učiniti u njemu; i posle će vas pustiti” (20. stih).

Kakve li sigurnosti! To je bio već završen posao. Gospod je rekao Mojsiju ne samo da će ga izrailjske starešine slušati i da će mu verovati nego da će se i sâm faraon prikloniti i otvoriti Izrailju vrata u slobodu. To će se zaista dogoditi: faraon će pustiti Izrailj. I tako, Mojsije, ti u rukama imaš moja obećanja da bi istrajao u tom poslu. Neću te izneveriti. Čini ti se kao da nećeš imati odgovore na sva pitanja, ali ćeš zato imati moju podršku u svemu. Ti zastupaš velikog JA SAM; zastupaš moja sigurna obećanja.”

Sigurno ćete pomisliti kako će posao i dogovor time biti završeni? Hoću da kažem, šta je uopšte Mojsije još trebalo da čuje? Međutim, odmah zatim usledio je još jedan neuverljiv izgovor.

Drugi izgovor: “Možda neću imati njihovo uvažavanje.”

A Mojsije odgovori i reče: ali neće mi verovati ni poslušati glasa mojega; jer će reći: nije ti se Gospod javio. (4,1)

Mojsije je ovom svojom reakcijom pokazao koliko se duboko grozio podsmeha. Možda je, više od svega ostalog, bio smrtno uplašen da se ne pokaže kao poludeo starac. On je tada, praktično, rekao: “Gospode, bio sam u Egiptu i znam kako je tamo. I Ti mi govoriš kako ću se ja radosno vratiti u prestonicu — stari, siromaštvom obeleženi pastir, iz najzabačenijeg dela pustinje? Šta misliš na kakav ću prijem tamo naići? Vidi ovu moju odeću! Pogledaj ovo moje naborano lice. I Ti kažeš kako ću se ušetati tačno usred nečega što je simbol prefinjenosti i kulture — pravo pred zlatni faraonov presto, s ovim mojim čvornovitim štapom u rukama? I, kako kažeš, nagovoriću tog tvrdoglavog monarha da me pusti da sve njegove robove, kao stado ovaca, povedem napolje iz zemlje? Gospode, ko će mi to poverovati? Kad bih tako nešto rekao, osećao bih se kao kakav jadnik koji je “bubnuo pa ostao živ”.

Zaista, nije zabavno osećati se posramljenim pred ljudima. U očima većine od nas bilo bi to poput one stare noćne more kada govorite pred đacima u razredu, a onda iznenada primećujete da na sebi imate samo donje rublje. Mojsije je strahovao od takve vrste neprijatnosti. U usamljenosti svog pustinjskog doma, bar, imao je još svoje dostojanstvo. Mogao je da bude i anonimn, i da bude niko; mogao je i pobeći, a ipak je bio van opasnosti. Niko mu se, bar, nije *smejao*.

Iz Mojsijevog odgovora jasno se vidi da je prevideo ono što je Bog upravo bio rekao. Reči iz tog zapaljenog grma, na neki način, odletele su preko njegove kosmate glave. Gospod mu je već bio rekao: “*Oni će poslušati glas tvoj.*” A on, samo nekoliko trenutaka kasnije, govori: “Ali neće mi verovati ni poslušati glasa mojega.”

Tu negde došlo je do prekida na vezi! Drugi Mojsijev izgovor zapravo je otvoreno negiranje Božjeg upravo datog jasnog obećanja.

“Mojsije, kada tamo odeš, oni će te slušati.”

“Dobro, Gospode, ali šta ako me ne budu slušali?”

Ne mogu a da ne pomislim kako je negde unutra u tom grmu Bog odmahivao glavom. *Zar on nije čuo ono što sam upravo rekao?* U čemu je problem? Mojsije se ponašao kao mazga. S mazgom se stvarno ne možete sporazumeti.

“Mojsije, imaćeš na raspolaganju svu moju silu. To ti je moj odgovor.”

“Da, ali možda neću imati njihovo potpuno uvažavanje.”

“Hoćeš, svakako! Upravo sam ti rekao da će ti na raspolaganju biti sva moja sila!”

Evo još jednog razmišljanja: Mojsijev drugi izgovor bio je čisto nagađanje. Počinje rečima: “Šta ako ...?” To su, i uvek će biti, reči ljudi opterećenih stalnom nepotrebnom brigom. Od tih dveju reči živi svaki brigoslav u Božjoj porodici. *Šta ako* se dogodi tako i tako? *Šta ako* taj i taj uradi to i to? *Šta ako* nas snađe to i to?

Mnogi ljudi svoje umove hrane nesigurnošću sutrašnjeg dana, dozvoljavajući da ih čudovište “Šta ako” bez prestanka steže oko vrata. Upravo to je činio Mojsije. Do te mere je bio zabrinut zbog nečega što bi se *moglo* dogoditi da nije čuo da mu je Bog rekao šta će se (*zapravo*) dogoditi. Njegov um bio je pun zamišljenih scenarija. Zamišljao je sebe ponovo u zemlji Egiptu, obrasloj bujnom vegetacijom, koju navodnjava reka Nil. Stvarao je sebi sliku bogatstva i sjaja egipatskog dvora i svih onih elegantno obučениh, profinjениh svetovnih ljudi i žena. *Oni me neće uvažavati. A i kako bi? Zuriće u mene kao u kakvu neobičnu staru relikviju, ismevajući me.* Očigledno je da je Mojsije bio zaokupljen sobom.

Svestan Mojsijevih misli i strahova, Gospod mu ljubazno i strpljivo kaže: “Evo, pokazaću ti šta ja mogu da učinim.”

A Gospod mu reče: šta ti je to u ruci? A on odgovori: štap.

A Bog mu reče: baci ga na zemlju. I baci ga na zemlju, a on posta zmija. I Mojsije pobeže od nje.

A Gospod reče Mojsiju: pruži ruku svoju, pa je uhvati za rep. I pruži ruku svoju, i uhvati je, i opet posta štap u ruci njegovoj ... (stihovi 2-4)

Zaista uzbudljivo! Pomislite samo kako mu je u tom trenutku laknulo! Uhvatio je za rep klizavu, otrovnu zmiju, a onda ju je Bog ponovo pretvorio u komad drveta. Pouka: “Eto, vidiš, Mojsije. Ja drveni štap mogu da pretvorim u živu zmiju, a onda ponovo zmiju u drveni štap. Eto, u svojoj ruci upravo imaš nešto što ćeš moći da iskoristiš. Ja te pred faraona ne šaljem kao kakvog šašavog klovna s prstenčićima ili kutijama ili s vrećom jeftinih trikova. Ja sam Gospod neba i Zemlje i ja te šaljem da pred njim pokažeš veličanstvene znake.”

Nema sumnje da je Bog u tom trenutku imao punu Mojsijevu pažnju i tada je nastavio:

I opet mu reče Gospod: turi sada ruku svoju u nedra svoja. I on turi ruku svoju u nedra svoja; a kad je izvadi iz nedara, a to ruka mu gubava, bela kao sneg.

A Bog mu reče: turi opet ruku svoju u nedra svoja. I opet turi ruku svoju u nedra svoja; a kad je izvadi iz nedara, a to opet postala kao i ostalo telo njegovo. (6. i 7. stih)

Mojsije je pogledao svoju ruku i video da je gubava, leprozna — pogođena najstrašnijom od svih bolesti. Kakvog li šoka! Ali na Božju zapovest, kad ju je ponovo zavukao pod svoj pustinjskih ogrtač a potom izvukao, bila je opet zdrava kao i ostalo njegovo telo.

Veličanstveno! Pa ipak, to za Gospodara svemira nije bilo ništa. On je mogao (a to će i učiniti) da učini mnogo drugih veličanstvenih znakova u Egiptu. On će sâm veliki i silni Nil pretvoriti u krv. Prekriće zemlju vašima, skakavcima, žabama i mušicama, kao i ružnim, bolnim čirevima. Zakloniće sunce i obaviti zemlju gustom tamom. Na kraju, ugasiće život svih muških prvenaca u Egiptu. On je Gospod, što znači da može učiniti sve što poželi. Od Mojsija je tražio samo da dođe i stane pred faraona, iznese poruku a onda da se jednostavno skloni, dok Bog bude drmao zemlju svojom zastrašujućom silom.

Uzbuđuje me i sama pomisao na to kako bih se osećao da se nađem na Mojsijevom mestu! Kada je uopšte Bog takvu silu stavio u ruke jednog čoveka? Nema sumnje, Mojsije je sada bio ubeđen, osvedočen.

Ali ne. Zapanjujuće, zaista. Umesto da padne na kolena u znak strahopoštovanja i poslušnosti, on se sad skriva iza novog neubedljivog izgovora.

Treći izgovor: "Sporo se izražavam."

A Mojsije reče Gospodu: molim ti se, Gospode, nisam rečit čovek, niti sam pre bio niti sam od kako si progovorio sa slugom svojim, nego sam sporih usta i spora jezika. (10. stih)

U engleskom prevodu Biblije poznatom kao "Živa Biblija" ovako je parafraziran Mojsijev izgovor: "O, Gospode, ja jednostavno nisam dobar govornik. Nikada to nisam bio, a nisam ni sada, nakon što si mi govorio, pošto imam govornu manu."

Njegova poruka je bila: "Gospode, ne mogu dovoljno lako da saberem svoje misli. A i ako ih saberem, ne mogu da ih *iznesem*. Sporog sam jezika."

Možda ćete i u ovome moći da se identifikujete s Mojsijem: "Čoveče ... kad se nađem pred grupom ljudi ... ahmmm ... ne uspevam da izgovorim ono što sam hteo. Uplašim se. Kolena mi klecaju i dođe mi da povratim. Da bi stvari bile još gore, ni u kojoj situaciji ne znam šta treba da kažem. Možda tu i tamo uspevam da sastavim par dobrih misli, ali onda ne znam kako da ih povežem."

To je bilo ono na šta se Mojsije žalio. Govorio je Gospodu: "Sve ove godine moj posao su bile — ovce. Jedino što sada umem, to je 'beee, beee'. I to je sve! A Ti me teraš da stanem pred sve one obrazovane zvaničnike u faraonovom dvoru i da tamo budem rečit. Ja ... ja u tome jednostavno ne mogu da se snađem ... ne mogu ja to. Žao mi je. Nadam se, Gospode, da Ti to razumeš?"

Moj prijatelj i mentor, dr Hauard Hendriks, držao je pre više godina tzv. Dejl-Karnedži-tečaj.* Pričao mi je o dvojici polaznika iz svoje grupe, skamenjenih pri pomisli da treba nešto da kažu pred bilo kojom drugom osobom. Jedan od njih bio je tako prestravljen da se, kad je na njega došao red da izađe napred i iznese svoj mali tekst, bukvalno sakrio pod klupu. Drugi se, kad je došao na red, izgovorio da mora u kupatilo i više se nije vratio na

* U toj zemlji poznat tečaj o tehnikama samonapredovanja.

nastavu. Nijedan od njih nije mogao zamisliti da stane čak i pred par osoba koje bi ga slušale s puno razumevanja.

Tako se osećao i Mojsije. Izgubio je “petlju”. Da li si se nekad tako osećao? Dolaziš u priliku da javno kažeš nekoliko reči o svom Gospodu, osećaš podsticaj Svetoga Duha koji ti šapuće: *Hajde, samo napred*, ali od te misli zazire tvoja telesna priroda. Tada se izgovaraš: “Gospode, nisam ja za to sposoban. Ne mogu ja to. Ne mogu se upustiti u takav zadatak; nisam propovednik.”

Ispričaću vam o apostolu Pavlu nešto što će vas možda iznenaditi. Na sâm pomen imena tog velikog apostola pred očima nam je slika velikog govornika — nešto kao Winston Čerčil, Bili Grem i drugi, upakovani ujedno. Većina od nas zamišljamo ga kako ulazi u grad praćen mnoštvom koje maše zastavicama, nešto kao kombinacija Napoleona i Aleksandra Velikog; zamišljamo ga kako propoveda izuzetno rečito i kako s velikom lakoćom osniva nove crkve.

Mada se za njega nesumnjivo može tvrditi da je bio veliki apostol, on nikako nije bio veliki govornik. Evo, čitajte njegove reči na tu temu, u pismu koje je uputio crkvi u Korintu: “I ja došavši k vama, braćo, ne dođoh s visokom reči ili premudrosti da vam javljam svedočanstvo Božje” (1. Korinćanima 2,1).

U kontekstu tih reči, Pavle govori o svetovnoj mudrosti. On je tom prilikom rekao: “Kao što znate, braćo i sestre, ja se nisam kočoperio, ulazeći na vrata. Nisam nastupio ugladeno, blistavo, onako kako to vama, Grcima, imponuje. Čuli ste mnoge rečite govornike, ali ja među vama nisam bio jedan od takvih, i toga sam svestan. Evo, kakav sam ja bio. ... Ja bejah među vama u slabosti, i u strahu i u velikom drhtanju” (3. stih).

Možete li u to poverovati? Pavle je bio tako nervozan da je jedno njegovo koleno kazalo drugom: “Hajde, da se tresemo!” Mogao je da čuje kako mu kolena pod haljinom udaraju jedno o drugo. *Apostol Pavle!? Zar je to moguće?* Očekivali biste da samo tako ušeta u prostoriju i nastupi kao profesionalac. Ali, nije tako bilo. On je bio s njima u njihovim slabostima. U strahu. U “mnogom drhtanju”. Zapravo, on čak priznaje: “I reč moja, i poučenje moje ne bejaše u nadgovorljivim rečima ljudske premudrosti, nego u dokazivanju Duha i sile” (4. i 5. stih).

Zašto Bog, tamo u prvom veku, nije upotrebio nekog silnijeg, rečitijeg govornika? On je za to imao jak razlog. Nije želeo da se ljudi vezuju za govornički stil i veštinu nekog čoveka. Gospod je znao šta radi. Nije želeo da slušaoci, odlazeći s Pavlovih predavanja, govore: “Baš sam impresioniran! Kako je komunikativan kao ličnost. “Strašan” govornik!

Kad bi apostol Pavle završio, ljudi su doživljavali susret s Bogom. Kad bi sišao s govornice, ljudima i ženama je bilo jasno da su upoznali živog Spasitelja. Kad bi Pavle napisao poslanicu nekoj crkvi, bilo je to kao da ju je pisala ruka samog Boga. Njihova vera se tada hvatala za čvrstu stenu Božje sile, a ne za putujućeg pesak ljudske ličnosti. Sâm Pavle nikada nije bio atraktivan; nije on bio taj koji privlači ljude. Što se tiče govorenja u javnosti, on nije mogao ni da pridrži sveću čoveku kakav je bio Apolo.

To nije, rekli bismo, opšte prihvaćena predstava kakvu imamo o velikom apostolu, kakvu gajimo o velikom apostolu. Štaviše, zamišljamo kako je to bio čovek poput Demostena. Ali ne. Kao i u slučaju Mojsija, razvili smo predstavu o rođenom vođi, ubedljivoj, dinamičnoj ličnosti, idealne modulacije glasa; o nekome ko nikada ne muca, zastajkuje, niti preskače i jednu jedinu reč. Budući da smo se navikli na ličnosti koje je proslavila televizija, razmišljamo kako prave vođe treba da budu u besprekornom odelu od listera, krojenom po meri, ili u odgovarajućem elegantnom kompletu ako je reč o ženi; osoba bez mane, lepa, pravilnih zuba, gde je svaka vlas na svom mestu; osoba koja oštrog

oka gleda u publiku i govori s puno samopouzdanja. (Ništa nam ne smeta i ako čita sa telepromptera!)

Bog zatim, s nesmanjenim strpljenjem, kaže Mojsiju: “Čuo sam šta si rekao, a evo, šta ću ja učiniti.” I Gospod mu veli: “Ko je dao usta čoveku? ili ko može stvoriti nema ili gluha ili okata ili slepa? zar ne ja, Gospod? Idi dakle, ja ću biti s ustima tvojim, i učiću te šta ćeš govoriti” (11. i 12. stih).

Eto, to je božanska terapija za bolje govorništvo! “*Ja ću biti među tvojim usnama. Biću na tvom jeziku. Daću ti neophodne reči kada ti budu bile potrebne.*”

Reći ću vam šta sam otkrio kada je reč o Gospodu. On ne daje mudrost “na kredit”. On nije neko ko će te unaprediti u oličenje mudrosti, ili ti tutnuti nekoliko rečenica punih Duha koje ćeš staviti negde u džep, a onda upotrebiti kad se nađeš u tesnacu. Zna li kada On daje reči, mudrost i sposobnost sagledavanja problema? *Upravo onda kad su nam potrebni.* Baš u onom trenutku kad ih moramo imati.

Ako si roditelj, možda si doživeo sledeći fenomen. Dolaziš u situaciju koju nikako nisi očekivao i za koju se nisi mogao pripremiti. I tako se, neočekivano, nađeš u nekom od kritičnih trenutaka života kada si ti mama ili tata, i kada te dete gleda pravo u oči i veoma mu je stalo da dobije od tebe pravi odgovor. Ne uvek, ali često dobijaš reči koje su ti preko potrebne. Kasnije, kada o tome razmisliš, svestan si da su to bile reči, objektivno, izvan okvira tvoje mudrosti. U takvom tihom trenutku upućuješ Bogu malu molitvu zahvalnosti. “Hvalim te, Gospode. To je bilo tačno ono što je trebalo reći.” To nisi mogao planirati i za to se nisi mogao pripremiti. Ali, kad je došao taj trenutak, Gospod ti je dao mudrost i reči koje su ti bile potrebne.

Eto šta je, u svojoj nežnosti, Bog pokušavao da saopšti čoveku koji je bolovao od teškog “mazgitisa”. “Eto, Mojsije, tako će to biti. Ja ću biti s tvojim ustima, vodiću tvoj jezik i davaću ti potrebne reči baš u trenutku kada ti budu potrebne.” Nije li to izvrsna zamisao? Ali, ne zaboravite, to iziskuje veru. Bog je, u suštini, poručivao Mojsiju: “Želim da *dragovoljno* pokažeš poverenje u mene. Želim da *dragovoljno* zakoračiš u tu situaciju i da se pouzdaš da ću ti Ja dati potrebne reči.”

U 12. stihu, zvuči nam, kao da Mojsije kaže: “Dobro, spreman sam da idem.” Ali, na nesreću on, to nije imao na umu. Naprotiv, on iznosi još jedan izgovor. Mazga je i dalje ukopana.

Četvrti izgovor: “Nisam ja kvalifikovan kao drugi.”

A Mojsije reče: molim te, Gospode, pošlji onoga koga treba da pošlješ.” (2. Mojsijeva 4,13)

Drugim rečima, *Gospode, bilo ko, samo ne ja!*

Te reči u engleskoj Bibliji NIV, u neobaveznom srpskom prevodu: “O Gospode, molim Te, pošalji nekoga drugog da to učini.” Drugi prevod te reči izražava ovako: “O Gospode, molim Te, pošalji *bilo koga* drugog.”

“O Gospode, ja, eto, nisam sposoban. Egipat je prepun sposobnih ljudi koji kulturu i jezik poznaju kao svoj dlan. Bio sam i ja nekada takav, ali ne više. Izgubio sam svaku vezu s tim. Gospode, ti jednostavno nisi gledao dovoljno daleko. Postoje najrazličitiji ljudi koji bi mogli da dođu i da taj posao obave lako i efikasno. Tamo u Egiptu sigurno ćeš naći nekog mladog snažnog čoveka, koji izvrsno odgovara tvojim zahtevima. Pošalji njega! Zašto si došao ovamo, na ovo zaboravljeno pustinjsko mesto i obratio se starom, suncem

opaljenom stanovniku pustinje, ogrubele kože? U Egipat nisam zakoračio četrdeset dugih godina. Više i ne umem da se krećem po Gesemu. Sigurno je da se tamo sve promenilo. Zar ne shvataš to, Gospode? Zaista je mnogo drugih sposobnijih od mene.”

Da li si se nekada tako osećao? Bog pokazuje prstom na tebe, a ti odmah gledaš oko sebe i kažeš: “Ko, zar ja, Gospode? Evo, vidi ovog u sledećem redu. Vidi onu markantnu ženu tamo, s druge strane. On je upravo na tome diplomirao. Pa, ona radi kao *stručni savetnik*, kako se ne setih! On na svom poslu stalno govori pred grupama. Ona već osamnaest godina vodi biblijske tečajeve za žene. Svi članovi njegove porodice su već odrasli i otišli od kuće. Ona je u ovoj crkvi već dvadeset i tri godine. Pogledaj samo njene sposobnosti! Ja? Kod kuće imam decu ... Imam dugove ... Imam visok pritisak ... Imam deformisane zube ... Debeo sam ... nikada nisam pohađao nijedan seminar ... Nemam ništa pristojno da obučem ... Loše se snalazim kad se nađem pred ljudima.”

I tada Gospod uzima reč i kaže nam: “Poznato mi je sve to što si naveo. Ali, ti si i dalje osoba za koju sam se ja opredelio. Moj poziv je jasan i konačan.” To je Njegov odgovor. Vidite, ako sebe smatrate *upornom* osobom, znaćete da niste skoro imali posla s Bogom. On od nas ne diže ruke. (Hvala Bogu za to!)

Ali On se ponekad i naljuti. Možda ste imali roditelje kakve sam ja imao, koji su bili strpljivi do određene tačke, ali od te tačke nadalje, strpljenja više nije bilo.

Kad nema boljeg ...

I razgnevi se Gospod na Mojsija, i reče mu: nije li ti brat Aron Levit? znam da je on rečit; i evo on će te sresti, i kad te vidi obradovaće se u srcu svojem. Njemu ćeš kazati i metnućeš ove reči u usta njegova, i ja ću biti s tvojim ustima i njegovim ustima, i učiću vas šta ćete činiti. I on će mesto tebe govoriti narodu, i on će biti tebi mesto usta a ti ćeš biti njemu mesto Boga. A taj štap uzmi u ruku svoju, njim ćeš činiti čudesa. (Stihovi 14-17)

Znate li šta je Bog uradio? On se prilagodio Mojsijevoj želji. Ali taj kompromis nije se pokazao kao najbolje rešenje jer mu je brat Aron, ispostaviće se, bio pravo breme za vratom. Aron je postao nestrpljiv dok se Mojsije nalazio na gori i narodu napravio zlatno tele, da mu se klanjaju. Upravo je on rekao narodu: “Ovo su bogovi tvoji, Izrailju, koji te izvedoše iz zemlje Misirske” (2. Mojsijeva 32,4).

Dok čitate ove reči, možda ćete osetiti kako Bog Mojsija prosto gura da iskorači verom i postane deo jednog plana koji će, u najboljem slučaju, biti rizičan. Nemaš odgovore na sva pitanja. Ne znaš odgovore na brojna pitanja — kako, zašto i zbog čega — u vezi sa svim onim što Bog ima na umu. S ljudskog gledišta, izgledi su prilično bleđi. Znate li čemu smo mi skloni? Da povedemo nekoga sa sobom. To nas, na neki način, sprečava da Gospodnjem planu poklonimo svoje puno poverenje; u takvom slučaju možemo se osloniti na darovitog prijatelja ili pratioca koga smo povelili sa sobom.

Koliko je ljudi koji su se upustili u poslovno partnerstvo i doživeli da se pokaju što su odabrali baš tog partnera? Koliko se njih upustilo u poduhvate s partnerom za koga će poželeći da ga nikada nisu angažovali? Božji poziv je nešto ozbiljno, lično. Mada celim srcem verujem u odgovornost, Božji poziv nije nešto što bi se uklopilo u sistem ortakluka ili grupnih eksperimenata, poduhvata. I tako, pre nego što bilo koga drugog pozoveš da ti se pridruži u ostvarenju plana sadržanog u tom pozivu, ili pre nego što se pridružiš nekom timu, neophodno je da u srcu budeš bezrezervno siguran da svakome od njih u srcu kuca ista vizija koja kuca i u tvom srcu.

Ako to nije slučaj, onda, prijatelju, prihvati sledeći savet: kreni u to sâm. Sledi Božji glas, bez ometanja sa strane.

Bog je, konačno, bio voljan da kaže Mojsiju: “Dobro, dobro, Mojsije, neka bude kako ti hoćeš. Poslaću s tobom i Arona, ali znaj da to nije moj najbolji izbor. Doći će dan kad ćeš zažaliti što nisi samostalno poslušao moj poziv. Tebi Aron, stvarno, nije potreban. Samo sam ti Ja potreban.”

“Jotore, potrebno mi je odsustvo.”

U 18. stihu možemo za trenutak sagledati Mojsiju ljudsku prirodu i Božje strpljenje.

I otide Mojsije, i vrati se k Jotoru tastu svojemu, i reče mu: pusti me da idem, da se vratim k braći svojoj u Misiru, da vidim jesu li jošte u životu. I reče Jotor Mojsiju: idi s mirom.

Ne čini li vam se da je iz ovoga Mojsije izostavio *par stvari*? Mojsije kaže: “Taste, otišao bih da vidim da li je živ neko od mojih drugova u Egiptu. Do danas sam radio punih četrdeset godina. Da li bi ti smetalo ako uzmem kraće odsustvo? Znaš ... da pogledam piramide, da se provozam po Nilu i tako to.”

Jotor odgovara: “Važi. Lepo se provedi, idi, sine.”

Iz nekog razloga, Mojsije sebe nije mogao naterati da kaže: “Uh, Jotore, dogodilo mi se to s onim grmom u pustinji, a u tom grmu je bio jedan glas i, znaš, rezultat toga je da ću ja povesti ceo izrailjski narod, izvešću ih iz ropstva i odvesti u Hanan.” On to jednostavno nije mogao reći. Ali Bog u svojoj blagodati ne udara Mojsija po prstima. Bog ne kaže: “Prestani, Mojsije! Ispričaj mu sve.” On Mojsiju dozvoljava da se za svoj odlazak izgovori svojevršnim širokim, maglovitim objašnjenjem.

To me, na određeni način, dira u srce. Bog je pun dobrote. Mojsije je pakovao svoj prtljag za put u Egipat i Bog je pustio da tako bude. On od nas traži samo dragovoljno srce. On ne očekuje savršenstvo. On od tebe ne očekuje da imaš odgovore na sva pitanja, sve sposobnosti ili svu hrabrost. Štaviše, On od tebe ne očekuje da izneseš sve pojedinosti Njegovog poziva. Od tebe traži samo da budeš na raspolaganju i da učiniš prvi korak vere u pravcu na koji On ukazuje.

Tri završna upozorenja

Kada jednom prestaneš da se opireš, kada jednom svučeš mentalitet mazge i srcem odlučiš da se odazoveš Gospodu, biće potrebno da uzmeš u obzir tri upozorenja.

Prvo, *budi siguran da je to Božji glas*. Mnogi ljudi koji nastoje da proslave Boga kao da misle kako ono što Bog misli s tim nema nikakve veze. Oni nižu uspehe, sve im ide od ruke, u tom svom pohodu osećaju ritam avanture i ni zbog koga ne žele da uspore, pa makar to bio i sâm Bog.

Božji glas nije tako teško čuti. U stvari, morao bi da, takoreći, zatvoriš oči i zatisneš uši da on do tebe ne dopre. On ponekad viče kroz naš bol, šapuće nam u periodu opuštenosti na odmoru; povremeno nam peva neku pesmu ili nas opominje kroz šezdeset i šest knjiga svoje pisane Reči. On je upravo tu, mastilo na hartiji. Računaj na tu knjigu — ona te nikada neće odvesti na pogrešan put.

Pored Njegovog nepresušnog izvora mudrosti, On ti je stavio na raspolaganje mudre savetnike, prijatelje, poznanike, roditelje, učitelje i mentore, osobe koje su kroz dugi niz godina zaslužile tvoju ljubav i poštovanje. Na osnovu njihovih misli, njihovih pogleda,

ispitaj i vidi šta je po tvom uverenju Božja volja. Raste li tvoje osvedočenje u pogledu pravca kojim putuješ, ili možda vidiš mnoštvo signala opasnosti i znakova upozorenja? Pre nego što preduzmeš krupnu promenu u pogledu pravca života, obrati veliku pažnju na to da li je reč o Božjem glasu, da li je do tebe zaista dopro Božji poziv.

Drugo, *osloni se na Njegovu moć*. Ne okreći se od zadatka tako što ćeš govoriti sebi: “Za ovo nisam dovoljno jak. Ne raspolažem snagom za to.” Poslušaj: nije *neophodno* da budeš silan. Sigurno se sećaš da si, zapravo, glinena posuda? Da si obični zemljani sud načinjen da primi Njegovu silu. On od tebe ne traži da budeš ljubak, pametan, oštrouman ili ubedljiv. Ne očekuje da budeš silan u rečima i delima. Jedino što On od tebe traži jeste da mu pokloniš svoje poverenje.

Tako se molio i dobri car Josafat: “Bože naš ... u nama nema snage da se opremo tome mnoštvu velikom, koje ide na nas, niti mi znamo što bismo činili, nego su oči naše uprte u Te” (2. Dnevnika 20,12).

Treće, *prihvati Njegov plan kao ugodan plan*. Prihvati ga onako kako ti ga On daje. Prihvati sve uslove Njegovog plana. Ne petljaj se s ovim, niti se upuštaj u ovo ili ono, niti zamišljaj kako ćeš ubacivanjem nekog Arona “u smesu” popraviti stvari i plan učiniti delotvornijim. Radije kreni težim, a ne lakšim, kompromisnim putem. Na kraju, uvek ćeš iznova hvaliti i blagosiljati Boga što si baš tako postupio.

Mučeci se oko određivanja sadržaja ovog poglavlja, uvek sam se pitao: “Šta znači to — biti voljan? Šta znači odreći se te stare mazgolike tvrdoglavosti i početi pokoravati se Gospodnjem glasu? Baveći se tim pitanjima, naišao sam na jednu molitvu koja sve to kaže, i to veoma dobro:

“Gospode, voljan sam.

Voljan sam da primim što Ti daješ.

Voljan sam da budem lišen onoga što Ti uskraćuješ.

Voljan sam da se odreknem od onoga što Ti uzimaš.

Voljan sam da podnesem ono što Ti tražiš od mene.”²²

Eto kako se obuzdava sklonost ka opiranju. Eto kako čovek svlači to neudobno odelo mazge i počinje da trči kao jelen.

Nemoj stalno trzati, vući te labave konce svog života, misleći kako je tvoj plan ipak najbolji. Donesi Njemu ceo svoj zamršeni čvor. Donesi mu svoje neuspehe, svoje pogrešne početke i svoje dobronamerne evangelizacije koje su te odvele u zabačeni deo usamljene pustinje. Dopusti mu da razgleda detalje tvog života i da ti podari novi pravac.

Niko ne razmršava čvorove kao Gospod.

²² Citirano od strane: Nelson G. Mink, u: *Pocket Pearls*, str. 16.

Osma glava

BOŽJA VOLJA NA BOŽJI NAČIN

U trećoj glavi Priča Solomunovih nalazimo nekoliko stihova koje možda znate i napamet. “Uzdaj se u Gospoda svim srcem svojim, a na svoj razum ne oslanjaj se. Na svim putevima svojim imaj ga na umu, i On će upravljati staze tvoje” (Priča 3,5.6).

To je ono što ja nazivam mudrom izrekom “za pre i za posle”. Određene stvari treba da se dogode pre, kako bi se nešto moglo dogoditi posle.

Deo koji se odnosi na *pre*, iz 5. stiha, poziva nas da se uzdamo u Gospoda. Te reči pozivaju nas da se oslonimo na Njega i da mu dozvolimo da preuzme vođstvo, prepuštajući mu upravljač svoga života. Stih napominje i to da to treba da činimo “svim srcem svojim”. To nije nešto što se čini s pola srca, s ustezanjem ili s izvesnim rezervama. To je predlog “na sve ili ništa”, predlog za lično angažovanje do krajnjih granica.

No, Solomun na ovom mestu izriče upozorenje: “Na svoj razum ne oslanjaj se.” Drugim rečima, ne oslanjaj se na štake sopstvene izrade. Ne pokušavaj da hramaš u sopstvenoj snazi. Naprotiv, oslanjaj se (uzdaj se) svom težinom i, uzdajući se, “imaj ga na umu”. Reč iz izvornog teksta prevedena sa “imaj ga na umu” sadrži u sebi i značenje “uvažavati”. *Na svim putevima svojim uvažavaj ga.*

To je ono što se odnosi na *pre*, i to je naš deo. Uzdaj se u Njega svim srcem, u svakoj tački svog života, uvažavajući činjenicu da je On vođa.

Sada o onome što se odnosi na *posle*. *Njegov* deo. “On će upravljati staze tvoje”, ili: “On će ispravljati tvoje staze”. Izvorna reč prevedena sa “upravljati” znači “glačati”, “ispravljati, ravnati”. Drugim rečima, On će tvoju stazu učiniti glatkom. On će se pobrinuti za sve prepreke koje se nalaze na stazi koja je pred tobom.

Još jedna Solomunova izreka, kasnije u njegovoj knjizi, deluje vrlo srodno tekstu iz Priča 3,5.6. Solomun piše: “Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim i neprijatelje njegove” (Priče 16,7).

Eto još jednog divnog obećanja! Kad je tvoj put prav, kao rezultat života poslušnosti, On će učiniti da čak i tvoji neprijatelji žive u miru s tobom.

“Problem je Tvoj, Gospode”

Podsetih se čoveka iz našeg ranijeg okruga, koji se trudio da kupi kuću u tom kraju. Obraćajući se Gospodu, još od početka je govorio: “Gospode, to je Tvoj plan. To će biti Tvoja kuća i zbog toga se neću brinuti, neću se uzrujavati, vući tajne poteze niti vršiti manipulacije da bih došao do te kuće u svoje ime. Ja je jako želim, kao što, Gospode, znaš, ali neću da ona postane bog mog života. Tebi prepuštam da ukloniš svaku prepreku.”

Tako je mislio i tako se i ponašao. Naime, ako ste u skorije vreme kupovali ili prodavali kuću ili stan, znaćete kakvi se sve problemi i prepreke mogu naći na vašem putu. Međutim, pošto se ovaj čovek svom snagom uzdao u Gospoda i potpuno mu verovao, on i njegova porodica gledali su kako, jedna po jedna, bivaju uklonjene sve te prepreke. A onda, poslednjeg dana kad su se on i njegova supruga spremali da odu na potpisivanje dokumenata za kuću, nazvala je kreditna banka.

“Žao mi je”, reče službenik banke, “ali utvrdili smo da vaša plata nije dovoljna i zato nismo u mogućnosti da vam damo potreban kredit.”

U takvom trenutku mnogi od nas eksplodirali bi od besa ili bi se uvukli u svoju mišju rupu potištenosti, a na njena vrata navalili veliku stenu. Ali ovaj čovek, mada i ophrvan strašnim razočaranjem, setio se svog dogovora s Gospodom. Spustivši slušalicu, otišao je na kolena i rekao: “Gospode, celim ovim putem govorio sam da će to biti *Tvoj* dom, *Tvoja* kuća. Prema tome, ako Ti ne želiš da je ja dobijem, neka tako bude. No, to je *Tvoj* problem. Ne želim da budem zbog toga uznemiren.” Posle toga se smirio. Rekao je sebi da je Bog — Bog, i tačka.

Nekoliko sati kasnije, telefon je ponovo zazvonio. Na liniji je bila ista kreditna banka. Isti službenik. “Dogodilo se nešto, prvi put otkako radim ovaj posao”, reče čovek na telefonu. “Napravili smo grešku! U stvari, u postupku kalkulacije jedan podatak koji smo uneli bio je neprecizan. Vaša plata je svakako dovoljna. Da li i dalje želite tu kuću?”

Nema razloga da ne poverujete da — jeste želeo! U stvari, čim je spustio slušalicu posle razgovora s bankom, nazvao je mene. “Pastore”, rekao je, “moram s nekim da podelim radost, i vi ste mi došli na um!” I tada je počeo da mi priča šta je Bog upravo učinio.

“Znaš”, rekoh mu s osmehom, “to me podseća na jednu Solomunovu izreku. “Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim čak i kreditnu banku.”

“Gde je ta izreka?”, kliknuo je u telefon. “Gde se nalazi?”

Kao i u slučaju svih poslovice, to je zapažanje o nečemu što je uglavnom istina u životu. Imaj na umu da to nije nikakvo gvozdeno obećanje. Ono neće u svim slučajevima delovati tebi u prilog. Bog nije nikakva vila koja će uvek ostavljati darove pod tvoj jastuk, kad god pogledaš prema zvezdama i poželiš neku želju. Nećeš uvek dobiti kredit, ili posao, ili prelaznu ocenu ili poravnanje potraživanja u gotovini, ili blagonaklonost porodice bračnog druga. Nemoj pogrešno protumačiti te Solomunove reči, jer one nisu nikakva sprava za cenjkanje koju možeš upotrebiti kako bi prisilio Boga da prihvati ono što ti hoćeš.

Ali, kako je to, ipak, divan način života! Divno je kada možeš reći: “Gospode, nemam nameru da se mučim oko celog ovog posla. Nemam nameru da se svakoga jutra budim sa grčem u želucu. To je *Tvoj* posao. Nameravam da ga obavljam na *Tvoj* način, najbolje što umem; nameravam da hodim prema *Tvojoj* otkrivenoj volji. Tebi poveravam brigu o preprekama.”

Kad mi izvršimo svoj deo, zapažamo kako prepreke padaju i to na krajnje iznenađujuće načine. U 4. glavi 2. Mojsijeve nailazimo na glavnu raskrnicu u Mojsijevom životu. Stojeći bos, kod onog zapaljenog grma, Mojsije je rekao Bogu u mnogo reči: “Dobro, Bože, pobedio si. Ako Ti hoćeš da me upotrebiš kao svoje oruđe izbavljenja, dobro, evo me, Tebi na raspolaganju.”

U danima koji su usledili Mojsije je iskusio šta znači uzdati se u Gospoda svim svojim srcem, ne želeći više da se oslanja na svoje ljudskom rukom načinjene štake. Učinivši to, počeo je da uočava kako Bog pred njime ravna put.

Uključivanje porodice

Setićete se, Mojsije je pristupio svom tastu Jotoru i zatražio od njega dopuštenje da pođe u Egipat. Razume se, on Jotoru u tom trenutku nije rekao sve, ali mu je saopštio da postoji nešto što je pokrenulo njegovo srce. Posle dugog niza godina doslovne tišine o životu i periodu koji je proveo u Egiptu, Mojsije kaže Jotoru: “Vreme je da idem u Egipat. Tamo je nešto što nisam završio i čemu sad moram da se posvetim.”

Kada čuješ Božji glas koji te poziva da pođeš u jednom novom pravcu — a taj pravac biva potvrđen Božjom Rečju, događajima i mudrošću pobožnih savetnika — tada proizvod tog misaonog procesa treba da поделиš sa svojom porodicom. To je posebno značajno kad si mlad. Zašto? *Zato što tvoja porodica nije imala prednost zapaljenog grma.* Ti si čuo Božji glas, ali ne i tvoja porodica. Oni možda neće znati ni shvatiti ono što je Bog tebi rekao. Oni i dalje misle kako ti treba da ideš ranije utvrđenim pravcem, a ti sada kao da govoriš o sasvim novim planovima. Takve vrste radikalnih promena pravca onima kojima je stalo do tebe, a naročito roditeljima, mogu delovati uznemirujuće, pa i zastrašujuće. Potrebno je da im uz mnogo ljubaznosti pružiš dovoljno korisnih informacija o tome kako je Bog promenio tvoj životni pravac.

To je istina i u slučaju tvog poslodavca. Jotoru je Mojsije bio neophodan, jer su svih tih godina njih dvojica radili rame uz rame. Mojsije je uzeo vremena da stvar izloži starijem Jotoru. To je bio mudar i ljubazan Mojsijev potez. Tvoj poslodavac je uložio u tebe; on (ili) ona dao ti je posao i omogućio ti da živiš, dok si ti razmišljao o Božjoj volji i planu za tvoj život. Bilo bi nemudro i pre nagljeno, bez obzira na to koliko si revnostan, da iznenada napustiš svoje radno mesto, uz brzopleto objašnjenje — “Bog me je pozvao i ja moram biti na nekom drugom mestu”.

Nije stvarno bitno da li su članovi tvoje porodice i tvoj poslodavac vernici. Bez obzira na sve, ti im u tom prelaznom periodu u životu duguješ smotrenost, mudrost i ljubaznost.

Pošto je Mojsije pravilno postupio zatraživši dopuštenje da otputuje u Egipat, njegov tast je odgovorio: “Idi s mirom” (2. Mojsijeva 4,18). Jotor je upotrebio onu prelepu jevrejsku reč *šalom*. “*Šalom*, Mojsije. Mir s tobom.” Engleski prevod “Živa Biblija” ovako to parafrazira: “Idi s mojim blagoslovom.” I to mi se dopada. Jotor je, praktično, rekao: “Sine, ne samo što se slažem da ideš nego znaj i to da te prate moja dobra volja i najbolje želje.”

Obezbeđivanje “domaćeg terena”

Odnosi između ta dva čoveka upućuju na dva načela koja je vredno proučiti. Pre svega, kada Bog iskristališe plan za tvoj život, možda tako što će te pokrenuti da kreneš novim pravcem, budi veoma, veoma oprezan u pogledu načina na koji to saopštavaš drugima. Nemoj poći od pretpostavke da oni o tom procesu sve znaju. Ne očekuj od njih da tu ideju pozdrave trenutnim prihvatanjem i raširenih ruku. Ljubazno im daj vremena i prostora da bi o tome na miru promislili. Svoje misli izlaži blago, pažljivo i s ljubavlju. To se naročito odnosi na one koji su pozvani na rad u crkvenim misijama. Srljanje i forsirano uključivanje u neki plan, ne obazirući se na pitanje roditeljskog razumevanja i blagoslova može da stvori relacione blokade koje bi mogle da ometu uspeh buduće službe.

Drugo što treba da zapazimo jeste činjenica da se taj plan glatko odvijao. Kad si, dragi prijatelju, u središtu onoga što je Božja volja, stvari *se glatko odvijaju*. Nema potrebe za forsiranjem. Mojsije je rekao: “Jotore, mogu li da idem?”, na šta Jotor odgovara: “Idi s mirom.” Mojsije je mirno mogao krenuti u nešto što će se ispostaviti kao težak zadatak, svestan da je u njegovoj kući sve u najboljem redu.

Rado bih parafrazirao Solomonovu izreku koju sam već citirao: “Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim i *porodicu njegovog bračnog druga*.” Imaš li velikih problema i svađe sa srodnicima po bračnoj liniji? Možda je trenutak da zastanemo i da se zapitamo zašto je tako. Počni na kolenima, pitajući: “Oče, jesu li Ti mili moji putevi? Ima li nečega što ja propuštam ili previđam?” A onda, budi u srcu otvoren i osećajan. Ti periodi

samoispitivanja pred Gospodom, ma kako možda bolni, mogu doneti korist i rod za više predstojećih godina.

Iskustvo kretanja u direktnoj struji Božje volje, iskustvo je koje nas čini veoma poniznima. No, ono nam može doneti i novu sigurnost. Mislim da je tu misao najbolje izrazio Teodor Ep kad je napisao: “Onog trenutka kad je neko srećan što se nalazi u središtu Božjeg plana i što Bog preko njega ostvaruje svoju volju, on postaje nepobediv.”

Možda u ovom trenutku stojiš baš na tom mestu. *Svestan* si da se nalaziš u središtu Njegove volje i imaš osećaj nepobedivosti! Živeti na takvom mestu znači biti na mestu koje nas čini poniznima, ali je to zato najbolje mesto na celom svetu.

Sećam se kad sam, na početku svoje službe, održavao sedmodnevnu evangelizaciju u jednoj maloj hrišćanskoj visokoj školi. Tokom prve večeri evangelizacije, u okviru mog prvog susreta sa studentima, oni su za mene učinili nešto što mi se nije dogodilo ni pre ni posle toga. Sigurno se sećate stare lepe pesme: “Duše živoga Boga, spusti se na me opet.”²³ Tu pesmu su personifikovali s mojim imenom, tiho je pevajući, kao molitvu.

Kad sam izašao pred tih preko pet stotina studenata, pripremajući se da im govorim, oni su pevali: “Duše živoga Boga, spusti se na Čarlsa. Pretopi ga, oblikuj ga, ispuni ga, upotrebi ga.” To je bilo nešto zaista stvarno; naime, kad su završili tu molitvu u pesmi, stekao sam osećaj nepobedivosti! Ne oholosti. Ne, jer u tom osećanju ushićenja i radosti nije bilo ni trunke oholosti. Osećao sam se onako kako se mogao osećati Mojsije pored onog grma: “*On će me upotrebiti ove sedmice.*” I zaista, Bogu je bilo ugodno da baš to učini.

Međutim, rpeneti to osećanje nepobedivosti vrlo je delikatna stvar. Kroz njega ne možete projuriti. Ne smete dopustiti da nestrpljenje ili duh nadmenosti priguši tvoju radost, odnosno, povredi one kojima je stalo do tebe. Mojsije to nije dopustio, pa je putovanje u Egipat započelo na pravi način. Pre nego što se stavio na čelo celog naroda pri izlasku iz Egipta, Mojsije je sopstveni izlazak iz doma obavio s puno obzira i poštovanja.

Ti si predmet njegovog zauzimanja

I reče Gospod Mojsiju u zemlji Madijanskoj: idi, vrati se u Misir, jer su pomrli svi koji su tražili dušu tvoju. I uze Mojsije ženu svoju i sinove svoje, i posadi ih na magarca, i pođe natrag u zemlju Misirsku. I uze Mojsije štap Božji u ruku svoju. (2. Mojsijeva 4,19.20)

Nije li Bog dobar? Imamo Gospoda koji poznaje naša srca, poznaje naše misli i naše strahove. Kad je Mojsije četrdeset godina pre toga napuštao Egipat, tamo je bilo ljudi koji su tražili da ga ubiju. Egipatski faraon obećao je nagradu za Mojsijevu prinčevsku glavu; Mojsije se verovatno nalazio na vrhu egipatske verzije spiska deset najtraženijih zločinaca.

Prirodno je da Mojsije to nije zaboravio. Sada je bio porodičan čovek, na putu za Egipat sa ženom i decom, pa je ta potencijalna opasnost verovatno teško pritiskala njegove misli. To je, delimično, i bio razlog njegovog oklevanja da pođe. Ali, u trenutku kad je konačno doneo odluku da prihvati Božju volju, bio je rešen da krene na taj put, uprkos okolnostima. Mojsije je Gospodu tada praktično rekao: “Gospode, uzdaću se u Tebe celim svojim srcem. Neću se oslanjati na svoj razum. Na svim svojim putevima uvažavaću Te i prepustiću Tebi da se pobrineš za prepreke.”

Tako se Mojsije okrenuo prema Egiptu i, poslušan Bogu, načinio prve korake u tom pravcu. Međutim, pre nego što je prekoračio granicu Madijana, Gospod je nešto učinio za

²³ Daniel Iverson: “Spirit ov the Living God”.

svog slugu; rekao mu je: “Uzgred, Mojsije, sigurno se sećaš svih onih iz Egipta koji su tražili da te ubiju? Ne uznemiravaj se zbog njih, jer su svi mrtvi. Oni ti sada ne mogu naneti nikakvo zlo.”

Izvršno! Kakvo je olakšanje to moralo biti! A i kako je divno što se Bog lično stara za ono što nas brine i što pritiska naše misli. On brine o tome više nego što to mi činimo. Njegovoj pažnji ne izmiče nijedna izjedajuća, bolna, brižna misao koja stvara grč u želucu i podiže pritisak. Tako je pisao i apostol Petar: “Sve svoje brige bacite na Nj, jer se On brine za vas.” Isti stih prema Filipsovom engleskom prevodu glasi ovako: “Na Njega možete svaliti celo breme svojih strahovanja, jer ste vi predmet Njegovog ličnog staranja.”

Nije li to lepo? On se istinski brine i u stanju je da ponese svu težinu tvojih briga. Budući da si predmet Njegovog ličnog staranja, ti nikada nećeš nestati s Njegovog radarskog ekrana.

Rečima “Ne razmišljaj nijednom više o tim ljudima, jer su svi sada u grobu” Bog je uklonio jedan trn iz Mojsijevog srca. Mojsije je u tom trenutku verovatno poželeo da zapeva. Verovatno je tom prilikom lupio magaricu po trupu i rekao: “Idemo, Kleopatra! Imamo posla.”

Kakvu je sliku morala odavati ta mala porodica dok je grabila pustinjским putem. Na magarici je bila njegova žena Sefora, dok su dva dečaka skakutala ispred njih, a malo porodične imovine verovatno je bilo vezano magarici na leđa. Ostavljali su siguran posao, porodicu, sigurnost i bliskost sredine u kojoj su živeli. Madijan nije bio velika zemlja, ali im je služio kao dom tokom mnogo godina. A sada, bili su na putu prema Egiptu — na putu prema velikom Izlasku. Kakve li vere!

Da li si u skorašnje vreme ovako zakoračio u veri? Da li se, na Božji podstrek, selio u neki kraj o kojem pet godina pre toga ne bi ni sanjao? Ako se pouzdaš u Njega i budeš tako hodio, On će nagraditi tvoju veru. Oni koji ostanu u lažnoj sigurnosti Madijana nikada ne dolaze u priliku da iskuse ono što je iskusio Mojsije na krivudavom putu prema Egiptu — osećaj kretanja u samoj struji Božje volje i Božjeg plana.

Božji štap

Zapazimo, ponovo, kako se završava 20. stih: “I uze Mojsije štap Božji u ruku svoju.” Međutim, ... taj isti komad drveta opisan je u 2. stihu samo kao “štap”. Bio je to Mojsijev štap — deo njegovog pastirskog pribora. Međutim, ovde u 20. stihu vidimo da je to “štap Božji”. Šta se dogodilo između 2. i 20. stiha?

Dogodilo se čudo. To je onaj štap koji je Bog pretvorio u zmiju koja se uvijala. A onda, zapovedivši Mojsiju da zmiju uhvati za rep, On je (opet) pretvara u štap. Ali to više nije bio Mojsijev štap nego “štap Božji”, zato što ga je Bog dotakao.

Reći ću ti ovo, dragi prijatelju. Kada Bog obeleži tvoj život, tada sve ono što upotrebljavaš služeći Njemu postaje Njegovo vlasništvo. Ako radiš u kancelariji crkvene organizacije, ili ma gde to bilo, tvoje ruke koje u Njegovoj službi dotiču tastaturu, postaju Božje ruke. Ako si postao veran svedok u svojoj (hrišćanskoj) školi, na svom poslu ili u kraju gde stanuješ, tvoj glas postaje Božji glas. Ako svoj dom otvoriš na naročit način i svoju gostoljubivost posvetiš Njemu na slavu, tada tvoja adresa postaje Božja adresa; tvoja kuća postaje Božja kuća. Od tog trenutka ona je označena, baš kao i onaj štap. Mojsije je uzeo štap koji je Bog dotakao i zakoračio put Egipta. Tu sliku autor F. B. Majer opisuje sledećim rečima:

Zamislite polazak na put toga dana. Sefora sedi na magarici, možda hraneći malu novorođenu bebu, dok suprug i otac korača pored njih. U njegovoj je ruci sveti štap — samo pastirski štap, ali sada Božji štap — određen da se upotrebi za dela veličanstvene sile, štap koji će Mojsija stalno podsećati na to šta slabo ljudsko stvorenje može da učini ako njime upravljaju silne Božje ruke.²⁴

Zamišljam Mojsija kako čvrsto drži taj nesavrtljivi drveni štap, znajući da je to opipljiv podsetnik na Božju prisutnost. U ovom trenutku taj štap mu je i potreban. Podsetimo se, njemu je osamdeset godina.

I reče Gospod Mojsiju: kad otideš i vratiš se u Misir, gledaj da učiniš pred faraonom sva čudesa koja ti metnuh u ruku; a ja ću učiniti da mu otvrdne srce i ne pusti naroda. (2. Mojsijeva 4,21)

U ovom stihu Bog Mojsiju upućuje ujedno i zapovest i podsećanje. Mojsijev zadatak bio je da učini sva čuda koja mu je Bog rekao da učini, ali je trebalo i da ima na umu da to faraona neće impresionirati. Monarh će biti tvrdog srca i suprotstaviće se Božjem glasu, pa je ovom prilikom Bog unapred obaveštavao Mojsija o tome.

U svojoj Bibliji, na margini pored teksta u 2. Mojsijevoj 4,21, upisao sam “Rimljanima 11,33-35”. Evo šta kaže taj tekst:

O dubino bogatstva i premudrosti i razuma Božjega! kako su neispitivi Njegovi sudovi i neistraživi Njegovi putevi! Jer ko pozna misao Gospodnju? Ili ko mu bi savetnik?

Možda si i ti to otkrio u svom iskustvu. Pokušao si da “pratiš Njegov put”, ali bez uspeha. Pokušao si da dokučiš, da objasniš Njegove “neistražive”, “nedokučive” puteve, ali ne ide. Jednostavno, ni sa čim se ne uklapa! Uništava tvoj mikroprocesor! Počeo si da hodiš s Bogom kao nikada do tada u svom životu, ali si na toj stazi poslušnosti naišao na situacije koje prosto prkose svakom pokušaju definisanja — suočio si se sa situacijama koje kao da su kontradiktorne. Eto, Bog tako radi; tebi ostaje da to prihvatiš! Može biti da u tome ne pronalaziš smisao godinama, *a možda i nikada*. Ipak, sve je u redu. S vremenom sam shvatio da Njegove misaone procese i postupke za ostvarenje Njegovih planova ne bih razumeo čak ni ako bi On posebno uzeo vremena da mi ih objasni.

Za mene je to bio diivan dan kad sam konačno shvatio da ne moram da *objašnjavam* Božju volju. To i nije moj zadatak. Moj zadatak je da jednostavno poslušam. Dok sam bio student na teološkom seminaru u Dalasu, predsednik seminara Džon Volvord rekao je jednom prilikom: “Mi trošimo previše vremena u pokušajima da razumemo nedokučivo.” Kakvog li traćenja vremena! Ti i ja to ne možemo postići, ne vredi ni da pokušavamo.

Bog je, u suštini, ovo govorio svom sluzi (koji je verovatno i razumljivo bio zbunjen): “Mojsije, samo ti idi pred faraona i pokaži mu čuda. Njemu se ona neće svideti, jer ih neće ni želeti. Jedino, ne zaboravi da ni njegovo tvrdokorno, uporno srce nije izvan domašaja moje volje.” U sledećem stihu Gospod Mojsiju daje detaljna uputstva o tome šta treba da kaže kada bude udario u taj tvrdi zid. “A ti ćeš reći faraonu: ovako kaže Gospod: Izrailj je sin moj, prvenac moj. I kazah ti: pusti sina mojega da mi posluži. A ti ga ne hte pustiti; evo ja ću ubiti sina tvojega, prvenca tvojega” (2. Mojsijeva 4,22.23).

Rečeno svakodnevnim jezikom, bila je to prilično hrabra poruka, zar ne? Stižeš iz pustinje u jednu novu zemlju, dobijaš audijenciju kod cara, gledaš ga oči u oči i kažeš: “Faraone, Bog traži da pustiš Njegov narod. Ali, pošto ćeš ti to odbiti, umreće tvoj sin.”

²⁴ F. B. Meyer: *Moses: The Servant of God*, str. 42.

Uh! Trebalo je imati petlju da se ovo kaže. Pa ipak, bile su to reči od samog Gospoda. Bilo je dobro što je pitanje poslušnosti Gospodu Mojsije rešio još dok se nalazio u Madijanu. Mojsije se nije raspravljao; Biblija ne govori o povlačenju. Četrdeset godina u pustinji promenile su ga. Ovom prilikom bio je spreman za ulogu Božjeg portparola, ne misleći na posledice. Štaviše, od tog trenutka kao da je posedovao neku tihu sigurnost u svom opštenju s naprasitim faraonom. Svestan da stoji u samom središtu Božje volje, osetio je onu *nepobedivost* koju sam ranije pomenuo.

Jedan stih iz Knjige proroka Isaije pomaže nam da razumemo Mojsijevu smirenost u tom trenutku. “I mir će biti delo pravde, što će pravda učiniti biće pokoj i bezbrižnost do veka” (Isaija 32,17).

Možda vam te reči nisu do sada padale u oči. One zaslužuju da ih pomno ispitamo. Svaki posao obavljen po Božjoj volji mogli bismo nazvati “delom pravde”. Radeći takav posao bićeš okružen mirom. Duboko u srcu, u samom izvršavanju te službe, i u vođenju tog života poslušnosti, uživaćeš smirenost i sigurnost.

Drugim rečima, svuda oko tebe biće tiha, pouzdana sigurnost, kada “hodiš”, živiš po Njegovoj volji. Nastaće jedan nepobedivi osećaj unutrašnjeg uverenja, prihvaćenog tiho i ponizno. Svako ko veruje u Isusa Hrista čezne da doživi takvo uverenje, koje nastaje zahvaljujući boravljenju u nepresušnom toku Njegove volje. To je ono što nas cele obuzima kada činimo Božju volju, kada radimo na Božji način.

Opasnost od nemara

Kada istinski doneseš odluku da se celim svojim srcem poveriš Bogu, da svoj život živiš u znaku raspoloživosti za vršenje Njegove volje, ne oslanjajući se na sopstvene štake i ne paničeći kada se stvari ne odvijaju onako kako si ti hteo, Bog će početi da kopa duboko; počće da dotiče područja tvog života koja su stajala zanemarena. Taj fenomen ilustruju sledeći stihovi. “I kad bejaše na putu u gostionici, dođe k njemu Gospod i šćaše da ga [Mojsija] ubije” (2. Mojsijeva 4,24).

Mojsije je bio pogođen teškom bolešću — razboleo se na smrt. Kako je ovo iskustvo moralo biti strašno za porodicu! “A Sefora uze oštar nož, i obreza sina svojega, i okrajak baci k nogama njegovim [Mojsijevim] govoreći: ti si mi krvav zaručnik” (25. stih).

“Tada ga ostavi Gospod; a ona radi obrezanja reče: krvav zaručnik” (26. stih).

U tom trenutku, nema sumnje, Sefora se vratila kući u Madijan, svom ocu Jotoru. Možemo to pretpostaviti na osnovu teksta u 2. Mojsijevoj 18,2, gde se govori da ona i dva dečaka, zajedno s Jotorom, putuju na mesto u pustinji gde se nalazio Mojsije, da se sretnu s njim. Obrezanje je dečaka, najverovatnije, ostavilo u takvim bolovima da nije mogao nastaviti put. Sefora ga je morala povesti natrag kući i ostati sa svojim ocem Jotorom, dok se dečak oporavljao.

Kakav je smisao imalo sve to? To je značilo da je Mojsije prevideo jednu komponentu zaveta koja je bila vidljiv znak poslušnosti Bogu. Svaki pobožni Jevrej bio je dužan da obreže muško dete; morao se postarati da se taj čin obavi kako valja, bez izuzimanja bilo koga. Mojsije je to svakako morao dobro znati. Neznabošci su bili poznati kao neobrezani ljudi. Ali Jevreji? To je bio fizički znak njihove poslušnosti Bogu, Onome koji je taj postupak zamislio i isplanirao. Tim jedinstvenim činom čovek je govorio Bogu: “Moja porodica, moje srce i moj dom posvećeni su Tebi, posebno izdvojeni za Tebe, o, Bože Izrailjev.”

Mojsije je to bio zanemario. Nigde ne čitamo zašto. To je jednostavno bio previd, ali

previd pred kojim Bog nije hteo da zažmuri. Pošto je Mojsije bio na putu izvršavanja Božje volje, Gospod ga je zaustavio na tom putu i rekao mu: “Stani tu gde si. Ti ćeš postati moje oruđe pred neznabošcima i pred njihovim carem i velikodostojnicima. Ali, pre nego što tome pristupiš, potrebno je da ispraviš jedan propust koji je vrlo intimnog karaktera. Reč je o nečemu što Ja ne uzimam olako, pa ne želim ni da ti to olako uzimaš.”

U stvari, Sefora je shvatila u čemu je bio Mojsijev propust, pa je to obavila sama. Možda je Mojsiju bilo neprijatno da lično izvrši taj vrlo delikatan čin.

Šta se zapravo događalo? Posmatrajmo to ovako: Dolaziš do mesta u svom životu gde kažeš: “Gospode, želim da budem u središtu tvoje volje. Želim da radim *svoj* deo bez ikakve rezerve. Želim da Tebi bude predato svako područje mog života, bez ikakvih ograničenja. Muka mi je od gacanja u plitkoj vodi, od kvašenja stopala. Želim da plivam u vodama Tvoga plana! Želim da skočim u dubinu Tvog konačnog cilja. Umorio sam se od ovog dvoličnog života, vođenog s pola srca. Želim da budem pred Tobom čist i otvoren. Želim da Ti preuzmeš moj jezik, da mi pomogneš da znam na koji način treba da ga koristim kao posvećeno oruđe. Preuzmi moje oči i učini da moj pogled bude usmeren samo pravo napred. Preuzmi moje pobude i oblikuj ih po svojoj volji.”

Tako se nikad ne mole površni vernici. Formalisti stavljaju svoju pobožnu masku kad odlaze u crkvu, dok ostatak sedmice žive onako kako njima odgovara. Međutim, reći će pobožan čovek ili žena: “Gospode, zabrinut sam zbog područja mog života koja su nekada bila na periferiji, a sada mi sve više privlače pažnju. Zatrazgovori u poverenju. Bacanje smeća pod tepih. Skrivene tajne. Pomozi mi, Gospode, da očistim ta područja svog života.”

Mojsije je želeo da bude Božji čovek. I tada, Gospod staje pred njega, na njegovom putu — baš kad se odlučio na poslušnost. Susret je smrtno ozbiljan i Gospod mu kaže: “Mojsije, ima ovde jedno područje za koje niko drugi ne treba da zna, ali za koje znam Ja, a ti nisi rešio problem u vezi s tim.”

Ne želim da se bavim Seforinom ulogom u tom događaju. Za nju to nije bilo ni prijatno ni lako. To ju je verovatno uzdrmalo do srži. Ali bila je u to uključena i, koliko mi možemo zaključiti na osnovu Biblije, spasla je život svome mužu.

Vrlo je moguće da Bog upotrebi ukor bračnog druga da bi nam skrenuo pažnju na područja naših ozbiljnih duhovnih propusta. Sećam se, pre više godina, kad sam o tom predmetu razgovarao s jednom mladom ženom. Ona je je bila udata studentkinja na jednoj hrišćanskoj visokoj školi. Dok smo zajedno sedeli u trpezariji i razgovarali o različitim problemima u sleđenju Hrista, pomenuo sam ulogu bračnog druga u našem rastenju u Hristu. Rekao sam joj da su neki od najboljih saveta koje sam ikada dobio došli od moje supruge, dok mi Sintija kaže da su neki od najboljih saveta koje je ona ikada dobila došli od mene. Tokom mnogo godina do danas, mi smo radili jednodušno.

Ta mlada žena tužno je odmahnula glavom. “Zapanjujuće je”, reče, savet mogu primiti praktično od svakoga, samo ne od svog supruga.” Priznala je da gaji osećanje stalne defanzivnosti. “Jednostavno ne mogu podneti njegove kritike”, rekla mi je. Pokušao sam da malo jasnije izložim ono što sam već bio rekao na tu temu, objašnjavajući da to nije bila samo kritika nego “gvožđe koje oštri gvožđe”. Prosta je činjenica da naše slepe mrlje niko ne zna kao što ih znaju naši bračni drugovi. Međutim, čak i posle ovog mog objašnjenja, ona je rekla: “Bez obzira na sve, ne mogu biti otvorena prema svom suprugu.”

“U tom slučaju sigurno postoji neko područje”, rekoh, “kome treba posvetiti pažnju.”

Moram na ovom mestu da kažem nešto u prilog Mojsiju. On je dobrovoljno primio ukor od svoje žene. Nije zauzeo odbrambeni stav. Prema prevodu engleske “Žive Biblije”, Sefora mu je tom prilikom rekla: “Sada vidim kakav si ti krvlju umrljani muž!” Takvu

optužbu teško da bi podneo ijedan bračni drug, ali Mojsije ju je prihvatio od Sefore. Iz te gostionice Mojsije je otišao uzdrman, ali zato bolji čovek.

Ako si oženjen, ako si udata, možda najbolji saveti danas dostupni tebi, vrlo lako mogu doći od osobe koja te poznaje najbolje od svih ljudi. Imaš li hrabrosti da nešto slično ovome kažeš svom bračnom drugu? “Draga, veoma mi je velika želja da stavim svoj život u Božje ruke, bez ikakve rezerve. Želeo bih da mi ti pomogneš u prepoznavanju slepih mrlja u mom životu. Voleo bih kad bi mi pomogla da vidim zanemarena područja koja bi mogla omesti moje hodanje s Bogom, ono čega možda uopšte nisam svestan. Dajem ti zeleno svetlo da mi kažeš šta god želiš. Obećavam ti da ću biti otvoren.”

Mislim da bi ta vrsta ranjivosti učinila čuda u odnosima u kući. Ipak, želim da budem sasvim iskren. To se, koliko ja vidim i čujem, događalo samo u veoma retkim slučajevima. Pada u oči kako je malo hrišćana otvorenih za savete od svojih bračnih drugova. Tužno je to, ali naš ponos i elementi lične nesigurnosti oduzimaju nam perspektivu koja bi mogla korisno uticati na naš život.

Srodne duše

Iznenada, Mojsije ostaje potpuno sâm. Sefora i dečaci uzeli su magarca i uputili se natrag u Madijan. Uzbudljiv porodični poduhvat pretvorio se u usamljeničko putovanje u nepoznato; međutim, želim da vidite kako Bog nastavlja da ravna put pred svojim slugom.

A Gospod reče Aronu: izidi u pustinju na susret Mojsiju. I otide i srete ga na gori Božijoj, i poljubi ga. I Mojsije kaza Aronu sve reči Gospodnje, za koje ga posla, i sve znake koje mu zapovedi. (2. Mojsijeva 4,27.28)

Reći ću vam šta mi se sviđa kod Gospoda. On u svakom datom trenutku dana ili noći radi na deset biliona frontova. On je neprikosnoveni Bog, Gospodar vremena i večnosti i, kako ja intimno verujem, On ljude i okolnosti pomera kao figure na šahovskoj tabli, kako bi zadovoljio potrebe i unapredio svoj plan.

Bog je znao da se Mojsije u tim trenucima osećao usamljen. Znao je da je tom čoveku bilo potrebno ljudsko društvo. Možda još pre nego što će Mojsije osetiti prvi ubod usamljenosti, Bog je preduzimao korake da zadovolji njegovu potrebu. Aron je bio Mojsijev brat, tri godine stariji od njega. Gospod ga je potražio i rekao mu: “Aron, idi odmah, budi uz Mojsija. On se nalazi na dugom pustinjskom putu i ide prema Egiptu. Tvoj brat je preživeo neke teške probleme. Njemu je sada potrebna srodna duša.”

I tako, sreli su se, zagrlili i poljubili. Stajali su tako pod pustinjskim suncem i izvesno vreme čvrsto držali jedan drugog.

Divno je imati odnos kakav je između dva rođena brata. Moj rođeni brat, Orvil, takođe je tri godine stariji od mene i mi smo, u odrasloj fazi svog života, bili mnogo više odvojeni nego što smo bili zajedno. Tek bi se ponekad, zaista vrlo retko, naši putevi ukrstili i mi bismo se našli u dugom, bratskom zagrljaju. (Doduše, ne mogu se setiti da li je to podrazumevalo i poljubac.) Jednostavno je divno sedeti zajedno i pričati do sitnih sati o onome što je Gospod činio u životu nas dvojice. Godine kao da se tope, a naša srca ponovo udruženo kucaju, kao kad smo bili deca.

To su učinili i Mojsije i Aron te noći, pod zvezdama, možda uz pucketanje logorske vatre, u senci Sinaja. Jedan drugome su pričali o svom životu. To je bilo prvi put, kako čitamo, da je Mojsije bilo kome mogao da priča o grmu koji je goreo. Mojsije je ispričao svaku pojedinost, a Aron je slušao i sve upijao. “I Mojsije kaza Aronu sve reči Gospodnje,

za koje ga posla, i sve znake koje mu zapovedi” (28. stih).

Govorio je: “Arone, slušaj ovo. Nećeš verovati. Bio sam tamo jednoga dana, s ovcama, kao i u hiljadu drugih dana pre toga. A onda, sasvim iznenada — vššš! — taj grm je zahvatila vatra, koja nije prestajala da gori. Tako sam stajao i zurio u tom pravcu. A kad sam se približio — Arone, slušaj ovo, čoveče — *Bog* je progovorio iz tog grma i, evo, šta mi je rekao ...”

Da li je Aron posumnjao u jednu jedinu reč iz Mojsijeve priče, Biblija ništa ne pominje. U stvari, on je već bio pripremljen da veruje u svaku reč koju će mu Mojsije reći. Nije li ga Bog pozvao da izađe iz Egipta, u susret svom mlađem bratu u pustinji? I tako je Aron slušao, klimao glavom i rekao: “Veličanstveno. Divno je to, Mojsije. Ja sam uz tebe, brate.”

Imaš li srodnu dušu u svom bratu ili svojoj sestri? Imaš li prijatelja kome možeš izliti svoju dušu, svoj život? Za ostvarivanje takve vrste prisnog prijateljstva muškarcu je potrebno više vremena nego ženi. Tokom mnogo godina, generacije muškaraca vaspitavane su u uverenju da je jedini muški stav zapravo kamenita staza grubog individualizma. Zaista tužno. I gore od toga — toliko neistinito. Muškarcima su potrebni bliski prijatelji, baš kao i predstavnicama ženskog roda.

Možda u životu imaš mnoštvo prijatelja, ali verovatno nikada nećeš imati više od samo par prijatelja na tom dubljem, duhovnom nivou — srodnu dušu. Takvom prijatelju možeš reći sve ono što Bog čini u tvom životu i kod njega ćeš naići na topao prijem i duboko razumevanje. Ako se ne možeš pohvaliti takvim prijateljem, reci Bogu tu svoju težnju. On je isti Bog koji je, u Egiptu, pokrenuo Aronovo srce dok je Mojsije sâm hodao pustinjskim putem. Ne zaboravi, najbolji način za nalaženje jednog takvog prijatelja jeste *biti* takav prijatelj.

Sastanci na visokom nivou

Stigavši u Egipat, Mojsije i Aron nisu gubili ni trenutak vremena. Izrailj je proveo u ropstvu četiri stotine godina, pa je došlo vreme da se pokrene pitanje izlaska. “I otidoše Mojsije i Aron, i skupiše sve starešine sinova Izrailjevih. I Aron kaza sve reči, koje beše rekao Gospod Mojsiju, a Mojsije učini znake pred narodom” (2. Mojsijeva 4,29.30).

Prisetićemo se, Bog se na Mojsijevo navaljivanje složio da Aron bude taj koji će govoriti, portparol. Biblija nam to ne kaže, ali ne mogu da se ne upitam da li se Mojsije u nekom trenutku pokajao što je uopšte načinio takav dogovor s Aronom. Pošto se njegov život sada odvijao u svemu u okvirima Božje volje, imam osećaj da su reči u njemu polako počinjale da gore. Međutim, morao je da se skloni u stranu i pusti svog brata da, što se tiče govorenja, preuzme vođstvo.

Kakav je to morao biti prizor! Narodne starešine, svi okupljeni, slušaju stranca Mojsija i njegovog brata Arona, koga su znali. Ko je pokazao čuda? U izvornom tekstu, u 30. stihu, stoji “on”, a ja verujem da se to odnosi na Mojsija. Ne mogu zamisliti Mojsija da nekome drugom predaje u ruku Božji štap, a verujem da ni vi ne možete. Isto tako, ne mogu zamisliti da bi Aron baš bio srećan kad bi trebalo da uhvati za rep veliku zmiju. Ti Izrailjci su prisustvovali čudima — zmija, gubava ruka i pretvaranje vode u krv. I ma koliko da su bili iscrpljeni od prisilnog rada, ti ljudi su se silno zainteresovali, dospevši do spremnosti da poveruju.

Šta su učinili? Kako su reagovali? Odgovore nalazimo u 31. stihu: “I narod verova; i razumeše da je Gospod pohodio sinove Izrailjeve i video nevolju njihovu; i savivši se

pokloniše se.”

Verovali su! Kako je to moralo dati poleta Mojsijevom srcu! Izrailjske starešine reagovale su baš onako kako mu je Gospod, tamo iz zapaljenog grma, rekao da će reagovati. I ponovo ću parafrazirati Solomunovu izreku: “Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim i jevrejsko mnoštvo.” Mojsije je učinio *svoj* deo, a sada je Bog činio svoj. Kako je to uzbudljivo!

Čas odluke

Može biti da ti, baš u ovom trenutku, stojiš na pragu jedne od najvažnijih odluka koje ćeš ikada doneti kao Božje dete. U danima svog dosadašnjeg života u veri sigurno si, na ovom ili onom jeziku, pevao pesmu koju je komponovala Adelaid Polar *Neka bude po Tvojoi volji* (kod nas poznata pod naslovom: “Greh nas je davno ranio sve ...”):

Neka bude po Tvojoi volji, Gospode, po Tvojoi volji.
Ti si lončar, a ja sam glina.
Oblikuj me, načini me po svojoj volji,
Dok ja ovde čekam, pokorno i tiho.²⁵

Koliko si puta samo izgovorio te reči? Mnogi među nama, izgovarali su ih dugi niz godina. Međutim, možda si te reči tek nedavno počeo ozbiljnije da shvataš. Počeo si da se obraćaš Gospodu rečima: “Bože, ja ovo sasvim ozbiljno mislim. Već mi je dosta oslanjanja na slabu štaku sopstvene pameti. Želim da ti verujem *celim* srcem. Ne želim samo da govorim drugačije, već želim i da *budem* drugačiji. Dosta mi je ovog stanja koje se ne menja.”

Sećam se kad je jednoga jutra neki čovek zakucao na vrata moje radne sobe — nije samo kucnuo — pa, pre nego što sam i mogao da izgovorim “Uđite!”, on je već bio prošao kroz vrata i sručio se u stolicu. Istog trenutka počeo je da se tresu i da jeca.

“Šta mogu ja da učinim?”, upitah ga.

Kroz svoje jecaje, čovek je rekao: “Došao sam do najveće prekretnice u svom životu. Kad mi je bilo osamnaest godina, napustio sam roditeljsku kuću. Otac mi je dao pet dolara i rekao: “Eto, sine, sada postani svoj čovek.” Tako sam otišao s roditeljskog imanja na selu i finansirao celo svoje obrazovanje — fakultet, postdiplomske studije, sve. Danas, ovog jutra, došao sam do mesta koje se zove uspeh i blagostanje u očima sveta. Dotakao sam vrh.

Međutim, pastore, upravo ove sedmice bio sam predmet lažne optužbe. Lažno su mi sudili, lažno citirali, pogrešno shvatili. Morao sam da idem na suđenje, a te optužbe protiv mene su laž. I tako, odjednom — primećujem kako sam u potpunosti zavisao od drugih. Od svoje osamnaeste godine uspevao sam da sve postignem sam. Ali sada, prvi put u svom životu odrasle osobe, sve moje štake su zatajile.” Bile su ovo baš njegove reči.

Suze su mu bez prestanka tekle niz lice dok je govorio, a i tresla su se njegova široka ramena. “Siguran sam da sam u pravu, pastore, ali ako me danas osude, mojoj karijeri će biti promenjen tok. Moja porodica će biti uvređena i ceo moj život će se promeniti.”

Gledao je u mene, očiju crvenih od plača. “Ipak, reći ću vam nešto. Evo, ovog časa — ovog časa spreman sam da se *potpuno* poverim u Božje ruke. To nikada ranije nisam rekao, ali to kažem sada.”

Pre nego što je otišao, molili smo se Bogu. Izašao je iz moje radne sobe, niz stepenice, u

²⁵ Adelaide A. Pollard: “Have Thine Own Way, Lord”.

crkvu da se još malo moli Bogu. Ja sam morao da prikupim svoje stvari i da krenem, jer sam imao zakazan sastanak. Ne znam koliko je taj čovek ostao u crkvi, izlivajući srce pred Bogom.

Video sam ga na sledećem predavanju. “Kako je bilo?”, upitah. “Kakav je ishod suđenja?”

“Znate”, rekao je smešeci se, “nisu me osudili. Ali, reći ću vam nešto. *Ništa mi se, na svetu, bolje nije moglo dogoditi.* Sada, prvi put u životu mogu otvoreno reći da želim da postavim svoje prioritete. Želim da moj Gospod bude na prvom mestu, a ne moj posao, niti uspeh. To neće biti ni novac, pa čak ni porodica. Želim da *On* bude na prvom mestu.”

Taj čovek mi je u stvari govorio: “Želim da činim Božju volju, na Božji način, a ne na svoj. Ne zanima me koliko će me to koštati, ne zanima me čega ću se morati odreći i šta ću morati da promenim; želim da budem Njegov.”

Da li i ti tako osećaš? Možda je Sveti Duh pokazao prstom na neko zanemareno područje tvoga života — na područje koje je za tebe intimno i lično, kao što je i obrezanje bilo za Mojsija i Seforu. On ti poručuje: “Dok ne rešiš taj problem, nećeš moći dalje da napreduješ pod okriljem moje volje. Ja to više ne mogu da tolerišem. Vreme je da to položiš preda me, da to rešiš, da zatražiš moje praštanje i tada ću te Ja upotrebiti. *Ali, ne pre toga.*”

Jesi li se umorio od nepostojanog, polovičnog druženja s Hristom? Jesi li spreman da svoj život izložiš Njegovim moćnim reflektorima-tragačima? Jesi li spreman da mu veruješ bez ustezanja, bez ograda, bez obzira na to šta će se dogoditi? Da li si *konačno* rešen da činiš Božju volju na Božji način?

Ako je to tvoja odluka, moraću da te upozorim: put koji je pred tobom biće skup — skuplji nego što bi u ovom trenutku uopšte mogao zamisliti. Međutim, izbegavanje te staze biće još skuplje.

Deveta glava

OD LOŠEG U JOŠ GORE

Da li se sećate nekog od onih dana koji bi počinjali loše, pa su se, kako je dan odmicao, pretvarali u još gore? Već vas čujem! Nedavno sam čuo priču koja me podseća (kao da je ona trebalo da me podseti!) u šta jedan takav dan može da se izrodi. Priča ide otprilike ovako: Posle samo nekoliko godina braka, punog neslaganja i svađe, mladi suprug i njegova žena shvataju da je jedini način da spasu svoj brak da pokušaju s bračnim savetovaništem. Kako su meseci prolazili, stvari su krenule od lošeg ka još gorem, pretvarajući njihov brak u maraton jada. Jedno drugome su tako dugo stajali na vratu da je savetovanje, po svojoj prilici, bilo njihova jedina nada.

On je bio neverovatno neosetljiv i trom, a ona hiperaktivna i dominantna. To nikada ne može biti dobar spoj.

Kad su supružnici stigli u naznačenu kancelariju, savetnik je odmah počeo i pružio priliku za razgovor. “Dobro”, počeo je, “u čemu je problem, po vašem mišljenju?”

Istog trenutka, muž se u svojoj stolici sručio još niže, zauzevši poziciju poraženog. Zurio je u tepih, da bi konačno uspeo samo da slegne ramenima. Nije imao šta da kaže. Za razliku od njega, njegova žena je odmah zgrabila svoje beleške i počela da govori 150 km na sat, opisujući sve nepravde u njihovom braku. I tako, svaki problem je upućivao na *njega* — bili su to njegovi nedostaci, njegova neosetljivost, njegova nekomunikativnost. Tako je to išlo bez prestanka.

Posle petnaest minuta slušanja “non-stop”-žene, savetnik je ustao bez reči, prišao joj, prekinuo u pola rečenice, uhvatio za ramena, snažno je zagrlio, strasno poljubio, a onda se vratio na svoje mesto. Ona je začutala, sva ošamućena.

Savetnik je pogledao prema njenom mužu, koji je sedeo, zureći s nevericom. Rekao mu je: “Sada me slušaj. Tvojoj ženi je potrebno *to* najmanje dva puta sedmično — svake sedmice!”

Muž je zatrepao, a onda se počeošao po glavi. “Pa,” odgovorio je, “mislim da bih mogao da je dovedem ovamo utorkom i četvrtkom.”

Verovali ili ne, upoznao sam muškarce koji su baš toliko — van stvarnosti. U ovom slučaju, to je dodatno pogoršalo nešto što je već bilo loš dan za izmučenog bračnog savetnika.

Možda se nekad osećate kao bokser Ivander Holifild posle meča s Majkom Tajsonom. Već je dovoljno neugodno kad morate stajati u ringu s momkom koji pokušava da vas, u petnaest rundi, premlati do tačke oguglalosti na udarce. Gore od toga je kad vas protivnik drži u klinču i odgriza vam komadiće oba uha. Holifild se tada verovatno pitao: “Zašto sam uopšte jutros ustao iz kreveta?”

Možda si i sâm u skorašnjem periodu imao takav dan. Ako jesi, možda će ti biti od pomoći saznanje da nisi sâm. U stvari, takav dan doživeo je čovek tako silan i uticajan kakav je bio Mojsije. Mi pred očima imamo lik tog čoveka, prema Mikelandelovoj umetničkoj inspiraciji. Skloni smo da o njemu mislimo kao o svojevrsnom izvajanom kamenom svecu ili predimenzioniranoj mermernoj statui.

Nismo u pravu. Mojsije je bio ljudsko biće baš kao ti i ja, podložan istim nagonima i impulsima, usponima i padovima, dobrim i lošim periodima, kao što je to uobičajeno u ljudskom rodu. Toga jutra on je ustao iz kreveta i obuio svoje sandale, jednu po jednu, kako to i mi činimo.

Sećam se kako sam pre izvesnog vremena dobio pismo od jedne gospođe koja je u prethodnom periodu slušala kasete iz serije predavanja koju sam držao o Mojsiju. Napisala je: “Mojsija sam do ovog trenutka dovoljno dobro upoznala, tako da mi više ne liči na Čarltona Hestona.”

To mi se svidelo. Sesil de Mil, legendaran i čuven koliko to jedan režiser može postati, nije određivao scene iz Mojsijevog života. Osećam da je pravi Mojsije bio tako daleko od filmske verzije da bi oni svakako morali biti različite ličnosti.

Pravi Mojsije bio je čovek kakvog uvažavaju muškarci, ali je imao i svoje slabosti. U ovoj glavi posmatraćemo jedan od dana za koje je on verovatno poželeo da mu se izbrišu iz sećanja. Dan je počeo loše, pa se vrlo brzo sveo na još gore.

Loš dan u Egiptu

Tri su glavne ličnosti utkane u 5. i 6. glavu 2. Mojsijeve: faraon, Mojsije i Jahve — sâm Gospod. Centralnu ulogu, svakako, nosi Gospod. Glavna ljudska ličnost je Mojsije. Međutim, ulogu katalizatora prve dve, nosi faraon. Zbog njega su za Mojsija događaji dobili neželjeni tok.

Sve je počelo faraonovim odobravanjem audijencije Mojsiju i Aronu. Mojsije i Aron su došli i tom prilikom kazali faraonu: “Ovako veli Gospod Bog Izrailjev: pusti narod moj da mi praznuju praznik u pustinji” (1. stih).

Bio je to trenutak kada su dvojica braće spustila s “planine” duhovnog ushićenja. Upravo su izašli s veličanstvene “biblijske konferencije” s izrailjskim narodom, koji je dao podršku njihovim planovima. Starešine su tom prilikom kazale Mojsiju: “Mi ti verujemo i stojimo iza tebe. Slava neka je Bogu što nas nije zaboravio. Uzdamo se da će On, pod tvojim vođstvom, ostvariti naše oslobođenje iz ropstva.”

Jevrejske starešine možda su mislile kako će to biti brzo i lako “zakucavanje”, izraženo jezikom košarke. Zamišljali su Mojsija kako ulazi u faraonov dvor, pomoću nekoliko čuda uklanja i njega i njegove savetnike, a zatim se vrata širom otvaraju i Izrailjci radosno polaze u slobodu.

Stvari se neće tako odvijati. I sâm Mojsije, iako je prestao da o tome razmišlja, već je video da to neće ići lako. Bog mu je blagovremeno rekao da će s faraonom biti krupnih teškoća.

Ipak, znate kako o tome razmišljaju ljudi kao što smo mi. Ne želimo da razmišljamo o *tom* delu plana. Želimo da razmišljamo samo o veličanstvenom izbavljenju koje je Bog obećao za sâm kraj. Radije se opredeljujemo za radost i sreću “tada i tamo”, na uštrb ovog jadnog “ovde i sada”.

Još pod svežim utiskom divnog iskustva s izrailjskim starešinama, još ploveći na talasima emocija i euforičnih osećanja, Mojsije i Aron izlaze pred boga te zemlje, pred samog faraona. Njihov zadatak je jasan i neuvijen. To nije bila molba, nego jednostavna objava — zapovest, odnosno: “Faraone, pusti narod da ide.”

U stvari, morali biste nešto uzeti u obzir, premda ni vi ni ja u to ne možemo do kraja proniknuti — moćnu pojavu i jedinstvenu snagu uticaja takve ličnosti kao što je bio faraon.

Ne zaboravimo da je za tu zemlju on bio *bog*. Njemu su se podanici pobožno klanjali. Veličanstvene građevine i skulpture s njegovim imenom visoko su se podizale prema

plavom egipatskom nebu. Ono što je taj čovek rekao bilo je zakon, i protiv toga nije bilo prava žalbe. Kod njega su život i smrt zavisili od čak i slučajnog puckanja prstima. U njemu i njegovim dvoranima najverovatnije su živele demonske sile. On nije bio neko s kime biste se mogli “kačiti”.

Međutim, Mojsije i Aron su upravo bili došli s poklonjenja pred svemoćnim nebeskim Carem i sada je njihov zadatak bio da prenesu Njegove reči. Mojsije je, u to uopšte ne sumnjam, pomislio kako je to uglavnom ceo “meč”, cela igra — “koš” koji je postigla munja u produžetku utakmice, koji donosi trenutnu smrt. Pomislio je: *Sad će se to dogoditi!*

Ali, nije. Ništa se nije dogodilo, bar ništa pozitivno. Zapazimo faraonov arogantni odgovor: “Ali faraon reče: ko je Gospod da poslušam glas njegov i pustim Izrailja? Ne znam Gospoda, niti ću pustiti Izrailja” (2. Mojsijeva 5,2).

Bio je to početak jednog lošeg dana. I od tog trenutka sve je krenulo nizbrdo, ka još gore. Podsetilo me je to na prijatelja koji je jednom prilikom izašao iz autobusa u svom gradu, ne znajući da su gradske ulice bile okovane tankim slojem leda. Sa stanice krenuo je trotoarom prema firmi u kojoj je radio, učinio jedan korak i noge su poletele napred. Onako, u padu, bacio je uvis svoju akt-tašnu, a onda se otklizao nizbrdo pola bloka zgrada, na turu i pantalonama od najfinijeg štraftastog materijala koji obično nose poslovni ljudi. Na kraj nizbrdice stigao je otprilike u trenutku kad ga je sustigla i njegova akt-tašna.

Mojsije, sav blažen i ništa ne sluteći, upravo je trebalo da učini svoj prvi korak po ledu. Očekivao je pozitivan, potvrdni odgovor, ali monarh je odvratio: “Samo ti sanjaj, pastiru.”

Da li si se nekada pripremao da staneš pred nekoga s nekom idejom ili predlogom, pa si zbog toga bio toliko uzbuđen i u to ugradio tako velike nade da si naprosto bio siguran da će tvoje reči odneti pobjedu? Precizno si odabrao trenutak kada ćeš to reći i izgovorio reči koje si uvećavao celoga dana, svim srcem ubeđen da odgovor ne može biti drugo nego pozitivan. A onda ... odgovor skače na tebe pravo iz — zamrzivača. Ledeni završetak razgovora. “Jok. Nisam zainteresovan. Vidimo se kasnije.”

Kakvo razočaranje! Izgleda ti kao kad bi svoja osećanja poslao na skok iz aviona, bez padobrana.

Mojsije je faraonovo tvrdo odbijanje otrpeo kao udarac u bradu, otresao se od udarca i ponovo zakoračio u ring za drugu rundu. “A oni rekoše: Bog jevrejski sreće nas; molimo ti se da otidemo tri dana hoda u pustinju da prinesemo žrtvu Gospodu Bogu svojemu, da ne pošlje na nas pomor ili mač” (3. stih).

Nastupio je s jednim izmenjenim predlogom. Tim rečima je praktično rekao: “Faraone, ako već nećeš sve da nasпустиš da idemo,пусти nas bar da idemo tri dana hoda u pustinju, kako bismo se za izvesno vreme izdvojili i poslužili svom Bogu. Govorimo, naime, o malom duhovnom seminaru. Ako nećeš da nasпустиš, bar nam daj odsustvo od nekoliko dana.”

Bog je upravo to i naložio Mojsiju da kaže. A evo kakvo mu je uputstvo Bog dao ranije: “Ti i starešine izrailjske otići (ćete) k caru misirskom, i reći ćete mu: Gospod Bog jevrejski sreće nas, pa ti se molimo da izidemo tri dana hoda u pustinju da prinesemo žrtvu Gospodu Bogu svojemu” (3,18).

Mojsije je bio Božji čovek s Božjom porukom, u trenutku odabranom od Boga, čovek koji je upućivao molbu faraonu. Ali faraon je nastavio da odbija.

A car misirski reče im: Mojsije i Arone, zašto odvlačite narod od rada njegova? Idite na svoj posao. Još reče faraon: eto, naroda je mnogo u zemlji; a vi još hoćete da ostavlja svoje poslove. I u isti dan zapovedi faraon nastojnicima nad narodom i upraviteljima

njegovim ... (5,4-6).

Egipatski nadzornici nadgledali su posao. Predradnici su bili jevrejski izdajnici, izdvojeni iz redova robova da bi služili kao upravitelji nad narodom. Faraon obe grupe poziva u dvor i saopštava novost koja je bila sve samo ne dobra.

Od sada nemojte davati narodu pleve za opeke kao do sada, neka idu sami i kupe sebi plevu. A koliko su opeka do sada načinjali toliko izgonite i od sada, niti što smanjite; jer besposliče, i zato viču govoreći: da idemo da prinesemo žrtvu Bogu svome. (7. i 8. stih)

“Vidite”, ubedio je faraon goniče robova i predradnike, “cela ta priča o žrtvi samo je dimna zavesa. Ja sam jedini Bog za kojeg ti ljudi treba da znaju i ja za te zabušante imam posebnu poruku. Od sada više neće dobijati plevu. Nađite sebi plevu, snađite se kako znate. Ali, količinu opeka ne smanjujemo ni za jednu. A sada, pokret!”

Obratite pažnju na mali izraz u 6. stihu: “I u isti dan ...” Sva ta zbivanja odigravala su se u okviru ista dvadeset četiri sata. Tako su se Mojsijeve velike nade u brzi izlazak počele kruniti i trošiti kao zamak od peska pred nadolazećom plimom.

Ali, faraon još nije popustio. “Valja navaliti poslove na te ljude, pa će raditi i neće slušati lažljivih reči” (9. stih).

Navaliti poslove? Biblija kaže da su Jevreji i do tada uzdisali, ječali i vapili za pomoć povodom svog okrutno teškog posla. Koliko god da je njihova dotadašnja situacija bila očajna, sada je trebalo da postane znatno teža. “I izašavši nastojnici narodni i upravitelji rekoše narodu govoreći ...” (10. stih).

Ne bih želeo da se nađem u ulozi jednog od tih nastojnika. Kako biste vi preneli *tu* vest? Prilaziš ljudima koji su do članaka u blatu i malteru, gazeći ga, i pripremaju opeke. Oni podižu pogled k tebi s iščekivanjem, nadajući se radosnim vestima. A ti si prinuđen da im saopštiš sledeće:

Tako veli faraon: ja vam neću davati pleve. Idite sami i kupite sebi plevu gde nađete, a od posla vam se neće popustiti ništa. I razide se narod po svoj zemlji Misirskoj da čupa strnjiku mesto pleve. A nastojnici navaljivahu govoreći: svršujte poslove svoje koliko dolazi na dan, kao kad je bilo pleve” (stihovi 10-13).

Ovo sa čim su Izrailjci sada bili suočeni nije bio samo teži zadatak; bio je to *nemoguć* zadatak. Nisu mogli da ga izvrše; niko to nije mogao. To je bilo povod da upravitelje tuku bez milosti.

I upravitelji sinova Izrailjevih, koje postaviše nad njima nastojnici faraonovi, dopadahu boja, i govoraše im se: zašto ni juče ni danas ne načiniste onoliko opeka koliko vam je određeno, kao pre? I otidoše upravitelji sinova Izrailjevih, i povikaše k faraonu ... (14. i 15. stih).

Upravitelji su hteli da u ime radnika pregovaraju s upravom. Problem je bio u tome što uprava nije davala ni pet para na ono što su obični ljudi imali da kažu. Ako bi pod tim okrutnim novim uslovima rada umrlo par hiljada Jevreja, u redu. Iz egipatskog ugla gledanja na stvari, Jevreja je ionako bilo previše.

Ni sami upravitelji nisu mogli da veruju u taj jezivi obrt događaja. Požalili su se faraonu: “Zašto činiš tako slugama svojim? Pleva se ne daje slugama tvojim, pa opet kazu nam: gradite opeke. I evo biju sluge tvoje, a kriv je tvoj narod” (15. i 16. stih).

Potpuno obezglavljeni, ovi ljudi nisu imali pojma zbog čega je odjednom obustavljeno snabdevanje plevom. Do tog trenutka oni još nisu bili složili kockice, sve dok im faraon nije svoj odgovor bacio pravo u zapanjena lica: “Besposličite, besposličite, i zato govorite: da idemo da prinesemo žrtvu Gospodu. Nego idite, radite; pleva vam se neće davati, a opeke da dajete na broj” (17. i 18. stih).

Car uopšte nije bio raspoložen za kompromise. Odgovor na njihovu žalbu izašao je iz usta iskripljenih od prezira, a glas je odavao inat. Verujem da je upraviteljima u tom mračnom trenutku sinulo kroz glavu: *Mojsije! Aron! Oni su krivi. Ovo nam je učinjeno zbog nečega što se dogodilo kad su oni otišli pred faraona. Sada mi zbog toga ispaštamo!*

Ti ljudi su se već bili izgubili od straha, a povrh svega, kovali su od besa.

I upravitelji sinova Izrailjevih videše da je zlo po njih što im se kaza: da ne bude opeka manje na dan. I otišavši od faraona sretoše Mojsija i Arona, koji izidoše pred njih. Pa im rekoše: Gospod neka vas vidi i sudi, što nas omraziste faraonu i slugama njegovim, i dadoste im mač u ruku da nas pobiju. (Stihovi 19-21)

Loš dan, koji je postao još gori! Mojsije nije mogao da poveruje. Razočaranje je prešlo u krajnju obeshrabrenost. Gde je pogrešio? Držao je Boga za reč, izašao pred faraona i — gotovo od reči do reči — ponovio ono što mu je Bog naložio da kaže. Izgovorio je prave reči u pravom trenutku i na pravi način. A evo, kako izgleda, točkovi počinju da otpadaju od kola. Baš ti ljudi kojima je (preko četrdeset godina) čeznuo da pomogne sada su ga proklinjali što je pogoršao njihove nedaće i patnju. “Zašto si, Mojsije, uopšte došao? Pre nego što si se pojavio bilo je već dovoljno loše. Sada nam je i život u opasnosti.”

Pogrešno shvaćen

Kada vas neko pogrešno shvati, to ume da boli do srži. Možda ste u skorašnje vreme osetili ubode takve vrste. Učinili ste prave stvari na pravi način, ali vas je neko pogrešno procenio, pripisujući vašim postupcima ili rečima pobude kakve nikada niste imali, nešto što nikada nije bilo vaša namera. A sada morate živeti pod tim oblakom, nemoćni da izazovete promenu u mislima onih koji su se okrenuli protiv vas.

Nema vođe na svetu koji bi dugo ostao na svom položaju a da ne bude prisiljen da stoji sâm. Jedan pisac to naziva “usamljeničkim satima patnje”. Pogrešno si shvaćen od šefa, od starog prijatelja, od bliskog rođaka, od komšije, a možda čak i od svog bračnog druga (ili bivšeg bračnog druga).

U svojoj knjizi *Duhovno rukovođenje* J. Oswald Sanders piše: “Vođa mora biti neko ko, rado prihvatajući prijateljstvo i podršku svih koji mu ih mogu pružiti, ima dovoljno snage da, čak i uprkos žestokom protivljenju, stoji sâm u obavljanju svojih odgovornosti. On ili ona mora biti spreman na to da ‘osim Božje, nema ničiju drugu podršku’.”²⁶

To je zapravo bilo sve sa čim je Mojsije raspolagao u tom mračnom trenutku, toga dana u Egiptu koji kida utrobu. Biblija kaže: “I Mojsije se vrati ka Gospodu” (22. stih). Neočekivano se našavši pod ljutim napadima, ostareli pastir, a sada vođa, nije imao kuda drugo da ode. U Egiptu nije imao ličnih prijatelja koji bi mu mogli pomoći. Njegova je žena bila s decom u Madijanu. Jotor je brinuo o ovcama u starom kraju. Brat Aron

²⁶ J. Oswald Sanders, *Spiritual Leadership*, str. 108.

očigledno nije raspolagao čak ni nagoveštajem od rešenja. I tako Mojsije odlazi Onome koji ga je i poslao. Obraća se Gospodu i s puno emocija izliva mu svoje srce.

“Gospode, zašto si navukao to zlo na narod? Zašto si me poslao” (22. stih)?

Zvuči nekako poznato? Mojsijeve neprekidne sumnje u vezi sa sopstvenom podobnošću za izvršenje zadatka bile su kao refleksi kolena. Biblija to ne kaže, ali ja i te kako mogu zamisliti da je u tom stresnom trenutku Mojsije prolio i suze. “Ne rekoh li Ti onom prilikom, kod grma, da nisam pogodna ličnost za taj posao, a Ti si neprestano govorio: ‘Mojsije, ti si taj čovek.’ Govorio sam Ti i govorio: ‘Ne, nisam! Nisam pogodan za tako nešto. Zabrljaću.’ Ali Ti si stalno govorio: ‘Jesi, jesi. Ti si čovek koga sam izabrao.’ Zato sam pristao, teška srca. Prešao sam ceo ovaj put od Madijana — ostavio svoj dom i svoj posao. I sada, Gospode, evo me, posvađanog s faraonom i omrznutog baš od onog naroda kojem sam hteo pomoći. *Vidiš li?* Govorio sam ti da nisam ličnost za taj posao! Uradio sam tačno onako kako si Ti rekao — upotrebio sam tačno Tvoje reči — a faraon mi je šutnuo pesak u lice! Taj jadni narod sada je u još gore i težem položaju i počeo da umire. Zašto? Zato što sam toliko razljutio sve te egipatske zvaničnike.”

Dva česta pitanja

Mojsije je došao pred Gospoda i postavio mu dva pitanja koja postavljaju mnogi od nas kad se nađu pod nesnosnim pritiskom. *Zašto? i Kako?*

Obično počinjemo rečima: “Zašto? Zašto baš ja? Zašto baš sada? Zašto ovo?” A onda pitamo: “Kako? Kako ću se uopšte iščupati iz ovoga?”

Čitajući te reči, verovatno sebe zatičeš kako klimaš glavom i razmišljaš: “Pastore, imam utisak kao da si gledao kroz moj prozor. To su uglavnom iste reči koje sam ja upotrebljavao. Evo, već koliko dana govorim Gospodu: *Zašto? i Kako?*”

Kao neko ko je i sâm bezbroj puta u toku svog života izgovarao te reči, veoma sam ohrabren načinom na koji je Gospod odgovorio Mojsiju. On mu nije rekao: “Hajde, skloni se, Mojsije. Treba da se stidiš.” Veoma mi se sviđa to kod Gospoda. Kad Njemu dođeš, On te nikada neće lupiti po prstima niti poniziti. On te nikad neće odgurnuti od sebe, kad mu uputiš neko bolno, iskreno pitanje, koje vapi za odgovorom.

“A Gospod reče Mojsiju: sad ćeš videti šta ću učiniti faraonu ...” (6,1).

Izvršno, zar ne? Umesto da kritikuje Mojsija što je pitao “Zašto?”, Gospod kaže: “Samo sačekaj, sine. Faraon je čitao previše onih svojih isečaka iz novina. Misli da je bog, ali samo je jedan Bog i on će to vrlo brzo uvideti. Možda će ti zakratko izgledati kako on drži situaciju u svojim rukama. Ali, ne zavaravaj se, Mojsije. Ja sam Gospod.”

“Jer pod rukom krepkom pustiće ih, i isteraće ih iz zemlje svoje pod rukom krepkom. Još govori Bog Mojsiju i reče mu: ja sam Gospod ... (1. i 2. stih).

Gospod je, u suštini, govorio Mojsiju: “Tek što sam počeo, sine. Nisam se još ni zagrejao. Nisi video prvi potez moje moćne ruke. Doći će dan kad će faraon *isterati* Izrailj napolje. Veruj mi, Mojsije: Ja sam Gospod. Ja sam Onaj koji te je pozvao iz zapaljenog grma. Ostani tamo sa mnom.”

Te reči ohrabrenja Mojsije prenosi Izrailjcima, ali ovom prilikom bez rezultata. Biblija kaže: “I Mojsije kaza tako sinovima Izrailjevim; ali ne poslušahu Mojsija od slabosti duha svojega i od ljutoga ropstva” (9. stih).

Dole govornik

Uprkos Božjim obećanjima, stvari su se za Mojsija stalno pogoršavale. On je već bio doživio ono najgore, prilikom susreta s faraonom, a u pregovorima s Izrailjcima, koji su zatim usledili, izgubio je i uverljivost. Nisu hteli više da ga slušaju.

A i zašto bi ga slušali? Deveti stih iznosi nam dva razloga. Prvi, nisu hteli da slušaju Gospodnje reči “od slabosti duha svojega”. Bili su iritirani, nestrpljivi, ozlojeđeni. Kad si, naime, ljut na govornika, ti ne prihvataš njegovu poruku. Oni nisu hteli da slušaju čoveka zbog čijeg im je postupka uskraćeno snabdevanje plevom. Mojsije je ustao da ponovi snažne Gospodnje reči utehe, ali oni su odmahnuili rukom: “Odlazi, govorniče. Ne želimo da te slušamo. Ne zanima nas to što hoćeš da nam kažeš.”

U stihu stoji i to da nisu slušali zbog “ljutoga ropstva”. Za to su optuživali Mojsija. Bilo je bar nekako podnošljivo pre nego što je taj “izbavitelj” došao iz pustinje. Sada, pošto su Mojsije i Aron ražestili faraona, stanje je postalo nesnošljivo.

Dakle, šta obično radite kada se u jednom lošem danu stvari preokrenu u još gore? Ne možete osporiti Mojsijev plan. On se vratio Gospodu. Mogao je biti razočaran, mogao je biti uvređen, mogao se osećati frustriran i usamljen, ali se uvek vraćao Bogu koji bi ga svaki put primio: “A Mojsije progovori pred Gospodom i reče: eto, sinovi Izrailjevi ne poslušaju me, a kako će me poslušati faraon, kad sam neobrezanih usana” (12. stih)?

Jedan poznati prevod kaže: “Kada govorim ustima koja mucaju.” Taj problem je Mojsija i dalje opsedao. Rekao je: “Gospode, ja sam vezanog jezika. Izgleda mi u jednom trenutku kao da je sve u redu, a odmah zatim počinjem da mucam kao osnovac pred razredom. Ja time jednostavno ne vladam.” Mojsijevo razočaranje bilo je sve jače i jače.

U vreme dok sam kao propovednik radio u Kaliforniji, sećam se, dobio sam pismo od mladića koji je bio odrastao u crkvi, a sada se nalazio daleko, u jednoj internatskoj visokoj školi. Bio je razočaran i u tom svom stanju mi je pisao: “Pastore, ne mogu da se sastavim. Osećam se kao jo-jo igračka, gore-dole, gore-dole.” Želeo je da me informiše o svom problemu, ali nije želeo propoved. “Otprilike znam šta nameravate da mi odgovorite”, rekao je, “i zato hoću da znate da jedan ili dva stiha iz Biblije nisu ono što mi je potrebno.”

Zanimljivo je da većina ljudi misli kako pastori jedino umeju da govore u biblijskim stihovima. Ali ovog mladog visokoškolca tek je čekalo iznenađenje. Za njega sam imao simpatičnu malu poruku, koja nije imala nikakve veze s biblijskim stihovima ili s nekom propovedi u tri tačke i recitacijom. Nije bilo klišeja. Nije bilo nikakvih verskih zadataka. Prve reči koje sam mu napisao glasile su: “Dobrodošao u klub! Mnogima od nas je poznato kakav je život u stilu jo-jo igračke, pa svakako i tebi. Iznenadićeš se kada čuješ koliko nas doživljava dane kada ne mogu da se sastave.” Nastavljajući, izneo sam mu nekoliko stvari koje su meni pomogle da rešim sličnu situaciju, nadovezujući na to nešto čime sam želeo da ga ohrabrim.

“Gledaj me kako radim”

Mojsije se osećao veoma, veoma utučeno. Video je sebe na dnu. Ni do tog trenutka nije se oslobodio misli kako je *on* trebalo da bude izbavitelj, i da je *on* na neki način zatajio. Koliko mu je to puta Bog objasnio? A ipak, kao i većina od nas, nekako mu nije uspevalo da se čvrsto uhvati za Gospodnja obećanja.

Šta je sada Mojsiju valjalo činiti? Poruka je bila puko ponavljanje one poslednje poruke: “Idi, kaži faraonu caru misirskom neka pusti sinove Izrailjeve iz zemlje svoje” (11. stih).

“Da idem *faraonu*, Gospode? Ljudi iz mog naroda upravo su mi nedvosmisleno rekli da treba da se vratim u Madijan, a Ti hoćeš da ponovo idem faraonu? S-s-s-e-ć-ć-a-š l-i m-

m-m-e s-e? Ja sam onaj što ne ume da g-g-g-o-v-o-r-i. Iskren sam, Gospode; naime, ja ću samo napraviti kaos i izazvati fizički sukob. Ne mogu da obavim to što je potrebno. Ja sam na izmaku svojih snaga. Kako ćeš, uopšte, Ti u tome uspeti?”

U tom trenutku Mojsije toga nije bio svestan, ali Bogu je dao do tada najbolji komentar. *Nalazim se na izmaku snaga. Kako ćeš Ti to uraditi?*

Pre nego što nastavimo dalje, želeo bih da istaknem jednu veliku istinu u odnosu na ovaj naš svet, koju ne tvrdim da razumem. Evo, kako ona glasi: Najbolje okolnosti u kojima Gospod može da izvrši svoje idealno delo jesu one apsolutno nemoguće okolnosti kada mi sebe smatramo potpuno nedoraslima da rešimo problem. Ta okolnost je Njemu najdraža. To su Njegovi najomiljeniji radni uslovi.

Kao što rekoh, to je fenomen koji ne mogu ni početi da objašnjavam. Samo ga potvrđujem kao istinu — na osnovu Biblije, ali i na osnovu iskustava nebrojenih hiljada Njegovih svetih. Svoje najveličanstvenije delo Bog obavlja kad, s ljudskog stanovišta, situacija izgleda potpuno nemoguća i kad se osećamo potpuno nepsremnima i nemoćnima da u tom pravcu učinimo bilo šta, *ali su naše oči ipak okrenute ka Njemu*. Ne mogu ni nabrojati koliko puta sam bio baš u takvim situacijama. To su situacije u kojima Bog zavrće svoje velike rukave i kaže: “Svindole, skloni se s puta za trenutak, i gledaj kako ja radim.”

On nas uvek iznova dovodi do našeg apsolutnog kraja, a onda nam pruža dokaze o tome koliko nam je veran. To, dragi prijatelju, nije samo priča moga života nego i priča Biblije u malom.

I Mojsije će ... jednom, kasnije, naučiti tu lekciju. Ne tako mnogo dana posle tog obeshrabrujućeg dana u Egiptu Mojsije će, sateran u čošak, stajati na obali Crvenog mora, dok će mu se iz daljine, tutnjeći, približavati egipatska ratnička kola i tada će on reći: “Ne bojte se, stanite pa gledajte kako će vas Gospod izbaviti danas” (2. Mojsijeva 14,13).

Prečice do ništavosti

Ali, ti i ja toliko mnogo puta propuštamo priliku da gledamo Gospoda kako deluje na silne i čudesne načine. Zašto propuštamo? Zato što, umesto da “utolimo”, budemo mirni i posmatramo ga kako ostvaruje delo našeg izbavljenja, mi tražimo telesnu alternativu. Nalazimo se u potrazi za sporednim izlazom, za telesnom prečicom.

Neprijatelj naših duša pristupa nam u trenucima našeg najvećeg bola i kaže nam: “*I to ti je uradila tvoja žena? Više nemaš razloga da trpiš te svađe. Ostavi je.*”

“I tvoj muž je ponovo prekršio obećanje? Ti to ne moraš da trpiš! Spakuj svoje stvari. Taj vaš brak nije toga vredan.”

“I tvoj šef, šta ti je dao da — *do kad* — završiš? Čoveče, tebi večeras treba gutljaj tečne hrabrosti. Gde je, uostalom, ta boca? Ili, kako bi bilo da pogledaš one vruće slike na vebajtu za koje su ti rekli drugari? Hajde, opusti se malo. Zaslužuješ predah.”

“I ti klinci u školi postupaju prema tebi kao da si smeće? Zašto onda i ne *postupiš* kao smeće? Možda malo droge, znaš, i ne bi bila tako loša ideja?!”

U trenutku slabosti mi slušamo glas kušača i uzimamo stvari u svoje ruke, umesto da se držimo Božjeg plana i da čekamo da On deluje. Ali nakon što prihvatimo, primenimo tu prečicu, taj put za privremeno bekstvo, koji nam je nadohvat ruke, to nas preskupo košta (ali stvarno!). A tada se i život zbilja srozava od lošeg ka još gorem.

“Gospode, zašto sam ja meta?”

Mojsije nije raspolagao biblijskim tekstovima koji odgovaraju na njegovo pitanje, “Zašto?” Pogledajte zajedno sa mnom, za trenutak, jedan tekst iz Knjige o Jovu 16. glave. Pročitajte te rukom nažvrljane reči iz dnevnika jednog slomljenog čoveka:

Bejah miran i zatr me, i uhvativši me za vrat smrska me i metnu me sebi za belegu.
Opkoliše me Njegovi strelci, cepa mi bubrege nemilice, prosipa na zemlju žuč moju. (12. i 13. stih)

Prilično živopisno, zar ne? Ali Jov nije završio izveštaj ...

Zadaje mi rane na rane, i udara na me kao junak. Sašio sam kostret po koži svojoj, i uvaljao sam u prah slavu svoju. (14. i 15. stih)

Reč “kostret” navodi nas na misao o potpunoj propasti. Jov je u suštini rekao: “Čoveče, ja ne samo što ovo nosim nego je to zapravo postalo deo mene, kao kakav sloj kože. Upravo u toj situaciji se nalazim.” Engleski prevod NIV prevodi sledeći deo rečenice ovako: “Ukopao sam čelo u prašinu.” Lice u prašinu! Od toga ne možeš otići mnogo niže, izuzev ako upotrebiš ašov. “Lice je moje podbulo od plača, na veđama je mojim smrtni sen” (16. stih).

A sada, zapazite sledeći komentar: “Premda nema nepravde u rukama mojim, i molitva je moja čista.”

Uh! Jeste li čuli šta taj čovek kaže? “Nevin sam. Nisam učinio ništa da to zaslužim, ali sam ipak na meti.” Ovo izvanredno objašnjava kako se osećao Mojsije onog mračnog dana o kojem smo govorili u ovom poglavlju. Dan je počeo loše i od tada je krenuo nadole, u još gore. Najpre ga je odbio faraon, pa njegov narod, a onda mu je i Bog rekao *da se vrati pred faraona!*

Zapazimo kako je Bog postupio prema tom svom sluzi Mojsiju. (On se na vrlo efikasan način ophodio i prema Jovu, ali to je već drugačija priča.) Ne ukoravajući Mojsija, Gospod mu je dao dva saveta. Jedan se odnosio na njega lično, a drugi na njegov posao. Saopštio je Mojsiju ko je On, a onda mu je rekao šta namerava da učini. Tako je *redosled* koji postoji u tom izlaganju važan koliko i same činjenice. Na samom vrhu, Bog ponavlja poruku izgovorenu iz zapaljenog grma, i u 6. glavi 2. Mojsijeve na pet različitih mesta kaže: “Ja sam”.

- “Ja sam Gospod ...” (2. stih)
- “Ja sam Gospod ...” (6. stih)
- “Ja sam Gospod ...” (7. stih)
- “Ja sam Gospod ...” (8. stih)
- “Ja sam Gospod ...” (29. stih)

Uvek iznova On stavlja naglasak na svoju poruku Mojsiju i kaže: “Vidiš, Mojsije, tvoje su oči okrenute na pogrešnu stranu (ponovljeno). Vрати svoj pogled prema meni (ponovljeno). Seti se ko sam Ja (ponovljeno).”

Ko je Gospod? O tome pitajmo proroka Isaiju. Uznemiren i povređen zbog moralnog stanja svog naroda, Isaija jednoga dana podiže pogled prema nebu i ... “videh Gospoda gde sedi na prestolu visoku i izdignutu” (Isaija 6,1). Više i nije bilo potrebno da vidi. Učvrstio je svoj pogled prema Gospodu i već u tom trenutku promenjen je ceo njegov način gledanja na stvari.

Ukoliko si osoba koja se već duži period vremena druži s Biblijom, sigurno je da si te reči čuo mnogo puta. Ali, neka; evo ih opet. (Unosim ih ovde besplatno i neću ih uračunati u cenu knjige.) *Ako tvoje oči nisu čvrsto usmerene prema Gospodu, nećeš moći opstati u tim danima koji idu iz lošeg u još gore.*

Zato, braćo sveta, zajedničari zvanja nebeskoga, poznajte [ustalite svoje misli na] ... Isusa Hrista. (Jevrejima 3,1)

Gledajući [učvrstimo svoj pogled] na načelnika vere i svršitelja Isusa. (Jevrejima 12,2)

Nema bolje terapije. Nema alternative kojom se to može zameniti. Nema lepe, pametne izreke ili lozinke koja bi to mogla bolje izraziti. Učvrstimo svoj pogled na Gospoda! Učinimo to jednom. Činimo to svakoga dana. Činimo to deset hiljada puta deset hiljada. Činimo to neprestano. Kad te pritisnu obaveze, kad su ti izgledi slabi, kad plamen tvoje nade počinje da se gasi, kada snovi nestanu, kad se zidovi zatvore, kad su prognoze mračne, kad ti se srce slama, *gledaj i nastavi da gledaš u Gospoda.*

Ko je On? To je Jahve, večni JA SAM, neprikosnoveni Gospodar svemira. On ne može učiniti ništa nepravedno; to bi bilo protivno Njegovoj prirodi. On nikada nije izgubio vlast nad svojim postupcima. On je uvek veran. Nepromenjiv. Svemoguć. Sveznajući. Dobar. Sažaljiv. Blagodatan. Mudar. Pun ljubavi. Najviši. Pouzdan.

Evo kako to izražava Petar: “Gospode! kome ćemo ići? Ti imaš reči večnoga života” (Jovan 6,68). I bio je u pravu. Zaista se nikuda i nikome drugom ne možemo okrenuti.

Sećam se kad sam, sa svojom suprugom Sintijom, sedeo za našim kuhinjskim stolom i razgovarao sa supružnicima, potpuno slomljenim ljudima. Oboje su bili u suzama i te večeri su jednostavno izlivali pred nama svoja srca. To dvoje bili su dospeli do kraja svojih snaga, do kraja odgovora na svoja pitanja.

Žena je pogledala prema drugoj strani stola i rekla: “Šta vi kažete ljudima koji vam dođu i jednostavno ne znaju kuda da krenu?”

“Na to nije lako odgovoriti”, rekoh polako. “Ali reći ću vam nešto što sâm pokušavam da učinim. Pokušavam da ih podsetim na to ko upravlja njihovim životom. Pokušavam da ih podsetim na to da je Bog taj koji o svemu odlučuje. U Njegovim je rukama sve. Bez obzira na to kako nama izgleda, situacija nikada ne izmiče Njegovoj vlasti. On je Gospod.”

Te reči su joj bile od koristi, bar utoliko što je shvatila da nije ona ta koja mora da sastavi ogromnu slagalicu, bez delova koji bi trebalo da se uklope. Trebalo je, shvatila je, da za izvesno vreme prestane s gledanjem nadole u svoj zamršeni čvor, i da izvesno vreme provede gledajući u Gospoda. On zna kako sve treba uklopiti, pa i u trenucima kada mi ne možemo ni da zamislimo na koji način će se to *ikada* sastaviti.

Nakon što je Gospod pet puta rekao Mojsiju “Ja sam”, rekao mu je i osam puta — “Ja ću ...!”

- “Sad ćeš videti šta ću učiniti ...” (1. stih)
- “Izvešću vas ...” (6. stih)
- “Oprostiću vas ropstva ...” (6. stih)
- “Izbaviću vas ...” (6. stih)
- “Uzeću vas ...” (7. stih)
- “Ja ću vam biti ...” (7. stih)
- “Pa ću vas odvesti ...” (8. stih)
- “Daću vam ...” (8. stih)

Znate li šta meni kaže ovo ponavljanje? Slušam kako Gospod govori: “Budući da sam ja ono što jesam, ja ću učiniti što je najbolje za vas.” To je, po mom uverenju, predmet Božje divne poruke Mojsiju, a takođe i tebi i meni.

Dan kada stvarno počnem da verujem u tu činjenicu, jeste dan kada iskustvo mog života ide od lošeg, u još gore, pa *nabolje*. Moji “jo-jo” skokovi života napuštaju poziciju “spavanja” i ponovo postaju aktivni. Tada kažem sebi: “*Čarlse!* (Ponekad moram malo da viknem kako bi privukao sopstvenu pažnju.) Čarlse, izvadi vosak iz ušiju i slušaj ovo. Bog zna šta radi. To što čuješ nije nikakva greška. On u ovom trenutku dopušta ovo, bez obzira na to šta je u pitanju. I tako, budući da je ono što jeste, On čini ono što je za tebe najbolje.”

Možda je potrebno da i ti obaviš sličnu vrstu razgovora sa samim sobom. Preporučujem ti da stalno imaš pred očima tu osnovnu temu, pa će ti ona pomoći da kreneš nabolje kada sve ostalo krene ka od lošeg ka još gorem.

Odmah pošto je rekao Mojsiju šta će činiti, Bog mu je rekao i ovo: “Moraš mi verovati. Zapovedam ti da to uradiš.” “Ali Gospod govori Mojsiju i Aronu, i zapovedi im da idu k sinovima Izrailjevim i k faraonu, da izvedu sinove Izrailjeve iz zemlje Misirske” (13. stih).

Bog je govorio: “Ovo *će* se dogoditi. Izrailjci *će* izaći iz Egipta. To nije ni razmišljanje o nečemu što biste želeli niti neka lepa misao. Moja je namera da to ostvarim. Spremite se da izvršite plan.”

Vrlo često se neverstvo nalazi u ulozi strele koja vernika pogađa u najslabiju tačku. Mi, razumom, prihvatamo šta je Bog rekao, ali je potrebno imati i veru da to stavimo u pokret, da dođemo na mesto događanja i počnemo s primenjivanjem onoga što nam je On zapovedio. Bitka se dobija ili gubi tada i na tom mestu, u tom deliću sekunde oklevanja.

Evo kako treba da se molimo, upravo kad pomislimo kako nijednom više nećemo poželeti da se molimo: “Gospode, ovom prilikom nisam raspoložen za molitvu ali, Gospode, ipak poslušaj moju molitvu. Verovaću Ti i kad se podiže plima, i ja već stojim na prstima. Verovaću Ti i kad mi se čini kao da Ti je potrebna čitava večnost da ispuniš svoje obećanje. Verovaću Ti, iako sam došao na jadni kraj svoje snage, do taloga svoje nade, do krhotina svojih planova. Neću tražiti prečicu. Neću tražiti ljudsko mišljenje. Neću se povući iz boja. Verovaću Ti!”

Tri završna načela

Tri blagovremena i vanvremenska načela dolaze nam na um dok završavamo ovo poglavlje. Ta načela su postavljena kao tri uspravno poređane domino figure, gde jedna pada na drugu i druga na treću.

Okolnosti koje su okrenute protiv nas iznuđuju zavisnost. Kad se nađeš u situaciji koja se iznenada obrće i počinje da se kreće u pravcu u kojem ti nisi želeo, ponižen si i to te nagoni u položaj zavisnosti od Gospoda. To je upravo ona pozicija na kojoj Bog želi da budeš. Njegov mudri pristup je da nas drži u krugu svoje zaštite i staranja.

Okolnosti koje iznuđuju zavisnost uče nas strpljenju. Kud baš ova nepopularna reč, “strpljenje”? Ali, priznajmo koliko nam je potrebna! Kada prvi princip postigne svoju svrhu, mi postajemo zavisni. A onda, u tom stanju zavisnosti moramo da čekamo i da se učimo strpljenju.

Okolnosti koje nas uče strpljenju čine nas mudrima. Mudrost postaje zlatni venac naših tegobnih okolnosti. Mudrost koju smo napabirčili iz svojih iskustava i ispitivanja Gospodnjih obećanja ostaće uz nas i služiće nam na blagoslov u ostatku našeg života.

Obično, kad pomislim na čoveka koji je došao na kraj svojih snaga, setim se upečatljivog hrišćanskog putničkog života engleskog pesnika Vilijama Kaupera. Kauper se našao na takvoj dubini razočaranja i očajja da je pokušao da, ispijanjem otrova, učini kraj svemu tome. Ali Bog je u svojoj ljubavi pokrenuo nekoga da ode i da ga pronađe. Isprali su mu želudac i tako je bio spasen.

Čim se oporavio, očajni pisac zakupio je kočije koje će ga odvesti na Temzu, gde je nameravao da se baci u mračne, uskovitlane vode. Međutim, kočijaš nije hteo to da dopusti. Sprečio je Kaupera u nameri, vratio ga natrag u kočije i odvezao kući.

Frustriran zbog novog neuspelog pokušaja, Kauper je pronašao nož i u tajnosti svog doma pokušao da se baci na njega. Verovali ili ne, oštrica se slomila.

Još ne odustajući i uprkos svojim neuspelim pokušajima, u podrumu kuće namestio je uže, navukao sebi omču oko vrata i bacio se u prazno. Ali neko ga je pronašao pre nego što se ugušio i skinuo ga s užeta. Eto, nije mogao čak ni da se ubije! Konačno, duboko u svojoj žalosti, nagnao je sebe na čitanje Poslanice Rimljanima. Na stranicama te knjige pronašao je tekst koji ga je odveo na kolena i doveo veri u Isusa Hrista.

Više godina kasnije, kao zreo Božji čovek, Kauper je stavio na papir ovu sada poznatu himnu:

Bog postupa tajanstveno,
Kada čini svoja čuda;
On ostavlja tragove stopala u moru,
I plovi na oluji.
Duboko u neizmerivim riznicama
Veštine koja nikada ne zataji,
On čuva svoje svetle planove,
I ostvaruje svoju neprikosnovenu volju.²⁷

Tim mislima apostol Jakov dodaje svoje “Amin”, rečima na koje sam se vraćao češće nego što mogu da izbrojim.

Svaku radost imajte, braćo moja, kad padate u različne napasti, znajući da kušanje vaše vere gradi trpljenje; a trpljenje neka delo dovršuje, da budete savršeni i celi bez ikakve mane. Ako li kome od vas nedostaje premudrosti, neka ište u Boga koji idaje svakome bez razlike i ne kori nikoga, i daće mu se. (Jakov 1,2-5)

U engleskom prevodu, prema Filipisu, nailazimo veoma zanimljiv tekst:

Kad se vaš život, braćo, ispuni svakovrsnim nevoljama, ne branite se od njih kao da su uljezi, nego ih rado primajte kao prijatelje. Shvatite da dolaze da bi iskušale vašu veru i stvorile u vama vrlinu istrajnosti. Ali, pustite da se proces dalje odvija sve dok se vaša istrajnost potpuno ne izgradi i vi utvrdite da ste postali ljudi i žene zrelog karaktera, koji raspolažu pravom vrstom samostalnosti. Tako, ako u tom procesu bilo ko od vas ne zna kako da reši neki problem, treba samo da pita Boga — koji daje velikodušno svim ljudima, ne čineći da se osećaju glupo ili krivi — i može biti potpuno siguran da će mu biti data neophodna mudrost.

Isto obećanje koje je Bog dao Mojsiju namenjeno je i nama: “Pošto sam Onaj koji jesam, učiniću ono što je najbolje za tebe.” Nema dana s ove strane večnosti, bez obzira koliko bio mračan, koji se ne može poboljšati prijanjanjem uz tu utešnu misao.

²⁷ William Cowper: “Light Shining Out of Darkness.”

Deseta glava

ZLA KOJA PROPOVEDAJU

Biblija govori o četiri velika razdoblja čudâ. Tri su se već dogodila, dok četvrto tek treba da nastupi. U tim razdobljima večni Bog se, moćnim ispoljavanjem svoje sile, umešao u tok vremena i prostor. Prvo razdoblje čudâ vezuje se za Mojsijevo vreme. Drugo, za vreme proroka Ilije. Treće, kad je Isus, kao Bogočovek, hodao našom planetom. Preostaje još jedno područje, u budućnosti. U to vreme Bog će staru planetu Zemlju pohoditi nizom kaznenih sudova pustošenja, izlivajući svoj pravedni gnev na svet koji je odbacio Njegovog Sina, Njegovu reč i Njegovu volju.

Zanimljivo mi je, to što su prvo i četvrto razdoblje čudâ, jedno koje je bilo i ono koje tek treba da usledi, obremenjeni sudovima namenjenim Zemlji. Posle svakog od tih oluja gneva rađa se novo razdoblje — divni novi način života, do tada nepoznat ljudima koji su u to vreme živeli.

U Mojsijevo vreme, kako ćemo videti, Izrailjci koji su bili svedoci Božje sile razaranja i gledali zla, ući će u jednu novu zemlju, pod novim vođom i početi novi način života kao narod. Tako i u budućnosti, oni koji budu prihvatili Hrista i prošli kroz vreme nevolje, ući će u nebesko hiljadugodišnje carstvo, vreme obećanog nebeskog mira i sreće sa Hristom, svojim Spasiteljem. Taj period budućeg suda biće uvod u večno carstvo života, u kojem će verni na obnovljenoj Zemlji živeti s Hristom, kao Carem nad carevima i Gospodarom nad gospodarima. Bog ne zaboravlja ni svoj narod ni svoja obećanja.

Dok, ovom prilikom, razmišljamo o zlima koja su snašla Egipat i njihov uticaj na Mojsija kao vođu, želim da skrenem vašu pažnju na tri bitne činjenice.

Pošasti je predskazao Božji glas

Pošasti nisu bile naknadno smišljene, niti povratne reakcije ili izuzeci u Božjem planu sačinjeni u poslednjem trenutku. One su zapravo bile integralni deo Njegove osnovne strategije. Gospod je Mojsiju još kod zapaljenog grma u Madijanu objasnio kako će se sve to dogoditi:

A ja znam da vam neće dopustiti car misirski da izidete bez ruke krepke. Ali ću pružiti ruku svoju, i udariću Misir svim čudesima svojim, koja ću učiniti u njemu; i posle će vas pustiti. (2. Mosjeva 3,19.20)

A onda je Gospod, i u 4. glavi 2. Mojsijeve, dok je Mojsije pakovao svoje stvari za dugo putovanje u Egipat, ponovo izložio svom sluzi kakav će biti ishod. “Kad otideš i vratiš se u Misir, gledaj da učiniš pred faraonom sva čudesa koja ti metnuh u ruku; a ja ću učiniti da mu otvrdne srce i ne pusti naroda” (2. Mojsijeva 4,21).

Bog je znao kakav će biti faraonov odgovor. Znao je da će pošasti uslediti. One su bile podjednako deo Božjeg plana, kao što su bili pozivanje Mojsija ili sâm Izlazak iz Egipta.

Faraonova priroda zahtevala je pošasti

Bio je to tvrdoglav car. Srce mu je bilo izrezano iz čvora u hrastovom drvetu. Jedini način na koji je Bog uopšte mogao privući njegovu pažnju bio je izlivanje tih strahovitih zala. U svest tog čoveka nije moglo prodrati ništa manje od toga. Evo, pogledajmo njegovu prvu reakciju na Gospodnje reči, koje su mu preneli Mojsije i Aron. “Ali faraon reče: ko je Gospod da poslušam glas njegov i pustim Izrailja? Ne znam Gospoda, niti ću pustiti Izrailja” (2. Mojsijeva 5,2).

Ko je Gospod ...? Čitajući te reči poželim da viknem: “Pazi se, faraone! Neverovatno, koliko si preterao. Ne znaš čak ni šta govoriš; govoriš o nebeskom Bogu. On ima poslednju reč. Prikloni se.”

No, faraon je bio tvrdokornog srca. Ima jedna izreka koja kaže da se klin klinom izbija, da se na otrov ide otrovom. Drugim rečima, da biste izašli na kraj s tvrdoglavim i tvrdovratim ljudima, vi morate biti podjednako odlučni.

Profesionalnim savetnicima dobro je poznat taj mehanizam. Kada razgovarate s tvrdoglavim osobama, one vas obično ne čuju ako se izražavate blago, osećajno i tiho. Ponekad je potrebno pronaći način kako biste privukli njihovu pažnju. Ne uz pomoć grčevitih, sitnih poteza (ma kako izgledi na uspešnost, ponekad, bili privlačni), nego često upotrebom reči koje se koriste u direktnoj konfrontaciji, koje bi inače slomile srce i duh osećajnije osobe. Želiš li stvarno da uspeš, ponekad će biti nužno da podigneš glas ili da jednom ili dva puta lupiš šakom o sto, ili ćeš u tome uspeti uz par grubih reči kojima ćeš naznačiti moguće posledice.

Tako je Bog postupio u faraonovom slučaju. Onaj koji ispituje srca zna prepoznaje takvo srce. U jednom trenutku On je rekao Mojsiju: “Oteža srce faraonovo [srce mu je tvrdokorno]; neće da pusti naroda” (2. Mojsijeva 7,14). Budući da je faraonovo srce bilo kakvo je bilo, pošasti se nisu mogle izbeći.

Mojsijevo pitanje izazvalo pošasti

Mojsije je Gospodu postavio jedno pitanje i Njegov odgovor došao je u vidu deset zala. (Vodi računa kakva pitanja postavljaš!) Evo, kako nas o tome izveštava Biblija:

I Gospod reče Mojsiju govoreći: Idi, kaži faraonu caru misirskom neka pusti sinove Izrailjeve iz zemlje svoje. A Mojsije progovori pred Gospodom i reče: eto, sinovi Izrailjevi ne poslušашe me, a kako će me poslušati faraon, kad sam neobrezanih usana? (2. Mojsijeva 6,10-12)

“Ali Gospode”, usprotivio se tom prilikom Mojsije, “ako Izrailjci ne poštuju moje reči, kako ću jednog tvrdoglavog cara kao što je faraon uopšte naterati da sluša?”

“Da, Mojsije”, reče Gospod. “Dobro je što si to pitao. Eto, upravo imam na raspolaganju nekoliko sredstava. Ne brini se, privući ćemo faraonovu pažnju.” I tada je nebeski Bog zasukao rukave i pozabavio se tvrdoglavim egipatskim carem.

Svako zlo dotaklo se *svih* Egipćana

Ceo egipatski narod ispaštao je zbog faraonovog tvrdoglavog, odgovora Gospodu. Ako budete pogledom prelazili preko teksta o pošastima koje su potresale zemlju, uvek iznova ćete nailaziti na reči “svi”. “Sva zemlja, sva stoka, svi ljudi i stoka.” Konačno, i tragično tužno, vidimo i reči “svi prvenci”.

Međutim, nijedan diktator, firer, general, faraon ili predsednik ne može dugo da izbegava odgovornost. Točak Božjeg suda se okreće; možda će mleti polako, ali on melje izuzetno fino. U Poslanici Jevrejima čitamo kako “nema stvari nepoznate pred Njim, nego je sve golo i otkriveno pred očima Onoga kojemu govorimo” (Jevrejima 4,13). Ako ta glava, u tvojim očima, ne čini ništa izuzev što ukazuje na temeljitost Božjeg suda, ona je postigla svoj zadatak. Slika koju Biblija ovde iscrtava nije srećna slika, ali je verna stvarnosti. To je Bog “kome govorimo” ili, prema izvornom tekstu, “Bog kome moramo dati odgovor”.

U svojoj radnoj sobi imam knjigu pod naslovom *Život pod Božjim prutom discipline*. To je knjiga koja verovatno ne bi mogla biti objavljena u ovoj eri samodopadnog hrišćanstva, jer je puna podsećanja na Božje sudove na ljudima i ženama kroz vekove. Sve što treba da vam kažem, kako bih istakao ono što želim, jeste da je to debela knjiga, s preko 900 strana.

Kada Bog nešto radi, On to radi temeljito. Pošasti nisu uznemirile samo visoke krugove na dvoru nego su zahvatile i celu egipatsku zemlju. Faraonovo srce je od početka do kraja ostalo obavijeno cementnim omotačem ravnodušnosti. I zaista, pod pritiskom sopstvenog dvora, faraon je na kraju morao reći: “Neka narod ide.” Ipak, sreće mu je ostalo betonski tvrdo do samog kraja; zadržao je svoj tvrdoglavi stav. On će za sva vremena i za večnost ostati primer onoga šta znači suprotstavljati se Božjoj dobroti i odbacivati je. Zbog toga je Bog i odlučio: “Neka počnu pošasti!”

Pošast vode pretvorene u krv

I reče Gospod Mojsiju: oteža srce faraonovo; neće da pusti naroda. Idi ujutru k faraonu. Gle, on će izaći na vodu, pa stani prema njemu na obali, a štap koji se bio prometnuo u zmiju uzmi u ruku. I reci mu: Gospod Bog jevrejski posla me k tebi da ti kažem: pusti narod moj da mi posluži u pustinji. Ali ti eto još ne poslušša. Zato Gospod ovako veli: ovako ćeš poznati da sam ja Gospod: evo, udariću štapom što mi je u ruci po vodi što je u reci, i prometnuće se u krv. I ribe u reci pomreće, i reka će se usmrdeti, i Misirci će se uzmučiti tražeći vode da piju iz reke.” (2. Mojsijeva 7,14-18)

Tako nije moralo biti. Faraon je znake koje su pokazali Mojsije i Aron mogao da uvaži kao prst samoga Boga. Mogao je da popusti, pa bi njegov narod dalje napredovao i bez mnoštva jevrejskih robova. Nikada se nisu morali dogoditi bol, patnje i gubitak života.

Ali, to je, uostalom, izveštaj o našem svetu. Slabašni čovek podiže svoju majušnu pesnicu u lice Stvoritelju i kaže: “Radim to onako kako *ja* hoću.” I tada, kao posledica, nastaju neviđene patnje, nebrojene suze bola i jada.

Za svakog Egipćanina Nil je bio izvor samog života. Bunarska voda u toj zemlji često je bila zagađena — situacija koju imamo i do današnjeg dana. Upravo zbog toga je za sve potrebe u vezi s vodom Egipćanin bio upućen na Nil: u vezi s vodom za kupanje, kuvanje, čišćenje, pranje i piće. Povrh toga, riba je u Egiptu bila glavna trgovinska roba. Prema tome, udariti u Nil značilo je pogoditi u srž njihove ishrane: svežu vodu i svežu ribu.

Božji prvi udarac bio je udarac u osetljivo mesto, udarac u središte egipatskog života.

I učini Mojsije i Aron kako im zapovedi Gospod; i podigav Aron štap svoj udari po vodi koja beše u reci pred faraonom i slugama njegovim. I *sva* voda što beše u reci prometnu se u krv. I pomreše ribe što bejahu u reci, i usmrde se reka tako da ne mogu Misirci piti vode iz reke, i beše krv po *svoj* zemlji Misirskoj. (20. i 21. stih, kurzivi autora)

Pokušajte, ako možete, da tu sliku zamislite za nekoliko trenutaka. Nemaš više odakle da uzimaš vodu. Nema više ribe kojom si hranio porodicu. To je pokrenulo lavinu najrazličitijih oblika stresa i neprilika po celoj zemlji. S izuzetkom onih malih količina vode kojih je bilo po kućama, vode nigde nije bilo. Biblija nas izveštava: “A Misirci svi kopaše oko reke tražeći vode da piju; jer ne mogahu piti vode iz reke. I navrší se sedam dana kako reku udari Gospod” (24. i 25. stih).

Možeš li se uživeti u njihovu situaciju? Sedam dana i sedam noći bez svog osnovnog izvora vode. Punih sedmicu dana zatvorene prodavnice prehrambenih namirnica. U takvim okolnostima bio bih spreman da izjavim: “On je Bog! Neka ide taj narod! Žedan sam. Šta bih dao za prženu ribu! Hajde, da to jednom završimo.”

Bio bih spreman ja, ali ne i faraon. Ni pod kakvim okolnostima. U stvari, monarh se okrenuo, otišao u svoju palatu i na ceo događaj samo slegao ramenima. “I okrenuvši se faraon otide kući svojoj, i ne mari ni za to” (23. stih).

Car o problemu vode i ribe ni uzgredno nije razmišljao. Gospodnje reči mu nisu značile ništa.

Pošast žaba

I reče Gospod Mojsiju: idi k faraonu, i reci mu: ovako veli Gospod: pusti narod moj, da mi posluži. Ako li nećeš pustiti, evo ću moriti svu zemlju žabama. (8,1.2)

U životu sam bio prilično prislan sa žabama bukačicama. U stvari, ovo nije bilo nikakvo uživanje za ljubitelje žaba. Tih kreketuša bilo je svuda, od zida do zida!

Gospod je rekao Egipćanima: “I reka će se napuniti žaba, i one će izaći i skakati tebi po kući i po kleti gde spavaš i po postelji tvojoj i po kućama sluga tvojih i naroda tvojega i po pećima tvojim i po naćvama* tvojim” (8,3).

Nije baš da im se pozavidi! Žabe u hlebu. Žabe koje im prave društvo među čaršavima u postelji. Žabe u odeći. Žabe po celoj kuhinji. Žabe *svuda*. Da li biste tako nešto mogli zamisliti?

U našoj kući u Kaliforniji, s jedne niske tačke u zadnjem delu dvorišta sproveo sam u kamenu žleb na ulici odvodnu drenažnu cev, prečnika 90 mm. Posle jedne od retkih kišnih oluja u tom kraju, primetio sam da je cev ostala zapušena. Cev je bila van funkcije, pa je voda počela da puni zadnji deo dvorišta. Šta je to, uopšte, moglo da začepi cev takvog prečnika? Da bih to otkrio, nisam nameravao da otkopavam celu cev. Izašao sam na ulicu, legao potrbuške i zavirio u završetak cevi i našao se oči u oči s najvećom žabom koju sam do tada video. Žaba se nastanila u cevi i začepila odvod, toliko je bila velika!

Meni je već to što sam imao veliku žabu u odvodnoj cevi bilo dovoljno mučno. Kako bi tek bilo imati žabe u kuhinjskom nameštaju, u kuhinjskom odvodu, u plakaru, u kupatilu i u svom krevetu? Zamislite, ustajete noću da popijete malo vode, pa se okliznete i padnete preko desetak žaba. E, to je već pošast! Upravo se tako dogodilo. “I pruži Aron ruku svoju na vode misirske, i izađoše žabe i pokriše zemlju Misirsku” (8,6).

Sve odvodne cevi u Egiptu bile su zapuštene. Žabe su zavladaile zemljom.

Verovatno ste pomislili: “Uh, to mora delovati! Ali, nije. Nekome je bila upućena poruka, ali je taj neko nije prihvatio. Pa ipak, Bog je bio dobar. Ne samo što je krv ponovo pretvorio u svežu vodu nego je uklonio i problem žaba.

* Naćve: drveno korito za mešenje hleba

I otide Mojsije i Aron od faraona; i zavapi Mojsije ka Gospodu za žabe koje beše pustio na faraona. A Gospod učini po reči Mojsijevoj; i pocrkaše žabe, i oprostiše ih se kuće i sela i polja. I na gomile ih grtahu, da je smrdela zemlja. A kad faraon vide gde odahnu, otvrdnu mu srce, i ne posluša ih, kao što beše kazao Gospod. (8,12-15)

S opadanjem ovog pritiska, faraon se vratio svojoj tvrdoglavosti. Budući nezainteresovan za patnje svog naroda, faraonovo srce je ostalo neosetljivo kao đon.

Pošast ušiju (mušica)

Ovo treće zlo došlo je nenajavljeno. Prvim dvama zlima prethodila je najava od strane Mojsije i Arona, ali ne i ovom zlu. Dok razmišljamo o svim zlima koja su snašla Egipat, zanimljivo je zapaziti kako je svako treće zlo nastupilo bez prethodnog upozorenja. Izgleda da Bog povremeno predskazuje svoj plan, dok u drugim prilikama zadržava sebi pravo na “udar iznenađenja”. To su zbivanja koja privlače našu pažnju.

I evo, kako se to dogodilo: “A Gospod reče Mojsiju: kaži Aronu: pruži štap svoj, i udari po prahu na zemlji, nek se pretvori u uši po svoj zemlji Misirskoj (16. stih).

Rečju “uši” iz biblijskog teksta označava se vrsta insekta koji ujeđa i ubada i svojim žrtvama ulazi u nozdrve i uši. Već to bi bilo dovoljno da vas izbezumi! Da li ste nekad, šetajući kakvom šumskom stazom, naišli na pravi oblak sićušnih komaraca? Grozno! Samo za tren, i već su svuda po vama. U vašoj kosi, niz vrat, u nozdrvama, u ustima u očima, u ušima. Ujedaju. Zuje. Piju vam krv. Ili ste, možda, čamcem ili kanuom veslali rekom u nekom od vlažnih šumskih predela, pa ste se iznenada našli pokriveni tepihom tih malih crnih mušica koje opasno bodu. *Užasna stvorenja!* Nemate dovoljno vremena ni da se bacite u vodu!

To je moralo biti, blago rečeno, nepodnošljivo! Kako ćete to možda sami zapaziti dok ulazimo dublje u materiju, svaka sledeća pošast postaje sve teža i neprijatnija. Pošast koja je bila pogodila reku Nil bila je udarac svakom pojedincu, ali ljudi su se prilagodili i pregmeli period njenog trajanja. Žabe su bile grozna neprijatnost; dosadile su ljudima, smučile su im se i zgadile do krajnjih granica. Ipak, niko nije bio stvarno povređen.

Ali kad ste okruženi rojem mušica, tada to prelazi jednostavan osećaj nelagodnosti. Nema sumnje da su te mušice i ljude i životinje dovodile do očajanja. Biblija nas izveštava: “I postaše uši po ljudima i po stoci, sav prah na zemlji pretvori se u uši po celoj zemlji Misirskoj” (17. stih).

Pre više godina dvoje od naše dece počeli su da muče izvesni neprijatni zdravstveni problemi. Zahvaljujući različitim testovima utvrđeno je da pate od više vrsta akutnih alergija. U stvari, alergolog nam je rekao da nam deca pate od alergije na prašinu. Prašina! To je slično kao kad biste bili alergični na *vazduh*. Prašine ima svuda. Kako od nje uopšte možete pobeći?

Nedugo posle tog saznanja sedeo sam u našoj sobi za odmor, dok je sunce na zalasku prolazilo kroz prozore okrenute zapadu. Gledajući zrake sunca kako prolaze kroz sobu, zbunjeno sam posmatrao nebrojene čestice prašine kako lebde u vazduhu. Pomislih: *Strašno! Kako bi tek izgledalo kada bi svaka ta čestica prašine bila po jedna mušica ili komarac? Ko bi to uopšte mogao i da zamisli?*

Čak ni suočen s tim, faraon nije popustio u srcu. Uzgred, u 19. stihu imamo zapisane poslednje reči faraonovih čarobnjaka. Posle tih svojih reči faraonu oni više nisu imali šta da kažu: “I rekoše vračari faraonu: ovo je prst Božji. Ali opet otvrdnu srce faraonu, te ih ne posluša, kao što beše kazao Gospod” (19. stih).

Da sam ja bio jedan od tih čarobnjaka u toj situaciji, ja bih spakovao svoje čarobnjačke rekvizite i uhvatio prvi avion iz Kaira. Osim toga, svoju biografiju poslao bih svim carevima civilizovanog sveta. Što je mnogo, mnogo je!

Na kraju tog trećeg zla i pre početka četvrtog, Bog je intervenisao na zadivljujući način. Počev od četvrtog zla, zemlja Gesem u kojoj su živeli Jevreji imala je nevidljiv zid zaštite. Bog je od tada štitio Izrailjce, dok je Egipćane mučio pošastima. “Ali ću u taj dan odvojiti zemlju Gesemsku, gde živi moj narod, i onde neće biti bubina, da znaš da sam ja Gospod na zemlji” (22. stih).

Nikada u to nemoj posumnjati, dragi prijatelju. zaštitnička ruka nalazi se i nad tvojim životom: “Pašće pored tebe tisuća i deset tisuća s desne strane tebi, a tebe se neće dotaći” (Psalam 91,7).

Verujem da su, prvobitno, te reči bile napisane imajući na umu sotonske napade. Božje dete koje je u svom druženju s Bogom pod zaštitom Njegovog Duha, može se kretati u svom svetu bez straha od napada sotonskih demona. Život pod zaštitom Svetoga Duha oslobodiće te pošasti demonskih uticaja. Po mome uverenju, to je suština poruke 91. psalma.

Evo primera za ovo što smo pomenuli, u 2. Mojsijevoj. Egipćani su se našli pod crnim oblakom pošasti dok su, od četvrte pošasti i dalje, Izrailjci bili pod božanskom zaštitom.

Pošast “bubina” (insekata)

I dođoše silne bubine u kuću faraonovu i u kuće sluga njegovih i u svu zemlju Misirsku, da se sve u zemlji pokvari od bubina. (24. stih)

“Silne bubine!” Rojevi! Zvuči, nekako, kao naslov filma. Možda nekog od onih jezivih filmova strave u kojima je mali grad pod najezdom tih stalno prisutnih neprijateljskih insekata. No, ovo je bilo istina, a ne naučna fantastika, užas je bio autentičan.

Jevrejska reč koja je u našoj Bibliji prevedena izrazom “silne bubine” znači “mešavina”, što upućuje na veliku mešavinu različitih vrsta insekata. Velike leteće bube. Pauci koji padaju s plafona. Vaške koje skakuću po vama. Krpelji koji vam se zarivaju pod kožu. Majušne buve koje vam se uvlače pod odeću. Pčele koje vas ubadaju.

Razmišljajući o takvoj slici, možda ćete reći: “Ako bih morao da živim u okruženju tako brojnih i različitih insekata, morao bih da se odselim!” Ali da ste živeli u Egiptu, mesto na koje biste se preselili takođe bi vrvelo od tih kreatura! Ne bi bilo mogućnosti da pobegnute. Ta mešavina insekata spustila se na Egipat u broju od ko zna koliko triliona. Svuda, samo ne u Gesemu.

I, kakav je bio rezultat? “Ali opet otvrdnu srce faraonovo, i ne pusti naroda” (32. stih). Taj čovek mora da je bio načinjen od titanijuma. Njegova tvrdoglavost bila je prosto neverovatna.

Rastao sam u Hjustonu, gde smo imali nekoliko vrsta buba karakterističnih za (saveznu državu) Teksas, ali ne mogu zamisliti kako bi to izgledalo kad bismo tako veliki broj štetočina imali i u našoj kući i izvan nje. Neki naši prijatelji u jednom periodu živeli su u onom uskom, izduženom delu Teksasa. Kasnije su se preselili, ali im je živo u mislima ostalo sećanje na teksaške peščane oluje koje su umele da besne u njihovom kraju. Jednom prilikom, oluja je počela da duva u sumrak, i besnela je cele noći. Ujutru, osvanuo je dan čistog i plavog neba. Domaćica kuće otišla je u malu prostoriju u kojoj je bila okačena njena odeća. Gledajući u pod, koji je podsećao na mali sanduk s peskom, odlučila je da

izmeri koliko je peska te noći prodrlo u tu prostoriju i plakare s odećom. (To je bilo u kući građenoj od čvrstog materijala, s dobrom izolacijom.) Posle istresanja sve svoje odeće i čišćenja peska s poda, izmerila je dve pune kante peska.

Već bi i pesak bio dovoljan, ali da li biste mogli zamisliti da, iz noći u noć, iz dana u dan, vadite iz svojih plakara za odeću kante pune *insekata*. Kakva grozna pošast! Neverovatno, ali faraon je i dalje odbijao da popusti.

Reći ću vam šta me podjednako buni. Egipćani se nijednom nisu pobunili protiv svog mazgoglavog diktatora. Ni jednom se stanovništvo nije podiglo protiv tog čoveka, krivca za te pošasti u njihovoj nekada mirnoj zemlji. Govoreći ljudskim jezikom, on je bio uzročnik. Pa ipak, mora biti da je faraon svoj narod držao u šaci moćnim pokrovom straha i poštovanja.

Međutim, Bog prema tom čoveku nije imao nikakvu vrstu strahopoštovanja. Istovremeno, On ni izdaleka nije bio završio s njim.

Pomor stoke

Evo, ruka Gospodnja doći će na stoku tvoju u polju, na konje, na magarce, na kamile, na volove i na ovce, s pomorom vrlo velikim. A odvojiće Gospod stoku Izrailjsku od stoke misirske; te od svega što je sinova Izrailjevih neće poginuti ništa.

I postavio je Gospod rok rekavši: sutra će to učiniti na zemlji Gospod. I Gospod učini to sutradan, i sva stoka misirska uginu; a od stoke sinova Izrailjevih ne uginu nijedno. (2. Mojsijeva 9,3-6)

Bog je već bio ukinuo snabdevanje ribom, a za izvesno vreme i snabdevanje vodom. A sada nije bilo crvenog mesa niti mleka. Pomor je pogodio stoku, konje, magarce, kamile, koze i ovce. Zamislite samo te naduvene strvine, rasejane po celoj zemlji. U poređenju s tim, gomile zelenih žaba izgledale su kao dekoracija!

Odmah preko granice, u Gesemu, stoka Jevreja je napredovala. Njihove životinje nikada se nisu razboljevale. Da li je dokaz uopšte mogao biti jasniji? No, faraon, njegova porota sastavljena od samo jednog čoveka, čak je i taj dokaz proglasila “nerelevantnim”. Ista pesma, peta strofa — on je i tom prilikom otvrdnuo svoje srce.

Pošast krastâ (čireva)

I uzeše pepela iz peći, i stadoše pred faraona, i baci ga Mojsije u nebo, i postaše kraste pune gnoja po ljudima i po stoci. (2. Mojsijeva 9,10)

Posle svega što se dogodilo, običan stanovnik Egipta morao se pitati: *Šta je sledeće? Šta se još može dogoditi?* Jevrejski jezik te “kraste” opisuje kao “osipi s upalom, koji zatim prelaze u bubuljice”. Drugim rečima, bili su to duboki čirevi koji su pucali, i iz kojih se gnoj izlivao po koži. Na to nisu bili imuni ni faraonovi čarobnjaci: “I vračari ne mogoše stajati pred Mojsijem od krasta; jer bejahu kraste i na vračarima i na svim Misircima” (11. stih).

Sećam se da sam se, kao dečak, jednom tako povredio udarivši petom o jedan kamen, i zadobio modricu i povredu duboku sve do kosti. Iz modrice se na kraju razvio dubok čir, pun gnoja, koji je onda izbio na površinu. Čir je, kad je sazreo, trebalo proseći skalpelom.

U tom trenutku bio sam vrlo blizu trovanja krvi. Nedelju i po dana pre prosecanja čira nisam mogao da hodam, a ni izvesno vreme posle toga. Kakvo mučenje! Tih bolova se i do danas vrlo živo sećam.

Moja nevolja nastala je zbog jednog čira, na jednom delu mog tela. Šta bi bilo da sam ih imao *po celom telu*? Razmisli kakvu bi patnju takve rane izazvale, ako bi se našle u pregibu iza kolena, kod zglobova gde se telo savija, ili pod miškom, na laktovima, oko struka, na člancima nogu i stopalima. Ne bi mogao da hodaš, spavaš, pa čak ni da sedneš da se opustiš. Možda bi se, kao Jov, našao šćućuren na kakvoj gomili pepela, stružući se krhotinom od grnčarije. Bol bi postajao nepodnošljiv. A i ti čirevi su, seti se, došli nenajavljeno. Kakvog li zastrašujućeg iskustva!

I sada, ako imaš čir, postoji nešto što nipošto ne bi smelo da se dogodi. Ništa, odnosno, niko ne sme da te udari. Jer, bol je dovoljno jak i kad te niko ne dodiruje. Od čega se, potom, sastojalo sedmo zlo?

Grād.

Pošast grāda

I Gospod reče Mojsiju: pruži ruku svoju k nebu, neka udari grād po svoj zemlji Misirskoj, na ljude i na stoku i na sve bilje po polju u zemlji Misirskoj” (9,22).

Grād je, nema sumnje, dokusurio sve što je od stoke preživelo posle petog zla. Niko i ništa od onoga što je bilo na otvorenom nije moglo opstati, pogotovo što to nije bila obična grādna oluja.

I Gospod reče Mojsiju: pruži ruku svoju k nebu, neka udari grād po svoj zemlji Misirskoj, na ljude i na stoku i na sve bilje po polju u zemlji Misirskoj. I Mojsije pruži štap svoj k nebu, i Gospod pusti gromove i grād, da oganj skakaše na zemlju. I tako Gospod učini, te pade grād na zemlju Misirsku. A beše grād i oganj smešan s grādom silan veoma, kakvoga ne beše u svoj zemlji Misirskoj od kako je ljudi u njoj. I pobi grād po svoj zemlji Misirskoj što god beše u polju od čoveka do živinčeta; i sve bilje u polju potr grād, i sva drveta u polju polomi. Samo u zemlji Gesemskoj, gde bejahu sinovi Izrailjevi, ne beše grāda. (9,22-26)

Grād je bio dovoljno jak da kida koru s drveća, a i da ih u nekim slučajevima potpuno skrši. (Pomislite samo koliko bi, da ga je bilo, iznosilo osiguranje na sva ta borna kola u Egiptu, uništena od grāda! Međutim, Izrailj je i ovom prilikom, uživao božansku zaštitu. Na Gesem grād uopšte nije pao. Ni jedno jedino zrno.

Na dan 28. januara 1995. godine stanovnici gradića Tomasvil u (američkoj saveznoj državi) Džordžiji, pretrpeli su nešto što meteorolozi opisuju kao uluju sa superćelijskim grādom. Zrna grāda do 10 cm u prečniku sipala su s neba i zabijala se u tlo ljudskih naseobina. Možete li zamisliti sebe napolju kako šetate psa, u trenutku prvog naleta takve oluje? Verovatno biste pomislili kako je nastupio Dan velike nevolje!

Grād u Egiptu konačno je, privremeno, načinio pukotinu na faraonovoj tvrdoj glavi.

Tada posla faraon, te dozva Mojsija i Arona, i reče im: sada zgreših; Gospod je pravedan, a ja i moj narod jesmo bezbožnici. Molite se Gospodu, jer je dosta, neka prestanu gromovi Božji i grād, pa ću vas pustiti, i više vas neće niko ustavlјati. (27. i 28. stih)

Faraonov mali govor dobro je zvučao, ali Mojsije nije naseo. Da li je to bilo zbog tona njegovog glasa? Zbog položaja njegovih usta? Zbog njegovih očiju koje šetaju? Koji god

da je bio razlog, Mojsije je znao da faraon jedino traži rezervni izlaz iz strašne situacije i da se, u stvarnosti, uopšte nije pokajao. Mojsije se složio da zatraži od Boga da zaustavi grād, ali je u tom trenutku pogledao faraona pravo u oči i rekao: “A ti i sluge tvoje znam da se još nećete bojati Gospoda Boga” (30. stih).

Mojsije je verovatno zaključio da nije sve bilo gotovo. I bio je u pravu. Faraon je, stvarno, ponovo otvrdoglavio, možda zamišljajući da će posle svega ipak preživeti sve što Bog čini.

To mu je bila loša odluka. Ono najgore tek je trebalo da se dogodi.

Pošast skakavaca

Tada reče Gospod Mojsiju: pruži ruku svoju na zemlju Misirsku, da dođu skakavci na zemlju Misirsku i pojedu sve bilje po zemlji, što god osta iza grāda. I pruži Mojsije štap svoj na zemlju Misirsku, i Gospod navede ustoku (istočni vetar) na zemlju, te duva ceo dan i celu noć; a kad svanu, donese ustoka skakavce. I dođoše skakavci na svu zemlju Misirsku, i popadaše po svim krajevima Misirskim silni veoma, kakvih pre negda nije bilo niti će kad biti onakvih. I pokriše svu zemlju, da se zemlja ne vidaše, i pojedoše svu travu na zemlji i sav rod po drvetima, što osta iza grāda, i ne osta ništa zeleno od drveta i od bilja poljskoga u svoj zemlji Misirskoj. (10,12-15)

Šta se događalo? Umiranje od gladi! Malo po malo, ta zla napadala su osnov egipatske ishrane. Šta je, naime, ostalo posle pretvaranja vode Nila u krv i uskraćivanja snabdevanja vodom i uništavanja celokupnog ribljeg fonda? Šta je ostalo nakon uginuća stoke i nakon što su grād i skakavci opustošili i oljuštili svako drvo i uništili sve useve? Iskreno rečeno, ništa.

Videli ste nacionalne katastrofe u Americi, prikazane u TV-vestima. Južna Kalifornija, gde smo nekada živeli, preživela je svoje orkanske oluje El-Ninjo i klizeće blato. Teksas, gde danas živimo, pretrpeo je suše, orkane i tornadoe. Pričinjena šteta i broj izgubljenih života mogu biti zapanjujući.

Međutim, ovo je bila nacionalna katastrofa *puta deset*. Kao što napomenuh na početku ovog poglavlja, bio je to jedan od onih retkih trenutaka u istoriji kada Bog na sasvim poseban način interveniše na zemlji, kako bi kaznio svoje neprijatelje. Nijednom narodu se to, nikada, od potopa naovamo, nije dogodilo na takav način i neće se ponovo dogoditi, sve dok Bog ne bude rekao: “Dosta je”, i pošalje svog Sina s gvozdenom palicom da ponovo sudi narodima.

Da bi stvari za Egipćane bile još gore, trebalo je samo da pogledaju preko granice u obližnji Gesem i da vide kako je tamo život normalno nastavio da teče. Stoka je pasla po pašnjacima. Drveće je cvetalo i donosilo svoj rod. Zdrava deca igrala su se na ulicama i praznom zemljištu. Polja pod usevima talasala su se na povetarcu. Jevrejska naselja nije dotakao ni jedan jedini skakavac.

Sećam se jednog televizijskog dokumentarca o skakavcima, emitovan toga dana u kasnim satima. Odabrani tim novinara postavio se direktno na put kojim je nadolazila ogromna vojska skakavaca. Reporteri su stajali s uključenim mikrofonom dok se jato približavalo i opisali su taj zvuk kao zvuk koji se čuje prilikom približavanja džambo-džeta. Dok je ta živa poplava prelazila preko njihovih položaja, tutnjava je postala tako jaka da gotovo niste mogli čuti reportera koji je opisivao šta se događa. Bilo je zaglušujuće.

Kad su ta stvorenja — milijarde njih — preskačući jedna preko drugih, konačno napustila ono područje, prvi utisak bio je kao da je ceo kraj spaljen. Tlo nije bilo ugljenisano, ali je zato svaki list sa svakog drveta bio skinut. Uništeno je sve što je imalo zelenu boju. Sigurno je da nikada niste doživeli ovako temeljito proždiranje.

Kako sam ja obavešten, skakavci lete u formacijama. Pre više godina, naučnici su locirali jato skakavaca široko nekih 2000 kilometara, koje je iz zapadne Afrike putovalo u pravcu Velike Britanije. Svakako možete pretpostaviti da su skakavci na britanskim ostrvima napravili veliku pustoš. Na jednoj fotografiji tog jata snimljenoj iz aviona niste mogli videti nijedan komad zemlje. Sve je od skakavaca bilo crno-crncato — na području od preko 3200 kvadratnih kilometara.

U 2. Mojsijevoj 10,14 čitamo kako Egipat nikada do tada nije video niti će ikada videti takav napad skakavaca. Sećate se kako su pošasti postajale sve teže, kako su se, jedna po jedna, pojavljivale? Uveren sam da niko u Egiptu, u to vreme, ne bi mogao zamisliti bilo šta gore i teže. Međutim, verovali ili ne, preostale su još dve pošasti.

Pošast tame

Ovo je mračno poglavlje istorije Egipta, ali i mračno poglavlje knjige o Mojsiju! Međutim, sledeće što će Bog preduzeti biće da tu tamu učini *bukvalnom*. “I Mojsije pruži ruku svoju k nebu, i posta gusta tama po svoj zemlji Misirskoj za tri dana” (22. stih).

Niko ništa nije mogao da vidi. Tama je bila crnja i od ponoćne tame; bila je tako gusta da ste je mogli *osećati*. Biblija nas izveštava o Egipćanima koji “ne viđahu jedan drugoga, i niko se ne mače s mesta gde beše za tri dana; ali se kod svih sinova Izrailjevih videlo po stanovima njihovim” (22. stih).

Neki su postavljali teorije po kojima je ta izuzetna tama bila posledica spajanja čestica prašine pomoću nekog čudnog električnog fenomena. Sledeće reči o toj temi napisao je jevrejski naučnik dr Alfred Edershajm:

Pokušajmo da razumemo događaj. Iznenada i bez upozorenja podigao se *chamsin*. Vazduh sa električnim nabojem privlači fine čestice prašine i grublje čestice peska, sve dok se ne zakloni svetlost sunca i nebeski svod ne pokrije kao kakvom gustom koprenom, pa tama postaje tako crna da ni od veštačke svetlosti nema koristi. Plutajuća prašina i pesak ulaze u svaku nastambu, prolaze kroz svaku poru i nalaze sebi put i kroz zatvorene prozore i vrata. [To je pošast koja pogađa i same raspoložive količine vazduha u Egiptu!] Ljudi i životinje beže u ma kakav zaklon, tražeći pribežište od te strašne pošasti u podrumima i skrivenim prostorijama. I tako prolaze tri umorne noći i duga dana, period u kojem se niko nije usuđivao da se pomeri sa svog mesta u skrovištima.²⁸

Ne mogu zamisliti kakvo je tegobno dejstvo to imalo na um i duh ljudi. Bila je to tama koju ničim niste mogli probiti, pa ni svetiljkom. Tama koju ste mogli osetiti čak na svojoj koži! Ti i ja, normalno, ulazimo u mračnu prostoriju i prekidačem aktiviramo svetlo. To je automatska radnja. Noću, kada ulazimo u automobil, uključujemo farove. Zamislite kako bi bilo da aktivirate prekidač za svetlo, a ništa se ne događa! Ni prst pred očima ne možete videti. Osećaj je bio takav kao da je u pitanju slepilo, ili čak smrt. I Egipćani su takvo tuš-crno ludilo trpeli tri cela dana i noći.

Da li je faraonovo srce moglo i *dodatno* otvrdnuti? Jeste, svakako — tako se i dogodilo. To je konačno donelo dramatičnu konfrontaciju, opisanu u 2. Mojsijevoj 10,28: “I reče mu

²⁸ Alfred Edersheim, in vol. 2 of *The Bible History — Old Testament*, str. 77.

faraon: idi od mene, i čuvaj se da mi više ne dođeš na oči, jer ako mi dođeš na oči, poginućeš” (28. stih)!

Tako se stvarno i dogodilo. Izuzmemo li predskazivanje poslednjeg zla, o kojem ćemo govoriti u sledećem poglavlju, Mojsije faraona više nijednom nije video.

Zla koja propovedaju

Puko opisivanje zala u vidu hronološkog pregleda potrošilo je većinu stranica ovog poglavlja. Međutim, ovde imamo više od samo istorijskih fenomena, ma kako oni bili zapanjujući i dramatični. To je više od samo davanja izveštaja na koje ćemo reagovati sa “auu” i “oh”, a onda reći: “Hvala Bogu što ne živimo u takvom vremenu.”

Uveren sam da ta zastrašujuća demonstracija Božjih sudova u Egiptu, ta bitka između pravednog i svetog Boga i tvrdoglavog faraonovog srca, treba da nas nauči dvema krupnim istinama.

Prvo, kada izliva svoj sud, Bog to radi vrlo temeljito.

Drugo, strašno je pasti u ruke Boga živoga.

Hajde, da to primenimo na sebe, do bola. U trenutku dok čitaš ove reči, možda se nalaziš u zoni opasnosti. Bio si neodgovoran i bezobziran prema sopstvenom životu, žmurio pred opomenama i upozorenjima. Tako dugo si od sebe gurao presudno važne istine da ti je srce otvrdnulo. I tako, što svoje srce duže otvrdnjavaš, to će teže pasti odluka da dozvoliš da Božja svetlost konačno prodre kroz tvoju tamu.

Ako se to ne odnosi na tebe, mi svi poznajemo ljude koji su sebe doveli u takvu situaciju. Odbacili su pozive, zatvorili uši pred upozorenjima, rugali su se Božjoj reči i, obazirući se ni na šta od toga, tvrdoglavo išli samo svojim putem. Nešto što stoji predugo pod sunčevim zracima postaje otporno na sunce. Ako dovoljno dugo gledaš u sunce, njegova svetlost će te oslepeti. Drugim rečima, ako na njega ne reaguješ, ono će te upropastiti. Tako je zapravo bilo u faraonovom slučaju.

Taj deo egipatske istorije podseća nas na to da se ne možemo celog veka rugati. Na kraju će ipak doći dan polaganja računa. Strašno je pogaziti Božju blagodat. Njegovi sudovi su zaista, zaista temeljni. U to nikada nemojmo posumnjati.

No, ova mračna priča ima i svoju svetlu stranu. Kada Bog blagosilja, On ništa ne zadržava za sebe. Tako je bilo u slučaju Izrailjaca u Gesemu. Koliko je u Egiptu bilo mračno, toliko su Jevreji bili preplavljeni svetlošću. Bili su kao grad na gori koji je svetleo kroz noć, da je faraon samo imao oči da to vidi. Ti si možda neko ko je uživao Božju veliku blagodat i naklonost u životu — tvoji su dani ispunjeni Njegovom zaštitom, brigom, svakodnevnim blagoslovima i Njegovom nezasluženom naklonošću. Možeš biti zahvalan Bogu za mesto u Gesemu. Uživaš Božju zaštitu — brižljivo pripremljen plan koji te čini drugačijim od onih koji žive pod režimom Njegovog gneva. Verujte mi, ništa u ovom životu nije ozbiljnije niti više otrežnjuje od Božjeg gneva. Taj gnev je neke slomio — što im je bilo na blagoslov, dok su drugi na njega samo oguglali.

Negde u vreme kad sam u Južnoj Kaliforniji držao propovedi o temama iz ovog dela Biblije, sećam se da sam bio na večeri s jednim lekarom. Upoznali smo se tako što smo zakazali zajedničku večeru. On je bio Jevrejin, a možda jedan od najboljih ortopedskih hirurga u tom području.

U većem delu svoje lekarske prakse, on se bez ikakvih okolišanja, po sopstvenom priznanju, odao zarađivanju novca. I zaista je zarađivao; na stotine hiljada dolara. Dospevši

u svoje pozne četrdesete godine, bio je već prebogat čovek, ali i čovek koji za Boga nije imao vremena, niti mu je uopšte poklanjao ijednu misao. Posao ga je iscrpljivao do krajnjih granica. I tako je, radeći osamnaest do dvadeset sati dnevno, ponekad tako i nedeljama, počeo sâm da živi baš na onim narkoticima koje je prepisivao svojim bolesnicima, kojima su oni bili potrebni zbog bolova.

Kako je vreme prolazilo, ovaj sjajni hirurg postao je zavisn od heroina i različitih drugih droga. Ono što je počelo kao privremeno i veštačko sredstvo za održavanje snage i koncentracije za rad u dodatnom broju sati, postalo je njegov okrutni, despotski gospodar. Kad je konačno istina izbila na videlo, on je izgubio svoju lekarsku licencu. Posle toga je brzo, zaredom, izgubio ugled, dom, ženu i decu. Izgubio je sve. Bilo je to kao kad bi ga pošasti pogađale, jedna za drugom, sve dok na kraju nije bio satrt rukom živoga Boga.

Kasnije, zahvaljujući vernom svedočenju jednog posvećenog farmaceuta, ovaj slomljeni jevrejski lekar našao je rešenje za svoje probleme koji su ga satirali. Progutao je svoj ponos, priznao svoju duhovnu prazninu i predao srce Gospodu Isusu Hristu.

Bila mi je čast što sam te večeri obedovao s tim lekarom i čovekom koji ga je doveo Hristu. Dok je iznosio svoju istoriju, ovaj lekar se borio sa suzama, pominjući svoj veliki lični gubitak. Govorio je o potpunom oslanjanju na Božju blagodat, Božju nezasluzenu naklonost i o dugoročnim planovima za sopstveni oporavak. Na kraju, rekao je kako želi da ponovo položi neophodne testove, nadajući se da će ponovo dobiti lekarsku dozvolu za rad i time se vratiti svojoj hirurgskoj praksi. Iz dana u dan i iz noći u noć, na kolenima je u molitvi tražio od Boga svake blagodati da mu vrati ženu i porodicu.

Posle večere, čovek koji je prevalio preko glave svojih ličnih deset pošasti pogledao je preko stola prema meni i rekao: “Pastore, prvi put u životu mogu stvarno reći da imam svoj mir. Iz života pod Božjom osudom ušao sam u potpuno nov život u Božjoj blagodati. Moram ti reći da za mene sada nije najvažnija ni moja hirurgska praksa, ni novac, pa ni moja porodica, nego moj životvorni odnos s Bogom.”

Po izlasku iz restorana, dok smo išli prema svojim automobilima, on mi je spustio ruku na rame i rekao: “Pastore, da li bi hteo da se moliš za mene? Moli se Bogu da ne izgubim ni najmanju mogućnost da napredujem ka zrelosti.”

Tako sam i činio, mnogo puta tokom proteklih godina. U mojim mislima on je ostao kao savršen primer čoveka koji je prešao iz smrti u život, iz režima suda u režim milosti.

Teško je podneti pošasti života — bolne su do srži. Ali Bog nikako ne želi da ostanemo sami u svom bolu i očajanju. Jednom prilikom, prorok Avakum je zavapio ka Bogu: “U gnevu seti se milosti” (Avakum 3,2).

Gospod je upravo to i učinio. Isus, koji je do kraja, na krstu, podneo Božji gnev, sada nas poziva da zajedno s Njim pođemo kroz svoj život. On je naš verni i uvek prisutni prijatelj. Nijedna katastrofa na ovoj Zemlji ne može nas odvojiti od okrilja Njegove blagodati niti od zaveštanja Njegove ljubavi.

Jedanaesta glava

NOĆ, KADA NIKO NIJE SPAVAO

Jednom prilikom Rolf Voldo Emerson je rekao: “Istorija, zapravo, ne postoji; postoji samo biografija.” Tomas Karlajl, njegov savremenik, uzvratio mu je rečima: “Proučavanje istorije nije ništa drugo do proučavanje života velikih ljudi i žena.”

Istorija *jeste* biografija. To se posebno odnosi na Bibliju. Uklonite ljude, i već nećete moći zamisliti snalaženje u Bibliji. Osim toga, Bibliju bi u tom slučaju bilo teško razumeti, pošto bi bila puna apstraktnih pojmova, stranih životu. Upravo je zahvaljujući *ljudima* Biblija povezana sa stvarnošću.

Primeru radi, Prva knjiga Mojsijeve nije ništa drugo do biografija dvanaestoro ljudi, upakovana u istorijski izveštaj o Božjem delovanju na ovoj zemlji. Razmišljajte o tim ljudima. Pred vama su Adam i njegova tri sina, Kain, Avelj i Sit. Oni vas dovode do Noja i njegova tri sina, Sima, Hama i Jafeta. A onda sledi izveštaj o Avramu i njegovom sinu Isaku, posle koga dolazi njegov sin Jakov, pa potom njegov sin Josif. I to je to! To je osnovni pregled Prve knjige Mojsijeve.

Kada dođemo do Druge knjige Mojsijeve, vidimo da je to pre svega biografija jednog čoveka. Teleskopski objektiv Svetoga Duha odjednom se koncentrišu na jednu ličnost i ostaju na njoj kroz četiri knjige — od Druge do Pete knjige Mojsijeve. Kao što sada već znate, reč je o biografiji Mojsija, Božjeg slugu, koga je Bog izgradio u posvećenog čoveka koji se odrekao sebe.

Stvaranje istorije

Osećaš li ponekad blagu ošamućenost, suočavajući se s tim velikim biblijskim ličnostima? Pomišljaš li ponekad kako su ljudi i žene sa stranica Biblije, nekako, iskrojani od drugačijeg tekstila i da tebe Bog nikada ne bi mogao upotrebiti onako kako je upotrebio njih? Sama pomisao da bismo ti i ja ikada mogli “praviti” istoriju zvuči gotovo besmisleno.

Međutim, kada o tome razmislite, zaključujete da bi Bogu bilo zaista teško da napravi istoriju bez ljudi. Osim toga, nikada ne smemo smetnuti s uma da Njegov plan nije bio završen s Mojsijem, niti s Davidom, Danilom, Jovanom Krstiteljem, Petrom, Pavlom ili Martom. Njegov plan još nije potpuno otkriven i sva istorija nije napisana, sve dok Njegov plan ne bude bio potpun i dok ne nastane trenutak od kada istorije više nema. Bog će do tog poslednjeg dana stalno koristiti ljude — careve i obične ljude, žene i muškarce, bogate i siromašne, hrabre i bojažljive.

Evo, pitaću vas: Šta planirate u ostatku svog života?

“Pa, pastore, hoću samo da završim svoje školovanje.”

“Radim danju i noću kako bih razvio ovaj novi posao.”

“Pokušavam da, zajedno sa svojom ženom, podignem porodicu i da izvedem decu na put.”

“Samo merim vreme i nadam se da ću živeti do penzionisanja.”

U redu. Ali šta radite u pogledu večnosti?

“Pa, prihvatio sam Isusa Hrista.”

To je divno. Najvažnija odluka za ceo život i zbog nje se nikada nećeš pokajati. Ali, kako ćeš postupiti u pogledu Isusa Hrista, dok razmišljaš o svom životnom pozivu?

“Na šta ti to, pastore, ciljaš? Hristos nije svakog čoveka pozvao da bude pastor ili misionar.”

To je istina, ali moglo bi biti da poziva baš *tebe*. Pa, koliko god nam to čudno zvučalo, to je cela poenta ovog poglavlja o *pashi*.

Presudno važna komponenta

Poslušnost je glavna ideja, centralna komponenta 11. i 12. glave 2. Mojsijeve. Bog je progovorio; to su čuli neki ljudi i postupili po Božjim rečima. Zahvaljujući tome, Bog ih je upotrebio za svoj plan u tom istorijskom trenutku.

To je suština službe svim ljudima, bez obzira na kulturu i druge podele, ili suština ma kojeg Božjeg poduhvata: čuti šta On kaže, poštovati Njegov poziv, odgovoriti poslušnošću a posledice prepustiti Njemu. Ti bi to možda mogao izraziti na neuporedivo savršeniji način, ali misao time ne bi postala jasnija nego što jeste. Ovde je bitna suština; mi ovde govorimo o *poslušnosti*.

Evo, da vidimo kako poslušnost — ta prevažna komponenta — dobija prepoznatljiv oblik u 11. glavi 2. Mojsijeve. “A Gospod [beše rekao] reče Mojsiju: još ću jedno zlo pustiti na faraona i na Misir, pa će vas onda pustiti” (1. stih).

Gornjem stihu sam, u uglastim zagrada, dodao reči “beše rekao”, želeći da pojasnim hronologiju. Drugim rečima, Bog Mojsiju u toj glavi govori nešto što mu je doduše već jednom ranije rekao, ali se to uklapa u tok naših misli dok se udubljujemo u temu *pashe*. U Mojsijevom dnevniku, koji nazivamo 2. Mojsijevom, ili Knjigom Izlaska, te Božje reči ovde se najbolje uklapaju. Hajde da se podsetimo onoga što je Bog tom prilikom rekao Mojsiju:

Još ću jedno zlo pustiti na faraona i na Misir, pa će vas onda pustiti; pustiće sasvim, i još će vas terati. A sada kaži narodu neka svaki čovek ište u suseda svojega i svaka žena u susede svoje nakita srebrnih i nakita zlatnih” (1. i 2. stih).

Nije li vas ovo malčice zbunilo jer vam deluje pomalo čudno? Zašto je jevrejskim robovima zapovedeno da od svojih egipatskih suseda traže srebro i zlato? Izrailjci toga još nisu bili svesni, ali Bog ih je pripremao za putovanje. Srebro i zlato bili su kao uzimanje novca iz bankomata, kad izlazimo iz grada. Kada o tome razmislite, ta “plata” bila je samo mršava nadoknada za preko četiri stotine godina ropskog rada u Egiptu.

Bog je unapred znao za kakvu svrhu će biti dato to srebro i zlato kada taj novi narod bude došao u podnožje gore Sinaj, u pustinji. Bog je već tada imao na umu nešto što nikome ni u snu nije dolazilo — svetilište, “šator od sastanka”, gde će Izrailjci osetiti neposrednu blizinu strašnog svetog Boga koji ih je izbavio.

U tom trenutku Bog njima nije rekao za šta će im ti plemeniti metali biti potrebni. Rekao im je samo: “Ištite”, i oni su tako postupili. To se zove *poslušnost*.

I Gospod učini, te narod nađe ljubav u Misiraca; i sâm Mojsije beše vrlo velik čovek u zemlji Misirskoj kod sluga faraonovih i kod naroda (3. stih)

Ohrabrujuće, šta kažete? Samo nekoliko glava ranije, čitamo o tome kako je Mojsije imao loš dan. Bivši pastir je na nišanu, na njega grmi car, a bezmerno ga mrze i izrailjske vođe. Ali, ovde čitamo kako on “beše vrlo velik čovek” u Egiptu, da su ga *Egipćani* izuzetno poštovali. Od faraonovog dvora pa do čoveka na ulici, ljudi su govorili: “Evo, ovo je veliki čovek.”

Znate li zašto je to bilo tako? Zato što je Mojsije stajao potpuno sâm i što se uzdao u Boga (bio poslušan); eto zašto je Gospod učinio da on nađe milost kod njih. Gospod to vrlo rado čini. Sećate li se teksta iz Priča 16,7? Pominjali smo ga ranije. “Kad su čiji putevi mili Gospodu, miri s njim i neprijatelje njegove.” Primenu tog stiha ponovo vidimo u ovim veličanstvenim događajima.

Možda je to upravo ona poruka koja ti je danas potrebna od Gospoda. Možda si baš sada u svom poslu dospeo u ćorsokak; tvoje poštenje je sada na kocki i odlučio si da se ne kompromituješ. Svestan si da ljudi od tebe okreću glavu zato što beskompromisno stojiš uz Hrista. Želim da te uverim: ako u toj svojoj situaciji postupiš mudro i taktično, Bog će se pobrinuti da jednoga dana postaneš viđen i cenjen u očima onih koji su danas tvoji neprijatelji. Oni će poštovati tvoj stav zato što, samostalno, činiš ono što je pravo.

Pet nezaobilaznih činjenica

Sada, pošto je Bog Mojsiju u razgovoru rekao šta treba da kaže narodu, odnosno, pošto mu je rekao — “ti si veliki čovek u očima naroda”, Mojsije se ponovo uputio u faraonove odaje, na poslednji razgovor s faraonom. U toku tog razgovora visokog naboja Mojsije je faraonu izneo pet istina, koje je car bez razmišljanja odbacio (veliko iznenađenje).

U ponoć će se nešto dogoditi.

I reče Mojsije: ovako veli Gospod: oko ponoći proći ću kroz Misir (4. stih)

Na tu jezivu najavu Mojsije je nadovezao vest koja leđi krv u žilama.

Svi prvenci u Egiptu umreće.

I pomreće svi prvenci u zemlji Misirskoj, od prvenca faraonova, koji šćaše sedeti na prestolu njegovu, do prvenca sluškinje za žrtvnjem, i od stoke što je god prvenac. (5. stih)

Poruka faraonu je glasila: “Ovim si i ti obuhvaćen. Tvoj prvenac umreće tačno u ponoć.”

Nastaće nacionalna žalost.

I biće vika velika po svoj zemlji Misirskoj, kakve još nije bilo niti će je kad biti. (6. stih)

Žalost koja će zahvatiti Egipat biće bez presedana. U prošlosti je bilo ratova, a biće ih i ubuduće. Egipat je upravo otrpeo devet pošasti, devet zala, a nacionalnih katastrofa biće i u budućnosti. Ali nikada više neće biti pogođen tako strašnim udarcem bola kao što će biti ovaj.

Izrailj će biti zaštićen.

A kod sinova Izrailjevih nigde neće ni pas jezikom svojim maći ni među ljudima ni među stokom, da znate da je Gospod učinio razliku između Izrailjaca i Misiraca. (7. stih)

Onako kako je bilo i kod prethodnih pošasti, porobljeno jevrejsko stanovništvo biće pošteđeno.

Nastaće izlazak.

I doći će sve te sluge tvoje k meni, i pokloniće mi se govoreći: idi, i ti i sav narod koji je pristao za tobom. I onda ću izaći. I otide Mojsije od faraona s velikim gnevom. (8. stih)

S tom poslednjom reči “I-Z-A-Ć-I”, Mojsije se okrenuo i iskoračio iz prostorije. Nije imao razloga da se izvinjava zbog poruke niti zbog siline kojom ju je izgovorio, jer, bila je to *Božja* poruka. Iznoseći poruku, Mojsije je bio nepobediv. Vreme za strpljenje bilo je isteklo i sada je došla okrutna i nemilosrdna najava predstojeće kazne. Bilo je to kao da je rekao: “Faraone, dovoljno dugo si se suprotstavljao Bogu. Izazvao si ga da deluje i On deluje. Došao si do kraja.

Priprema za izlazak

Izašavši iz faraonovih odaja, Mojsije se vratio Izrailjcima. Završio je sve što je imao s faraonom; faraon je od tog trenutka bio u Božjim rukama. Mojsije će svoju pažnju sada posvetiti izrailjskom narodu i pomoći mu da u tim strašnim trenucima razume Božja uputstva, pre nego što zauvek napusti Egipat. Upućivaće ih šta treba da rade i oni će sarađivati. To se naziva *poslušnošću*.

Gospod je, za početak, želeo da narod ustanovi jedan znak sećanja pa je rekao Mojsiju i Aronu: “Ovaj mesec da vam je početak mesecima, da vam je prvi mesec u godini” (12,1.2).

Od toga dana i nadalje, jevrejski kalendar biće uređen tako da odražava važnost veličanstvenog događaja koji je trebalo da usledi.

Kažite svemu zboru Izrailjevu i recite: desetoga dana ovoga meseca svaki neka uzme jagnje ili jare, po porodicama, po jedno na dom; ako li je dom mali za jagnje ili jare, neka uzme k sebi suseda, koji mu je najbliži, s onoliko duša koliko treba da mogu pojesti jagnje ili jare. A jagnje ili jare da vam bude zdravo, muško, od godine. (Stihovi 3-5)

Zapazite kako su ta uputstva bila neverovatno brižljivo sročena i određena:

Između ovaca ili između koza uzmite. I čuvajte ga do četrnaestoga dana ovoga meseca, a tada sav koliki zbor Izrailjev neka ga zakolje uveče. I neka uzmu krvi od njega i pokrope oba dovratka i gornji prag na kućama u kojima će ga jesti. (6. i 7. stih)

Jedan od problema u vezi s čitanjem ovakvog teksta ogleda se u tome što je on nekima od nas više nego dobro poznat. Čitali smo ga, ili slušali, toliko puta da nam je već postao dosadan. “Znači, opet o toj pashi. Hajde da pređemo na neku dublju istinu.”

Ti i ja treba da se postavimo u položaj onih koji su uživo slušali Mojsijeve reči. Zamisli sebe u situaciji kada ta uputstva prvi put ulaze u tvoje uši. Imaj na umu da Jevreji nikada do tada tako nešto nisu radili. Nikada nisu pekli jagnje na naznačen način. Nikada do tada nisu skupljali krv u posudu za neku posebnu namenu. Nikada krvlju nisu škropili dovratnike na svojim kućama. Nikada nisu čuli za pojam “(kolektivni) izlazak”, a i ko bi? Kada se uopšte dogodilo da se ceo jedan narod za samo jednu noć spakuje i napusti zemlju u kojoj je proveo četiri stotine godina? Sve je to za njih bilo novo i sigurno je obezglavilo te uskoro slobodne — robove.

Zamislite pobožnu jevrejsku porodicu dok sluša Mojsija koji im prenosi Božja uputstva: “*Treba da uzmete jagnje, svaka porodica po jedno. Pošto ste jagnjetu prerezali grkljan i ispustili mu krv u posudu, sačuvajte jedan deo te krvi. A onda uzmite grančicu isopa, umočite je u posudu s krvlju i njome poškropite dovratnike na obema stranama. Ako ne znate šta je to dovratnik, kada stanete u otvor svojih vrata i stavite ruke na obe strane,*

dodirivaćete do vratnika. Sada znate? Dobro, i sada treba da tom krvlju poprskate i gornju gredu, iznad otvora vrata. I još nešto: ta krv ne sme se naći nigde drugde, nego samo na tim mestima, da li ste svi razumeli?

Zastanimo i za trenutak razmislimo o tim uputstvima. Da li je postojao bilo kakav *logičan* razlog da se to radi s jagnjećom krvlju? Reći ćete: “Pa, Bog im je rekao da to urade.” To je tačno! To je odgovor. U tom trenutku to je bilo jedino što je trebalo da znaju. Nikakve moći nije bilo u isušenoj krvi zaklanog jagnjeta. A ipak je Bog, u svojoj nedokučivoj mudrosti, načinio plan koji je zahtevao samo jedno — poslušnost.

Bog Izrailjcima nijednom nije rekao da o tome treba dobro da razmisle. Nijednom im nije rekao da o tome međusobno porazgovaraju. Nijednom im nije rekao ni da tu zamisao odmere i vide hoće li na to pristati. Naprotiv, prosto im je rekao šta treba da rade i kada to treba da rade. A onda im je rekao i šta će biti rezultat njihove striktnosti Njegovoj zapovesti.

Jer ću proći po zemlji Misirskoj tu noć, i pobiću sve prvence u zemlji Misirskoj od čoveka do živinčeta, i sudiću svim bogovima misirskim, ja (sam) Gospod. A krv ona biće vam znak na kućama, u kojima ćete biti; i kad vidim krv, proći ću vas. (12. i 13. stih).

Zvuči li vam ovo nekako poznato? Da li se, kao ja, i vi sećate stare himne: “Kad vidim krv, proći ću, proći ću vas”? Bog im je, u suštini, rekao: “Večeras ću pohoditi Egipat. Napašću svaki dom u kome na ulaznim vratima nema krvi. Ali zato će na vratima moga naroda biti krv te će biti pošteđeni. Eto, to je moj plan. *Ispoštujte ga.*”

Kako je trebalo da Izrailjci jedu jagnje? Bog je imao neka posebna uputstva i za samo obedovanje: “A ovako jedite: opasani, obuća da vam je na nogu i štap u ruci, i jedite hitno, jer je prolazak Gospodnji” (11. stih).

Drugim rečima, trebalo je da budu spremni za putovanje. Njegova poruka je bila: “To nije obrok koji ćete jesti šetajući se po kući, u pižamama. Morate biti spremni za pokret! Budite obučeni za putovanje i s obućom na nogama.” Obuća na nogama — unutra, u kući? Zar je to bilo na svom mestu? Jeste, ali u toj prilici! Trebalo je da Izrailjci budu spremni da brzo, odmah izađu iz kuće.

Sećate li se kad ste vaša porodica i vi, poslednji put, morali brzo da završite obrok? (“Pastore”, možda ćete reći, “to me podseća na *svaki* obrok u našoj kući.”) Recimo da negde morati biti u sasvim određeno vreme, pa je svako, izlazeći na vrata, morao na juriš da progura sendvič niz jednjak. O tome je ovde reč. Nije trebalo da bude odugovlačenja niti neobaveznog ćaskanja. Svi Jevreji, od mame i tate pa do poslednjeg deteta, trebalo je da budu spremni da izađu u trenutku kad za to dobiju znak.

Zašto? Zato što je Bog trebalo da učini nešto što će postati istorijski događaj, a da izrailjski narod bude deo tog istorijskog događaja. Bog im je, u suštini, saopštio: “Ja ću vas pozvati iz vaših domova i, posle više od četiri stotine godina, vi ćete krenuti na put, ne osvrćući se. Ja vas otkupljujem iz ropstva i zato ćete biti slobodni; istinski slobodni!”

Od onog značajnog dana do danas jevrejski narod će se sećati pashe. Te noći se *zaista* dogodila istorija; dogodila se zato što je narod verovao Božjem čoveku i poslušno postupio prema Božjem planu.

Zbog toga im je Gospod i rekao: “I taj će vam dan biti za spomen, i praznovaćete ga Gospodu od kolena do kolena; praznujte ga zakonom večnim” (14. stih).

Nastavljajući, Gospod im je izložio još neke pojedinosti. Posle toga im je rekao nešto što će morati da zapamte:

I kad dođete u zemlju koju će vam dati Gospod, kao što je kazao, držite ovu službu. I kad vam reku sinovi vaši: kakva vam je to služba? Recite: ovo je žrtva za prolazak Gospodnji, kad prođe kuće sinova Izrailjevih u Misiru ubijajući Misirce, a domove naše sačuva. (Stihovi 25-27)

Mnogo mi se dopada ovaj deo priče. Mislim da moju pažnju, u ovom trenutku, privlače nostalglična osećanja. Mi koji smo roditelji, ili deke i bake, imamo veoma važan zadatak pružanja pomoći svojim potomcima da shvate suštinu — zašto mi radimo ovo što radimo. Mi smo to shvatili na desetine puta.

“Tata, mama, zašto se mi molimo pre jela? Kod teta-Jelene nikada se ne mole, nego odmah počinju da jedu. Zašto mi to radimo?”

“Tata, zašto mi odlazimo u crkvu svake nedelje (svake subote)? Ne znam da li neko iz škole tamo odlazi.”

“Mama, kakav je to sok i keks, koje vi odrasli uzimate u crkvi? Šta vam to znači?”

“Deda, kako je ta devojčica znala da će jednoga dana postati misionar? Kako joj je to Bog rekao?”

“Bako, zašto ti svake sedmice odlaziš u tu kuhinju iz koje hranite one beskućnike? Zar za to ne mogu naći nekoga drugog?”

To su oni zvezdani roditeljski trenuci; to su klasične prilike za roditelje, pa nam Bog poručuje da treba za njih da budemo spremni. Kad vam se ukažu, ne propuštajte ih! Dobro promislite kakav odgovor dajete. Pitanje nemojte ignorisati, nego ga ozbiljno shvatite. Uzmite dovoljno vremena da im to precizno objasnite. Pomozite deci da razumeju *razloge* koji stoje iza vašeg hrišćanskog življenja i aktivnosti. Deca ne samo što to treba da znaju nego će, jednoga dana, i sami imati potrebu da to prenesu sopstvenoj deci.

Uputstvo koje je objavio Mojsije trebalo je preneti s naraštaja na naraštaj. Kad je Mojsije završio objavljivanje tih posebnih uputstava, Biblija kaže: “narod savi glavu i pokloni se. I otidoše i učiniše sinovi Izrailjevi, kako zapovedi Gospod preko Mojsija i Arona, tako učiniše” (27. i 28. stih).

I evo, opet se vraćamo ključnoj reči: poslušnost.

Osnovna i dominantna tema

Ovo poglavlje započeo sam raspravom o otvaranju uha za Božji poziv u životu i poslušnost tom pozivu. Kako ja vidim stvari, tema koja pulsira kroz ovaj deo Biblije jeste poslušnost, poslušnost, poslušnost.

Faraon nije bio — nije hteo da bude — poslušan. Zbog toga je, i sebe i svoj narod, izložio Gospodnjim sudovima. Međutim, Jevreji su otvorili uho za Gospodnju reč koja im je dolazila preko Mojsija i bili joj poslušni, uključujući i one najmanje pojedinosti. Zbog toga su doživeli slavno izbavljenje. Oni su *pisali* istoriju, dok je faraon *postao* istorija.

Neke od tih misli želeo bih praktično da primenim pre nego što bismo u hronologiji događaja krenuli dalje. Moje je lično ubeđenje da naš najveći problem nije u sferi razumevanja Božje volje; naprotiv, on stoji u sferi *poslušnosti* Bogu čija je to volja. Da budemo do kraja iskreni, kada se ti i ja osvrnemo na sopstveni život, ustanovićemo da ni izdaleka nismo toliko zbunjeni kad je reč o Božjoj volji, koliko smo uporni u odupiranju Onome koji usmerava naše korake. Naš problem nije u tome što nešto ne znamo; naprotiv, on je u tome što *znamo*, ali nismo voljni da postupimo po tom svom znanju.

To je ona osnovna borba u hrišćanskom životu. Jasna Božja istina uvek iznova izlazi pred oči našeg uma. Ona nam je dostupna; mi je čitamo, slušamo kako se tumači s

propovedaonice, čitamo o njoj u hrišćanskoj knjizi ili slušamo na hrišćanskom radio ili televizijskom programu; osećamo kako nam Sveti Duh šapuće: *Da, to se odnosi na tebe*. Mi ga odlično razumemo, ali se odupiremo. Kad je situacija teška, kada nema sunca, skloni smo da kažemo: “Isplanirao sam to na drugačiji način.”

Dopustite da ovo dovedem u vezu s našim angažovanjem u Božjem svetskom programu. Pitanje koje mi obično dopire do ušiju glasi: “Kako mogu znati da Bog baš od mene očekuje da se angažujem u služenju svim društvenim slojevima i svim rasama?” Međutim, sledeće pitanje je možda bliže stvarnom stanju stvari: “Kako mogu znati da Bog to od mene *ne* očekuje?”

To pitanje treba da postavimo sebi na nekoj od prekretnica svog života — možda na više prekretnica. Tako možemo reći: “Dobro, pastore, ne poziva Bog svakog čoveka na taj zadatak.” To je meni jasno. Ali mi ovde ne raspravljamo o tome. Ne govorimo o svakom čoveku pojedinačno. Pitanje glasi: Kako (*ti*) znaš da On *tebe* ne zove?

Korak po korak

Hoću da vam kažem pošteno: takva pitanja, kao tinejdžer, nikada sebi nisam postavljao. Radio sam sve po svom, išao nekim svojim putem, tako da mi je to, naime, za kakve svrhe bi Bog možda hteo da upotrebi moj život, bilo poslednje što bi mi padalo na um. Iskreno, za to nisam bio zainteresovan. Međutim, dosta godina kasnije, kao mladić u vojsci, daleko od svoje zemlje, živeći u barakama, našao sam se okružen neverovatno teškom izopačenošću, i tada je Bog počeo da me pokreće, a potom i da me goni.

Svest o potrebi

Prvo što mi je Bog pokazao bila je *potreba*; Njome sam bio okružen! Svuda oko mene, na sve strane, nalazili su se ljudi koji jednostavno nisu znali za istinu. Zbog tog neznanja živeli su među ološem, u uslovima bolesti i očajanja izazvanog grehom. Počeo sam da razmišljam: *Čoveče, pa neko bi ove ljude trebalo da informiše*. Tako, bez tuša i fanfara, malo-pomalo, počeo sam s takvom aktivnošću unutar svoje male uticajne sfere.

I, evo šta se dogodilo. Čudo nad čudima; neki ljudi su počeli pozitivno da uzvraćaju. Sasvim iskreno, u to nisam mogao da poverujem. Različiti ljudi — kad sam im govorio o Božjem rešenju za greh i Njegovoj ponudi spasenja u Hristu — *verovali* su mi. Oni su praktično primili poruku i njihov život počeo je da se menja. Prešli su iz mraka u svetlost. Neki su to učinili gotovo istog trenutka.

Svest da bi On MENE mogao upotrebiti

Drugi korak bio je kad sam, radeći, otišao izvan svoje sfere uticaja i otkrio da bi me Bog i zaista mogao upotrebiti. Mene! On je, ispostavilo se, mogao da me uzme kao oruđe, alatku i upotrebi kao nekoga ko je deo Njegovog plana. Kakvo je to bilo otkriće za mene! A što me je još više iznenadilo, bila je činjenica da je to bilo *pravo zadovoljstvo*. Taj rad nikako nije bio naporan. Nisam mogao da verujem da je to tako divno i da me tako ispunjava.

Svest da bi to moglo biti moj životni poziv

Treći korak nastupio je kad sam, pred Gospodom, počeo glasno da razmišljam kako bih ja to mogao raditi kao životni poziv, s punim radnim vremenom. Rekao sam: “Gospode,

ako si me Ti, u svojoj blagodati, pripremio i naučio da ovo radim uz svoje druge poslove i ako, radeći taj posao, stičem tako mnogo radosti i zadovoljstva, možda želiš da to postane moj stvarni životni poziv. Da budem iskren, to bi za mene bila velika promena, a ako je to i Tvoja želja, Gospode, ja sam ti na raspolaganju.”

Svih tih meseci, dok se taj proces odvijao u mom životu, nijednom nisam doživeo neko tajanstveno, neuhvatljivo, varljivo iskustvo. Ni jednom nisam, gledajući u nebo, video na oblacima ispisane reči “Idi, propovedaj”. Nijednom nije udario grom, nije bilo nikakvih noćnih utvara; niko nije na mene polagao ruke i prorokovao. Nisam čuo glasove niti sam osetio bilo kakve žmarce. Ništa se od toga nije dogodilo. Bilo je to samo tiho, spokojno uverenje, koje je u mojoj duši stalno raslo, raslo i raslo. Posredstvom okolnosti mog života, preko svoje Reči i svojim tihim glasom u mom srcu, Gospod kao da mi je govorio: “Želim da te upotrebim i zato treba na odgovarajući način da isplaniraš svoj život. Potrebno je da svoj život, svoj brak i sve svoje porodične planove prilagodiš tom mom poslu.”

Tada sam rekao: “Dobro, Gospode, učiniću to.”

Posle toga je počeo da mi otvara vrata, jedna po jedna. Nikada ni kroz jedna od njih nisam morao da uđem silom. Otvorila su mi se jedna vrata, posle njih druga, pa treća i sledeća. A onda, pre nego što sam toga zaista postao svestan, našao sam se u propovedničkoj školi (baš u njoj, od svih drugih škola). A onda sam stajao pred Božjim narodom, učio i propovedao Božju reč. Ceo postupak kao da je bio prostrt preda mnom. Nijednom prilikom nisam pokušao da nešto sprovedem na silu.

To što se događa nešto je najnormalnije na svetu. Ali, najteži deo celog postupka je *onaj prvi, prvi korak*. To je trenutak kada sa sebe stresaš pospanu obamrlost i sebi postavljaš ono pitanje: *Kako znam da On ne želi da (ja) sarađujem u nekom od vidova profesionalne hrišćanske službe? Kako to znam? Šta ako On za mene ima nešto na umu? Jesam li voljan da ga čujem? Jesam li na raspolaganju? Jesam li voljan?* I eto, opet, to je stvar poslušnosti.

Pre mnogo godina, sećam se, čitao sam knjigu autora misionara Dona Hilisa. Naslov knjige bio je *Ne osećam da sam pozvan (hvala Gospodu za to!)*. Bilo je to mali “direkt” (udarac u boks) zadat celom konceptu po kojem moraš nešto da *osećaš*, nešto poput svete drhtavice, da bi tek posle toga preduzeo prvi korak u pravcu karijere propovednika jevanđelja.

Otvoreno rečeno, poslušnost obično uopšte nije nešto što se *oseća*. Bilo je perioda kada mi nije bilo milo da propovedam. Bilo je dana kada stvarno nisam bio raspoložen da uđem u učionicu ovde, na seminaru. Bilo je perioda kada nisam želeo da budem veran bračnom zavetu. Bilo je i perioda kada mi nije odgovaralo da izađem u susret bratu ili sestri u nevolji, i onda kad sam imao čime da pomognem. Ali, reći ću vam: Nikada nije bilo stvarno važno kako sam se *osećao*. Moja osećanja će se menjati iz dana u dan, a možda i iz sata u sat, kao naše ovdašnje vreme. Moja osnovna, najvažnija potreba je da, jednostavno, budem poslušan Božjoj otkrivenoj volji.

Onim Izrailjcima možda baš nije bilo milo da u mračnoj noći prve pashe prskaju jagnjećom krvi prečke i dovratnike na ulazu u svoje domove. Oni svakako nisu razumeli Božje razloge. Nisu imali pojma da to ukazuje na budućeg Mesiju, koji će sopstvenom krvlju platiti dug greha i umreti za grehe sveta. Oni su to, eto, učinili; poslušali su zato što su verovali Gospodnjoj reči. Postupili su prema datim uputstvima, iako nisu razumeli odgovore na sva pitanja koja počinju sa “zašto” i “zbog čega”.

Nekoliko sati kasnije, svakako im je bilo veoma drago što su tako postupili. Poslušnost se uvek isplati.

Noć u kojoj niko nije spavao

A oko ponoći pobi Gospod sve prvence u zemlji Misirskoj od prvenca faraonova koji šćaše sedeti na prestolu njegovu do prvenca sužnja u tamnici, i što god beše prvenac od stoke. (12,29)

Da li nam ovo zvuči nekako neprijatno poznato? Tačno, to je baš ono što je Bog ranije rekao da će se dogoditi. On drži svoju reč. Nije prevideo nikoga od onih koji nisu bili pripremljeni, pa ni samog faraona. Biblija nas izveštava da “usta faraon one noći, on i sve sluge njegove i svi Misirci, i bi vika velika u Misiru, jer ne beše kuće u kojoj ne bi mrtvaca” (30. stih).

Ne vredi vam da u ovo ne verujete. Možete li to čuti? Samo oslušnite. Naslikajte to na platnu svoga uma. Jedan engleski prevod (NIV) prikazuje taj događaj kao “glasno naricanje”. Bila je to jeziva, sablasna noć, noć smrti. Smrt je bila na terenu; obuzela je celu zemlju.

Šta se događalo u Gesemu? Izrailjci su bili na nogama; jeli su pečenu jagnjad i gorko zelje i slušali stravično naricanje po celoj zemlji. Među Jevrejima svi su bili živi. Mogu da zamislim mame i tate kako svoje prvence grle i obasipaju suzama zahvalnosti Bogu. “Hvala Bogu što si mi živ, sine! Hvala Bogu što smo pošteđeni!” Ljigavi prsti smrti napadali su kao stravična pošast, ali nisu dotakli ni jednog jedinog pripadnika Božjeg naroda.

Biblija kaže da u Egiptu nije bilo kuće u kojoj bar neko nije umro. Zamislite to! Kako je bila potresna ta noć! To je nešto što ne mogu potpuno da shvatim.

U 31. stihu stoji kako je ožalošćeni faraon pozvao Mojsija i Arona. Možete li ga vizuelno predstaviti? “Dovedite ovamo *odmah* Mojsija i Arona!”

[Faraon] reče: ustajte, idite iz naroda mojega i vi i sinovi Izrailjevi, i otidite, poslužite Gospodu, kao što govoriste. Uzmite i ovce svoje i goveda svoja, kao što govoriste, i idite. (31. i 32. stih)

“Odlazite! Čistite se! Ponesite sve! Ništa ne čekajte! Uradite baš onako kako ste rekli.”

Faraon, u stvari, nije bio jedini koji će ih terati da idu. Biblija izveštava: “I Misirci navaljivahu na narod da brže idu iz zemlje, jer govorahu: izgibosmo svi” (33. stih).

Nikome nikada nije toliko pomagano da spakuje svoje stvari kao Izrailjcima te noći. Pošto su poslušali i bili spremni za pokret kad je došao poziv, Izrailjci su odmah krenuli na put napuštajući Egipat. Kakva je to bila noć! Ulice je ispunjavalo ogromno mnoštvo naroda; koračali su prema granici, dok su tamom odjekivali prigušeni jecaji i vriska tugom ojađenih Egipćana. “I otidoše sinovi Izrailjevi iz Ramese u Sohot, oko šest stotina tisuća pešaka” (37. stih).

Ako bismo tom broju dodali žene i decu, mnogi eksperti za Stari zavet navode brojku od oko dva miliona ljudi. *Dva miliona!* Pomislite samo na logistiku. Niko nije imao nikakav plan za podelu sledećeg obroka. Pomislite samo na sanitarne probleme. Na probleme ishrane i zdravstvenog zbrinjavanja. Na različite oblike nužne zaštite. Niko nije imao pripremljene strategije za rešavanje nepredviđenih situacija. Izrailjci su jednostavno krenuli. Oni koji su još bili kadri da o tome razmišljaju, te neverovatne, jezive noći, morali

su ovako rezonovati: “Ako Bog može da nas sačuva od smrti koja besni svuda oko nas, ovde u Egiptu, onda nas On sigurno može zbrinuti i na ovom putovanju u noć.” Poslušnost rađa takvu veru.

Istorijska radost

I ovom prilikom, ti i ja imamo drugačiji pogled na stvari budući da smo čitali Knjigu. Oni nisu. Te Knjige u ono vreme nije bilo. Nijedan narod u istoriji do tada to nije radio; bilo je to zaista prvi put u celokupnoj ljudskoj istoriji. Tada nije bilo geografskih karti, nije bilo nikakvog ugovornog dokumenta, patent-fascikle sa alkama, sa fotokopiranim uputstvima korak po korak, s naslovom *Priručnik za Izlazak*. Ništa se tada nije garantovalo osim prisutnosti živoga Boga, predstavljenog u pastiru Mojsiju, koji je koračao sasvim napred, ispred najvećeg stada koje je iko ikad vodio.

On je pravio istoriju, a pravili su je i svi oni. Mnogo vekova kasnije, potomci toga naroda i dalje će pevati o toj neverovatnoj noći i Bogu koji je izbavio svoj narod:

Jer si pogledao na muku otaca naših u Misiru, i viku njihovu čuo si ... I učinio si znake i čudesa na faraonu i na svim slugama njegovim i na svem narodu zemlje njegove, jer si znao da su obesno postupali s njima; i stekao si sebi ime, kao što se vidi danas. (Nemija 9,9.10)

Napuštajući te noći svoje domove i sve što im je bilo poznato, idući za Gospodom u jednostavnoj veri i poslušnosti, te porodice nisu imale pojma da stvaraju istoriju. Nisu imale predstavu kako će njihovi pra-pra-praunuci pevati o tom događaju, što samo treba da vam pokaže da nikada ne možete znati kakva će čuda proisteći iz jednostavne poslušnosti. Prihvatanje onoga što Bog traži i nastupanje u veri na Njegovu zapovest ima nemerljiv, neproračunljiv uticaj i na vreme i na večnost.

Kako je uopšte izgledalo kad su oni krenuli? Mnogi od nas zamišljaju da će, ako stvarno iskoračimo u veri i krenemo da sledimo Boga novim stazama i u nova poprišta akcije, život postati jadan i težak. Govorimo sebi: “Zamisli, ako stvarno pristanem na Njegov plan i stavim sebe na raspolaganje, biće to vrlo teško. Biće tegobno i mučno. Moraću da napustim sve ono što znači udobnost, sigurnost, sve što mi je blisko i poznato i da se otisnem u pustinjske krajeve.”

U 105. psalmu Psalmista nam omogućava da, što se tiče predmeta Izlaska, zavirimo u pojedinosti koje Mojsije (onako prezauzet obavezama) nije imao vremena da upiše u svoj dnevnik “Izlazak”.

Izvede Izrailjce sa srebrom i zlatom, i ne beše sustala u plemenima njihovim. (37. stih)

Upravo su u takvom duhu Izrailjci krenuli. U svem tom ogromnom mnoštvu niko, baš niko se nije ni spotakao. Među celim tim mnoštvom nije bilo nikoga ko je bio slab. Svi su bili spremni za putovanje. Bog ih je sačuvala i dao im zdravlje i izdržljivost za put.

Obradova se Misir izlasku njihovu, jer strah njihov beše na nj pao. Razastre im oblak za pokrivač, i oganj da svetli noću. (38. i 39. stih)

Bog je o njima stvarno izvanredno brinuo; vodio je njihov put i osvetljavao ga pred njima.

I izvede narod svoj u radosti, izabrane svoje u veselju. (43. stih)

Prelepo, zar ne? Umesto tuge i straha, ta noć bila je obeležena radosnim ushićenjem. Vetar je nosio prijatni miomiris slobode. Kako rado pevamo himnu: “O, kad bi hiljadu grla zapevalo u čast mome slavnom Otkupitelju.”²⁹ Ako mislite da te reči dobro zvuče, šta kažete na ove: “O, kad bi *dva miliona* grla zapevalo!” Te glasove ste mogli čuti kako odzvanjaju daleko, u udaljenim delovima prazne pustinje, dok je Mojsije koračao prvi, a sledilo ga radosno mnoštvo. Podizali su se veliki oblaci prašine dok su Jakovljevi potomci odlazili iz Egipta, daleko od svojih okova i ropstva. (Smešim se, dok ovo pišem, i razmišljam: *Tako je! Kako je bilo prelepo tako putovati!*)

Setite se samo toga dana ili noći kad si upoznao ili upoznala Gospoda Isusa kao svog Spasitelja. Možeš li ponovo da dozoveš osećanja tih trenutaka? Sećaš li se kad su ti prijatelj ili prijateljica izneli radosnu vest o Božjem rešenju za greh i o Njegovoj ponudi večnog života? Sećaš li se trenutka kad si shvatio, shvatila da je to stvarno bilo namenjeno *tebi*? Sećaš li se kad je taj pastor, ili učitelj, objasnio jevanđelje i kada je ono prvi put u tvom životu dobilo smisao? Sećaš li se kad su u tvojoj sobi, tvoj tata ili mama sedeli s tobom i objašnjavali ti istinu o grehu, Hristu i večnosti i kad si rekao: “Da li je noćas ta noć”?

Da li je to iskustvo bilo oporo, mučno? Priznaćeš, napustio si sve što ti je bilo drago i poznato u Egiptu, ali ne zaboravi da si tom prilikom ostavio i svoje okove! Ostavio si za sobom godine svog ropstva, a onda počeo da osećaš ukus Božje brige i staranja. Počeo si da piješ iz dubokog studenca Njegove blagodati. Ništa nikada do tada nije imalo tako prijatan i tako osvežavajući ukus.

Ali to, prijatelju, nije sve. Njegov plan ide znatno dublje od izvođenja iz Egipta. Plan da te dovede u svoju porodicu bio je Plan A. Plan da te dovede u okrilje svoje volje, za ceo tvoj život — to je Plan B. Možda su baš tu, dok čitaš ove reči. Našao si se u trenutku kada treba, sledeći Boga, da zakoračiš na nepoznatu teritoriju, tamo gde nikada ranije nisi bio. Ako na to budeš gledao očima starih Jevreja, i ti si na potezu da stvaraš istoriju.

Pre više godina, sećam se, govorio sam pred velikim skupom mladih u konferencijskom centru Forest Houm u Južnoj Kaliforniji. Slušaoci su bili od uzrasta srednjoškolaca prve godine do univerzitetskih studenata druge godine. Bilo je izuzetno. Mladi nisu došli na zabavu ili igranje, iako je i zabava bila na dnevnom redu. Doneli su sa sobom Biblije, sveske i naoštrene olovke. Želeli su da kopaju po Bibliji. Bila je to jedna od onih prilika kada sam kao govornik osetio kako slušaoci upijaju. Teško je to objasniti ukoliko niste, kao učitelj, bili u takvoj ulozi, ali to je iskustvo koje se nikada ne zaboravlja. Ta grupa je ličila na veliki žedni sunder koji samo upija, i izvlači iz mene i iz Reči sve više i više.

Iako su slušaoci bili mladi, temperamentni, mi uopšte nismo govorili o propovedanju jevanđelja svim ljudima, niti o hrišćanskoj službi, nego smo kopali kroz Nemijinu knjigu, ozbiljno se baveći načelima rukovođenja i poslušnosti Hristu. Kasnije, pristupio mi je jedan mladić i rekao: “Pastore, moram s Vama o nečemu da razgovaram.”

“Važi”, rekoh. “Hajde, da sednemo, eno tamo.”

Seli smo na jedno tiho mesto, i tada je on rekao: “Ne znam, ja ... imam neko neobično osećanje. Gotovo je čudno, ali mislim da Bog hoće moj život.” Pogledao je u mene, želeći da se uveri da sam razumeo. Suze su počele da mu naviru u očima.

“Poznaješ li Boga lično?”, upitah.

“Da”, reče. “U stvari, moj plan je da postanem lekar.”

“Stvarno?”

²⁹ Charles Wesley: “O for a Thousand Tongues” (n.d.)

“Da, da, a znate, ipak moram da saznam kakav je Njegov plan.” Iznenada, počeo je da jeca. Bio je toliko savladan osećanjima da gotovo nije mogao da govori. Pružio sam ruku i zagrlio ga. “Slušaj”, rekoh, “večeras nemoj prisustvovati našem času pitanja i odgovora. Skloni se i budi sâm s Bogom.”

“Dobro, a šta treba da radim?”

“Samo reci Bogu ono što si ispričao meni”, rekoh. “Zatraži da ti pomogne da razumeš ono što ti govori. Zatraži da ti pokaže svoj plan za tvoj život.”

Rastajući se s njim tog petka uveče, gledao sam ga kako odlazi stazom u mrak, da bi bio sâm sa svojim Gospodom. Prišao mi je rano, sledećeg jutra, dok smo sedeli oko vatre.

“Znate li šta ima novo?”, reče, ozbiljnog lica. “Bog želi da budem lekar-misionar.”

Stavio sam mu ruku oko ramena i držao ga tako nekoliko sekundi. “Pa to je fantastično”, rekoh mu.

“Hmm, ovaj, pretpostavljam da to nije *pogrešno*?”

Gledao je tako ozbiljno i uplašeno, da sam se, zamalo, nasmejao. “Nikako, mladiću. Ti si apsolutno na pravom putu. Cela tvoja karijera dobiće sada novu dimenziju.”

Na istom seminaru prišao mi je jedan čovek četrdesetih godina. Nije pripadao grupi mladih, ali je došao znajući da će to biti seminar ozbiljnog proučavanja biblijskih istina, gde će imati vremena da razmisli o nekim problemima svog života. Bio je vrlo uspešan direktor osiguranja, čije su odgovornosti pokrivala ogromno područje južne Kalifornije.

“Pastore”, rekao mi je, “Bog se stvarno meni obraća. Mislim da potpuno menja moj pravac života. Mislim da želi da me upotrebi negde izvan Sjedinjenih Država.”

Kasnije sam od nekih njegovih prijatelja saznao da je njegov život posle tog vikend-seminara krenuo u sasvim novom pravcu. Ono što me je toliko zadivilo u vezi s tim zbivanjima bila je činjenica da ja nijednom nisam pomenuo predmet rada u misijama u svetu. Pitanje koje smo obrađivali bila je *poslušnost*. I tako, od kad su ljudi praktično počeli da se prepuštaju Gospodu i da mu poveravaju svoj život da ga On usmerava, mnogo se toga dobrog počelo događati. Pred njima su se otvorili novi pravci i novi putevi, kako se uostalom dešavalo i mnoštvu Jevreja koji su u noć prve pashe izlazili iz Egipta.

Šta je s tobom? Možda nijednom do sada nisi razmišljao o mogućnosti da Bog ima određeni cilj za tvoj život, nešto izvan normalnog uobičajenog načina života, kojim danas živiš. Razmisli *Zašto te ne bi* On pozvao u neki od vidova profesionalne službe u svom delu? Ako na to nemaš odgovor, predlažem ti da to pitanje ponovo razmotriš.

To ste ranije verovatno već čuli, a to je danas jednako tačno kao onda kad je prvi put bilo izgovoreno. Nakon što se napišu sve istorijske knjige i nakon što vreme ode u nepovrat, sa ovog sveta ostaće samo dve stvari, i samo su dve stvari večne: Božja reč i ljudi. Veoma je moguće da On želi da oba ova predmeta studiraš tokom celog svog života. To nećeš moći da znaš, ako ga ne pitaš.

Želiš li da ti dam savet? Neka to postane tvoj plan. Neka redovan sastavni deo tvog života molitve bude da tražiš od Njega odgovor: “Gospode, da li sam ja u središtu Tvoga plana? Želiš li i dalje da me koristiš u ovoj ulozi? Imaš li na umu za mene bilo šta drugo, na bilo kom drugom mestu? Ja ti, Gospode, stojim na raspolaganju. Spreman sam da Ti promeniš celokupno moje gledanje na život.”

On bi ti mogao reći: “Sine moj”, ili “Kćeri moja, ti se nalaziš upravo tamo gde želim da budeš. Uzdaj se u mene i radi posao koji sam ti poverio. Ja ću te blagosloviti i upotrebiti.”

A onda bi On, takođe, mogao reći: “Da, pošto sam sada konačno zadobio tvoju pažnju, želim da te upotrebim tamo gde sam odlučio. Neka ti obuća ostane na nogama; pripremi se da u bilo kom trenutku kreneš na put. Hajde, idemo, da stvaramo istoriju!”

Sve to počínje — poslušnošću.

Dvanaesta glava

IZMEĐU ĐAVOLA I DUBINA CRVENOG MORA

Obično nam je potrebno više različitih izraza da bismo opisali neku nepriliku, odnosno, situaciju kada se neko nalazi u škripcu. Neko će reći da je “sateran do zida”. Neko drugi reći će kako je “u bezizlaznoj situaciji”, “sateran u ćošak”. Neko će reći “ne znam gde sam”, “niko mi ne može pomoći”. Kazaćete, možda, da ste “u gadnoj nevolji”, “bez prihvatljive alternative”. Mnogo je različitih načina za opisivanje te iste ideje.

Nedavno sam čuo efektan opis reči “neprilika”: Neprilika nastaje kad se pravnik koji se specijalizovao za tužbe zbog pogrešnog lečenja zatekne u situaciji da mora na ozbiljnu operaciju. *To je*, onda — neprilika.

Može se dogoditi da se baš u ovom trenutku ti nalaziš u neprilici, u škripcu. Možda si u tu situaciju došao zbog niza sopstvenih nerazumnih odluka. Ili si se u neprilici našao bez svoje krivice; dogodilo se zbog okolnosti na koje nisi mogao uticati. Možda ispaštaš zbog načijih propusta.

Tvoja situacija možda ima veze sa okolnošću da tvoje dete više ne živi u zajednici s Bogom. On je odrastao i napustio je roditeljsko gnezdo; sada je već prerastao godine za disciplinovanje. Ipak, ti si i dalje njegov roditelj i svim srcem želiš da to tvoje dete ide Božjim putevima. Ako nešto kažeš, to može problem učiniti težim i gorim; ne kažeš li ništa, bilo bi to manje od onoga što bi trebalo da učiniš. Nalaziš se u škripcu. U bezizlaznoj situaciji. U neprilici.

Tvoja neprilika mogla bi se odnositi na tvoj posao, pa ako nešto kažeš kako bi olakšao pritisak, situacija bi se mogla pogoršati. Ili, ako zasučeš rukave i pokušaš da čvor problema razmrsiš sâm, to bi nekoga moglo prikazati u ružnom svetlu.

Tvoja neprilika mogla bi se odnositi i na nešto u školi ili u tvom domu. To bi mogao biti problem relacije prirode. Šta god da je u pitanju, osećaš se sateran u prostor iz kojeg ne vidiš nikakav izlaz. Nalaziš se u neprilici.

Takve teškoće autor Tomas Pejn predstavlja kao “one koje kušaju ljudske duše”. Slažete li se? Linije na tvom licu možda počinju da se izdužuju i produbljuju, pošto, koliko god se trudio, neprilika se upila u tebe kao loš miris. Od nje se ne možeš udaljiti.

Ako je to ono što se s tobom događa, radujem se što mogu da ti saopštim da ćeš u 14. glavi 2. Mojsijeve naći izvesnu utehu. To poglavlje opisuje najtežu nepriliku s kojom su se Izrailjci ikada suočili u svojoj istoriji, a ipak su ostali živi i bili u prilici da ispričaju taj događaj. I zaista su ga ispričali! To je postalo najslavniji i najproslavljaniji događaj cele jevrejske istorije.

Prema tome, kakve pouke možeš naučiti za vreme kad se nađeš u neprilici? Vrlo je moguće da će *jedino* rešenje zapravo biti neko čudo, jedini izlaz za tvoju nepriliku.

Ići za Bogom ... sve do ćorsokaka

Ceo svoj dotadašnji život Izrailjci su proveli u Egiptu. Nijedan od Izrailjaca koje je Bog upravo trebalo da izbavi pod Mojsijevom rukom nije bio rođen niti vaspitavan izvan Egipta. Njihov način života bio je do kraja egipatski. Oni su primili običaje, oznake

ropskog statusa na ušima, način života uopšte, pa i sâm miris Egipta. Zbog toga je Bog svoj narod morao naučiti jednom novom načinu života. Međutim, da bi to mogao učiniti, On je najpre morao da zadobije njihovu pažnju. To je naime razlog zašto ih je doveo do Crvenog mora — nepritika s velikim “N”.

Pre nego što ašov istraživanja zabodemo u 14. glavu 2. Mojsijeve, bacimo pogled unazad na jedan stih iz prethodne glave: “Nego Bog zavede narod putem preko pustinje ka Crvenom moru” (13,18).

Obratite pažnju na frazu: “*Bog zavede narod [vođaše ga zaobilazno] ... ka Crvenom moru.*” Izrailjski narod je u taj ćorsokak, u tu “bezizlaznost” [prema Filibljanima 1,23, KJV], došao *vođen od Boga*. Njihova bezizlazna situacija nije bila ni slučajnost, ni rezultat pogrešnog skretanja, a ni proizvod pogrešnog proračuna. Bog je znao da je Izrailjcima potrebno iskustvo u vezi s Crvenim morem kako bi od Njega mogli nešto naučiti. To će, zapravo, biti jedna od onih dragocenih pouka koje će morati da nauče u početnom periodu svog putovanja.

Zatim, pogledajmo tekst iz 2. Mojsijeva 13,21. Mojsije tamo piše: “A Gospod iđaše pred njima.” Tako imamo da Bog “vođaše” i “iđaše pred njima”. Kako je, u stvari, Bog išao pred njima? Ovo će vam biti zanimljivo:

A Gospod iđaše pred njima danju u stupu od oblaka vodeći ih putem, a noću u stupu od ognja svetleći im, da bi putovali danju i noću. I ne uklanjaše ispred naroda stupa od oblaka danju ni stupa od ognja noću. (21. i 22. stih)

Neverovatno! Ti i ja tako nešto nikada nismo doživeli, dok Izrailjci u pustinji nisu živeli ni jedan trenutak bez toga.

Da li si se u skorašnje vreme rvao s onim što je Božja volja? Ja jesam. Neka od mojih najdubljih rvanja odnose se na pokušaje da razumem Njegovu želju i Njegov način delovanja. Ponekad sam zavideo Izrailjcima zbog oblaka danju i ognja noću. Kako je to, zaista, bilo jednostavno! Bilo je to zaista lako, kao kad igrate igru “Sledite vođu!”

Kad bi oblak polazio, oni su polazili. Kad bi oblak skretao udesno, oni su skretali udesno. Kad bi oblak skretao ulevo, oni su skretali ulevo. Kad bi oblak krenuo unazad, oni su polazili unazad. Kad bi se zaustavio, oni su se zaustavljali. Jasno kao dan. Niko ništa nije morao da pita. Ništa nije trebalo dešifrovati — samo ići za oblakom.

Noću, kad se oblak nije mogao videti, Bog je svoju prisutnost pretvarao u vatreni stub. Time je rasterivao divlje pustinjske životinje, obezbeđivao svom narodu potrebnu toplotu i nepogrešivo ih vodio. Bilo danju ili noću, bilo je dovoljno samo pogledati nagore i videti Božju nespornu prisutnost. “On iđaše pred njima”, kaže Biblija.

Zar to ne bi bilo divno? Zamislite situaciju u kojoj se pitate da li je Božja volja da pođete. Šta tada činite? Samo pogledajte nagore. Tu je oblak! Oblak se kreće prema najbližoj morskoj luci. Pakuj svoje stvari! Ili si možda u nedoumici u pogledu saznanja da li je Božja volja da radiš na datom mestu. Šta ti treba činiti? Samo gledaj u oganj. On se pomera tačno do tvog radnog mesta i tu dolazi u stanje mirovanja. Za tebe je to znak da tamo odeš i podneseš molbu za zaposlenje. Ili si se možda udvarao devojci i pitao se da li je stvarno Božja volja da ona postane tvoj bračni drug. Ne brini se. Ona otvara vrata svoje kuće i 15 cm nad njenom lepom glavom lebdi oblak. Nema nedoumice. Kupi burmu i zatraži njenu ruku.

Eto, kako je za Izrailjce život bio jednostavan dok su išli onako kako ih je Bog vodio. Nijednom ništa nisu morali da pitaju, nikada nisu morali da idu na sud. Vatreni stub noću i oblak kao jastuk danju vodili su ih direktno ka Crvenom moru, a onda je povučena

kočnica. Imamo, dakle, kuda su išli i gde su se zaustavili. Ali zašto tu? Zašto ih je Bog zatvorio sa svih strana i držao u situaciji iz koje nije bilo izlaza?

Tekst iz 2. Mojsijeve 14,1 daje početak odgovora: “I reče Gospod Mojsiju.” Vidite, Bog se obratio Mojsiju, vođi koji je bio spreman. Ne zaboravite, njemu je osamdeset godina i on je savladao svoje lekcije; u madijanskoj pustinji uradio je svoj domaći zadatak. Tom prilikom je shvatio da se s Bogom ne raspravlja. Kada Gospod kaže: “Idi na Crveno more”, ti tada polaziš, bez oklevanja. I tako je Bog rekao Mojsiju:

Kaži sinovima Izrailjevim neka saviju i stanu u oko pred Pi-Airot između Migdola i mora prema Vel-Sefonu; prema njemu neka stanu u oko pokraj mora. Jer će faraon reći za sinove Izrailjeve: zašli su u zemlju, zatvorila ih je pustinja. I učiniću da otvrdne srce faraonu, te će poći u poteru za vama, i ja ću se proslaviti na njemu i na svoj vojsci njegovoj, i Misirci će poznati da sam ja Gospod. I učiniše tako. (Stihovi 2-4)

Ovo zvuči prilično jednostavno. Pre svog izlaska Jevreji su živeli u Gesemu, u kraju zvanom Ramesa ili Ramzes. U vreme Izlaska Jevreji su pošli iz Ramese i putovali na jug sve do Etama, gde su se i ulogorili. Naime, verovatno je to bilo mesto gde se Gospod obratio Mojsiju i rekao mu ono što smo upravo pročitali. Dakle, dok su se Izrailjci nalazili u Etamu Gospod je rekao: “Idite gore do Vel-Sefona.” Drugim rečima, *istim putem natrag*. Vratite se istim putem kojim ste došli, sve do Vel-Sefona.” (Ako imate pri ruci neku drevnu kartu, pogledajte.)

Problem je bio u tome što je Vel-Sefon predstavljao potpun geografski ćorsokak. Prema severu nalazile su se neke moćne egipatske tvrđave — masivne kamene građevine. Tuda nikako nisu mogli proći. Prema jugu prostirala se ogromna egipatska pustinja, Misraim. Tamo nije bilo nikakve zaštite. Prema zapadu bili su Ramesa i Gesem, a to je upravo ono odakle su pošli; nisu se mogli vraćati u Egipat. Prema istoku bilo je Crveno more, ono što je danas poznato kao Suecki zaliv. Najseverniji deo tog zaliva bio je More trski, naziv koji se u prevodima najčešće predstavlja kao Crveno more.

Jeste li stekli sliku? Stajali su, gledajući u vode Crvenog mora. Prema severu su bile snažne neprijateljske tvrđave, a prema jugu, vrela pustinja. Prema zapadu se nalazio Egipat. Izrailjci su bili okruženi, blokirani. Nije bilo zadnjih vrata — prava geografska klopka, bez mogućnosti za bekstvo.

Ko je koga doveo u klopku?

Bog, međutim, kaže: “Idite u Vel-Sefon.” S vojnog aspekta, nisu mogli otići u ranjiviju tačku u tom području. To bi bilo kao skretanje u zatvorenu ulicu, ćorsokak, kada za vama juri vozilo puno razbojnika. Ljudski gledano, bilo bi to najbezumnija odluka na svetu. Međutim, upravo im je to Bog rekao da učine.

Kao što vidite, Mojsije se dovoljno dugo družio s Bogom da bi znao, iako će Gospodnja uputstva možda izgledati nerazumna, da on o njima ne treba da se raspravlja. Ali, Bog je bio dobar i, u suštini, rekao Mojsiju: “Evo, vidi, Mojsije. Imam mudar plan. Dok se vi budete kretali po pustinji tamo-amo, faraon će nezvaničnim kanalima dobiti informaciju kako vi besciljno lutate unaokolo, pa će misliti: “*O, pa oni će otići na sever do Vel-Sefona. Tamo ću ih saterati u klopku!*” Upravo je, Mojsije, to ta klopka u koju će upasti faraon.”

Bog je sve unapred pripremio — tako On to uvek radi. Gospod je hteo da umesto Jevreja, On bije njihovu bitku. Celog života Jevreji su vodili sopstvene bitke. Oni su već jedni drugima zatezali pojaseve za sedlo i primali sve dobrovoljce, uzdajući se u sopstvenu snagu. A Gospod, u suštini, kaže: “Ne, Mojsije; hoću da moj narod shvati da ću ja umesto

njih biti njihove bitke. Njihov jedini zadatak biće da čekaju i da imaju poverenja. I zato, idite za oblakom celim putem do Vel-Sefona.”

Stvari sada postaju sve zamršenije. Faraon reaguje tačno onako kako je Bog predskazao.

A kad bi javljeno caru misirskom da je pobegao narod, promeni se srce faraonovo i sluga njegovih prema narodu, te rekoše: šta učinismo, te pustismo Izrailja da nam ne služi? I upreže u kola svoja, i uze narod svoj sa sobom. I uze šest stotina kola izabranih i što još beše kola misirskih, i nad svima vojvode. I Gospod učini, te otvrdnu srce faraonu caru misirskom, i pođe u poteru za sinovima Izrailjevim, kad sinovi Izrailjevi otidoše pod rukom visokom. (Stihovi 5-8)

Izuzetno, Izrailj je uradio tačno onako kako je Bog naložio. Krenuli su prema severu, misleći: *U ovome je Bog. Ovo će biti veliko iskustvo*. Koračali su hrabro, uzdignute glave prema Vel-Sefonu, pravo u nepriliku: “I teravši ih Misirci stigoše ih, sva kola faraonova, konjici njegovi i vojska njegova, kad behu u okolu na moru kod Pi-Airota prema Vel-Sefonu” (9. stih).

Iznenada, scena se menja. Zamisli tu scenu. Ti si jedan iz mnoštva od dva miliona u izrailjskom logoru. Zajedno s Božjim narodom putovao si do ovog ćorsokaka u pustinji. Mojsije je pre toga preuzeo vođstvo, idući pred narodom i rekao: “Ovamo Bog želi da idemo.” Sve to vreme si razmišljao: *Dobro, bar znam da postoji izlaz. Ovim putem smo upravo prošli i sada možemo izaći istim putem kojim smo došli*. Ali, potpuno neočekivano, čuo si nešto iz daljine. Grmljavina? Oluja koja besni na horizontu? Osvrćeš se i gledaš, a vidiš samo približavanje oblaka prašine koja se podiže. Stani malo, pa ova tutnjava nije nikakva grmljavina; to su konji i kola. Ima ih na hiljade! Sva ratna kola u Egiptu! Vest po nezvaničnim kanalima brzo putuje: “Faraon stiže! Sada će biti pokolj!” U tom trenutku u izrailjskim redovima nastaje panika, kao nalet hladnog vetra.

Da li možda, u sledećim rečima, gotovo čuješ sopstveni komentar? “I kad se približi faraon, podigoše sinovi Izrailjevi oči svoje, a to Misirci idu za njima, i uplašiše se vrlo” (10. stih).

Kakvo ublažavanje opisa stvarne situacije! Jevreji nisu bili samo uplašeni, ne, bili su vrlo uplašeni. Rekli bismo da su se izbezumili kad su ugledali te Egipćane. “I povikaše sinovi Izrailjevi ka Gospodu” (10. stih).

Ovo je prvi put da čitamo kako Izrailjci *masovno* vape ka Bogu. Nije li zanimljivo šta neprilika, bezizlazna situacija može da učini s tvojim oholim, nezavisnim duhom? Koračaš s mnoštvom kao kakav naduti razmetljivko i šepuriš se kao kakav petao u ljudskom obliku. Ali onda, situacija počinje da se menja i, vrlo brzo, primećuješ da si došao do svog kraja, ničim više ne raspolažeš i, iznenada, postaje ti jasno: *Vidi, pa ja sam u bezizlaznoj situaciji!* I tada podižeš glavu i vičeš, vapiš ka Bogu.

U Bibliji ne stoji šta su rekli, ali odmah nakon što su povikali Bogu, počeli su da traže koga bi okrivili. Nije li to, obično, ono kako mi reagujemo u slučaju neprilike? Prvo, ako smo u vezi s Bogom, mi mu vapimo za pomoć, a drugo, ako pomoć nije došla odmah, počinjemo da tražimo koga bismo okrivili.

I, naravno, okomili su se na propovednika: “I rekoše Mojsiju: zar ne beše grobova u Misiru, nego nas dovede da izginemo u pustinji? Šta učini, te nas izvede iz Misira” (11. stih)?

Hoću da kažem, kad se dogodi takva neprilika, ko može odoleti a da ne kaže: “Govorili smo ti”? Izrailjci su to rekli Mojsiju pravo u lice: “Nismo li ti govorili u Misiru i rekli:

prođi nas se, neka služimo Misircima? jer bi nam bolje bilo služiti Misircima nego izginuti u pustinji” (12. stih).

Drugim rečima: “Više bi nam odgovaralo da smo ostali sigurni kao robovi nego da, ovako, budemo slobodni ljudi u opasnosti.” Pročitajte to ponovo. Ovakvo razmišljanje ne bih mogao nazvati drugačije nego ljudska perspektiva. Oni više ne gledaju gore.

“Ne bojte se!”

Govoreći ljudskim jezikom, neprilike su užasna iskustva. Ako u nekoj neprilici ostanesh dovoljno dugo, počinješ da sumnjaš i u same korene svoje vere. Uskoro, počinješ da tražiš krivca, a to je obično neko od vođa i tada kažeš: “Vidiš, poslušao sam *tvoj* savet. Uradio sam onako kako si *ti* rekao. A sada, evo me na kraju svojih snaga. Uvezao sam čvor, visim i evo, praćakam se. Nema mreže, ukoliko bih pao. *Ti si* kriv što sam to uradio!”

Upravo stoga sam neverovatno oduševljen Mojsijevim odgovorom. On nije rekao, onako kako je većina sklona da kaže: “Bog pomaže onima koji pomažu sami sebi.” Ljudi misle da ta prezira vredna izreka potiče iz Biblije, ali to nije tačno. Ona potiče od zlog neprijatelja. Bog, zapravo, pomaže *bespomoćnima!* Dokle god pomažemo sami sebi, kome je potreban Bog? Tek kad nam je snaga na izmaku i kad počnemo da se koprcamo u praznini, tek tada, konačno, počinjemo da vapimo: “Bože, pomози mi!” I Bog tada kaže: “Hoću. *Predaj se.*” Kako obično reagujemo na to? “Ima li tu neko drugi ko mi može pomoći?” Predaja se protiv ljudskoj prirodi. Ipak, Bog hoće da mi baš to učinimo — da se (slobodnim padom) bacimo u Njegove večne ruke i da se u potpunosti pouzdamo u Njega. Sve je to sastavni deo Njegovog plana.

Zapazite ovde, u 13. stihu, Mojsijev više biblijski odgovor: “Ne bojte se!” Čudnog li saveta! Sigurno čujete Izrailjce: “Mojsije, Mojsije, Egipćani su nam za petama. Imaju ratna kola, lukove i strele i oštra koplja, a ti nam kažeš, ‘Ne bojte se’? Šta je s tobom, čoveče? Treba li da promeniš dioptriju naočara? Zar ih ne vidiš kako dolaze? Sačuvaj me, Bože, od ovog kratkovidog pastira!”

“Da, vidim ih, kako da ne”, odgovara im Mojsije. “No, ipak vam kažem, ne bojte se!”

Mojsije nije završio samo tim rečima. Spremio je i savet svom prestrašenom narodu: “Stanite i čutite.” Zatim, treći: “Gledajte”, i četvrti: “Gospod će se biti za vas dok vi čekate u tišini.” Jeste li uočili poentu? Ovo su veoma važne reči u svim biblijskim prevodima. Čitajte:

Ne bojte se, stanite pa gledajte kako će vas Gospod izbaviti danas; jer Misirce koje ste videli danas, nećete ih nigda više videti do veka. Gospod će se biti za vas, a vi ćete mučati. (13. i 14. stih)

Dakle, evo recepta za ljude koji su se našli u bezizlaznoj situaciji! Ne boj se, zaustavi se, gledaj kako Bog prolazi, prestani da pričaš. Najteži je četvrti savet, pošto prosto *moramo* nekome da ispričamo u kakvoj se neprilici nalazimo. No, Bogu nije potrebno da bude obavешten. Njemu je poznata naša bezizlazna situacija i On čeka da mi sačekamo Njega i da čutimo.

Kad si se našao u ćorsokaku, u škripcu u koji te je Bog doveo, upravo ćeš tada naići na korisna iznenađenja, pripremljena baš za tebe. Zbog toga je Mojsije i rekao: “Hajdete da stanemo. Nama je ovde pripremljen divan blagoslov koji ćemo propustiti ako se okrenemo i pobećemo.”

Već znate kako ljudi reaguju kad su u panici? Prvo, uplašimo se. Drugo, trčimo. Treće, suprotstavljamo se i četvrto, o tome pričamo svima.

Božji savet je direktna suprotnost tome. Ne boj se. Stani. Gledaj Njega na delu. Ćuti. To su okolnosti u kojima On to čini. On preuzima stvar u svoje ruke! On rešava problem na način tačno suprotan onome kako bismo ga mi rešavali. Gospod samo lupka stopalom, i čeka da mi počnemo sa čekanjem.

Četiri veličanstvena čuda

Ma kako nam to bilo čudno, Izrailjci su uradili tačno ono kako ih je Mojsije uputio, i Bog je ponovo došao (On uvek tako čini). On je učinio četiri veličanstvena čuda u prilog Izrailjaca.

Prvo, rekao je Mojsiju da idu (krenu):

A Gospod reče Mojsiju: što višeš k meni? kaži sinovima Izrailjevim neka idu. (15. stih)

Ovo mi se dopada. Pred tobom je more, i zato napred marš! Mojsije je salutirao i, pošto je okupio svoje trupe, Bog je učinio još nešto.

Oblak koji je bio iznad, premestio se iza njih:

Biblija nas izveštava: “I podiže se anđeo Gospodnji, koji iđase pred vojskom Izrailjskom, i otide im za leđa; i podiže se stup od oblaka ispred njih, i stade im za leđa” (19. stih).

Biblijski izveštaj zatim objašnjava zašto je Bog to učinio: “I došav među vojsku misirsku i vojsku izrailjsku beše onim oblak mračan a ovim svetljaše po noći, te ne pristupiše jedni drugima celu noć” (20. stih).

Šta to znači? Znači da se oblak, s mesta ispred Jevreja, premestio iza njih, pred Egipćane. Ta strašna, ogromna formacija oblaka spustila se s neba na zemlju i zaklonila Egipćanima vidik. I ne samo to, oblak je sprečio Jevreje da gledaju unazad i da se tresu od straha. Oblak je razdvojio jedne od drugih, pa su Jevreji mogli da slušaju Boga koji im govori.

Tada je Bog učinio jedno veliko čudo.

Otvorio je put kroz more:

I pruži Mojsije ruku svoju na more, a Gospod uzbi more vetrom istočnim, koji jako duvaše celu noć, i osuši more, i voda se rastupi. (21. stih)

Mislim da je u svom filmu *Deset zapovesti* Sesil de Mil propustio da prikaže stvarnost toga čuda, trudeći se da scenu učini živopisnom. Znate li zbog čega je vetar duvao cele noći? Naime, da se voda odjednom razdvojila, Izrailjci bi zagazili u glib. Sva rečna korita koja su tek nedavno ostala bez vode, nekoliko dana, ako ne i sedmica, bivaju neprohodna močvara. Isušivanje iziskuje vreme. Zbog toga je došao istočni vetar. I tako, pošto se more razdvojilo na dve strane i njegovi talasi na obema stranama obrazovali velike, masivne vertikalne zidove, istočni vetar se spustio dole i isušio dno.

Zamislite Izrailjce koji stoje i posmatraju kako se od Boga poslati vetar, zavijajući, spušta na dno mora i isušuje ga do prašine. Bog je za svoj narod sve pripremio. Od trenutka kad je Bog utišao vetar, Izrailjci su krenuli po dnu.

I, šta bismo drugo očekivali, za njima su krenuli i Egipćani, ti lakoverni neznabošci! Pali su pravo u Božju klopku. Mislili su: *Ako ovi mogu da marširaju kroz razdvojeno more, zašto ne bismo mogli i mi? ... 'ajde, konji!* Biblija kaže: “I Misirci terajući ih podoše za njima posred mora, svi konji faraonovi, kola i konjici njegovi” (23. stih).

Tada Bog čini četvrto čudo.

Uneo je pometnju među Egipćane:

A u stražu jutarnju [mnogo pre zore] pogleda Gospod na vojsku misirsku iz stupa od ognja i oblaka, i smete vojsku misirsku. I pozbaca točkove kolima njihovim, te ih jedva vucijahu. Tada rekoše Misirci: bežimo od Izrailja, jer se Gospod bije za njih s Misircima. (24. i 25. stih)

Setimo se šta je Gospod rekao: “I Misirci će poznati da sam ja Gospod.” Ali teško da je od njih ostao neko ko bi se toga mogao sećati.

Gospod tada kaže Mojsiju: “Pruži ruku svoju na more, neka se vrati voda na Misirce, na kola njihova i na konjike njihove” (26. stih). Mojsije je postupio tačno po uputstvu. Okrenuo se, ispružio svoju ruku na more i morska voda se u zoru, s velikom silinom, sunovratila nazad gde je i bila. Egipćani su bili uhvaćeni besnom strujom i Biblija izveštava: “I Gospod baci Misirce usred mora.”

Kakve li upadljive suprotnosti! Jevreji na drugoj strani, “iđahu posred mora suhim; i stajaše im voda kao zid s desne strane i s leve strane” (29. stih). Kao što se Izrailjcima otvorilo morsko korito, za Egipćane se ono ponovo popunilo. To se dogodilo kad je Bog rekao Mojsiju: “Hajde, Mojsije, upotrebi svoj štap; vrati vodu u njeno korito.” Mojsije je poslušao i vodene mase su se sručile na svoje mesto.

Kod Vel-Sefona, toga dana, dogodio se ništa manje nego veliki pokolj, ali žrtve nisu bili Izrailjci. Pri kraju dana, nijedan od egipatskih vojnika koji su progonili Jevreje više nije bio živ. Ni jedan jedini Egipćanin nije preživio Božju zasedu, a i nijedan Izrailjac nije bio povređen.

Prema 30. stihu, Jevreji su kasnije išli obalom i “vide Izrailj mrtve Misirce na bregu morskom” [morskoj obali]. Zapazimo, Biblija ne kaže da su Izrailjci ubili i jednoga od njih, jer nisu. Ne kaže da su se branili, jer nisu. Ne kaže ni da su se *borili*, jer nisu. Oni su čekali, pregazili morsko dno, a onda se okrenuli i posmatrali Boga kako deluje. Tačka. Bog je to zaista učinio; učinio je sve, tačno onako kako je planirao da učini od onog trenutka kad ih je poveo u njihovu bezizlaznu situaciju.

Nije li veličanstveno šta Bog može da učini bez naše pomoći? Mi ponekad razmišljamo: *Potreban sam svojoj firmi. Potreban sam svojoj crkvi. Potreban sam svojoj porodici. To znači, da sam i Bogu potreban.* To nije tačno. On se odlično snalazi i bez nas, ma kako nam to izgledalo neverovatno. U stvari, Njemu je najdraže kad mi “koraknemo u stranu” i Njemu prepustimo rešavanje problema.

Vrhunac je ono što čitamo u 31. stihu, kad je narod stajao nem od divljenja: “I vide Izrailj silu veliku, koju pokaza Gospod na Misircima, i narod se poboja Gospoda, i verova Gospodu i Mojsiju sluzi Njegovu.”

Posle tog veličanstvenog događaja zavlada je nema tišina. Kad su Izrailjci videli šta je Bog učinio, obalom na kojoj su stajali prošao je ogroman dubinski “talas poštovanja”. Izrailjci su dali Bogu slavu, a na Mojsija su sada gledali drugim očima.

Istoričari i arheolozi ateisti pomogli su nam da dođemo do dodatnih saznanja u vezi s tim upečatljivim događajem. Arheološka otkrića na osnovu obeliska i drugih vrsta zapisa

pokazuju da posle tog čuda Egipćani sedamnaest dugih godina nisu dolazili na to mesto. U njima je ono izazivalo nemo poštovanje. U stvari, pune dvadeset i dve godine posle tog događaja oni nisu učinili nijedan pokušaj da povrate dominaciju nad Sirijom. Tek posle dvadeset i tri godine učinili su prvi ozbiljan pokušaj ponovnog uspostavljanja vlasti nad zapadnom Sirijom. U Egipat je stigla vest da je Bog pohodio Crveno more i zato je to područje dugo, dugo vremena za Egipćane ostalo nepoželjno.

Čuda izbavljenja

Prelazak preko Crvenog mora za Stari zavet je ono što je vaskrsenje za Novi zavet. Kad bi proroci i pisci Staroga zaveta hteli da govore o Božjoj čudotvornoj ruci, vraćali bi se na taj događaj češće nego na bilo koji drugi događaj. Na isti način, kad bi neki pisac u Novom zavetu hteo da ilustruje Božju silu, najčešće se pozivao na vaskrsenje. Ono što je vaskrsenje za Novi zavet, to je Crveno more za Stari zavet. Mada su prizori potpuno različiti, oba možemo videti kao zadivljujuća čuda izbavljenja Božjom rukom.

Pouke izvučene iz bezizlazne situacije

Ta četrnaesta glava 2. Mojsijeve pruža nam nekoliko vanvremenskih pouka. Da bismo ih izvukli, počecemo razmišljanjem o tekstu iz Rimljanima 15,4, jednom od najrečitijih stihova Novoga zaveta, koji ističu vrednost Starog zaveta. Pavle tamo piše: “Jer što se napred napisa za našu se nauku napisa, da trpljenjem i utehom Pisma nâd imamo.”

Drugim rečima, Bog je u Stari zavet stavio određene istine kako bismo, u ovom vremenu milosti mogli izvući neke duboko značajne istine koje danas utiču na naš život. U 14. glavi 2. Mojsijeve nalazim četiri takve “visokonaponske” misli.

Neprilike kao neophodnost za slamanje navika sticanih celog života

Zašto nam Bog danas priprema Vel-Sefone? Zato što je često neophodno da se nađemo u takvim neprilikama da bismo se konačno oslobodili ustaljenih načina razmišljanja i ponašanja koji su nas držali kao taoce.

Može biti da si izgradio način života koji bi se mogao opisati kao prilično humanistički. Kao nekada Mojsije, najvećim delom svog života družiš se s društvom “iz Egipta”. Radiš s Egipćanima; razmišljaš kao Egipćani; čitaš egipatsku dnevnu štampu; slušaš egipatsku muziku; biješ komercijalne bitke s egipatskim preduzimačima. Živiš u takmičarskom svetu Egipćana i stoga je sasvim normalno da reaguješ kao jedan od njih. Je li tako? To je žestok svet!

I doista, ako je to, dragi prijatelju, opis tvog života, tvoje životne situacije, onda ćeš se vrlo brzo naći u nekoj velikoj neprilici, ukoliko se to već nije dogodilo.

Kada hoće da slomi egipatske navike, Bog smešta svoj narod u neke nemoguće “ćoškove”. Naime, zaključio sam, što navike duže traju, to su neprilike bezizlaznije. Što su oblici našeg ponašanja više urezani u naš život, to će naš ćorsokak biti bezizlazniji.

Česti Puler je američki pomorski zapovednik s velikim brojem odlikovanja. Jednom, dok je komandovao velikim brojem marinaca u ratu, zbog neopreznosti došao je u područje koje je vrvelo od neprijatelja. Odjednom, uvideo je da su on i njegovi ljudi opkoljeni. Prema severu nalazio se jedan neprijateljski vod, a tako i na oba krila, levo i desno. Iza njega nalazila se druga formacija, a i svi putevi za bekstvo bili su zatvoreni. Šta je tada

učinio Puler? Samo je stisnuo pesnicu i rekao: “Ovo je izvanredna prilika. Ovoga puta se oni neće izvući!”*

Tako reaguje Bog u nekim od naših lekcija. Da bi nam se te lekcije urezale u srca, mi moramo biti opkoljeni, bez mogućnosti za bekstvo. I *tek tada* učimo. To je razlog zašto se u ovom trenutku, možda, nalaziš u bezizlaznoj situaciji. Možda ti je potrebno od Boga pokrenuto čudo u životu da bi se oslobodio sistema navika koji te je mučio svih ovih godina. Božji je plan da, pre oslobođenja, izbavljenja, pre otvaranja Crvenog mora, doživiš iskustvo tipa Vel-Sefona.

Kad si opkoljen sa svih strana, jedino treba da pogledaš nagore.

Kad nema mogućnosti za bekstvo ni napred ni nazad, ni udesno ni ulevo, prisiljeni smo da pogledamo nagore. Podsetimo se da su Izrailjci povikali ka Gospodu tek kad su se našli opkoljeni sa svih strana. Tu misao je na poetski način izrazila Eni Džonson Flint:

Istisnut iz okvira i pritisnut u svim pravcima;
 Pritisnut tako jako da snage nema dovoljno.
 Pritisnut u telu, pritisnut u duši;
 Pritisnut u umu, sve do pokretanja mračnih talasa;
 Pritisnut od neprijatelja, pritisnut i od prijatelja;
 Pritisak na pritisak, dok se život gotovo ne okonča.
 Pritisnut da voliš štap i palicu;
 Pritisnut dok ne shvatiš da je Bog jedini znani pomoćnik za koga znaš.
 Pritisnut u slobodu u kojoj nizašta nisi vezan;
 Pritisnut u veru radi nečega što je nemoguće.
 Pritisnut u življenje života u Gospodu;
 Pritisnut u življenje darovanim Hristovim životom.³⁰

Možda je razlog što si se našao pod takvim pritiskom upravo to — da budeš doveden na kraj svoga JA, “samog sebe”. Nikada neću zaboraviti savet svoje dobre i verne majke. Imala je običaj da mi kaže: “Sine, ne uznemiravaj se zbog tog-i-tog. On mora doći do kraja ’samog sebe’, i onda će se poučiti.” U mnogim slučajevima to je jedini način kada *stvarno* učimo.

Ako Gospodu treba da pripadne slava, onda On mora da bije bitku

Ovo je najteža lekcija, ali i najkorisnija od četiri. Želiš li istinski da Gospodu pripadne slava — to nije samo služba ustima — moraš mu dozvoliti da On bije bitku. Jasno je da postoje prilike i mesta kada ti moraš da učestvuješ. Ponekad si ti deo rešenja. Ipak, ja ne govorim o tim prilikama. Govorim o onim nemogućim ćorsokacima, kada se nalaziš između kamena i tvrde podloge, kada te je Bog stavio u bezizlaznu situaciju.

To su situacije kada On hoće da se bije umesto tebe. On hoće da ti, u potpunom predanju, položi svoje oružje. Hoće da staneš i da gledaš kako On radi. Na taj način — kad je pobeda dostignuta — sve pohvale idu Njemu. On hoće da Njemu pripadne slava.

Jednom prilikom, sledeće reči sam upisao u svoj lični dnevnik:

***Kad sam uspaničen, trčim.
 Kada trčim, gubim.***

* Eto, kako izgleda kad se slavi čovek, tačnije nacija, a ne Bog! (prim. prev.)

³⁰ Annie Johnson Flint: “Pressed Out of Measure” (n.d.)

***Kada gubim, Bog čeka.
Kad ja čekam, On bije bitku.
Kad On bije bitku, On pobeđuje.
A kada On pobeđuje, ja se učim.***

Da smo mi nekim slučajem bili zaduženi za projekat “Crveno more”, drugačije bismo radili. Jedna grupa inženjera bi vodu potisnula nedelju dana ranije. Postavili bismo velike, snažne ventilatore radi isušivanja zemlje. A onda bismo postavili ogromne neonske natpise. Neko bi doneo vašarske štandove za prodaju viršli i pića. Vidite, kada to ljudi rade, projekat se obeležava svim natpisima s imenima najpoznatijih izvođača radova na tržištu. Natprirodno biva zasenjeno ljudskom genijalnošću.

Bog ne radi tako. Kada On hoće da te satera u ćošak, On te i sateruje u ćošak. Tu nema nikakvih natpisa. Nema blistave marketinške kampanje. Nema velikog ljudskog potencijala u koji bismo se pouzdali. Jedino što je tu, jeste neprelazno Crveno more i vojska nemogućnosti koja nam se približava. Ti zato čekaš, a vreme prolazi. On će se boriti na *svoj* način i u *svoje* vreme. Koliko god da grizeš nokte u nestrpljenju — Njemu se ne žuri.

Crvena mora otvaraju se i zatvaraju tek na Božju zapovest.

Znate li da je sat jedna od najštetnijih stvari za život vere? Bogu ne teče vreme kao što teče nama. On svoje delo ponekad obavlja u tri izjutra; ponekad u podne. On radi i subotom i nedeljom. On čini veličanstvene stvari, ne obazirući se na naše doba dana. On se ne priklanja našoj spravi za merenje vremena. On ne skače na zvono našeg budilnika. Njega ne zanimaju naši krajnji rokovi i On uklanja ono na šta se mi oslanjamo, naše štake. On će određeno Crveno more ostaviti potpuno zatvoreno, bez ijednog otvora, bez ijednog natpisa ili putokaza, sve dok nas ne nauči onome što treba da naučimo. Kad se to postigne, Njemu razdvajanje vodenih masa ne predstavlja nikakav problem, kao ni to što treba da nas pošalje da prođemo između njih.

U svakom slučaju, Vel-Sefon mora da obavi svoje delo. Kakvi su rezultati? Ti nećeš *videti* čudo — ne, nego ćeš *sâm biti* čudo. To je ono najbolje u svemu.

Rejmond Edmen u svojoj izvanrednoj knjizi *Discipline života*, govori o “disciplini odlaganja” i piše: “Mi živimo u nemirno vreme, doba nestrpljenja. Imamo nedovoljno vremena za pripremu, a još manje za duhovno razmišljanje ili zajednicu s Bogom. Osećamo kako moramo biti aktivni i energični, efikasni na ljudski način; ne razumemo zašto bi stanje neaktivnosti, slabosti, iscrpljenosti i prividne beskorisnosti trebalo da budu naša stvarnost. Sve nam to izgleda glupo i beskorisno, bez ikakvog sistema i cilja.” A tada, autor beleži svoju duboku, snažnu misao: “Odlaganje koje nas poučava i priprema zapravo štedi naše vreme, umesto da ga traći.”

“Hadson Tejlor prošao je kroz probu koja kali čelik duše. Sedeo je u svojoj kući, teško bolestan, sa svojih dvadeset i devet godina. Posle šest godina intenzivnog rada u Kini, sa svojom malom porodicom nastanio se u istočnom delu Londona. Suzilo se ono što ga je interesovalo u spoljnjem svetu; prijatelji su ga počeli zaboravljati i tako je on proveo pet dugih godina anonimnosti u tužnim ulicama siromašne četvrti Londona, tamo gde su Tejlorovi bili ‘ograničeni na molitvu i strpljenje’. Kako su prolazile godine anonimnosti, odnosno, kad je završen proces disciplinovanja, pojavio se novi segment kineske Misije, u početku samo majušni koren, ali od Boga određen da tu veliku zemlju ispuni rodovima jevanđelja.”

Podsećajući se imena Hadsona Tejlora, da li neko ikada pominje tih pet godina anonimnosti u siromašnoj londonskoj četvrti? Verovatno ne. Mi smo neuporedivo skloniji naglašavanju istaknutih stvari s njim u vezi. Međutim, ovo nemojte zaboraviti: jevanđelje je dospelo u Kinu zato što je jedan čovek verno služio Bogu iza kulisa i strpljivo čekao Gospoda sa svojom porodicom, čekao da se otvori Crveno more.

To je pouka namenjena svima nama. Dok je ne naučimo, sedećemo blokirani u ćorsokaku.

Boja tvog ćorsokaka

Osećaš li da si baš sada sateran u ćošak? Da se nigde ne vidi izlaz? Da je gotovo sve pusto? Poslušaj, tvoju nepriliku On je pripremio za tebe, kao svoje dete. Da bi se ti spremio za slavu Hanana, potrebno je da ti se dogode one tužne londonske ulice, oni Vel-Sefoni bez ikakvog izlaza.

Možda si odrasla, usamljena osoba. Taj period života može biti sinonim za frustrirajuće, teške, usamljeničke godine. Više nego išta na svetu, želeo bi, želela bi da upoznaš budućeg bračnog druga, ali ...

Ili, možda si oženjen čovek, udata žena. Može se dogoditi da si u tolikoj meri angažovan pribavljanjem sredstava za život da ne uspevaš da živiš život, a onda zaključuješ da je vreme prošlo.

Ili si možda smešten u neki fizički ćorsokak, u kojem si čamio sedmicama, mesecima, godinama ... i sve vreme — u tim invalidskim kolicima.

Slušaj sada pažljivo. Čitaj polako. *Dolazak* na Crveno more podjednako je deo Njegovog plana kao i *prelaženje* preko njega. Sasvim je moguće da Gospod slama neku tvoju naviku stečenu u Egiptu, naviku čije upražnjavanje nije predviđeno u Hananu. Te navike je teško i mučno lomiti. Suze teku kada Bog radi u svoje vreme. Ali, u periodu doživljavanja tih suza Bog postaje veoma važan i stvaran. I mi sami, na kraju, uviđamo da je bezizlazna situacija u Božjim rukama samo put koji vodi pravo u Obećanu zemlju.

Trinaesta glava

NEBESKA HRANA PROTIV ZEMALJSKOG APETITA

Svojim radom profesori istorije u srednjim školama čine ili da volite ili da mrzite njihov predmet. Ja sam u tome imao sreće. Bog mi je, u srednjoj školi dao profesora, ženu koja je učinila da je istorija za mene postala živa. Gospođa Alen nije bila fizički naročito impresivna; verovatno je težila četrdesetak kilograma i to kad pokisne. Nosila je debele naočari; često je kašljala i hodala hramajući, ali da znate kako je samo volela istoriju! Ono što još više zadivljuje, učila je grupu hiperaktivnih srednjoškolaca kako da istoriju, zajedno s njom, vole na pravi način. Njen entuzijazam bio je zarazan.

Sećam se mnogo toga čemu nas je učila gospođa Alen, ali jedna njena rečenica i danas, posle toliko godina, ostala je urezana u moj um. "Deco", rekla nam je, "sa istorijom možete učiniti dve stvari: možete je ignorisati, ili možete od nje učiti."

Dosta godina kasnije do mene su doprle reči jednog cinika: "Postoji nešto što smo naučili od istorije, a to je da od istorije nismo naučili ništa." To je, priznaćete, vredno žaljenja. Ali, ako dopustite malo preterivanja, u principu, on je često u pravu.

Setite se lekcija koje ste učili pre deset, možda i petnaest godina. Zar nije čudno kako i danas pokušavate da savladate isto predmetno gradivo za koje ste tako davno mislili da ste ga savladali? Takvi smo mi ljudi. Ulažemo trud da trajno naučimo sudbonosne pouke iz grešaka svojih predaka. A ipak, skloni smo da ih ponavljamo.

U tome nismo usamljeni. Ta istina se odnosila i na stare Jevreje. Upravo zato je Pavle, pišući grupi vernika iz prvog veka, rekao: "Ali neću vam zatajiti, braćo, da ocevi naši svi pod oblakom biše, i svi kroz more prodoše" (1. Korinćanima 10,1).

Apostol naglašava da su svi Izrailjci koji su s Mojsijem izašli iz Egipta videli Božju ruku na divne i veličanstvene načine. Kao što smo saznali u prethodnom poglavlju, Gospod ih je vodio oblakom danju i ognjem noću i na čudesan način, provevši ih kroz more, izbavio od ropstva u Egiptu. Svi su oni doživeli da to veličanstveno čudo vide svojim očima. Međutim, apostol kaže u 5. stihu: "Ali mnogi od njih ne bejahu po Božjoj volji."

Ovo nemojte prevideti! Svi ti Izrailjci videli su oblak. Svi su prošli kroz more. Svi su stvarno *doživeli* silno izbavljenje prolaskom kroz Crveno more. Ali, s većinom od njih Bog nije bio zadovoljan, "jer biše pobijeni u pustinji".

Pavle nastavlja i upozorava nas: "A ovo biše ugledi nama, da mi ne želimo zala, kao i oni što želeše." Apostol dodaje sledeće reči u 10. stihu: "Niti da vičemo na Boga, kao neki od njih što vikaše, i izgiboše od krvnika." A onda apostol zaokružuje svoje savete, ponavljajući upozorenje: "Ovo se pak sve događашe ugledi njima, a napisa se za nauku nama, na koje posledak sveta dođe."

Kad kaže, "a ovo se dogodi za ugled nama" (6. stih) i "ovo se pak sve događашe za ugled njima, a napisa se za nauku nama" (11. stih), Pavle poručuje da Izrailjci nisu samo stvarali istoriju, nego su je i stvarali za *naše* dobro. Oni su prošli kroz određene ispite i pali na njima, i Bog je zapisao njihove ocene kako bismo se mi naučili da ne postupamo kako su oni postupali. Bog Izrailjcima iskustvo u pustinji nije dao tek da u njemu žive i umru; naprotiv, njihovo iskustvo je neprekidno rezbario u živu istinu koja nam je danas poznata

kao Njegova pisana Reč, Biblija, kako bismo se učili od istorije, a ne da je ignorišemo. Kao kada sa granitne nadgrobne ploče čitamo snažan epitaf, tako moramo naučiti i jednu trajnu lekciju iz tog odseka jevrejske istorije.

Možda u ovom trenutku govorite sebi: “Pa, ja više ne doživljam baš mnogo ‘pustinjskih’ iskustava. Kroz sva ta iskustva već sam prošao. Dospeo sam do mesta gde je život u priličnoj meri obično klizanje nizbrdo.” Ako se tako osećaš, onda je 12. stih napisan za tebe: “Jer koji misli da stoji neka se čuva da ne padne.” Budi oprezan! Čak i ti možeš da se poučiš od istorije, pošto naš nebeski Otac svoje poruke često ponavlja, provodeći nas kroz iskustva pustinje, želeći da održi naše pouzdanje u Njega.

Zapevajte glasno!

Pošto je celu egipatsku vojsku Bog potopio u moru, Izrailj se prvi put u svojoj istoriji našao u okolnostima življenja u egipatskoj pustinji, na otvorenom prostoru, u potpunosti sâm svoj. Jevreji su praktično započeli svoje putovanje prema Hananskoj zemlji. Bog je pokazao i dokazao da je veran; ceo narod je pešice prešao more po suvom dnu. Kako su morali biti obuzeti silnim strahopoštovanjem! Proizvod toga je njihova pesma velike hvale Bogu. Celokupni tekst, od 1. do 21. stiha 15. glave 2. Mojsijeve zapravo je njihovo pevanje. Taj odeljak Biblije beleži sledeću scenu:

I Marija proročica sestra Aronova uze bubanj u ruku svoju; a za njom izidoše sve žene s bubnjima i sviralama. I opevaše im Marija: pevajte Gospodu, jer se slavno proslavi; konja i konjika vrže u more.”

Da li ste nekad tako uradili? Da li ste nekad, pokrenuti nekim trenutkom, skicirali pesmu hvalospeva Gospodu? To vam preporučujem, jer je takvo iskustvo izuzetno nešto uzbudljivo. Reći ćete: “Znaš, pastore, ti to možda možeš, ali ja nisam ono što se naziva rečitim, kreativnim pesnikom. Ne raspolazem ja tom sposobnošću. Kroz mene reči ne teku tek tako.”

Stvarno? Kako to znate, ako nikada niste pokušali? Kada sledećom prilikom budete doživeli neko iskustvo i Bog pokaže koliko vam je veran, zastanite i razmislite: *Možda bih baš mogao i napisati pesmu.* (Makar i za samo jednog Slušaoca.) Tako se zapravo rađaju pesme hvalospeva. Ti i ja živimo u divnom dobu, kada svoje veličanje Boga Božji narod izražava pisanjem mnoštva različitih vrsta novih pesama i pripeva, pa i nekih novih himni. Upravo to su radili Izrailjci u našem tekstu; mi se upravo vraćamo u te dane.

Na samom početku te jevrejske pesme pobede i zahvalnosti stoji jedna reč koja označava određeno vreme: “*tada*”. Kada? Posle Crvenog mora. Posle prvog ushićenja zbog dobijanja slobode. Biblija beleži, posle njihove prelepe pesme hvalospeva: “*Po tom (tada) krenu Mojsije sinove Izrailjeve od mora crvenoga, i pođoše u pustinju Sur.*”

Kakav divan opis hrišćanskog života! Svi smo mi prošli kroz svoje Crveno more. Rečeno duhovnim jezikom, putem krsta su svi verni postali članovi Božje porodice. Upoznali smo Gospoda Isusa. Upoznavši Njega, prvi put u životu izbavljeni smo od okova starog života. Kako je to iskustvo slavno! Pošto smo oslobođeni vlasti svog starog gospodara, dobili smo novu pesmu, nov život, nov početak. Ali, na tom početku mi brzo zaključujemo da moramo proći kroz neka iskustva tipa pustinje. Gledajući unazad, kasnije uviđamo da su to bile pustinje koje je Bog pripremio za jednu vrlo realnu svrhu. Međutim, kakvo je to spuštanje, posle našeg obraćenja tipa Crveno more!

Koraci malog deteta u pustinji

Dok razmišljamo o prvim danima Izrailja u pustinji, možda bi trebalo da se podsetimo podatka o tome gde se jevrejski narod nalazi u vreme događaja iz 15. glave. Oni su svoje putovanje započeli u Gesemu. Ako imate pri ruci kartu tog područja, možda biste poželeli da je pogledate, i označite mesto na kojem se oni nalaze. Crveno more (ili More trske) nalazi se severno od Sueckog zaliva. Prešli su to more, a onda započeli putovanje na jug-jugoistok prema gori Sinaj. No, pre nego što su stigli do gore Božje, došli su u pustinju Sur, u najsevernijem delu Sinajskog poluostrva. Tim putem su oblak i oganj vodili Izrailjce u pustinju, dok je pastir Mojsije koračao ispred stada. Reč je o ogromnom pustinjskom prostoru koji se pružao prema jugu, do pustinje Etam.

Na početku 16. glave čitaćemo o tome kako su se Jevreji spustili u pustinju Sin. U svakom slučaju, nalaze se u pustinji — Sur, Etam, Sin. Tako će, usred svog putovanja naići na lepu oazu, Elim. Na to ćemo se kasnije vratiti.

Tu su se, dakle, nalazili Jevreji. No, *zbog čega* su bili tu? Ako je Bog narod poveo kroz Crveno more, zar nije mogao da ih povede odmah prema Hananskoj zemlji? Svakako! Ako je mogao da razdvoji vode Crvenog mora, omogućiti narodu da hoda po suvom dnu i da ih izbavi od Egipćana, zar nije mogao i da ih brzo odvede do granica zemlje “u kojoj teče mleko i med”? Van svake sumnje! Nema toga što Bog ne može da učini. Ako On tebe i mene može da provede kroz proces obraćenja, On može i da ubrza naše putovanje zemaljskom pustinjom i da nas brzo “dopremi” u nebo.

Uzgređ, zar to ne bi bilo veličanstveno? Zamislite: upoznajete Hrista, ne znate ništa o teškoćama odrastanja do duhovne zrelosti, ne znate za bitke, za sukobe ili patnje ... i hop, vaše noge iznenada dodiruju zlatni pločnik, dok vam je u ušima pesma anđela. Čim prihvatite Hrista i kažete “amin”, hop! već se nalazite u Njegovoj prisutnosti.

Reći ćete: “Pa, Ne bih baš tako rekao. Želeo bih, bar, da okusim hrišćanski život na zemlji.” Taj ukus, stvarno, može da bude divan, ukoliko vam se ne dogodi da se nađete u nekoj žestokoj nevolji kušanja. Kad prolazite kušanje — pravo kušanje — vi tada čeznete za nebom. Vi *žudite* za nebom. Mnogi ljudi koji su tokom godina tako uverljivo pisali o nebu bili su oni koji su dobili najviše modrica zbog povreda i tuge na ovoj Zemlji.

Zašto nas, pre Hanana, Bog provodi kroz iskustvo pustinje? Pre svega, On želi da nas okuša. To je, zapravo, razlog zbog čega je Bog Izrailj odveo u pustinju, prema 5. Mojsijevoj 8,2: “I opominji se svega puta kojim te je vodio Gospod Bog tvoj četrdeset godina po pustinji, da bi te namučio i iskušao, da se zna šta ti je u srcu, hoćeš li držati zapovesti Njegove ili nećeš.” (Čitaj ovo ponovo ... ali samo ovoga puta, polako, polako.)

Bog nas dovodi u pustinju da nas okuša, da rastegne naše duhovne mišiće. Iskustva naše zemaljske pustinje pripremljena su da nas izgrade u ljude i žene vere. Prihvatimo to, jer naši duhovni koreni rastu u dubinu tek ako su vetrovi oko nas jaki. Uklonimo li kušanja, mi postajemo duhovni slabići, plačljivci. Ali, pustimo pustinjske vetrove, pa ćemo se čuditi kako rastemo, dok se naši koreni čvrsto ukopavaju u tlo vere.

Pustinja u minijaturi

Tekst iz 2. Mojsijeve 15,22-27 prikazuje nam pustinju u minijaturi. Jevrejski narod je *četrdeset godina* prolazio kroz krug događaja ilustrovanih u tih nekoliko stihova.

Najpre nastupa ciklus *obilja*, vreme kada Božji narod podiže pogled. Bog im se pokazuje u bogatstvu svoje vernosti i Izrailjci podižu pogled u hvalospevu. To je prvi deo 15. glave, u kojem Izrailj peva hvalospeve i uzvikuje: “Proveo nas je kroz Crveno more!”

Oni podižu svoj pogled.

Drugo, dolazi *očekivanje*. Uživajući život obilja, Božji narod očekuje *neprekidno* obilje. Oni gledaju u budućnost i očekuju talas za talasom blagoslova. Možda ste u skorašnje vreme i vi imali takav stav. Bog je pokazao svoju blagodat na opipljiv način i vi ste uživali u obilju. Ako ne pazite, takvo obilje ćete početi da očekujete kao neko svoje *pravo*. To je nerearno, a i ne bi bilo dobro za vas. Kad je Izrailj ostavio za sobom Crveno more i krenuo putem u pustinju, uveren sam da je narod očekivao neprekidno obilje i čuda u neprekidnom nizu, nešto što će im na trajnom osnovu osigurati udobnost, sigurnost i zadovoljstvo. Popeli su se na voz slave koji putuje u Hanan; nikome nije padalo na um da će taj voz u putu prestati da radi i stati. Gledali su napred i očekivali život u izobilju.

To nas dovodi do trećeg koraka u ciklusu, *razočaranje*. To je kada Božji narod gleda nadole. Pokušajte da se uživite u razočaranje opisano u 22. stihu:

Potom krenu Mojsije sinove Izrailjeve od mora crvenoga, i podoše u pustinju Sur; i tri dana išavši po pustinji ne nadoše vode [*razočaranje*].

Izrailjci su počeli da gledaju dole, ne našavši vodu. Usredsredili su pogled na neprijatne okolnosti. Čak je i voda koju su kasnije pronašli bila gorka i nepitka. “Otuda se prozva mesto Mera” (23. stih). *Mera [Marah]* je jevrejska reč za “gorko”. To je učinilo da je situacija postala još gora. Jevreji su, na kraju, našli vodu, ali je ta voda bila neprijatnog ukusa i gorka. Koliko god da su pokušavali, nisu uspevali da je gutaju. Bilo je to slično kao kad se usred okeana umire od žeđi, kada je svuda oko vas samo nepitka slana voda. Njihova frustriranost donela im je razočaranje.

To razočaranje vodi do četvrtog koraka, *prigovaranje*. U 24. stihu čitamo kako “stade narod vikati”. Uhvaćeni u mengele žaljenja pomešanog s ozlojeđenošću, Izrailjci su gledali unazad. Kada kao Božje dete prigovaraš i gundraš, to je obično stoga što se osvrćeš unazad, na lakše dane.

To nas dovodi do petog koraka u ciklusu, do *staranja*. Ime mu je blagodat. Vi je ne zaslužujete, ne razumete je, ali često kada se bunimo i protestujemo, Bog interveniše i obezbeđuje nam što nam ono što nam je potrebno. To se, naime, dogodilo izrailjskom narodu. Izrailjci su pogledali oko sebe i, iznenada, Bog interveniše i ljubazno zadovoljava njihovu potrebu. “I Mojsije zavapi ka Gospodu, a Gospod mu pokaza drvo, te ga metnu u vodu, i voda posta slatka. Onde mu dade uredbu i zakon, i onde ga okuša” (25. stih).

Obratite posebnu pažnju na poslednje tri reči: “Onde ga okuša.” To je, pre svega, bio razlog njihovog boravljenja u pustinji. Nijedno Božje dete neće “slučajno” otići u pustinju; Bog u svojoj neprikosnovenoj mudrosti planira pustinju kao ispit, što podrazumeva i *tvoju* pustinju.

Posebnu pažnju treba da posvetimo 26. stihu. Preko tog stiha mogli bismo napisati reči: “Pouči se od istorije”:

I reče: ako dobro uzaslušaš glas Gospoda Boga svojega, i učiniš što je pravo u očima Njegovim, i ako prigneš uho k zapovestima Njegovim i uščuvaš sve uredbe Njegove, nijedne bolesti koju sam pustio na Misir neću pustiti na tebe; jer sam ja Gospod, lekar tvoj.

Za knjigu koja je bila objavljena pre mnogo godina, *Nijednu od ovih bolesti*, naslov je uzet je iz tog stiha. Gospod je tom prilikom rekao Izrailjcima: “Ako mi budete bili poslušni, okružiću vas svojom zaštitom. Bićete kušani, ali obećavam da da ću doći da zadovoljim svaku vašu potrebu. Neću prihvatiti sve vaše prohteve, ali ću zadovoljiti sve

vaše potrebe.” I tako, čitamo u 27. stihu: “I dođoše u Elim, gde bejaše dvanaest izvora i sedamdeset palama; i onde stadoše u oko kod vode.” Kakav divni vrhunac! Najpre pustinja ... a onda, voda.

Hajde da obnovimo ceo ciklus kako bismo bili sigurni da smo ga potpuno shvatili.

Obilje ... *gledamo nagore.*

Očekivanje ... *gledamo u budućnost.*

Razočaranje ... *gledamo nadole.*

Žaljenje ... *osvrćemo se.*

Staranje ... *gledamo oko sebe.*

To je slično zamišljenom točku vremena koji se okreće, okreće. Ti i ja se u ovom trenutku nalazimo negde na tom točku, Često počinjemo i završavamo na istom mestu, i onda samo ponavljamo ono prethodno. Zašto? (Vratili smo se na mesto gde smo otpočeli ovo poglavlje.) Zato što se *ne* učimo od istorije. Trebalo bi, ali se ne učimo, zbog svoje pale ljudske prirode.

Tri vrste ispita

Da budem konkretan. Ostatak ovog poglavlja posvećujem svim gundalima. Ti znaš ko si. Iskreno, češće sam se nalazio u tvojim redovima nego što sam spreman da priznam. U 16. i 17. glavi 2. Mojsijeve nalazimo tri živa prikaza ciklusa koji smo upravo proučavali. Bog je svoj narod proveo kroz tri različita spleta okolnosti — kroz tri (dugo)trajna ispita vredna naše pažnje: vreme, glad i žeđ.

Ispit vremena

Prvi stih počinje rečima: “Tada” ... Kada? Pošto su proveli izvesno vreme u oazi, sladili se urmama i odmarali u prijatnom hladu palmi, pijuckali svežu vodu iz izvora. Upravo *tada* došao je prvi ispit.

(Tada) od Elima se podigoše, i sav zbor sinova Izrailjevih dođe u pustinju Sin, koja je između Elima i Sinaja, petnaestoga dana drugoga meseca pošto izidoše iz zemlje Misirske.

Prošlo je izvesno vreme. Ako pažljivo čitate prethodni tekst iz 15. glave, primetićete da im je samo tri dana bilo potrebno da pronađu vodu koju su sada pili. Međutim, sada je već bilo prošlo mesec i po dana — više od četrdeset dana! Ja to nazivam ispitom vremena. Provođe dane usred pustinje, sa svojim nerealnim očekivanjima. “Pomislili smo da smo završili s tim sprženim danima u pustinji. U njoj smo već bili *tri* dana. Zbog čega treba da se vraćamo natrag?”

I, već pogađate ... Odmah su pokuljali prigovori: “I stade vikati sav zbor sinova Izrailjevih na Mojsija i na Arona u pustinji” (16,2). Zbog čega su gundali? Ponovo su gledali unazad. Slušajte njihove reči, iz 3. stiha: “Kamo da smo pomrli od ruke Gospodnje u zemlji Misirskoj, kad sedasmo kod lonaca s mesom i jeđasmo hleba izobila! jer nas izvedoste u ovu pustinju da pomorite sav ovaj zbor gladu” (3. stih).

Podsećali su se danâ kad je bilo obilja, kad su uživali u popodnevnim sedeljkama nad sveže pečenim ribama koje su, u “starom dobrom” Egiptu, jeli s jevrejskim pecivom. Imali su sve što su želeli, a i mnogo više od toga.

Zvuči ti kao da je reč o tvom životu? Ako je tako, vreme je da naučiš jednu

vanvremensku pouku. Ako se usredsređuješ na prošlost, vrlo brzo će s tvojih usana početi da izlaze žalbe, prigovori. Sećaćeš se davno proteklih vremena, obavijenih sumaglicom, ružičastim sjajem sećanja, kad je ponešto bilo lakše i udobnije nego danas. Upoređujući onda i sada, garantujem da ćeš gundati.

Evo šta ja radim, a to radiš i ti. A bezumno je! Osvrćemo se nostalgичno na nešto što je nekada bilo ugodna situacija, na vreme (još i tada!) kad smo se čežljivo osvrćali na neko prijatnije ranije vreme. Zar to nije glupo? Možda baš u ovom trenutku gundáš zbog svoje sadašnje situacije. Ali, dobri su izgledi da ćeš se dve godine kasnije osvrnuti na *ovaj* trenutak i govoriti: “Dobri stari dani! Čoveče, kako je onda bilo sjajno, zar ne?” Na neki način zaboravljamo da smo marta ove godine gundáli zato što smo razmišljali o februaru prethodne godine, o vremenu kad smo gundáli zato što smo razmišljali o januaru godine pre toga, ali ni to nije bilo tako dobro kao u aprilu prethodne godine. *Stanite!* Živimo sanjareći o dokolici i uživanjima iz svoje prošlosti, iako je Bog zbilja neprestano, celim putem dokazivao da nam je silan pomoćnik. Pošto smo izdržali sadašnji ispit, smatramo da ne bi trebalo kroz njega ponovo da prolazimo.

Boli nas kad trpimo nevolje života, a još više boli kad se takve epizode ponavljaju. Međutim, bez tih dubokih rana mi gotovo da ne bismo bili sposobni za primanje božanskih saveta i ostvarivanje napretka u smislu zrelosti. Ispit vremena možda je najneprijatniji od svih.

Na našem dugom putovanju Bog nas brusi pomoću takvih ispita. On izvlači iz nas ono najbolje. Lomi nas. Krši nas. Dovodi nas do stanja apsolutnog poverenja, poverenja kada raširenih ruku kažemo: “Gospode, došao sam na kraj sopstvenih mogućnosti. Ako hoćeš da umrem u ovoj pustinji, evo mog života. Uzmi ga. Ne želim da se osvrćem niti da se žalim zbog situacije u kojoj sebe vidim u ovom trenutku.” Mojsije je svojevremeno naučio da čeka. To je trebalo da nauči i narod koji je vodio.

Ispit se nastavlja, kako je to otkrio izrailjski narod.

Ispit gladi

U poslednjem delu 3. stiha Izrailjci kukaju: “Izvedoste nas u ovu pustinju da pomorite sav ovaj zbor gladu.” Ogladneli su, i već se moglo predvideti, počeli su da se žale. Međutim, i pored toga što je Njegov narod gundao, Bog je dobrostivo zadovoljio njihovu potrebu i tom prilikom rekao Mojsiju: “Evo učiniću da vam daždi iz neba hleb, a narod neka izlazi i kupi svaki dan koliko treba na dan, da ga okušam hoće li hoditi po mome zakonu ili neće” (4. stih).

Zanimljive li najave. “Zadovoljiću vašu potrebu što se tiče gladi, ali će zadovoljenje te potrebe doneti još jedan ispit.” Da li ste se u to uverili? Ja jesam. Našli smo se u jeku neke neprilike, nekog bezizlaza koji ne možemo rešiti. Tada Bog kaže: “Ja ću obezbediti izlaz iz toga; pokazaću ti put.” Mi prihvatamo Njegov odgovor, Njegovo novo usmeravanje, i to nas uvodi u potpuno *novu* grupu ispita, i kušanja drugačije vrste. I tako, dok je u toku naše oslobađanje od jednog pustinjskog problema, istovremeno nastaje i novi. Upravo to se ovde dogodilo.

I reče Mojsije i Aron [znajući da je mana spremna] svim sinovima Izrailjevima: doveće ćete poznati da vas je Gospod izveo iz zemlje Misirske; a sutra ćete videti slavu Gospodnju; jer je čuo viku vašu na Gospoda. Jer šta smo mi da vičete na nas? I reče Mojsije: doveće će vam dati Gospod mesa da jedete a u jutru hleba da se nasitite; jer je čuo Gospod viku vašu, kojom vikaste na Nj. Jer šta smo mi? Nije na nas vaša vika nego na Gospoda. (Stihovi 6-8)

Sa već istanjenim strpljenjem Mojsije i Aron kažu: “Hajde, ljudi, da ovo izgladimo. Ko smo *mi*, da gundate na *nas*? Evo, mi smo samo ljudi — od krvi i mesa, baš kao i vi. Osim toga, to nije bila *naša* zamisao! Nismo vas mi odveli u pustinju. To je bila Božja naredba. Nismo *mi* stavili tamo taj oblak. Nismo *mi* upalili taj vatreni stub! I zato, ne protestujte protiv *nas*.”

Da li si sklon da se žališ? Ne zaboravi, *Bog* je taj koji je učinio da tvoje okolnosti budu ono što jesu. Ne krivi nekoga drugog. Biće korisno ako imaš na umu da tvoje gundanje odlazi pravo Bogu. Tvoje žalbe stižu pred Njegove noge.

Pre mnogo godina slušao sam jedan dečji hor i pesmu koja mi je zaista ostala u sećanju. Naša mlađa ćerka Kolin, u ono vreme mala pegava devojčica, stajala je u prvom redu i pevala tu pesmu. Više puta tokom pevanja pesme gledala je prema meni, pa sam razmišljao: *Pazi, stvarno je dobro što slušam ovu pesmu, jer mislim da je ona peva baš meni*. Pesma je nosila naslov “Gundala”, autora Toroa Herisa. I danas se sećam njene poetičnosti:

Na selu, varošici ili gradu, možete naći ljude
Koji provode život gundajući na sve i svašta;
Da, uvek gundaju, bez obzira na to šta kažemo,
Pošto su to hronična gundala; gundaju dan i noć.

Gundaju u gradu, gundaju na selu,
Gundaju svojim komšijama i misle da to nikome ne smeta;
Gundaju svojim muževima, gundaju svojim ženama,
Gundaju na svoju decu [baš tada je pogledala prema meni],
Ali gundala ni u čemu ne napreduju.

Gundaju kad je kiša, a gundaju i kad je suvo,
A ako usevi propadaju, oni gundaju i uzdišu.
Gundaju na cene i gundaju kad su visoke,
Gundaju cele godine; gundaju sve do smrti.
[Još jedan pogled!]

O, oni gundaju nedeljom, ponedeljkom, utorkom,
Gundaju sredom i četvrtkom,
Gundaju petkom i subotom,
Gundaju cele sedmice.³¹

Auh! Prilično ubedljivo, priznaćete! Nekima od nas gundanje je navika, iako ga možda prikrivamo subotom. Bilo da smo učesnici u saobraćaju ili nam je obrok poslužen kasno; bilo da ugovaramo sastanak s nekim u poslednji minut ili radimo s grupom s kojom je teško raditi, mi se odajemo gundanju i mrljanju. To je kao da imamo “dar gundanja” i smatramo da treba da ga primenjujemo s uživanjem!

Jedini problem je u tome što se taj *dar* ne pojavljuje nigde u Božjoj reči. Hajde da to izvedemo na čistinu. Ne postoji dar gundanja, a ne postoji ni dar kritikovanja. Biblija nikada ne podržava naše saletanje, zajedljivost i ružno izražavanje u vezi sa svakodnevnim događanjima. Zapanjuje, ali i Božji narod može da gundča čak i kad mu Bog obezbeđuje hranu u obilju. Kako to? Zato što to nije hrana koju oni vole. Hteli smo šniclu, a On nam je dao neku *najjeftiniju prerađevinu*. Hteli smo jagnjetinu, a On nam služi *džigericu*. Naše reakcije su, u tako mnogo oblika, baš onakve kao kod Izrailja:

³¹ Thoro Harris: “Grumblers”.

I uveče doleteše prepelice i prekriše oko, a ujutru pade rosa oko okola; a kad se diže rosa, a to po pustinji nešto sitno okruglo, sitno kao slana po zemlji. I kad videše sinovi Izrailjevi, govorahu jedan drugome: šta je ovo?” (Stihovi 13-15)

Ne zaboravimo, ti Jevreji nikada nisu čitali 2. knjigu Mojsijevu, što znači da nikada ranije nisu čuli za mânu. To je prvo angažovanje nebeske službe za razvoženje gotove hrane. Bog ju je doneo s neba i isporučio zemlji kao rosu. Kad su se ujutru probudili, pogledali su oko sebe i pitali: “Šta je ovo?”

Jer ne znadijahu šta beše. A Mojsije im reče: to je hleb, što vam daje Gospod da jedete. (15. stih)

“Tražili ste hleb”, kaže Mojsije Izrailjcima. “Evo, sad ga imate. Puna ga je pustinja.” U 35. stihu čitamo: “A sinovi Izrailjevi jedoše manu četrdeset godina dok ne dođoše u zemlju u kojoj će živeti; jedoše manu dok ne dođoše na među zemlje Hananske.” To je ono što bih ja opisao kao obilje.

Ali, da li ćete verovati? Njima se ni to nije svidelo. Nalazili su se usred pustinje, s obiljem hleba. No, jednostavno, to nije bio hleb koji bi oni hteli. *Gadili* su ga se, iako ga 78. psalam opisuje kao “hleb anđelski”. Anđeli su tu na nebu pripremljenu hranu donosili dole svakoga jutro i postavljali je pred njih. Izrailjci za nju nisu morali da rade. Nisu morali da melju brašno, da mese testo i da ga peku na vatri. Trebalo je samo da ga jedu, i uprkos tome nisu ga voleli. Zna li zašto? Zato što su se osvrtni unazad i upoređivali je s onim što su nekada jeli; tako su počeli da gundaju:

Opomenusmo se riba što jedasmo u Misiru za badava, i krastavaca i dinja i luka crnoga i beloga. A sada posahnu duša naša, nema ništa osim [fuj!] mane pred očima našima. (4. Mojsijeva 11,5.6, reč u zagradi, autorova)

Zamislite samo: Manu su pekli, kuvali, pržili, stavljali u sendviče, jeli u živom stanju, rasekali, pravili od nje knedle i noklice — sve što god zamislite, sve dok nisu iscrpili sve što se od nje moglo praviti. Nikada nisu ostali gladni; međutim, njima se ona *i dalje* nije dopadala.

Eto, kakva su gundala. Oni kukaju kad nemaju hrane, a kada je dobiju, kukaju zato što nisu dobili baš onu vrstu koju vole. Kad dobiju vrstu koju vole, kukaju zato što bi više voleli da probaju nešto drugo.

Biću neprijatno iskren i reći da je to reakcija *telesne prirode*. Kada Bog u svojoj dobroti izabere šta mi treba da jedemo, pruži nam to u izobilju a mi to ne volimo, stara telesna priroda nasilno ulazi i mi zatvaramo pristup Njegovom staranju. Operacija “telesna priroda”!

Ispit žedi

U 2. Mojsijevoj nalazimo treći deo ispita:

I podiže se iz pustinje Sina sav zbor sinova Izrailjevih putem svojim po zapovesti Gospodnjoj, i stadoše u oko u Rafidinu; a onde ne beše vode da narod pije. (1. stih)

Pre toga, trpeli su veliku vrućinu, a onda nisu imali hrane. Ovom prilikom, nema vode. Kako na ovo poslednje reaguje narod? Da li se ljudi žale kao ranije? Žale se, ali je ovoga puta postalo još gore. Drugi stih nam kaže: “I narod se *svađase* s Mojsijem.”

Nezadovoljstvo i telesnost bivali su sve izraženiji. “Svađa” je jača reč od reči “gundanje”. Ranije su govorili: “Ko će nam dati da jedemo?” Tada su gundali. Ovom

prilikom počeli su da prete. Smrknuta lica, gnevno zapovedaju Mojsiju: “Daj nam vode da pijemo!” Mojsije im odgovara: “Što se svađate *sa mno*?” Za šta su ga oni uopšte držali? Kako im je *on* mogao dati vodu? Ako je s nekim trebalo da se svađaju, bio je to Gospod.

“Što kušate Gospoda?”, pitao ih je Mojsije. Uviđajući njihovu kratkovidost, pokušao je da njihov pogled preusmeri na Gospoda. To je, uzgred, posao duhovnog vođe — da dosledno i uvek iznova usmerava pogled svog naroda ka Gospodu. Mojsije to izvanredno radi kroz celu 2. Mojsijevu. Traži od Izrailjaca da gledaju u Boga, a ne u njega i naročito ne na okolnosti u kojima se nalaze. To je razlog što ih on u više navrata upozorava da ne “kušaju Gospoda”. Međutim, oni se oglašuju o njegove reči: “Ali narod beše onde žedan vode, te vikaše narod na Mojsija, i govoraše: zašto si nas izveo iz Misira da nas i sinove naše i stoku našu pomoriš žeđu?” (3. stih).

Mojsije vešto prepoznaje znake pretnje i zato vapi ka Gospodu: “Šta ću činiti s ovim narodom? Još malo, pa će me zasuti kamenjem” (4. stih). Ove reči nisu nikakvo preterivanje uplašenog vođe, nego doslovna istina. Ljudi su se tako razljutili da su bili spremni da ubiju vođu.

A onda, opet, na vrhuncu njihovog razočaranja i prigovaranja, Bog u svojoj dobroti uzvraća davanjem izobilja:

A Gospod reče Mojsiju: prođi pred narod, i uzmi sa sobom starešine izrailjske, i štap svoj kojim si udario vodu uzmi u ruku svoju, i idi. A ja ću stajati pred tobom onde na steni na Horivu; a ti udari u stenu, i poteći će iz nje voda da pije narod. I učini Mojsije tako pred starešinama izrailjskim. A mesto ono prozva Masa i Meriva zato što se svađaše sinovi Izrailjevi i što kušaše Gospoda govoreći: je li Gospod među nama ili nije? (Stihovi 5-7)

Kada ključate od besa i gundate, izjednačavajući se tako sa starim Izrailjem, uvidate da vi to u stvari pitate Gospoda: “Da li si Ti uopšte tu?” To je slučaj otvorene, neobuzdane izgovorene sumnje. Želeći da narod zapamti tu svoju zabludu, Mojsije je mestu dao ime Meriva, “svađa”, da ih kasnije podseća na to s kim su se svađali. Kad god bi, ubuduće pričali o tom događaju, oni će morati da se sete svoje svađe s Bogom. Poput nekih savremenih slogana iz proteklih nekoliko vekova, kao “Sećaš li se Perl Harbura” ..., Mojsije je poručivao: “Sećaš li se Merive.” Drugim rečima: “Sećaš li se kad si se svađao sa živim Bogom.”

Ne mogu a da ne budem uvek iznova impresioniran Mojsijevim izuzetnim vođstvom.

Posle ispita

Kakve pouke možemo izvući iz tih uznemirujućih iskustava u pustinji? Na um mi odmah dolaze tri pouke.

Da bismo se poučili od ovozemaljskih ispita, neophodna nam je poniznost

Bog ne želi samo da *izdržimo* probe, nego želi i da se *poučimo* od njih. Ipak, bez poniznosti nema učenja. Oholi ne uče. U stvari, evo šta u suštini kaže tekst iz Priča Solomunovih: “Nema svrhe da biješ bezumnika. On se od batina neće poučiti” (vidi: Priče 28,26). Bezumnik nije ponizan. Bezumnik ostaje ohol i tako se “dinsta” u sokovima sopstvenog neznanja.

Neko od vas možda će čitati o tim događajima, ustati i nastaviti svoj život gundanja tako kao da nikada nije čuo Božje reči. To se može dogoditi u životu ma kog vernika, ma gde na svetu, koji prolazi kroz ma koji ispit. Biblijska istina deluje, ali se mora primeniti,

bez obzira na okolnosti tvog života. Poniznost ubrzava proces učenja.

Da bismo slomili ustaljenu naviku, potreban je težak udarac

Ne slama se lako ustaljena navika. (Neki tu vrstu navika nazivaju “zavisnostima”.) Izraeljci su uživali u egipatskoj hrani; voleli su je toliko da se jednostavno nisu mogli zadovoljiti ničim što je bilo manje od nje. Ili, da kažemo, nisu *hteli* da se zadovolje ničim drugim. To je razlog što ih je Bog, uvek iznova, iz godine u godinu, provodio kroz taj ciklus.

Da li si u skorašnje vreme rekao sebi: “Zašto ne *savladamo* tu situaciju i posvetimo se nečem drugom?” Znaš li zašto? Zato što odbijamo da se poučimo iz istog pustinjskog iskustva. Na neki način jednostavno ne dopuštamo da to prođe kroz opnu našeg srca. Međutim, Bog nikada ne troši uzalud svoje vreme niti svoje probe uzalud primenjuje na svom narodu. On zna koliko mu je vremena potrebno za planiranje ispita, kako često treba da ga ponavlja i koliko težak mora da bude takav ispit.

Da bi nam prijala nebeska hrana, potrebno je da imamo nebeski apetit

Zemaljski apetit, prirodno je to, reaguje gundanjem na nebesku hranu. Naravno! Telesna priroda mrzi Božju službu snabdevanja gotovim jelima. Da bi neko prihvatio nebesku hranu, treba da ima nebeski apetit. Takav apetit ne možete poručiti poštom, pozvati besplatan broj i dobiti ga preko UPS-a, niti ga uzeti sa prodajnog štanda u hrišćanskoj knjižari u svom mestu. Nebeski apetit dolazi isključivo s neba; Gospod je taj koji će preoblikovati tvoje želje kada pred Njega klekneš u pokornosti i poslušnosti.

Tvoja pustinja ide s tobom

Svako od nas ima svoj pustinjski ciklus. Neki se bore s punim tobocem male dece kod kuće. Drugi nemaju dece. Tvoj ispit, pak, uopšte nema veze s domom; možda je povezan s tvojim poslom. Kod nekih to je borba s (međuljudskim) odnosima; ti si kao šmirgla i imaš teškoće u ophođenju s ljudima. To je razlog što te Bog okružuje ljudima i što te brusi, kako bi se mogla izmeniti tvoja dugovečna egipatska navika. Kod drugih to je novac, finansije; živiš neprekidno pod Damoklovim mačem nedostatka sredstava. Kod drugih ljudi to je problem koji se odnosi na akademska i školska pitanja. To je tvoja pustinja.

Pre više godina, dok sam govorio u jednoj visokoj školi u Floridi, održao sam s nekolicinom studenata čas pitanja i odgovora. Na završetku časa, kasno te večeri, jedan student je postavio pitanje koje me je malo pritislo uz stolicu. Glasilo je: “Kako je u Kaliforniji? Da li je tamo stvarno tako dobro kako čujem? Da li je iko u Kaliforniji ikada kušan onako kako se kušamo mi u Floridi?” Ozbiljno je mislio! Bilo je to zaista karakteristično za način na koji neki studenti idealisti vide svoj svet.

Smešno nam je kad pročitamo takvo pitanje pošto se s pravom čudimo: *Kakve sad to veze ima?* Ako bismo iznenada počupali svoje korenje i preselili se na Tahiti (bilo bi lepo?), sa sobom bismo poneli isti svoj ciklus. Ne bi potrajalo dugo i ponovili bismo ga na Tahitiju. Preselite se na primorje, u planinski kraj, u ravnicu, u Rim, Meksiko, Kinu ili Čile, priča će i dalje biti ista. Zašto? Zato što kuda god idemo, sa sobom nosimo sebe... u tom grmu leži zec.

Tvoja pustinja se od tebe neće odvojiti samo zato što si preleteo više hiljada kilometara na neko drugo mesto na Zemljinoj kugli. Kuda god odeš, s tobom ide i tvoj egipatski apetit. Božji zadatak nije samo da te spase provođenjem kroz Crveno more nego i da te

preko pustinje dovede u Hanan. Obraćanje je često poput kratke posete matičaru i oltaru, ali zrelost je uvek u braku s vremenom.

Imaj to na umu ove sedmice. Nikada nisi proživio sedam dana koji su tek pred tobom, a i nikada ih nećeš ponovo proživeti. Život je kao metalni novac. Možeš ga potrošiti na koji god način želiš, ali potrošiti ga možeš samo jednom. Bog bi želeo da se poučiš iz svog pustinjskog iskustva. On želi da promeni tvoj apetit, da promeni tvoje navike, da promeni tvoj način života i da, u tom procesu, promeni i ceo tvoj život.

Kao što sam i ranije govorio, takve duboke unutrašnje promene ne događaju se iznenada; one počinju kraj krsta, tamo gde polažeš svoje oružje i prihvataš Božji dar, Isusa Hrista. Tada će možda za tebe biti prilika da kažeš: “Gospode Isuse, ovo je Tvoj trenutak. Predajem Ti svoje srce, svoj život, kao Tvoje dete.”

Nikada ne zaboravljajmo pouke istorije, bilo da je reč o našoj ličnoj istoriji ili o istoriji starog Izrailja. Kad bismo samo poslušali reči mog profesora istorije iz srednje škole: “Sa istorijom možete učiniti dve stvari: možete je ignorisati, ili možete od nje učiti.”

Možda će biti teško učiti se od prošlosti, ali nastaviti u neznanju je skupo. Bolje je danas naučiti te neprocenjivo vredne pouke nego ih sutra s mukom sticati u vreloj pustinji.

Četrnaesta glava

ZAŠTO VOĐE DOŽIVLJAVAJU SLOM

Gde god sam po svetu putovao da propovedam i služim, nailazio sam na vođe koje su se borile sa sličnim problemom. Bilo da je to Kalifornija, Venecuela, Nemačka ili Engleska, taj neprijatni problem niče iz tla, probija se i zapliće se vođama oko nogu, usporava njihov napredak i sputava, ih. Reč je o fenomenu koji se dotiče života vođâ, kao što su direktori škola, predavači, pastori i drugi saradnici u hrišćanskim obrazovnim ustanovama, poslovni ljudi i domaćice. U čemu se on sastoji?

To je problem prenošenja posla na druge. Događa se, vođe pokušavaju da sami obave preveliku količinu posla, odnosno, propuštaju da u posao uvedu druge osobe, saradnike koji će im pomoći da iznesu teret.

Ovaj predmet možda i ne zvuči naročito duhovno, ali zato ima ozbiljne duhovne implikacije. Kada si premoren od posla, isceđen i iscrpljen zato što svoje breme posla nisi preneo i na druge onako kako bi trebalo, kod tebe dolazi do razdraženosti. Odmah posle razdraženosti nastupa pometnja, gubitak vizije, satiranje (radom) i, nažalost, ponekad i gubitak porodice.

Ma šta da je razlog, ovo je, po svoj prilici, posebna vrsta opasnosti u kontekstu *hrišćanskog* rada — osećanje da morate raditi više nego što je inače potrebno kako biste ublažili zaostala osećanja krivice ili na neki način zadobili Božje odobravanje ili odobravanje nekoga na Zemlji.

Kad je reč o ovom problemu, nismo usamljeni pošto je Mojsije doživeo baš takve poteškoće. Sda svoje strane, oduševljen sam tim Božjim slugom, koji se pozabavio pomenutim problemom i dilemom, i u tom smislu nešto učinio.

Pažljivo čitanje 18. glave 2. Mojsijeve može ti koristiti, bez obzira na to kakav ti je posao ili životni poziv. Pouke iz te epizode Mojsijevog života odnose se na svakog čoveka — na hrišćanina, poslovnog čoveka, na propovednika, na hrišćanina predavača, hrišćanina studenta, na sve nas kojima su poverena određena područja odgovornosti — a naročito na one među nama koji su skloni preterivanju kad valja izvršiti svoje obaveze. Osamnaesta glava 2. Mojsijeve je istraživanje predmeta rukovođenja, sa čvrstim naglaskom na veštini prenošenja dela odgovornosti na saradnike.

Srdačno ponovno sjedinjavanje porodice

Sve je počelo s posetom Mojsijevog tasta. Takva poseta može da podigne krvni pritisak onima u čijim su očima roditelji supruge pre nešto *nepoželjno* nego rodbina po liniji bračnog druga. Međutim, Mojsije je Jotora srdačno dočekao. Tokom godina provedenih u pustinji, Mojsiju je tast verovatno postao jedan od najboljih prijatelja:

A Jotor sveštenik madijanski, tast Mojsijev, ču sve što učini Gospod Mojsiju i Izrailju narodu svojemu, kako izvede Gospod Izrailja iz Misira.

I pođe Jotor tast Mojsijev sa sinovima njegovim i sa ženom njegovom k Mojsiju u pustinju, gde beše u okolu pod gorom Božjom. I poruči Mojsiju: ja tast tvoj Jotor idem k

tebi i žena tvoja i oba sina njezina s njom. I Mojsije izide na susret tastu svojemu i pokloni mu se i celiva ga; i upitaše se za zdravlje, pa udoše pod šator njegov. (Stihovi 1, 5-7)

To je, zapravo, ono što ja nazivam toplom dobrodošlicom. Kakve li oduševljene dobrodošlice! Mojsije nije video Jotora duži period vremena i sada je on, izrailjski vođa, ushićen time što njegov tast dolazi zajedno s njegovom ženom i decom, radi ponovnog sjedinjavanja porodice. Ta dva muškarca vrlo brzo su počela da razgovaraju o svemu što je Bog učinio u Mojsijevom životu, od dana kad je otišao iz Madijanske pustinje:

I pripovedi Mojsije tastu svojemu sve što učini Gospod faraonu i Misircima radi Izrailja, i sve nevolje, koje ih nalaziše putem, i kako ih izbavi Gospod. (8. stih)

Kako je ovo moralo biti prijatno za Mojsija. Kome je Mojsije, od dana kad je prvi put ušao u faraonov dvor s upozorenjem o prvoj pošasti, mogao ovako da otvori dušu? Kad si vođa, tada nije uvek lako osloboditi se svojih inhibicija i biti ono što jesi. Božji izbor trenutka u koji će poslati Mojsijevu porodicu da mu se pridruži bio je izuzetno blagodatan. Njemu je baš u tom delu njegovog života bio potreban neko kome je stalo do njega i ko će ga dobronamerno saslušati.

Zapazimo kako je Jotor odgovorio svom zetu. On nije pokazao ni trunku zavisti; naprotiv, bio je obradovan onim što se dogodilo:

I radovaše se Jotor svemu dobrom što učini Gospod Izrailju izbavivši ga iz ruke Misirske; i reče Jotor: blagosloven da je Gospod, koji vas izbavi iz ruke misirske i iz ruke faraonove, koji izbavi narod iz ropstva misirskoga. Sad vidim da je Gospod veći od svih bogova, jer čim se ponošahu onim ih samim nadvisi. (Stihovi 9-11)

A onda je, kao dobar sveštenik, Jotor završio svoj dan prinošenjem žrtava: "I uze Jotor tast Mojsijev i prinese Bogu žrtvu paljenicu i prinos; i dođe Aron i sve starešine Izrailjske, i jedoše s tastom Mojsijevim pred Bogom" (12. stih).

Kakve li divne porodične slike! Vidimo tasta i zeta i članove porodice, koji su se pridružili Mojsiju, kako zajedno obeduju, radosni zbog Božjih moćnih dela. Drage su mi ovakve slike, kada članovi porodice sede za trpezom i uživaju u međusobnom druženju.

Divno je biti u dobrim odnosima sa članovima porodice. Odnosi prema rodbini po bračnoj liniji često su predmet sarkastičnih šala i podrugljivih primedbi, ali kada među pripadnicima porodice vlada toplo zajedništvo srca i duše, onda to uveliko dugujemo Božjoj blagodati.

Razmišljam o tome kako bi, da je duže živela, moja tašta verovatno bila jedan od mojih najsigurnijih oslonaca. Volela me je još pre nego što sam bilo šta postigao; verovala je u mene. Za tu njenu ljubav prema meni ja nisam morao da se dokazujem niti da bilo šta uradim. Na nesreću, umrla je od raka u sredini svojih četrdesetih. Uveren sam da bi mi, da su joj dani bili produženi, da je nastavila da živi normalan ljudski vek, sigurno poslužila kao sjajno ohrabrenje u mojim godinama propovedničke i evanđeoske službe, kao što bi to bio i moj tast, s kojim sam održavao izuzetan odnos. Budući da je moj posao vezan za (propovednički) seminar Dalas, veoma želim da istu vrstu snažne podrške uživaju u životu i mlade osobe koje se školuju za evanđeoski rad. Kako je to drag i potreban izvor ohrabrenja i podrške. Na žalost, on često izostaje.

U 18. glavi 2. Mojsijeve vidimo jednog tasta koji se pridružio svom zetu u radosti zbog onoga što je Bog učinio u njegovom životu. Te iste večeri kad je prineo žrtve Bogu, Jotor kao da je govorio: "Hvalim te što si tako divno blagoslovio mog zeta." Ako ste roditelj u

sličnoj situaciji, nemojte potceniti važnost svoje podrške snahama i zetovima i njihovoj deci.

Posle doživljene radosti zbog srećnog ponovnog sjedinjavanja porodice, Jotor počinje da posmatra Mojsija u njegovoj službi i obavezama koje je imao kao vođa. Sledećeg dana on postaje objektivni savetodavac, tihi partner u Mojsijevom životu.

Otac zna najbolje

Zastanimo i pogledajmo Jotorove primedbe:

A sutradan sede Mojsije da sudi narodu; i stajaše narod pred Mojsijem od jutra do večera. A tast Mojsijev gledajući sve šta radi s narodom, reče: šta to radiš s narodom? Zašto sediš sâm, a sav narod stoji pred tobom od jutra do večera? (13. i 14. stih)

Odlično pitanje, Jotore. Ti počinješ da mi zvučiš kao oštrooki savetnik! — *Šta ti to zapravo radiš?* Te reči ovako parafrazira engleski prevod “The Living Bible”: “Zašto pokušavaš da sve to obaviš sâm, dok narod ovde stoji po ceo dan, čekajući da od tebe dobije pomoć?”

Jeste li zapazili kako jedan posetilac može da se “ušeta” u situaciju i da ponekad ponudi opažanje kakvo oni koji se na tom mestu nalaze godinama nikada do tada nisu stekli? Neka osoba ulazi, pravo s ulice, i obilazeći poslovni prostor, postavlja nevino pitanje: “Da li ste nekad razmišljali da to uradite tako i tako? To bi moglo da pojednostavi postupak rada — a možda i da uštedi nešto vremena i troškova?” I tada se svi zgledaju, i kao da kažu — ko je sad ovaj da nam to kaže i kako to da mi o tome nismo mislili? Kada bi neko s izraženom moći opažanja i izraženim zdravim razumom mogao da te posmatra u obavljanju tvog posla, potpuno je verovatno da bi ti takva osoba mogla pomoći da svoj posao obavljaš na bolji i uvek novi način. Taj posao si obavljao toliko dugo da si stvorio navike koje jedu vreme, uopšte nisu efikasne i sve više ti zatvaraju oči za moguće nedostatke.

U ulozi jednog takvog posmatrača našao se i Jotor. Posmatrao je svog zeta kako zauzima svoje sudijsko mesto. Posmatrao duge redove ljudi koji se protežu daleko izvan šatora, ljude koji čekaju da uđu unutra i od Mojsija prime željeni savet. Dok Jotor tako stoji i posmatra taj ljudski vašar i gladi se po bradi, u njegovim mislima nastaju dva oštroumna pitanja — pitanja koja već u prvoj prilici postavlja svom zetu.

1. “Šta ti to radiš?”
2. “Zašto to radiš potpuno sâm?”

Njegovo prvo pitanje odnosi se na prioritete, a drugo na personal. “Za početak, Mojsije, reci mi kako koristiš svoje vreme? Vidim taj narod kako stoji u redovima i od jutra do večeri čeka da uđe k tebi. Zašto tako radiš? Da li je to najbolji način da upotrebiš svoje vreme i svoje darove? Osim toga, zašto taj svoj teret nosiš potpuno sâm?”

Zamišljajući sledećih nekoliko meseci svoga života, postavite sebi ta dva pitanja. *Kako koristim svoje vreme? Koji su moji prioriteti?* Drugo, *Zašto toliko stvari radim potpuno sâm? Zašto nešto od toga ne bih preneo na druge, obučivši ih da to rade za mene ili sa mnom?*

Mojsije je, što mu služi na čast, na Jotorovo pitanje dao iskren, direktan odgovor. “Jer dolazi narod k meni da pita Boga. Kad imaju što među sobom, dolaze k meni, te im sudim i kazujem naredbe Božje i zakone Njegove” (15. i 16. stih).

Ne možete prigovoriti Mojsiju zbog njegovog odgovora, jer je to što je rekao bila jednostavna istina. On se nije pravdao, nije zauzimao odbrambeni stav i nije pokušavao da

sve to obavi je velom svetosti. Rekao je samo: “Evo, vidiš, to je veliki posao. Jednostavno veliki. Bog me je pozvao da budem sudija, da služim, vodeći taj narod. Ljudi imaju mnoge žalbe, pa sam ja nešto kao odeljenje za žalbe. Oni dolaze u moju kancelariju, ali pošto se k meni ulazi jedan po jedan, moraju da čekaju. Jotore, to je stvarno ogroman posao. To treba da razumeš.”

A onda, Jotor ponovo uzvraća na neposredan, otvoren način. “Nije dobro što radiš”, kaže on (17. stih). Istina, bilo je potrebno i malo hrabrosti da se tako nešto kaže. Nešto slično tome bilo bi kad bismo ti ili ja ušli u predsedničku palatu i izneli predsedniku svoje razmišljanje o tome kako bi on trebalo da vodi državu. Doduše, možda bi tako nešto ti veoma rado učinio, a i moguće je da bi za predsednika države imao neki koristan savet koji bi mu valjalo poslušati. Ali, za tako nešto trebalo bi ti *mnogo* hrabrosti.

U stvari, Jotorove napomene iziskivale su i više hrabrosti, pošto Mojsije nije bio redovno birani vođ svoga naroda, nego Božji izabrani sud, čovek po Božjem izboru. Da budemo konkretniji, on nije bio biran za taj posao nego se za njega nebo odlučilo. On je Izrailj proveo kroz Crveno more. On je štapom udario po steni i iz nje je pokuljala voda. Svi su znali da je on Božji sluga. Bog je upravo preko njega učinio neka veličanstvena čuda.

Uprkos tome, Jotor je bio slobodan da mu kaže: “Mojsije, to što radiš nije dobro. Ne sviđa mi se to što ovde vidim.”

Bez hrabrosti, crkva nikada bi mogla biti uspešna. Čak je i bliskim prijateljima potrebna hrabrost da bi posavetovali jake vođe, ili starešinama da bi pozvali pastore na odgovornost. To se odnosi i na sferu poslovnih odnosa. Mudri rukovodioci u poslovnom svetu ostaju otvoreni za savete članova svog najbližeg okruženja. Niko nema odgovore na sva pitanja. Razume se, neće svaki predlog biti vredno primeniti, ali će obično bar nešto biti vredno razmatranja. Mudre vođe otvoriće vrata za savet i reći: “Rado ću poslušati ono što imaš da mi kažeš.” Za to je potrebna poniznost, ali je to i mudro i bezbedno. Upravo je tako postupio Mojsije u slučaju svog tasta.

Ovo nas dovodi do drugog pitanja, izraženije ličnog karaktera: Jesi li otvoren za savete svojih rođaka? Smatram da je vrlo karakteristično (i tužno) kada ljudi, za savet, često radije odlaze svom pastoru nego svojim roditeljima. Za njih je ono što bi pastor mogao reći neuporedivo značajnije od onoga što bi mogao reći roditelj. Pitanje: Kada si poslednji put za neki savet otišao svojim roditeljima ili roditeljima svog bračnog druga?

U svakom slučaju, jedan od razloga što je u Mojsijevoj porodici to tako dobro funkcionisalo bio je taj što je Jotor više nego dobro poznao svog zeta. Imajmo na umu, Mojsije je za njega radio *četrdeset godina*. Jotor je znao Mojsijeve sklonosti, znao je kakve su njegove radne navike; poznao je njegove jake i slabe strane. Te godine usadile su mu određeno mišljenje o tom čoveku. I zato se nije ustručavao da kaže: “Nije dobro to što radiš.” Odmah zatim on objašnjava i zašto to kaže: “Umorićeš se i ti i narod koji je s tobom; jer je to teško za tebe, nećeš moći sâm vršiti” (18. stih).

Reč prevedena izrazom “umoriti” potiče od jevrejskog izraza u značenju “propadati od iscrpljenosti” ili “tonuti ili padati, iznemoći, klonuti i pasti”. Vrlo ilustrativno, zaista. “Ako, Mojsije, ovako nastaviš, ti ćeš nestati. Evo, vidi se, već počinješ da veneš. Ne učiniš li promenu, postaćeš izboran starac. Ne zaboravi, mladiću, tebi je preko osamdeset godina!” A onda upozorenje od Jotora: “Vidiš, sine, iscrpećeš sve svoje snage, a to će se desiti i narodu. Hoću da kažem, konačno, da njihove potrebe mogu biti neuporedivo uspešnije zadovoljene nego što samo tu stoje u redovima po ceo dan, na žegi, čekajući da od tebe prime savet. Ti ćeš, Mojsije, propasti, ne uneseš li određene promene u svoj

posao.”

Retko koji tekst me je ovako uverio da grešim.

I ja grešim, pokušavajući da obavim preveliku količinu posla. Te reči iz 18. glave 2. Mojsijeve direktno govore mom životu. Da nije bilo mudrih saveta od strane članova uprave, kojima sam bio okružen ovih godina, i pronicljive supruge koja ne okleva da iznese istinu, ja bih se već odavno istrošio i iznurio. (Činjenica je da sam još sklon da radim previše. Teško je usporiti ljude tipa “A” koji imaju dobro zdravlje, uz mnogo energije i poleta.)

Šta se, zapravo, događa kada neko radi previše, radi preveliki broj sati i ostaje uz posao previše dana u sedmici? Za početak, takva osoba gubi svoju posebnost. Ti i ja raspoložemo darovima za sasvim određene oblasti. Kada svom osnovnom okviru pokušamo da dodamo nove elemente, mi smanjujemo domašaj svojih najboljih rezultata. Primena naših najistaknutijih darova počinje da trpi pošto stanemo da ih uvećavamo ili dopunjavamo nekim drugim elementima. Ubrzo dolazi do pomeranja težišta naših prioriteta. Naša energija počinje da se osipa; gubimo pravac i — tužno ali istinito — možemo čak početi i da gubimo vlast, kontrolu nad svojom porodicom.

U stvari, porodica je često među prvima koji trpi od preteranog bremena posla roditelja. Pitam se da li je to jedan od razloga što apostol Pavle sledeće stavlja na spisak poželjnih osobina, kvalifikacija “vladike”, ili propovednika (starešine), “koji svojim domom dobro upravlja”. Pavle postavlja pitanje: “Ako ko ne ume svojim domom upravljati, kako će se moći starati za crkvu Božju” (1. Timotiju 3,5)? Da li bi se to moglo prikazati kao objašnjenje zašto toliko članova pastorskih porodica izgube u životu? Da li bi to moglo biti objašnjenje zašto toliko dece “silnih Božjih saradnika” otvoreno okreće leđa duhovnim stvarima?

Poznajem dva momka, sinove jednog pastora, koji su na najružniji zamisliv način oskrnavili grob svoga oca. Taj ugledni otac je, za života, do te mere uvećao svoje radno breme da tokom dana za svoje sinove nije imao ni minuta vremena. Oni su odrastali mrzeći baš ono jevanđelje kojem je, propovedajući ga, njihov otac posvetio ceo svoj život.

Tako nešto lako je učiniti u pastorskoj službi. Vi možete puniti vodom krstionicu, podešavati termostate, otvarati i zatvarati sve odborske sednice, brisati podove, puniti koverta, brinuti o dekoracijama za venčanje, birati stolnjake za svečane večere, posećivati sve bolesnike, posvećivati svu novorođenu decu i tako dalje, i tako dalje. To se ne događa samo u vašoj zemlji, nego i u drugim zemljama, daleko od vas.

Pre više godina dr Ričard de Han napisao je sledeće u svojoj knjižici pod naslovom *Ljudi poslani od Boga*:

Pre izvesnog vremena čitao sam članak u kojem pastor jedne crkve opisuje svoje aktivnosti u toku jednog određenog dana, verovatno tipičnog za njegove uobičajene radne dane. Priča je išla otprilike ovako: došavši u crkvenu kancelariju u 8.00 ujutru, imao je nameru da bar dva sata utroši na pripremanje propovedi za nedelju (subotu), za podnevnu besedu u vojničkom klubu i pet gostovanja na radiju tokom predstojeće sedmice. Međutim, njegova sekretarica ga podseća da je prihvatio da napiše članak za crkveni bilten, koji je prema programu trebalo da ide u štampu u podne toga dana. Osim toga, imao je obavezu da obavi tri telefonska razgovora. Po obavljanju tih dužnosti ostalo bi mu samo trideset minuta za pripremanje propovedi i beseda, budući da je u 10.00 sati trebalo da održi sastanak s programskim odborom za propovedničku službu.

Samo što je počeo da proučava, dobija informaciju o smrti majke predsednice jednog od

ženskih društava u crkvi, s porukom da je vrlo poželjno da se pojavi u kući žalosti. Zbog toga je, razume se, izostao sa sastanka odbora za propovedničku službu, ali je zato stigao na svečani ručak ženske sekcije u 12.30. Posle toga, govorio je na času grupe kandidata za krštenje, u 13.00. U 14.00 sati obavio je obred venčanja. U 15.00 sati pošao je u svoje redovne posete po gradskim bolnicama. Završio je taman na vreme da stigne na večeru s grupom mladih, gde je bilo predviđeno da ima molitvu za blagoslov nad hranom. Večera je trajala do 19.30, tako da je pastor taman mogao na vreme da ode da prisustvuje sastanku grupe za anketiranje građana u pogledu verskih pitanja, koji se održavao te večeri. Uspeo je i da iznese neke predloge i da podigne moral članovima odbora. Po završetku sastanka, njegov dan službe konačno je bio završen i te večeri je, iscrpljen, stigao kući oko 21.30 sati.³²

A onda dr de Han dodaje svoj komentar: “Ovo je pastorov lični izveštaj o načinu na koji je proveo ceo jedan radni dan. Međutim, ne razmišljajući o tom čoveku niti ga kritikujući, pošto mi nisu poznate sve okolnosti, postavio bih pitanje: Da li je pastor odgovorio svojoj od Boga poverenoj dužnosti pastora mesne crkve? Da li je Bog predvideo da pastor na takav način provodi svoj radni dan? Kada neko preuzme pastorsku dužnost, da li je tada opravdano ako on najveći deo svog vremena provede na službenim sastancima, na sastancima programa za gradnju, svečanim ručkovima, večerama, prijemima, *i tako u nedogled?*”

Odgovor je očigledan. Pastori moraju da očuvaju osnovne prioritete, ukoliko žele da svoj posao obavljaju kako valja. Ali, njima je i u tom pogledu potrebna pomoć.

Kad sam se prvi put susreo s predstavnicima jedne od evangeličkih mesnih crkava u Kaliforniji, u mestu Fullerton, početkom 1971. godine, radi razgovora o svom eventualnom angažmanu za rad u svojstvu njihovog pastora, stajao sam oči u oči s deseticom ili jedanaesticom ljudi iz odbora za traženje pastora. Realno smo razgovarali o prioritetima i značaju porodičnog života, o radu na propovedanju Reči i o vremenu kada pastor priprema srce i dušu. Tom prilikom obećali su — i nijednom nisu pogazili dato obećanje — da će što god bude bilo potrebno da se zadovolje potrebe personala ispuniti, kako ne bi trpela služba molitve i Reči. U tome je bila tajna mog opstanka.

Neke crkve nikada ne shvataju ono što treba da shvate! Nemajući dovoljno širine u razmišljanju, odbornici postaju poznati po svojoj nameri, kad se raspravlja o odgovornostima pastorske službe, “da dobiju što više za svoj novac”. Ali, zahvalan sam Bogu što su osobe s kojima sam se tom prilikom sastao istovremeno i poznavale i primenjivale mudriji pristup. Isto mogu reći i za one koji su sa mnom razgovarali pre nego što sam prihvatio poziv u seminar Dalas, u kojem danas radim.

Jotor je Mojsiju dao upravo takvu vrstu saveta i tom prilikom mu rekao: “Sine, to što radiš nije dobro i sada me dobro slušaj.” Trebalo je imati petlju da se tako kaže: No, nemojmo misliti da je Mojsijev tast bio neugodan govoreći to. On nije upro svoj koščati kažiprst Mojsiju u lice niti podviknuo: “Sada ćeš da slušaš, ti drski nedozreli čoveče! Tebi imam nešto da kažem!”

Naprotiv, Jotor je bio mudriji nego neki takav čovek. Blago ali čvrsto, rekao je: “Ja ću te savetovati, i Bog će biti s tobom” (19. stih). Drugim rečima: “Sine, reći ću ti nešto za šta smatram da će ti biti od veće koristi. A Bog neka ti dâ mudrosti da postupiš onako kako je pravo.” I tada je Mojsiju dao dva saveta.

³² Richard W. DeHaan: *Men Sent from God*, str. 26.27.

Dajte poučavanju prvo mesto

Ti budi pred Bogom za narod, i stvari njihove javljaj Bogu; i uči ih naredbama i zakonima Njegovim, i pokazuj im put kojim će ići i šta će raditi. (19. i 20. stih)

Drugim rečima: “Mojsije, tvoja služba je poučavanje. Kada služiš narodu, to znači da im objašnjavaš Božji plan i Božju volju. Narod treba da zna šta je tačno Božja reč, kako bi slušali i upijali te duhovne istine. Ne teraj ih sve da stoje u redu kako bi, jedan po jedan, slušali ono što govoriš. Njih je prevelik broj za tako nešto. Treba da ih učiš kao zajednicu.”

Stvarno je to tako, savetodavna uloga je jedna od strana uspešnog duhovnog vođe. Ali, zar savetovanje kao takvo nije prisutno kad se poučava Božja reč? Kada obrazovani, Duhom ispunjeni čovek otvara stranice Biblije i objavljuje istine s tih večnih stranica, uveren sam da slušaoci tada primaju savete od Boga. U Poslanici Jevrejima čitamo da “je živa Reč Božja, i jaka, i oštija od svakoga mača oštra s obe strane, i prolazi tja do rastavljanja i duše i duha, i zglavaka i mozga, i sudi mislima i pomislama srdačnim” (Jevrejima 4,12).

Biblijske savete dobijamo, razume se, iz Biblije. Savetovanja iz te knjige se nastavljaju, bivaju potkrepljena i ojačana kad je služba Reči (propovednička služba) okružena službama koje nosi i vodi dodatno osoblje. Po mome iskustvu, kads god se propovednik umešao u administrativne poslove i u čitavu zbrku drugorazrednih poslova (ma kako oni bili važni), trpela je njegova propovednička služba. Propovednički posao uvek slabi kad se propovednik okrene po značaju drugorazrednim područjima i kad ona počnu da ga troše. Logično je, to su poslovi koje moraju obavljati kvalifikovani ljudi, *ali njih ne može da obavlja jedan čovek*. To je bila prva lekcija koju je Mojsije trebalo da nauči. Druga lekcija bila je primena prve:

Preнесите breme posla i na druge

A iz svega naroda izaberi ljude poštene, koji se boje Boga, ljude pravedne, koji mrze na mito, pa ih postavi nad njima za poglavare, tisućnike, stotnike, pedesetnike i desetnike; oni neka sude narodu u svako doba; pa svaku stvar veliku neka javljaju tebi, a svaku stvar malu neka raspravljaju sami; tako će ti biti lakše, kad i oni stanu nositi teret s tobom. (21. i 22. stih).

Izvrstan savet! Jotor je u svom očinskom savetu pokazao izvanrednu mudrost, a Mojsije ga je svesrdno prihvatao i pažljivo slušao.

Sada, međutim, želim da vam skrenem pažnju na nešto što nisam primetio sve dok taj tekst nisam počeo da proučavam zbog ove knjige. Jotor kaže: “Pošto ćeš preneti deo posla i na druge biće ti *lakše*, jer će oni nositi teret s tobom.”

Vidite li tu reč? *Lakše*.

Hrišćanski radnik je čudna sorta. On ili ona hoće da stvore utisak kao da je posao strašno težak. U stvari, što teže i napornije deluje, to bolje. Hrišćanski radnici su poznati po nečemu što ja nazivam “umornom krvi”, po izgledu “preopterećenog misionara” ili možda, čak, kao “preopterećeni religiozni lik”. Takvi obično nose staru, pohabanu Bibliju i, penjući se na propovedaonicu, kreću se teškim hodom i pomalo nakrivljeno. Retko se smeše — svojevrsan lik koji kao da poručuje “sažalite se na mene”. Evo, to već prelazi u humor.

Nisam želeo da preteram u kritikovanju. Tužno bolna stvarnost jeste da su neki od tih

Ljudi zaista izrađeni ljudi i jedva da imaju od čega da žive. Ali, smatram, možeš biti propovednik, pastor s punim radnim vremenom, a da ipak ne podsećaš na pomenuti stereotip. Tako je često govorio jedan od mojih mentora, dr Hauard Hendriks: “Ti možeš biti i fundamentalista, ali te niko ne prisiljava i da izgledaš kao fundamentalista.”

Jednom prilikom sam u Venecueli proveo divne dane s misionarima koji nisu igrali ulogu ljudi koji liče na “tužne banane”. Odavali su normalne ljude, kakve srećete svakoga dana. Bili su to ljudi u čijem vam je društvu zaista bilo prijatno. Događalo vam se da uveče pođete u krevet i da kažete sebi: “To je stvarno bilo uživanje. Toliko mi je bilo prijatno s tim ljudima. Ne mogu da dočekam jutro, pa da tamo ponovo odem!” U stvari, smejali smo se, šalili smo se i zaista bili opušteni. To su, prosto, bili *normalni* ljudi.

Od tih divnih ljudi možemo naučiti jednu dragocenu pouku. Hrišćanin nije nikakva “anemična zamena za ljudsko biće”, oborenih ramena. Samo time što idete da radite svoj pastorski ili neki drugi posao u Hristovoj službi, ne znači da treba da izgledate kao da ste upravo obavili svoju poslednju sahranu, i sada ste sami na redu. *Budite iskreni!* Lako je, na seminarima ili biblijskim školama “navući” takav izgled. To su prilike kada neki nauče da “izgledaju ponizno”, a onda krenu u službu i otada stalno nazaduju. To je vrlo jadno.

Oni koji rade u službi za Boga trebalo bi da budu najsrećniji ljudi na Zemlji. Ali treba tako i da *izgledaju*. Mi imamo dovoljno razloga da se od svih drugih ljudi najviše smešimo. Mada je naš posao neverovatno ozbiljan, u njemu treba više da uživamo i da nam obavljanje tog posla bude prijatnije nego ma kome u ma kojoj drugoj profesiji ili životnom pozivu na Zemlji. Smatram da bi osoba koja služi svim ljudima, bez pravljenja razlike, ili pastor, trebalo da uživaju u svom osećaju za muziku i da žive u skladu s tom muzikom kao i bilo ko drugi. Te profesionalne Hristove sluge trebalo bi da poseduju širinu ukusa i interesovanja koji prelaze domen njihovog osnovnog poziva; da uživaju zajedno sa svojim porodicama, da uživaju u prilikama kad su na putu i u svemu što je dobro i vredno. Upravo zbog toga ponekad ovako preporučim ponekoj grupi propovednika: “Hajde, budite mladi, bavite se kolektivnim sportovima, vozite trkački bicikl!” Prodrmajte se!

Pa ipak, gotovo da je skandalozno kad neko tako progovori, zar ne? Zašto se to ne govori? Zato što radimo po konceptu iz osamnaestog veka o takozvanoj (vidljivoj) pobožnosti u propovedničkoj službi, o nečemu što stvarno nema biblijsku podlogu. Nije nikakav znak duhovnosti ako radite petnaest do osamnaest sati dnevno, sedam dana u sedmici i nijednom ne odete na godišnji odmor. Nikoga ne privlači osoba koja se nikada ne smeši, koja je uvek nekako smrknuta, pogotovo ako nijednom ne napravi pauzu da uživa u životu. Pući ćete po svim šavovima ako se budete držali tako bezumnog plana rada i aktivnosti. Nije to nikakav znak duhovnosti kada kroz život hukćete i ječite, odajući sliku poniznog čoveka, nekoga ko očekuje da svako osatne pod utiskom njegovog oronulog, od rada iznurenog, loše plaćenog, ispijenog izgleda. Vratite se u život!

Iskreno, oni koji izgledaju kao da su upravo pojeli svoje poslednje parče hleba meni ni na koji način ne služe. Oni koji meni služe i kojima ja smatram da služim, to su ljudi i žene koji istinski uživaju u životu. Mi zaista ne moramo da se usredsređujemo na negativnosti ili teškoće života; ionako je dovoljno iskustava koja paraju srce u životu svakoga od nas.

Zato to i jeste tako prijatan obrt kada čujemo za ljude kao što je bio Jotor. “Mojsije, uradi tako i biće ti *lakše*”, rekao je. Zamislite! Jotor je rekao Mojsiju kako Bog hoće da njemu bude lakše. Za mene je to ono što ja nazivam pravim savetom.

Molim vas, nemojte me pogrešno razumeti. Propovednička služba nije lak poziv. Zaista *postoje* periodi kada morate raditi duže nego što bi normalno trebalo. A i takve prilike mogu se javiti jedna za drugom. Ipak, većinu pastora ne moramo podsećati na potrebu da

rade još više i još intenzivnije. Njima je neophodno podsećanje drugačije vrste. “Ti svoj posao činiš težim nego što stvarno jeste. Podeli svoj teret. Olakšaj ga! Tvoj posao bi trebalo da bude lakši. Hajde, da ti pomognemo da sve to završiš.”

Uho koje sluša

Toliko, što se tiče Jotorovog saveta. Kako je Mojsije reagovao? Dobro što ste pitali. Prijatne vesti postaju sve prijatnije: “I Mojsije poslušao tasta svojega, i učini sve što reče” (24. stih).

Možete li u to poverovati? U ovom trenutku, Mojsijeve akcije u mojoj knjizi odlaze nekih deset, možda i dvanaest poena naviše. Njegov tast kaže: “Slušaj me, Mojsije”, i on sluša. “Učini to, Mojsije”, i on to čini. Zbog toga biblijski izveštaj kaže za Mojsija, negde pred kraj njegovog života, da on “beše čovek vrlo krotak mimo sve ljude na zemlji” (4. Mojsijeva 12,3). Niko nije tako veliki da se ne može poučiti od nekoga ko na svom srcu ima njegovo dobro. “Mojsije poslušao tasta svojega.” Zahvaljujući tome, on je od tada bio još još uspešniji čovek.

Biblija nas takođe izveštava da je Jotorove vredne preporuke Mojsije odmah sproveo u delo: “I izabra Mojsije iz svega Izrailja ljude poštene, i postavi ih za poglavare nad narodom, tisućnike, stotinike, pedesetnike i desetnike, koji služahu narodu u svako doba, a stvari teške javljahu Mojsiju, a male stvari raspravljahu sami. Posle otpusti Mojsije tasta svojega, koji se vratio u svoju zemlju” (stihovi 25-27).

Kakve li vredne posete! Ona je promenila tok događaja u istoriji Izrailja. Ne samo što je Mojsije bio ohrabren i ojačan i ne samo što se oslobodio poneke bore na licu nego su i drugi uzeli učešće u rukovođenju i služba narodu počela je da biva neuporedivo delotvornija.

Četiri misli za napredovanje

Taj biblijski izveštaj otkriva najmanje četiri praktična saznanja ili principa čija je svrha da naš život i naše rukovođenje vrata u okvire razuma i ravnoteže.

Odredite šta je “bitno” a šta “dodatno”

Svaka odgovornost ili posao podrazumevaju dva presudno važna faktora. U okviru područja kategorije *bitnog* nalazi se tvoj životni poziv koji ne treba da preneseš na druge. Zadatke iz svog poziva obavljaš na najbolji moguć način i, da bi ih izvršio kako treba, odvajаш za njih potrebno vreme. Probleme ti stvaraju područja iz kategorije *dodatnih*. Mi *vrlo rado* obavljam više nego što je naš stvarni posao i zbog toga svojim poslovima dodajemo nove, sve dok konačno ne dostignemo tačku pucanja.

Tačno je da neki od nas mogu s lakoćom da obave veliku količinu posla. Ser Edmund Hilari, čuveni britanski alpinista koji je prvi osvojio Maunt Everest, rekao je jednom prilikom: “Ni sâm vrh Everesta nije nedostižan za sposobnosti čoveka koji ide bez tuđe pomoći. Ali rizici su zato ogromni.”

Jesi li spreman da rizikuješ zdravlje, karijeru, porodicu i svoju službu u budućnosti, nagoneći sebe na satiranje do granica pucanja? U svojoj vrednoj knjizi *Duhovno rukovođenje*, autor J. Oswald Sanders posvećuje čitavo jedno poglavlje predmetu prenošenja obaveza i na druge. Po mome mišljenju, svaki hrišćanin (vođa ili ne) treba da prouči to poglavlje. Obratite pažnju na njegove mudre reči: “Princip je da Bog preuzima na

sebe odgovornost da osobu koju je izabrao i osposobi za zadatak koji joj je namenio. No, postoje tu neki samonametnuti zadaci koje drugi mogu obavljati bolje od nas i njih bi trebalo da se odrekemo. Ali, čak i ako bi ih drugi radili lošije od nas, mi treba da ih se odrekemo — zaista surov test za perfekcionista!”³³

Ako bolje od svih znaš kako treba obavljati neki posao, teško ga je dati u ruke nekome ko se još uči, nekome ko bi mogao nespretno napraviti grešku, “ispustiti loptu”, ko se sapliće i za kim drugi moraju da čiste. Ali to je cena koju plaćaš i svakako je vredni platiti. Ili ćeš učiniti to ili ćeš pući. Naši stvarni problemi kao da se ne događaju u našem osnovnom području rada, nego baš u onim dodatnim područjima koja sebi sami namećemo i koja pokušavamo da držimo u svojim rukama.

Obuzdavaju se više, angažuju se manje (na strani)

Kako se breme posla uvećava, mudri vođa ne postaje “zauzetiji”, nego pametniji. On traži pomoć. To nije lako učiniti kada, zajedno sa službom, napreduješ i ti. Kada kao pastor počneš da radiš s grupom od šest ili osam porodica i ta grupa preraste u stotinu, a onda u tri stotine, pet stotina, pa konačno i u hiljadu i pet stotina, čovek koji je radio na projektu od početka sklon je da zadrži staru, usku filozofiju rada. Tu sklonost ka “držanju svih konaca u svojoj ruci” dodatno pojačavaju vernici koji se sećaju “ranih dana”. Međutim, progresivna služba u velegradskim uslovima mora da nas natera da na “velegradski” način razmišljamo o “velegradskim” idealima — ne na snevanje luckastih, neumerenih, ekstremnih snova, nego snova širih i znatno drugačijih od onih koji su bili aktuelni kad je porodica bila mala, jednostavna i čvrsto povezana.

Kako posao raste i napreduje, vođama lako pada odluka da se dodatno angažuju i sve više uranjaju u posao, mada je, zapravo, mudrije potražiti dodatnu pomoć od talentovanih ljudi i žena među vernicima. Smatram da je značajno, dok proučavaš Isusov život u Jevanđeljima, što nigde, baš nigde ne možeš naći podatak da je Isus bio u žurbi. Nigde nećeš pročitati reči kao: “A kad to ču Isus, odmah ode tamo, žurno ...” To se nijednom nije dogodilo. On je zapošljavao svoje saradnike, ali nijednom nije izgubio iz vida svoje osnovne vrednosti ili svoj prvenstveni zadatak, temelj svoje misije. Mislim da bismo se od Njega nečemu mogli poučiti. Šta ti misliš?

Božje sluge nisu izuzete od prirodnih zakona

To što si Gospodnji sluga ne znači da nećeš dobiti čir ili doživeti nervni slom, ukoliko odbiješ da поделиš posao s drugima. Ako se budeš manje brinuo o svom zdravlju, platićeš cenu, kao uostalom i drugi predstavnici ljudskog roda. Možda ćeš biti zapanjen ako saznaš koliko je propovednika i propovedničkih supruga, zbog neprekidnog odbijanja da podele teret posla sa saradnicima, doživelo ozbiljne emocionalne poremećaje. Mi nismo imuni niti izuzeti od posledica nezdravog načina života. Telu je potrebna određena količina rada, određena količina odmora, određena količina opuštanja i ono može da se nosi samo sa određenom količinom napora. Ne poštuješ li to, već nešto puca.

Kaže jedna stara grčka izreka: “Ako luk držiš stalno savijen, slomićeš ga.” Jotor je video iscrpljenost na licu svog zeta pa mu je rekao: “Znaš, treba da se odrekneš nekih svojih dužnosti.” Poštujući mudar savet svog tasta, Mojsije se nije iznurio. Verujem da mu je zbog toga bilo lakše. Posle toga je verovatno izgledao mlađi. U stvari, za njega se, pred kraj života (u sto dvadesetoj godini!) moglo reći “i ne behu potamnele oči njegove niti ga

³³ J. Oswald Sanders: *Spiritual Leadership*, str. 206.

snaga izdala” (5. Mojsijeva 34,7).

Odričući se (dela obaveza) mi povećavamo svoju efikasnost

Efikasnost nam neće biti garantovana ako *radimo više*. Neuporedivo bolje merilo efikasnosti je mera naše sposobnosti da posao prenesemo i na druge.

Trenutak je za jedno priznanje lične prirode. U 18. glavi 2. Mojsijeve nalazim za mene značajne reči. Ja sam jak, prirodni vođa i sklon “pokrivanju” previše područja. Uz moju psiho-fizičku i intelektualnu konstrukciju mogao bih lako preuzeti i više od onoga što je dobro i zdravo. Zahvaljujući primanju mudrih saveta otkrivam važnost prenošenja zadataka i na druge ljude, čime sebi omogućavam ostvarivanje onoga na šta sam prvenstveno pozvan. Zahvalan sam za savete koje sam primio od onih koji su mi pomogli da se usmerim u dobrom pravcu.

Kad se pojavi Jotor, *slušaj*

Da li si se umorio od navlačenja žaluzina, lizanja markica za pisma, vožnje kombija i umnožavanja traka i CD-a, uređivanja crkvenog biltena i obavljanja stotina inače neophodnih poslova koje može da obavlja svaki voljni sluga? Ako jesi, možda je otprilike sada vreme da ustukneš i baciš dug pogled na svoj kratki život. Možda je trenutak da definišeš šta je *bitno*, a šta *sporedno*.

Ako si čovek koji može da uživa u sporednom, bez nanošenja štete bitnom, odlično! Međutim, ako ti tvoj pouzdani savetnik kaže da je vreme da nešto menjaš, tada slušaj. Znam da je teško odbiti ako rado obavljaš sve poslove. Ali ako ne otvoriš uho svom Jotoru i ne odlučiš da se odrekneš nekih poslova koji te iznuravaju, platićeš užasnu cenu, a platiće je i tvoja porodica.

Zatraži od svog Gospoda da ti da u srce i misli kako da neki posao istinski ljubazno odbiješ, kako da odbiješ nagon da svom već pretovarenom dnevnom rasporedu dodaješ sve više i više obaveza. Gospod Isus Hristos je taj koji ima moć da nam podari ravnotežu, cilj i disciplinu. On je bio najravnoteženija osoba koja je ikada živela. Upravo ti On daje savete koji preko Jotora dolaze Mojsiju, a onda i nama. Ti možeš obaviti samo onoliko koliko možeš.

Nema ničega duhovnog u srčanom udaru ili, još gore, u preranom odlasku u grob.

Petnaesta glava

TAMO GDE SE MOJSIJE SASTAO S BOGOM

Možeš li reći u čemu se sastoji najvažniji prioritet u životu? Drugim rečima, koji je jedini i najvažniji ulog koji ćeš učiniti tokom celog svog zemaljskog života?

O tim pitanjima sam u svom životu razmišljao mnogo puta. To su svojevrsna pitanja koja istražuju i prodiru duboko, koja sebi počinješ da postavljaš posle upoznavanja Isusa Hrista u veri. Međutim, posle ozbiljnog istraživanja 19. glave 2. Mojsijeve, počeo sam da ih postavljam na znatno ozbiljniji, iskreniji način.

Posle prvog čitanja, neki bi taj tekst označili kao nebitan deo Biblije. Možda ćete se pitati: “Kako je moguće da se tekst kao što je 19. glava 2. Mojsijeve proglasi mestom koje ukazuje na najvažniji prioritet nečijeg života?” Ipak, to je baš takvo mesto.

Mojsijev susret s Bogom može nas poučiti mnogo čemu u vezi s našim ličnim susretom s Bogom. Zaključićemo da vreme koje provodimo s Gospodom, kao Njegova deca, mora postati naš prvi prioritet.

U senci veličanstva

Tekst 19. glave 2. Mojsijeve počinje u senci gore Sinaj, na mestu gde su se deca Izrailjeva okupila pred Gospodom. Ali, da bi se izrailjski narod mogao sastati s Bogom, pre nego što se Mojsije mogao popeti na goru da čuje i primi Božje otkrivenje, on se morao pripremiti na odgovarajući način. Značajan deo njihove pripreme odnosio se na mesto susreta: “Prvog dana trećega meseca, pošto izadoše sinovi Izrailjevi iz Misira, toga dana dođoše u pustinju Sinajsku; krenuvši se iz Rafidina dođoše u pustinju Sinajsku, i stadoše u oko u pustinji, a oko načiniše Izrailjci onde pod gorom” (1. i 2. stih).

Verovatno je malo ko od nas bio na Sinaju — na tom lancu granitnih vrhova koji se dižu visoko u pustinjsko nebo, na najisturenijem delu Sinajskog poluostrva.

U ranijem segmentu ove knjige pomenuo sam *Božju pustinju*, odnosno, veliku ilustrovanu knjigu koju sam dobio od svoje sestre. U njoj je na više strana data slika Sinaja. Pod jednom fotografijom najjužnijeg područja Sinajskog lanca stoji sledeće: “Veličanstveni granitni vrhovi južnog jezička Sinajskog poluostrva kao da obrazuju divovsku Božju pesnicu, Onoga koji objavljuje: ‘Ovde! Ovde!’ Boje planina u ovom području Sinaja, koje se neprekidno menjaju i stalno produbljuju intenzitetom, daju tom neopisivo lepom području auru svetosti i zato bismo s pravom mogli verovati da se Bog upravo tu javio Mojsiju.”

A onda, dodaje se u knjizi, “izraelski naučnici koji su poluostrvo istražili u onom kratkom periodu izraelske okupacije, doživeli su osećaj svetosti koji prožima Sinajske gore i uvereni su da su se u tom području Izrailjci ulogorili u vreme davanja Zakona.”³⁴

Kako, bismo uopšte mogli zamisliti slavu jednog takvog mesta? Reč je o masivnom, krševitom planinskom vencu — pun granit, siv, uz sve brojne nijanse tamnogrimizne boje, crnila noći i tišine tog prostora. Da, upravo je tu Izrailj, sa još vlažnim mastilom na

³⁴ Beno Rothenberg: *God's Wilderness*, str. 2.

dokumentima svoje novonastale države, razapeo svoje šatore. Sinaj je bio veoma važna tačka u Božjem planu. Izraeljci su se okupili kao narod, njih oko dva miliona duša, da bi čuli Božji glas u senci tih veličanstvenih vrhova koji se, kao kakva divovska pesnica, najmanje 2.400 metara podižu prema nebu.

Oduvek sam uživao hodajući duž morskog obale o koju se razbijaju veliki talasi. Uživam i u divljoj samoći i finim promenama svetla u pustinjanskim predelima. Ipak, ništa se ne može uporediti s planinama kada hoćemo da opišemo veličinu našeg Stvoritelja. Visoko iznad ravni velike pustinje nalaze se ponosni vrhunci Sinaja, mesta određenog od Boga za susret s narodom koji je izbavio iz ropstva i koji je sada smatrao svojim.

No, Bog nije neko ko će brzo trčati nekome na sastanak — a ni mi ne smemo nepromišljeno basati u Njegovu prisutnost. Kada želimo da uspostavimo dodir i zajedništvo sa živim Bogom, tada nema mesta za sanjiv, nemaran stav. Za to se moramo spremirati. Izraeljci su se u svakom slučaju morali pripremiti. Setićemo se, oni su mrmljali i gundali tokom celog svog pustinjanskog putešestvija do te tačke. Kakve je vrste bila priprema koju je Bog tražio?

Priprema za susret s Bogom

Tekst u 2. Mojsijevoj 19,3-15 iznosi četiri preduslova koje je Bog postavio svom narodu za susret s Njim. Doveo ih je na izabrano mesto sastanka, ali pre nego što će im dati svoje otkrivenje, od njih je tražio četiri stvari:

1. BUDITE SPREMNI NA POSLUŠNOST

I Mojsije izade na goru k Bogu; i povika mu Gospod s gore govoreći: ovako kaži domu Jakovljevu, i reci sinovima Izrailjevim: videli ste šta sam učinio Misircima i kako sam vas kao na krilima orlovima nosio i doveo vas k sebi. A sada ako dobro uzaslušate glas moj i ušćuvate zavet moj, bićete moje blago mimo sve narode, premda je moja sva zemlja. I bićete mi carstvo svešteničko i narod svet. To su reči koje ćeš kazati sinovima Izrailjevim. (Stihovi 3-6)

Bog je hteo da se uveri da Njegove reči neće pasti na gluve uši. Tražio je od svog naroda da pokaže stav voljnosti: “Gospode, spreman sam da poslušam ono što mi kažeš.”

Temeljeći svoje zaključke na klasiku Sesila de Mila, *Deset zapovesti*, mnogi ljudi smatraju da se Mojsije na goru popeo jednom, dobio sve što je dobio, a onda se vratio natrag s kamenim pločama pod miškom. Međutim, pažljivim proučavanjem 2. Mojsijeve vidimo da je Mojsije zapravo *sedam* puta odlazio u goru. Uspinjao se i silazio sedam puta — zaista je imao mnogo posla. Sve te poslove Mojsije je obavio u periodu pre nego što je otišao na svoje četrdesetodnevno bdenje, svoj četrdesetodnevni boravak u Božjoj prisutnosti, gde će primiti Božjom rukom pisanu poruku.

Prilikom njegovog prvog odlaska u goru, Bog je rekao: “Hoću da budem siguran da je narod voljan i spreman na poslušnost.” I tako je Mojsije sišao s gore i sazvaio “starešine narodne; i kaza im sve ove reči koje mu Gospod zapovedi” (7. stih). Kako je narod na to reagovao? Zamislite dva miliona ljudi koji izgovaraju jednim glasom: “Što je god kazao Gospod činićemo” (8. stih)! Upravo to su i učinili. “Da li ste voljni i spremni na poslušnost?”, pitao ih je Mojsije. “Jesmo”, odgovorio je narod. Njihovi glasovi morali su silno odjekivati među tim masivnim stenama. A onda se Mojsije ponovo popeo na goru.

2. Pažljivo slušajte.

A Gospod reče Mojsiju: evo, ja ću doći k tebi u gustom oblaku, da narod čuje kad ti stanem govoriti i da ti veruje do veka. Jer Mojsije beše javio Gospodu reči narodne. (9. stih)

Gospod je tom prilikom rekao Mojsiju: “Ne želim samo da narod bude voljan i spreman na poslušnost, nego i da aktivno i pažljivo sluša kada govorim. Tako, kada budu čuli šta govorim, verovaće ti, Mojsije.”

Šta, u stvari, Bog radi? On postavlja temelj komunikacije. Načinio je siguran osnov, građevinu prijemčivosti. Trebalo je da Izrailjci spremno otvore uho i slušaju. Trebalo je da budu voljni i spremni na poslušnost. Bog nije žurio s otkrivanjem svojih istina pre nego što narod bude bio spreman da čuje i posluša. Ovom prilikom, Izrailjci su pokazali da su spremni za sledeći korak.

3. Posvetite svoja srca

I reče Gospod Mojsiju: idi k narodu, i osveštaj ih danas i sutra, i neka operu haljine svoje; i neka budu gotovi za treći dan, jer će u treći dan sići Gospod na goru Sinajsku pred svim narodom. ... I Mojsije siđe s gore k narodu; i osvešta narod, i oprae haljine svoje. (Stihovi 10.11.14)

Njihova čista odeća trebalo je da bude odraz čistog srca. Njihove duše nije smela da ukalja nikakva prljavština. Trebalo je da budu oprani i čisti, spolja i iznutra. Obukavši se u čisto, trebalo je da budu gotovi da slušaju Boga.

Tada Bog ponovo progovara: “A postavićeš narodu među unaokolo, i reći ćeš: čuvajte se da ne stupite na goru i da se ne dotaknete kraja njezina; što se god dotakne gore, poginuće; toga da se niko ne dotakne rukom, nego kamenjem da se zaspere ili da se ustrelu, bilo živinče ili čovek, da ne ostane u životu. Kad rog zatrubi otežući, onda neka pođu na goru” (12. i 13. stih).

Bog je Mojsija uputio da podigne granicu, ogradu, sigurnu i svetu prepreku oko planine, kako se narod ne bi previše približio.

4. Pokažite duboko poštovanje prema Božjoj prisutnosti

Mojsije je još jednom sišao niz goru i pripremio narod onako kako mu je Bog rekao. A onda je, trećeg dana, došlo izabrano vreme. Gospod se u ognju spustio na goru i pozvao Mojsija na još jedan razgovor. Ubrzo ga je poslao natrag s hitnom porukom: “Siđi, opomeni narod da ne prestupe međe da vide Gospoda, da ne bi izginuli od mene” (21. stih).

Na goru je trebalo da se popnu samo oni koje je Bog posebno pozvao; svi ostali su morali ostate dole. “A Mojsije reče Gospodu: neće moći narod izaći na goru Sinajsku, jer si nas ti opomenuo rekavši: načini među gori i osveštaj je” (23. stih).

Poštovanje prema Božjoj svetoj prisutnosti trebalo je da bude tako duboko, tako snažno da niko nije smeo čak ni da se *dotakne* planine. Narod je trebalo da čeka da Bog govori Mojsiju i da od Gospodnjeg slugu, potom, čuju Gospodnje reči.

Da li je Bog mali?

Podsećanje iz našeg teksta zaista nam je bilo potrebno! Tekst jasno pokazuje da živimo

u vremenu žalosno plitkih predstava o Bogu. Ponešto od savremene hrišćanske muzike ostavlja utisak po kojem je Bog naš drugar — veliki drug s kojim se možete rvati. Jedan poznati glumac rekao je o Bogu: “On je veliki moćni tata, gore na nebu.” Jedna pop-pesma postavlja pitanje: “Šta ako je Bog samo običan aljkavko, kao mi?” To nije biblijska slika o Bogu, nego samo čovekov slabašni pokušaj da Boga učini nečim *važnim*.

Čujete li jeftini unjkavi zvuk takve predstave o Bogu? Te jeftine, bezvredne predstave o Bogu umanjuju lepotu Njegove svetosti. Bez obzira na želju da ga učine važnim, svi takvi pokušaji umanjuju i degradiraju Božju svetost. Međutim, ovde, u 19. glavi 2. Mojsijeve čitamo o Bogu Biblije koji snažno insistira na održavanju uzdignutog, uzvišenog položaja, postavlja ogradu i, praktično, upozorava sopstveni narod: “Nemojte prelaziti crtu. Nemojte se ležerno odnositi prema meni. Nemojte biti lakomisleni u mojoj prisutnosti.”

Himnu “Besmrtni, nevidljivi, premudri Bože” godinama sam smatrao jednom od najlepših crkvenih pesama. Nažalost, sada se ona već prilično retko čuje. Razmislite o njenoj lirici dubokog značenja, punoj suštinske teologije:

Besmrtni, nevidljivi, premudri Bože,
U svetlosti nedostižnoj, skrivenoj od pogleda,
Najblaženiji, najslavniji “Starče”,
Svemoćni, pobedniče, veličamo ime Tvoje slavno.

Posebno mi se sviđa drugi stih, čak više od prvog:

Ti, koji se ne odmaraš, ne žuriš i tih kao svetlost,
Bez nedostatka, bez suviška, Ti, koji vladaš u sili;
Tvoja pravda, kao gore, živi na visini,
Tvoji oblaci — izvori dobrote i ljubavi.

Puritanci, taj strogi stalež iz prošlosti, imali su zdravu biblijsku predstavu o Bogu. Znete li, zašto je za nas tako presudno važno da obnovimo tu sliku punu poštovanja? Zato što plitka predstava o Bogu vodi u život plitkih vrednosti. Obezvredite Boga i obezvredićete i sâm život. Ponesite se površno prema Bogu, pa ćete i sami postati površni. S druge strane, ukazujte Bogu najdublje poštovanje, pa ćete biti zadivljeni gledajući kako napreduje i vaš duhovni život.

Veoma sam zabrinut zbog plitkoće duhovnog života u većini današnjih hrišćanskih crkava. Duhovne dubine su retkost u ovim poslednjim danima. Vreme koje provodimo s Bogom moglo bi lako zavisiti od toga kako pada novčić — kruna, da, pismo, ne. Ako sam za to raspoložen, odlično, a ako nisam, pa, dobro, On je Bog svake blagodati; On to razume. Biću otvoren i reći ću da takve komotne besmislice ne možemo naći u Bibliji — a pogotovo ne u tekstu kao što je 19. glava 2. Mojsijeve.

Bog je svet, uzvišen; On je premudri Bog, Stvoritelj, Gospodar nad gospodarima. On je naš Učitelj. On mi govori šta treba da radim i za mene je jedina bezbedna mogućnost da tako postupim. Za to nema alternative, nema višestrukog izbora. Mi imamo samo jedan nalog, a to je da vršimo Njegovu volju. Tu istinu mi potvrđujemo u vremenom koje provodimo s Njim.

Ugledavši Gospoda, Isaija je morao da savije glavu pred Bogom koji je “visok i uzdignut”. Pošto se susreo s Njim na obali Jordana, Isus Navin je odmah pao pred Njegove noge. Videći ga, Jezekilj nije imao reči da ga opiše, pipajući u okvirima mogućnosti ljudskog jezika, u pokušaju da ga prikaže kao Nekoga u oblacima, među blistavim točkovima koji se okreću u slavi neba.

Danas nije tako. On je u očima većine hrišćana samo “drugar”, drug koji nas odlično razume, naš uvek raspoloživi hotelski momak. Ne, naprotiv! Gospod je naš Bog. On se prilagođava našem užurbanom koraku, ali zato tiho čeka da ispunimo *Njegove* zahteve. Čim dovoljno usporimo da bismo mu pristupili, On radosno u plitkost našeg života unosi neizrecivu duhovnu dubinu.

Jedan čovek je sledećim rečima izrazio svoje poštovanje prema Bogu: “Najsvečanija obaveza hrišćanske crkve je da svoju predstavu o Bogu očisti i oplemeni dotle dok sama ne dospe u stanje da se slobodno može ponovo nazvati Njegovom crkvom. To bi trebalo da zauzme prvo mesto u svim njenim molitvama i svem njenom trudu. Sledećoj generaciji hrišćana učinićemo najveću uslugu ako im, nepomućenu i neumanjenu, predamo plemenitu predstavu o Bogu koju smo primili od velikih Božjih ljudi iz jevrejstva i onih iz hrišćanstva, iz proteklih naraštaja.”³⁵

Kakva je do sada bila *tvoja* predstava o Bogu? Ko je *tvoj* Bog? Budi ovom prilikom iskren. Da li On makar u nečemu liči na Boga sa gore Sinaj?

Bog je sišao

Mislim da je — kad je počeo sinajski sastanak — izuzetno značajno ne to što je Mojsije otišao gore nego što je Bog sišao. Kada se ispunjavanjem Njegovih zahteva pripremimo za svoj sastanak s Bogom, On silazi. On je taj koji ostvaruje kontakt. Njemu je izrazito ugodno kad se Njegova deca na odgovarajući način pripreme za svoje susrete s Njim.

Biblija kaže: “I Gospod sišavši na goru Sinajsku, na vrh gore, pozva Mojsija na vrh gore; i izađe Mojsije” (20. stih). Kako je tamo bilo? Situacija zaslužuje da je bolje razmotrimo:

I treći dan kad bi ujutru, gromovi zagrmeše i munje zasevaše, i posta gust oblak na gori, i zatrubi truba veoma jako, da zadrhta sav narod koji bejaše u okolu. Tada Mojsije izvede narod iz okola pred Boga, i stadoše ispod gore. A gora se Sinajska sva dimljaše, jer siđe na nju Gospod u ognju; i dim se iz nje podizaše kao dim iz peći, i sva se gora tresijaše veoma. I truba sve jače trubljaše, i Mojsije govoraše a Bog mu odgovaraše glasom (grmljavinom). (Stihovi 16-19)

Kakvo veličanstveno iskustvo! Ako kojim slučajem živiš u području gde zemlja češće podrhtava, tu i tamo osetićeš blago mreškanje površine, obuzeće te nelagodno osećanje, a onda će se život vratiti u svoje normalno stanje. Ali, koliko često ti se pruža prilika da vidiš planinu od granita kako se trese, ili da slušaš grmljavinu kako neprestano tutnji, od udaraca gromova između oblaka i zemlje, ili se trzaš na duge zvuke nebeskih truba koje najavljuju da je Bog spreman za sastanak s tobom?

Da li je to možda ono tvoje uobičajeno, dosadno, vreme odmora? Nikako. Možeš li zamisliti kako se Mojsije osećao kad mu je Bog rekao: “Popni se k meni na goru”? Fantastično! Šta bi uradio ti, da si se našao na Mojsijevom mestu? Kako bi postupio? Kako bi to izveo? Reći ću ti: Mojsije je u strahu i drhteći otišao na svoje istorijsko putovanje visoko u oblake. Jednom ranije, stajao je pred zapaljenim grmom, ali to nije bilo ništa u poređenju s ovim epohalnim događajem. Pisac Poslanice Jevrejima kaže: “I tako strašno beše ono što se vide da Mojsije reče: uplašio sam se i drhćem” (Jevrejima 12,21).

³⁵ A. W. Tozer: *The Knowledge of the Holy*, str. 4

Čemu taj sastanak?

Zašto je Bog hteo da se sastane s Mojsijem? U tekstu nalazimo za to dva dobra i zdrava razloga. Oni nam služe kao snažni podsetnici.

Da se utvrdi zdrav strah pred Svemogućim Bogom

A Mojsije reče narodu: ne bojte se, jer Bog dođe da vas iskuša i da vam pred očima bude strah Njegov da ne biste grešili. (2. Mojsijeva 20,20)

Zdrav strah pred Bogom umnogome će nas odvratiti od greha. Kada osećamo odgovarajući strah pred živim Gospodom, mi živimo čistijim životom. Svako novorođeno ljudsko biće koje namerno greši u istom trenutku uklanja svoj strah pred Bogom. To možemo učiniti i ti i ja. Kada svesno grešimo, mi svesno uklanjamo ono što poznajemo kao istinu o Bogu. Potiskujemo poznavanje Boga u svom srcu i umu. Lažemo sami sebe i govorimo: “Proći ćemo. Bogu to neće toliko smetati.” Međutim, Bog je Mojsija upotrebio da svom narodu otkrije sveto strahopoštovanje, zdravi strah pred Svemogućim.

Uz rizik da to zazvuči kao da imam neki lični interes, moram reći da tog zdravog straha pred Svemogućim praktično nema u naše vreme. I pošto ga nema, mislimo kako možemo raditi sve kako nam je volja. Možeš živeti kako ti je volja ako znaš da te niko ne vidi i da nećeš biti uhvaćen. Ali, ako u svojoj intimi *znaš* da postoji pun ljubavi i sveti Bog koji te neće pustiti da se izvučeš s grehom, klonićeš se greha po svaku cenu. To je upravo ono što je Gospod hteo da ustanovi najpre kod izrailjskog naroda — svetu, pravednu, čistu i poštovanja punu predstavu o svojoj prisutnosti.

Kada to shvatiš i kada Božja svetlost prodre u tvoj život kao čista penušava voda brze reke, postaješ osoba koja će do kraja mrzeti užasavati se postupaka koji će je ponovo baciti u tamu. Tu misao Psalmista izražava sledećim rečima: “Kako su slatke jeziku mojemu reči Tvoje, slađe od meda ustima mojima! Od zapovesti Tvojih postadoh razuman; toga radi mrzim na svaki put lažni. Reč je Tvoja žižak nozi mojoj, i viidelo stazi mojoj” (Psalam 119,103-105).

Da se narodu prenesu pisana uputstva

I reče Gospod Mojsiju: popni se k meni na goru, i ostani ovde, i daću ti ploče od kamena, zakon i zapovesti, koje sam napisao, da ih učiš. Tada usta Mojsije s Isusom, koji ga služaše, i izađe Mojsije na goru Božju. (2. Mojsijeva 24,12.13)

Nije li divno što je svom narodu Bog dao pismena uputstva koja će oni poštovati? To je prvi put u celokupnoj istoriji da je Bog *napisao* svoju Reč. Pisana Božja reč nije postojala sve do Mojsijevog vremena. Ali sada je bila tu. Zamislite samo, ti i ja posedujemo te pisane reči! Kakve li strašne i veličanstvene misli! A kako tu prednost uzimamo kao nešto sasvim normalno!

U vreme pre sloma ateističkog Sovjetskog Saveza, na Moskovskom sajmu knjiga moj prijatelj Džon van Dist zastupao je izdavače “Evangelical Christian Publishers Association”. Vlasti su mu preko volje dali odobrenje da besplatno podeli ograničen broj Novih zaveta na ruskom jeziku i tom prilikom su ljudi u dugim redovima čekali da prime po jedan primerak. Kad je pripremljena količina bila podeljena, jedan bezmerno razočarani čovek zapitao je da li bi mogao dobiti jednu od praznih kutija, u kojima su bili spakovani primerci Novog zaveta.

“Ali tamo nema ništa!”, uzvratio je Džon. “Sve Biblije su podeljene!” Sa suzama koje

su počele da se cikle u njegovim očima, čovek je odgovorio: “Dajte mi bar kutiju!” Tom čoveku je Biblija bila tako dragocena da je čuvao tu kartonsku kutiju u kojoj je ranije bila spakovana Božja reč. Otvorimo oči za svoju veličanstvenu prednost da u svojim rukama držimo kompletnu pisanu Božju reč.

Šta je Bog otkrio?

Sada znamo zašto je Bog održao sastanak s Mojsijem. Ali, šta je Bog otkrio Mojsiju? Dvanaesti stih daje nam prvo otkrivenje: otkrio je *svoju pisanu Reč*. Dakle, prvo što je Bog dao čoveku koji se susreo s Njim bila je Njegova istina u pisanom obliku. On je odvojio vreme da to ugravira u kamenu. Odlomio je komad sinajskog granita, izbrusio ga po meri kako bi Mojsije mogao da ga nosi i svojim prstom ugravirao u njega svoje otkrivenje. Bio je to jedan od par slučajeva u Bibliji gde nalazimo da je Bog nešto pisao. On je napisao Zakon i to svojim rukopisom: “I izgovorivši ovo Mojsiju na gori Sinajskoj, dade mu dve ploče svedočanstva, ploče kamene pisane prstom Božjim” (2. Mojsijeva 31,18).

Niko nikada nije imao u rukama dokument dragoceniji od ovoga. Mojsije je imao u rukama autentični rukopis Božanstva — *reči ispisane* Božjim prstom.

Drugo otkrivenje opisano je u 2. Mojsijevoj 25,8.9. Nakon što je objavio svoju pisanu Reč, Bog je objavio i *plan za gradnju svetilišta*: “I neka mi načine svetinju, da među njima nastavam; kao što ću ti pokazati sliku od šatora i sliku od svih stvari njegovih, tako da načinite.”

Bog je svom narodu dao svoju Reč kako bi upoznali Njegovu volju i poštovali je. Dao im je i plan gradnje svetilišta, da bi mogao doći i boraviti među njima. Nije hteo da ostane nedostižno visoko, na planini. Hteo je da bude dostupan i pristupačan ali će, u skladu sa sopstvenim planom, boraviti na određenom mestu, nazvanom svetilište.

Prvo na spisku prioriteta

U ovim tekstovima, koji za naš moderni ukus mogu izgledati jako zastareli, možemo doći do određenih izuzetno značajnih informacija. Njihov sadržaj kazuje nam šta je prvo na spisku tvojih prioriteta u ovoj godini; faktor koji više od bilo čega drugog odlučuje o tome da li ćeš moći da vodiš pobedonosan život — *redovno sastajanje sa svemogućim Bogom*.

Mi smo imali susret s Gospodom. Prošli smo i kroz Crveno more. Prošli smo kroz pustinju, ali možda još nismo stigli do te gore, do mesta na kojem dosledno i redovno imamo susrete s Njim. O tim susretima često prebrzo govorimo kao o “vremenu tišine” za proučavanje i molitvu. Međutim, ti susreti s Bogom nisu uvek tihi. Možda bi bolji izraz za to mogao biti vreme “jačanja zajednice s Bogom”.

Ti tekstovi o Mojsijevim susretima s Bogom ukazuju nam na četiri principa koje možemo primeniti na svoj život vere.

1. Za redovne susrete s Bogom treba imati mesto.

Za mene je veoma zanimljivo ono što je prvo pomenuto u 19. glavi 2. Mojsijeve, to što je narod došao na jedno *mesto* gde će se susresti s Bogom. Ako nekim slučajem na svom posedu imaš privatnu planinu, ona bi mogla biti dobro mesto za privatne susrete s Gospodom. Uspinjanje na njen vrh svakoga dana verovatno bi učinilo čuda za tvoje duhovno *ali i* fizičko zdravlje. Međutim, ako planinski vrh nije praktičan, možda bi mogao pronaći neku zgodnu stenu ili panj na imanju nekog lepog hrišćanskog duhovnog objekta.

Osim toga, ako čekaš na jednu baš takvu priliku, s Bogom nećeš imati redovne susrete. Ako čekaš da se susretnješ s Bogom tek kada dobiješ rezervaciju za neku brvnaru kraj jezera ili u planinama, smeštenu u pećini, ili na lepoj beloj peščanoj plaži, gde se neprestano čuje razbijanje talasa o obalu, provodićeš mnogo vremena lutajući životom, udaljen od Njega. Treba ti neko odmah dostupno mesto. Mesto na koje možeš odlaziti svakoga dana.

Podsetimo se, kad su došli do planine, Izrailjci su bili u pustinji. Ulogorili su se u pustinji gde su se i susreli s Bogom. Potrebno je da nađeš mesto tamo gde “logoruješ”, gde je tvoj “oko” — odnosno, gde živiš. Potrebno ti je mesto u tvom domu, u stanu, gde se možeš susretati s Gospodom.

Evo, pokušaću da budem još praktičniji. Ti za sebe takvo mesto moraš *pripremiti*. Za to ti je potrebno četiri stvari: sto, svetlo, Biblija i tišina. To može biti i u tvojoj spavaćoj sobi, gde možeš da zatvoriš vrata i ostaneš sâm. To može biti u uglu tvoje radne sobe ili sobe za odmor, ili za tvojim kuhinjskim stolom. Ipak, ma gde se ono nalazilo, potrebno ti je da imaš samo svoje tiho mesto, na kojem možeš biti potpuno sâm s Bogom.

Naša porodica je u to uverena već dugi period vremena. U stvari, mi smo u svom ranijem domu u Kaliforniji to mesto ugradili u ukupni “dekor” doma. Svako od naše dece imalo je sto, ne nešto veliko, masivno, elegantno, nego samo mesto za pisanje, sa stolicom i lampom. To su bili među prvim komadima nameštaja koje smo nabavljali svakome za njegovu sobu. Nabavili smo to još pre nego što su deca znala zbog čega dobijaju sto. Tada smo im i objasnili šta treba da rade kad se nalaze za stolom, sa Gospodom. To je bilo mesto njihovog sastanka, randevua s Bogom. To smo potpuno svesno usadili u svet njihovih misli.

Deca ne postaju pobožna *tek tako*. Za to im je potrebno obučavanje. Vaša deca će gledati šta vi radite, pa će i odlaziti u crkvu s vama, ali neće znati kako da postanu pobožna deca, mladi ljudi i mlade odrasle osobe, ako za to nisu obučeni. Prema tome, kako bi bilo, ako ste roditelj, da za to odvojite određeno vreme?

Poznao sam mladića iz jedne velike porodice, koji nije imao nijedno drugo mesto za susrete s Bogom, pa je izabrao ostavu. Montirao je lampu, ugradio stočić i na tom mestu se sastajao s Bogom. Jeste da je bilo tesno, ali je bilo tiho i tu je bio sam. Prostorija je, bar, imala vrata! Bilo je to samo njegovo mesto za susretanje s Bogom.

Kuća u kojoj sam ja rastao bila je veoma mala. Mamino mesto za susrete s Bogom bilo je kupatilo. Svoje knjige je držala u blizini male peći koja je grejala prostoriju. Za vreme dok je održavala sastanak s Bogom, na vrata kupatila stavljala je mali natpis na kojem je stajalo: “Ne uznemiravaj”, i mi smo znali da ne treba da je diramo.

Prezaposlene majke svoje vreme s Gospodom ne mogu provoditi za doručkom ili večerom. To stvara haos. Tada ne mogu a da ne budu uznemiravane. Tako, ako si majka, potrebno je da u tom pogledu budeš praktična osoba. Odredi vreme koje je za tebe najpovoljnije, ali ne zaboravi — vreme s Bogom ti je *potrebno*.

Ako si poslovna osoba, najbolje mesto biće u tvojoj kancelariji. Znam za jednog poslovnog čoveka koji u svoju kancelariju odlazi rano svakim radnim danom, da bi tamo mogao određeno vreme provesti s Gospodom. Ako biste ga pozvali u to vreme, dobili biste njegovu telefonsku sekretaricu. Ne biste mogli da prekinete njegov termin s Bogom, jer je to njegovo mesto za tu svrhu.

Gde je tvoje mesto? Potrebno ti je nešto gde možeš sesti i, potpuno neometan, uživati određeni period vremena zajednice sa svojim Gospodom. Upozoravam te, ako ne pronađeš odgovarajuće mesto, tada verovatno nećeš imati redovne susrete s Bogom. Ne možeš

održavati dobar sastanak s Bogom dok sediš na ivici svog kreveta. Ne možeš ga održavati ako nemarno sediš na naslonu svoje sofe u dnevnoj sobi, u kojoj se non-stop nešto događa. Potreban ti je sto, lampa, Biblija i tišina. Kada pripremaš mesto za svoje susrete s Bogom, moraš biti odlučan, određen i beskompromisan.

2. *Potrebno je da budeš spreman*

U Božju prisutnost ne možeš “ušetati” plesnim korakom, sležući ramenima. Na takav sastanak ne možeš kaskati besposlenog uma, s rukama u džepovima, usput slušajući prenos utakmice na vokmenu. Naprotiv, tvoje srce za takvu svrhu mora biti pripremljeno. Bez obzira na to ko si, za to se ne možeš pripremiti odjednom, za par kratkih minuta. Većini od nas teško je da se pripremi za svoj susret s Bogom zbog svega onoga što se velikom brzinom okreće u “disk-drajvu” našega uma. Za druženje s Gospodom potrebno ti je dobrih 30 minuta, to je krajnji minimum. To nije nikakvo preterivanje. Evo radosne vesti: to vreme će biti “zaslužno” za *sve* ono što je drugačije nego inače u preostalom delu vašeg dana.

Nikako ne želim da ovaj predmet sklizne u magličastu sferu mistike. Što se mene tiče, to je nešto praktično, kao što su oblačenje, doručak, vožnja na posao ili plevljenje korova u cvetnoj leji. Ti i ja treba svakoga dana da održavamo sastanke s Bogom. Kao Njegova deca, vernici Njegove crkve, mi sâm svoj život crpemo od Njega. On je Čokot, a mi smo loze. Bez Njega, kako je to Isus neuvijeno rekao, *ne možemo činiti ništa* (Jovan 15,5).

Druga Mojsijeva izveštava nas da je Božji narod izrazio spremnost da posluša. To je izvrstan početak. Kada sediš za svojim stolom, tiho se moli Bogu: “Gospode, spreman sam na poslušnost Tebi. Ovamo nisam došao da se igram, nego da bar trideset dobrih minuta provedem u slušanju Tvoga glasa. Želim da budem osetljiv. Nije me briga da li neko drugi zna da sam ja ovde; želim da čujem šta mi Ti govoriš kroz svoju Reč.” Sećate li se da su Izrailjci morali da se “osveštaju”? Na isti način i ti treba da budeš iskren i izričit u pogledu područja koja nisu uređena između tebe i Gospoda. Razgovaraj s Njime o tome direktno i, radeći tako, vodi računa da tvoj konto s grehom bude stalno na minimumu. Izrailjci su čak prali svoju odeću.

Otkriću vam jednu svoju tajnu. Ako sam fizički prljav, ne postizem dobre rezultate u svom druženju s Gospodom. U tome uspevam bolje posle tuširanja; rano ujutru ili kasno uveče. U tome nisam uspešan ako, u napornom delu dana ili posle šišanja trave, pokušam da sednem i da odmah otpočnem svoj sastanak s Bogom. To u mome slučaju ne može da funkcioniše. Moje telo treba da bude čisto. Potrebna mi je priprema za slušanje reči od Boga, bez ikakve obuzetosti drugim stvarima.

Da bih antenu svog uma i duha mogao usmeriti u idealnom pravcu, ponekad držim pri ruci crkvenu ili horsku pesmaricu. Znam napamet priličan broj i dobrih starih hrišćanskih himni o veri, ali i neke od dubokoumnijih savremenih hvalospeva i tada uživam da u takvim trenucima pevam Gospodu. Pošto ne uspevam uvek da zapamtim reči, pesmarica mi je pri ruci, na stolu.

I ti možeš učiniti nešto slično tome. Pripremi se, tako da možeš čuti kada Bog progovara.

3. *Da bi mogao slušati reči od Boga, potrebna ti je Biblija*

Sviđa mi se što Bog Mojsiju nije dao otkrivenje koje kaže: “Idi k narodu i daj im viziju.” Da se to dogodilo, posmatrali biste kako od tada Izrailjci svuda po pustinji traže vizije. Oni bi tada slušali vizije, gledali vizije, prisustvovali vizijama, govorili o vizijama i

završili s *masovnom vizionarskom pometnjom*. Bog nije učinio to, nego im je dao *Knjigu*. Rekao je Mojsiju: “Idi s ovim napisanim istinama i poučavaj narod.” Naš cilj je: jasne, lako prepoznatljive *reči*.

Kad imaš sastanak s Bogom, otvori Knjigu. Ne oslanjaj se na svoje dobro pamćenje; osloni se na te štampane svete stranice. Nemoj nemarno listati po knjizi ili “zujati” među stihovima, posebno izbegavajući stari metod “otvaranja prozora, kada puštaš da vetar otvori tvoju Bibliju na mestu gde se nalazi neki stih, koji ćeš, onako nasumice, uzeti kao svoj biblijski tekst za taj dan. Ne možeš očekivati da otkriješ Božje misli i osećanja prema tebi, ako primenjuješ takav nasumičan i neodgovoran pristup.

Kreni od početka neke biblijske knjige i obrađuj je polako i sistematski. Čitaj naglas. Čitaj intenzivno razmišljajući. Slušaj šta govore tvoja usta i moli se Bogu da učini da u tvom životu oživi ono što čuješ. Isključi sve ostalo. Moli se za to. Primeni to lično na sebe. Pevaj neku pesmu o tome. Neka to postane sastavni deo tvog svesnog razmišljanja i, dok to vreme posvećuješ Njemu, zaboravi na sve drugo. Imaj na umu: to je prvo na spisku prioriteta!

Reći ćeš: “Dobro, pastore, sve je to lepo, ali to sam ranije već čuo. To nije ništa novo.”

U redu, to si *već čuo*. Ali zašto si prestao to da *radiš*? Svestan sam da to nije ništa novo. Naš problem nije pronalaženje nečega *novog*, nego zanemarivanje primene istine koja nam je poznata. Tako je pisao apostol Petar: “Zato se neću olenjiti opominjati vam jednako ovo, ako i znate i utvrđeni ste u ovoj istini” (2. Petrova 1,12).

Svima je nama potrebno podsećanje. Zašto? Zato što će redovno sastajanje s Bogom imati svoje kapitalno, prepoznatljivo dejstvo na tvoj stav u braku, roditeljstvu, profesionalnom životu, na tvoj jezik, tvoje svedočenje i tvoju marljivost u školi ili na fakultetu. Zadiviše te šta će ta disciplina ostvariti u pogledu tvojih navika u učenju. To znam, jer kada u tome učinim propust, nedugo posle toga plaćam svoju cenu.

4. *Potrebna ti je beležnica, da bi se podsećao na ono što Bog govori*

Dovde si verovatno mogao i da pretpostaviš šta ću preporučiti, ali ovo će te možda zapanjiti. Potrebna ti je sveska; takvu svesku neki ljudi nazivaju “dnevnikom”, ali ja ne govorim o nekoj skupoj knjizi zlatnih listova, s ugraviranim imenom na prednjoj strani korica i prelepim kožnim omotom. Potrebna ti je jednostavna sveska koja ne košta mnogo. To je lična beležnica, koju ispisuješ povremeno, a ne dnevnik za svaki dan. Ti u nju nećeš upisivati šta si uradio, nego šta Bog čini u tebi i kroz tebe. Na sastanak s Gospodom treba poneti i olovku i hartiju. Nikada se nećeš pokajati ako budeš negovao tu disciplinu.

Poznati rečnik Webster daje nam sledeću definiciju reči zapisnik (engl. journal): “Zapisivanje svakodnevnih poteza, iskustava, ideja i razmišljanja, za privatne svrhe.” Sada ću ti dati jednu preporuku. Neka tvoj zapisnik ostane tvoja privatna stvar; ne dozvoli da ga iko drugi čita. Zapisnici se ne vode da bi bili objavljeni nego zato da nam pomognu da sačuvamo u sećanju ono što Bog čini. Zapisnik će ti pomoći da pamtiš šta je Bog rekao. Možda si prošle godine imao neke od najsnažnijih i najdubljih misli na svojim sastancima s Gospodom, najznačajnijih u svom celom životu druženja s Njim, ali su one sve bile i prošle, ukoliko se nisi potrudio da ih zapišeš.

Vodio sam beležnicu još od vremena kad sam proučavao život Džima Eliota, misionara-mučenika, čije je svedočanstvo u knjizi *Senka Svemogućega* na tako divan način prikazala njegova žena Elizabet. Ta knjiga je više od samo objavljene knjige o značajnom putovanju jednoga čoveka s njegovim Bogom.

Od kada su naša deca naučila da pišu (i da zapravo osmisle ono što pišu), počeli smo da

ih učimo da vode beležnice. To je za svakoga od njih bilo svojevrsan izazov. Učili smo ih: “Bog može da ti govori, a mi želimo da zapisujete ono što vam On govori. Dovoljno je ako je to i samo jedna ili dve rečenice.”

Imaš li borbe u svom emocionalnom životu? Tražiš li druga za sebe po Božjem izboru? U tom slučaju, zapisuj svoje želje. Piši o mladiću ili devojci s kojim ili s kojom veruješ da Bog hoće da provedeš svoj život. Piši o borbama koje prate izazov traženja takve osobe. Pretvori te svoje borbe u pisanu reč. Upiši u taj tekst osobine koje tražiš. Kako veliki može biti doprinos, uloga jedne takve beležnice!

Jedan od načina na koje sam negovao svoj spisateljski dar tokom godina bio je uz pomoć beležnice. Mnoge od rubrika, članaka i knjiga koje sam napisao nastali su direktno iz semena misli i zapažanja koje sam unosio u svoje “*knjige o životu*”.

Poslušajte za trenutak reči iz knjige o Džimu Eliotu. Kakvog li dara od Gospoda što imamo prednost da pogledamo preko ramena tog mladog pobožnog čoveka. On je pisao:

Upravo sam se uspeo na brdo. Ushićujući je i predivan osećaj stajati u zagrljaju senki lepog drveta, dok ti nebo pozdravlja srce a vetar vuče krajeve tvoje tunike. Zar bi čovek mogao tražiti više od gledanja, slavljenja Boga i predavanja Njemu? O, punino, o beskrajna radosti poznavanja Boga na zemlji, kako ću vas izraziti ako nikada više ne podignem svoj glas govoreći o Njemu? Ako ga budem ljubio i ako mu budem bio ugodan, možda će mi On, u svojoj milosti, dati mnogo dece da ih vodim kroz nepregledna zvezdana polja u istraživanje Njegovih nežnih misli. Ali ako se to ne dogodi, ako ga samo budem mogao videti, dotaknuti se Njegove haljine i nasmešiti mu se, o, tada neće biti važni ni zvezde ni deca, nego samo On.³⁶

Da li si se nekad našao u nekom području van grada, s mnogo voća koje sazreva na suncu? Možda si u neko pro hladno septembarsko jutro krenuo u šetnju kroz jabučnjake u pitomim krajevima ove zemlje, ili duž neke reke. Ili si, možda, negde na primorju, prolazio pored gajeva s južnim voćem, pored stabala grana otežalih od plodova. Tamo gde ti živiš, možda ima najviše trešanja ili bresaka, jagoda ili borovnica, a možda i nekog drugog, retkog voća. Prijatno je gledati takvo obilje lepog, ukusnog voća, kako visi sa grane ili loze, spremno za branje. Miris koji odaje takvo voće čini da ti pođe voda na usta i ispunjava ti misli ugodnim sećanjima.

Plodan hrišćanski život je sličan tome — sladak, okrepljujući, hranljiv, mirisan, nešto čemu volimo biti blizu. Međutim, takav život zahteva pažljivo negovanje zemljišta, pažljivo obrađivanje voćnjaka, pažljivo orezivanje grana i loza. Dublje, doslednije hodanje s Hristom zahteva svakoga dana naše vreme i pažnju. Ako tako bude, ti ćeš *svakako* nositi rod. Doživljavaćeš manje borbi u propovedanju jevanđelja, manje sukoba stavova, manje prepreka u odnosima, manje školovanja, izazova, autoriteta, pa čak i manje traženja Božje volje. Eto, to je razlog zašto je susretanje s Bogom *prvo na spisku prioriteta*.

Rešenost da počnemo

Da li je Božji Duh privukao tvoju pažnju? Dobro je biti pokrenutih osećanja kada Bog našu pažnju privuče na neki predmet, ali je još bolje učiniti svesnu odluku da s tim u vezi nešto i *učinimo*. Lepo je gajiti dobre misli i snevati dobre snove, ali se u tvom životu neće ništa stvarno događati ukoliko ne iskoračiš u veri i poslušnosti i povučeš svoj prvi potez.

Već ovog časa napravi plan o održavanju svakodnevnih sastanaka s Bogom. Neprijatelj

³⁶ Elisabeth Elliot: *Through Gates of Splendor*, str. 265, 266.

namerava da te ubedi kako ti to nije potrebno i kako, u stvari, treba da radiš nešto drugo. Šaputaće ti: “Toliko si zauzet drugim obavezama, preterano zauzet.” Međutim, svaki izgovor koji ti on ponudi samo je obična laž.

Ako si, dragi prijatelju, previše zauzet da se sastaneš s Gospodom, onda si, praktično, preterano zauzet. Ponavljam, *moraš* se izboriti, stvoriti to vreme. Zar ne bi bilo dobro da o tome načiniš plan pre nego što večeras pođeš na spavanje?

Mojsije je čovek koji se susreo s Bogom. Shvatio je da su za tako nešto potrebni disciplina i priprema. Jedno je znati šta treba da radimo, a sasvim nešto drugo to stvarno i raditi. Koliko je među nama onih koji završe tečaj o molitvi, ali se ne mole, ili savladaju veštinu evangeliziranja, ali nikada ne govore o svojoj veri? Možda u ovom pripovedanju o Mojsijevom životu nismo naučili ništa naročito novo, ali smo zato bili suočeni s nekoliko dubokih podsećanja iz Božje reči. Neka mudra nova tehnika neće nam biti potrebna ništa više nego što bi nam bilo potrebno neko teško poniženje. Nama je potreban ukor od Svetoga Duha zbog toga što smo tako lenji, dremljivi i što toliko odugovlačimo kada treba da se uspnemo na goru i da u trajanju od 30 minuta održimo sastanak s Gospodom.

Neka On učini nešto, makar i protivno našim željama! Uprkos našim lošim dosadašnjim rezultatim, neka nas On ovog časa zaustavi, podsećajući nas da bismo, samo ako održavamo svoje vreme susretanja s Njim, mogli postati neuporedivo uspešnije Božje slugе.

To se može raditi na kakvom surovom planinskom vrhu, u ostavi ili, kao u slučaju moje majke, u zaključanom kupatilu, s okačenim natpisom na kvaki, “Ne uznemiravaj.” Bog ni najmanje nije izričit u pogledu mesta koje ćeš odabrati ili količine vremena koje ćeš utrošiti. Ti si sve što On traži.

Šesnaesta glava

GUNĐANJE PROTIV POBOŽNOG VOĐE

Jedna od velikih tajni s kojima se susrećemo je opasna priroda pobožnosti. Svako ko hoće prislan odnos s Bogom, ulazi na opasnu teritoriju. U prethodnom poglavlju videli smo koliko je važno održavanje veze s Bogom. Da li si znao da sebe na taj način — uspostavljanjem veze s Bogom — činiš ranjivim? Ako odlučiš da svoj život posvetiš Bogu ili, ekonomski rečeno, da ga investiraš u Boga i da gajiš prisne odnose sa Svemogućim, sâm si to tražio. Koračaš pravo u minsko polje. Neće potrajati dugo i već ćeš početi da doživljavaš ono što bismo mogli nazvati “principom opasnosti”.

Reč “opasnost” (*peril*) Websterov rečnik definiše kao “izlaganje riziku povređivanja; teškoća”. Opasnost sadrži *pretnju* povredom, a ne izvesnost povređivanja. Aktivnost koja se predstavlja kao opasna ne mora se obavezno dogoditi, ali može.

Možda si osoba koja voli jedrenje i možda, ako živiš u primorskom kraju, imaš malo plovilo od pet metara, koje spuštaš u more. Kad si na otvorenom moru, nalaziš se u opasnosti od brodoloma. To ne znači da ćeš *doživeti* brodolom, nego samo da je mogućnost brodoloma izraženo prisutna. Isto tako, ako brzo voziš mokrim autoputem usred oluje s grmljavinom, izlažeš se opasnosti od saobraćajnog udesa. To ne znači da ćeš *stvarno* doživeti udes, ali su mogućnosti za to velike. Ili, zamisli da igraš fudbal i da si član prvog tima. Na utakmici se izlažeš opasnosti od kidanja ligamenata ili preloma kosti. To ne znači da ćeš *stvarno* polomiti nogu ili ruku, ali znači da rizikuješ takvu vrstu povrede. Pretnja biva pojačana.

Postoji jedan jednostavni aksiom koji, u ovoj glavi, želim da razvijem na osnovu Mojsijevog života: *Oni koji su rešeni da hode s Bogom postaju meta neprijatelja.*

U tankim mrežama neprijatelja

Možda si sasvim ozbiljno odlučio da ove godine kreneš potpuno novim putem, družeći se s Isusom Hristom. Odlučio si da se probudiš iz nečega što nije bilo druženje nego zimski san i podeš za svojim Gospodom ka novim horizontima. Sročio si obećanje Bogu koje, otprilike, ovako glasi: “Gospode, hoću da se dosledno družim s Tobom. Hoću da se susrećem s Tobom. Hoću da vodim pobožan život. Želim da Ti svojim životom, Hriste, budem na čast.”

Ako si doneo takvu odluku, uveravam te da je vojska Božjeg neprijatelja već dobila informaciju. Već sada si meta neprijateljevih napada. Suočavaš se s nizom opasnosti koje bi na kraju mogle dovesti do povrede u tvom duhovnom životu.

Suočavaš se s neizbežnim zamkama. Ne mora značiti da ćeš upasti u ijednu od njih, ali zamke će se pojaviti. Novi zavet to jasno izražava, kao npr. u 2. Timotiju 3,12: “I svi koji pobožno hoće da žive u Hristu Isusu, biće gonjeni.” Po prevodu *Amplified Bible* tekst glasi ovako: “Svi koji su rešeni da žive predanim, pobožnim životom suočiće se s progonstvom, odnosno moraće da ispaštaju zbog svog stava.”

To je čudno obećanje, ali obećanje u svakom slučaju. Većina obećanja ohrabruje, dok bismo ovo obećanje mogli opisati kao realistično. Ono kaže da ćeš se, ako odlučiš da živiš

pobožno, suočiti s kušnjama čiji je cilj zaustavljanje tvoje odluke.

Petar beleži slično obećanje: “Budite trezni i pazite, jer suparnik vaš, đavo, kao lav ričući hodi i traži koga da proždere. Branite se od njega tvrđom (postojanošću) u veri, znajući da se takva stradanja događaju vašoj braći po svetu” (1. Petrova 5,8.9).

Tvoj neprijatelj je kao lav koji riče i traži nevinu žrtvu. On najpohlepnije žudi da hvata pobožne. Ako praviš kompromise u svom hrišćanskom životu, tada nisi stvarno na meti neprijatelja. Zašto bi on na tebe trošio vreme? Ti si već na pola puta u njegov tabor. Ali, odlučiš li da se izdvojiš, da se suprotstaviš struji, odbaciš li mišljenje sveta o tome kako bi trebalo da vodiš svoj život, odlučiš li da živiš u skladu s biblijskim merilima, budi uveren da će tvoj neprijatelj tražiti da te “proždere”, da te uništi. Tada ćeš *sigurno* iskusiti strele đavola.

Neko je to ovako izrazio: “Svako ko želi da hodi s Bogom korača pravo u teško iskušenje.” Svi koji se opredele za pobožnost žive u režimu probe. Kušanja će *svakako* doći.

Mnogo je ljudi koji mogu da posvedoče: “Znaš, tek nedavno sam odlučio da živim po Božjoj volji. Stvarno sam verovao da će od tog trenutka stvari krenuti nabolje. Međutim, činjenica je, da su stvari krenule nagore.”

Pre više godina jedan čovek mi je rekao kako je doneo odluku, drugačiju od svih odluka u svom dotadašnjem hrišćanskom životu. Nameravao je da živi po Božjoj volji, bez obzira na to šta će ga snaći i rekao: “Gotovo od dana kad su te reči izašle iz mojih usta, išao sam iz problema u problem, iz iskušenja u iskušenje i neprekidno živio pod vatrom neprijateljevih napada.”

Jedne večeri dok sam propovedao o ovom predmetu, saznao sam da su nam u posetu došli neki prijatelji iz Zaira. Odmah posle bogoslužjenja otišao sam do prostorije u kojoj su se nalazili i seo s njima. Rekli su mi: “Večerašnja propoved bila je namenjena nama. To je tačno ono gde smo mi bili.” A bili su hiljadama kilometara daleko, u Zairu! Hteo sam da kažem da je propoved bila za mene, pošto sam, pripremajući propoved, zaključio da je ona kao skrojena baš za moje potrebe. Reč je o univerzalnom principu: ako odlučiš da živiš pobožno, “princip opasnosti” kaže da ćeš postati meta neprijatelja.

Ipak, nije sve izgubljeno. Naprotiv! Naša je velika nada i uverenje da je Onaj koji je u nama veći od onoga što je na svetu. Neprijatelj s kojim se suočavamo nije tako strašan da mu se ne možemo suprotstaviti ili ostati čvrsti i sigurni u svojoj odluci. Naš Bog je Bog nade. Tekst u Psalmu 4,3 priziva nešto što bih ja nazvao “pojačanjem za borbu”. Božja linija snabdevanja nikada ne presušuje. Kad su Njegovi pobožni sledbenici u nevolji, On je spreman da pošalje neophodno pojačanje. Dok vodiš borbu, Bog će obezbediti, zadovoljiti sve tvoje potrebe: “Znajte da Gospod divno čuva svetoga svojega; Gospod čuje kad ga zovem.”

Kada budeš bio načisto da hoćeš da staneš na Hristovu stranu kao pobožna osoba, kada budeš znao da hoćeš da budeš potpuno, bez rezerve predan Bogu — ne samo neki osrednji, “nedefinisani” hrišćanin koji Hrista prihvata kao svojevrstne stepenice za bekstvo u slučaju požara — tada postaješ predmet Božje posebne pažnje. On kaže da te posebno izdvaja, “posvećuje” za sebe. U stihu se dodaje: “Gospod čuje kad ga zovem.” Te dve misli se uklapaju. Pobožni često moraju da traže Boga kad nastanu opasnosti i zato On kaže: “Ja sam tu; odgovoriću ti. Saslušaću ono što želiš da mi kažeš.”

Ipak, kad je tvoj odnos s Bogom prislan, ti živiš u uslovima vrlo realne opasnosti od neprijateljskih napada. Što je odnos prisniji to je opasnost veća.

Buka od svetine

Mojsije je čovek koji je biodlučio da hodi s Bogom i, stoga, postao meta neprijatelja. Kako se taj pobožni čovek postavio prema tako nastalim neizbežnim opasnostima? U tekstu iz 10. glave 4. Mojsijeve vidimo Božji narod, Izrailjce, pod gorom Sinaj, kako grade svetište, kako se savetuju u pogledu Božjeg zakona. Pripremaju se da napuste Sinaj i nastave svoje putovanje prema Hananu, Obećanoj zemlji. Mojsijeva je namera da ih povede ka tom cilju.

Ali, najpre o opasnostima. “I u dvadeseti dan drugoga meseca druge godine podiže se oblak iznad šatora od svedočanstva ... I složiše šator, pa pođoše sinovi Girsonovi i sinovi Merarijevi noseći šator” (4. Mojsijeva 10,11.17).

Svetište je bilo prenosiv molitveni dom, načinjen od šatorâ oslonjenih na stubove koji su se mogli oboriti, skinuti, složiti i koje su pripadnici Božjeg naroda mogli nositi na ramenima. Kad bi Izrailjci došli na neko mesto i smestili se, podigavši svoj logor, postavljali su svetište. Kasnije, kad bi oblak polazio dalje, oni bi sklopili svetište, nosili ga dalje, a onda ponovo postavljali. Ne zvuči li vam to kao vojni manevri? Tek što sve raspremite i sklonite, oni kažu: “Razapnite šator”, pa ga ponovo postavljate. To se upravo dešavalo i Božjem narodu.

I sada biste mogli pomisliti kako će ti ljudi koji su upravo videli Božji zakon, ispisan Božjim prstom, koji su upravo sagradili taj izuzetni novi prenosivi molitveni dom, koji je projektovao sâm Bog, van svake sumnje oduševljeno iščekivati da uđu u Hanansku zemlju. Ali ne!

Svaka velika grupa ljudi koja želi da živi po Božjim uputstvima, po Božjoj volji, izgleda uvek privlači neku manju grupu kojoj nedostaje takva želja. Tu drugu grupu Biblija opisuje kao “svetinu”. Zna li šta znači jevrejska reč za “svetinu”? Dakle, “ološ, rulja”. Složićemo se da Bog svakako zna kako da označi neku grupu! Takvu grupu ljudi mogli bismo opisati izrazom “telesni obor”.

U tom logoru od mnogo stotina hiljada Izrailjaca i izvesnog broja stranaca koji su im se pridružili po njihovom izlasku iz Egipta, jedan segment je Mojsiju stalno bio trn u oku. Bog ih je, prema 2. Mojsijevoj 12,38, nazvao izrazom “drugih ljudi mnogo”, u Nemiji 13,3, “tuđinci”, a ovde, “svetina”. Tekst iz 4. Mojsijeve 11,1 govori o grupi Jevreja na putu za Hanan koji iznenada počinju da se opiru Božjem vođstvu:

Posle stade se tužiti narod da mu je teško [svetina gundā, pa se tako “tuži narod”]; a to ne bi po volji Gospodu; i kad Gospod ču, razgnevi se; i raspali se na njih oganj Gospodnji, i sažeže krajnje u okolu. (Tekst u uglastim zgradama, autorov)

Kad je situacija postala usijana, gundala su povikala Mojsiju; Mojsije se pomolio Gospodu, i oganj se ugasio. Ali, oni se još nisu smirili. Čitamo dalje, od 4. stiha: “A svetina što bejaše među njima, beše vrlo lakoma, te i sinovi Izrailjevi stadoše plakati govoreći: ko će nas nahraniti mesa? Opomenusmo se riba što jeđasmo u Misiru zabadava, i krstavaca i dinja i luka crnoga i beloga, a sada posahnu duša naša.”

Zatičem sebe kako im odgovaram: “Tako vam je to kad jedete takve stvari!” Riba, crni i beli luk? Nikakvo čudo što nemaju apetita, pa su se žalili: “Nema ništa osim mane pred očima našima” (6. stih).

Bol u truhu nije prestajao, pa je to Mojsija dovelo u prvu veliku opasnost.

Opasnost od razočaranja i potištenosti

Iako si možda pobožna osoba, takve obeshrabrujuće reči možda ćeš moći da slušaš samo dotle dok one ne počnu da te demorališu, da te obaraju. Želiš da živiš po Božjoj volji, ali se nalaziš u društvu nekih ljudi koji to ne žele. I oni su, neizbežno, bučni, “sitne duše”, negativni. Ne žele da se povinuju Božjim uputstvima; hoće da idu *svojim* putem. Neprestano gledaju unazad i pričaju kako je nekada sve bilo divno (pre nego što si *ti* došao).

Dr Hauard Hendriks je govorio: “Ta dobra stara vremena zapravo su stvorila ova loša sadašnja vremena u kojima danas živimo.” Taj moj poštovani mentor zaista pogađa metu! Vrlo rado se osvrćemo unazad na neka “dobra stara vremena”; ovim *novim* vremenima nismo spremni čak ni šansu da damo. Svetina toga nikada ne postaje svesna.

Mojsije je slušao kako ta jadna grupa kuka, prigovara i gundā; stalno je to slušao. Toliko je to slušao da je mislio da će se ugušiti. “I ću Mojsije gde narod plače u porodicama svojim, svaki na vratima od šatora svojega; i Gospod se razgnevi vrlo, i Mojsiju bi teško” (10. stih).

Sigurno možete zamisliti Mojsija kako šparta duž onih redova od šatora i sluša neprekidno kukanje! Ljudi se žale; plaču; mrgode se, ispoljavaju veliku tugu, odmahuju glavom i prave mračna lica. Nije potrajalo dugo, i to počinje da savlađuje starog Mojsija. U tekstu stoji, “i Mojsiju bi teško”.

Tako bih želeo kad bih mogao reći da se Mojsije tim opasnostima suprotstavio vedrog duha. Uspeo je u tome u slučaju tri od četiri opasnosti. Ali ovde je bilo nešto za šta jednostavno nije imao rešenja. Mogu da ga razumem, i stvarno ga razumem. Koliko je Mojsije samo želeo da njegov narod vidi Boga koga je on sâm video u zapaljenom grmu, da ima poverenje u oblak koji se nepogrešivo kretao prema Hananu, ali ništa od toga. Žarko je želeo da Izrailjci izgrade nebeski apetit, koji će učiniti da uživaju u nebeskoj hrani, ali ništa. Konačno, iscrpli su ga i on je obeshrabren. Ne treba da nas iznenadi kada čujemo kako grubo izgovara pred Bogom sledeće reči:

Zašto učini tako zlo sluzi svojem? i zašto ne nađoh milosti pred Tobom, nego metnu na me teret svega naroda ovoga? Eda li ja začeh sav ovaj narod? eda li ga ja rodih, kad mi kažeš: iznesi ga u naručju svojem, kao što nosi dojilja dete ... Otkuda meni mesa da dam svemu ovom narodu? jer plaču preda mnom govoreći: daj nam mesa da jedemo. Ne mogu ja sâm nositi svega naroda ovoga, jer je teško za mene. Ako ćeš tako činiti sa mnom, ubij me bolje [nema šta, stvarno je utučen!], ako sam našao milost pred Tobom, da ne gledam zla svojega. (Stihovi 11-15, reči u zagradama autorove)

Možete li ga razumeti? Da li ste nekad bili do te mere utučeni, toliko deprimirani? Što se dublje predaš, to je teže breme. Što je brži tempo, to je teže sidro. Slušajte, što su slavni snovi koje ti je možda dao Bog, to će upornija biti svetina koja hoće da ih sruši. Ona će se žaliti, frktaće, ljutiće se. Ako ih dovoljno dugo slušaš, dospećeš do dna utučenosti.

Poznavao sam mladog profesora koji je predavao u jednoj srednjoj školi u zapadnom delu Los Anđelesa. Pokušavao je matematiku da predaje grupi dečaka, među kojima je bila i “svetina” koja baš ništa nije htela da uči. Tako mi je on jednom rekao: “Pastore, evo šta ja radim, predajem razredu disciplinu, a u međuvremenu ubacim i pomalo matematike.” Pričao mi je kako je jednom utrošio deo školskog časa da ukroti jednog dečaka, da bi ga tek na kraju uspeo da obori na klupu. “Želeo sam da mu kažem neke stvari”, reče. To se sve dogodilo u njegovoj učionici.

Šta mislite, da li je taj profesor doživeo neko razočaranje? Imao je zvanje doktora matematike; silno je voleo svoj predmet i znao kako da ga predaje. Ipak, najveći deo svog vremena provodio je gaseći vatre koje nemaju veze s njegovom profesijom. Umesto da se rve s formulama i jednačinama, našao se u ulozi čoveka koji se rve s neposlušnim đacima.

Mogu li vam nešto preporučiti? (To ne naplaćujem.) Čim je grupa dovoljno velika, svetina dolazi do izražaja. Kako se, npr., uvećava biblijska grupa s kojom radiš, pre ili kasnije pojaviće se svetina. Bez obzira na to da li si u Biblijskoj školi, na seminaru, u hrišćanskoj srednjoj školi — svuda ćeš naići na svetinu. Posetiš li crkvu ma koje veličine, u njoj ćeš naići na svetinu. Osnuješ li novu crkvu, samo je pitanje vremena kad će se pojaviti svetina. To se odnosi na grupe u crkvi, na razrede organizovane verske nastave, na horove. Bez obzira na to o čemu je reč, kada okupiš dovoljno veliku grupu ljudi, u njoj ćeš naići i na svetinu.

To znači, kada hoćeš da tvoj život bude ugodan Gospodu, kada silno želiš da budeš na Hristovoj strani, pre ili kasnije naći ćeš se okružen svetinom, s onima koji uopšte ne žele da budu ugodni Bogu. I tako, ako ne paziš, pustićeš ih da izvuku ono najbolje iz tebe, a sâm ćeš pasti pod teretom razočaranja i potištenosti.

Jednu od svojih najvećih borbi iz vremena studija teologije vodio sam sa “svetinom”. Bio sam dovoljno naivan da poverujem kako su ljudi koji su nam predavali predmete svi bili Božji ljudi. Bio sam dovoljno naivan da sam zamišljao — ako se stvarno uneseš u svoje studije, sve će biti vredno uloženog truda. Samo je mali procenat mojih kolega imao sličan odnos prema svojim studijama. Morao sam se boriti s razočaranjem zbog stava tih momaka. Razume se, nisam bio nikakav svetac, neko ko nikada nije pogrešio i ko je kroz život prolazio ne izgubivši ništa od svog sjaja. Ipak, moji ciljevi sudarali su se s ciljevima mnogih mojih kolega, pa je bilo i sukobljavanja. To su bila neprijatna, čak depresivna iskustva.

Međutim, ako se *usredsrediš* na ta sukobljavanja, ostaćeš i nadalje razočaran. Upravo to se dogodilo Mojsiju. Slušao je kukanje i plač iza zastora brojnih šatora, tako da je konačno i sam zakukao: “Gospode, uzmi moj život.” To je krajnji izraz utučenosti.

Umorni Ilija jednom je, takođe, izgovorio slične reči, sedeći pod jednim kržljavim drvetom u pustinji. Isto to izgovorio je i Jona, sedeći pod sasušenom lozom, izvan zidova Ninevije. I jednom i drugom već se bilo smučilo; obojica su tražili od Gospoda da što pre umru. Međutim, Gospod nije hteo da uzima život ni Iliji ni Joni, a ni Mojsiju nije nameravao da skрати dane; nasuprot tome, On se pozabavio dotičnim problemom.

I ovom prilikom Mojsije je pokušavao da obavi gomilu posla, pa je Gospod razdelio njegovo breme. O tome možete čitati u 4. Mojsijevoj 11,16-25. Bog je zadovoljio njegovu potrebu. Ali čim je opasnost uklonjena na desnoj strani, nova opasnost se pojavljuje na levoj strani. Odmah za petama prve, pojavila se druga opasnost. Tako biva kad smo rešeni da izvršavamo Božju volju. Opasnosti mogu dolaziti u neprekidnom nizu.

Opasnost od ljubomore i osećaja nezamenljivosti

Druga Mojsijeva opasnost počela je s rečima iz 26. stiha: “A dva čoveka ostaše u okolu ...” Ove reči nam možda neće mnogo reći ukoliko ne znamo da je sedamdesetorici narodnih starešina Mojsije rekao da izađu i stanu uz šator od sastanka. Bog je tu sedamdesetoricu bio odredio da nose teret. Ali kad je izvršen proziv, dvojice nije bilo. Jedan se zvao Eldad a drugi Modad. Nijedan od njih nije bio buntovnik; u stvari, Božji Duh ih je naveo da ostanu u okolu. O tome čitamo u 26. stihu: “Na koje dođe Duh ... i

stadoše prorokovati u okolu.” Jedan mladić je video šta se dogodilo pa je bez daha pojurio k Mojsiju noseći vest: “Eldad i Modad prorokuju u okolu.”

Šta je mladić zapravo imao na umu? Evo šta: “Mojsije, to je *tvoj* posao, jer ti si prorok. Ako iko treba da prorokuje, to ti treba da činiš.” Tako je na to gledao mladić. “Mojsije, tamo su dva čoveka koji ne poštuju program”, glasila je vest. “I, što je najvažnije, oni tamo rade *tvoj* posao.” Zanimljivo je videti šta se odmah potom dogodilo: “A Isus sin Navin, sluga Mojsijev, jedan od momaka njegovih, reče govoreći: Mojsije gospodaru moj, zabrani im” (28. stih).

Ti mladići su ljubomorno čuvali, “obezbeđivali” Mojsijevu ulogu, pa su rekli: “Mojsije, ne smeš dopustiti da na tome ostane, da ništa ne preduzmeš. Ti si taj koji je prorok. Šta to tamo rade Eldad i Modad? Šta oni misle, ko su oni da tako prorokuju? To je *tvoj* posao.” I tako, kaže Isus Navin: “Vojskovođa Mojsije, zabrani to.”

Kako mi je samo drago što je Mojsije imao veću širinu. On odgovara sigurnim glasom, bez i nagoveštaja ljubomore: “Zar zavidiš mene radi? kamo da sav narod Gospodnji postanu proroci i da Gospod pusti Duh svoj na njih (29. stih)!” Eto, vidite kako izgleda nesebičnost! U srcu tog Božjeg čoveka nije bilo ni trunke nesigurnosti.

Da li težiš pobožnosti? Želiš li da budeš na Hristovoj strani? Da li te je Bog obdario za službu? Ako jeste, već negde u putu suočićeš se s opasnošću ljubomore, s osećajem da si “nezamenljiv” u nekoj određenoj službi. Tako će se dogoditi da neki kojima si okružen usade u tvoje srce seme ljubomore, koje će u tebi izazivati osećaj nezamenljivosti. Mislićeš: *Šta radi ona tamo? Ja mogu da predajem bolje od nje. Ili, Pripazite na tog čoveka. On pokušava da preuzme stvari u svoje ruke. Svi znaju da sam ja vođa. Ili, Ne mogu da odem. Ja sam stvorio ovu organizaciju.* Da li si nekada čuo takve ili njima slične reči? Da li si ih nekad i sâm izgovorio? To su reči uskogruđe ljubomore i oholog osećaja nezamenljivosti.

Slušajte me! *Nikome* neće biti teško da siđe, da ode, ako ga je Bog postavio na mesto na kojem se nalazi. Među najljubomornijim, najpodozrivijim ljudima na svetu su takozvane hrišćanske “javne ličnosti”, zaljubljene u novinske isečke o sebi. Njima je važno da govore o pravim imenima i da budu viđeni uz prave ljude; važno im je da drugi o njima dobro misle. Oni teže slavi. Neka Bog bude u pomoći onome čija slava pokušava da istisne njihovu!

Na tu opasnost upozorava jedan stari poetski tekst:

Nekad, kad misliš da si važan,
 Nekad kad ti se ego popeo visoko;
 Nekad kada misliš da je najnormalnije
 Da u tebi vide pobednika;
 Nekad kad pomisliš, kad tebe ne bi bilo
 Da bi to ostavilo nenadoknadivu prazninu,
 Postupi po ovom prostom uputstvu,
 Pa ćeš videti kako će to tvoju dušu učiniti pokornom.
 Napuni vedro vode,
 Uroni u njega ruku do zgloba.
 Trgni je zatim brzo napolje, i rupa koja ostaje
 Mera je koliko se bez tebe neće moći.
 Možeš da pljusneš koliko god hoćeš uranjajući ruku,
 I da svom snagom zavrtiš vodu,

Ali onda stani i, začas ćeš videti,
Da je voda ponovo tamo gde je i bila.³⁷

Nisi nezamenljiv. Nisam to ni ja. Niko nije nezamenljiv, niko, osim Gospoda Isusa Hrista. On je glava. On je taj Nadmoćni. On je Utemeljitelj. On je na prvom mestu. I kada On ukloni jednog i postavi drugog ili jednog vrati na niže mesto a podigne nekog drugog, On to čini jer on drži konce u svojim rukama. To je Njegovo suvereno pravo. Problem nastaje u trenucima kad o *sebi* počinjemo da mislimo kao o “suverenim” ličnostima. Dragi prijatelju, On te je postavio tamo gde si Njemu bio potreban. On ti je dao da radiš to što radiš. On to od tebe može uzeti podjednako brzo kao što ti je i dao. Samo verno obavljaj svoj posao, obavljaj ga kako valja i uzdiži Hrista.

Mojsije je svoj drugi ispit položio sa sjajnim uspehom, pa ćeš možda i ti pomisliti kako će tako biti na svim ispitima. Nema više opasnosti. Greška.

Opasnost da budeš pogrešno shvaćen i pogrešno protumačen

Vrlo je moguće da je Mojsijeva žena Sefora bila umrla i da se Mojsije oženio drugom, opisanom u 4. Mojsijevoj 12,1 kao kušitska žena [žena Madijanka, u Daničićevom prevodu]. Evo na kakvu je reakciju naišao taj Mojsijev izbor: “I stadoše vikati Marija i Aron na Mojsija ...”

Trenutak! Ko su Marija i Aron? Zar to nisu Mojsijeva sestra i brat? Svakako. Neverovatno, Mojsijeva rođena starija sestra i brat vode tajnu kampanju protiv svog mlađeg brata. Zašto? “Jer se oženi ženom Madijankom [kušitskom].”

Taj tekst nekim ljudima predstavlja problem, zato što je Bog stao u Mojsijevu odbranu, iako se Mojsije oženio neizrailjkom. Nije li Bog Izrailjcima izričito zabranio ženidbu sa ženama Hananejka? Jeste, zabranio je, ali ta žena je bila Kušitkinja, a ne Hananejka. Za to nije bilo nikakve zabrane. Stvaran problem (u njihovoj glavi) bio je taj što Mojsije nije zatražio savet od Marije i Arona. Sebe su smatrali nezamenljivim članovima najužeg kruga. Nije im se dopalo što je Mojsije doneo određenu odluku, a da ih u tom pogledu nije konsultovao, pa su rekli: “Zar je samo preko Mojsija govorio Gospod? nije li govorio i preko nas” (2. stih)?

Skoro da primećujete kako među slušaocima nastaje mrtva tišina kada tekst kaže: “I to ču Gospod.” Uh! To baš nije bila utešna misao. U slučaju svake klevete postoje klevetnik i oklevetani. Između njih stoji Gospod. Pre nego što oklevetani uopšte čuje određeni komentar, Gospod je već uhvatio ono što je rečeno. Marija i Aron iznosili su lažne informacije o tom Božjem čoveku, koji je bio doneo odluku o stupanju u brak, a oni to nisu mogli da razumeju niti su hteli da prihvate. Budući da su se pri tom osećali omalovaženima, oholo su zatakli palčeve pod naramenice i, šepureći se, hodali po logoru kao da su hteli da kažu: “Evo, vidite, *i mi* smo vlast koliko i Mojsije.” Videćemo mi to.

Biblija beleži: “I odmah reče Gospod Mojsiju i Aronu i Mariji: dođite vas tvoje u šator od sastanka. I otidoše njih troje” (4. Mojsijeva 12,4).

Dok čitam te reči, podilazi me ledena jeza. Sećate li se dana kad ste išli u školu i kad su vas pozvali da se javite direktoru, u njegovu kancelariju? O, čoveče, gledali ste gde da nestanete. Prosto niste mogli verovati da su baš *vas* pozvali u direktorovu kancelariju. Ovom prilikom Bog kaže: “Vas troje, dođite *odmah* u moju kancelariju.”

Mojsije, razume se, nije imao čega da se boji. Bio je radostan da se ponovo nađe u

³⁷ Anonimni autor, citirano od strane A. Dudley Dennison, Jr., M.D., u *Windows, Ladders, and Bridges*, str. 113.114.

Gospodnjoj prisutnosti, ali ne i Marija i Aron. Kad im je Gospod rekao da “dođu”, nema nikakve sumnje da su odmah otišli! I, evo, šta im je rečeno: “I reče im: čujte sada reči moje: prorok kad je među vama, ja ću mu se Gospod javljati u utvari i govoriću s njim u snu. Ali nije takav moj sluga Mojsije, koji je veran u svem domu mojem. Njemu govorim iz usta k ustima, i on me gleda doista, a ne u tami niti u kakvoj prilici Gospodnjoj. Kako se dakle ne pobojuste vikati na slugu mojega, na Mojsija” (stihovi 6-8)?

“Moj sluga Mojsije i ja imamo jedinstven odnos”, Bog je objavio, “i niko neće zauzeti njegovo mesto. On će umreti i otići, ali niko drugi u ovom okolu, dokle god je on živ, neće uživati odnos sa mnom licem k licu. Zato, ostavite ga na miru!”

Da bi bilo sasvim sigurno da niko nije pogrešno shvatio božansku poruku, Bog je ostavio malu “posetnicu”:

I oblak se podiže sa šatora; i gle, Marija beše gubava, bela kao sneg. I Aron pogleda Mariju, a ona gubava. Tada reče Aron Mojsiju: gospodaru, molim te, ne meći na nas greha ovoga, jer ludo učinismo i zgrešismo. Nemoj da ova bude kao mrtvo dete.” (Stihovi 10-12)

Kako je na to reagovao Mojsije? On u 13. stihu vapi Gospodu: “Bože, molim Ti se, isceli je.” Kakve li poniznosti! Mojsija je njegova sestra izdala i oklevetala, ali kad ju je video s gubom, rekao je: “Bože, očisti njeno telo.” A tada je nastao trenutak da *Bog* odgovori. U 14. stihu zapisane su reči koje su drugačije od svih drugih koje je Gospod izgovorio: “Da joj je otac njezin pljunuo u lice, ne bi li se stidela sedam dana? Neka bude odlučena sedam dana izvan okola, a posle neka bude opet primljena.”

Drugim rečima: “Neka ova kazna traje sedmicu dana.” Tako je Marija bila izdvojena, udaljena iz okola za period od sedam dana, a narod nije nastavio putovanje sve dok im se ona nije ponovo pridružila.

U 12. glavi 4. Mojsijeve imamo podsećanje na to kako Bog štiti pobožne. Nema potrebe da se sami branite; Bog obavlja posao tvoje odbrane. Budite sigurni, ljudi će vas pogrešno prikazivati; bićete pogrešno shvaćeni. Ali kad se to dogodi, ne pokušavajte da ispravite sva klevetanja izgovorena protiv vas. Neka Bog bude vaša odbrana.

Mislim da je posebno zanimljiv podatak da je Mojsije bio oklevetan u tajnom području kućne privatnosti. Konačno, nije li njegova stvar s kim će stupiti u brak? Međutim, skandali iz porodičnog života su, čini se, vrsta kojom se svetina najčešće naslađuje, naročito među pobožnima. Bog nam nigde nije rekao zašto se Mojsije oženio onom kojom se oženio. No, ja polazim od ovoga: pošto je Bog odbranio njegovu odluku, Mojsije i Bog su o tome razgovarali i Mojsije je izabrao ženu kojom je Bog želeo da se on oženi. Međutim, Aron i Marija to nisu mogli da prihvate, pa su osudili svog mlađeg brata.

Ovde je dato upozorenje koje svako od nas treba da poslušati: Budite *krajnje oprezni* u pogledu onoga što govorite o privatnim stvarima pripadnika Božjeg naroda. Ako ne poznajete činjenice, a uznemireni ste onim što vidite spolja, razgovarajte s dotičnom osobom oči u oči, a još bolje od toga, ne recite ama baš ništa.

Preneražen sam slušajući šta neki ljudi govore o osobama koje neko drugi izabere sebi za bračnog druga. Jednom od vernih Božjih slugu iz prethodne generacije umrla je žena i, posle nekoliko godina samoće, oženio se ženom više godina mlađom od sebe. Neko radoznalo njuškalo prišlo mu je i reklo: “Kakva drskost! Kako si mogao biti tako drzak da se oženiš osobom toliko godina mlađom od sebe?” Svojim ozbiljnim glasom, odgovorio je: “Slušaj, drago dete, kad god mogu da omirišem parfem, neću mirisati medicinsku mast.”

Divan odgovor! Baš bih želeo da znam šta je na to odgovorila ta radoznala žena.

Verovatno nije rekla ništa (ako je bila pametna). Potrebno je da samo budeš siguran da je izbor koji si učinio ujedno i Božji izbor, a onda ne razmišljaj o drugim ljudima. Neizbežno je da se neko okomi na tebe zbog tvog izbora. Isto to odnosi se i na tvoju decu. Ne obraćaj pažnju na to šta ljudi govore; samo nastavi dalje svojim putem. Biće korisno ako budeš imao na umu reči jedne mudre osobe: “Zrelost je kretanje od meke kože i grubog srca ka gruboj koži i mekom srcu.” Mudar savet. Ne daj da ti otvrdne srce, ali koža može da otvrdne. Nikada nećeš biti pobožni vođa kakav bi mogao postati ako imaš tanku kožu.

Još jedna je opasnost čekala Mojsija, ubrzo posle ove.

Opasnost od ignorisanja i odbacivanja

Kad su Izrailjci došli na granicu Hananske zemlje, Bog ih je uputio da pošalju uhode u obilazak zemlje. Poslao ih je iz pustinje Faran da malo izvide Hanan. Krenulo ih je dvanaestorica i na razgledanje i izviđanje potrošili su četrdeset dana. Po povratku su rekli: “Idosmo u zemlju u koju si nas poslao; doista teče u njoj mleko i med, i evo roda njezina” (4. Mojsijeva 13,28).

Uhode su prikazale, jedan za drugim, divne primerke voća iz Hananske zemlje. Mojsiju je srce brže zakucalo, jer je u mašti mogao da vidi narod kako ulazi u zemlju i zauzima je onako kako je Bog obećao. Divno! To će se stvarno dogoditi! Konačno će se ispuniti ono što mu je Bog rekao, davno, u madijanskoj pustinji.

Ali tada se, tako brzo, dogodilo nešto strašno. Nastavljajući svoj izveštaj, uhode su rekle: “Ali je jak narod koji živi u onoj zemlji, i gradovi su im tvrdi i vrlo veliki; a vidismo onde i sinove Enakove” (29. stih).

Ko su bili Enakovi potomci? Bili su to džinovi, vrsta ogromnih ljudi. Ti džinovi su do izbezumljenosti preplašili desetericu od dvanaest uhoda. “Išli smo zemljom, a onda smo iznenada naišli na te *džinove*. Od tada smo neprestano trčali ovamo, da vam o tome ispričamo.”

Pre mnogo godina, dok smo radili u jednoj crkvi u američkoj saveznoj državi Nova Engleska, imali smo dvoje stažista koji su mogli biti velika konkurencija Enaku. On je bio visok oko dva metra, dok je njegova žena bila 1,86. Kada ona obuje cipele s visokim potpeticama, mislili biste da ste upali u neku veliku jamu. Stvarno su bili visoki.

Jednog popodneva su, u nedelju, njih dvoje lepo obučeni ušli u prodavnicu namirnica da kupe neke sitnice, pre odlaska na ručak. Dok su gurali svoja kolica prolazom između gondola, potpuno neočekivano, iza jedne gondole pojavio se dečaćić koji se igrao svojim autićem. Zastao je u igri, pogledao u njih, a onda vrisnuo: “Džinovi!”, i pobegao u drugom pravcu.

To se dogodilo i u ovom slučaju. Izveštaj uhoda obeshrabrio je ljude, a Mojsije se veoma uznemirio. Bez obzira na to što su Halev i Isus Navin uporno ponavljali: “Ne slušajte ove što vam govore o džinovima. Naš Bog je div, i On će nas odvesti pravo u tu zemlju”, ovi više nisu hteli da slušaju. Imali su sopstvene predstave o onome šta im je činiti. “I rekoše među sobom: da postavimo starešinu, pa da se vratimo u Misir” (14,4).

Eto te opasnosti — biti ignorisan i odbačen. Narod nije hteo Hanan. Nije hteo ni Mojsija. Hteli su da se vrata u lance, u bezbožnu zemlju Egipat, zato što je ulazak u Obećanu zemlju značio suočavanje sa džinovima. Koliko ozbiljno su razmišljali o svom potpunom povlačenju? Kad su Halev i Isus Navin pokušali da nagovore narod da krenu u Hanan, a Mojsije i Aron pali na lice pred Izrailjem, Biblija nas izveštava: “Tada reče sav zbor da ih pobiju kamenjem” (4. Mojsijeva 14,10). Drugim rečima: “Oslobodimo ih se.

Ako ne rade onako kako mi hoćemo, ne treba da žive. Dajte ovamo kamenje!”

Ovo nasilničko, mučno, krajnje nepravedno ponašanje naroda u tom kritičnom trenutku najverovatnije je izložilo Mojsija četvrtoj i poslednjoj opasnosti.

Opasnost od ozlojeđenosti i osvetoljubivosti

Kakve li prilike za Mojsija da kaže: “Gospode, poubijaj ih!” Ako je neko imao pravo da se oseća ozlojeđen i pravo na osvetu, u tom trenutku je to bio Mojsije. Odmah se, tog trenutka, u šatoru od sastanka pojavila Gospodnja slava i tom prilikom Bog je rekao Mojsiju: “Dokle će me vređati taj narod? kad li će mi verovati posle tolikih znaka što sam učinio među njima? Udariću ga pomorom, i rasuću ga: a od tebe ću učiniti narod velik i jači od ovoga” (11. i 12. stih).

Ovoga puta, ovo je *svakako* bio neodoljiv predlog! Obrisati prošlost i početi ispočetka. Sahraniti ta gundala i cmizdravce u pustinji i početi ispočetka s novim narodom. Šta će učiniti Mojsije? Da je meni Gospod učinio takvu ponudu, možda bih rekao: “Hmm. Pusti me da za čas razmislim. To, Gospode, baš i nije loša ideja. Mogu li sa sobom povesti i Haleva i Isusa Navina?”

Ali ne i Mojsije. Taj ponizni sluga odgovara, u stvari: “Ali Gospode, ovde je u opasnosti tvoj zavet. Egipćani će za to čuti, a i šta će reći ostali narodi?” Nema ozlojeđenosti, nema osvetoljubivosti. Nema čak ni blagog oblika uvređenosti. U stvari, Mojsije je zapravo *branio* svoj tvrdoglavi narod i tražio od Boga da zaustavi svoju ruku koja se bila podigla na njih. Gospod je prihvatio njegovu molbu.

Kad se neko okomi na tebe kao pobožnog čoveka, tebe će kao kiselina izjedati ova poslednja opasnost od ozlojeđenosti i osvetoljubivosti. Mnogi Božji ljudi, ispunjeni osećanjima ozlojeđenosti i osvetoljubivosti, pretvaraju propovedaonicu u čekić, radi ustajanja u borbu protiv svetine. Loša zamisao. Koliko je samo bolje to prepustiti Bogu, kako je učinio Mojsije.

Tri istine o pobožnom životu

Pre nego što ostavimo ovaj izvanredni deo priče o Mojsijevom životu, istakao bih tri misli koje bi mogle biti od pomoći u *tvom* životu.

Pobožni život nikada nije lak

Isplati se? Da. Ispunjava nas? Da. Vredan truda? Hiljadu puta, da. Ali, taj život nikada nije lak. Razmisli dva puta pre nego što stupiš u hrišćansku (propovedničku) službu. Razmisli dva puta pre nego što potpišeš da ćeš raditi u službi svim ljudima bez razlike ili u nekoj hrišćanskoj školi, zato što te očekuje čitav svet teškoća. Čuvajte se, svi vi verni, koji ste tanke kože!

Pobožni život često je u znaku opasnosti

Neko je jednom prilikom rekao da je život apostola bio sličan stazi zeca koji krvari, i probija se preko snegom zavejanih brda — staza krvi. Ako tražiš sigurnu, bezbednu egzistenciju, bez neprilika, tada ta uska staza koja krivudajući odlazi u strma brda pobožnosti verovatno neće biti staza tvoga izbora.

Pobožni život uvek je pun zbivanja

Moj prijatelj, hrišćanin, koji je imao živahnu, hrabru porodicu, odmahivao je žalosno glavom i govorio: “Moja tašta mnogo voli da nam dođe u posetu. Kaže: ‘Svakom prilikom kada ja dođem, ovde se nešto dogodi. Ovde je tako *uzbudljivo*.’”

U stvari, ako stvarno hoćete da razbijete sindrom dosade, predajte svoj život Isusu Hristu. Život će početi da se odvija prepun događaja! Postaćete delotvoran, opremljen silom s neba, dok će bitka besneti. Nikada nećeš imati prilike da vidiš kako ljudi u prvim redovima padaju u dremež. Oni su u bici. Rat se razbuktava. Možda ćeš se uplašiti koliko će biti mnogo događaja kada tvoj život bude na Hristovoj strani. U 34. psalmu čitamo: “Mnogo nevolje ima pravednik, ali ga od svih izbavlja Gospod” (19. stih).

Jedno mogu da ti ustvrdim: ako je tvoje zajedništvo s Hristom stalno i dosledno, ceo pakao će se okomiti na tebe. Ali i celo će ti nebo priteći u pomoć! Osim toga, naći ćeš se usred kosmičke bitke visokog rizika!

Ako voliš crni i beli luk i ribu, koje bi na kraju zalio čašom ukusne vode iz Nila, za tebe je bolje da praviš opipljive opeke u “dobrom starom Egiptu”. Ali, ako si voljan da se prijaviš kao jedan od Gospodnjih vojnika koji će delovati iza neprijateljskih linija, život nikada neće biti isti. Možda ćeš, izbegavajući koplja, dobiti samo brz obrok od mane, ali ti nijednom neće biti dosadno.

U stvari, to je jedini način da — živiš!

Sedamnaesta glava

TRENUTAK BESA

Obuzeti tupom nevericom, jednog dana rano ujutru, za doručkom, pre dosta godina čitali smo naslove: “Pronađeno dvanaest leševa.” Neki ludak pretukao je na smrt dvanaest osoba i sahranio ih u plitke grobove kraj reke Feder u Severnoj Kaliforniji. Posle niza jezivih istraživanja, utvrđeno je da je među ubijenima bilo nekoliko žrtava više nego što je bilo objavljeno.

Takvih naslova zaista je bilo mnogo od tog prolećnog dana pre nekoliko decenija. Takvih krvavih izliva bezumlja bilo je u restoranima brze hrane, u lepim naseljima u predgrađima, u zgradama državnih ustanova, u sudnicama, poštama, a u novije vreme, i u državnim školama i na terenima za igru. Oružje koje je korišćeno postalo je još strašnije; ubice i žrtve postali su znatno mlađi, ali reakcija posle neke takve tragedije uglavnom je ista kakva je i oduvek bila.

I danas se sećam tog vrelog teksaškog jutra, 1. avgusta 1966. godine, kad je na osmatračnicu tornja biblioteke teksaškog univerziteta Čarls Vitmen poneo čitav mali arsenal oružja. Pre nego što je završio svoj monstrozni posao i sâm bio ubijen, usmrtio je iz vatrenog oružja najmanje šesnaest nevinih pešaka na ulicama grada Ostina. Nekoliko meseci pre toga, Ričard Spek uvukao se u gradsku većnicu i tamo zadavio ili izbo na smrt osam učenica medicinske škole.

Dok slušamo takve izveštaje, u neverici odmahujemo glavom. Kako uopšte primete takve informacije koje se protive svakoj logici? Ko može da definiše *razlog* za takve pokolje? Ni sami lekari psihijatri, koji ispituju ubice ne uspevaju da iza monstroznih dela nasilja dođu do nekog opipljivog smisla. Koliko god je nama, Amerikancima, teško da to priznamo, naša zemlja zasuta otpacima ubistava i nasilja.

Odrastao sam u gradu koji je kroz sve dane mog detinjstva figurirao na vrhu državne stope ubistava: Hjuston u Teksasu. Sećam se kako sam o ubistvima čitao kao da je reč o najnormalnijim događajima. Odrastajući, počinjemo da se čudimo kako mogu ljudi da, svojim rukama, uzimaju život svoje nevine braće i sestara.

Mislim da je časopis *Tajm* upro prstom u nešto što bi moglo biti i najbolji odgovor. Izveštavajući o jednom ubistvu pre više godina urednici su objavili sliku ubice, ispod koje je stajao potpis: “Trenutak besa.”

Komentatori socijalnih zbivanja ističu da današnji ljudi sede na emocionalnoj buradi baruta. Mi smo, s *kratkog* fitilja, prešli na situaciju bez doslovno *ikakvog* fitilja. Kako biste mogli drugačije objasniti fenomen “uličnog gneva”, kada vozač kroz prozor vozila nišani puškom i pogađa drugog vozača koji ga je slučajno razljutio. Bilo da ste univerzitetski profesor ili imate privatnu radnju; bilo da ste student ili radite neki radnički ili kancelarijski posao — vi živite iznad rezervoara s nitroglicerinom. Dovoljno je da nešto beznačajno gurne tu eksplozivnu smesu, nešto će iznenada otići u nepovrat. Često je to što odlazi u nepovrat — život nekog drugog ljudskog bića.

Pet nivoa gneva

Psiholozi su sačinili mnogo intenzivnih studija o gnevu. Iako nisu izašli ni sa kakvim garantovanim odgovorima — jer izvan Isusa Hrista konačnog odgovora nema — pomogli su nam da analiziramo emocionalnu dinamiku gneva. Po njihovim nalazima, gnev se javlja u pet faza, među kojima je svaka sledeća žešća od prethodne.

Gnev, kako čujemo, počinje *blagom iritacijom*. Ta faza označena je nelagodnošću, nastalom zbog nekog neprijatnog uznemirenja. Ono može biti blago kao gužva u saobraćaju ili pritisci u okviru podizanja grupe bučne dece u jednom te istom malom domu, u skućenim prostorijama, uz nedovoljno novca ili strpljenja, ili nedovoljno sna. Blaga iritacija počinje tako da se formira.

Ta faza može da dovede do *indignacije*, jačeg intenziteta. Indignacija je reakcija na nešto što je po našem mišljenju nekorektno i nerazumno. To se može ispoljiti u nekom obliku nasilja, kako se ponekad događa na sportskim borilištima, kada neko sa tribina baci pivsku bocu na teren ili u ring i pogađa sudiju. Osoba na tribinama je ljuta, jer smatra da je sudijina odluka bila bez osnova. I tada ona svoje emocije izražava tom vrstom preterane *indignacije s nasiljem*.

Treći stepen je *gnev*, za koji psiholozi kažu da nikada ne ostaje neizražen. Niko ne obuzdava gnev. Kada vaš gnev dostigne taj nivo, vi dobijate neodoljivu želju za osvetom, da uzvratite, ili da se branite i u takvom slučaju ne znate za uzdržavanje. Gnev ima mnoga lica, i sva su ružna.

Nekontrolisani gnev postaje *bes*, i to je četvrti nivo. Bes je uvod u nasilje. On može podrazumevati trenutni gubitak kontrole — pa čak i privremen gubitak razuma. U trenutku besa mi žestoko nasrćemo na drugu osobu. Pre nekoliko godina gledao sam jedan TV-dokumentarac koji je gledaocu, jedan za drugim, prikazivao primere ubistava u području Los Anđelesa. Većina od tih ubistava dogodila su se u domovima, između muževa i žena. Nerešeni porodični sukobi često dovode do besa.

Peti nivo je *razjarenost*, najsnažniji nivo izražavanja gneva. Razjarenost, kako stručnjaci kažu, najopasniji je oblik gneva. On može tako da savlada osobu da će je navesti na dela brutalnog nasilja, koja će ona ponekad učiniti a da ih nije ni svesna. Stručnjaci kažu da razjarena osoba može da izvrši ubistvo, a da gotovo i ne bude svesna učinjenog dela; psihološkim žargonom rečeno, osobi je “pao mrak na oči”.

Pomoć iznutra

Pastorska služba je posao koji nije lako obavljati. Ponekad se moraš baviti surovim, grubim neprijatnostima života. Pre mnogo godina sedeo sam u svojoj kancelariji u crkvi kad je, prethodno najavljen, na vrata ušao jedan čovek. Vidljivo potresen i s tragovima skorašnje tuče, rekao mi je da je upravo pretukao svoju ćerku, a onda i ženu. Po njegovom izlasku iz kuće, ćerka je ostala bez svesti, dok je žena sedela na ivici kreveta, jecajući i sva u krvi. To me je podsetilo na drugi slučaj kada sam se, u unutrašnjosti zatvorske ćelije, našao oči u oči sa čovekom koji je u par trenutaka razjarenosti sopstvenim rukama ubio svoje dete.

S izrazima dubokog kajanja obojica su mi rekli: “Nešto je samo puklo unutra. Nešto je eksplodiralo. Učinio sam to upravo u trenutku *razjarenosti*.” Obojica su otvoreno priznali svoja zlodela.

Ironija je što je čovek koji je oduzeo život svom detetu rekao: “Znate, ta mučna strana života u ovom delu Amerike je u tome što mi vlasti za ono što sam učinio neće oduzeti

život, iako to zaslužujem. Nastaviću da živim sa sećanjem na to da sam ubica.”

U stvari, pre nego što počnemo da sudimo bilo kome od tih ljudi, moramo sami priznati da svi mi u sebi nosimo isti potencijal nasilja. Jedina razlika je u tome koliko vladamo sobom. Oni među nama koji smo svoj život predali Hristu znamo da je u nama Neko ko nam pomaže da savladamo svoj gnev. Nemojte sami sebe varati: ukoliko bismo pustili uzde svom gnevu, brzo bismo počeli da koristimo pesnice ili neko smrtonosno oružje i oduzimali drugima život. Ali, u onima koji su svoj život predali Hristu stanuje Sveti Duh, i On im donosi potrebnu sposobnost uzdržavanja i besprimerno samosavlađivanje. On služi kao naš unutrašnji Upravitelj, kao Neko ko nam kaže: “Nemoj ići dalje, to je dovoljno.”

Ako čitaš ove reči, a ne poznaješ Hrista kao Spasitelja sveta, moram priznati da ti u pogledu gneva, u tom području, ne mogu pružiti nikakvu nadu. Ničim te ne mogu ohrabriti, bilo da svoj gnev ispoljavaš primitivnim pesničenjem ili nečim još gorim od toga. Živi Gospod Isus jedini je za koga znam da može da uđe kao plima i pogasi sve vatre zle naravi.

Međutim, moguće je da se, bez obzira na to što si hrišćanin, i dalje boriš sa žestokim izlivima gneva. Stidiš se toga, osećaš zbog toga krivicu, ali u stvarnosti ne znaš šta treba da *preduzmeš*. Ako je to opis tvoje situacije, želeo bih da ti naglasim da *možeš* vodati njom. Ti *možeš* naći način da ispoljiš svoj gnev, a da to ne bude nasilje. Jer, kada to ne bi bilo tako — kad bismo bili lišeni takvog očekivanja — naša vera nam uopšte ne bi mogla ponuditi mnogo nade.

Da, Hristos je taj koji nudi nadu onima između nas koji se bore sa gnevom! Čitavo more nade. U svakom slučaju, mi moramo iskoristiti prednosti izvora koje nam On nudi. Propustimo li da učinimo svoj deo, nastavićemo da se patimo, kao što je to bilo i u Mojsijevom slučaju.

Priča o jednom gnevnom čoveku

Većina od nas o Mojsiju obično ne razmišlja kao o čoveku koji se prepušta žestokom gnevu. Pa ipak, uveren sam da nam biblijski izveštaj pokazuje da on nijednom nije stekao potpunu vlast nad svojim gnevom.

Od ovog iznenađujućeg zapažanja možemo imati bar dvojaku korist. S jedne strane, možemo steći određenu nadu; ako se čovek kao što je Mojsije borio s gnevom, tada ne moramo živeti u neraspoloženju zbog toga što se i sami s time moramo boriti. Ali, s druge strane, nadam se da će nas to trgnuti i pomoći nam da uvidimo strašno širenje nekontrolisanog temperamenta. Mojsije je svoj temperament povremeno kontrolisao, ali kad bi ga pustio da izbije, bio bi sklon da eksplodira. U stvari, pitam se da li je Mojsijev gnev povremeno dostizao nivo razjarenosti. Ako i ne naučiš ništa više iz ovog segmenta istraživanja Mojsijevog života, nadam se da ćeš uvideti tužne posledice nekontrolisanog temperamenta. Nadam se da će te ova epizoda pokrenuti da Božjem Duhu dozvoliš da preuzme potpunu vlast nad tvojim životom.

Počinjući da istražujemo primere gneva ispoljenog tokom Mojsijevog života, vratimo se nakratko u njegovo detinjstvo.

Pogubni gnev

A kad dete odraste, odvede ga [Mojsijeva majka] ka kćeri faraonovoj, a ona ga posini; i nadade mu ime Mojsije govoreći: jer ga iz vode izvadih. I kad Mojsije bejaše velik, izide k braći svojoj, i gledaše nevolju njihovu. I vide gde nekakav Misirac bije čoveka Jevrejina između braće njegove. (2. Mojsijeva 2,10.11, uglaste zgrade autorove)

Negde u vreme kad je napunio četrdeset godina, Mojsije je video kako jedan Egipćanin, gonič robova, tuče očigledno bespomoćnog Jevrejina. To premlaćivanje bilo je nekorektan, nerazuman postupak pa je Mojsija, Jevrejina, vrlo brzo obuzela indignacija, ljutnja. Gnev je proključao kao gejzir. O tome čitamo u 12. stihu: “I obazrev se i tamo i amo, kad vide da nema nikoga, ubi Misirca, i zakopa ga u pesak.” Kao što smo videli u prethodnom poglavlju, Mojsije je izvršio ubistvo, a onda iskopao plitak grob i na brzinu nagrnio pesak preko leša.

Knjiga Dela apostolska potvrđuje nam da gnev nije nešto tipično samo za neuke i neobrazovane, jer nas podseća da se Mojsije “nauči svoj premudrosti Misirskoj, i beše silan u rečima i u delima” (Dela 7,22). Nemoj ni za trenutak misliti kako je visoko obrazovanje sve što ti je potrebno da bi savladao problem gneva. To je sve znatno dublje. Sticanjem obrazovanja ne možeš ukloniti svoj gnev.

Tekst, potom, nastavlja, govoreći o Mojsiju: “A kad mu se navršivaše četrdeset godina, dođe mu na um da obiđe braću svoju, sinove Izrailjeve. I videvši jednome gde se čini nepravda, pomože, i pokaja onoga što mu se činjaše nepravda, i ubi Misirca” (23. i 24. stih).

Da li ste zapazili kakav je bio motiv Mojsijevog dela? “Pokaja” [prema izvornom tekstu: izvrši osvetu] svojim rukama. To je i bio razlog što je Mojsije ubio Egipćanina.

Odmah pošto se doznalo za taj slučaj, Mojsije je pobjegao u pustinju. Tokom narednih četrdeset godina hladio se u školi upoznavanja samog sebe. Boraveći u pustinji, naučio je mnoge dragocene pouke, a ipak nije naučio kako da savlađuje svoj temperament.

Nepotreban gnev

Po povratku u Egipat radi organizovanja i predvođenja izlaska izrailjskog naroda, Mojsije je imao devet susreta s faraonom, pre nego što je deseta i konačna otvorena konfrontacija dala znak za početak pomora egipatskih prvenaca. Došavši u posetu faraonu između devetog i desetog zla, Mojsije se žestoko razbesneo na faraona. Iako mu je Gospod bio rekao: “učiniću da otvrdne srce faraonu”, Mojsije se na faraona žestoko razgnevio. U 2. Mojsijevoj čitamo: posle svojih poslednjih upozorenja tvrdoglavom caru, “otide Mojsije od faraona s velikim gnevom” (11,8).

Mojsijeva krv počela je da ključa. Mogli bismo reći da je bio “poludeo od besa”. Ali taj naš savremeni govorni izraz tek donekle predstavlja tumačenje jevrejskih izraza iz izvornog teksta, pošto su to najjače raspoložive reči za opisivanje gneva. Mojsije je otišao odatle u agoniji *razjarenosti*.

Zašto se to, zapravo, dogodilo? Bog mu je već pre toga rekao: “Evo, ja ću učiniti da otvrdne srce faraonu i zato nema potrebe da se gneviš na njega. Jedino što treba da učiniš jeste da mu kažeš: ‘Care, presuda ti je izrečena. Ne preostaje ti ništa drugo nego daпустиš moj narod da ide.’” Međutim, Mojsije u tom zadatku nije mogao da se snađe. Ne zadovoljavajući se samo time da prenese poruku, Mojsije je nastavio da je izražava na gnevan način, van Božje namere ili želje.

Razorni gnev

Tužno je, ali priča se time ne završava. Nekoliko meseci kasnije, izrailjski narod je izašao iz Egipta i došao pod goru Sinaj. Mojsije se popeo na goru da tamo od Gospoda primi ploče Zakona. U međuvremenu se narod, koji je ostavio dole, umorio čekajući. Izrailjce je počela da obuzima nervoza zbog njegove odsutnosti, pa su na kraju rekli: “Hajde, da napravimo zlatno tele i da mu se klanjamo.” I tako su, zbog svog neverstva,

Izraeljci počeli da luduju i čine blud pred svojim novim idolom. Na vrhuncu njihovih orgija, Mojsije se vraća prema izrailjskom logoru:

Tada se vrati Mojsije, i sîde s gore sa dve ploče svedočanstva u rukama svojim; i ploče behu pisane s obe strane, otud i odovud pisane. I behu ploče delo Božje, i pismo beše pismo Božje, urezano na pločama. (32,15.16)

Setićete se, to su bile ploče koje je pisao sâm svemogući Bog, najdragoceniji dokumenti koje je čovek ikada imao u svojim rukama. Zamislite da imate u rukama knjigu koju je svojim prstom, u kamenu, pisao Bog! Zamislite da imate u rukama dokument koji je Bog lično pisao, potpisao i poverio tebi. Upravo to je imao Mojsije. Držao je u svojim rukama dragocene dokumente nadahnutog Božjeg zakona. Silazeći s tim pločama sa Sinaja, Mojsije je ugledao kako njegov narod igra pred zlatnim teletom. U tom trenutku, buknuo je njegov stari gnev.

“I kad dođe blizu okola, ugleda tele i igre, te se *razgnevi* Mojsije (*raspali se* Mojsijev gnev) ...”

Pitaćete: “Dobro, pa zar nije trebalo da se razgnevi?” Svakako. To je ono što nazivamo “pravednim gnevom”. Reč je o vrsti gneva koji oseti otac kada vidi svoje dete u namernoj nepokornosti. Otac ima pravo da oseti gnev prema takvom činu prkosa. Ali, kako izražavaš takav gnev? Eh, to je pravo pitanje!

Vidite šta je uradio Mojsije. Držeći u rukama dragocene dokumente dobijene od Boga, u trenutku razjarenosti on “baci iz ruku svojih ploče, i razbi ih pod gorom” (2. Mojsijeva 32,19). No, ni to nije bilo sve. O tome čitamo u 2. Mojsijevoj: “Pa uze tele koje bejahu načinili, i spali ga ognjem, i satr ga u prah, i prosu ga po vodi, i zapoji sinove Izrailjeve” (32,20). Zamislite samo to! Tako nešto gotovo da ne možemo zamisliti.

Ali, vratimo se pločama. Čudno je to, taj izveštaj smo slušali celog života a ipak nikada nismo zastali da razmislimo i shvatimo da je taj Mojsijev postupak bio prosto čin gubljenja vlasti nad sopstvenim temperamentom. Celog života pravdali smo Mojsija za ono što je učinio, ali ga Bog nije opravdao. Istražite li tekst koji sledi, videćete da se Bog nikada nije složio s Mojsijevim postupkom. U stvari, kad je Mojsije trebalo ponovo da dobije zakon, Bog mu je rekao: “Isteši sebi dve ploče od kamena kao što su bile prve, da napišem na tim pločama reči koje su bile na prvim pločama, koje si razbio” (2. Mojsijeva 34,1). Drugim rečima: “Ovoga puta ćeš, Mojsije, ti napraviti ploče. Ja sam ih već jednom napravio.” U atmosferi tihog podnošenja Bog je nastavio da radi sa svojim detetom na području koje još nije bilo pokoreno Njegovoj vlasti.

Buntovni gnev

“Premotajmo” sada film za mnogo godina unapred. Izrailjski narod se ponovo nalazi na granici Hananske zemlje. Do tog trenutka Izraeljci su putovali trideset i devet godina i, kako izgleda, gundali i prigovarali na svakom delu puta. Kad je gotovo četiri decenije pre toga narod došao na granicu Obećane zemlje, ljudi su, zbog neverovanja, odbili da uđu u zemlju. Nisu verovali da bi im Bog mogao dati snagu da savladaju svoje neprijatelje i pokore divove koji su tumarali hananskim poljima.

Povodom tog čina neposlušnosti Bog im je rekao: “Ceo ovaj naraštaj će izumreti; niko od odraslih neće ući u zemlju, osim Haleva i Isusa Navina. U tu zemlju neću poslati nijednoga od vas iz starije generacije, zato što niste verovali u moju silu.”

A sada, podsetimo se, da je narod brojao oko dva miliona ljudi. Recimo da su polovina od njih bili odrasli koji je trebalo da izumru u sledećih trideset i osam do četrdeset godina.

Ako je samo polovina od njih pomrla tokom sledeće četiri decenije, Izrailjci su sigurno svakoga dana sahranjivali mrtve. Ipak, uprkos svežim ukopima, uprkos grobnim oznakama koje su se prostirale celom pustinjom Sin, Izrailjci su nastavili da gundaju. Ne treba sumnjati da je Mojsije neretko kuvao od gneva, iritiran njihovim nestrpljenjem.

Bilo je to kao kad majka kaže svom detetu: “Pazi, ovo ne sme da se ponovi. Nemoj to više nijednom da uradiš.” Ali, čim je mama otišla u svoju sobu, dete ponovo radi isto. Ona to otrpi. Dve nedelje kasnije, majka ulazi, i dete ponovo radi isto. I ovoga puta ona otrpi. Prolazi manje od nedelju dana, a to se ponavlja uvek iznova i iznova i iznova, iznova. Ko se ne bi iznervirao?

Tako je bilo i Mojsiju s Jevrejima. Do dana događaja zapisanih u 20. glavi 4. Mojsijeve on je to trpeo. U njemu je *ključala* njegova ljudska priroda. Hoda po oštrici belo usijane razjarenosti.

I sinovi Izrailjevi, sav zbor njihov, dođoše u pustinju Sinsku prvoga meseca, i stade narod u Kadisu; i onde umre Marija, i bi pogrebena onde. A onde nemaše zbor vode, te se skupiše na Mojsija i na Arona. (1. i 2. stih)

Već dobro poznat prizor, zar ne? Kad se stvari ne odvijaju kako svi planiramo, sazovite odbor za linčovanje onih koji su na vlasti.

I svađaše se narod s Mojsijem, i govorahu: kamo da smo pomrli kad pomreše braća naša pred Gospodom! Zašto dovedoste zbor Gospodnji u ovu pustinju da izginemo ovde i mi i stoka naša? I zašto nas izvedoste iz Misira da nas dovedete na ovo zlo mesto, gde ne rodi ni žito ni smokva ni grožđe ni šipak, a ni vode nema za piće? (Stihovi 3-5)

Isti izlizani, stari refren. Oni i dalje kukaju, i dalje zanovetaju i dalje prigovaraju zbog svoje sudbine, zbog toga koliko su zanemareni i ostavljeni. Kako su jadni, zlostavljeni, žaljenja vredni. Kako je sve nekorektno. Sve je to Mojsije čuo do tada više hiljada puta. Narod nije bio svestan, a ni Mojsije verovatno nije shvatio da su oni upravo bili na potezu da svog vođu gurnu u ambis gubitka vlasti nad sobom. Pažljivo pratite šta sledi, imajući na umu Mojsijevu stalnu bitku sa gnevom:

I dođe Mojsije i Aron ispred zbora na vrata šatora od sastanka, i padoše ničice; i pokaza im se slava Gospodnja. I reče Gospod Mojsiju govoreći: Uzmi štap, i sazovite zbor ti i Aron brat tvoj, i progovorite steni pred njima, te će dati vodu svoju; tako ćeš im izvesti vodu iz stene, i napojićeš zbor i stoku njihovu. (Stihovi 6-8)

Zar ima nečeg jasnijeg od toga? Nije bilo nikakve dvosmislenosti u tim uputstvima. “Uzmi štap, izađi kod stene, *progovori* steni, i skloni se. Voda će poteći.” Ali, ne zaboravimo, Mojsije kuva od gneva. Ogorčen je i gnevan na sve te što se žale i na samoj je ivici da izgubi vlast nad svojim postupcima. U stvari, on je u velikoj nedoumici. I tada uzima štap, odlazi do stene, kako je Gospod zapovedio, a onda skreće na svoj gnevni put:

I Mojsije uze štap ispred Gospoda, kako mu zapovedi Gospod. I sazvaše Mojsije i Aron zbor pred stenu, i on im reče: slušajte odmetnici! hoćemo li vam iz ove stene izvesti vodu?” (9. i 10. stih)

Trenutak samo! Da li smo nešto propustili? Gde je Mojsije dobio odobrenje za ovako jetko obraćanje? Istini za volju, nije ga dobio. Dobro, odakle mu to? Od gneva. Kipteći osećanjem neprijateljstva i reagujući s neverovanjem, Mojsije uzima štap i drži pred narodom gnevnu propoved. Njegov kratki fitilj navodi ga da iskoristi priliku za dovođenje u red tih *buntovnika*, svojim gnevnim praznoslovljem.

Mislim da ovde imamo i nagoveštaj bogohuljenja. “Hoćemo li vam (*mi*) iz ove stene izvesti vodu?”, glasilo je njegovo pitanje. Ali, Mojsije, kada si to *ti* uopšte izveo vodu iz stene? Nije li *Bog* taj koji izvodi vodu? Sasvim tačno. Međutim, kad podlegneš raspaljenom gnevu, pada ti mrak na oči; ostavljaš po strani svoj normalni um i sada te pokreće gorivo nekontrolisanih emocija gneva. Tako, tekst kaže dalje: “I diže Mojsije ruku svoju i *udari* u stenu štapom svojim *dva puta*” (20,11, kurzivi autora).

Bog mu je rekao da *progovori* steni, ali Mojsije je po njoj *udario*, i to ne samo jednom, nego *dva puta*. Ja se iskreno pitam, da li je njemu uopšte bilo stalo da li će voda poteći. Verovatno se nadao da neće. Bio je toliko ljut da je poželeo da im grla ostanu suva. Želeo je da se guše i umiru od žeđi. “Mislite li da ćemo *vama* dati vodu, vi, vreće od smeća? Ha!” I tada, raspaljuje po steni — jednom, drugi put! — i na njegovo veliko iznenađenje, iz nje kulja voda. Biblija kaže — “i izide voda mnoga, te se napoji narod i stoka njihova” (11. stih). Zaista, zapanjujuće! *Blagodat* koja zadivljuje!

Ali, nije li to način na koji deluje Božja blagodat? Jeste li nekada nastupali u prenatrpanom neverstvu, a Bog je ipak nastavio i uprkos tvom stavu otvorio ti vrata? Eto kako izgleda pravo dovodenje u poniznost. Događa se kad si na pauzi, duhovno, da tada svesno radiš po diktatu tela. Znao si kad je to počelo i znao si za dubinu i silinu svoje telesnosti, a Bog ti, bez obzira na sve, dobnostivo daje ono što je najbolje. Nije li veličanstveno to što nazivamo blagodaću? Upravo je blagodat izvela tu čistu silu sveže vode buntovnim Izrailjcima, a i mrzovoljnom Mojsiju.

Gorki plod gneva

Nemojte ni na trenutak pomisliti kako je Bog prevideo Mojsijev goropadni bes. Nije mogao; prema tome, nije ga prevideo:

A Gospod reče Mojsiju i Aronu: što mi ne verovaste i ne proslaviste me pred sinovima Izrailjevim, zato nećete odvesti zbora toga u zemlju koju sam im dao. (12. stih)

Dok čitamo te reči, ne možemo a da ne razmišljamo nešto slično ovome: *Da nije ta kazna pomalo gruba? Pomalo okrutna? Mojsije je samo udario stenu, i ništa više. A i konačno, stvarno je bio isprovociran! I ti ljudi su bili toliko zli da su kušali Mojsijevo strpljenje.*

Nastavite li da čitate dalje, u 5. Mojsijevoj, videćete da se Mojsije tri puta molio za povlačenje najavljene kazne. Bog je na kraju rekao: “Nemoj mi se za to više moliti. Neću ti udovoljiti.” Te reči su bile konačne.

Vidite, Bog je tolerisao Mojsijev gnev; strpljivo je radio s njim, brusio ga, tesao, a Mojsije je ipak dopustio svom gnevu da se raspali. Gubio je pribranost još od svoje četrdesete. Tu lekciju, jednostavno, nikada nije naučio. Bog je to tolerisao i strpljivo podnosio, gledajući kako Mojsije i dalje gubi pribranost, razbija ploče zakona i udara u stenu. Sve dok jednom nije rekao: “Više ne može, Mojsije. Dosta je bilo!”

Čemu se mi možemo poučiti

Apostol Jakov daje nam bolji savet nego što biste ikada mogli dobiti na psihijatrijskom kauču. On piše: “Neka bude svaki čovek brz čuti a spor govoriti i spor srditi se; jer srdnja čovečja ne čini pravde Božje” (Jakov 1,19.20).

Mojsije je, u srcu, to sigurno morao znati. Mora biti da je duboko u duši bio svestan da njegova gnevna narav ne može da posluži napretku pravedne stvari svetog Boga. Ipak,

tokom godina u pustinji, on nikada nije dozvoljavao svom strpljenja punom Gospodu da ubije u njemu to razorno čudovište, tako da se ono na kraju uspravilo i spržilo ga. Kako tragično i tužno!

Čemu se možemo poučiti na osnovu Mojsijeve nesprenosti da ukroti svoj gnev? Mislím da možemo razmotriti na desetine misli, ali izdvojio bih tri najvažnije, posebno istaknute u mojim mislima.

1. Čin neposlušnosti niče na tlu neverovanja

Po Božjim rečima, Mojsije je bio neposlušan Bogu “(zato) što mi ne verovaste” (4. Mojsijeva 20,12). On nije rekao: “Neću da to učinim na način kako Ti, Gospode, tražiš.” Tako prosto baš i nije bilo. Njegova neposlušnost nastala je na tlu njegovog neverovanja.

Kada znaš Božju volju i svesno gaziš drugim pravcem, to je najobičnije neverovanje. U takvim okolnostima govoriš Gospodu: “Ne verujem da je Tvoj plan i najbolji plan.” Upravo stoga je Bog Mojsiju rekao: “Zato što mi ne verovaste ...” Izlazeći iz Gospodnje prisutnosti, sa štapom u ruci, dok ga je i dalje obavijala Božja slava, Mojsije uopšte nije nameravao da govori onoj steni. Bio je ljut. Obuzeo ga je gnev! Nameravao je da postupi protivno Božjem uputstvu. Izašavši, zatvorio je uši prema Bogu i u stvari rekao: “Moj plan je bolji od Tvog plana. Udariću u tu stenu.” Čineći tako, demonstrirao je ono u šta je stvarno verovao — da Bog ne zna najbolji način za postupanje s buntovnicima.

F. B. Majer, pouzdani autor biblijskog komentara, pripadnik prethodne generacije, napisao je u vezi s neverovanjem sledeće reči: “Svečano je pitanje, za sve nas, da li smo dovoljno precizni u poslušnosti. Reč je o ponovljenoj priči iz onih tužnih glava Jevrejima poslanice o pustinjском putešestviju — novozavetnih glava o temi umiranja u pustinji — da 'ne mogoše ući za neverstvo'. Ali kroz sve te stihove, podaci sa margina upućuju na određene alternativne tekstove o 'neposlušnosti'; nisu mogli ući zbog neposlušnosti jer su, vidite, neposlušnost i neverstvo dve strane istog novčića — novčića iz đavolove kovnice. Neposlušni ne veruju, a oni koji ne veruju neposlušni su.”³⁸

U engleskom prevodu Biblije “American Standard version” umesto “koji ne hteše da veruju” (iz Jevrejima 3,18.19) stoji “*neposlušnima*”: “A kojima se zakle da neće ući u pokoj Njegov, nego *neposlušnima*? I vidimo da ne mogoše ući za *neverstvo*” (kurzivi autora).

Ne mogu da objasnim zbog čega se to događa, ali na svoju sramotu moram priznati da sam radio to isto. Zar niste i vi? Ima situacija kad se toliko razljutim i toliko sam rešen da sprovedem sopstvenu volju, da potpuno uklanjam objektivno bolji Božji plan. Činim to iz čiste tvrdoglavosti. Vilica mi je ukočena a zubi stisnuti. Međutim, kada se kasnije na to osvrnem, neizostavno priznajem da mi taj postupak nije doneo nikakvo zadovoljstvo. S dubokim kajanjem uviđam da je moj greh bio ravan neverstvu, da nije bio samo neposlušnost.

2. Otvoreni čin neposlušnosti umanjuje Božju slavu.

Bog je rekao da je Mojsije svojím neverstvom propustio da “proslavi Boga pred sinovima Izrailjevim” (vidi: 4. Mojsijeva 20,12). Drugim rečima: “Mojsije, ti si bacio ljagu na moju svetost. Dao si tom narodu povoda da zaborave da sam ja sveti Bog.” To je posebno značajno razmišljanje u vezi s Božjim slugom koga On stavlja na mesto vođe. Možda je apostol Jakov iz tog razloga zapisao savet: “Ne tražite, braćo moja, da budete

³⁸ F. B. Meyer: *Moses: The Servant of God*, str. 42.

mnogi učitelji, znajući da ćemo većma biti osuđeni [da će nama koji smo učitelji biti strože suđeno]” (Jakov 3,1).

Sve Božje sluge koje su vođe žive, takoreći, u božanskom akvarijumu za zlatne ribice. Mi smo kao u izlogu. Ako služiš kao jedan od vođa u svojoj crkvi, ako te znaju po nekoj rukovodećoj ulozi u nekoj hrišćanskoj ustanovi, ti si otvoreno pismo, dato na uvid svetu. Tvoj čin namerne neposlušnosti javno baca senku na Božju slavu, Onoga kome je i te kako stalo da se nešto tako strašno nikada ne dogodi.

Jedan čovek je pisao: “Jasna je i otrežnjujuća pouka da se Bog strože odnosi prema gresima vođa, naročito onda ako njihovi javni postupci bacaju senku na Njegovu slavu.” Ta misao mi ponekad nikako ne daje mira.

3. *Svako takvo delo, iako oprošteno, donosi bolne posledice.*

Pošto je, rukovođen gnevom, Mojsije učinio taj greh, Gospod je rekao: “Nećete odvesti zbora toga u zemlju koju sam im dao” (4. Mojsijeva 30,12). Bog je, razume se, rekao svome sluzi: “Nećeš zakoračiti nogom u Obećanu zemlju.”

Ali, trenutak. Nije li Bog Mojsiju oprostio taj njegov postupak? Jeste, svakako. I još konkretnije, možda ćeš upitati: “Zar Bog neće oprostiti *meni* ako mu, evo, ovog dana pokažem neposlušnost?” Oprostiće ti. Ali zamislimo da si taj greh često činio (kao u Mojsijevom slučaju) i da je tvoja stalna navika nanela sramotu Hristovom imenu i Hristovoj slavi. On prašta takav greh svakom prilikom kada ga iskreno priznamo, ali zemaljske posledice za grehe koji se ponavljaju mogu biti veoma, veoma bolne.

Da li je Bog oprostio Davidu njegov strašni greh s Vitsavejom, uz ubistvo i prevaru u godini posle preljube? Jeste. Ali ako istražite Davidov život, videćete nešto što se može nacrtati kao linija krova. David je u prvom delu svoje vladavine stalno išao uzlaznom linijom. Jesejev sin nije izgubio nijednu bitku, kad su se granice izrailjskog carstva, od 15.500 km² proširile na 155.000 km². Njegova vladavina bila je poput nezadrživog ekspresnog voza uspeha, koji je napredovao bez prestanka, *sve do Vitsaveje*.

A onda je David, iznenada, počeo da gubi na bojištu. Točkovi su spali s njegovih kola. Sve se promenilo. U njegovom domu izbili su nemir i nesklad. Njegove sposobnosti rukovođenja izbledele su. Izgubio je naklonost svog sina Avesaloma i bio prisiljen da beži od njega. Postao je, doslovno, begunac u sopstvenom carstvu. Strašne posledice!

Bog ne gleda blagonaklono na to kada Njegovo dete kalja Njegovu slavu. On može dugo da trpi, ali Njegovo strpljenje neće ići u beskraj. Da li prašta? Svakako. Ipak, nemojmo zaboraviti da postoje situacije kada i oprošteni gresi donose strašne posledice.

Bog svih mojih trenutaka

Da li biste želeli mogućnost da se vratite unazad u vremenu i da izmenite nešto što ste učinili ili kazali? Znam da je u mom životu bilo trenutaka — strašnih trenutaka kada sam postupao po nagonu tela — koje bih i te kako rado želeo da opozovem. Ali to, nažalost, nije moguće.

Zar ne pomišljate das je, u danima pred smrt, Mojsije bio spreman da bez oklevanja dâ svoju desnu ruku, samo kad bi mogao da ponovo doživi onaj događaj kraj stene? “*O Gospode, kad bih samo mogao da se vratim i da sve to ponovim! Zavapio bih, tražeći Tvoju pomoć u savlađivanju svog besa. Više bih vodio računa o Tvojoj slavi. Učinio bih tačno onako kako si me Ti uputio.*”

Ali, povratka nije bilo. U samo jednom trenutku besa (zamislite!) proigrao je svoje

pravo da povede Izrailj i izgubio priliku da uđe u Obećanu zemlju. Dok razmišljam o tom majušnom isečku vremena u Mojsijevom životu, moje misli krstare kroz Bibliju u potrazi za drugim takvim trenucima:

- Šta bi dala Eva za još jednu priliku pred drvetom u vrtu?
- Šta bi dao Jeftaj, da je mogao da opozove nepromišljenu zakletvu koju je dao odlazeći u bitku sa sinovima Amonovim?
- Šta bi dao David da povрати onaj dan na krovu svoje palate, kad je prvi put ugledao Vitsaveju?
- Šta bi dao car Ozija da opozove dan kad je nasilno ušao u dom Gospodnji i suprotstavio se Gospodnjim sveštenicima, kako bi prineo zabranjenu žrtvu?

Ipak, ostaje tužna činjenica da povratka nema. Nikome od nas. Ne možemo poništiti grešne postupke niti povući izgovorene grešne reči. Ne možemo povratiti trenutke kada smo bili u vlasti gneva, strasti, ravnodušnosti ili tvrdoglave oholosti. Kao nekada Mojsiju, i nama može biti oprošteno i ti naši gresi mogu biti izbrisani iz knjiga snagom Hristove krvi. Baš u skladu s tim, mi moramo živeti s posledicama svojih reči i svojih postupaka. Što posejemo, kaže Biblija, to ćemo i požnjati.

Ja u ovome vidim otrežnjujuće podsećanje na to da život na zemlji, stvarno, nije ništa drugo do neprekidni niz trenutaka. Ne želim da ijedan trenutak popuštanja mojoj telesnoj prirodi slomi moje svedočanstvo za Isusa Hrista. Ne želim da *ijedan trenutak* gneva, ponosa ili oholosti baci senku na ceo život hodanja s mojim Gospodom. Iskreno, bojim se takve mogućnosti. Ali, reći ću vam i ovo: *Želim* da se bojim takve mogućnosti. Prestanem li da se bojim, naći ću se u smrtnoj opasnosti.

David se jednom prilikom molio Bogu: “I od voljnih (pogrešaka) sačuvaj slugu svojega, da ne obladaju mnome. Tada ću biti svršen i čist od velikoga prestupa” (Psalam 19,13). Evo reči toga stiha prema engleskom prevodu *The Living Bible*: “Sačuvaj me od namernih pogrešaka; pomoz mi da ih prestanem činiti. Tek tada ću biti slobodan od krivice i nevin od kakvog velikog prestupa.”

Divne li molitve! “Gospode, Tebi je poznato da ja jednim glupim, telesnim postupkom mogu sve da bacim u blato. Sačuvaj me od toga! Obuzdaj me. Sačuvaj me da ne odbacim sve u jednom užasnom trenutku gneva ili požude. Ako me Ti, Gospode, čuvaš i štitiš, nikada neću morati da se osvrćem i plačem zbog činjenja takvih dela.”

Ne, vratiti se ne možemo. Naš divni Gospod pokrio je našu prošlost svojom krvlju, prolivenom za nas na krstu. David nas podseća: “Koliko je istok daleko od zapada, toliko udaljuje od nas bezakonja naša” (Psalam 103,12).

Ipak, *možemo* naučiti da hodimo znatno prisnije s Njime, iz dana u dan, iz časa u čas, iz trenutka u trenutak. Možemo biti u stalnom kontaktu s Njim i možemo biti spokojni da će Sveti Duh čuvati naša srca i zaklanjati nas od pogubnih greha koji razaraju život. On će to učiniti. Obećao je da će pred nama otvoriti put izlaska, kako bismo mogli da odolimo svakom iskušenju (Jevrejima 10,13) — *svakom* iskušenju u *svakom* trenutku.

Ako to, dragi prijatelju, postane naš način života, kada Bog kaže da progovorimo steni, mi ćemo *govoriti*, a nećemo u nju udarati. Voda koja bude potekla iz tih trenutaka poslušnosti okrepice veliko mnoštvo, a i nas same, bez naknadnog ukusa žaljenja.

Osamnaesta glava

NA MOJSIJEVOM MESTU

Teško je figurirati kao zamena nekom heroju. Što je heroj veći, to je zadatak teži. Nije prijatno nazuti prevelike cipele jedne legendarne ličnosti.

Čovek ili žena koji dolaze posle nekog slavnog prethodnika često bivaju zaboravljeni, bez obzira na to što su on ili ona možda vrlo sposobni i dostojni uvažavanja. Stavite se na mesto Endrua Džonsona koji je, dogodilo se, preuzeo ulogu predsednika nakon pogibije Abrahama Linkolna u atentatu. Kakav zadatak! Bez obzira na to šta je rekao, bez obzira na to šta je učinio, on će uvek biti čovek koji je sve drugo samo ne najbolji. Tako to biva kada dolazite posle diva.

Možete li mi reći ko je došao na mesto generala MekArtura, kad ga je američki predsednik Truman pozvao da se vrati iz Koreje? Koliko god se trudio, ni ja se ne mogu setiti tog imena. Ko se, posle ser Vinstona Čerčila, uselio u Dauning Strit broj 10? Toga sasvim sigurno ne mogu da se setim.

Ili, šta mislite kako se osećao pastor koga su imenovali da zauzme mesto čuvenog Pitera Maršala u Vašingtonu? Ne možete se ni imena setiti! Ne mogu ni ja. Ili, da li znate koje došao na mesto Donalda Barnhauza, u prezbiterijanskoj crkvi “Tent Memorijal“ u američkom gradu Filadelfija? Ili ko je bila osoba koja je došla na mesto poznate biblijske učiteljice Henrijete Mirs? Da li se neko seća tog imena? Ili ko je preuzeo dužnosti ličnosti kakve su bili Heri Ajronsaid ili G. Kempbel Morgan ili Čarls Hedon Spurdžon, ili ko je zauzeo profesorsko mesto čuvenog B. B. Vorfilda na Prinstonskom Seminaru? Zaista teški zadaci! U stvari, tako teški da se o onima koji dolaze na mesto velikih vođa i velikih ličnosti često govori kao o “žrtvenim jaganjcima”, pošto na takvom mestu retko ostaju dugo.

Doson Trotmen osnovao je “Navigator”, paracrkvenu službu, usredsređenu na “hrišćansko učenje”, sledbeništvo Hrista. Bio je to čovek velike discipline, beskrajnog entuzijazma, čelične odlučnosti i široke vizije. On je prvi uredio i organizovao sistem postevangelizacionog rada kojim se i danas služi evangelizacioni tim Bilija Grema.

Kad mu je bilo tek pedeset godina, Trotmen je izgubio život udavivši se u jezeru Šrun, u državi Njujork. Neposredno pre nesreće, rekao je svojoj ženi kako predoseća da će umreti, pa su njih dvoje seli i zajednički skicirali budućnost “Navigatora”, nešto slično kao kada kupujete eksere i drvo za sopstveni mrtvački sanduk.

Ličnost koju je Bog izabrao umesto Trotmena bio je Lorn Seni, čovek u osnovu drugačiji od Trotmena kao ličnost, po izgledu, fizički, po stilu i načinu izražavanja. Ko bi tada pomislio da bi Seni došao na mesto Trotmena? Seni svakako sâm to ne bi pomislio. Često je imao običaj da kaže kako je, kad su mu vođe “Navigatora” došle i kazale: “Smatramo da je Bog tebe odredio da budeš na čelu ovog dela”, poželeo da pobjegne u suprotnom pravcu. A ipak, kako je taj izbor bio izuzetan!

Takođe, razmišljam i o Ričardu Seimu, koji je preko dvanaest godina služio na mestu pastora baptističke crkve “Emanuel” u Ričmondu, u (američkoj saveznoj državi) Virdžiniji. Bio je rečit, privlačne spoljašnjosti, visok i crn, evanđelista po duši i čovek koji je Božju reč tumačio na način koji greje srca, ličnost koja pridobija ljude. Zahvaljujući Božjem

divnom providenju Seima su iznenada opozvali iz crkve “Emanuel” i poslali u crkvu “Wheaton Bible Church”, u (američkoj saveznoj državi) Illinoisu, potez koji je mnoge od nas iznenadio.

Vernici crkve “Emanuel” čekali su i čekali na čoveka od Boga. Konačno, Bog je pozvao dr Stenlija Tuisana — ime za koje ne verujem da će mnogi prepoznati, ali čoveka koji je poslužio kao oruđe za oblikovanje mojih sposobnosti (a i sposobnosti mnogih drugih na Seminaru “Dalas”) što se tiče primene grčkog Novog zaveta — da služi na mestu pastora u Ričmondu. On nije ni visok ni crn, niti tako privlačne spoljašnjosti kao Seim. U stvari, on je niži rastom, čak pomalo zdepast, što je ostalo kao posledica borbe s dečjom paralizom u detinjstvu. Hoda šepajući, ali kako je to izuzetan Božji čovek! Nije tip čoveka koji greje srca tumačeći Božju reč, nego klasičan profesorski tip — pretežno čovek koji tumači kao predavač. Iako vrlo različit od dr Seima, Bog je dr Tuisana upotrebio tokom više uspešnih godina u crkvi “Emanuel”. Na moju radost i radost mnogih, on je sada ponovo u Seminaru “Dalas” — *tamo gde mu je mesto!*

Činjenica je da se ličnosti koje preuzimaju dužnosti slavnih ljudi i žena obično znatno razlikuju od svojih prethodnika, a ipak su određeni od Boga za taj svoj posao. Bog ih često koristi da bi izmenio pravac neke grupe ili organizacije, zadatak koji nije ni lak ni poželjan, ali često neophodan.

Na primer, verovatno nećete moći da navedete ime osobe koja je došla na mesto Hadsona Tejlora u Kineskoj “unutrašnjoj misiji”, ali taj novi vođa je preoblikovao celokupnu misiju. Bog je upotrebio naslednika u senci vrlo uspešnog prethodnika da izvrši jedan potpuno nov posao.

Ja, u stvari, ne znam kakav je Božji plan za tvoj život. To ne znaš ni ti. Ali, po onome što ja znam, On te uči i oblikuje *baš u ovom trenutku* da služiš bilo kao pastor, kao službenik ili kao član odbora ili vođa studentske organizacije, da dođeš na mesto nekoga ko je obavio izuzetan posao. Razume se, ti si drugačiji. Ali, ako te Bog poziva na to nezavidno mesto po svom izboru, On će moći da te upotrebi na izuzetan način.

Kako to neko dolazi na mesto slavnog čoveka ili slavne žene? Kako postupaš kad dođe vreme izbora naslednika nekog uspešnog vođe, bilo da se ta njegova uloga odnosi na školu, na poslovni svet, na hrišćansku službu ili politiku? Kako ćeš organizovati uspešno traženje i doneti pravu odluku, naročito ako su cipele koje treba obuti pripadale divu?

Prosta je činjenica da velike vođe moraju jednom dobiti naslednike, čak i ličnosti kao što je bio Linkoln, Ruzvelt, MekArtur, Volvord ili Bili Gream. Ili Mojsije.

Mada takvi odlasci iznenađuju mnoge od nas, one nikada ne iznenađuju Boga. Kada neki Božji čovek nestane s pozornice, ne nestaje ništa što se odnosi na Boga. On uvek ima svog Isusa Navina koji čeka iza scene.

Božji kandidat

Mojsije je, podsetićete se, bio sprečen da uđe u Obećanu zemlju, ne samo zato što je popustio svom gnevu, niti zato što nije poslušao Boga udarajući u stenu umesto da joj progovori, kako mu je bilo zapovedeno. Tim svojim činom neposlušnosti Mojsije je javno zaklonio slavu koja je pripadala Gospodu i Bog je tom prilikom rekao: “Dosta je, Mojsije. Na tvoje mesto doći će neko drugi, neko koga ću ja pozvati.” Bili su to veoma bolni trenuci za Izrailj, a svakako bolni i za njegovog dugogodišnjeg vođu.

Ali, ko je zadovoljavao kriterijume? Ko je uopšte mogao zauzeti Mojsijevo mesto? Taj neko trebalo je da bude neverovatno jak vođa; neko ko se neće preplašiti pri sećanju na

Mojsijevu veličinu. Njega neće smeti da uplaše prepreke u vidu brojnih spoljnih izazova, niti teškoće zbog unutrašnjeg protivljenja. Ličnost za naslednika morala je biti čovek na kome je počivala Božja ruka. O jednom takvom čoveku čitamo u 14. glavi 4. Mojsijeve.

Na ovom mestu u priči, jevrejski narod je bio stigao na granicu Hanana i poslao dvanaest uhoda radi ispitivanja zemlje. Po povratku, desetorica od dvanaest uhoda kazali su: “Nemojte više ni razmišljati o osvajanju te zemlje. U njoj žive divovi!” Bog je tom prilikom bio toliko nezadovoljan ponašanjem naroda da je rekao Mojsiju i Aronu:

Dokle će taj zli zbor vikati na me? Čuo sam viku sinova Izrailjevih, kojom viču na me. Kaži im: tako ja živ bio, kaže Gospod, učiniću vam onako kako ste govorili i ja čuh. U ovoj će pustinji popadati mrtva telesa vaša, i svi između vas koji su izbrojeni u svem broju vašem od dvadeset godina i više, koji vikaste na me, nećete ući u zemlju, za koju podigav ruku svoju zakleh se da ću vas naseliti u njoj, *osim Haleva sina Jefonijina i Isusa sina Navina*”. (4. Mojsijeva 14,27-30, kurzivi autora)

Ko je bio adekvatna ličnost da zauzme Mojsijevo mesto? Samo su dva čoveka imala potrebne akreditive. Samo su dva čoveka provela godine obučavanja kraj Mojsijevih nogu i gledala Božju ruku u životu izrailjskog naroda: Halev i Isus Navin.

Zašto Bog nije Haleva imenovao za Mojsijevog naslednika? Zašto baš Isusa Navina? Mislim da tekst u 4. Mojsijevoj 11,28 otkriva verovatan razlog takvog Božjeg izbora. Biblija o Isusu Navinu govori kao “jednom od (Mojsijevih) momaka” još od njegove mladosti.

Posebno je značajno što je Isus Navin služio Mojsiju na takav način. Nema nikakve sumnje da je Halev u svakom pogledu bio jednako i pobožan i hrabar i sposoban kao Isus Navin, ali njega Mojsije nije brusio i podučavao. Pomislimo kako je morao izgledati posao Mojsijevog sluga još od njegove mladosti. Upravo to se zove neuobičajena prednost! U stvari, upravo su na takav način bili obučavani ljudi koji su stupali u službu. Pre više od stotinu godina živeo je jedan čovek koji se pripremao za evanđeosku službu, koji nije išao uobičajenim putem, školujući se na propovedničkom seminaru. Ne, on se uselio u dom starijeg, iskusnijeg propovednika i iz života tog starijeg čoveka upijao načela pobožnosti, veštine proučavanja i molitve, mudrost u pogledu rešavanja složenih problema službe i uputstva u vezi s vođenjem mesne crkve. Ono što je trebalo znati naučio je radeći tokom dužeg perioda vremena rame uz rame s već ostarelim propovednikom.

Čarl Spurdžon je imao običaj da obučava mlađe “kraj svojih nogu”, da bi ih potom slao u službu. Isto tako radio je i G. Kempbel Morgan. To nije bio loš metod. Današnji propovednički seminari preuzimaju mudrost sadržanu u tom metodu. Većina seminara traži od studenata da u okviru sticanja svojih prvih propovedničkih iskustava rade kao pastorski pripravnici, pod rukom dugogodišnjih i već ostarelih pastora.

To je objašnjenje zašto je Isus Navin bio bolje kvalifikovan od Haleva za Mojsijevog naslednika; bio je posebno obučavan za taj zadatak. U stvari, ne verujem da je *znao* da je u dotadašnjem periodu bio pripreman za preuzimanje Mojsijeve uloge. (Mlađeg Isusa Navina sigurno bi ozbiljno uplašilo da je znao da ga Bog priprema da povede narod u Obećanu zemlju.) Međutim, Bog je tokom dugih godina u kojima je Isus Navin služio Mojsiju imao tačno takav plan.

Gospodnje delo ide dalje

U 27. glavi 4. Mojsijeve prikazan nam je jednostavan, osnovni princip: *Kada Božji čovek umre, ništa od Boga ne umire*. Kad je Božji čovek premešten na drugo mesto, ništa

se od Boga ne premešta. Vrlo lako se događa da osoba koja na istom položaju ostane mnogo godina, koju je Bog upotrebio da ostvari velike stvari u Njegovom delu, počne u mislima ljudi da, takoreći, figurira umesto Boga. A onda, kad tu osobu premeste na drugo mesto, ako umre ili zataji, mnogi od onih kojima je ona bila nešto popu idola, padaju kraj puta. Bog nas u 27. glavi 4. Mojsijeve uči da, kada On uklanja čoveka kao što je Mojsije i sahranjuje ga na gori, ništa od Boga ne biva sahranjeno. Gospod i dalje marljivo radi; Njegovi planovi idu dalje, Njegove poslove kompetentno obavljaju druge ruke.

Kad je umro Donald Barnhaus, pastor prezbiterijanske crkve “Tent Memorijal”, kod Boga se ništa nije promenilo. Ništa od pokreta “Navigatori” nije umrlo s Trotmenovom smrću. Ništa od Kineske “unutrašnje misije” nije bilo okončano s Tejlorovom smrću. Zašto? Zato što je Bog uvek živ. Uvek, neizostavno, jedan od Njegovih slugu preuzima baklju i nosi je dalje. Čudno, kako je lako stvoriti viziju tunela, umesto da posmatramo Boga na delu u životu darovitih ljudi kroz vekove.

Mi u 27. glavi 4. Mojsijeve vidimo Mojsija na ivici groba, kako posmatra zemlju u koju neće smeti da uđe. Kako je taj trenutak morao biti gorkosladak!

Još reče Gospod Mojsiju: iziđi na goru ovu Avarimsku, i vidi zemlju koju sam dao sinovima Izrailjevim. I kad je vidiš, pribraćeš se k rodu svojemu [starozavetni način da se kaže da će umreti] i ti, kao što se pribrao Aron brat tvoj ...” (12. i 13. stih, tekst u zagradama, autorov)

Bog je saopštio svom sluzi: “Kada budeš video Obećanu zemlju, umrećeš.” U stvari, neki ljudi će možda, dok čitaju ovakvu najavu, pomisliti: *Zar možeš, Bože, da budeš baš tako okrutan?* U njihovim ušima to zvuči kao kad se mladić zaljubljuje u devojkicu, da bi mu Bog odmah rekao: “Pogledaj je večeras još jednom, jer će se ona sutra udati za drugog.” Ili, kao kad biste rekli gladnom psu: “Vidiš ovu svežu kosku? E, da znaš, nećeš je dobiti.” Zašto je Bog Mojsiju, uopšte, učinio tako nešto?

Prvo, Bog se ne ruga, niti je okrutan. Mojsija nigde nećemo videti obuzetog samosažaljenjem. Nikada ga nećemo videti kako diže pesnicu i govori Bogu: “Zašto si mi to učinio?” Ne, Bog nije dražio Mojsija, nego mu je davao blagoslov. Pokazivao mu je dokaze da On drži svoju reč.

Vidite, Bog je četrdeset godina govorio Mojsiju: “Odvešću ovaj narod u Obećanu zemlju.” I tako je, sasvim umesno, Gospod, na granici te zemlje, rekao Mojsiju da se popne na tu goru i da razgleda celu Hanansku zemlju. Čineći to, uveriće se da Bog drži svoju reč. To je bilo kao da je Bog rekao svom sluzi: “Mojsije, svojom neposlušnošću i neverovanjem proigrao si pravo da uđeš u tu zemlju. Uzeo si sebi slavu koja je pripadala meni, a i učinio si to javno. Ne mogu dozvoliti da takav čovek uvede moj narod u Obećanu zemlju. Međutim, ipak želim da vidiš da ja držim svoju reč.”

U Mojsijevom srcu dogodilo se nešto dok je posmatrao zemlju. Duša mu je bila obuzeta osećanjima dubljim od nostalgije. Iz dubine svog pastirskog srca Mojsije je uvideo da je izrailjskom narodu potreban vođa. U Hananu su ih čekali zli i strašni neprijatelji — visoki zidovi, gvozdena kola, uporni neprijatelji, podmukla iskušenja.

Svi ti Hananeji bili su bezbožan narod. Istorijski dokumenti i arheološki nalazi pokazuju da je pornografija najverovatnije nastala u Hananu, kao i najrazličitije izopačenosti u seksu. Prenošenje neproverenih informacija bilo je podjednako brzo i pogubno kao danas; Mojsije je znao da su ti stari mnogobošci bili pokvareni do srži. Ujedno je znao i to da je Božjem narodu, da bi bio sačuvan od kako vojnog tako i duhovnog poraza, bio potreban jak i beskompromisan vođa.

No, znati je jedno, a preduzeti — drugo. U poslednjim minutima na zemlji, Mojsije je još jednom pokazao kako može da bude iznad i jednog i drugog. U svom poslednjem zvaničnom činu, on je ponovo pokazao velikodušnost svog srca. Slušajte čoveka, dovoljno nesebičnog da misli na budućnost:

I reče Mojsije Gospodu govoreći: Gospode Bože duhovima i svakom telu, postavi čoveka nad ovim zborom, koji će izlaziti pred njima i koji će dolaziti pred njima, koji će ih izvoditi i opet dovoditi, da ne bi bio zbor Gospodnji kao ovce koje nemaju pastira. (Stihovi 15-17)

Mojsije je pred Gospoda izneo dva zahteva u pogledu svog naslednika. Znao je da će tom vođi biti potrebne dve nezamenljive osobine.

Čovek po Božjem izboru

Prvo, Mojsije je tražio da taj naslednik bude po Božjem izboru i rekao: “Gospode, postavi čoveka ...”

Bilo bi lako samo preleteti preko tih jednostavnih reči. Ali razmislite šta je Mojsije mogao reći. Sasvim je sigurno da je mogao izvući kratak spisak iz svog zadnjeg džepa i reći: “Ako nemaš ništa protiv, Gospode, želeo bih da Ti predložim par imena, pa da vidim kakvo je Tvoje mišljenje.”

Jake vođe sklone su da se bore kako bi imenovali sopstvene naslednike. Imao sam prilike da to vidim, i da vidim kako to uvek iznova postaje promašaj. Kada jak vođa imenuje sopstvenog naslednika, to je obično neko ko mu je vrlo sličan. Međutim, često je tako da Bog namerava imenovanje drugačije osobe, kako bi uneo jednu potpuno novu dimenziju, koja bi u protivnom ostala nerazvijena.

Mojsije je bio mudar čovek koji je to video, pa je rekao: “Gospode, *Ti* imenuj. Ti mi reci ko je čovek po Tvom izboru.” On nije podneo Bogu spisak kandidata da bi zatim rekao: “Izaberi jednoga od njih. Imam na umu četvoricu; koga god od njih da izabereš, biće u redu.” Naprotiv, rekao je: “Ja nemam predloge. Ti nam objavi koga si izabrao i mi ćemo ga postaviti.” Mojsije je znao da vođa Izrailja mora biti čovek koga je izabrao sâm Bog.

To je posebno značajno kada se setiš ko je zapravo Bog. Mojsije ga oslovljava rečima “Bože duhovima i svakom telu”. Za razliku od čoveka, Bog vidi kroz celog čoveka, do njegovog duha, dok mi jedino vidimo tanak, spoljašnji omot. Na tu istinu Bog nas podseća u 1. Samuilovoj 16,7, gde kaže: “Čovek gleda što je na očima, a Gospod gleda na srce.”

Samuilo je, više vekova posle Mojsijevog vremena, do kraja osetio i shvatio šta to znači, kad je došlo vreme da se pronađe naslednik za Saula, prvog izrailjskog cara. Saul je bio visok čovek, glavom i ramenima viši od svih drugih ljudi. On je, najverovatnije, bio privlačan, dopadljiv i osoba koja ostavlja snažan utisak. On bi u ovo naše vreme bio sjajan politički kandidat. Sa svojom impresivnom figurom i “izvajanom” privlačnom spoljašnjošću on bi bio “kao poručen” za TV reklame i naslovne stranice časopisa. Saul je verovatno morao imati dubok muževni glas, koji bi mnoge dame naveo da stanu u redove i glasaju za njega.

Ali, bez obzira na fizičku privlačnost, taj čovek bio je moralna i duhovna ruševina. Svojim životom po diktatu tela, sâm sebe je diskreditovao. Zbog toga ga je Bog uklonio s prestola i rekao Samuilu: “Idi, Samuilo, pronađi naslednika po mom izboru. Naći ćeš ga u Jesejevom domu.”

Kao poslušni prorok, Samuilo je uzjahao životinju i otišao putem prema Jesejevom

imanju, blizu Vitlejema. Stigavši tamo, video je Elijava, najstarijeg među Jesejevim sinovima. Gledajući ga, rekao je sebi: “Tačno. Ovo je taj čovek. Preda mnom je Božji pomazanik.” Ali Gospod mu (parafrazirano) odgovara: “Stani, ne žuri se”, i odmah mu stavio do znanja: “Taj čovek nije moj izbor.”

Znate li šta je Samuilo stvarno hteo da nađe? Zanimljivo je, imao je na umu nekoga ko bi bio drugi Saul. Elijav je imao istu figuru i istu snažnu i privlačnu spoljašnjost kao prvi izrailjski car koji je zatajio. No, Bog je rekao: “Ne; sačekaj malo. Ja sam već izabrao svog kandidata.” I koga je Bog izabrao? Nekoga ko se u svemu *razlikovao* od Saula — mladog pastira, mladića tinejdžerskih godina, koji čak ni svom ocu nije došao na um. Jesej nije ni pomišljao da dovede kući i Davida, kako bi ga, zajedno s drugim sinovima, predstavio proroku. I tako je Samuilo morao da pita Jeseja: “Da li su to svi tvoji sinovi?” Tim pitanjem vraćen u stvarnost, Jesej odgovara: “Ah, da, da! Skoro da sam zaboravio. Imam još jednog sina, on je prilično daleko odavde, kod ovaca.” (To se i događa kada imaš “obor” pun dece.) Sigurno se sećate, David je raspolagao unutrašnjim vrlinama koje su mu bile potrebne da zauzme Saulovo mesto.

Bog vidi čoveka iznutra, a ne samo spolja. Upravo je to ono bitno. No, u Mojsijevoj molitvi nalazio se i drugi zahtev.

Čovek sa srcem pastira

Mojsije traži čoveka “koji će izlaziti pred njima i koji će dolaziti pred njima, koji će ih izvoditi i opet dovoditi, da ne bi bio zbor Gospodnji kao ovce koje nemaju pastira” (4. Mojsijeva 27,17). Drugačije rečeno: “Gospode, potreban nam je čovek, svestan da mora biti u dodiru s narodom da bi mu mogao služiti. On treba da bude ‘narodni čovek’.”

Mojsije je, drugim rečima, rekao: “Ovom narodu nije potrebna nikakva tajanstvena ličnost. Ne treba im čovek koji je obuzet ljubavlju prema istraživanjima, ma kako to moglo biti važno. Ovim ljudima, stvarno, ne treba nikakav uglađeni generalni direktor ili super-efikasni genije za organizaciju. Njima treba *pastir*. Potreban im je čovek koji poznaje narod, koji će služiti narodu, razumeti narod i znati kako treba da vodi narod.”

Bez obzira na to u kakvom svojstvu služiš — kao biblijski učitelj (profesor biblijskih predmeta), kao student koji se priprema za propovedničku službu, kao žena po Božjem izboru koja služi u području darova kojima raspolaže — tvoja služba se prvenstveno odnosi na *ljude*, a ne na izmešano brdo papira, ne na borbu sa brojkama, ne na obavljanje telefonskih razgovora, ne na pisanje pisama, niti na planiranje programa ili mozganje oko strateških poteza za sledeću deceniju. Razume se, sve ovo što smo naveli mora biti obavljeno. Ja moram da potpišem, odnosno, da napišem prosečno četrdeset do pedeset pisama sedmično i moram da učestvujem i u planiranju sednica. Administrativne pojedinosti moraju se obavljati. (Najmanje, koliko stvarno moram!) Ali, često napominjem studentima na seminaru “Dalas”: “Imajte ovo na umu: (propovednička) služba, to su ljudi.” Tu lekciju sam naučio posle neprijatnih udaraca života u (propovedničkoj) službi i nakon što sam učinio neke glupe greške, zbog toga što nisam bio na istim talasnim dužinama sa srcima ljudi.

Znate li šta najčešće čujem od osoba koje tek počinju da dolaze u crkvu? One jako žele da upoznaju nekoga od nas, iz uprave, i obično kažu: “Vi me ne poznajete, ali ja ću doći u subotu da slušam Vašu propoved.” Onda, gotovo da se izvinjavaju i kao da kažu: “Žao mi je što vam uzimam vreme, ali sam samo hteo da se pozdravimo.” Iako se to od mene ne traži, ja kažem svakome od njih: “Vi ste važni kao i bilo ko drugi u ovoj celoj crkvi. Ne postoji kategorija beznačajnog člana Božje porodice.” To ne govorim zato da bih

uspostavio dobre odnose, odnosno, dao odgovarajuću izjavu niti da bih ostavio dobar utisak na ljude. Kažem to zato što tako verujem. Ko god da si i čime god da se baviš, ti si poseban pred Bogom koji te je izabrao.

Sviđa mi se jedna stara ploča koju je snimio Trio Bil Gejter, s naslovom *Specijalno za decu*. Album se sastojao od dve ploče, a glavna pesma je imala naslov: “Ja sam jedno obećanje.” Znam da ima dve ploče zato što smo potpuno istrošili ploču broj 1, a onda smo do istrošenosti morali da trošimo ploču broj 2. To je izričito tražio moj sin Čarls, kome je tada bilo pet godina.

Čarls je te ploče voleo više od mene. Umeo je po cele dane da sluša iste ploče, gotovo bez ijedne pauze. Nije znao da stane. A onda je došao do rešenja — slušalice za uši!

Satima i satima Čarls je sedeo u debelo tapaciranoj fotelji u dnevnom boravku, s tim prevelikim slušalicama preko ušiju, pevušeći: “Ja sam obećanje, na, na, na ...”

Pročitajte, za par sekundi, pesmu koja je tako snažno očarala najmlađeg člana naše porodice:

Ja sam obećanje, ja sam mogućnost,
Ja sam obećanje, s velikim “O”.
Ja mogu biti šta god, šta god Bog želi da postanem.
Ti si obećanje, ti si mogućnost,
Ti si obećanje, s velikim “O”.
Ti si veliki, veliki zavežljaj skrivenih mogućnosti.

(Mnogo mi se sviđa taj red!)

Ako hoćeš da slušaš, čućeš Božji glas,
Ako hoćeš da pokušaš, On će ti pomoći da doneseš pravu odluku.
Ti si obećanje, da postaneš *šta god* On želi da postaneš.³⁹

Istini za volju, Čarls je tu staru ploču mogao da vrti sve dok njeni žlebovi ne bi postali potpuno ravni, i ne bih mu zamerio. Zašto? Zato što je pesma u pravu. Ljudi nisu ni svesni svojih skrivenih mogućnosti. To postaje deo problema u situacijama kada doživljavamo raspad identiteta. Ni ljudi ni žene, ni dečaci ni devojčice ne shvataju ko su u Božjim očima.

To, očigledno, nije bio stvarni Čarlsov problem. Njegova učiteljica koja je vodila dečji hor u crkvi, jednom je zakucala na moja vrata i rekla: “Htela bih da vam ispričam nešto što se dogodilo u vezi s vašim najmlađim detetom. Razgovarali smo o odlasku na nebo. Pričala sam svoj deci kako će to biti divno. Čarls je stajao potpuno sâm i slušao. Govorila sam: ‘Kad budemo bili na nebu, bićemo stvoreni da budemo kao Isus. Imaćemo *potpuno novo telo*, u stvari, bićemo baš kao On. Bićemo *drugačiji* od onoga kakvi smo sada.’

Čarls je onda podigao svoju malu ruku, tražeći reč, i izjavio: ‘Ja neću da idem na nebo.’ ‘Ti ne želiš da ideš na nebo?’, upitah. ‘A zašto?’ Odgovorio je odlučno: ‘Zato što mi se *sviđa* moje telo.’”

Ja na to pomislih: “To je, sine, odlično!” Pa, ti stvarno *treba* da voliš svoje telo. Bog ti je dao to telo a i meni ne smeta ako si, kao devojčica od trinaest godina, visoka čitava dva metra. Evo zašto: “Ti si veliki, veliki zavežljaj skrivenih mogućnosti!” Bog tačno zna šta si i šta ti je potrebno.

Jedna od potrebnih stvari je pastir koji veruje u tebe isto onoliko koliko ti treba da veruješ u sebe. Upravo je zbog toga Mojsije rekao: “Molim te, Bože, nemoj nam poslati sterilnog naučnika! Nemoj nam pripremiti nekog nalickanog i veštog generalnog direktora, u

³⁹ Bill and Gloria Gaither: “I Am a Promise”

italijanskom odelu, skrojennom po meri. Pošalji nam čoveka s velikim srcem za ljude. Pošalji nam nekoga ko će brinuti o stadu.” To je ona presudno važna mešavina kvaliteta koja se *nikada* ne može naučiti iz udžbenika niti u učionici propovedničkog seminara. Mogao bih nabrojati na desetine profesora, desetine vrhunskih govornika i mnogo sposobnih administratora. A ipak, ne mogu nabrojati baš mnogo pravih, brižnih pastira sa srcem sluge.

I tako se Mojsije molio da Bog odredi pravog čoveka i da taj čovek bude pastir Božjeg stada. I — Bog je baš takvog čoveka imao na umu: “A Gospod reče Mojsiju: uzmi ... Isusa sina Navina” (18. stih).

Ovo mi se dopada! Bog nijednom nije grizao nokte na nebu, pitajući se, ko bi mogao zauzeti Mojsijevo mesto. Nije imao potrebe da se posavetuje s agencijom za angažovanje personala, niti da “prekopava” po internetu, odnosno, da pošalje ekspediciju u “lov” na odgovarajuću ličnost. On je od početka znao koga će pozvati. Biografija Isusa Navina već je stajala na vrhu gomile. On ga je godinama pripremao i obučavao.

Crkveni odbori i crkvene ustanove često se pitaju ko bi mogao zauzeti mesto “zvezde” koja odlazi u penziju, ili na drugu dužnost. Naporno razmišljaju, pre donošenja odluke o tome — ko će preuzeti uzde. Oni možda već imaju na umu osobu za koju veruju da je po meri te uloge, ali mudri su oni koji, da bi bili sigurni u izbor, čekaju Gospoda. “Gospode, mi imamo nekoliko predloga, ali koga bi *Ti* odredio za pastira stadu? Hoćeš li nam to, Gospode, otkriti?”

Kada čekate na Boga tako, u veri, nemojte se iznenaditi kako će spontano On dati određeno ime. Upravo je tako On učinio i na Mojsijevu molitvu: “Uzmi k sebi Isusa sina Navina, čoveka u kom je Duh moj, i metni ruku svoju na nj” (18. stih).

Bog Mojsiju nije dao više mogućnosti za biranje. On nije jednu ličnost suprotstavljao drugoj, pa rekao: “Izaberi između ovih pet ličnosti; onaj ko dobije većinu glasova, pobeđuje.” Gospod je rekao: “*Uzmi Isusa Navina* i položi ruke na njega. On ima ono što je potrebno i u njemu je moj Duh. Njega sam izabrao.”

Zašto je Gospod uputio Mojsija da položi ruke na Isusa Navina? Polaganjem ruku se, u biblijsko vreme, prenosila vlast na primaoca. Običaj je bio slika onoga što je i predstavljao: rukopoloženje; predstavljao je sponu između rukovođenja jednom generacijom i rukovođenja drugom. To je razlog što je, u Novom zavetu, Pavle rekao Timotiju: “Rukú odmah ne meći ni na koga, niti pristaj u tuđe grehe. Drži sebe čista” (1. Timotiju 5,22).

Obredom se ne prenosi fizička vlast, ali obred zaista uspostavlja duhovnu vezu u kontekstu prenošenja vlasti. Da bi osigurao uslove u kojima niko neće propustiti da shvati značaj Njegove naredbe, Gospod je rekao Mojsiju da Isusa Navina izvede pred sveštenika i pred sav zbor, u okviru javne službe uvođenja u dužnost. “I podaj mu od slave svoje, da ga sluša sav zbor sinova Izrailjevih” (20. stih). Drugim rečima: “Mojsije, neka se javno zna da ti podupireš tog čoveka.”

Odmah pošto je primio naredbe, Mojsije je postupio po njima. “I učini Mojsije kako mu zapovedi Gospod; i uzev Isusa postavi ga pred Eleazara sveštenika i pred sav zbor. I metnu ruke svoje na nj, i dade mu zapovesti, kako beše zapovedio Gospod preko Mojsija” (22. i 23. stih).

Mojsije je bez raspravljanja postupio po Gospodnjem planu. To me oduševljava. Nije rekao: “Ali Gospode, ja bih više voleo da to bude Halev.” Čuo je šta je Božji izbor i prihvatio ga je. Tada je tog Božjeg čoveka javno predstavio kao novog vođu Izrailja.

Kako je veliki bio taj čovek! Ne mogu da otkrijem ni iskricu samosažaljenja, ozlojeđenosti ili gorčine u ovom delu njegove biografije. Nije bilo “kiselog grožđa” niti ijednog nagoveštaja zavisti ili ljubomore. Ne verujem da je, nekoliko sati kasnije, uveo

Isusa Navina u šator i zakukao: “Ti, srećniče”, ili “To baš nije fer”. To nije Mojsijev stil. On je rekao (ne sumnjam da je to bilo uz širok osmeh): “Isuse, ti si od Boga izabran. Ponosim se tobom.” I odmah je požurio da se skloni s puta Isusu Navinu.

To je dobar primer za sve nas. Ako doživiš da vidiš kako tvoj naslednik stupa na pozornicu, javno pozdravi njegovo postavljanje, a onda se odmah *skloni s puta*. Ne zadržavaj se u prostorijama i hodnicima gde si do tada radio. Neka Bog radi i deluje na onaj divni način, kako to samo On može. Toj osobi daj podršku svim srcem i dušom. Neka ta podrška bude verbalna; neka bude lična, od čoveka čoveku; neka bude javna. Konačno, on ili ona su od Boga izabrani i postavljeni, on je čovek, ona je žena po Božjem izboru. Ti si imao svoj dan, a sada je vreme da on ili ona deluje na sceni.

Božja sigurna ruka u tvojim prelaznim periodima

U ovoj epizodi iz Mojsijevog života vidim tri ključne pouke koje nam mogu korisno poslužiti u našem verskom životu.

Kada Bog uklanja, On dovodi zamenu

Ponovio bih rečenicu izraženu ranije u knjizi: Kada umre Božji čovek, od Boga ništa ne umire. Kad se Bog sagne i uzbere cvet, On umesto njega neguje drugi cvet. Kada iščupa jednu biljku, On je već drugu pripremio za cvetanje. On nikada neće ostati bez odgovarajuće zamene.

Bez obzira na to ko si, ti u tom procesu imaš svoju ulogu. Podstakao bih te da se moliš za crkve koje traže pastore. Moli se za škole koje traže predsednike, odnosno, profesore i upravno osoblje, za odbore crkvenih ustanova kojima su potrebni direktori i za hrišćanske organizacije kojima su potrebne vođe koje će stati na platformu javne odgovornosti. Moli se za one koje će Bog pozvati da zauzmu jedinstvene položaje u planu Njegovog carstva. Moli se za nove službenike koji će doći na mesto ličnosti koje su pre njih bile na tim položajima. Moli se da Božji narod dâ svoju podršku, da svim srcem prihvati one koje Bog postavlja. Govoreći ljudskim jezikom, budućnost crkve zavisi od njenih sposobnih vođa. Moli se da i u budućnosti imamo vođe koje će biti po Božjem izboru.

Ako se tebi obrate u vezi s imenovanjem za neku službu u tvojoj crkvi, ili u vezi s nekom značajnom nominacijom van okvira tvoje udobnosti, ozbiljno razmisli o tome. To tvoje razmišljanje treba da bude praćeno molitvom. Nemoj davati brz odgovor. Imaj na umu: jednostavno, može biti da je Bog iza tog poziva. Misli o tome onako kako je Isus Navin morao misliti kad je Bog rekao: “Ti treba da zauzmeš Mojsijevo mesto.” Zauzimanje mesta jednog pobožnog vođe ogromna je odgovornost. Postavi se prema njoj kao takvoj.

Kad Bog imenuje, On i odobrava

Kada Bog uzme stvar u svoje ruke, a to je divno od Njega, On blagosilja. On odobrava, daje podršku kada od Njega zatražimo savet u vezi s imenovanjem neke nove ličnosti. Rekavši Mojsiju: “Uzmi Isusa Navina”, Gospod nije morao da doda: “Blagosloviću ga.” Zašto? Zato što je Isus Navin bio *Božji izbor*. Blagoslov je došao zajedno s imenovanjem.

Kad nas Bog bira na položaj koji podrazumeva veliku odgovornost, to je iskustvo koje nas čini poniznima. Ti si Njemu odgovoran. Ti ne otkucavaš nikakvu karticu prilikom dolaska i odlaska, da bi to neko kontrolisao. Tvoj posao samo On može da vidi. Niko ne ide za tobom da bi te proveravao.

Ustanovio sam da veliki broj crkava čini jednu od dve uobičajene greške u potrazi za ličnošću koja će doći za nekim velikim vođom. Prvo, pokušavaju da nađu nekoga ko će što više podsećati na tog vođu, ili drugo: obuzima ih panika i hvataju se za prvog raspoloživog čoveka koji naiđe. *Oba pristupa su pogubna.* Najbolji izbor uvek je Božji izbor.

Kad Bog daje podršku, vođa je uspešan

Ta istina besprekorno je ilustrovana u životu Isusa Navina. Bog je podržavao Isusa Navina u njegovom životu, tako da Stari zavet ne beleži ni jedan jedini njegov greh. Ali, ovo ne treba pogrešno shvatiti. Siguran sam da je Isus Navin grešio, ali biblijski izveštaj jasno pokazuje da njegov život nije bio obeležen krupnim promašajima. Njegov uspeh nastao je zahvaljujući činjenici da ga je Bog podržavao.

Uzged, kada se Bogu prepusti stvarna uprava nad nekom službom, tada će u njoj neuspeh biti nepoznata reč. Nije li ta misao uzbudljiva? “Hoćeš li da kažeš da nećemo imati loše dane? Da nećemo imati ni glavobolja ni protivljenja?” To nisam rekao. Rekao sam da neće biti neuspeha ako Bog upravlja nekom službom. Zašto neće? Zato što je, ako joj On daje podršku, služba uspešna, a uspešan je i propovednik, ličnost koju je On izabrao.

Bog svih i najmanjih pojedinosti

Uvek sam zadivljen slušajući kako Bog koristi svoju reč u životu svog naroda. Meni nisu poznate okolnosti tvog života. Ne znam kako Bog namerava da tu epizodu iz Mojsijevog života primeni u tvom životu.

Možda će te reći pasti na veoma gladno srce. Ili te je možda okrepila i ohrabrila misao da si za Boga poseban i da nijedno od Njegove dece nije beznačajno. Ili si, možda, uključen u taj ozbiljni zadatak pronalaženja čoveka ili žene za položaj koji nosi veliki teret odgovornosti, pa si razumeo da se, više nego ikada ranije, moraš osloniti na Boga u pogledu pronalaženja Njegovog Isusa Navina. Ili si, možda, baš *ti* taj Isus Navin, pa su od tebe zatražili da prihvatiš odgovornost širu od svega što si do sada mogao i da sanjaš.

Bez obzira na to kakve su tvoje okolnosti, želim da ti napomenem da je našem nebeskom Ocu stalo do područja tvog života, koji bi nekom udaljenom božanstvu bili bez značaja. On nikada nije prezauzet da bi čuo šta tebe boli, da bi ti obrisao suzu, da bi ti šapatom uputio reči ohrabrenja i da bi pod tvoje breme podmetnuo svoja široka pleća.

Pišući ove reči, molim se Bogu da ti naš uzvišeni Bog bude bliska, lična uteha u sedmici koja nastupa. Posebno se molim Bogu za tebe koji se boriš protiv usamljenosti i razočaranja. Bez obzira na to što si okružen ljudima, duboko tamo te boli. Prijatelju, Bog tvoju potrebu može da zadovolji kako samo On može, kao što je učinio Mojsijevom srcu, samo nekoliko sati pre nego što je umro taj veliki čovek.

Ako si ti Isus Navin po Božjem izboru, nije potrebno da razmišljaš kako ćeš biti zaboravljen. Nije potrebno da brineš da će senka tvog prethodnika (ili naslednika) pomračiti i tebe i tvoju službu u godinama koje dolaze. U stvari, nije potrebno *ni o čemu* da brineš. Ako si ti Božji Isus Navin, onda se sada nalaziš upravo tamo gde i treba da budeš. Imaj na umu da je Bog neprikosnoven, Najveći. Sve se nalazi u Njegovoj vlasti. Stvari će se odvijati na Njegov način u trenutku koji je On izabrao, na Njegovu slavu, čime su obuhvaćeni tvoj život, tvoja uloga i tvoja budućnost. Briga oko bilo čega u vezi s tim samo je gubljenje vremena. On je obradio *svaku pojedinost* — svaku, bez razlike.

Razmišljaj o tome ovako: Bog koji je *skoro* suveren — tako nešto ne postoji.

Devetnaesta glava

NEKROLOG HEROJU

Jednog popodneva, pre mnogo godina, moj najstariji sin Kurt i ja krenuli smo u razgledanje nadgrobnih spomenika. Zapisivao sam završne misli o trideset i četvrtoj glavi 5. Mojsijeve, pre nego što ću o njoj propovedati, pa sam imao određenih problema u nameri da proniknem u njenu duhovnu poruku.

Šetajući se po dnevnoj sobi, ugledao sam Kurta kako se odmara na podu.

“Kurte”, rekoh, “idem u razgledanje nadgrobnih spomenika.”

“Jel’ mogu i ja s tobom?”, upita.

“Svakako, sine. Bilo bi lepo.”

Tako smo seli u auto i odvezli se do obližnjeg groblja, kojim smo šetali oko jedan i po sat. Da li ste to ikada radili? Možda vam zvuči jezivo, ali čitajući epitafe na nadgrobnim spomenicima stičete pravo malo obrazovanje. To zaista fascinira!

Na jednom spomeniku u mestu Loma Vista, u Kaliforniji, stajale su samo tri reči: “Ne možeš pobediti”, a onda je sledilo ime. Zar to nije svojevrсна poruka? Drugi epitaf kaže: “Našem voljenom sinu, od 3. maja 1940. do 7. maja 1940. godine.” Reči pune emocija.

Rado lutam grobljima kad se nađem u istorijskim gradovima. Možete me nazvati i ekscentrikom, ali obilaženje grobalja postalo je jedan od oblika moje razonode. Veoma mi je zanimljivo da čitam šta je u granitu ugravirano o ljudima kojih već odavno nema na ovoj staroj Zemlji.

Jedan od mojih prijatelja, koji deli sa mnom to neobično interesovanje, nedavno mi je elektronskom poštom poslao par stranica epitafa za moju kolekciju. Imajte na umu, neko je morao da priđe, da se sagne i da sa spomenika obriše prljavštinu i mahovinu, da bi pročitao sledeće natpise:

Sledeći epitaf na groblju u gradu Vermontu očigledno je sročila neka usamljena udovica:

Za drago sećanje na
mog supruga Džona Barnsa
koji je umro 3. januara 1803. godine.
Njegova zgodna mlada udovica, 23. godine,
ima mnogo osobina dobre supruge i
čezne za utehom.

Na jednom nadgrobnom spomeniku u Engleskoj neko je video, ugraviran, sledeći natpis:

Ser Džon Strejndž
Ovde leži jedan poštenu advokat,
što je neobično [strejndž].

Na groblju u Džordžiji:

Rekoh vam da sam bolestan!

Na grobu Elen Šenon iz mesta Žirar u Pensilvaniji stoji tekst koji izgleda kao reklama za potrošače:

Koja je umrla od opekotina
21. marta 1870.
u eksploziji lampe
napunjene "neeksplozivnom tečnošću
za lampe, firme R. E. Denfort"

Kakva nam se poruka upućuje s groba Izekijela Eikla, na groblju Ist Dalhauzi, u kanadskoj provinciji Novoj Škotskoj?

Ovde leži Izekijel Eikl
star 102 godine
Dobri umiru mladi

Nešto sam zapazio: svaki nadgrobni spomenik na potpuno isti način predstavlja protok vremena. Kuda god da odete, razlike neće biti. Vreme koje smo proveli na ovoj zemlji uvek je predstavljeno malom horizontalnom crtom, i to je sve. Osoba je mogla doživeti osamdeset ili devedeset godina, ali na nadgrobnom spomeniku ceo život upakovan je u jednu malu crtu. To je život, a onda ga više nema.

Mislim da sam o smrti počeo ozbiljno da razmišljam ubrzo posle smrti svog oca, koji je umro usred jednog bogoslužjenja, pre gotovo četvrt veka. Smešten je u bolnicu, a njegovo stanje je išlo od lošeg u još gore. Najpre je doživeo srčani udar. To je bio uvod u nekoliko uzastopnih moždanih udara, koji su izazvali paralizu, pa mu je tada bilo teško da guta. Zahvaljujući dodatnim komplikacijama njegovog stanja, u njegov organizam se uselio jedan virus koji je doneo visoku temperaturu, a onda je dobio akutnu upalu pluća.

U jednoj hladnoj noći između utorka i srede, pre nego što je umro, posetio sam ga u njegovoj minimalno osvetljenoj bolesničkoj sobi. Posmatrao sam medicinske sestre u belim uniformama kako žurno obavljaju svoje rutinske poslove, a onda pogledao u čoveka koji je umirao na metalnom krevetu. Sutradan sam ponovo došao i video čoveka bez zuba, bez svesti, kako gleda pravo preda se, s praznim pogledom u očima, uprtim u daljinu. Taj čovek, koji me je nekada držao za ruku, koga sam ja, mnogo godina kasnije, držao, milovao i grlio, sada nas je napuštao. Samo jedan kratki dah i više ga nije bilo.

To iskustvo, u sprezi s mojim tihim obilaskom nadgrobničkih spomenika, odjednom je počelo da mi stvara osećaj kao da učestvujem u prizoru koji se odvijao na gori Fazgi, tamo gde je Mojsije umro. To osećanje vas obuzima tiho, ali istinski duboko. Mislim da nije u redu pristupiti nekom tekstu iz Biblije tako kao da završavate neku lekciju, ili u ovom slučaju, knjigu. Božja knjiga je knjiga *života*. Izuzimajući smrt Njegovog Sina, Autor Biblije nikada se ne zadržava dugo na temi smrti. Mogao bih da izbrojim na prste obe ruke, pri čemu bi neki ostali neupotrebljeni, broj dugih nekrologa u Božjoj reči. Božji ljudi jednostavno umiru i čekaju na vaskrsenje života.

Ali, kada proučavate o životu velikog čoveka kao što je bio Mojsije, kada ga na kraju proučavanja sahranite, a potom se osvrnete na mesto gde ste bili, videćete da ste stvari sveli na nekoliko zaista realnih osnova. Čitajući nekrolog možemo napabirčiti mnogo toga vrednog. Zato nas Bog poziva da razmišljamo o Mojsijevoj sahrani i njegovoj nadgrobnoj ploči, kako bismo otkrili kako nebo ocenjuje tog velikog Božjeg slugu — čoveka, oličenja nesebične odanosti Bogu.

Pogled odozgo

Tridesetčetvrta glava 5. Mojsijeve počinje da govori o mestu i svrsi Mojsijeve smrti: “Tada izide Mojsije iz polja Moavskoga na goru Navav, na vrh Fazge ...” (1. stih).

Vrh Fazge visok je 1.370 m. To je preko jednog kilometra. Ne može se mnogo stodvadesetgodišnjaka pohvaliti da se mogu popeti na planinu te visine, i da prežive da bi o tome govorili. Ali, Mojsije je mogao. Učinio je to, hvatajući se rukama za stene. Na tom putu nije bilo dovoljno široke staze da bi njom mogao ići pešak, a ona Mojsiju i onako nije bila potrebna.

Ako se pitate u kakvom je Mojsije bio stanju, taj njegov podvig će vam odgovoriti. Kada ste se poslednji put uspinjali planinom? Verovatno prilično davno, a možda i nikada do sada. Ja sam se uspinjao dva puta i ne pada mi na pamet da to još jednom uradim. Oba puta sam duvao i dahtao i rušio sve pred sobom od duvanja, celim putem uz to ludo brdo, a ono nije bilo visoko ni 1.000 metara. Osećao sam se kao pravi mučenik.

A ipak, ovde imamo Mojsija, starog sto dvadeset godina, koji se penje na vrh od 1.370 metara i koji se, stigavši tamo, izvanredno osećao. Kod Mojsija ne možete naići na samosažaljenje. Znao je da će umreti, jer mu je to Bog rekao. A i Bog je pre toga na njegovo mesto već postavio Isusa Navina. Prvi put u njegovih poslednjih četrdeset godina života na njegovim leđima nije bilo velikog bremena vođenja naroda. Olakšanih pleća, Mojsije je svaki korak na uzbrdici savladivao s lakoćom. Vrlo dobro je znao da, još malo, pa će udahnuti svoj poslednji dah.

Mojsije nas uči da vernik nema razloga za strah, niti da u panici juri ulicama kada zna da treba da umre. Mi svi umiremo; to je stvarnost našeg života. Za život nismo istinski spremni sve dok nismo spremni za smrt. I tako, kad smo spremni da umremo, *neka tako bude*.

Shvatam, razume se, da pomisao na umiranje donosi sa sobom najrazličitija snažna osećanja. Sve što je u nama želi da pažljivo čuje svaku reč drage osobe koja umire. Ta snažna želja upečatljivo se ogleda u sledećoj poemi.

Šta je to sa mnom, Gospode?
Sedmicu za sedmicom
Molio sam Te da je uzmeš.
U očajanju sam plakao i čekao
Dok se ona rvala s podmuklim bolom.
Pratio sam postepeno propadanje
Njenog nekada snažnog i lepog tela.
Video sam njene iscrpljene crte,
Njenu stalnu uznemirenost.
Slušao sam njene isprekidane jecaje
Dok je preklinjala, tražeći oslobođenje.
Osećao sam stisak
Njenih drhtavih prstiju
Kad bi se pojačavao bol koji ne popušta.
Osećao sam njenu sve veću slabost,
Njenu duboku depresiju.
Kroz besane noći
Slušao sam njeno naporno disanje.

U tami, vapio sam k Tebi —
 Plakao uvek iznova ...
 A onda, juče ujutru, Gospode,
 U cik zore,
 Uslišio si moju molitvu.
 Nežno si je uzeo k sebi —
 Hvala ti, Gospode.
 A ipak, dok ti još zahvaljujem,
 Žao mi je što je ne mogoh
 Zadržati bar još samo jedan dan.
 Šta je to sa mnom, Gospode?⁴⁰

Stigavši do poslednjeg stiha 34. glave 5. Mojsijeve, nisam želeo da to bude kraj Mojsijeve priče. Poželeo sam da ga slušam još nekoliko poglavlja. Nije mi bilo drago što je krenuo na to poslednje uspinjanje uz strmu padinu Fazge.

Da li si se nekada našao u situaciji kada ne želiš da se ni za trenutak ne odvojiš od drage osobe koja je na samrti? Svakako da jesi. To je deo telesne prirode duboko u nama — da zadržimo a ne da damo, da držimo uza se, a ne da delimo. Želeo sam da zadržim Mojsija uza se i da mu makar još samo malo slušam glas. Želeo sam da još malo ostane, ali Bog kaže: “Dosta je. Sada je on moj.” I On ga, tako, prati na vrh i omogućava mu poslednji pogled, kakav ti i ja ne možemo ni zamisliti. Mi Obećanu zemlju nikada nećemo ugledati onako kako ju je Mojsije video — tu još neobrađivanu zemlju, onu po kojoj još niko nije gazio, koja će tek početi da se lepi za obuću Izrailjaca.

Zamisli pogled koji se pružao pred njim. Mojsije je gledao, i “pokaza mu Gospod svu zemlju od Galada do Dana; i svu zemlju Neftalimovu, i svu zemlju Judinu do mora zapadnoga, i južnu stranu, i ravnicu, dolinu pod Jerihonom, mestom gde ima mnogo palmovih drveta, do Sigora” (stihovi 1-3).

Bog Mojsiju daje “kartu za putovanje na istok”. Počinje, gledajući na sever, a onda se okreće i gleda na zapad, pa se okreće dalje i gleda na jug, da bi se na kraju okrenuo i gledao prema istoku. Mojsije je kao snop svetlosti u svetioniku koji se okreće ukруг. To je potresan prizor, čak i u svojim geografskim relacijama. Za sve to vreme Mojsije je morao cokatati jezikom i mrmljati sebi u bradu: “Au, pogledaj ovo. Divno! Predivno! O, Gospode, pogledaj ovo. Kakva zemlja!”

Dajući završnu analizu, rekao bih da smrt vernog Božjeg deteta otvara panoramski, nebeski pogled koji zapanjuje um. Reč je o jednoj potpuno novoj dimenziji. Pavle nam o tome kaže: “Što oko ne vide, i uho ne ču, i u srce čoveku ne dođe, ono ugotovi Bog onima, koji ga ljube” (1. Korinćanima 2,9). U to je Mojsije gledao, poslednji put uživajući u pogledu na Obećanu zemlju, na nekretninu na koju nikada neće stati svojom nogom.

Onda je Bog rekao: “To je bilo to, Mojsije. A sada, Mojsije, vreme je.”

I reče mu Gospod: ovo je zemlja, za koju sam se zakleo Avramu, Isaku i Jakovu govoreći: semenu tvojemu daću je. Pokazah ti je da je vidiš očima svojim, ali u nju nećeš ući. I umre onde Mojsije sluga Gospodnji u zemlji Moavskoj po reči Gospodnjoj. (4. i 5. stih)

Mojsije je “predao duh”. Bili heroji ili ne, svi mi dolazimo do tog trenutka. Dok razmišljam o Mojsiju koji umire, u misli mi dolazi dvostruka poruka.

⁴⁰ Ruth Harms Calkin: “What’s Wrong With Me?”, from *Tell Me Again, Lord, I Forget*, str. 21.

Samoća smrti

Ne njena *usamljenost* nego njena *samoća* — postoji razlika. Usamljenost nas upućuje na praznu čežnju, na uzaludnu težnju ka nekome drugom. Samoća kaže da niko ne ide s nama. To je ono što ovde vidim. To je usamljeni put.

Odlazeći u smrt, nikada sa sobom ne vodiš saputnika; odlaziš potpuno sâm. U Talmudu stoji: “Čovek se rađa stisnutih pesnica, ali umire otvorenih ruku.” Sa sobom ne nosiš ništa; sve ostaje iza tebe. Mojsijev testament nije bila njegova imovina, nego njegov život. Umro je visoko na vrhu Fazge; potpuno sâm.

Želimo li biti iskreni, moramo priznati da je većini od nas stran pojam samoće. Imamo radio-prijemnike, TV-prijemnike i faksove. Imamo elektronsku poštu, telefon, a možda i mobilni telefon i pejdžer. Imamo auto, višestruke mogućnosti kontaktiranja s prijateljima i čitavu lepezu mesta za sastajanje. Društenost je znak našeg vremena. Volimo kad se uključujemo u razne aktivnosti. Moja prijateljica, pesnikinja, Rut Harms Kelkin, daje nam zanimljiv pogled u taj predmet:

Ti, Gospode, znaš kako ti služim
S velikim žarom osećanja
Kad sam u središtu pažnje.
Znaš kako vatreno govorim o Tebi
U ženskom klubu.
Znaš kako sam živahna kada predstavljam
Novu molitvenu grupu.
Ti poznaješ moje istinsko oduševljenje
Na času proučavanja Biblije.
Ali, pitam se, kako bih reagovala
Ako bi me uputio na lavor s vodom
I zatražio da žuljevite i kvrgave noge
Neke pogrbljene i naborane starice
Perem dan za danom,
Mesec za mesecom,
U sobi u kojoj me niko ne vide,
I u kojoj za to niko ne sazna?⁴¹

Druga priča, zar ne? Sve je dobro i lepo samo dotle dok ne moramo biti sami. Možda je to što nekima smrt čini tako zastrašujućom. Mi smo retko sami. A ipak, Mojsije je sâm na vrhu Fazge. Isusu Navinu nije bilo dopušteno da pođe s njim. Aron je već pre toga bio umro. Samo jedna usamljena figura probijala se preko stena, na svom neprokrčenom usponu ka vrhu planine.

Mojsijeva smrt i sigurnost

Mojsije je umro “po reči Gospodnjoj”. Sve je bilo završeno za tog starog čoveka baš onako kako je Bog bio pripremio.

Potpuno sam pomiren sa činjenicom da Bog ne samo što zna vreme našeg života, nego zna i svršetak tog vremena. Zbog toga se i ne bojim kada ulazim u avion. Ne obuzima me

⁴¹ Calkin: “I Wonder”, from *Tell Me Again, Lord, I Forget*, str. 14. 15.

zebnja kada sedam za volan automobila i krećem na dug put po američkim prostranstvima. Štaviše, ne bojim se autoputeva oko Los Anđelesa niti opasne deonice autoputa na severu Dalasa. Znam da je u svom planu Bog odredio dužinu mog života; u stvari, odredio je i sâm dan moje smrti.

Možda tebi treba mnogo da bi prihvatio tu misao. Možda je ta misao za tebe pomalo preteška. Ako jeste, vrlo je verovatno da se bojiš razmišljanja o smrti. Dozvoli mi da ti ponudim ohrabrenje.

Pogledaj ponovo 5. stih, ali ovom prilikom stavi dve fraze iz stiha jednu pored druge i tako, čitaj zajedno sledeće reči: “Mojsije sluga Gospodnji ... reč Gospodnja.” One su dovoljno blizu jedna drugoj da ih možemo prihvatiti kao vrstu ritmičke celine. “Umro je sluga Gospodnji, po reči Gospodnjoj.” One se uzajamno uklapaju, pa je to ono što je njegovoj smrti dalo dimenziju velike sigurnosti.

Ideja da se dve misli, o samoći i sigurnosti, uzajamno uklapaju čini nam se strana, pogotovo u trenutku smrti. Međutim, ako hoćemo da savladamo strah od smrti, te dve misli *treba* da se spoje, u našim mislima. Spojile su se, sigurno, u razmišljanju apostola Pavla. Upravo zato je i mogao da napiše: “Kao što čekam i nadam se da se ni u čemu neću postideti, nego da će se i sad kao svagda sa svakom slobodom Hristos veličati u telu mojemu, bilo životom ili smrću. Jer je meni život Hristos a smrt dobitak” (Filibljanima 1,20.21). Mnogi od nas veličamo ga u svom životu, ali je priča drugačija kada dođe vreme da umremo. To tako ne mora da bude.

Mojsije je umro sam, ali u sigurnosti. Izveštaj o njegovoj smrti dat je u završnih šest stihova 34. glave 5. Mojsijeve. Prvo, Biblija nam navodi njegovu starost: “A beše Mojsiju sto i dvadeset godina ...” (7. stih). Čitavih dvanaest decenija. Ipak, u trenutku smrti, sve Mojsijevo obrazovanje, sva njegova slava, sva njegova imovina, sve njegovo iskustvo, sve ono za šta bi se on normalno držao, otišli su s njim. Ništa od toga nije ostalo za njim.

Šira perspektiva

Slazete li se da nam smrt, na svoj način, dovodi sve u pravu perspektivu? Zato je i jedna od stvari koje su mi drage u vezi s mojom službom što ne postoje dva potpuno ista dana. Često se krećem u krugu večnih staza: rođenje, smrt, teška bolest, tragedije. Živim na oštrici života. Aktivnosti vezane za umiranje i smrt pastoru su podjednako blike kao što je i trgovcu bliska rasprodaja, pripremanje jela domaćici ili menjanje svećica automehaničaru. Pastori mogu rizikovati da dobiju žuljeve profesionalno se baveći smrću, ali moram reći da se ne sećam da sam nekada sahranio osobu staru sto dvadeset godina.

Jednom sam, kasno uveče, odlazio iz bolnice, posle srčanog udara moga oca, i upućivao reči zahvalnosti medicinskoj sestri koja je bila izuzetno dobra prema njemu u periodu dok je bio van svesti, iako on nije znao da je ona bila tu.

“Znate”, rekoh, “doživeo je osamdeset i tri divne godine.”

“Da”, odgovorila je, “nema baš mnogo onih koji umiru čak ni blizu starosti u kojoj je umro Mojsije.”

Ona nikako nije mogla znati da sam u vreme dok je ona to govorila razmišljao o tom događaju. Nisam mogao a da ne pomislim: “To je tačno. Nikada nisam sahranio nikoga starijeg od stotinu godina. Takvih nema još mnogo.”

Većina stogodišnjaka koje poznajem nisu baš najboljeg zdravlja. Oni su slepi, bogalji, gluvi. Nema mnogo alpinista u devedesetim godinama. A Mojsiju je bilo sto dvadeset godina! Razmišljali bismo: *Ah, on mora da je bio stvarno bogalj.* No, tako ne piše u

Bibliji. U Bibliji stoji da “ne behu potamnele oči njegove niti ga snaga izdala” (7. stih). U engleskom prevodu “Living Bible” stoji ... “vid mu je bio savršen i bio je snažan kao mladić”.

Šta ja na to kažem? Kakav je to bio način života! Sto dvadeset godina, a ne trebaju ti naočari; vek i jedna petina a ne trebaju ti štace. Mojsije se nikada nije dosađivao u stolici za ljuljanje, niti utrljavao razne masti za cirkulaciju i pio Trentol. Neprestano se kretao, kao i Halev, i ostao u odličnoj kondiciji sve do samoga kraja.

Znate li u čemu je naš problem? Postajemo stari pre nego što ostarimo. Počinjemo da živimo kao da smo čukundede ili čukunbabe još pre nego što navršimo sedamdeset. To je pravo zlo! Čovek brani svoju doktorsku disertaciju i smatra da je već prešao zenit, zato što je proveo određeni broj godina pripremajući doktorat. Nalaziš se u uspešnom poslu, radiš svoj deo i približava ti se šezdeset i peti rođendan. Pitaš se: *Da nisam već prestar za ovo?* Besmislica! O tome je pisao pesnik Longfelou:

“Prekasno je!” Ah, ništa nije prekasno —
 Katon je s osamdeset učio grčki; Sofokle
 pisao svog velikog Edipa, a Simonid
 osvojio pesničku nagradu od sebi ravnih,
 kada je svima bilo preko osamdeset;
 tako je i Teofrast u devedeset
 počeo da piše ‘Ljudske karaktere’.
 Čoser je, u Vudstoku, sa svojim slavujima,
 U šezdesetoj napisao ‘Kenterberijske priče’.
 Gete, u Vajmaru, neumoran do kraja,
 Završio je Fausta prevalivši osamdesetu.
 Šta dakle? Hoćemo li lenjo sedeti i govoriti:
 “Došla je noć; nije više dan”?
 Zašto, pa starost je ništa manja prilika
 nego i mladost, samo u drugačijem odelu.
 I kada večernji suton izbledi,
 Nebo je ispunjeno zvezdama, nevidljivim danju.

Živeti potpuno!

Star si tačno onoliko koliko hoćeš da budeš star. Mislim da je sramota što ne živimo onako kako je živeo Mojsije. Džim Eliot svojevremeno je pisao: “Ma gde da se nalaziš, budi sasvim prisutan. Živi sasvim svaku situaciju za koju veruješ da je Božja volja.” Ako si student, živi maksimalno kao student! Ako se baviš biznisom, odlučno idi tim putem! Ako izgubiš posao, iskoristi i to! Budi *stvarno* nezaposlen. Ako čekaš bebu, organizuj veselje! Ako tvoje jedino dete odlazi od kuće radi braka ili posla, pusti ga neka ide! Nastavi da živiš! Budi “sasvim” prisutan, bez obzira na to gde se nalaziš.

Zastani i razmisli: *Šta je alternativa?* Odlazjenje u svoju sobu i zaključavanje vrata? Nažalost, svakoga dana srećem ljude i žene, opredeljene za tu opciju. Znam da su to uradili zato što su im, za razliku od Mojsija, potamnele oči i izdala ih snaga.

Međutim, važnije od fizičkog je duhovno. Šta je Bog napisao na Mojsijev nadgrobni spomenik o toj kategoriji života svog slugu? Šta stoji u Mojsijevom nebeskom nekrologu? “Ali ne usta više prorok u Izrailju kao Mojsije, kojega Gospod pozna licem k licu” (10. stih). Kad je Isus Navin, Mojsijev naslednik, hteo da dobije uputstva od Boga, morao je da se obrati prvosvešteniku. S Mojsijem nije bilo tako. Zaista za divljenje: on je uputstva od

Boga dobijao u razgovorima oči u oči sa živim Gospodom. Njegov život od sto dvadeset godina bio je bezrezervno posvećeni život s Bogom, licem k licu.

Da li si prošao šezdesetu? Ako jesi, kako stoji s tvojim druženjem s Isusom Hristom? Da li vas dvojica još razgovarate? Da li i danas nosiš sa sobom Njegovu knjigu? Da li i dalje deo svog vremena provodiš s tom knjigom? “O, pa znaš, ja sam u penziji.” Od knjige? Od svog druženja s Hristom?

U Novom zavetu Gospod kaže da “starice” treba da posluže mlađim ženama na značajan način koji snažno utiče na život (Titu 2,3.4). Ipak, ne bih mogao imenovati veći broj mlađih žena koje su imale to iskustvo. A i mnogima je ono zaista, zaista potrebno. Zna li odakle ta tako tužna situacija? Zato što većina današnjih “starica” veruje u laž da su već preživele svoje korisne godine i da ne mogu da komuniciraju s mlađom generacijom. Nije tačno! Neko kome je šezdeset ili sedamdeset godina može da ostane neverovatno koristan u Hristovoj službi.

U vreme kad sam upravo otpočinjao svoju službu, deo najboljih saveta koje sam dobio došli su od ljudi šezdesetih i sedamdesetih godina — ljudi koji su sedeli nad Božjom knjigom sve dok ona, kao kakav pločnik, nije pokrila njihov karakter. Svojevremeno sam se molio sa čovekom koji je bukvalno istrošio štamparsku boju sa stranica na mestu mnogih psalama, samo zato što je duge periode vremena provodio s tom Knjigom. Kad smo se zajedno molili, bilo je to kao da klečite zajedno s Davidom.

Mi koji smo učili pod pokroviteljstvom sada pokojnog dr Merila Angera sa seminara “Dalas”, znali smo da je vredelo biti samo predmet njegovih molitava. Dr Anger se obično molio ovim rečima: “Gospode, mnogi od ovih današnjih mladića veoma su razočarani.” Pa je onda mladić koji je klečao iza mene znao da kaže: “Čoveče, pa to se odnosi na mene. To je moja sadašnja situacija.” Dr Anger je onda nastavljao “... a i mnogi od ovih mladića ne mogu da postignu svoje finansijske obaveze.” “Eto, i to se, Gospode, odnosi na mene. Ponovo se odnosi na mene.” Ulazili smo u život molitve tog čoveka, život molitve pun i prepun sile. Nekima se možda čini dosadno da se pet minuta mole u grupi. Ali to se nije odnosilo na Merila Angera! Bilo je to kao celokupno školovanje na seminaru, kad ste makar i pet minuta proveli osećajući snagu molitve toga čoveka. Za profesorima kao što su bili Anger, Hendriks i Pentikost išli smo svuda, kao senke; samo da smo blizu njih.

Želim da budem u blizini ljudi koji poznaju Gospoda onako kako ga je poznavao Mojsije. Mojsije ga je poznavao licem k licu. U stvari, tebi i meni nije obećano da ćemo upoznati Boga licem k licu ovde, na ovoj Zemlji. Pavle kaže: “Tako sad vidimo kao kroz staklo u zagonetki, a *onda* ćemo licem k licu; sad poznajem nešto, a *onda* ću poznati kao što sam poznat” (1. Korinćanima 13,12). To “onda”, o kojem apostol piše, je vreme kada ćemo, prilikom Hristovog dolaska, dobiti svoja proslavljena tela i otići da živimo s Isusom i da budemo kao On. To nije danas. Za razliku od Mojsija, mi danas ne možemo upoznati Gospoda licem k licu.

S druge strane, apostol je u prilici da se moli za “bistre oči srca vašega da biste mogli videti koje je nâd Njegova zvanja, i koje je bogatstvo slave nasledstva Njegova u svetima, i kakva je izobilna veličina sile Njegove na nama koji verujemo” (Efescima 1,18.19). On može da se moli “da se ispunite poznanjem volje Njegove u svakoj premudrosti i razumu duhovnome, da živite pristojno Bogu na svako ugađanje” (Kološanima 1,9.10). On je u prilici da kaže iz ličnog iskustva: “Jer sve držim za štetu prema prevažnome poznanju Hrista Isusa Gospoda svojega ... da poznam Njega i silu vaskrsenja Njegova i zajednicu Njegovih muka, da budem nalik na smrt Njegovu” (Filibljanima 3,8.10). A onda piše i o Mojsiju:

Ako li služba smrti koja je u kamenju izrezana slovima, bi u slavi da sinovi Izrailjevi ne mogoše pogledati na lice Mojsijevo od slave lica njegova koja prestaje: a kamoli neće mnogo većma služba Duha biti u slavi? ... Jer kad je slavno ono što prestaje, mnogo će većma biti u slavi ono što ostaje. Imajući dakle takav nâd s velikom slobodom radimo; i ne kao što Mojsije metaše pokrivalo na lice svoje, da ne bi mogli sinovi Izrailjevi gledati svršetka onome što prestaje ... Mi čak svi koji otkrivenim licem gledamo slavu Gospodnju, preobražavamo se u to isto obličje iz slave u slavu, kao od Gospodnjega Duha. (2. Korinćanima 3,7.8.11.12.13.18)

Mi Gospoda možemo poznavati duboko, čak na način na koji ni Mojsije nije mogao. Pa ipak, Biblija kaže da je Mojsije razgovarao s Gospodom licem k licu. To je testament koji je ostavio za sobom taj veliki Božji čovek, testament i prelepo sećanje, nešto što njegov narod nikada nije zaboravio. Pitaćete se: *Da li su ga stvarno voleli ti Jevreji koji su se stalno nešto žalili, ili im je on bio samo pogodna meta — gromobran za njihovo nezadovoljstvo? Da li su u njemu videli nekog od sebe udaljenog, dubokoumnog Božjeg čoveka?*

Odgovor nalazimo u 8. stihu. Kad je umro, “plakaše sinovi Izrailjevi za Mojsijem u polju Moavskom trideset dana.”

Zamislite samo! Kako to? A danas, kad neko umre, njegovi naslednici su, obično, za trideset dana već podelili imovinu pokojnika. U Mojsijevo vreme to se nije radilo, jer su bili zauzeti žalošću. O, kako su Izrailjci voleli svog pokojnog vođu! Služba koju je obavljao među njima tako je zapalila njihova srca da im je bio potreban ceo mesec dana da ga ožale. Ali i ta žalost je na kraju prošla.

To bi trebalo da se odnosi i na naš život. Ako vam umre neko ko vam je drag, slobodno izražavajte svoju žalost. Isplaćite se. Nemojte plakati kao oni koji nemaju nadu, nego plaćite zbog svog gubitka. Odbolujte njihov odlazak iz života na ovoj Zemlji. Neka sva tuga i bol izađu iz vas, a onda se zaustavite.

Onog dana kad sam sa sinom Kurtom razgledao nadgrobne spomenike, ugledao sam dvoje ljudi na dva različita mesta, kako razgovaraju s nadgrobnim spomenicima. Imao sam dobru prijateljicu koja je, kad joj je muž umro, bila tako slomljena da je mnogo vremena provodila na njegovom grobu. Kad je moja majka porazgovarala s njom o veri u Isusa Hrista, ona je na divan način odreagovala na Njegova obećanja i Njegove zahteve, pa je ubrzo posle smrti svog muža učinila zavet s Gospodom. Bog ju je pokrenuo da se angažuje u službi na groblju. Gotovo do dana svoje smrti svoje vikende je provodila na groblju i tamo svedočila ljudima koji su razgovarali s nadgrobnim spomenicima.

Posle smrti dolazi sahrana, pa je tako bilo i u Mojsijevom slučaju. Međutim, u 6. stihu nailazimo na jedan od najznačajnijih iskaza u vezi s celim istaknutim Mojsijevim životom službe: “I pogrebe ga Gospod u dolini u zemlji Moavskoj prema Vet-Fegoru; i niko ne dozna za grob njegov do današnjega dana” (5. Mojsijeva 34,6).

Mojsije je jedina osoba u Bibliji koju je Bog lično sahranio. Da li ste to znali? To je zato što bi taj njegov grob postao druga Meka. Oni (hodočasnici) i danas bi gazili stazom uz goru Navav, gradili svetišta, prodavali grickalice, nudili različite usluge zabave, a možda bi montirali i uspinjaču do tog mesta, s velikim zastavama koje najavljuju: “Ovde je sahranjen Mojsije!”

“Tako neće biti”, rekao je Gospod. “Spustiću ga u grob, zapečatiti i sakriti, tako da niko nikada neće znati gde je.” Gospodu je to bilo toliko važno da je to pokrenulo i sukob na međuplanetarnom nivou. Tekst u Judi, 9. stih, sadrži jedan od neobičnih izveštaja u Bibliji u vezi s tim događajem. Juda piše: “A Mihailo arhandel, kad se prepiraše s đavolom i

govoraše za Mojsijevo telo, ne smeše prokleta suda da izgovori, nego reče: Gospod neka ti zapreti.” Očigledno je da je đavo imao sopstvene planove s Mojsijevim telom, ali je Bog rekao: “Neće moći. To telo je moje, kao i njegov život, i ja ću ga sahraniti tamo gde ga niko nikada neće pronaći.”

Poznavaocima Biblije dobro je poznato da se Mojsije danas, zajedno s Ilijom i Enohom nalazi na nebu. Dokaz o tome nalazimo u Jevanđeljima. Kad je Isus, zajedno s Petrom i Jovanom, boravio na Gori preobraženja, dobili su neobičnu posetu: “I kad se moljaše postade lice Njegovo drukčije, i odelo Njegovo belo i sjajno. I gle, dva čoveka govorahu s Njim, koji bejahu Mojsije i Ilija. Pokazaše se u slavi, i govorahu o izlasku Njegovu koji mu je trebalo svršiti u Jerusaimu. A Petar i koji bejahu s njim bejahu zaspali; ali probudivši se videše slavu Njegovu i dva čoveka koji s njim stajahu” (Luka 9,29-32) (prim. prev.).

Sve ima svoj odgovarajući rezime, pa i izveštaj o Mojsiju:

Ali ne usta više prorok u Izrailju kao Mojsije, kojega Gospod pozna licem k licu, u svim znacima i čudesima, za koja ga posla Gospod da ih učini u zemlji Misirskoj na faraonu i na svim slugama njegovim i na svoj zemlji njegovoj, i u svim delima krepke ruke, i u svim strahotama velikim, koje učini Mojsije pred svim Izrailjem. (34,10-12)

“Sve ... sve ... sve.” Reč je ispisana preko celog ovog teksta. Žozef Renan, čuveni francuski filolog i istoričar, rekao je za Mojsija: “On je kolos među čuvenim ličnostima čovečanstva.”

Kada čitamo taj deo epitafa i razmišljamo o svoj onoj velikoj moći i svim čudima koja je Mojsije činio, mnogi od nas skloni su razmišljanju: *Mojsije je iz neke druge lige. Ne mogu ga dosegnuti. Taj život koji sam posmatrao podstiče me na još jedno, novo teorijsko istraživanje. Sve to mi se gotovo ruga, pošto nisam kao Mojsije.*

Kako ogromnu grešku činimo ako dođemo do takvog pogrešnog zaključka. Mojsije je nesumnjivo bio jedinstven, ali je ipak bio samo čovek u Božjoj službi. Pa ipak, mi od njegovog života i smrti možemo steći mnogo lične koristi.

Tri otkrivene tajne

Hajde da krenemo u rezimiranje našeg proučavanja o Mojsiju, uz tri korisna zapažanja.

Tajna ispunjenosti u životu jeste biti uključen

Ne dozvolite da ovo prvo zapažanje padne na mrtve uši, bez obzira na to što vam sluh nije ono što je nekada bio. Jedno od najnepoželjnijih prokletstava koja su ikada pogodila visoko civilizovane zemlje jeste prokletstvo penzionerskog stava. Nije reč o penziji kao takvoj nego o stavu koji govori: “Ne uznemiravaj me; zaslužio sam da se odmorim”, ili “Moj je život pri kraju; ne opterećuj me.”*

Takav stav se ponekad pojavljuje u razmišljanju: *Ja stvarno ne mogu više nešto naročito da doprinesem. Zato ne treba da nas čudi što je stopa samoubistava osoba preko šezdeset godina, bar u tim zemljama, tako visoka, a mnogi među njima su vrlo imućni ljudi. Tajna ispunjenosti je biti uključen — baciti se na posao, okupirati se Božjim poslom u njegovim brojnim oblicima.*

Kao što smo u ovoj studiji već videli, samo je dvoje večno na Zemlji: ljudi i Biblija. Kada planirate šta ćete raditi kad budete bili u penziji, ne planirajte da se oprostite od ljudi ili od Božje reči. Ako to učinite, to će biti udaljavanje od onoga što je večno. To je, dragi prijatelju, pogrešno usmerenje. Zato ostanite u kontaktu. Dajte sve dok više nemate ništa

što biste mogli dati, a onda uzmete iz Božjeg “rezervoara” da biste mogli davati još. To je ono što produžava smisao i svrhu — a ponekad i godine — života.

Tajna realnosti u životu je poniznost

Ako uključivanje (u aktivnosti) životu daje dužinu, onda mu poniznosti daje širinu. Mojsije nam daje divnu sliku stvarne ljudske prirode prožete s dubokom poniznošću i istinskom pobožnošću. Mojsije nijednom nije verovao sopstvenim izveštajima. Nikada se nije opijao podacima koji su govorili o njegovim ranijim dostignućima. Nikada nije ustajao jutrom da vidi šta kažu novinski naslovi i udarni članci o njegovim dostignućima iz prethodnog dana. Tačno je, on je postavio neverovatne rekorde koji nisu i nikada neće biti oboreni, ali nikada nije “izgubio glavu” u sopstvenom ponosu. Ostajao je uvek realan, verodostojan i ponizan.

Poniznost daje životu širinu. Zato budi uvek pristupačan. Uvek dostupan. Uvek verodostojan. Solomun je napisao: “Neka te hvali drugi, a ne tvoja usta, tuđin, a ne tvoje usne” (Priča 27,2). Pohvala sme da se pojavi, ali neka ona ne dođe iz tvog govornog organa.

Tajna sreće u životu je perspektiva

Mislim da je ovo najbolje od troje. Ako uključenost životu daje dužinu, a poniznost širinu, perspektiva daje životu dubinu.

Biću prema vama iskren. Znam da se neki među vama koji čitate ovu knjigu u ovom trenutku nalazite u vrlo turobnoj situaciji. Niste sigurni u pogledu budućnosti. Možda ste u dilemi što se tiče profesionalne karijere. Možda te je paralisao neki zdravstveni problem. Možda ti je tek nedavno propala neka romantična veza za koju si mislio da počinje da pupi. Ili može biti da si u svom braku došao u neki ćorsokak i ne vidiš izlaz. Osećaš se kao neko ko je uhvaćen i zatvoren, zaključan u nekom prostoru iz kojeg ne možeš da izađeš.

Ako se tako osećaš, posveti posebnu pažnju priči koja sledi. Obrati pažnju na ono šta taj dobro poznati pisac govori o perpektivi, zato što verujem da većina slučajeva depresivnosti potiče od neodgovarajuće perspektive:

Kad sam, 1966. godine, prvi put počeo automobilom da odlazim u svoju ordinaciju u bolnici, primetio sam jednog mladog čoveka prijatnog izgleda koji je obavezno stajao uz prozor jedne stare zgrade koja se nalazila preko puta mesta za parkiranje za lekara. Jutro za jutrom, taj isti čovek, za koga sam procenio da je u sredini četrdesetih, pojavljivao se kraj istog otvorenog prozora dok sam pored te zgrade prolazio automobilom. Uvek je bio tu i kad sam na kraju svog dana odlazio kući. Počeo sam da mašem ili da se smešim čoveku kraj prozora, a on je sličnim gestovima uzvraćao na moje pozdrave. Iako to izgleda neverovatno, ali nas dvojica izgradili smo svojevršno prijateljstvo i bez ličnog poznanstva, bez i jednog jedinog razgovora.

Radoznalost me je, konačno, naterala da se bolje upoznam sa čovekom koji se krio iza tog osmeha. Jednom, u podne, izašao sam iz ordinacije i prešao do kuće u kojoj je živeo taj moj prijatelj, srodna duša, i mračnim stepeništem popeo sam se na drugi sprat. Zakucalo sam na vrata, koja je otvorio “čovek kraj prozora”. Predstavio se kao Tomi i pozvao me da uđem u njegov dvosobni stan. U toku sledećeg sata ispričao mi je svoju životnu priču. Bio je uspešan direktor, sve dok ga, šest godina pre tog našeg razgovora, nije uništila teška koronarna tromboza. Njegovim srčanim problemima pridružili su se emfizem i drugi zdravstveni poremećaji, onemogućavajući ga da se bavi ma kojom vrstom posla.

Primetio sam, takođe, i da mu je desna ruka deformisana, atrofirana, znatno manja od leve ruke. Tomi, kako sam razumeo, samo je u vrlo retkim prilikama mogao da izađe iz svog stana. Nije bio oženjen, a kako izgleda, nije imao ni rođaka ni bliskih prijatelja. Njegova situacija nije bila daleko od situacije čoveka osuđenog na doslovnu usamljenost i zatvor u ćeliji od dve prostorije.

Lepa strana Tomijeve priče je način na koji je odlučio da se nosi sa svojom ličnom tragedijom. Imao je sve razloge da bude deprimiran i utučen, a ipak je zračio pouzdanjem i optimizmom. Odlučio je da se sprijatelji sa što više ljudi među onima koji odlaze na posao ili se s njega vraćaju i od toga se sastojao ceo njegov društveni život.

Rekoh mu: “Tomi, mogu li za tebe nešto da učinim? Treba li ti nešto? Mogu li ti pomoći na bilo koji način?”

Odgovorio je: “Hvala Vam, gospodine, veoma cenim Vašu ponudu. Ali u svemu odlično uspevam. Zaista mi ništa nije potrebno.”

Nigde se tokom našeg razgovora nije mogla osetiti ni trunka samosažaljenja; postojano je odbijao da me pusti da ga tretiram kao invalida. Jedino priznanje iz njegovih usta, da je život težak, došlo je kao odgovor na moje pitanje: “Da li se nekad osetiš razočaran ovom svojom situacijom?”

Odgovorio mi je: “Pa, ujutru, kada svi dolaze na posao, radujem se dok pozdravljam ljude na početku novog dana. Ali kada predveče krenu svojim kućama i ja ih pozdravljam, ponekad se pomalo rastužim.” To su bile jedine negativne reči koje sam ikada čuo iz njegovih usta. Tomi je očigledno bio rešen da prihvati život onakvim kakav je.

Tokom nešto preko petnaest godina Tomi je držao svoju stražu iznad bučne i prometne ulice, a mi smo ostali dobri prijatelji. Trećeg januara ove godine zaustavio sam vozilo pod njegovim prozorom, želeći da ga pozdravim nakon svog odsustva za vreme kratkog božićnog odmora. I ne razmišljajući, pitao sam ga: “Jesi li lepo proveo praznike?”

Tomi je odgovorio: “Bilo je odlično.”

Kasnije sam saznao da je ceo period božićnih praznika i slobodnih dana proveo u samoći svoje sobe, posmatrajući dole na ulici užurbane i nervozne kupce i ljude koji odlaze na posao.

Nekoliko nedelja kasnije, Tomija nije bilo na njegovom uobičajenom mestu kraj prozora. Narednog jutra, ponovo ga nije bilo i obe zavese su bile navučene. Od čuvara parkirališta saznao sam da je Tomi tokom prethodnog vikenda doživeo srčani kolaps i umro. Moj prijatelj je umro. Sahrana je već bila obavljena, iako sumnjam da joj je iko prisustvovao. Danas, svakoga jutra dok prolazim pored njegove zgrade, mogu da čujem Tomija kako izgovara poslednje reči koje su meni bile upućene: ““Bilo je odlično.”

Ono što sam želeo, pišući o Tomiju, bilo je ilustracija činjenice da je potištenost obično stvar perspektive.⁴²

⁴² Dr. James Dobson, *What Wives Wish Their Husbands Knew About Women*, str. 177-180.

Moj dugogodišnji prijatelj, dr Džejms Dobson, napisao je prethodni tekst pre mnogo godina, a ja sam od toga vremena razmišljao o toj priči. Možda je život koji vodiš prilično težak, ali ti verovatno nije teško kao Tomiju, zato što sediš i čitaš ovu knjigu. Ovako ili onako, bilo s tuđom pomoći ili potpuno sam, ti možeš da kupiš knjigu, da otvoriš njene stranice, uključiš svetlo i da ili čitaš ili slušaš reči iz knjige. Možda će tvoje sutra biti teško, ali ako ne paziš, moglo bi se lako dogoditi da se predaš samosažaljenju. To sve zavisi od tvoje perspektive.

Vidite, sreća u hrišćanskom životu u velikoj meri zavisi od toga kako je shvatamo. U Tomijevim očima, život je bio “odličan”. Kakvo je tvoje mišljenje o tome? Ako umreš pre mene i ja odem na tvoj grob, šta će stajati na tvom nadgrobnom spomeniku? Perspektiva je prožela Mojsijev život i to je razlog što nam njegov epitaf pruža tako veliku nadu.

Dostojan cilj

Smrt dolazi svakome od nas. I osim ukoliko naš Gospod pre toga ne dođe po nas na nebeskim oblacima, taj dan odlaska nastupiće ... možda pre, možda kasnije. Nad tim mi nemamo nikakvu vlast, ali zato *imamo* vlast nad vođenjem svog života, i to sve do trenutka smrti.

Kad se odamo samosažaljenju, podsetimo se Tomija i hiljada drugih Tomija po celoj zemljinoj kugli koji svakoga dana žive u nadi. Mi imamo Boga koji zaslužuje da živimo za Njega, a svakako zaslužuje i da umremo za Njega. Osim toga, vreme je da “podesimo” svoju perspektivuako počinjemo da živimo kao da to nije istina.

Mojsije nas uči da Bog bez obzira na to da li živimo ili umiremo, ostaje dostojan našeg veličanja. Prema tome, naš cilj, kao što je bio i Mojsijev, mora biti da mu dajemo čast, bilo životom ili smrću.

A onda nadgrobni spomenik neće biti ni važan.

Dvadeseta glava

MOJSIJEVA VERA, MOJSIJEVE ODLUKE I JA

Pre nekoliko dana, izlazio sam s ručka zajedno s nekolicinom studenata seminara. Dok smo se vraćali na kampus, jedan od mladića neočekivano mi je postavio pitanje, pitanje kakvo mi niko do sada nije postavio: “S kojom biblijskom ličnošću Vam je najlakše da se poistovetite?”

Bilo je to dobro pitanje. Teško ali dobro. Nije pitao — “Koja Vam je od njih najomiljenija?” ili: “O kojoj naradije propovedate?” ili: “Ko bi se od njih mogao nazvati Vašim junakom?” Ne, želeo je da zna: “Ako biste mogli ući u njenu kožu, s kojom biblijskom ličnošću biste se najviše poistovetili?”

To pitanje i vi treba sebi da postavite. Tom studentu još nisam dao odgovor. Iskreno, ne znam ko bi bila ta ličnost; o tome još razmišljam. Ali, ako bi me neko pitao: “Koje su to pet biblijskih ličnosti kojima se najviše *divite*?”, jedna od njih bi sigurno bio Mojsije. Kakvog li izuzetnog Božjeg slugu, diva u svakom pogledu!

To je čovek koji je predvodio Izlazak, bio svedok razdvajanja Crvenog Mora, vodio mnoštvo od dva miliona ljudi kroz besputnu pustinju, godinama se neprekidno hranio “anđelskim hlebom”, sledio stub od oblaka danju, i sedeo pod Božjim ognjem koji je noću lebdeo nad logorom. “Beše silan u rečima i u delima”, izjavio je Stefan.

Kako smo to videli u jednom od ranijih poglavlja ove knjige, roditelji su tako uspešno ulili pobožnost u srce svog sina da je i na vrhuncu svoje političke karijere odbio da se udalji od onoga što je naučio u detinjstvu. Njegovi koreni su bili slavni. Jedan od mojih prijatelja rado kaže: “Kad je odrastao, čak je i izgledao kao Čarlton Heston.” Bio je to čovek kome je sve išlo u prilog.

Razume se, imao je i svoje slabosti. Ako dovoljno dugo istražujete pojedinosti njegovog života, nema sumnje da ćete pronaći razloga za tvrdnju da je imao i svoje periode padova. Ipak, ko ih nema? To isto se može reći za svakoga od nas, uključujući i Božjeg portparola. Smatram da ne možemo u potpunosti sagledati i oceniti Mojsijevu veličinu ako ne shvatimo kolika su bila njegova odricanja i šta je za njega značilo preoblikovanje u čoveka nesebične odanosti.

Kako smo to mnogo ranije saznali, mladom Mojsiju je sve išlo u prilog. On je bio ponos i radost drevnog Egipta. Nijedan poslovni čovek ne može ni da zamisli da barata sumom novca koja bi se mogla porediti s onim što je za samo jednu godinu odlazilo u Mojsijevu blagajnu. Mi ne možemo ni da zamislimo dimenzije njegove riznice. Ne možemo zamisliti pompu, sjaj kojim je najavljivan taj usvojeni faraonov unuk, palatu u kojoj je stanovao, niti silinu njegove moći, kada bi rekao: “Neka umru” ili “Neka žive”, a niko se ne bi usudio da bilo šta pita. Nemamo reči kojima bismo opisali kako je uzvišen bio njegov položaj. Imao je sve. Savremenim rečnikom rečeno, *bio je siguran u uspeh u svakom pogledu*.

Pa ipak, nije li to čudno? U Egiptu nema nijedne sfinge podignute u Mojsijevu čast. Nema nijedne veličanstvene piramide, nijednog kamenog mauzoleja s njegovim imenom. Imajmo na umu, taj narod je veoma poštovao svoje mrtve. Egipćani su imali izreku: “Izgovoriti ime mrtve osobe znači ponovo je oživeti.”

Prema tome, gde su ti spomenici u Mojsijevu čast? Zašto u njegovu čast nisu podigli neko ogromno telo lava, dugo 75 metara i visoko oko 20 metara, s Mojsijevim licem isklesanim u širini od 5 metara? Zašto samo lica Tutmosa, Tutankamona i kraljice Hačepsut? Zašto ne i Mojsijevo lice? Princ od Egipta bio je ličnost po faraonovom izboru. Pa ipak, možete krenuti u obilazak od najistočnijeg dela Sinaja pa do najzapadnijeg područja Libijske visoravni i nigde nećete naći nijednu jedinu statu u Mojsijevu čast. Zašto?

Mislim da je odgovor utkan u 11. glavu Poslanice Jevrejima. Ono čega nema u vrelom, suvom egipatskom pesku sadržano je u večnoj Božjoj reči: “Vera je pak tvrdo čekanje onoga čemu se nadamo, i dokazivanje onoga što ne vidimo ...” (11,1).

“Verom Mojsije, kad bi veliki, ne htede da se naziva sin kćeri faraonove; i bolje stradati s narodom Božjim, nego li imati zemaljsku sladost greha: državši sramotu Hristovu za veće bogatstvo od svega blaga misirskoga; jer gledaše na platu. Verom ostavi Misir, ne pobojavši se ljutine careve; jer se držaše Onoga koji se ne vidi, kao da ga viđaše. Verom učini pashu i izlivanje krvi, da se onaj koji gubljaše prvorođene ne dotakne do njih” (11,24-28).

Razlog nepostojanja ijedne “večne” statue u Egiptu s Mojsijevim imenom jeste *odluka* koju je Mojsije doneo. Podsetimo se upečatljivih prizora iz Mojsijevog izuzetnog života, dok razmatramo tri odluke od onih koje menjaju život, koje stvaraju istoriju.

Prva odluka: nije hteo da podrži greh

U Jevrejima 11,24 stoji: “Verom Mojsije, kad bi veliki, *ne htede* ...”

Zamislimo tog snažnog mladića, Jevrejina iznutra, a u potpunosti Egipćanina spolja. On bi s lakoćom položio test za budućeg faraona. Ali dostigavši odraslo doba, kod Mojsija se dogodila seizmička promena. Fraza prevedena sa “kad bi veliki” doslovno znači “kad je postao slavan”. To je još očiglednije! “Mojsije, postavši slavan, donese odluku ...”

Zamislimo to ovako: Svaki čovek, svaki pojedinac, mnogo puta u životu dolazi do račvanja puteva, na presudno važnu raskrnicu. Pred očima su nam velike zastave koje nas pozivaju da pođemo jednim putem, a ne onim drugim. Jedan je put širok, udoban, privlačan s vrlo visokom frekvencijom saobraćaja. Drugi put je uzan, težak, nepopularan i usamljen. Račvanje zahteva da doneseš odluku. Tvoj izbor te vodi do drugog račvanja nešto dalje niz put, pa te odluka koju tamo doneseš vodi ponovo do sledećeg.

Mojsije je do svog prvog velikog račvanja na životnom putu došao kad je postao slavan. Bio je prinuđen da se opredeli. Morao je da se opredeli da li će dopuštati da ga Egipćani i dalje nazivaju faraonovim izabranikom. Trebalo je da donese odluku između onoga što se vidi i onoga što se ne vidi. Čvrsto se postavio prilikom izbora. Za njega Biblija kaže kako “ne htede da se naziva sin kćeri faraonove”. Tamo stoji, doslovno: “... ne htede da ga oslovljavaju kao sina kćeri faraonove.”

Zaista, događaj koji zapanjuje! Možda se to dogodilo jednog dana kad je Mojsije ustao da govori u sudu. Možda je to rekao onim neupadljivim slugama koji su čekali na svaki njegov mig. Možda je to nagovestio svom dedi po usvojenju, koji je vladao kao svemoćni faraon. Ili je tu svoju odluku, možda, saopštio svojoj majci po usvojenju, faraonovoj ćerki. Kako god da je bilo, on je jednoga dana izjavio: “Ne oslovljavajte me više kao svog sina. Odričem se prava na presto. Više ne želim da budem faraonov izabranik za presto.”

Svojom odlukom Mojsije me podseća na Danila koji je, više vekova kasnije, stajao sâm u mnogobožačkom carskom dvoru — Jevrej in u svakom pogledu, a ipak okružen svim onim što se smatralo vavilonskim načinom života — i rekao: “Ne želim da jedem carsku

hranu. Ne želim da prihvatim carski način života. Ne želim da idem carevim putem. Ja sam prvo i iznad svega sluga Boga Jahve. Njemu sam poklonio svoju bezuslovnu odanost. Živeću za Njegovu slavu i, ako tako treba, umreću za Njegovu čast.”

Jednom rečju, Mojsije se odlikovao poštenjem. Došao je do tog prvog račvanja i odlučio da odbije “da se naziva sin kćeri faraonove”. Ali, kako je on to mogao da uradi? Konačno, on je bio crvene, a ne plave krvi. Mogao je da dobije carstvo. Imao je što bi god poželeo i kad bi god poželeo. Imao je svet pod svojim nogama. Kako je svega toga mogao da se odrekne?

Reči “bolje” [opredelivši se] i “državši”, iz 25. i 26. stiha, daju nam potreban uvid za odgovor na postavljeno pitanje. Kako je to, verom, Mojsije mogao da odbije ono što je odbio?

Bolje stradati [opredelivši se]

U 25. stihu stoji da se Mojsije opredelio. Reč prevedena s “bolje” dolazi od grčke reči koja znači “zauzeti (za sebe) određeni stav”. Drugim rečima, Mojsije je došao do epohalnog račvanja na putu i morao da “zauzme (za sebe)” određeni stav, pre nego što bi krenuo nadesno ili nalevo. Bez zauzimanja stava on bi ostao paralizovan neutralnošću.

Deo razloga zašto ne donosimo dobre odluke je u tome što nismo zauzeli stav za sebe, u pogledu prioritetnih principa života. Nismo načisto sa sobom gde stojimo u pogledu karaktera, morala, vrednosti, pobožnosti i predanja Hristu. Upravo zbog toga se teturamo. I bivamo nošeni. Klizamo se ovamo ili onamo. Zadržavamo se na “vratu” račve i čekamo da nešto iskrсне. Ili donosimo odluku isključivo na osnovu svojih osećanja, ili na osnovu reakcije drugih, da bismo kasnije zbog toga samo žalili.

Isus Navin, Mojsijev naslednik mora biti da je upio odlučnost svog učitelja i prethodnika. Pre nego što će umreti, Isus Navin je stao pred izrailjske starešine u zemlji i ozbiljno ih pozvao da se opredele, da odluče o najpresudnijem pitanju života. “Ako li vam nije drago služiti Gospodu, izaberite sebi danas kome ćete služiti: ili bogove kojima su služili oci vaši s onu stranu reke, ili bogove Amoreja u kojih zemlji živite; a ja i dom moj služićemo Gospodu” (Isus Navin 24,15).

Stojeći sâm na vrhu gore Karmil, prorok Ilija je rekao uglavnom isto to pred okupljenim Izrailjcima: “Dokle ćete hramati na obe strane? Ako je Gospod Bog, idite za Njim; ako li je Val, idite za njim” (1. Carevima 18,21).

Mojsije se nije kolebao, nije “hramao na obe strane”. Dobro je razmislio o svom stavu, došao do svog zaključka i doneo odluku. Za šta se opredelio? Opredelio se da je “bolje stradati s narodom Božjim, nego li imati zemaljsku sladost greha”.

Život je pun odluka. Mi moramo izabrati radio-stanicu, TV-kanal, moramo odlučiti kako ćemo provesti svoje popodne, moramo izabrati životnog druga (ako nameravamo da stupimo u brak), odlučiti da li hoćemo decu, opredeliti se za profesionalnu karijeru, izabrati školu, opredeliti se za program studija, odlučiti gde ćemo živeti, kako ćemo živeti, izabrati prijatelje, izabrati crkvu. Suočeni smo s neprekidnim, beskrajnim nizom odluka od kojih nam neke menjaju život.

Mojsije, prethodno zauzevši stav u pogledu svog “hodanja” s Gospodom, doneo je odluku koja nije bila ni kulturološki popularna niti finansijski opravdana. Skinuo je s glave znak faraonskog prestolonaslednika, napustio palatu kraljice, oglušio se o sve isključive privilegije koje je mogao da uživa do kraja života, odlučivši da živi s Božjim narodom.

Nemojte ni za trenutak pomisliti kako Biblija samo ulepšava tekst dok govori o “uživanju sladosti greha”. “Sladosti” ili zadovoljstva greha *uvek* su veće zadovoljstvo od života u pravednosti, u početku. Kad si u blizini greha, srce ti brže kuca. On je prijatan i

zavodljiv, on hrani trelesnu prirodu i čini da se ugodno osećaš. Neka ti niko nikada ne priča priču kako to nije tako. On za izvesno vreme donosi pravu eksploziju zadovoljstva.

Posebno privlačna žena prišla mi je po završetku bogoslužjenja jedne nedelje i rekla: “Dolazim iz mesta izvan grada; došla sam želeći da upoznam Hrista i meni je stvarno teško da poverujem da Bog može da me voli.” Niz njeno brigom izjedeno lice počele su da teku suze kad je izrazila priznanje: “Sve odluke koje sam donosila bile su pogrešne. Uzimala sam droge i družila se s više muškaraca koji su znali za sve, izuzev za Boga. Sada žanjem posledice.” Posle tih reči samo je zagnjurila lice u ruke i počela glasno da jeca. Bez obzira na svoj privlačni izgled, delovala je starije nego što je stvarno bila. To biva kad prođete one mučne kilometre kojima je ona prošla.

Van svake sumnje, njenih prvih nekoliko kilometara puta bili su zabavni. Zabava. Uzbuđenje. Fascinacija. Ali, samo nešto malo o čulnim uživanjima: Biblija stalno govori kako su ona “prolazna”. Nemaju trajni karakter. A kada iščeznu, što će sigurno biti, ona za sobom ostavljaju čitav okean bola, patnje i žaljenja. Ta žena se odavala svojim prolaznim uživanjima koja su je vodila do sledećeg muškarca, sledeće droge i sledećeg uzbuđenja. To je slično padanju preko terasaste padine, gde jurite nizbrdo i dobijate ubrzanje sa svakim padom, tup, tup, sve dok ne udarite u dno i više ne možete dalje.

Mojsije se opredelio za stazu pobožnosti, umesto “zemaljske sladosti greha”. Kako je u tome uspeo? Šta se to nalazilo u njemu što ga je navelo da donese takvu odluku? Odgovor nalazimo u drugoj reči, koju vredi dobro proučiti.

“Državši”

Reč “državši” iz 26. stiha pomaže nam da proniknemo u Mojsijevu logiku. Izraz u originalu znači “misliti unapred”. Mojsije je gledao unapred, gledajući dalje preko račvanja na putu, pustivši svojoj mašti da otrči dalje. Došavši pred račvanje shvatio je: *Ako se i dalje budem nazivao sinom kćeri faraonove, ako se i dalje budem nazivao faraonom izabranikom za presto, ako i dalje budem gomilao ova bogatstva i dobijao ove nagrade i zadobijao odobravanje ovog naroda, naći ću se na mestu s kojeg se neću moći vratiti bez štete po narod i po sopstvenu dušu. Zašto? Zato što uporedno s takvim statusom dolazi privlačno živahno raspoloženje koje šapuće: “Hajde, hajde, vidiš, svako to radi.”* Mojsije je odgovorio: “Ne. Ja vidim dovoljno daleko niz put da znam da takav život neće biti dobar. Na kraju ću skliznuti u zlo i nevolju.”

Mojsije je razmišljao, držao “sramotu Hristovu za veće bogatstvo od svega blaga misirskoga; jer gledaše na platu”. Izvorni tekst kaže da je Mojsije odvratio pogled od svega ostalog i svoju punu pažnju usredsredio na jedno: na nagradu koju Bog daje onima koji veruju.

Ako si fudbalski navijač, znaćeš kako to izgleda. Dok traju poslednje sekunde neizvesnog meča između ljutih rivala, ti tada nećeš ustati, otići do bifea i potražiti nešto za jelo. Naprotiv, odvrtićeš pogled od svega ostalog i usredsredićeš se na igrača s loptom. Da li će protivnik postići gol? Ili će pobediti tvoj tim? Mojsije je odvratio pogled od svega ostalog i usredsredio svoj pogled na Hrista. Upravo je tako doneo pravu odluku.

Ako se poigravaš raspoloživim mogućnostima, ako se dovoljno dugo prepuštaš prolaznim uživanjima, izgubićeš svoju usredsređenost na Hrista. Tako će se dogoditi! Poslušaj, to se događa i najboljim Božjim slugama i sluškinjama. Nemoj govoriti da nisi ranjiv; ne misli da si imun. Mogli bismo lako ugravirati u kamen imena četrdeset ili više poznatih hrišćana naše generacije koji su prestali da se druže s Hristom zato što su zatajili kad je trebalo usredsrediti svoj pogled samo na Njega.

Nemamo stvarnu alternativu za isključivo usredsređivanje na Hrista. Ovog trenutka razmišljam o Džimu Vosu, ozloglašenom prislušivaču — nekontrolisanom, zanesenom čoveku. On je honorarno radio za gangstera Mikija Kouina, kao i, takođe honorarno, za Policijsku upravu Los Anđelesa — slučaj saradnje zakona i kriminala. Problem je bio u tome što je Džim Vos morao da živi sa Džimom Vosom.

Jedne večeri, daleke 1949. godine, zalutao je na evangelizaciju pod šatorom u centru Los Anđelesa i tamo prihvatio Hrista kao svog Spasitelja. Njegovo obraćenje zabilo je klin u njegovu dvostruku ličnost. Od tada više nije mogao da radi ni za kriminalce ni za vlasti. Više nije mogao da sedi na dve stolice. Zašto? Zato što je shvatio da Hristos mora da bude Gospodar svakog dela našeg života.

Jesi li stigao dotle?

Razlog zašto u Egiptu nema nijedne sfinge s Mojsijevim likom je u Mojsijevom odbijanju da podrži greh. Nema nijednog zemaljskog spomenika, pa ni otiska ruke u svežem cementu s Mojsijevim likom. On je u Egiptu zaboravljen, ali je zato na nebu predmet velike časti.

Druga odluka: ostavio je sve što mu je bilo blisko i poznato

Druga Mojsijeva odluka gravitira oko reči “ostaviti”. Autor Poslanice Jevrejima kaže: “Verom ostavi Misir, ne pobojavši se ljutine careve; jer se držaše Onoga koji se ne vidi, kao da ga viđaše.” Mojsije je okrenuo leđa svemu što je poznao.

Vidite li njegovu usredsređenost? Na šta su izoštrana njegova sočiva? To nije bio tip osobe koja po inerciji odlazi subotom na bogoslužjenja. Nije bio neko ko, polupospano, čini dobra dela. Bio je to čovek koji je svoju pažnju usredsredio na živog Boga. Prešao je na pomno praćenje, kao kada se radarskim uređajem prati borbeni avion koji se približava ili kao kad samovođena raketa progoni neprijateljski avion. Ovako usredsređen, on je u svom srcu odlučio da napusti sve što je poznao. “Verom ostavi Misir.”

Egipat. Tamo nikada nisam bio. O Egiptu ne znam mnogo, ali nešto znam o El Kampou. Rodio sam se u tom malom gradu južnog Teksasa. Poznajem njegove male ulice i staze. Poznajem male prodavnice i neke ljude koji su nekada tamo živeli. Ta informacija je urezana u moje misli zato što su tamo moji koreni. Ali, El Kampo sam napustio kao dete i zato taj grad ne poznajem tako dobro kao što ga poznaju oni koji su u njemu ostali celog života.

Možda si osoba koja je u istoj firmi radila tridesetpet ili četrdeset godina. Ta firma je sve što poznaješ. Kako bi ti izgledalo kad bi se jednoga dana samo podigao, dao otkaz i pronašao drugi posao? Da li bi se osećao pomalo nesigurno? Pretpostavljam da bi tako bilo.

Ili si, možda, živela u istoj kući od kad znaš za sebe. U toj kući si podigla svoju decu. I ako se stvari nastave istim putem, u toj kući ćeš i umreti. Jer, to je *tvoja* kuća, u njoj si pustila duboke korene.

Imam prijatelja, pastora, koji je preuzeo pastorsko mesto od čoveka koji je u toj crkvi služio i propovedao trideset i sedam godina. “Čarlse”, rekao mi je, njegov glas se nalazi u svoj drvenariji te crkve. Otisci njegovih ruku nalaze se na propovedaonici. Ima ih po njoj svuda.” Tokom trideset i sedam dugih godina jedan isti čovek služio je kao pastor u toj crkvi. Na nekom mestu možeš boraviti tako dugo da će tvoje prisustvo, još dugo posle tvog odlaska, prožimati sve što se tu nalazi.

To je za Mojsija bio Egipat. On nije znao ni za šta drugo do za zemlju kraj reke Nila.

Nikada nije bio u Hananu; znao je samo za Egipat. A ipak ga je napustio. Zašto je to učinio? Kako je mogao? Verom. *Bog* ga je izveo napolje. *Bog* ga je pokrenuo. Mojsije je bio rešen da napusti sve što mu je bilo poznato, bez obzira na to što je Egipat tekao njegovim venama. Što se tiče one negativne strane problema, nije se bojao šta bi mu mogao učiniti faraon. S one pozitivne, gledao je unapred, gledajući u Onoga koji se ne vidi.

Glavna borba za većinu Amerikanaca je borba za materijalne vrednosti, za stanove, kuće, imovinu i teritoriju. Korene svoje sigurnosti mi puštamo u te stvari. Doduše, uopšte nije loše imati korene, ali mi možemo početi da ih previše volimo.

I tako, kako će sin i snaha objasniti svojim roditeljima da nameravaju da napuste svu tu svoju sigurnost i da se presele u Evropu? To dvoje mladih završili su svoje školovanje i dobili diplome. Rodilo im se dvoje zdrave dece. Upravo počinju u svojoj perspektivnoj profesiji, a onda iznenada, najavljuju mami i tati da se sele preko mora, u Evropu.

— *Kuda* vi to idete?

— Selimo se u Španiju.

— *Zašto* tamo?

— Idemo tamo verom.

— Da, dobro, ali pogledajte šta sve ovde imate. Upravo smo vam pomogli da dobijete sopstvenu kuću. Platili smo 25.000 dolara akontaciju. Pomogli smo vam da se uselite. Pomogli smo vam da vam život dobro krene. Ovde imamo odličnu zdravstvenu zaštitu. *Zašto hoćete u Španiju?*

— Bog nas tamo poziva.

— Ali, gledajte. Tamo, u toj zemlji, sve je mnogo drukčije. Da li ste videli kakve automobile voze u Španiji? Da li znate šta se jede u Španiji? A i šta ćete s jezikom?

— Dobro, mi smo svesni da treba da naučimo jezik.

— *Vi mora da se šalite!*

— Ne, sasvim ozbiljno mislimo.

— Dobro, a *zašto* to radite?

— Zato što Bog želi da tamo odemo.

Kako objasniti šta je u glavi bračnog para koji tako nešto planira? Kako objasniti nekome ko hoće da počupa svoje korene i preseli se ko zna kuda? To može biti neko nenaseljeno područje u Etiopiji, srednje područje Evrope, najjužnija tačka Južne Amerike, srednji deo Kanade, ili indijanski rezervat direktno u srcu Amerike. Kako ćete objasniti nameru bračnog para koji hoće da ostavi i napusti sve “dobre stvari” kod svoje kuće? Ako ih o tome pitate, reći će vam: “Zato što idemo na nešto *bolje*.”

Da li se ovo što govorim odnosi na sve ljude? Naravno da ne, ali se odnosi na mnoge. Glavna bitka je oko napuštanja Egipta. To je rizik vere. To je teško, zato što smo rođeni i vaspitani da se *vežemo za stvari!* Ipak, kad bi se dogodilo da tvoja kuća danas izgori do golih betonskih ploča i ugljenisanih ruševina, nećemo smatrati da je uništeno išta od stvarne vrednosti ukoliko su sačuvani životi u tvome domu. *Zašto?* Zato što si sačuvao poznanstva, veze i sećanja i na tom temelju i gradiš sve ostalo.

Mojsije je ostavio Egipat. Porušio je za sobom mostove. Nije se osvrtao unazad. Nije se uplašio faraonovog gneva. Jednostavno se otisnuo. Dopada mi se kako je to izrazio jedan čovek: “Mi živimo verom ili uopšte ne živimo. Ili preduzimamo smele i opasne korake ili samo vegetiramo. Mi rizikujemo ili korodiramo.”

U Egiptu nema sfinge s Mojsijevim likom zato što je Mojsije napustio Egipat. Kome je

potreban Egipat kada Bog kaže: “Ja planiram Izlazak”? Ako si više predan Egiptu nego Izlasku, onda nisi posvećen Bogu.

Treća odluka: Radio je neuobičajene stvari

Možda mi je ovo najdraže od svega. Odbacio je grešna zadovoljstva, napustio sve što mu je bilo poznato, a onda *radio neuobičajene stvari*.

Pokušaj da zamisliš šta je taj čovek radio. Postavi se kao da nikada nije bilo Pashe, zato što, kad je on to učinio, nje do tada zaista nije bilo. “Verom učini pashu i izlivanje krvi, da se onaj koji gubljaše prvorodene ne dotakne do njih” (Jevrejima 11,28).

Pratili smo u ranijim poglavljima kako je Mojsije uvek iznova dolazio faraonu i govorio: “Pusti moj narod. Pusti moj narod.” Ali faraon je uporno odbijao. Konačno, Bog je rekao Mojsiju: “Doneću smrt na njih i tada će faraon pustiti narod. Udariću smrću svaku kuću, izuzev jedne posebne grupe kuća.”

Kako je trebalo da budu spaseni ljudi u toj posebnoj grupi kuća? Setićete se kako smo, ranije u knjizi, opisali tu scenu. Zaklano jagnje. Krv na do vratnicima. Obrok koji se jede u žurbi, sa obućom na nogama i štapom za putovanje u ruci. Ta uputstva su za Mojsija i Izrailjce bila potpuno nova. To nikada do tada niko nije radio.

“Mojsije”, rekao je Bog, “vodi računa da ti štap bude u ruci, ogrtač pod opasačem, obuća na nogama, a onda budi spreman i da *trčiš!* Zato što ću poslati smrt po celoj zemlji i što ćeš slušati vrisku bola s jednog na drugi kraj Egipta. Ali, ako namažete krvlju svoje do vratnike, proći ću pored vas.”

— Da to nije neka šala? *Krv?*

— Da, tačno to.

— Možda moja krv?

— Ne! Krv jagnjeta.

— *Krv jagnjeta?* Hoćeš da mi kažeš da čak nije potrebno ni da zaključam kućna vrata?

— Ne zaključavaj vrata.

Tako, imamo čoveka s doktoratom u hijeroglifologiji. Diplomirao je na Univerzitetu Hrama sunca. Njegove grudi su pune medalja. A ovde ga vidimo kako razmazuje krv po pragovima i do vratnicima svojih vrata!

— *Šta to radiš?*, pita neko.

— Radim ono što treba da bih udaljio od sebe smrt.

— Da, da. Pa, da, razmem. Vrlo logično.

Možete li zamisliti kako su drugi gledali na Jevreje? Mi danas na to što su oni radili gledamo kao na postupke onih koji su čisti i sveti, a i oni su to stvarno bili. Ali zamislite kakvo su ruganje ti Jevreji morali da podnesu.

— Upomoć, dolazi smrt! Zatvori prozore, Marta. Hajde da svi siđemo u podrum i da se tamo sakrijemo noćas. Hoću da kažem, tamo su zidovi od kamena. Ha, ha ha!

— Znae, mi upravo stavljamo krv na svoja vrata.

— *Zašto to radite?*

— Zato što — znam da će vam to zvučati čudno — ali Bog kaže, ako poprskamo ovde krvlju, smrt neće ući.

— Ooooo, zvuči prilično jezivo. Pogledaj me. Sav se tresem. Podsmevanje je nastavljeno sve do smrkavanja — do te kobne noći.

Začula se vriska. Počelo je u Memfisu i proširilo se kroz celu dolinu reke, prema zemlji Gesem. Nikada do tada niste čuli takav vrisak i zapomaganja. Deca su umirala kao muve. A ovde jedan jevrejski bračni par stoji, sa štapom, ogrtačem i obućom, žvače jagnjeće pečenje, spreman da krene putem Izlaska. Zaista, vrlo neobično.

Međutim, imajte na umu i to da Mojsije nije imao nikakvu tradiciju na koju bi se mogao osloniti. Kako će to obaviti? Kako će ispoštovati uputstva za tu prvu Pashu, tačno onako kako ga je Bog uputio?

Učinio je to kao i Noje kad je zabijao klinove u barku u uslovima kada niko nikada nije video kišu. Mogao je da uradi to poput Avrama i Sare koji su gledali grad čiji je temelj i Tvorac bio Bog, iako nikada nisu bili u Hananskoj zemlji. Mogao je to da učini prosto zato što je Bog rekao: “Učini to.”

Uputstva na raskrsnici

Pisac Poslanice Jevrejima posvetio je šest stihova u “muzeju vere” čoveku po imenu Mojsije. On te reči nije pisao da bi nas obeshrabrio, razočarao, niti da bi prečku postavio tako visoko da bismo morali samo da uzdahnemo i kažemo: “Ah, kakve svrhe ovo ima? Nikada ne bih mogao postići da živim kao taj čovek.” Naprotiv, te reči zapisane su na svetim stranicama da bi popunile naše akumulatore i ispunile nas svežom rešenošću da svoj život uložimo u projekat pod nazivom “večnost”.

Mojsije je odbio da dovede u pitanje svoje predanje Bogu; to možemo i mi.

Mojsije je svesno napustio sve što mu je bilo poznato, idući za Božjim pozivom; to možemo i mi.

Po Božjoj zapovesti, Mojsije je učinio nešto što je bilo neuobičajeno, oglašujući se o rugače, kritičare i sumnjalice. Upravo to možemo i mi!

Mojsijev život je jednostavna putna mapa za ljude baš kao što smo mi — za obične, svakodnevne ljude, i mlade i stare, samce i oženjene i udate, penzionere i omladinu. Uputstva koja uzimamo iz te karte mogu nam pomoći kada dođemo na tri presudna raskršća u životu.

1. Da bismo stekli moć rasuđivanja neophodnu da odbacimo ono što je grešno, vera mora da natkrili moja osećanja. Moja osećanja mi kažu: “Beži!” Vera kaže: “Zaustavi se.”

Osećanja mi kažu: “Probaj to!” Vera kaže: “Drži se dalje od toga.”

Osećanja mi kažu: “Predaj se. Ubaci peškir u ring.” Vera kaže: “Drži se!”

Živimo u dobu osećanja. Što god *želiš*, učini.” Jedna nagrađena pesma pre više decenija izrazila je to shvatanje sledećim rečima: “Ne može biti da ne valja, kad osećaš kako je dobro ...” O, još kako može! Vera kaže: “Drži se. Stigao si na raskrsnicu. Ako kreneš na taj put, investiraćeš u pogrešan način života. Zaustavi se. Korakni nazad. Ponovo pogledaj.”

Možda se sada baš tu nalaziš. U dosadašnjem životu doneo si neke loše odluke. Ako je tako, vreme je da korakneš nazad. Vreme je da se vratiš tačno do mesta gde si učinio pogrešno skretanje. Za to su potrebni razbor i hrabrost, ali, možeš ti to. Bog će ti dati snagu.

2. Da bismo postigli rešenost neophodnu je da napustimo sve što nam je poznato; vera će biti temelj naše sigurnosti. Ako je vera naša sigurnost, možemo se slobodno spakovati i otputovati u Španiju, ako Bog od nas zatraži da to učinimo. Ili u Sibir, iz istog razloga. Mogao bih navesti na desetine bračnih parova, a i samaca, koji su učinili takvu vrstu koraka. Njihova vera postala je njihova sigurnost. Njihovo druženje s Bogom je čvrsta stena pod njihovim nogama, a ne onaj sigurni i poznati pod njihovog doma. Sećate li se reči autora Kori ten Bum? “Naučila sam da skupocene stvari ne stiskam u ruci, jer je bolno

kada mi Bog nasilno otvori prste i oduzme ih od mene.” Ne stiskajte svoju imovinu, pa ni svoju decu. Jedan stih stare himne to lepo kaže:

Pusti svoje sinove, neka nose vest slavnu,
Pusti svoje bogatstvo, da budu brži;
Izlij svoju dušu u molitvi pobeđe,
Jer što god izdaš, Isus će ti platiti.⁴³

Podižeš li svoju decu da bi ih sačuvao, ili da bi ih dao? Ponekad su najveće bitke koje moraju da vode naša deca, prilikom donošenja odluke da idu da rade kao misionari, bitke zbog roditelja koji ne bi da ih puste. Pustite ih! Kakvog li veličanstvenog ulaganja! Ako želiš da stekneš rešenost o napuštanju svega što ti je poznato, moraš svoju veru učiniti svojom sigurnošću.

3. *Da bismo postigli disciplinu neophodnu da radimo ono što je neuobičajeno; naša vera mora da učutka kritičare.* Veruj mi da je to tako. Kritičara će svakako biti. U to budi siguran. Disciplina će biti neophodnost da bismo krenuli na put i živeli okruženi podsmevanjem, nipodaštavajućim komentarima, neizbežnim nagađanjima i naslućivanjima. Neophodna ti je određena vrsta discipline da bi kazao: “Gospode Bože, Ti si taj koji si me postavio na ovaj put i sve dok Ti ne kažeš suprotno, to će biti moj pravac kretanja. Moji kritičari su sve glasnjiji, sve brojniji i sve bliži. Utišaj ih. Ili, ako to ne učiniš, bar mi začepi uši da ne čujem.” Elton Trublad odlično je rekao: “Vera nije verovanje bez dokaza, nego poverenje bez rezervi.” Mi rado mislimo o sebi kao o ljudima vere. A ipak, kvalitet pa i ispravnost naše vere možda su se našli na ispitu prilikom proučavanja Mojsijevog života. Možda smo glasno izražavali svoju veru, a da ipak nismo stvarno verovali u ono što nam Bog govori o sebi i svom planu za naš život.

Želimo li da imamo veru kakvu je pokazao Mojsije, vrstu vere koja nas osposobljava da se odrekemo sigurnosti ovog sveta u korist sigurnosti koju Bog želi da nam podari, moramo izgraditi duboko usađeno, tiho pouzdanje u Onoga koji “sve čini po savetu volje svoje”.

Srećom, to je lakše nego što zvuči, pošto On čini sve kako je pravo. Mojsije je to otkrio u okviru svog dugog iskustva. Tako možeš i ti.

Želim da proživim svoj život tako beskrajno predan svom Spasitelju i toliko raspoloživ i dostupan Njemu, da će za moju poslušnost jedino biti potreban šapat s neba. Želim to svojoj ženi, svojoj deci i svojoj unučadi. Želim to nama kao Božjem narodu.

Vratio bih se na pitanje kojim smo počeli: Ako biste mogli ući u kožu bilo koje biblijske ličnosti, s kojom od biste se njih najviše identifikovali? Pozivam vas, da u ovim završnim redovima knjige uđete u Mojsijevu kožu. Uzmite u obzir čega se odrekao i šta je za uzvrat dobio. Nijedan spomenik nije podignut u čast tom čoveku, oličenju nesebične odanosti Bogu. Nijedna velika sfinga. Nijedna impozantna piramida. Egipat je i te kako želeo da zaboravi da je takav čovek ikada postojao. Bio je sahranjen na nekom usamljenom vrhu, na ogolelim padinama gore Fazge, čak bez ijednog cveta na grobu.

Dragovoljno je zamenio zemaljske spomenike i odobravanja, privilegije, moć i uživanja za nagradu u jednom nevidljivom carstvu. Sve je to uložio — svaki sikal tih vrednosti — u odnos sa živim Bogom.

Bila je to najbolja trampa koju je iko mogao izvršiti. Ono što je izgubio ionako nije mogao zadržati, a što je dobio, nikako nije mogao da izgubi.

⁴³ Corrie ten Boom

Mojsije zaista nije mogao bolje da postupi.
A ne možemo ni mi.

Zaključak

MOJSIJE: OLIČENJE NESEBIČNE ODANOSTI

Zaista, bili smo na prelepom putovanju! Naš saputnik celim putem bio je taj poštovani stari vođa Izlaska — Mojsije lično. Prilikom polaska na put, gotovo da ga i nismo poznavali. A sada, pošto smo došli na kraj puta, možda će vam izgledati kao novostečeni prijatelj. Možda čak i blizak prijatelj. Nadam se tome.

U mojim očima, putovanje je imalo nostalgičnu notu. Namerno sam pustio svom umu da uđe u njegov svet. Zastajao sam tokom puta da se zamislim nad određenim bolnim trenucima. Uživljavao sam se u različite scene, zadržavao se na situacijama kada se naš prijatelj borio, osećao sam žaoku razočaranja u prilikama kad mu je srce bilo slomljeno, smešio se zajedno s njim kad se radovao iznenadnim ispoljavanjima Božje sile. Mislim da bih gotovo mogao da osetim maglu, kad je Mojsije one zapanjene Jevreje vodio posred Crvenog Mora po suvom dnu.

I samo putovanje bilo je teško — teže nego obično. Kads sam stigao do polovine knjige, i pisao o pošastima u Egiptu, u rano jutro pozvali su me telefonom iz seminara “Dalas”. Glavna vodovodna cev ispod ulice u blizini škole pukla je usred noći. Čim su gradski komunalci popravili kvar i ponovo pustili vodu, iznenadni nalet pritiska izazvao je pucanje ventila u kupatilu na prvom spratu jedne od naših starijih zgrada, i voda je počela da se izliva u sobu i dalje niz hodnik.

Sat za satom, voda je neprimećeno oticala. Otekla je dole u prizemlje, gde je na policama stajalo na hiljade mojih knjiga, a odatle dole u podrum ispod te sobe, gde su takođe na policama stajale stotine kompleta mojih istraživačkih materijala. Čim je šteta otkrivena, a ja o tome bio obavešten, otišao sam tamo; prizor me je podsetio na jugoistočnoazijske monsune koje sam doživeo pre mnogo godina, kada su vlaga i voda prodrli u sve na šta su naišli.

Neću trošiti vreme ni prostor na opisivanje šta je sve moralo biti preduzeto u poslu čišćenja, niti koliko je od tih dragocenih knjiga i materijala uništeno (srećna je okolnost da se većina od toga moglo restaurirati), ali projekat pisanja ove knjige išao je, neometan, dalje. Gotovo je izgledalo da Gospod želi da tokom tih meseci doživim sopstvenu seriju pošasti, zajedno s Mojsijem i jevrejskim narodom. Tako, u određenom smislu, osećam kao da sam s njima u srodstvu po onome šta su podneli.

Dok smo se, putujući, približavali događajima na kraju njegovog života, stojeći konačno na vetrom šibanim padinama gore Fazge, osećao sam se kao da sam izgubio bliskog saputnika. Srce mi udara jače dok prisustvujem tajnom pogrebu, čitam epitaf na njegovom grobu i bacam pogled na njegovu izuzetno stodvadesetgodišnje putovanje. Slično onom mračnom danu kad sam se oprostio od oca i kad smo ga sahranili, i oproštaj s Mojsijem bio je dirljivo iskustvo koje dugo neću zaboraviti. Čovek može mnogo naučiti od tišine groba.

Reči Klarena Makartnija elokventno govore o tim trenucima: “Ne osećam strah od groblja. Ponekad je bolje biti tamo i “družiti se” s mrtvima koji su tamo sahranjeni, nego ići ulicama naših gradova i nailaziti na nesahranjene mrtvace; odnosno, one u kojima su odavno mrtvi i vera, i nada, i ljubav, i čistota, pri čemu samo ono životinjsko u njima

ostaje da živi. Na groblju stoji otvorena Biblija života i mirni glas koji nam bez uzbuđenja čita svoje velike pouke, pozivajući nas da svoja srca prizovemo mudrosti. Ponekad možemo više naučiti od tišine mrtvih nego od govora živih.”

Autor dalje piše: “Bilo da je to mala crkvena porta, gde pod starim brestovima mrtvi leže blizu svetih zidova, ili mračni prostori neke stare katedrale, gde mrtvi spavaju pod izvajanim sarkofagom i mermenom pločom s ugraviranim tekstom, ili neko pustinjsko bojište, gde je država sakupljala tela vojnika koji su tamo pokazali svoju poslednju punu meru odanosti, ili neki seoski brežuljak, gde vetar neometano huji, ili neko tiho groblje uz obale reke koja tiho i brzo otiče, kao čovekov život — gde god da je, mesto počivanja mrtvih uvek će živima imati da kaže nešto vredno slušanja.⁴⁴

Trajne, vredne pouke dolaze nam, eto, od tišine Mojsijevog pogreba. Jeste, veliki vođa sa srcem sluge umro je, ali ono čemu nas je učio nikada neće izgubiti svoj značaj. Njegov život zauvek ostaje jedan od onih punih granitnih blokova, čije duboke i trajne gravure nijedna oluja ne može izbrisati, niti zemaljska nepogoda ukloniti. Baš u ovakvim našim vremenima potrebna su nam takva vredna podsećanja.

Hvala vam što ste putovali zajedno sa mnom. Ako ste sa mnom putovali i kroz sva ostala moja biografska dela, ovo delo moći ćete da označite kao četvrto u seriji *Životi velikih ljudi iz Božje reči*. Božjom blagodaću i uz Njegovu snagu, biće ih još. Ali, za sada, neka ovo jedno uhvati korena i raste zajedno s vama. I neka vas istorija *Mojsijevog života: čoveka nesebične odanosti*, nadahne da činite ono što je on tako uspešno činio: da se držite Onoga “koji se ne vidi kao da ga viđaše”.

⁴⁴ Clarence Macartney